

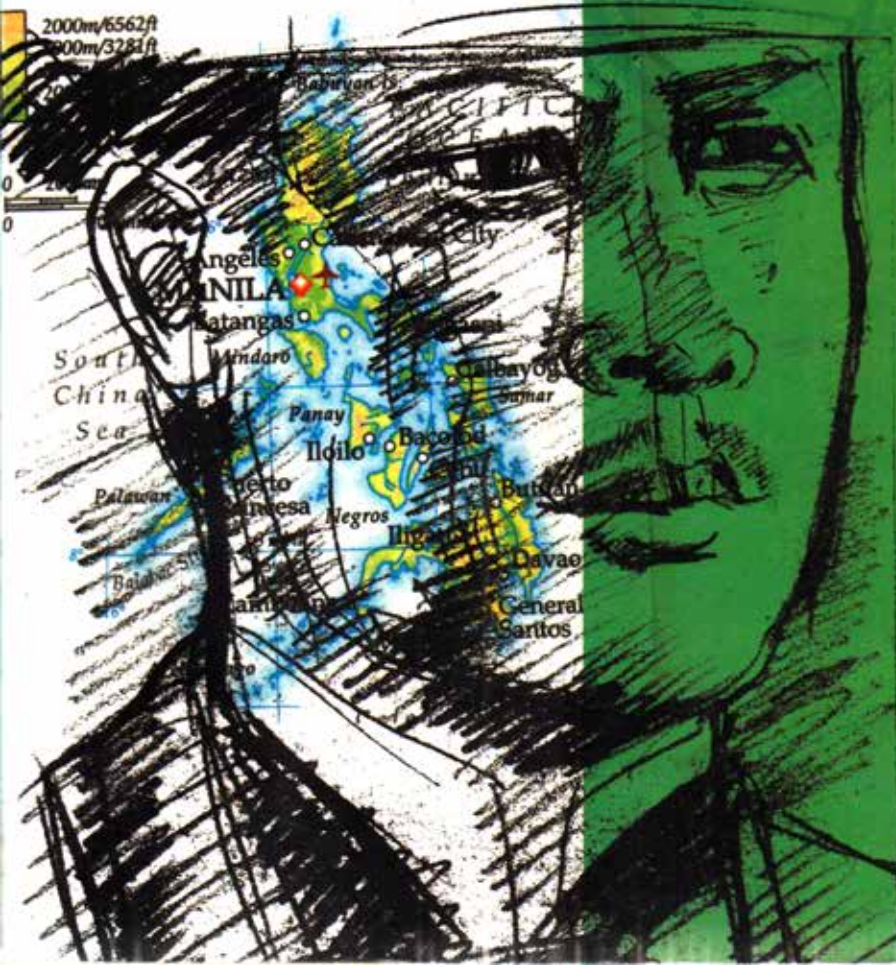
အိန္ဒိယနိုင်ငံ

ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားအာဇာနည်

ဒေါက်တာရီဇော် မြတ်ငြိမ်း ပြုစုသည်

JOSÉ RIZAL

2000m/6562ft
1000m/3281ft

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - [၅၀၁၅၀၂၀၆၁၁]

မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - [၅၀၁၅၄၁၀၆၁၂]

*

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ ချင်းတွင်းစာပေတိုက်၊ ၁၉၇၇၊ မတ်လ
ဒုတိယအကြိမ်၊ အဖြာညီနောင်စာပေ၊ ၂၀၀၇၊ မေလ

စီစဉ်သူ - ကြည်နိုင်

မျက်နှာပုံးပန်းချီ - ဇော်မောင်

ကွန်ပျူတာစာစီ - သိန်းသိန်းအေး၊ သီသီထွန်း

w!zard

ထုတ်ဝေသူ

ဦးကျော်ဆန်း(ရဲအောင်စာပေ)၊ အမှတ်(၂)၊ ချွန်းလမ်း(၁)
မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

မျက်နှာပုံးပုံနှိပ်

ဦးဇော်မြင့်ဝင်း(ကာလာစုံပုံနှိပ်တိုက်)၊ ၁၈၄-ဘီ၊ ၃၁-လမ်း၊

ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းပုံနှိပ်

ဦးဇော်မင်း၊ "w!zard ပုံနှိပ်တိုက်"

၁၉၇၊ ၃၃-လမ်း(အထက်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းဖလင် - အောင်ဇော် 'ပုံရိပ်ရှင်'

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်

အုပ်စု - ၁၀၀၀

တန်ဖိုး - ၂၅၀၀ ကျပ်

ဖြန့်ချိရေး - 'အဖြာညီနောင်စာပေတိုက်'

ဖုန်း:- ၀၁ - ၆၁၁၁၉၆

အဖြာညီနောင်စာပေမှ ထွက်ရှိပြီးစာအုပ်များ

- ၁။ တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ် (သို့မဟုတ်)
ကောင်းကင်နှင့်မြေကြီးအား တောင်းခံသူ
- ၂။ စာရေးချင်သောသူများသို့ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၃။ တတိယမီးကျည် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၄။ ရွှေပြည်ကြီး (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၅။ ယုံကြည်ချက်အတွက် အသက်စွန့်သူများ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၆။ သန်းခေါင်ယံခုနစ်မိနစ် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၇။ တိုက်ပွဲအဆင့်ဆင့် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၈။ ငှက်ပျံစန်ထရွိုင်း (ထက်မြက်)
- ၉။ ဗေထိသံ (ကြည်နိုင်)
- ၁၀။ သံလွင်မြစ်ကမ်းတိုက်ပွဲ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၁၁။ မြစ်ကြီးနားတိုက်ပွဲ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၁၂။ အရိုင်းစံပယ် (အောင်လင်း)
- ၁၃။ မန္တလေးကိုဖြတ်၍ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
- ၁၄။ ခေတ်စမ်းဘာသာပြန် (စောရွှေဗိုလ်)
- ၁၅။ တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ် ကျောက်စာတိုင်စိုက်ထူပွဲ အမှတ်တရ
- ၁၆။ တောင်တကာတော ဆန်ကောနဲ့ကျားထောင် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)

ယခု

၁၇။ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားအာဇာနည်
ဒေါက်တာရီဇော် (မြတ်ငြိမ်း)

ဆက်လက်ထွက် ရှိမည့်စာအုပ်များ

- ၁၈။ စည်းသုံးချက် ဝါးသုံးချက် (ကြည်နိုင်)
(စာပေဝိုင်း အက်ဆေးများ)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၄၀၀၁၄၂၀၁၀၇]
- ၁၉။ ငွေကျွန် (တင်မောင်မြင့်၊ မြတ်ငြိမ်း)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၁၄၁၀၀၆၁၁]
- ၂၀။ ဘဝဗာယာလား၊ အလှမာယာလား (ထက်မြက်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၄၀၁၀၄၁၀၆၀၈]
- ၂၁။ ဆယ်ပြည်ထောင်ချောတေးမပြုံး (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၁၂၀၃၀၅၀၉]
- ၂၂။ ရွှေလက်တို့ (ကြည်နိုင်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၄၀၀၄၂၉၀၅၀၅]
- ၂၃။ သိပ္ပံစုံထောက် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၀၃၅၁၀၆၀၃]
- ၂၄။ အသက်ကိုဗက်ရွက်ပမာ (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၀၁၂၄၀၆၀၁]
- ၂၅။ ဗန္ဓုလခံတစ် (တက္ကသိုလ်နန္ဒမိတ်)
စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၀၁၃၄၁၀၅၁၀]

မာဝါက

- ကျမ်းကိုးစာရင်း
- ကဗျာကောက်နုတ်ချက်
- စကားဦး ၃
- အကာလ ညအမှောင်** ၉
- ၁။ တစ်ပါးကျွန်ဘဝ၏ဆုလဒ် ၁၀
- ၂။ အမှောင်ထဲက လင်းရောင်ခြည် ၁၆
- ၃။ မြေအုတ်တို့ ပြိုလေသော် ၂၄
- ၄။ ဘဝသစ်က ကြိုနေပြီ ၃၅
- ၅။ အန္တရာယ်၏အစ ၄၁
- အလင်းရောင်ကိုရှာဖွေခြင်း** ၅၁
- ၁။ ကမ္ဘာသစ်ဆီသို့ ၅၂
- ၂။ တောသားကလေး ရီဇော် ၅၈
- ၃။ လောင်းရိပ်ပန်းများနိုးထလေပြီ ၆၅
- ၄။ ကတ္တီပါလက်အိတ်ထဲမှ သံလက်သီး ၇၁
- ၅။ တန်ဖိုးမဲ့ဘဝကို မလိုချင် ၈၁
- ၆။ မဟာမိတ်ရှာပုံတော် ၈၉
- ၇။ ပြတ်ပြတ်သားသား စိန်ခေါ်ခြင်း ၉၄
- ၈။ အလှကမ္ဘာမှ ခွဲခွာခြင်း ၁၀၁
- ညဉ့်လယ်ယံမှန်တိုင်း** ၁၀၇
- ၁။ မလိုက်လျောလျှင် ရူးစေမည် ၁၀၈
- ၂။ မျိုးချစ်လေလား၊ သူလျှိုလား ၁၁၄
- ၃။ ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ ၁၂၄
- ၄။ ဘဝမှန်တိုင်း စ၊လေပြီ ၁၃၀
- ရေဆန် လေထန် ရုန်းကန်၍** ၁၄၁
- ၁။ အတွေ့သစ် အမြင်သစ်များနဲ့အတူ ၁၄၂
- ၂။ နိုးကြား အံ့ကြွလာသော ပြည်သူများ ၁၄၉

၃။ နိုင်ငံရေးခယောင်းတော	၁၅၅
၄။ ချစ်သံသယများနှင့်အတူ	၁၆၁
၅။ တစ်သက်မှာ နှစ်ခါမသေ	၁၆၇
၆။ မေတ္တာရှင် သခင်မကလေး	၁၇၃
၇။ ကျောချင်းကပ်၍ ခွဲခွာခြင်း	၁၈၂
၈။ သေသော်မှတည့် ဩော်...ကောင်း၏	၁၈၇

အမှောင်ဆုံး အမှောင်ထဲသို့

၁။ ဖိလွန်းတော့ကြွ ထိလွန်းတော့ချ	၁၉၂
၂။ တပ်ပေါင်းစု ဖွဲ့စည်းရေး	၁၉၆
၃။ အမိနိုင်ငံအတွက် အမြဲအသင့်	၂၀၁
၄။ ဝံပုလွေကိုသတ်မယ့်ကြွက်	၂၀၅
၅။ တော်လှန်ရေးသန္ဓေသား	၂၁၀
၆။ သေရွာတံခါးဝသို့ ခြေတစ်လှမ်း	၂၁၈
၇။ အရှင်လတ်လတ်သေရခြင်း	၂၂၄
၈။ အထီးကျန်နှင့်တစ်ကောင်ကြွက်	၂၂၉

လင်းအရက်ဦး

၁။ ဈာပနတေးနှင့် ထာဝရအဝေးခွာမည့်သူ	၂၃၃
၂။ တော်လှန်ရေးဒီလှိုင်း	၂၄၁
၃။ ပြည်သူများသို့ ပန်ကြားလွှာ	၂၄၉
၄။ စစ်ခုံရုံး၏အမိန့်	၂၅၆
၅။ နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲ၏အဖြေ	၂၆၁
၆။ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ	၂၇၁
၇။ ရတောင့်ရဲခဲ အခွင့်အရေး	၂၈၃
၈။ နိဂုံး၏ နိဂုံး	၂၉၀
၉။ သွေးဖြင့် ရင်းနှီးရယူခဲ့သော သုခဘုံ	၂၉၆

ကိုးကားသော စာအုပ်များ

အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး Austin Coates ၏ Rizal, Philippine Nationalist and Martyr ကို လက်ရင်းထား၍-

၁။ A Short History of Far East by Kenneth Scott Latourette

၂။ New Philippines, {June 1975}

၃။ M.D. Pacific Magazine, {October 1967}

၄။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း [အတွဲ - ၁၁]

၅။ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ *ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း

၆။ Britannica Encyclopaedia {Vol.19}

၇။ Chambers's Encyclopaedia {Vol.11}

၈။ တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ *မုဒုကက္ခဏပျို့ တို့မှ ကောက်နုတ်ဖို့ငြိမ်းခြင်း ပြုပါသည်။

ကံဆိုးကြမ္မာဆိုးနဲ့ ကျဆုံးခဲ့ကြ သားလှအားလုံးအတွက်၊
ဆိုးရွားယုတ်မာ ဝေဒနာပီစီး နာကြည်း ခံရသူများအတွက်၊
မျက်ရည်ယိုစီး ရှိုက်ကြီးတငင် သောကဝင်ကြရတဲ့ သား
ကောင်း မိခင်များအတွက်၊
နှိပ်စက်မှုအပေါင်းကို ခေါင်းမော ရင်ကော့ခံခဲ့သူတွေ၊
မုဆိုးမတွေနဲ့ ပအေမဲ့ သားသမီးတွေအတွက်၊ နောက်ပြီး
သင့်အတွက် သမိုင်းကြွေးကို ပြတ်ပြတ်သတ်သတ် ပေးဆပ်
နိုင်ပါစေလို့။ ။

ဒေါက်တာရီဇော်

['နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ' ကဗျာမှ]

ပျိုချစ်အာဇာနည် ဒေါက်တာရီဇော်
(အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ်)

ဤစာအုပ်ပြုစုသူ၏ စကားဦး

[၁]

ကျွန်တော်သည် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့တွင် လူ့လောကကြီးထဲသို့ စမ်းတဝါးဝါးငိုကြွေးရင်း ရောက်ရှိလာခဲ့ရသည်။

အခြားအခြားသောမွေးစကလေးများ၏ ငိုကြွေးသံသည် မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်လေမည်မသိ။ ကျွန်တော်ဖြစ်လာမည့် မွေးစကလေး၏ ငိုကြွေးသံမှာမူ ဝမ်းပန်းတနည်း ရှိုက်ငိုလိုက်သော ငိုကြွေးသံသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

အကြောင်းမှာ ကျွန်တော့်ကိုမွေးဖွားသော တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့သည် ပါတော်မူနေ့ ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။

ပါတော်မူနေ့သည် မြန်မာဘုရင်သီပေါကို နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များက ဖမ်းဆီးသွားသည့်နေ့။ တစ်နည်းဆိုသော် မြန်မာပြည် ကျွန်သဘောကံဘဝသို့ ပြားပြားမှောက် ရောက်ရသည့်နေ့။

တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် သည်နေ့တွင်မှ မွေးဖွားခဲ့သော ကျွန်တော်သည် ပညတ်သွားရာ ဓာတ်သက်ပါလေသလားမသိ။ နယ်ချဲ့ကို အမြဲကြီးရွံ့ခဲ့သည်။ အမုန်းကြီးမုန်းခဲ့သည်။ အသက်အရွယ်ရလာ၍ စာပေများ လေ့လာဖတ်ရှုလာနိုင်သည့် အရွယ်တွင် နယ်ချဲ့စနစ်၊ အရင်းရှင်စနစ်များအကြောင်း သိနားလည်ခွင့် ရလာသည်။ ထိုစနစ်များကို စက်ဆုပ်မုန်းတီးတတ်လာသည်။

မြန်မာများ၏ နယ်ချဲ့လက်အောက်ခံ ကျွန်ဘဝအနိစ္စရုံများကို ကိုယ်တိုင်
ပေးကြ ပေးစားရသော်လည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံခံစားရဘိသကဲ့သို့ တက်ခေါက်
မကြိတ် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

ဆီးဘန်းနီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ထီးသုဉ်းနန်းသုဉ်း၊ မြို့သုဉ်းသုည
သုဉ်းသုးဝဖြင့်၊ သုဉ်းရပြန်လစ်
သုဉ်းသည့်ခေတ်တွင်၊ လူဖြစ်ရလေ
တို့တစ်တွေမှာ၊ သေသော်မှတည့် ဪကောင်း၏...

ကဲ့သို့သော ကဗျာစာပေများကိုဖတ်ရှုပြီး အဖိနှိပ်ခံဘဝ၊ အညွန့်ချိုးခံ
ဘဝတွင် အားမတန် မာန်လျှော့ခဲ့ကြရသော ကျွန်တော်တို့ ဘိုးဘွားဘီဘင်များကို
ကိုယ်ချင်းစာ ကရုဏာသက်ခဲ့ရသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကိုယ်ပိုင်အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်
ရေး၏ အနှစ်သာရနှင့် တန်ဖိုးကို သိမြင်သဘောပေါက်ခဲ့ပါသည်။ မွန်မြတ်
မြင့်မားလှသော သည်ရလဒ်ကြီးကို လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် ရရှိရေးအတွက် မြန်မာ
မျိုးချစ် မြောက်မြားစွာ၏ အသက်၊ သွေး၊ ချွေးတို့ကို ရင်းနှီးမြုပ်နှံခဲ့ရသည်
မဟုတ်ပါလား။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မြန်မာတိုင်းရင်းသားများသည် ကိုလိုနီထမ်းပိုးအောက်တွင်
နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော် ရန်းကန်လူးလွန်ခဲ့ကြရသည်။ ကိုလိုနီအမွေဆိုးများကို
ယနေ့တိုင် ခံစားကြရဆဲ၊ ယနေ့တိုင် ပုတ်ကာ ဖယ်ရှားနေကြရဆဲ။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် - ၂

[၂]

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် အာရှနိုင်ငံအများစုသည် အင်အားကြီး နယ်ချဲ့များ၏
'ခြေတော်တင်ခြင်း' ခံခဲ့ကြရသည်။

ထိုအထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည်လည်း နယ်ချဲ့သားကောင် ဖြစ်ခဲ့လေ
သည်။ နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ နီးပါး နယ်ချဲ့လက်ဟောင်း လက်သစ်များ၏ ကျူးကျော်
စော်ကားမှုကို ခံကြရ၏။ သည်ဘဝဆိုးမှ လွတ်မြောက်ရန် ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ်များ
သည် ဘဝပေါင်းများစွာ၊ အသက်ပေါင်းများစွာ စတေးခဲ့ကြရလေသည်။

အဆိုပါ မျိုးချစ်သူရဲကောင်းများထဲတွင် ဒေါက်တာရီဇော်သည်လည်း
တစ်ယောက်အပါအဝင်။

ဒေါက်တာရီဇော်သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ ရောင်ခြည်ပင်ဖြစ်၏။ ဖိလစ်ပိုင်
တစ်မျိုးသားလုံး သူ့ကျွန်ဘဝတွင် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော် အဖိနှိပ် အညှဉ်းဆဲခံ
နေကြရသည်ကို ပထမဆုံးဖော်ထုတ်သူဖြစ်၏။ နိုင်ငံရေးအရ အနိမ့်ခံထားရသော၊
အသိဉာဏ်မှောင် အချစ်ထားရသော၊ ဘာသာရေးဗန်းပြပြီး ခေါင်းပုံဖြတ် သွေးစုပ်
ခံနေရသော ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ ဘဝမှန်ကို ပထမဆုံး ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်ပြခဲ့သူ
လည်း ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် အာရှတိုက်သားများသည် လူရိုင်းသာသာမျှရှိသူများ၊ အစစ အရာရာ
အောက်တန်းနောက်တန်းကျသူများ၊ အနောက်တိုင်းသားများ၏ လက်အောက်ခံ
လူမျိုးများ စသည်ဖြင့် လူမျိုးကြီးဝါဒကို စွဲကိုင်၍ ဘဝင်မြင့်ခဲ့ကြသော အနောက်
တိုင်းသားများကို အန်တုဖက်ပြိုင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်၏။ အရှေ့တိုင်းသားလည်း
လူ၊ အနောက်တိုင်းသားလည်း လူ၊ လူ့လူချင်း အတူတူပင်ဖြစ်၏။ ဘယ်လူမျိုး
တွင်မျှ မွေးရာပါအခွင့်အရေး ပိုမရ။ ကြီးစားမှုနှင့် စည်းစနစ်ကျနခြင်းသည်သာ
အဓိကဟူသော ကြွေးကြော်သံကို ကိုင်စွဲကျင့်သုံးခဲ့သူလည်း ဖြစ်ပေသည်။

သူ၏ ခေတ်မီသောအမြင်၊ တက်ကြွသောခံယူချက်များကြောင့်ပင် ရာစု
နှစ်ပေါင်းများစွာ လည်စင်းခံခဲ့ကြရသော ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများအဖို့ မျိုးချစ်
စိတ်များ တဖွားဖွားပေါ်လာရသည်။ နိုင်ငံရေးအသိအမြင်များ နိုးကြားအုံကြွ
လာရသည်။ လွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုရကောင်းမှန်း သိလာကြသည်။

“ဘယ်အနောက်နိုင်ငံသားကမျှ သူတို့ကိုယ်ကျိုးမပါဘဲ ကျုပ်တို့ အာရှ
တိုက်သားတွေအပေါ် စေတနာသန့်သန့်မထားဘူး” ဟူသော ပြည်သူ့ တရုတ်
ပြည်၊ ကွယ်လွန်သူ ဝန်ကြီးချုပ်ချူအင်လိုင်း၏ စကားကဲ့သို့ပင် ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ်
များမှာ ရက်ရက်စက်စက် အဖိနှိပ်ခြင်းခံကြရသည်။ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း သတ်ဖြတ်
ခြင်းခံကြရသည်။ ယုတ်ယုတ်မာမာ နှိပ်စက်ခြင်းခံကြရသည်။

သို့သော် အသက်ကိုသာစွန့်မည်၊ ယုံကြည်ချက်ကို မစွန့်တတ်သည့်
မျိုးချစ်အာဇာနည်များကို မည်သည့်နယ်ချဲ့ကမ္ဘာ သတ်၍မသေခဲ့ပါချေ။

ဤသို့ ဒေါက်တာရီဇော်၏ စတင်ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် နှစ်ပေါင်း
ရှည်လျားစွာ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသော ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများသည် နောက်ဆုံး အောင်ပွဲ
ခံခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၆ ခု၊ ဇူလိုင် ၄ ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်

အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ခွင့် ရခဲ့ပေသည်။

ဒေါက်တာရီဇော်သည် မိမိမြေပေါ်သို့ ကျူးကျော်စော်ကားလာသူများကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ဖန်ခဲသော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံး၏ နိုင်ငံရေးအသိ၊ ပညာရေးအသိများ ပွင့်လင်းလာအောင် ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သော ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာလည်းဖြစ်၏။ အရင်းရှင်နယ်ချဲ့များ၏ သေနတ်ပြောင်းဝကို မတုန်မလှုပ် ရင်ဆိုင်ပြီး ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ မျိုးချစ်စိတ်ကို နှိုးဆွပေးသွားသော မျိုးချစ်သူရဲကောင်းတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်၏။

သို့သော် ဒေါက်တာရီဇော်သည်လည်း လူသားမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ ရှေးဟောင်းဒဏ္ဍာရီများထဲကလို အစမှအဆုံးတိုင် အပြစ်ဆိုစရာ တစ်ကွက်မျှ မရှိသော လူစွမ်းကောင်းကြီးမျိုးတော့ မဟုတ်။ သူ့တွင် ချွတ်ယွင်းချက်၊ အားနည်းချက်များ ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်ငြားလည်း သူ၏စွမ်းဆောင်ချက်နှင့် ကိုယ်ကျိုးစွန့်မှုများက ယင်းအပြစ်များကို ဖုံးလွှမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ မဟတ္တမဂန္ဒီ စာဆိုတော်တိုင်း၊ တရုတ်ပြည်မှ ဒေါက်တာဆွန်ယက်ဆင်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ခဲ့သော ဒေါက်တာရီဇော်သည် စိတ်သဘောထား နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသူဖြစ်၏။ ငြိမ်းချမ်းခြင်းကို မြတ်နိုးသူဖြစ်၏။ သို့တိုင် အမိနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်လာလျှင်မူ ရဲရဲတောက် သွေးနီသူဖြစ်ပေသည်။

သူ၏ကျေးဇူးကား ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတို့ ဆပ်မကုန်နိုင်အောင် ကြီးမားလှပေသည်။

“ကျုပ်တို့တိုင်းပြည်ပေါ်မှာ နေဝန်းနီထွက်ပြုလာတာ မမြင်ရမီ ကျုပ်သေခဲ့ရတယ်။ အရက်ဦးကို တွေ့မြင်ကြရမယ့် ခင်ဗျားတို့က နေဝန်းနီကို ကြိုဆိုကြပါ။ နောက်ပြီး အကာလ ညအမှောင်မှာ ကျဆုံးခဲ့ရတဲ့ ရဲဘော်တွေကို မမေ့ကြပါနဲ့။”

ဤသို့ မသေမီ မှာကြားချက်အတိုင်းပင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများသည် ဒေါက်တာရီဇော်နှင့်တကွ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးခဲ့ကြရသူများကို ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြ၊ ဂုဏ်ပြုကြဆဲဖြစ်၏။ ဆက်လက်ဂုဏ်ပြုနေကြဦးမည်လည်း ဖြစ်၏။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ဒေါက်တာရီဇော် မွေးနေ့ကို တစ်မျိုးသားလုံး အလုပ်နားရက်ဟု သတ်မှတ်သည်။ ဒေါက်တာရီဇော် ကွယ်လွန်ခဲ့သည့်နေ့ကို အမျိုးသားသူရဲကောင်းများနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ ဒေါက်တာရီဇော်ရုပ်တု ကျောက်တိုင်

ကြီးသည် မနိလာမြို့တွင် အဓိကရ တည်ရှိနေ၏ သူရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးများ၊ သိပ္ပံသုတေသနစာတန်းများကို ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများ၏ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များအဖြစ် တရိုတသေ ထိန်းသိမ်းထားကြရသည်။ သူရေးခဲ့သော ဝတ္ထုများ၊ ကဗျာများမှာ ယနေ့လူငယ်များ ကျောင်းသင်ခန်းစာအဖြစ် လေ့လာနေကြရဆဲ၊ သင်ယူနေကြရဆဲ။

ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာရီဇော်ကဲ့သို့သော—

[၃]

ဒေါက်တာရီဇော်ကဲ့သို့သော ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သည် လူသေသော်လည်း နာမည်သေမည့်သူမဟုတ်။ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာညောင်းသော်လည်း တိမ်မြုပ်သွားမည့်သူ မဟုတ်။ ပျောက်ကွယ်သွားမည့်သူ မဟုတ်။

သူ့အကြောင်း သူ့ဘဝကို ဖတ်ရှုလေ့လာလျှင် ရှောင်လွှဲမရဘဲ ပူးတွဲပါလာမည့်အချက်များ ရှိနေပါသည်။ ဤကား နယ်ချဲ့စနစ်၏ ဆိုးရွားရက်စက်ပုံနှင့် တိုင်းတစ်ပါးလက်အောက်ခံဖြစ်ရသော တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး ကြုံတွေ့ရမည့် ကံကြမ္မာဟူသော နိုင်ငံရေးအမြင်များ ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လူငယ်များအနေဖြင့် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော လွတ်လပ်ရေး၏ တန်ဖိုးကိုလည်းကောင်း၊ အမိနိုင်ငံအပေါ် ထားရှိသင့်သော စိတ်ဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တက်ကြွနိုးကြားသော လူငယ်များ၏ အားမာန်ကို လည်းကောင်း တွေ့ထိခံစားနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ဒေါက်တာရီဇော်၏ဘဝအကြောင်းကို ပြုစုရာတွင် ဒေါက်တာရီဇော်၏ စရိုက်သဘာဝကို တတ်စွမ်းသမျှ ပေါ်လွင်အောင် ကြိုးစားထားပါသည်။ သူ့အကြောင်း အစမှအဆုံးထိတိုင် အရေးအသားကိုပင် သူ့စရိုက် သဘာဝနှင့် ကိုက်ညီအောင် တတ်စွမ်းသမျှ အားထုတ်ထားပါသည်။ သူ၏ ပင်ကိုစရိုက်သည် အေးပါသည်။ နုပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေးအယူအဆနှင့် ယုံကြည်ချက်တွင်မူ ရဲရင့်ပါသည်။ ပြတ်သားပါသည်။ ဒေါက်တာ ရီဇော်ကို ကတ္တီပါလက်အိတ်စွပ်ထားသော သံလက်သီး၊ သို့မဟုတ် နီရဲသောအပြာဟူ၍ တင်စားခေါ်ဆိုလျှင် မှားမည်မထင်ပါ။

အကယ်၍ အထက်ဖော်ပြပါ ဦးတည်ချက်များ၊ စရိုက်သဘာဝများ မပေါ်

မြတ်ဗြိမ်း

လွင် မပီပြင်ခဲ့ပါလျှင် ဤစာအုပ်ပြုစုသူ၏ မကျွမ်းကျင် မနိုင်နှင့်မှုကြောင့်သာ ဖြစ်ရပါမည်။ စာရေးသက် အတွေ့အကြုံ မကြွယ်ဝသေးသည့်အတွက် ဟာကွက်၊ ပျော့ကွက်များ ရှိမည်ဖြစ်ရာ ဝိုင်းဝန်းဝေဖန် ထောက်ပြကြပါလျှင် ဝမ်းပန်းတသာ လက်ခံနာယူမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရသည့်အတွက် စာဖတ်သူ၏ ရင်ထဲတွင် “တစ်ခုခု” တင်ကျန်ခဲ့သည် ဆိုပါလျှင် ဤစာအုပ် အကောင်အထည်ပေါ်လာ အောင် အဓိကစွမ်းဆောင်တွန်းအားပေးခဲ့သော စာရေးဆရာ မောင်ပေါ်ထွန်းကို မှတ်တမ်းတင်စေလိုပါသည်။ ဤစာအုပ်ပြုစုသူအား ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကူညီ ရိုင်းပင်းခဲ့ကြသည့် ဆရာဦးစံလွင်၊ ဇေထွန်း၊ ညိုမြင့်(ရှေ့နံ)၊ ဦးကျော်ညွန့် (အောင်ကျော်ဦးစာပေ)၊ လူအောင်နှင့် ချင်းတွင်းစာပေတိုက်ကိုလည်း ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။ ။

မြတ်ဗြိမ်း

၃၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၇၇။

အကာလ ညအမှောင်

‘ကျွန်တို့မရှိသည့်နေရာမှာ သခင်တွေလည်းမရှိဘူး’

ဒေါက်တာရီဇော်

တပ်ဗိုလ်ကလေးသည် သူ့ကို ဘယ်ပြန်ညာပြန် ရိုက်နှက်ပြီးနေပေပြီ။ သူ့အကျိုးသည်လည်း စုတ်ပြဲနေပေပြီ။

အဖြစ်အပျက်မှာ လျင်မြန်လွန်းလှသည်။ လျှပ်ပြက်လိုက်သလောက်သာ ကြာမည်ထင်သည်။

ကလေးငယ်သည် သူ့အဖြစ်ကိုသူ ကောင်းကောင်းသိလိုက်ရချိန်တွင် ဗိုလ်ကလေးသည် သူ့အနားတွင် မရှိတော့။ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကို အကြောင်းမဲ့သက်သက် နိုင်ထက်ကလူပြုပြီး ဘာမျှမဖြစ်သလို စိတ်အေးချမ်းသာခရီးဆက်သွားပေပြီ။ ကလေးငယ်မှာသာ...

ကလေးငယ်သည် လက်သီးကို ကျစ်ကျစ်ပါအောင် ဆုပ်လိုက်သည်။ လက်သီးစွမ်းပြသွားသော အာဂသတ္တိခဲကြီး၏ နောက်ကျောကို ခိုက်ကြည့်နေမိသည်။ သူ့မျက်လုံးအစုံတွင်တော့ မုန်းတီးငွေ့များ၊ ရွံရှာငွေ့များ၊ နောက်ပြီး နာကြည်းမျက်ရည်များ။

ကလေးငယ်သည် ယခုအချိန်အထိ သူ့အပြစ်ကိုသူ မသိသေး။ မည်သို့သော ပြစ်မှုမျိုးကို သူ့ကျူးလွန်မိလိုပါလဲ။ ကျူးလွန်မိသည်ရှိစေဦး၊ ယင်းပြစ်မှုသည် မည်မျှကြီးမားလေးနက်နေလို့ပါလဲ။

အိမ်ပေါက်ဝရောက်လျှင် သူ့မိခင်က ပြုံးပြုံးပျာပျာ ဆီးမေးသည်။ ကလေးငယ်က ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် ပြန်ပြောပြသည်။ သည်တော့မှပင် သူ့မိခင်ရှင်းပြသဖြင့် သူ့ကျူးလွန်ခဲ့မိသော မဟာပြစ်မှုကြီးကို သိနားလည်ခွင့်ရတော့၏။

သူ့ကျူးလွန်မိသော မဟာပြစ်မှုကြီးကား သူ့ရှေ့တူရုမှ လျှောက်လာသော စစ်အရာရှိကို ဦးညွတ်အရိုအသေမပေးမိခြင်းတည်း။

ဖြစ်ရပ်သည် ရီဇော်၏ခေါင်းထဲတွင် သံမှိုဖြင့်နှက်ထားသလို စွဲနေခဲ့သည်။ သည်ဖြစ်ရပ်မှ အသိတစ်ခုကိုလည်း ရလိုက်သည်။ တိုင်းတစ်ပါးသား အုပ်စိုးခံရသော ကျွန်သဘောကံဘဝသည် သည်သို့ပါကလား...။

ရီဇော်ကား အရှေ့တိုင်း၏ ယုန်သူငယ်။

နိုင်ထက်စီးနင်း ဗိုလ်ကျသွားသူကား အနောက်တိုင်းမှပုံပုလွေ။

ရီဇော်တို့ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများမှာ အာရှတိုင်းသားများပီပီ စိတ်ဓာတ်နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးသည်။ ကိုယ့်ဝမ်းရေးကိုယ်အေးအေးလူလူ ရှာဖွေစားသောက်နေလိုကြသူများဖြစ်သည်။ သည်သို့ ငြိမ်းအေးချမ်းသာနေလိုသော ဖိလစ်ပိုင်နီများနေထိုင်ရာ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုကြီးကို ဥရောပသား

[၁]

တစ်ပါးကျွန်ဘဝ၏ ဆုလွန်

ညီအစ်ကို မသိတသိ အချိန်။

ဆယ်နှစ်သားအရွယ် ကလေးငယ်တစ်ယောက် လမ်းလျှောက်လာသည်။ သူသည် အတွေးလျှင်ကြောတွင် မျောနေဟန်ရှိ၏။ ဘေးဘီကိုမကြည့်၊ ငေးခြင်းမောခြင်းမရှိ။ သူ့မျက်စိအစုံသည် လမ်းမပေါ်သို့သာ ခိုက်ငေးလာသည်။

သူ့ခေါင်းထဲတွင် မည်သည့်အတွေးများ တွဲခိုဝင်ရောက်နေပါသနည်း။ မည်မျှလေးနက်ပြီး မည်မျှအရေးကြီးသည့် ကိစ္စများပေမို့ သည်မျှ တစိုက်စိုက် တွေးတောလာပါသနည်း။

ရုတ်တရက် သူ့ရှေ့တွင် အရိပ်တစ်ခုကို ဖျတ်ခနဲတွေ့လိုက်ရသည်။ ကလေးငယ်သည် တုံ့ခနဲရပ်လိုက်သည်။ သူသည် အတွေးကမ္ဘာဆီမှ လက်တွေ့ကမ္ဘာထဲသို့ ပြန်ရောက်လာသည်။ မော့ကြည့်လိုက်မိသည်။ စစ်ဝတ်စုံအပြည့်ဝတ်ဆင်ထားသော လူတစ်ယောက်။ မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ်မှ ဗိုလ်ကလေးပါလား။

ဗိုလ်ကလေးသည် ကလေးငယ်၏ အကျိုးရင်ဘတ်ကို ဆတ်ခနဲ စုဆွဲလိုက်သည်။ ဗိုလ်ကလေးသည် တစ်စုံတစ်ရာကို အလွန်အမင်း ဒေါသထွက်နေပုံပင်။ ထို့နောက် ဘာမပြောညာမပြောဖြင့် ကလေးငယ်ကို လက်ပြန်လွှဲ၍ ရိုက်လိုက်သည်။ ကလေးငယ်သည် သည်အဖြစ်မျိုးကို လုံးဝ မျှော်လင့်မထားမိသဖြင့် ပထမ အံ့အားသင့်နေသည်။ အံ့အားသင့် တုန်လှုပ်စိတ်များ ပျောက်သွားချိန်တွင်

စပိန်လူမျိုးများက နိုင်ထက်စီးနင်း လွှမ်းမိုးသိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၅၆၅ ခုနှစ် ကတည်းက စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ခဲ့သည်မှာ ရီဇော်ကိုမွေးဖွားချိန်တွင် နှစ်ပေါင်းသုံးရာနိပါး ရှိလေပြီ။

နယ်ချဲ့ထမ်းပိုးအောက်တွင် ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် ကုန်းရုန်းနေကြ ရသော ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများမှာ အဖိနှိပ်ခံကြရသည်။ အခိုင်းအစေခံကြရ သည်။ အချုပ်အချယ်ခံကြရသည်။ ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသည် သူတို့အတွက် လာဘ် လာဘတစ်ပါးတည်း။

- စားရတော့လည်း မဝတဝ။
- ဝတ်ရတော့လည်း မလှမပ။
- နေရတော့လည်း မကျမန့။

ဤသို့ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး နယ်ချဲ့စားအောက်တွင် ပြားပြားမှောက် ဝပ်စင်းနေရသော ခေတ်ကာလကြီးတွင်မှ ရီဇော်ကလေးသည် ဤသတ္တလောက ကြီးအတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ရသည်တကား။

၁၈၆၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၉ ရက်။

ဖရန်စစ္စကို မာကေဒိုနှင့် တီအိုဒိုရာအယန်ဇိုတို့ ဇနီးမောင်နှံတွင် သားသမီး တစ်ကျိပ်တစ်ယောက် ထွန်းကားခဲ့၏။ ထိုအထဲတွင် ဟိုဆေရီဇော်သည် သတ္တမ မြောက် ကလေးတည်း။ မွေးချင်းများထဲတွင် ယောက်ျားဟူ၍ သူနှင့် သူ့အစ်ကို နှစ်ဦးသာပါသည်။

“ဒီကလေးကို ကောင်းကောင်းဂရုစိုက်ပါ။ တစ်နေ့ကျရင် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်လာလိမ့်မယ်”

ဟိုဆေရီဇော်ကို နာမည်ပေးကင်ပွန်းတပ်သောနေ့တွင် ဖိလစ်ပိုင်ဘုန်းတော် ကြီးတစ်ပါးက ထိုသို့ ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ်ခဲ့သည်။ တီအိုဒိုရာကတော့ သိပ်အလေး အနက်မထားခဲ့။ သူ့တွင် ဂရုစိုက်ပြုစုရန် တခြားကလေးတွေ တစ်ပုံကြီးရှိသေး သည်။ မိခင်ကောင်းတစ်ယောက်သည် ကိုယ့်သားသမီးများကို မျှမျှတတ ဂရုစိုက် ရမည်။ ညီညီမျှမျှ ချစ်မြတ်နိုးရမည်ပင် မဟုတ်ပါလား။

ဟိုဆေရီဇော်နှင့် ပတ်သက်၍ တီအိုဒိုရာ ထူးထူးခြားခြား ဂရုထားမိသည့် အချက်တစ်ချက်ကတော့ ရှိသည်။ ယင်းကား သူ့ကို မွေးဖွားစဉ်က အခြား သားချင်းများထက် ခက်ခက်ခဲခဲမွေးရခြင်းပင်ဖြစ်၏။ နောက်ပြီး သည်ကလေး

ငယ်သည် ပိန်ပိန်လိုလို၊ ခေါင်းကြီးကြီးကလေးဖြစ်၏။ ချူနာပါတေးကလေး လည်း ဖြစ်၏။ သည်သို့သော ခေတ်ပျက်ကြီးထဲတွင် သည်သို့မွေးဖွားလာသော ချည်ချည်နဲ့နဲ့ကလေးငယ်သည် တစ်နေ့သောအခါ ကမ္ဘာက အသိအမှတ်ပြုရမည့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု မည်သူ မျှော်လင့်ဝံ့ပါ မည်နည်း။

ရီဇော် ကံကောင်းသည်မှာ တစ်ချက်သာရှိ၏။ ဖရန်စစ္စကိုနှင့် တီအိုဒိုရာ မိသားစုထံသို့ ရောက်လာခြင်းသာ ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ဖရန်စစ္စကိုသည် ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးလူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးလာဘ်မြင်သည်။ ကြီးစားသည်။ အေးဆေးသည်။ ဖော်ရွေသည်။ တီအိုဒိုရာမှာမူ ခေတ်ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်၏။ ထိုခေတ် ထိုအခါက ဖိလစ်ပိုင် အမျိုးသမီးများထဲတွင် ရှားရှားပါးပါး ပညာထူးချွန်သူဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က မနီလာမြို့ရှိ ဒိုမီနီကန်ကောလိပ်တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ မိဘနှစ်ပါးမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်ဝသည်။ ခေတ်ပညာတတ်သည်။ မြို့မျက်နှာပုံးများဖြစ်သည်။ သို့ကြောင့် ရီဇော်ကလေးသည် ပညာရေး၊ လူမှုရေးတို့နှင့် ပတ်သက်လျှင် အခြား ဖိလစ်ပိုင်ကလေးငယ်များထက် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ပိုမိုရရှိခဲ့သည်။

ရီဇော်မိသားစုနေထိုင်သည့် ကလမ်ဘာမြို့ကလေးသည် ခရီးလမ်းဆုံ အချက်အချာကျသည်။ သို့ကြောင့် နယ်လှည့်ခရီးထွက်သော စပိန်အရာရှိများ လမ်းခရီးတွင် ညအိပ်ညနေ တည်းခိုရမည်ဆိုလျှင် ဖရန်စစ္စကို၏အိမ်တွင် တည်းခို လေ့ရှိသည်။ ဖရန်စစ္စကိုသည် ကြေးရတတ် လူတန်စား အမျိုးအနွယ်ဖြစ်သဖြင့် စပိန်အစိုးရပိုင်း အရာရှိကြီးများနှင့် အလွမ်းသင့်သည်။ စပိန်ဘုန်းကြီးများ၊ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အရာရှိကြီးများနှင့်လည်း အကျွမ်းဝင်သည်။ ၎င်းတို့၏ လေးစား မှုကိုပင် ခံယူရသည်။ ဖရန်စစ္စကို မိသားစုကို စပိန်များက တန်းတူရည်တူ ဆိုရမလောက် လေးလေးစားစားဆက်ဆံကြသည်။

ထိုမျှပေါက်ရောက်သော မိသားစုတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည့် ရီဇော် ကလေးသည်ပင် စပိန်အရာရှိတစ်ဦး၏ အရိုက်အနှက်ကို ခံခဲ့ရသည်ဆိုပါလျှင် အခြားအခြားသော သာမန်ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများအတွက်ကား ပြောဖွယ်ရာ မရှိတော့။ လက်တစ်ဆုပ်စာ လူနည်းစုမှလွဲ၍ ဖိလစ်ပိုင်တစ်မျိုးသားလုံး ကျွန် ဇာတ်အသွင်းခံနေကြရသည်။ အုပ်ချုပ်သူလူမျိုးနှင့် အုပ်ချုပ်ခံလူမျိုးအဖြစ် လူမျိုး အလိုက် အနှိမ်ခံကြရသည်။ ခေါင်းပုံအဖြစ်ခံနေကြရသည်။

မည်မျှအနှိမ်ခံရသည်၊ မည်မျှလူမျိုးကြီးဝါဒ အသုံးခံရသည်ကို စပိန်အစိုးရ ထုတ်ပြန်ထားသော အမိန့်တစ်ရပ်ကို လေ့လာကြည့်လျှင် သိနိုင်သည်။ အမိန့်မှာ မည်သည့်ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားမဆို အနီးအနားတွင် စပိန်အရာရှိများ ဖြတ်သန်း သွားလာသည်ကိုတွေ့လျှင် ချက်ချင်း ဦးထုပ်ချွတ် ဦးညွတ် အလေးပြုရမည် ဟူ၏။ ယင်းအမိန့်ကို မနီလာမြို့တော်တွင် တိတိကျကျလိုက်နာကြသည်။ သို့သော် အခြားနယ်မြေများတွင်မူ စပိန်အရာရှိများအစား မည်သည့်စပိန်လူမျိုး ပင်ဖြစ်စေ တွေ့ကြုံပါက ဦးထုပ်ချွတ်၊ ဦးညွတ် အလေးပြုကြရသည်။ ထိုမျှ သာမက စပိန်ဘုန်းကြီးများနှင့် ဆုံတွေ့လျှင်လည်း ဝတ်ပြုသောအားဖြင့် ဘုန်းကြီး ၏ လက်ခုံကို ခေါင်းငုံ့ နမ်းရှုပ်ကြရသေးသည်။

လူဦးရေခြောက်သန်းမျှရှိသော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး အရ ခေါင်းမမော့ဝံ့အောင် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှု ခံနေကြရသည်။ ထိုမျှမကသေး၊ စီးပွားရေးအရလည်း နာလန်မထူနိုင်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှန်သမျှ နယ်ချဲ့အရင်းရှင်များက လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသည်။ နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ ဒေါက် တိုင် ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်များက ဧကပေါင်း ၄၀၀၀၀၀ (လေးသိန်း)မျှသော လယ်မြေ ယာမြေများကို အပိုင်စီးထားကြသည်။ ဖရိုင်ယာခေါ် ယင်းရဟန်းတု များသည် ဘာသာရေးကို ဗန်းပြုပြီး စီးပွားရေးလုပ်ကြသည်။ အခွန်အကောက် အမျိုးမျိုး ကောက်သည်။ နယ်ရှင်၊ ပယ်ရှင်များသဖွယ် အုပ်ချုပ်သည်။ ၎င်းတို့ကို စပိန်အာဏာပိုင်များက အကူအညီပေးသည်။ အကာအကွယ်ပေးသည်။

ထိုအခါ တိုင်းရင်းသားများမှာ မငတ်ရုံတစ်မည် ဆင်းဆင်းရဲရဲ ပင်ပင် ပန်းပန်း လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြရသည်။ ဖောင်စီးရင်း ရေငတ်နေကြသည်။ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးအရ ခေါင်းမထောင်နိုင်သဖြင့် ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေးအသိ နိမ့်ကျနေတော့သည်။ ဤသို့ အစစ နိမ့်နေသဖြင့် သူတစ်ပါးလက်အောက်ခံ ကျွန်ဘဝမှ ရုန်းမထွက်နိုင်။ နောက်ဆုံး ပေါက်ပင် ဘာလို့ ကိုင်းရတယ်ကိန်း ဆိုက်နေသည်။

ဤသို့ အနိဋ္ဌာရုံများ ဖြမ်းတီးနေသော ခေတ်သမယ ဒုက္ခကန္တာရကြီး ထဲတွင် ရိုဇော်မိသားစု၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကလေးမှာ သေးငယ်သော စမ်းရေအိုင် ကလေးလို ဖြစ်နေ၏။

သို့တစေ ရိုဇော်သည် မိမိ၏အသိုင်းအဝိုင်းကျဉ်းကျဉ်းကလေးတစ်ကွက်သာ အခွင့်အရေးရနေသည်ကို ကျေနပ်နေသူမဟုတ်။ မိမိတို့ရနေသော မဆိုစလောက်

အခွင့်အရေးများထဲတွင် နှစ်မွန်းမျောပါနေသူ မဟုတ်။ မိမိတို့ဆွေမျိုးတစ်သိုက် ရေဝဝသောက်ရသော်လည်း ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခွင်တစ်ပြင်လုံးတွင် ရေငတ်နေသူ တွေ အပြည့်။ ရေကြည်တစ်ပေါက်ကို အာသာငမ်းငမ်း တမ်းတနေသူတွေ ဒုနဲ့ဒေး။

သို့သော် သည်စမ်းရေကြည်တစ်ပေါက်ကို မည်သို့ရှာဖွေကြရမည်ကို မသိ။ မည်သို့တူးဖော်ကြရမည်ကို နားမလည်။ သိအောင် နားလည်အောင်လည်း မည်သူကမျှ လမ်းမညွှန်၊ မည်သူကမျှ နည်းမပြ။ ။

ဖရန်စစ္စကို မကြာမကြာပြောလေ့ရှိသော သည်စကားသည် ရီဇော်နှင့် သူ့အစ်ကို ပရနိုတို့၏ခေါင်းထဲတွင် ခွဲမြဲနေသည်။ ဖခင်ကြီးကား သားများ အတွက် စံပြတည်း။

ရီဇော်၏မိခင် တီအိုဒိုရာမှာ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် သေးသေးသွယ်သွယ်ဖြင့် တည်ငြိမ်အေးဆေးသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု ဣန္ဒြေ ရသည်။ သပ်ရပ်သည်။ သွားလာလှုပ်ရှားပုံ သိမ်မွေ့သည်။ လှပသည်။ သမီး မိန်းကလေးများ၏ ဂါဝန်ကို ခြေဖမ်းဖုံးသည်အထိ ရှည်ရှည်ချုပ်ခိုင်းသည်။ ခြေခွင်ပင် မပေါ်စေရ။ ထိုင်လျှင် ကျုံ့ကျုံ့ယုံယုံ ထိုင်ရသည်။ သမီးအကြီးဆုံး မှသည် သမီးအငယ်ဆုံးအထိ သတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းကို တိတိကျကျ လိုက်နာကြရသည်။

အိမ်တွင်းစည်းကမ်းမှာ ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ ဘယ်တော့မှ ရန်မဖြစ်ရ။ ဆူဆူညည်ညည်မလုပ်ရ။ အတင်းအဖျင်းမပြောရ။ အကျိုးမဲ့စကားများကို တောင်စဉ် ရေမရ လျှောက်မပြောရ။ မနှစ်မြို့ဖွယ် အမူအကျင့်ဆိုလျှင် နည်းနည်းကလေးမျှ ခွင့်မလွှတ်။ အပြစ်ဒဏ်ပေးပုံမှာ ညင်သာသော်လည်း မှတ်လောက်စေသည်။

ဖခင်ကြီး၏ ဖြောင့်မတ်မှုနှင့် မိခင်ကြီး၏ သပ်ရပ်မှု ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် ရီဇော်၏ စရိုက်သဘာဝပင် ဖြစ်တော့၏။

တီအိုဒိုရာက သားငယ်ရီဇော်ကို ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းအောင် သွန်သင် ပေးသည်။ ထိုမျှမကသေး၊ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်လည်း သွတ်သွင်းပေးသည်။

“ကိုယ့်တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားကို ကိုယ့်အသက်လို မြတ်နိုးရတယ်” သားငယ် ညအိပ်ရာဝင်ခါနီးတိုင်း “တာဂါလော့”ဘာသာဖြင့် ကဗျာ များကို ရွတ်ဖတ်ပြလေ့ရှိ၏။

ထိုအခါက တာဂါလော့ဘာသာစကားကို မနီလာမြို့နှင့် လူဇနန်းနယ်များ တွင် ပြောဆိုသုံးစွဲကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများတွင် အဓိက ဘာသာစကားကြီး ရှစ်မျိုးရှိခဲ့သည်။ သို့သော် တာဂါလော့ဘာသာတစ်မျိုးသာ ရှင်သန်ကျန်တော့ သည်။ ယင်းတစ်မျိုးတည်းသော ဘာသာစကားကို သုံးစွဲပြောဆိုသည်ကိုပင် စပိန်ဘုန်းကြီးများက မကြိုက်။ အခြေမခိုင် ပျောက်ကွယ်လုဆဲ တာဂါလော့ ဘာသာစကား လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားအောင် ကြိုးစားနေကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် သူတို့သုံးစွဲစေချင်သည်မှာ စပိန်ဘာသာစကားသာဖြစ်၏။ တကယ်တော့ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုမှန်သမျှ ပျက်သုဉ်း

[၂]

အမှောင်ထဲက လင်းရောင်ခြည်

ဟိုဆေရီဇော်ကလေးသည် ကိုယ်နေဟန် ပျော့ပျော့ပျောင်းပျောင်းဖြင့် ချစ်စရာကောင်းလှသည်။ သူ့မျက်လုံးပြူးပြူးကလေးများတွင် ရိုးသားခြင်း၊ ပွင့်လင်းခြင်းလက္ခဏာများ ထင်ဟပ်နေသည်။ မည်းနက်သော ဆံပင်ကလေး များကား ဖွာရရာကြံပြန်လျက်။ သူသည် စာရေးစာဖတ် အလွန်ဝါသနာပါသည်။ စကားနည်းပြီး အတွေးလျှင်ကြောတွင် မျောနေတတ်သော ရီဇော်သည် တခြား ကလေးတွေထက် ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိသည်။ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသည်။

ပညာရေးတွင်ထူးချွန်သော မိခင်ကြီး၏ကြပ်မတ်မှုဖြင့် ငယ်စဉ်ကပင် ဂရုတစိုက် ပညာသင်ကြားပေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ခြောက်နှစ်သားအရွယ်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ဆရာနှင့် စာပေသင်ကြားရသည်။ သင်ကြားရသော ဘာသာ ရပ်မှာ လက်တင်ဘာသာနှင့် သင်္ချာဘာသာဖြစ်၏။

ဖရန်စစ္စကိုသည် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူဖြစ်သည်။ စကားအပို မပြော။ ပြောစရာရှိ၍ ပြောလျှင်လည်း ချင့်ချင်ချိန်ချိန်ပြောတတ်သည်။ မိမိ၏အတွင်းစိတ် လှုပ်ရှားမှုများကို ပြင်ပရပ်သွင်တွင် မပေါ်လွင်စေရ။ ချုပ်တည်းထိန်းသိမ်းနိုင်စွမ်း ရှိ၏။

“လောကမှာ ဖေဖေအရွံ့မှန်းဆုံးက လိမ်ညာခြင်းပဲကွဲ့။”

ပျောက်ကွယ်စေရန် ဖိနှိပ်ကြခြင်းပင်။

မည်မျှကြီးမားလေးလံသော ကျောက်တုံးကြီးဖြင့် ဖိနှိပ်ထားသည် ဖြစ်စေ ရှင်သန်ပေါက်မြောက်မည့် သစ်ပင်ငယ်သည် အညွန့်အညှောက် ဝေဆာထိုးထွက် လာမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ရီဇော် ကိုးနှစ်သားအရွယ်တွင် တာဂါလော့ဘာသာဖြင့် ကဗျာစပ်ဆိုတတ် နေလေပြီ။ မိခင်တီအိုဒိုရာ ပြုစုပျိုးထောင်မှု၏ အသီးအပွင့်တည်း။

“မေမေဟာ သာမန်အမျိုးသမီး မဟုတ်ဘူး။ စာပေနဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင် တယ်။ စပိန်စကားကို ကျွန်တော့်ထက် ရေရေလည်လည် ပြောတတ်တယ်။ ကျွန်တော့်ကဗျာတွေကို မေမေက ပြင်ပေးလေ့ရှိတယ်။ နောက်ပြီး အဖိုးအနုပညာ ထိုက်တန်တဲ့ အကြံဉာဏ်တွေလည်းပေးတတ်တယ်။ စာအုပ်စာပေတွေ အများကြီး လေ့လာထားရုံမကဘူး၊ သင်္ချာပညာမှာလည်း သိပ်တော်တဲ့ မေမေပါ။”

ရီဇော်က သူ့မိခင်၏ အရည်အချင်းကို ဤသို့ပင် အကဲဖြတ်သည်။

ထိုစဉ်အခါက စပိန်စကားကို လူတိုင်းမပြောတတ်။ ပြောတတ်လျှင်လည်း လေယူလေသိမ်း မမှန်။ ဋ္ဌာန်ကရိုဏ်းမကျ။ အနောက်တိုင်း၏ ဘာသာစကားကို အရှေ့တိုင်းသားများ ပြောသည်ဆိုတော့ အံ့မဝင်။ ခွင်မကျ။ စပိန်ဘာသာစကားကို တတ်မြောက်အောင် သင်ချင်လျှင် မနီလာမြို့တော်တွင် သင်မှ ရနိုင်သည်။

ဖိလစ်ပိုင်ကျေးတောသားများမှာ စပိန်များနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် များစွာ အခက်အခဲတွေ့ရသည်။ စပိန်စကား အနည်းအကျဉ်းတတ်၍ ပြောပြန်တော့ လည်း အရှေ့လေ မပျောက်။ ရိုးရာလေယူလေသိမ်းဖြင့်ပင် မဝိမသ ပြောကြ ရသည်။ ဤသည်ကို တိုင်းကြီးသား စပိန်များက သရော်ကြသည်။ ပြက်ရယ်ပြု ကြသည်။ သူတို့အချင်းချင်း စကားပြောရာတွင် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားလေသံမျိုး လုပ်ပြောခြင်းဖြင့် ဟာသလုပ်တတ်ကြ၏။

တကယ်တော့ မခေါ်မပင့်ပါဘဲ အိမ်ပေါ်အတင်းတက်လာသော လူစိမ်းက အိမ်ရှင်၏ဦးခေါင်းကို ပုတ်ခတ်ဆော့ကစားခံနေကြရခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။

တစ်ခါတွင် ရီဇော်တို့အိမ်၌ ဦးလေးတော်တစ်ယောက် လာရောက် လည်ပတ်နေထိုင်သည်။ သူသည် အားကစားပညာနှင့် ကိုယ်ကာယ ကြံ့ခိုင်ရေး ကို စိတ်ပါလိုက်စားသူဖြစ်၏။ ခွဲနှောင်းပိန်လိုနေသော တူတော်မောင်ကို အားမရ။ ထို့ကြောင့် သူနှင့် နေ့စဉ်လမ်းလျှောက်လိုက်စေသည်။ မြင်းစီး သင်ပေးသည်။ ရေကူးသင်ပေးသည်။ ထို့နောက် ယင်းလေ့ကျင့်ခန်းများကို မှန်မှန်လေ့ကျင့်

စေသည်။ သို့ဖြင့် ကနွဲကလျ ရီဇော်ကလေးသည် သိသိသာသာကြီး ကျန်းမာ တောင့်တင်းလာသည်။ အားအင်ပြည့်ဖြိုးလာသည်။

ဟိုဆေရီဇော်၏ ဦးခေါင်းထဲတွင် အသိဉာဏ်တစ်ရပ် တိုးလာသည်။ သူ့ကိုယ်ခန္ဓာကဲ့သို့ ကြုံလိုသေးကွေးသော ခန္ဓာကိုယ်ကလေးကို စနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးခြင်းဖြင့် ကျန်းမာတောင့်တင်းလာနိုင်သည်။ ရုပ်ခန္ဓာ သန်စွမ်းမှုသာမဟုတ်၊ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ ကြံ့ခိုင်မှုရာ စည်းကမ်းတကျ ထိန်းသိမ်း နေထိုင်တတ်ခြင်း အလေ့အကျင့်ကိုပါ တစ်ပါတည်းရနိုင်သည်ဟူသော အသိ ဖြစ်သည်။

တကယ်တော့ ကိုယ်ခန္ဓာအရပ်အမောင်း သေးကွေးနိမ့်ကျနေသော အရှေ့ တိုင်းသားများအတွက် စနစ်ကျနေသော ကိုယ်ခန္ဓာပြုစုပျိုးထောင်မှု လေ့ကျင့်ခန်း များ လိုအပ်နေသည် မဟုတ်ပါလား။ ဤသို့သော လေ့ကျင့်ခန်းများ လေ့ကျင့်ရ ကောင်းမှန်း သိအောင်လည်း မည်သူကမျှ အားပေး နှိုးဆော်မှု မရှိခဲ့ကြောင်း ရီဇော် ဆင်ခြင်လာမိသည်။

ထိုအချိန်မှစပြီး ရီဇော်သည် သူ့ဖေဖေကို ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းသော ကာယဗလမောင်ကြီးများအကြောင်း၊ ဧရာမ ဘီလူးကြီးများအကြောင်း ပုံပြင်များ ပြောခိုင်းတော့၏။ နောင် စာဖတ်တတ်လာသောအခါ ကြီးမြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ကျော်ကြီးများအကြောင်း ရွေးဖတ်လေ့ရှိသည်။ အမှန်စင်စစ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီး များသည်လည်း လူသားများသာဖြစ်၏။ သဘာဝကို ကျော်လွန်ကာ တခြား တစ်ပါးသူများထက် ကိုယ်ခန္ဓာ ကြီးမားတောင့်တင်းနေသူများမဟုတ်။ သို့တစေ ဉာဏ်ပညာအရာတွင်မူ သာမန်လူများထက် များစွာ သာလွန်ထက်မြက်သူများ ဖြစ်သည်ဟု ရီဇော် နားလည်လက်ခံထားလေသည်။

သူ့ဆန္ဒကို ဖြည့်တင်းနိုင်စေရန် စာအုပ်စာတမ်းများ လိုအပ်သည်။ စာအုပ် စာတမ်းများကို သူ့ဖေဖေနှင့်မေမေပိုင် ကိုယ်ပိုင်စာကြည့်တိုက်တွင် မွေနှောက် ရှာဖွေနိုင်သည်။ ထိုခေတ်က ဖိလစ်ပိုင်တစ်ဦး၏အိမ်တွင် စာကြည့်တိုက်ရှိသည် ဆိုခြင်းမှာ အံ့ဖွယ်တစ်ပါးသို့ပင် မှတ်ယူရပေမည်။ သည်အိမ်တွင် နေထိုင်ရသည့် အတွက် ရီဇော်ကလေး ကံကောင်းလှပေသည်။ သူ့အတွက်တော့ “အိမ်တွင်း နိဗ္ဗာန်ဘုံကလေး”ပင် ဖြစ်နေပေ၏။

အိမ်တွင် ရီဇော်ပျောက်နေလျှင် စာကြည့်ခန်းထဲ၌ တွေ့နိုင်သည်။ စာကြည့် ခန်းထဲတွင်မရှိလျှင် အိမ်နောက်ဘက် တဲကုပ်ကလေး၌ ဆော့ကစားနေတတ်

သည်။ ဆော့ကစားသည်ဆိုသော်လည်း တစ်စုံတစ်ခုကို အာရုံစိုက်လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်၏။

တစ်နေ့တွင် စာအုပ်ထဲ၌ဖတ်ရသည့် “ကြီးမြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး” ပုံကို ကောက်ရိုးနှင့်ဖယောင်း ပေါင်းစပ်ပြီး ရုပ်တုထုနေသည်။ ဤသည်ကို သူ့အစ်မများ တွေ့သွားသည်။ ဤမျှအထိ အစွဲအလမ်းကြီးတတ်သော သူ့ကို ဝိုင်းဝန်းရယ်မောကြသည်။ ရိုဇော်ကတော့ မတုန်လှုပ်၊ ခပ်တည်တည် ခပ်အေးအေးပင်။ သူ့အစ်မတွေ ပြန်လှည့်သွားမှ နောက်ကလိုက်ပြီး အော်ပြောလိုက်သည်။

“အေးပါ၊ နင်တို့ ခုတော့ ငါ့ကို ရယ်ကြဦးပေါ့။ တစ်နေ့

ငါသေတဲ့အခါကျရင် လူတွေက ငါ့ပုံတူကို ထုကြလိမ့်မယ်ဆိုတာ စောင့်သာကြည့်နေကြ”

တစ်ခါတစ်ရံ အားလပ်ရက်များတွင် မြို့တစ်ဖက်စွန်းရှိ ရေပြင်ကြီး၏ သဲသောင်စပ်၌ သွားထိုင်နေတတ်သည်။

“ကျွန်တော်ကတော့ သဲသောင်ပြင်မွှေကလေးတွေပေါ်မှာ နာရီပေါင်းများစွာ ထိုင်ပြီး ငေးမောစဉ်းစားနေတာပဲ။ လှိုင်းခေါင်းဖြူကြီးတွေရဲ့ ဟိုးအဝေးဘက်ခြမ်းမှာ ဘာတွေများရှိနေမလဲလို့ မှန်းကြည့်နေမိတယ်” ဟူ၍ ရိုဇော်က ပြောခဲ့သည်။

ကြွထနေသော လှိုင်းလုံးကြီးတွေ၏ တစ်ဖက်ခြမ်းတွင် ဘာတွေရှိနေပါသနည်း။ ဟိုဆေရီဇော် မသိ။ သူသာမဟုတ်၊ တခြားဖိလစ်ပီနိုများလည်း မသိ။ လူတစ်ရာမှာ ကိုးဆယ့်ကိုးယောက် မသိ။ သူတို့၏ အသိဉာဏ်ထဲတွင် “မာတင်လူသာ” ဟူသော အမည်ကို မကြားစဖူး။ “ဗောလိတ်ယား” ဆိုလျှင် ဝေလာဝေး။ “ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး” ဟူသည် မည်သို့နေမှန်းပင်မစဉ်းစားတတ်။ “အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု” ဟူသည် လူအမည်လားဟု မေးရမလောက်ပင်။ အမှန်တော့ ဤသည်မှာ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး အသိဉာဏ်မှောင်ချခံကြရခြင်း၏ ရလဒ်များသာ ဖြစ်ပေသည်။

ကျောင်းများတွင် ကျောင်းသားများ သင်ကြားရသည့် ဘာသာရပ်များကား စပိန်ပြည်၏ ပထဝီ၊ စပိန်ပြည်၏သမိုင်း၊ ရှေးပဝေသဏီခေတ်က ခရစ်ယာန်အာဇာနည်များအကြောင်း။ ပညာရေးစနစ်တစ်ခုလုံးကို ဖရိုင့်ယာခေါ် မြေရှင်ဘုန်းကြီးများက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ပြည်တွင်းသို့ သွင်းလာသော စာအုပ်စာတမ်းများကို သူတို့က စစ်ဆေးသည်။ ပြင်ပကမ္ဘာ၏ တိုးတက်နေမှုများ၊ နောက်ဆုံး

ပေါ်ထွန်းနေသည့်အတွေးအခေါ်များ ပါဝင်သည့် စာအုပ်စာတမ်းများကို တင်သွင်းခွင့်မပြု။ သို့ဖြင့် ဖိလစ်ပီနိုများမှာ မိမိတို့နေထိုင်သော ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကလွဲလျှင် အခြားတစ်နိုင်ငံတည်းသာ သိ၏။

ယင်းနိုင်ငံကား စပိန်။

ဖိလစ်ပီနိုများသည် သူတို့လူမျိုးတွေ ငတ်ပြတ်နေသည်ကို သိသည်။ အဖိနှိပ်အညှဉ်းဆဲခံနေရသည်ကို နားလည်သည်။ မတရားစော်ကားခံနေကြရသည်ကိုလည်း သဘောပေါက်သည်။ ဤသို့ခံစားလာကြရသည်မှာ ဘိုးဘွားဘီဘင်များ လက်ထက်ကတည်းက ဖြစ်၏။ သို့သော် ယင်းနာကြည်းခံစားရချက်များကို မည်သို့ ပျောက်ကင်းအောင်ကုသရမည်မသိ။ လွတ်လမ်းကိုမမြင်။ ထွက်ပေါက်ကိုရှာမတွေ့နိုင်ကြ။ သူတို့ဘဝမှာ အမိဝမ်းက ကျွတ်သည်မှ သချိုင်းကုန်း ရောက်သည်တိုင် ဆင်းရဲခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခြင်း၊ အဖိနှိပ်ခံရခြင်းများဖြင့်သာ စခန်းသွားနေကြရသည်။

“သူတို့က ပြည်သူလူထုရဲ့ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးကို ထိန်းသိမ်းပျံ့မယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ မြို့ထဲမှာတော့ အဓမ္မဖိနှိပ်မှုတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို သူတို့ပဲ ကျူးလွန်နေကြတယ်။ ဒီလူရမ်းကားတွေကို အရေးယူဖို့ကျတော့ အာဏာပိုင်တွေက မသိကျိုးကျွန်ပြုနေတယ်လေ။ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတွေကို အုပ်ချုပ်တော့ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်။ ထစ်ခနဲဆို ဖမ်းလားဆီးလားနဲ့”

ရိုဇော်မိသားစုနေထိုင်ရာ ကလမ်ဘာမြို့ကလေးဆိုလျှင် စီးပွားရေးအရ အချက်အချာကျသည်။ လာဂူးနားနယ်တွင် တည်ရှိသည်။ မနီလာမြို့တော်မှ မြင်းလှည်းဖြင့်သွားလျှင် ဆယ်နာရီခရီးဖြစ်သည်။ လာဂူးနားနယ်ဆိုသည်က ဖိလစ်ပိုင်၏ “စပါးကျီ” ဟု တင်စားခေါ်ရသောနယ်။ စပါးထွက်နှုန်းတွင် သည်နယ်ကို ဘယ်နယ်ကမျှ မယှဉ်နိုင်။ မကျော်နိုင်။ စပါးသာမဟုတ်။ ကြံထွက်နှုန်းလည်း ကောင်းသည်။ ကြံထွက်ကောင်းတော့ သကြား အလျှံပယ်ရသည်။ ထိုမျှမကသေး။ အခြားယာခင်း၊ ကိုင်းခင်းတွေကလည်း ဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်သေးသည်။

သို့သော် မြို့သားများ နယ်သူနယ်သားများ ချမ်းသာကြွယ်ဝကြပါ၏လော။ မတောင့်မတ၊ မကြောင့်မကြ နေနိုင်ပါ၏လော။ ဝဝစား၊ လှလှဝတ်၊ ကျနစွာနေနိုင်ကြပါ၏လော။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် သဘာဝအဆင်တန်ဆာများဖြင့် လှပသာယာလှပါ၏။ သဘာဝသီးနှံများ ပေါကြွယ်ဝလှပါ၏။ သို့သော် တကယ့်အသီးအပွင့်၊ အနှစ် သာရများကိုမူ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ မခံစားကြရ။ နယ်ချဲ့အရင်းရှင်နှင့် ၎င်း၏ လက်ဝေခံများသာ ခံစားခံစားနေကြလေသည်။

တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး၏ သဘာဝသယံဇာတ အသီးအပွင့်များကိုသာ မတရား ခေါင်းပုံဖြတ် စားသောက်နေသည်မဟုတ်သေး။ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကားများကိုပါ ဖျက်ဆီးနေကြသေးသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး တွင် စပိန်ဘာသာစကားသာ သုံးစွဲပြီး ရိုးရာဘာသာစကားများ ပျောက်ပျက် သွားစေရန် စီစဉ်ဖန်တီးကြသည်။ နောက်ဆုံး လူမျိုးပါ ပပျောက်ပြီး စပိန် လက်အောက်ခံ ကျွန်သဘောကလူမျိုးအဖြစ် ထာဝရသွတ်သွင်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်း ကြခြင်းဖြစ်၏။

သို့သော် ၎င်းတို့ဖန်တီးတိုင်းကော ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား။ အမှန်တရားကို ကြာရှည်ဖုံးကွယ်ထား၍ ရနိုင်ပါမည်လား။ ဖုံးကွယ်ထားသော အမှန်တရားကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ပေးမည့် ဟိုဆေရီဇော်မည်သော မျိုးချစ်သူရဲကောင်းကလေး တစ်ယောက် ထွန်းကားပေါက်ဖွားလာပြီ ဆိုခြင်းကို နယ်ချဲ့အရင်းရှင်တို့ မရိပ်စား မိသေး။ တစ်နေ့တွင် ၎င်းတို့၏အရှိန်ကို ထိုးမည့်သူသည် ရီဇော်ဟူ၍ မသိရှိ သေး။

ဟိုဆေရီဇော် စ နှစ်သားအရွယ်တွင် တာဂါလော့ဘာသာဖြင့် စပ်ဆိုထား သည့် ကဗျာကလေးကို နယ်ချဲ့ဘီလူးတို့ သတိထားလိုက်မိဟန် မတူချေ။ ကဗျာထဲတွင် ဖော်ပြသည်မှာ-

“ကောင်းကင်ဘုံမှချပေးသော ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်ပိုင်ဘာသာ စကားကို မြတ်နိုးအပ်၏။ အမှန်တကယ် မြတ်နိုးသည်ဆိုပါလျှင်၊ ၎က်တစ်ကောင် ကောင်းကင်ယံသို့ ပျံနိုင်ရန် တောင်ပံရိုက်ခတ် အားထုတ်သကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့လည်း လွတ်လပ်ခွင့်ကို ရအောင် အားထုတ်ကြိုးပမ်းသင့်ကြသည်”

တဖြည်းဖြည်း တိမ်ကောလာသော တာဂါလော့ ဘာသာစကား အတွက် ဟိုဆေရီဇော် ရင်နာနေသည်။ အားမလိုအားမရဖြစ်နေသည်။ ကိုယ့်တွင် အခြား လူမျိုးများနည်းတူ စနစ်တကျ ခိုင်ခိုင်မာမာ ဖွဲ့စည်းထားသော ကိုယ်ပိုင်ဘာသာ

စကားရှိပါလျက် အခြားလူမျိုး၏ဘာသာစကားက လွမ်းမိုးလာသည်မှာ ဝမ်းနည်း ဖွယ်ပင် မဟုတ်ပါလား။ ထို့ကြောင့် ကလေးငယ်အရွယ် ဟိုဆေရီဇော်သည် သူ၏ကဗျာနိဂုံးတွင် ထိုအချက်ကို မချင့်မရဲ ရင်ဖွင့်ထားသည်။

ငါတို့မှာလည်း၊ ခိုင်မြဲကျစ်လျစ်
စနစ်တကျ၊ ဝေါဟာရနဲ့
လှပစကား၊ ရှိခဲ့ငြားလည်း...
မှတ်သုံမှန်တိုင်း၊ ညဉ့်အရိုင်းမှာ
လေလှိုင်းပုတ်ဖျက်၊ လှေငယ်ပျက်သို့...
'တို့သက်'ဘာသာ၊ ကွယ်သည်မှာလည်း
ကြာခဲ့ပြီကော ကြာပြီကော။ ။

ရီဇော်၏ မျိုးချစ်စိတ် မီးတောက်ကလေးသည် သူ့ကဗျာကလေး၏ ရသကို ထွန်းပစေသည်။ သည်ကဗျာကို မိတ္တူပြားပြီး တစ်ယောက်တစ်လက် လက်ဆင့်ကမ်းခဲ့ကြသည်။ သည်ကဗျာ၏ မီးတောက်ကလေးသည် မျိုးချစ်လူငယ် လူနည်းစု၏ နှလုံးသားကို ပူနွေးလှုပ်ရှားစေခဲ့သည်။ ဂယက်ထစေခဲ့သည်။

တကယ်တော့ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် ခေတ်အမှောင်တွင်းဝယ် ယောင် လည်လည် စမ်းတဝါးဝါးဖြင့် လမ်းစပျောက်နေသူများသာ ဖြစ်၏။ သည်လမ်းစ ကို ပြန်ဖော်ပေးမည့် အမှောင်ကိုတော်လှန်သော လင်းရောင်ခြည် အမျှင်အတန်း ကလေးသည် မှန်ရီမှန်ဝါး ထွန်းသစ်လာနေပြီတည်း။ ။

သည်။ စိတ်ဝင်စားစရာ မရှိ။ သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ရှင်းရှင်းမရှိ။ သူ့ကို ထမင်းခူးပေးမည့်သူ မရှိ။ စားရတော့လည်း ထမင်းနှင့် အပေါတက အပေါဆုံးသော ငါးဟင်း။ တစ်အိမ်သားလုံးလည်း သည်ဟင်းကိုသာ စားသည်။ နေ့စဉ်လည်း သည်ဟင်းကိုပင်ချက်သည်။

“ဘုရားသိကြားမလို့ ဖေဖေ မေမေတို့နဲ့ ခွဲနေရတုန်း ငါနေထိုင်မကောင်း မဖြစ်ခဲ့တာ တော်ပါသေးရဲ့”

ရီဇော်တစ်ယောက် ဤမျှပင် စိတ်ဓာတ်ကျခဲ့ရပေသည်။

၁၈၇၀ ခုနှစ် ခရစ္စမတ်ကျောင်းပိတ်ရက်တွင် ကလမ်ဘာသို့ ပြန်ရောက်ပြီး ဘီညန်ကျောင်းသို့ ပြန်မသွားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့၏။ မိဘများကလည်း ရီဇော် ကောလိပ်ကျောင်းတက်နိုင်သည့်အရွယ်အထိ အိမ်တွင်ပင် စာသင်ကြားပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့တော့၏။

၁၈၇၁ ခု၊ ဇွန်လတွင် ရီဇော် ဆယ်နှစ်ပြည့်ခဲ့ပေပြီ။

ထိုအချိန်တွင် သူ့မိခင်၏ မောင်ဝမ်းကွဲတော်သူ ဘီညန်မြို့သား ဟိုဆေ အဲလ်ဘတ်တို့သည် ဥရောပမှ ပြန်လာသည်။ သူ့မြို့သို့ရောက်သော် ဇနီးဖြစ်သူက သူ့အား ကျောခိုင်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း သိရတော့၏။ သားသမီးများကိုမူ သည်အတိုင်းစွန့်ပစ်ထားခဲ့သည်။ အဲလ်ဘတ်တို့က သူ့မိန်းမကို ကွာရှင်းရန် စီစဉ်သည်။ ဤအစီအစဉ်ကို ရီဇော်မိခင် တီအိုဒိုရာက ဖျက်သည်။ ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းပြီး ကိုယ်ကျင့်တရား ထိန်းသိမ်းမှုကို အလေးထားသော တီအိုဒိုရာက လင်မယားနှစ်ယောက်ကို ရင်ကြားစေပေးရန် ကြိုးပမ်းသည်။ မောင်ဖြစ်သူက မငြင်း။ သို့တစေ ယောက်မဖြစ်သူက မလို။ မလိုသည်သာမက တီအိုဒိုရာကို အမှန်းပွားသည်။ ထိုအမျိုးသမီးသည် ကလမ်ဘာ၌ အဲလ်ဘတ်တို့ ရောက်နေကြောင်း သေချာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လီဆယ်ပြီး အမှုဖွင့်တော့၏။ အဲလ်ဘတ်တို့က သူ့အား အဆိပ်ခတ်သတ်ရန်ကြံကြောင်း၊ တီအိုဒိုရာသည် ကြံရာပါဖြစ်ကြောင်းဖြင့် တိုင်တန်းတော့၏။

ယင်းသို့ တိုင်ကြားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြို့တော်ဝန်က တီအိုဒိုရာကို ဖမ်းဆီးရန် အမိန့်ထုတ်တော့၏။ မည်သို့မျှ ထုချေခွင့်မပြု။ ‘စန်တာ ခရစ်’မြို့တွင် အကျဉ်းချထားစေသည်။

ဤအမိန့်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သူကား မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ် ဗိုလ်ကလေးတည်း။ အမိန့်ပေးသူရော၊ ဖမ်းဆီးသူပါ တီအိုဒိုရာ၏အိမ်၌

[၃]

မြေအုတ်တို့ ပြုလေသော်

ပညာရေးကို အလေးထားသော မိဘများက ရီဇော်ကို ကျောင်းထားရန် “ဘီညန်” မည်သော မြို့ကလေးရှိ လက်တင်ကျောင်းသို့ ပို့လွှတ်လိုက်၏။ ဘီညန်သို့ သူတို့မြို့မှ မြင်းလှည်းဖြင့် တစ်နာရီခွဲခန့် သွားရသည်။ နောက်ပြီး ဘီညန်တွင် ဆွေမျိုးတွေလည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ရီဇော် နေရေးထိုင်ရေးမခက်။

ကျောင်းရောက်သည်နှင့် ရီဇော် အစွမ်းပြရတော့၏။ ကျောင်းတွင် သူ့လိုပင် တခြားမြို့မှလာသော ကျောင်းသားများရှိသည်။ လူစုံ အကျင့်စုံ ဖြစ်သဖြင့် ခဏခဏရန်ဖြစ်ရ၏။ ငယ်စဉ်က သေးသွယ်ပျော့ညံ့ခဲ့သော ရီဇော်သည် ယခု ငယ်ငယ်ကလိုမဟုတ်တော့။ ဦးလေးတော်၏ ကျေးဇူးကြောင့် တောင့်တင်းကြံ့ခိုင်သည့်ရီဇော် ဖြစ်နေပေပြီ။ သို့ကြောင့် ရန်ပွဲများတွင် နိုင်လိုက်သည်ချည်းဖြစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံတော့လည်း တစ်ဖက်ရန်သူအပေါ် အောင်နိုင်ခြင်းသရဖူနှင့်အတူ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ဆရာကြီး၏ ကြိမ်စကြာက ကပ်ပါလာတတ်သည်။

သူတို့ကိုစာသင်သော ကျောင်းဆရာ စာသင်ကြားပုံမှာ ရှေးဆန်လွန်းသဖြင့် ခြောက်သွေ့ပျင်းရိဖွယ်ကောင်းလှသည်။ နောက်ပြီး အလွန်မတန် ရက်စက်သည်။ အပြစ်ဒဏ်သင့်သော ကျောင်းသားများမှာ ကြိမ်စကြာအမွှေခံရသည်။ လက်ဆစ်ကလေးတွေ အခေါက်ခံကြရသည်။

ရီဇော်အတွက် စိတ်ဓာတ်ကျစရာများကို ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ကြံတွေ့နေရသည်။ ကလမ်ဘာရှိ သူ့အိမ်တွင် စည်းကမ်းတကျ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် သိုက်သိုက် ဝန်းဝန်းနေခဲ့သော ရီဇော်သည် ဘီညန်ရှိ ဆွေမျိုးများအိမ်တွင် မပျော်။ သူ့အိမ်သာယာနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ယခု သူနေထိုင်ရသောအိမ်ကို ဧရပ်တစ်ခုလို ထင်မိ

ဝင်ထွက်သွားလာ စားသောက်နေသူများဖြစ်၏။

သို့သော် နည်းနည်းကလေးမျှ မထောက်ထား၊ မညာတာ။ တီအိုဒိုရာကို အကျဉ်းထောင်ရှိရာ စနိတာခရစ်မြို့သို့ ခြေကျင်ခေါ်သွားသည်။ ကလမ်ဘာနှင့် စနိတာခရစ်သည် မိုင်နှစ်ဆယ်ဝေးသည်။ မြို့သိရွာသိ အထက်တန်းလွှာ ခေတ်ပညာတတ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို သိက္ခာချ စော်ကားလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

တီအိုဒိုရာကို ဖမ်းဆီးရာ၌ သက်ဆိုင်ရာနယ်မြေပိုင် ဘုန်းကြီး၏ထောက်ခံချက် ပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး၏ ထောက်ခံချက် မပါလျှင် မြို့တော်ဝန်သည် တီအိုဒိုရာအား လက်များဖြင့်ပင် တို့ရဲမည်မဟုတ်။ ထိုအချိန်က မြို့တော်မှသည် ကျေးရွာစနိပုဒ်အဆုံး ဘုန်းကြီးများအုပ်ချုပ်နေသော ခေတ်တည်း။

စပိန်အာဏာပိုင်များနှင့် အကြောင်းအပေါင်းသင့်လှသော ရိုဇော်မိသားစုကို အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ အငြိုးတကြီး နှိပ်စက်ရပါသနည်း။

အိမ်ဦးစီးဖြစ်သူ ဖရန်စစ္စကိုသည် စပိန်အရာရှိများနှင့် အလွမ်းသင့်သည်။ သို့သော် ဖော်လံဖားတတ်သူမဟုတ်။ တတ်နိုင်သမျှ ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်နေသည်။ စကားများများမပြော။ ထို့ပြင် တီအိုဒိုရာကို မလိုမုန်းထားသည့် အချက်တစ်ချက် ရှိ၏။ တီအိုဒိုရာသည် စပိန်တို့၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုး။ သူတို့က တစ်ဆင့်နှိမ်ဆက်ဆံသော လူမျိုးအနွယ်ဝင်။ သို့သော် တီအိုဒိုရာသည် စပိန်လူမျိုး တော်တော်များများထက် ပညာရည်သာလွန်ထူးချွန်နေသည်။ ဤအချက်ကို စပိန်များက မနာလို မရွံစိမ့်။

နောက်တစ်ချက်က ရိုဇော်၏အစ်ကို 'ပရနန်'နှင့် ပတ်သက်သည်။ ပရနန်သည် မနိလာမြို့ရှိ ဒိုမီနီကန်ကောလိပ်ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်၏။ ထိုအချိန်က ဖိလစ်ပိုင်ပညာတတ်များထဲတွင် ထူးခြားထင်ရှားသော သင်းအုပ်ဆရာကလေး 'ဟိုဆေဘာဂို'ဆိုသူ ရှိ၏။ ပရနန်သည် ဘာဂို၏ အချစ်ဆုံး လက်ရင်းတပည့်တစ်ဦးဖြစ်၏။ ဘာဂို၏အိမ်တွင် နေထိုင်သည်။

စပိန်ဘုန်းကြီးများသည် သင်းအုပ်ဆရာလေး ဘာဂိုကို မနှစ်မြို့။ မျက်စိစပါးမွေး စူးနေသည်။ အကြောင်းမှာ ဘာဂိုက ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများ ဘုန်းကြီးဝတ်ခွင့်ကို တောင်းဆိုနေသည်။ စီရင်စုတစ်စုပိုင် ဘုန်းကြီးနေရာများတွင် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများကိုသာ ခန့်ထားအုပ်ချုပ်စေသင့်သည်ဟု အစဉ်တစိုက်တောင်းဆိုနေသူဖြစ်၏။

ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများက တောင်းဆိုချက်ကို လုံးဝလက်မခံနိုင်။ ကက်သလစ်စိုက်တော်၏ အစဉ်အလာအရဆိုလျှင် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများသည် နယ်မြေဒေသတစ်ခုတွင် ဘုရားကျောင်းတစ်ခု တည်ထောင်ရသည်။ ပြီးလျှင် ထိုဘုရားကျောင်းနှင့် စီရင်စုနယ်မြေအုပ်ချုပ်ရေးကို စီရင်စုပိုင် ဘုန်းကြီးအား လွှဲအပ်ရသည်။

ဖိလစ်ပိုင်တွင်မူ ဖရိုင်ယာများက အစဉ်အလာကို ဖောက်ဖျက်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများသည် ဉာဏ်ပညာအဆင့် နိမ့်ကျသည်။ အင်းအိုင်ခလဲ့၊ လက်ဖွဲ့မန္တရားတို့ကို ယုံကြည်သူများ၊ စုန်း၊ ကဝေ၊ တစ္ဆေ၊ နတ်တို့ကို ကိုးကွယ်သူများ ဖြစ်သဖြင့် ၎င်းတို့အား မလွှဲသင့်သေးဟု အကြောင်းပြပြီး သူတို့ဘာသာ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်ကြသည်။

ထိုသို့စီရင်စုနယ်မြေများတွင် ဖိလစ်ပိုင်ဘုန်းကြီးများကို ခန့်ထားခြင်းသည် စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ရိုက်ရိုးချိုးခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို တောင်းဆိုခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ရေသရဲကြီး(အောက်တိုပတ်)နှင့်တူသော စပိန်အုပ်ချုပ်ရေး၏လက်များကို ဖြတ်တောက်ပစ်ခြင်းနှင့် မြဲတော့။ ထို့ပြင် လက်အောက်ခံလူမျိုးတစ်မျိုးက အုပ်ချုပ်သူသခင်လူမျိုးကို ခြေရာတိုင်းလိုက်ခြင်းလည်း မည်၏။

ခြေရာတိုင်းသူသည် စပိန်ပြည်၏ ရန်သူတည်း။ စပိန်အုပ်ချုပ်ရေး၏ ဆူးငြောင့်ခလုတ်တည်း။ ထို့ကြောင့် သင်းအုပ်ဆရာဘာဂိုသည် စပိန်ပြည်၏ ရန်သူ၊ ဘာဂို၏တပည့်ရင်း ပရနန်သည်လည်း တဖြည်းဖြည်း အရှိန်ပြင်းပူလောင်လာနိုင်သည့် မီးတောက်ကလေး မဟုတ်ပါလား။

ထို့ကြောင့် ပရနန်နှင့်ပတ်သက်သော မိသားစုကို အခါအခွင့်သင့်သည်နှင့် နှိမ်နင်းနှိပ်ကွပ်ခြင်းပြုတော့၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပရနန်ကို သတိပေးလိုက်ခြင်းလည်း မည်ပေသည်။

ဤမျှအထိ စပိန်ဘုန်းကြီးများ ဆတ်ဆတ်ခါ နာကြည်းနေကြခြင်းမှာ သမိုင်းနှင့်ချီပြီး နောက်ကြောင်းရှိသည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကို စပိန်များ အုပ်စိုးပြီဆိုသည်နှင့် ဘာသာရေးဗန်းပြုပြီး စပိန်ဘုန်းကြီးများ ပါလာတော့၏။ ထိုနောက် ဘုရားကျောင်းတစ်ကျောင်း၏ စီရင်စုပိုင်နယ်မြေများကို အုပ်ချုပ်ရန် သူတို့က ဝင်၍ နေရာယူလိုက်ကြသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဖရိုင်ယာများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များသာမဟုတ်တော့။ အခွန်အခများကို ကောက်ခံလာသည်။

ကျောင်းများကို ကြီးကိုင်လာသည်။ အလှူငွေကောက်ခံရေး အဖွဲ့များတွင် ခေါင်းဆောင်ခေါင်းရွက် လုပ်လာကြသည်။ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သင်္ဂဟ အသင်းများတွင် ပါဝင်လာသည်။ ထို့နောက် စာရင်းအင်းများပြုစုခြင်း၊ မြေခွန် ကောက်ခံခြင်းကိုလည်း ပြုလုပ်ကြသည်။ နောက်တစ်ဆင့်အဖြစ် သန်းခေါင် စာရင်း ကောက်ခံပြုစုခြင်းကိုလည်း တာဝန်ယူကြပြန်သည်။ နောက်ဆုံး မှတ်ပုံ တင် ကတ်ပြား ထုတ်ပေးရာမှာပင် သူတို့ထောက်ခံရသည်။ ချွေးတပ်ဆွဲလျှင် သူတို့က ဆင့်ခေါ်သည်။ ယုတ်စွအဆုံး မိမိစီရင်စုအတွင်း နေထိုင်သူများ၏ အကျင့်စာရိတ္တနှင့်ပတ်သက်၍ ထောက်ခံစာများ ရေးပေးရသည်အထိ တွင်ကျယ် လာကြလေသည်။

ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများ၏ ချုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများသည် အစိုးရအတွက် ပုလိပ်တပ်များနှင့် ထောက်လှမ်းရေးသမားများပင် မလိုတော့လောက်အောင် ဖြစ်နေပေသည်။ ထို့ပြင် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးသည်လည်း ဘုန်းကြီးများလက်ထဲသို့ အလိုအလျောက်ရောက်ပြီး ဖြစ်နေတော့၏။

ယင်းသို့ စပိန်ဘုန်းကြီးများ ခြယ်လှယ်နိုင်အောင် အားပေးသကဲ့သို့ ပြုမူနေသူများကား အခြားသူများမဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများ ကိုယ်တိုင် ပင် ဖြစ်တော့၏။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် ဘာသာတရား ကိုင်းခွိုင်းလွန်းလှ သည်။ သံသယအတွေးဖြင့် မဆင်ခြင်တတ်။ စောဒကမတက်တတ်။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းကြီးများပြောသမျှ အမှန်ထင်သည်။ ဘုန်းကြီးများလုပ်သမျှ အကောင်းထင်ပြီး ငုံ့ခံနေတတ်ကြသည်။

တနင်္ဂနွေနှင့် အခြားနေ့ထူးနေ့မြတ်များတွင် ဘုရားကျောင်း၌ ဝတ်တက်ရန် ရောက်ကြသည်မှာ လူတိုင်းစေ့ပင်ဖြစ်၏။ မိန်းမ၊ ယောက်ျား ကြီးကြီးငယ်ငယ်၊ ပျိုပျိုအိုအို အဝတ်အစားသစ်သစ်လွင်လွင်ဖြင့် တစုတဝေးကြီး ဝတ်တက်လာ ကြသည်မှာ ပျော်စရာပင်ကောင်းလှတော့၏။

ဝတ်တက်ရန် ပျက်ကွက်သူများကို ဘုန်းကြီးများက အရေးယူစုံစမ်းသည်။ ဝတ်တက်ရန် မလာရောက်သူများ၊ အခြားပြစ်မှုကျူးလွန်မိသူများကိုလည်း ပွင့်ပွင့် လင်းလင်း အရှက်အကြောက်မရှိ ဝန်ချတောင်းပန်စေသည်။ အာပတ်ဖြေခြင်း အမှုကို ပြုစေသည်။ ဤသို့ အပြစ်ကို ဖွင့်ဟဝန်ခံစေခြင်းဖြင့် စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးကို ထိခိုက်စေမည့် လုပ်ရပ်များ၊ သတင်းများကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ပေသည်။ တကယ်တော့ ဘာသာရေးအခြေကြော သူလျှိုလုပ်ငန်း လုပ်နေကြခြင်းသာတည်း။

ဤသို့ အစစအရာရာ စုစည်းချုပ်ကိုင်နိုင်သော စီရင်စုပိုင် ဘုန်းကြီးနေရာ များတွင် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများအား ခန့်အပ်စေရမည်ဟု တောင်းဆိုသောအခါ စပိန်ဘုန်းကြီးများ ဒေါသပုန်ထသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်တော့ပါချေ။

ထို့ကြောင့် အဆိုပါတောင်းဆိုချက်ကို တင်ပြလာသော သင်းအုပ်ဆရာ ဘာဂိုအား ရန်လိုအမြီးထားကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဘာဂိုသည် အမြန်ဆုံးရှင်းပစ်ရမည့် ဆူးငြောင့်တစ်ခု ဖြစ်နေ၏။ ထို့ပြင် သူသည် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များထဲတွင် ထူးထူးခြားခြား ပညာတော်သူတစ်ဦး မဟုတ်ပါလား။ တိုင်းရင်းသားတစ်ဦး အနေဖြင့် ဉာဏ်ပညာထူးချွန်နေခြင်းသည် ၎င်းတိုင်းရင်းသားအတွက် ကံဆိုး မိုးမှောင်ကျခြင်းပင်တည်း။

အမြင်အားဖြင့် တစ်ပြေးညီရှိနေသော ပန်းခင်းထဲဝယ် ပန်းတစ်ပွင့်က အခြားပန်းများထက် ထူးထူးခြားခြား ပိုမြင့်ပြီး ထိုးထွက်ဖူးပွင့်နေလျှင် မည်သို့ ပြုလုပ်ရမည်နည်း။ ထိုပန်းကို ကတ်ကြေးဖြင့် ထိုးညှပ်ပစ်လိုက်ရုံသာ ရှိ၏။

ဤကား စပိန်ဘုန်းကြီးများ ကျင့်သုံးနေသည့် မူဝါဒပင်ဖြစ်၏။

သို့တိုင် ဖရိုင့်ယာများသည် ပညာလုံးဝသင်မပေးသည်တော့မဟုတ်။ သိပ်တတ်အောင် သင်မပေးခြင်းသာဖြစ်၏။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ မြင့်မြင့်မားမား မမှန်းစေရ။ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မလှမ်းစေရ။ ပညာတတ်ပြီး အမြင်ကျယ် လာမည့် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များကို မည်သို့ထိန်းချုပ်ကိုင်တွယ်ရမည်မသိ။ ထိုသို့ သော လူငယ်များသည် တစ်နေ့ အန်တုလာမည်ဟူသော မသင်္ကာစိတ်ဖြင့် ဖိနှိပ်ရန်သာ ကြိုးပမ်းကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်တစ်ဦး ပညာရေးတွင် သူ တစ်ပါးထက် ထူးချွန်တောက်ပြောင်လာလျှင် ထိုလူငယ်သည် အန္တရာယ်စုန် အတွင်းသို့ ကျရောက်ပြီဟုသာ မှတ်ယူရပေတော့၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မတရားဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုမှန်သမျှ ကျဆုံးပျက်သုဉ်း ရသည်မှာ ရှောင်လွှဲမရသော နိယာမတရားဖြစ်ချေသည်။

ထိုအချိန်က ပြင်ပကမ္ဘာ၌ နိုင်ငံရေးရာသီဥတုများ ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။ စပိန်သည် မိမိပိုင် ကိုလိုနီတိုင်းပြည်များကို အုပ်ချုပ်ရာ၌ အခက်အခဲ အမျိုးမျိုး ရင်ဆိုင်နေရသည်။ အခက်အခဲအတွေ့ဆုံးမှာ ဘဏ္ဍာရေးပြဿနာ ဖြစ်၏။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် စပိန်အာဏာတည်မြဲရေးအတွက် သုံးစွဲရသည့် အသုံး စရိတ်သည် မြင့်မားလွန်းလှ၏။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်၍ စပိန်ဘဏ္ဍာ တိုက်တွင် ထွက်ငွေသာပြသည်။ ဝင်ငွေမပြနိုင်။ ဖိလစ်ပိုင် ထွက်ကုန်များမှ

ရသမျှသော ဘဏ္ဍာငွေအမြောက်အမြားမှာ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ၏ အိတ်ထဲ သို့သာ ရောက်ကုန်သည်။

ရီဇော်ကိုမမွေးမီ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်လောက်က စပိန်သည် အမေရိကန် ကျွန်းစုများမှ ၎င်း၏ ကိုလိုနီနယ်ပယ် အတော်များများကို လက်လွှတ်လိုက်ရ သည်။ ထိုကျွန်းစုများကို ထောက်ပံ့ရန်မလိုတော့။ ထိုအတွက် စပိန်၏ ဘဏ္ဍာရေး မှာ အသက်ရှူချောင်လာသည်။

ယခင်က ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကို 'မက်ဆီကို' အုပ်ချုပ်ရေး၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် ထားရှိသည်။ မက်ဆီကိုသည်လည်း စပိန်ပြည်၏ ကိုလိုနီတစ်ခုပင်ဖြစ်ရာ ဖိလစ်ပိုင်သည် ကိုလိုနီကြီး၏ လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီကလေး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ယခုသော် ဖိလစ်ပိုင်ကို စပိန်မြို့တော် 'မက်ဒရစ်' မှ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများသည် နယ်ရှင်ပယ်ရှင်ကြီးများသဖွယ် နေရာ တကာ ကျင့်ကြံအုပ်ချုပ်၍ မရတော့။ သက်ဆိုင်ရာမြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးလက်အောက် သို့ ခေါင်းလျှိုရတော့သည်။

ဤကား ပြည်ပကမ္ဘာနိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲများကြောင့် ဖရိုင်ယာဘုန်း ကြီးများ ဩဇာအာဏာ ယုတ်လျော့ကျဆင်းလာခြင်း ဖြစ်တော့၏။

ရီဇော်မမွေးမီ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ခန့်၊ ၁၈၃၀ ခုနှစ်တွင် မန်လာဆိပ်ကမ်း ကို ဖွင့်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်ရေးများ ဝင်ထွက်ဆိုက်ကပ်လာနိုင်သည်။ အများအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန် ကုန်သွယ်ရေးများက ဖိလစ်ပိုင်ထွက်ကုန် များကို သယ်ယူကြသည်။ သကြားနှင့် ဂုန်လျှော်မှာ အတွင်ကျယ်ဆုံး ထွက်ကုန် များ ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် ထွက်ကုန်ကြွယ်ဝသော ဖိလစ်ပိုင်နယ်အများမှာ စီးပွားရေး အနည်းငယ် ချောင်လည်လာသည်။ သကြားအများဆုံးထွက်သည့် ရီဇော်မွေးဖွား ရာ ကလမ်ဘာမြို့ကလေးသည်လည်း စည်ပင်သာယာလာတော့သည်။

ဤသို့ နိုင်ငံခြားနှင့် ကူးလူးဆက်ဆံခွင့်ရခြင်းမှာ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ အနာဂတ်တိုးတက်ရေးကို များစွာအထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ဖိလစ်ပိုင် တိုင်းရင်းသားများ အသိအမြင်ကျယ်လာသည်။ ပြင်ပကမ္ဘာမှ တိုးတက်သော အတွေးအခေါ်သစ်များနှင့် ထိတွေ့ခွင့်ရလာသည်။

အဖိနှိပ်ခံ တိုင်းရင်းသားများ အသိအမြင်ကျယ်ပြန့်တိုးတက်လာသည်ကို စပိန်အာဏာပိုင်များနှင့် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများက အစွမ်းကုန် ချိုးနှိမ်ကြသည်။ မက်ဒရစ်မြို့တော်မှချမှတ်သောမူအရ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းများတွင် စပိန်ဘာသာကို

တစ်ခုတည်းသော မသင်မနေရ ဘာသာအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်၏။ စပိန်ဘုန်းကြီး များက သည်မှုကို မကြိုက်၊ မလိုက်နာ။ မန်လာမြို့တော်တွင်သာ စပိန်ဘာသာကို သင်စေသည်။ အချို့မြို့နယ်များတွင် လက်တင်ဘာသာ၊ အချို့မြို့နယ်များတွင် တာဂါလော့ဘာသာ စသည်ဖြင့် သင်ကြားစေသည်။ ဘုန်းကြီးများ၏အမြင်မှာ တစ်မျိုးဖြစ်၏။

ဘာသာစကား အမျိုးမျိုးကို သင်စေခြင်းအားဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို အစိတ်စိတ်အမြွှာမြွှာ ခွဲခြမ်းပြီးသားဖြစ်နေ၏။ တစ်ဦးသုံးသည့် ဘာသာစကားကို တစ်ဦးက နားမလည်ဘဲ ၎င်းတို့အချင်းချင်း ကူးလူးဆက်ဆံရခက်မည်။ ပြည်တွင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး မတွင်ကျယ်ဖြစ်မည်။ သို့မှသာ အုပ်ချုပ်ရန် လွယ်ကူ မည်ဟု ယူဆကြသည်။

ယင်းသို့ ခွဲခြမ်းအုပ်ချုပ်ခြင်းသည် အောင်မြင်သင့်သလောက် အောင်မြင် သည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကား ဘုရားဖူးရန်မှလွဲ၍ အခြားကိစ္စများအတွက် ခရီးသွားလေ့မရှိကြ။ ခရီးသွားရန်လည်း မလွယ်ကူ။ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများက လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲအောင် ဖန်တီးထားကြသည်။ တံတားများမရှိ။ လမ်းများမကောင်း။ တံတားသစ်ဆောက်လျှင်လည်း ရေရှည်မခံ။ သို့ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးအချင်းချင်း ညီညွတ်ရေး၊ ပေါင်းစပ်သွေးစည်းရေးကိစ္စများမှာ ခက်ခဲကျပ်တည်းနေတော့သည်။

'ကြက်ဥအရောင် တိမ်တောင်သဖွယ် မင်းရေးကျယ်'ဟူသော စကားကဲ့သို့ ပင် နိုင်ငံရေးအခြေအနေသည်လည်း လျင်မြန်သောအဟုန်ဖြင့် ပြောင်းလဲနေသည်။

စပိန်ပြည်တွင် ကာလကြာမြင့်စွာကတည်းက နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲများ ပြင်းထန်လျက်ရှိသည်။ လွတ်လပ်သော လစ်ဘရယ်ဝါဒီများက ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးကို တောင်းဆိုနေကြသည်။ အတိုင်းအဆမရှိ ဩဇာအာဏာ ကြီးမားနေသော ဘာသာရေးဂိုဏ်းချုပ်ကြီးကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်နေကြသည်။

၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် 'ဒုတိယမြောက် အဇွေဘယ်ဘုရင်မ'ကို နန်းမှ ချလိုက် ကြသည်။ လစ်ဘရယ်များ အာဏာရလာသည်။ အခြေခံဥပဒေသစ်ကို ရေးဆွဲ အတည်ပြုလိုက်သည်။ နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာကပင် ဆောင်ရွက်သင့်သော ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ဘာသာတရား လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခွင့် ဥပဒေသစ် လည်း ပါဝင်သည်။

ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများကား အရှိုက်ထိုးခံရပြန်ပြီ ဖြစ်၏။

ဖိလစ်ပိုင်တွင် လက်ထပ်ပေးပိုင်ခွင့်သည် ဘုရားကျောင်းတော်မှာသာရှိ၏။ ဘုရားကျောင်းတော်က လက်ထပ်ပေးမှ တရားဝင်သည်။ ဘုရားကျောင်းတွင် လက်ထပ်သူတို့သည် အမွေခံစားခွင့်မရှိ။ အိမ်ထောင်ရေးပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်ပါက ဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲတတ်၏။ ပထမသော် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်အဖြစ် သိမ်းသွင်းရန် ရည်ရွယ်ပြီး ယင်းသို့ ဥပဒေပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

နောင်တွင် ခေါင်းမာသောလူငယ်များအား နှိမ်ရန်နှင့် ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများ၏ စုံစမ်းထောက်လှမ်းရေး လုပ်ငန်းများအတွက် အထောက်အကူရရန် အလိုငှာ ဤစနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုမျှမကသေး၊ ဘုရားကျောင်းတော်တွင် လက်ထပ်မင်္ဂလာပြုခြင်းဖြင့် ဘုန်းကြီးများအတွက် လူ့ဖွယ်ပစ္စည်းများရသည်။ ဘုရားကျောင်းအတွက် အလှူငွေများလည်း ကောက်ခံ၍ရသည်။ ထိုသို့ ဩဇာအာဏာ အပြည့်အဝသုံးခွင့်ရနေသော စပိန်ဘုန်းကြီးများသည် လစ်ဘရယ်တို့၏ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခွင့်ဥပဒေ ပေါ်ထွက်လာသည်အတွက် ဒေါသအမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်ကြတော့၏။

ယင်းသို့ နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများကြောင့် ကျိတ်၍ဝမ်းသာနေသူများကား သင်းအုပ်ဆရာကလေး ဟိုဆေဘာဂိုနှင့် လက်ရင်းတပည့် ပရောနိုတို့ လူစုပင်တည်း။

ပရောနိုသည် ဆရာဘာဂိုထံတွင် အတွေးအခေါ်များ၊ နိုင်ငံရေးပညာရပ်များကို လေ့လာဆည်းပူးသည်။ ကျောင်းပညာကိုလည်း သင်ယူသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ညီငယ် ရိုဇော်ကိုလည်း အတွေးအခေါ်လမ်းကြောင်း မှန်ကန်အောင် တည့်မတ်ပေးသည်။ ဖိလစ်ပိုင်၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာရင်း ညီငယ် ရိုဇော်ကို သွန်သင်ဆုံးမလေ့ရှိသည်။

သင်းအုပ်ဆရာ ဘာဂိုသည် ပရောနို၏ လက်ဦးဆရာဖြစ်သကဲ့သို့ ပရောနိုသည် ရိုဇော်၏ လက်ဦးဆရာ ဖြစ်ပေသည်။

စပိန်မှ လစ်ဘရယ်အစိုးရသည် ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံး လစ်ဘရယ်ဝါဒီ ဘုရင်ခံချုပ်ကို ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သို့ ခန့်အပ်လိုက်၏။ သူကား ဗိုလ်ချုပ်ကလေး 'ကာလိုမာရီယာဒီလာတိုရေး' ဖြစ်၏။

ဘုရင်ခံ ကာလိုက ရောက်ရောက်ချင်းပင် သတင်းစိစစ် တည်းဖြတ်ခြင်းကို ရုပ်သိမ်းပြီး သတင်းစာလွတ်လပ်ခွင့်ကို ပေးလိုက်၏။ လူအများ စုဝေးဆန္ဒပြခွင့်

ပိတ်ပင်ထားခြင်းကိုလည်း ပယ်ဖျက်လိုက်၏။

ဖိလစ်ပိုင်တို့ အသက်ရှူချောင်သွားသည်။ လူလူချင်း တန်းတူရည်တူ ဆက်ခံခွင့်ရတော့မည်။ သို့နှင့်အမျှ ပဒေသရာဇ်စနစ်အောက်မှ လွတ်မြောက်တော့မည်။

ဘုရင်ခံကာလိုသည် ပျော်ပျော်နေတတ်၏။ ပွင့်လင်းဖော်ရွေ၏။ သင်းအုပ်ဆရာကလေး ဘာဂိုနှင့် စကားပြောကြည့်သောအခါ ဘာဂိုကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်သွားသည်။ ဘာဂိုအား နေရာပေးဆက်ဆံသည်။ ထိုအခါ ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများ မရှုနိုင် မကယ်နိုင် ဖြစ်သွားကြပြန်သည်။ သူတို့နှိမ်ထားသော သူတို့မှန်းတီးသော ဘာဂိုသည် ခြေလှမ်းကျကျ လှမ်းပေးတော့မည်။ ဘာဂိုခြေလှမ်းမကျခင် ၎င်းတို့က လက်ဦးအောင် မက်ဒရစ်မြို့တော်ရှိ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်ကြီးများမှတစ်ဆင့် စပိန်အစိုးရသို့ တိုင်စာပို့ကြတော့၏။

ဘုရင်ခံကာလို၏ ရာထူးသက်တမ်းကား တိုတောင်းခဲ့သည်။ ၁၈၇၁ ခု၊ ဧပြီလတွင် ကာလို၏ ရာထူးကို ဆက်ခံရန် ဘုရင်ခံအသစ်ရောက်လာ၏။ သူကား 'ရေပယ်ဒီ အစ္စကွာဒို' ဆိုသူဖြစ်၏။ ဤကား ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများက သူတို့ခေတ်မကုန်သေးကြောင်း လက်တွေ့ပြသလိုက်ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ပြင် သူတို့ကို မထိမဲ့မြင်ပြုသော ဘုရင်ခံကာလို မည်သို့စာတံသိမ်းရသည်ကိုလည်း နောက်ဆက်ခံမည့် ဘုရင်ခံအား သင်ခန်းစာယူစေခြင်းလည်းမည်သည်။

၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။

သည်နှစ် သည်လတွင် ဖိလစ်ပိုင်တို့က စပိန်အုပ်ချုပ်သူများကို အန်တုဖက်ဖြိုခွဲပေသည်။ မနီလာမြို့ တောင်ဘက်တွင် 'ဆာဗီတေး' မြို့ကလေးရှိ၏။ ယင်းမြို့ကလေးတွင် စစ်တပ်၏ လက်နက်တိုက်ရှိသည်။ ၎င်းလက်နက်တိုက်တွင် ပုန်ကန်ထကြွမှုဖြစ်သည်။ အစိုးရက ပုန်ကန်မှုကို အမြန်ဆုံး နှိပ်ကွပ်ပစ်လိုက်သည်။

နောက်ပိုင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်သောအခါ စနစ်တကျ ကြိုတင်စီစဉ်ထားသော ပုန်ကန်မှုဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ခေါင်းဆောင်သူတို့အထဲတွင် ဖိလစ်ပီနို ပညာတတ် တော်တော်များများ ပါဝင်သည်။ အများစု ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးတို့ တေးထားသူများ ဖြစ်နေသည်။

ပုန်ကန်မှုတွင် ပါဝင်သူအားလုံးကို တစ်ကျွန်းပို့ အပြစ်ဒဏ်ပေးလိုက်သည်။ တစ်ကျွန်းဟူသည်မှာ ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာတွင်းရှိ မာရီယာနာနှင့် ကာရီလိုင်းနာကျွန်း

ကလေးများမှာ တစ်ကျွန်းနှင့် တစ်ကျွန်း ဆက်သွယ်၍မရ။ ယဉ်ကျေးသော ကမ္ဘာနှင့် မိုင်ပေါင်း ထောင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာသည်။ ထိုကျွန်းကလေးများသို့ ရောက်သွားသူများသည် မိမိအသက်ရှင်ရေးအတွက် အစွမ်းရှိသမျှ ကြိုးပမ်း ရုန်းကန်ရုံသာ ရှိတော့၏။ အကယ်၍ ကံကောင်းထောက်မလျှင် ထိုကျွန်းနားသို့ နိုင်ငံခြားသင်္ဘော တစ်စီးစီး ရောက်သွားမှသာ အသက်ချမ်းသာရာ ရကြ၏။ သို့မဟုတ်လျှင်မူ သူတို့အကြောင်းကို သတင်းအစအနမျှပင် မကြားရတော့ချေ။

အရေးယူခြင်းခံရသူများထဲတွင် စပိန်အုပ်ချုပ်သူများက အပြင်းထန်ဆုံး အပြစ်ပေးခံလိုက်ရသူ သုံးဦးရှိသေး၏။

၎င်းတို့ကား ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသား သင်းအုပ်ဆရာကလေးများ ဖြစ်သည့် ဟိုဆောဘာဂို၊ မာရီယာနိုဂိုမက်နှင့် ဂျစင်တိုဇမိုရာ ဆိုသူတို့ပင်တည်း။ ယင်း သင်းအုပ်ဆရာ သုံးပါးစလုံးကို ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများက ရွံမုန်းနေသည်မှာ ကြာပေပြီ။ ယခု သူတို့အား သေဒဏ်ပေးလိုက်ချေသည်။

၁၈၇၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၇ ရက်နေ့။
မနီလာမြို့ 'လူနီတာ'ပန်းခြံ လူပုံအလယ်၌ ရဟန်းသုံးပါးကို ကွပ်မျက်လိုက် လေသည်။

ဖရိုင်ယာတို့၏ စွပ်စွဲချက်ကား တော်လှန်ပုန်ကန်ရန် စီစဉ်မှုတွင် ထိုရဟန်း သုံးပါး ပါဝင်သည်ဟုဆို၏။ သို့သော် ရဟန်းတော် ဇမိုရာမှလွဲ၍ ပုန်ကန်မှုတွင် ဘာဂိုနှင့် ဂိုမက်တို့ ပါဝင်ပတ်သက်ကြောင်း အထောက်အထား မတွေ့ရချေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဘုရင်ခံချုပ် အဇူကွာဒိုက ယင်းကိစ္စအတွက် ရေငုံ နှုတ်ပိတ်နေခဲ့သည်။ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများကို ဆန့်ကျင်သမှုမပြု။ သူ့အရင် ဘုရင်ခံ ကာလိုသည် ရာထူးမှ ဖယ်ရှားခံလိုက်ရပြီမဟုတ်လော။

ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ ကြောက်လန့်ရွံရှာသော ဆရာကလေး ဘာဂိုကား ကျဆုံးသွားပေပြီ။ သို့ငြား ဘာဂိုမွေးပေးသွားသည့် စိတ်ဓာတ်သည် ဘာဂိုနှင့်အတူ သေရာပါသွားပါမည်လော။

ဘာဂို၏တပည့်ရင်း ပရာနိုဆိုလျှင် မသေသေး။
ပရာနို၏ညီ ရီဇော်မူကား အညွန့်တလူလူ။
မြေအုတ်တို့ပြိုလေလျှင် ကျောက်ဆစ်ကျောက်သားများဖြင့် အစားထိုးရ မည် မဟုတ်လော။ ။

[၄]

ဘဝသစ်က ကြိုနေပြီ

တချို့က အံ့ကြိတ်ထားကြသည်။ တချို့က လက်သီးကို ကျစ်ကျစ် ပါအောင်ဆုပ်လျက်၊ အချို့သောသူတို့၏ မျက်နှာများပေါ်တွင်ကား ကြောက် လန့်ရိပ်များ၊ ရွံရှာရိပ်များ၊ နောက်ပြီး ဆီးတားမရသော မျက်ရည်ပေါက် ကြီးငယ်များ...။

သူတို့ကား ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများတည်း။
ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတို့၏ ရှေ့မှောက်တွင် ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသား ရဟန်းသုံးပါး ကို ကွပ်မျက်ရန် စီစဉ်နေပေပြီ။ ကွပ်မျက်ခံရမည့်သူများကား ဘာဂို၊ ဇမိုရာနှင့် ဂိုမက်။ သူတို့ထိုင်ရန် ကုလားထိုင်သုံးလုံး ချထားသည်။ ဤကား ရဟန်းသုံးပါး အသက်ရှင်လျက် နောက်ဆုံးထိုင်ရမည့် ကုလားထိုင်များပင် ဖြစ်၏။ ရဟန်းပျို ကလေး ဘာဂိုသည် သူထိုင်ရမည့် ကုလားထိုင်ရှေ့ရောက်သောအခါ အနည်းငယ် တွန့်နေသည်။

“ဘာဂို ဘာဂို”

ဖိလစ်ပိုင်လူထုက ဘာဂို၏အမည်ကို ကြွေးကြော်သည်။ သတ္တိမွေးရန် တစ်ခဲနက်အားပေးသည်။

စပိန်အာဏာရှင်များသည် ဖိလစ်ပိုင်ရဟန်းသုံးပါးကို ရက်စက်စွာ သတ် ဖြတ်လိုက်ကြပြီ။

သို့တိုင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများကား တွေ့ဝေဆဲ။ မည်သူမျှ မဝေဖန်ရဲ။ မည်သူမျှ မဆန့်ကျင်ရဲ။ လူထုအုံကြွမှုဆိုသည်ကား ဝေလာဝေး။ ဖိလစ်ပိုင် လူမျိုးတို့၏လျှာကို ဖရိုင်ယာများက ဖြတ်ထားသည်။ မျက်စိနှင့် နားကို ဘာသာ တရားဖြင့် ပိတ်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဖရိုင်ယာများဟောကြားသည့် 'ဘုရား သခင်ရဲ့အလိုတော်အတိုင်း' ဟူသော လက်ကိုင်ဝါဒကိုသာ ယုံကြည်ကြသည်။

သူတို့၏အသိဉာဏ်ကို ဖွင့်ပေးမည့်သူကား အလျဉ်းမရှိ။ ပညာပေးမည့်သူ ဆို၍ နတ္ထိ။ ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် ဆက်သွယ်ပေးမည့်သူဟူ၍ သိသိမျှမမြင်။ သတင်းစာ ဟူသည်မှာလည်း မည်သို့မျှ အထောက်အကူမပေးနိုင်။ ကုန်ပစ္စည်းကြော်ငြာ သာသာမျှ ဖြစ်နေသည်။

သည်လိုနှင့်ပင်...

ရဟန်းပျိုဘာဂိုကား ကျဆုံးသွားပေပြီ။

ထိုအချိန်တွင် ဘာဂိုတပည့် ပရှာနိုသည် အသက် ၂၀ ရှိနေပြီ ဖြစ်၏။ ပရှာနိုသည် သူ့ဖခင် ဖရန်စစ္စကိုနှင့် စရိုက်တူသည်။ မိမိရင်တွင်း ခံစားချက်ကို မျက်နှာတွင် မပေါ်စေရ။ ထိန်းသိမ်းသည်။ စကားပိုဟူ၍ တစ်လုံးမျှ မပြောတတ်။

ဤသို့ ပြင်ပရပ်သွင်သည် အေးစက်တည်ငြိမ်နေသော်လည်း သူ့ရင်တွင်း၌ ကား ဘလောင်ဆူနေသည်။ နာကြည်းနေသည်။ တစ်ခုသော ရည်ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ဆီသို့ မရောက်မနေ လှမ်းမည်ဟူသော ယတိပြတ် သန္နိဋ္ဌာန်ပြုချက်က သူ့အသည်းထိတိုင် နစ်မြုပ်စူးဝင်နေပေပြီ။

သန္နိဋ္ဌာန်မချဘဲ နေနိုင်ရိုးလား။ သူ့မျက်စိရှေ့တွင် တစ်တိုင်း တစ်ပြည်လုံး မွဲပြာကျနေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တစ်မျိုးသားလုံး ကျွန်သဘောက် ဖြစ်နေသည်။ ဆရာဆိုလည်းဟုတ်၊ မိတ်ဆွေဆိုလည်းဟုတ်၊ တိုးတက်သော ဖိလစ်ပိုင် လူငယ် ခေါင်းဆောင်ဆိုလည်းဟုတ်သော ဘာဂိုအား မတရားသတ်ဖြတ်လိုက်ကြသည်။ အပြစ်မရှိသော သူ့မိခင်၊ ခေတ်ပညာတတ် ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို မတရား ထောင်သွင်းအကျဉ်းချထားသည်။ ၂ နှစ်ခွဲကျော်မှ အယူခံတင်၊ ငွေပုံပေး ပြီး လွတ်လာခဲ့ရသည်။

ပရှာနိုကား အတွေးအခေါ်ရင့်ကျက်လာပေပြီ။ မှန်ကန်သော နိုင်ငံရေး လမ်းကြောင်းပေါ်သို့လည်း ရောက်နေပြီဖြစ်၏။ သူသည် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ညီငယ်ရီဇော်အား နိုင်ငံရေးအသိ ပြုစုပျိုးထောင်ပေးနေ၏။

ရီဇော်သည် အရှေ့တိုင်းသားဖြစ်၏။ အရှေ့တိုင်း၏ ရာသီဥတုသည်

ပူနွေး၏။ တောက်ပ၏။ ကြည်လင်၏။ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ သည်သို့သော ရာသီဥတုဖြင့် လွမ်းမြဲထားသော်လည်း အသိပညာ မိုးကောင်းကင်မှာမူ ညိုမည်း ပိတ်မှောင်လျက်ရှိသည်။ ဘာကိုမျှ သဲသဲကွဲကွဲ ပြက်ပြက်ထင်ထင် မမြင်ရသည့် ရာသီမျိုး။ ထို့ကြောင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မည်သည့်ခရီးလမ်းသို့ သွား မည်ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား မဆုံးဖြတ်ရဲ။ မသွားရဲ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိမိ မည်သည့်နေရာရောက်နေပြီ ဆိုသည်ကိုပင် မသိမမြင်နိုင်အောင် မှောင်မည်း နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ရီဇော်ကား တစ်ဆယ့်တစ်နှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ ရဟန်းသုံးပါးကို ကွပ်မျက်ပြီးနောက် ခြောက်လအကြာ ၁၈၇၂ ခု၊ ဇွန်လတွင် ရီဇော်တစ်ယောက် အထက်တန်းကျောင်းတက်ရသည်။ မနီလာမြို့ရှိ 'အတိန်ယို' ကျောင်းတွင်ဖြစ်၏။

သည်ကျောင်းတွင် သင်ပြအုပ်ချုပ်သူများမှာ စပိန်ဘုန်းကြီးများပင် ဖြစ်၏။ သို့သော်လည်း ယင်းဘုန်းကြီးများသည် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများလို မဆို။ မယုတ်မာ။ သည်ဘုန်းကြီးများကို 'ဂျေရှု'များဟုခေါ်သည်။ ဂျေရှုဂိုဏ်းသား ဘုန်းကြီးများသည် ပညာတတ်များဖြစ်၏။ ခေတ်မီသိပ္ပံနည်းကျ အတွေးအခေါ် များရှိသည်။ စေတနာထက်သန်တက်ကြွသော ရဟန်းပျိုများဖြစ်၏။ အများအား ဖြင့် အတန်းထဲရှိ အသက်အကြီးဆုံး ကျောင်းသားထက် သုံးလေးနှစ်မျှသာ ပိုကြီးသူများဖြစ်သည်။ သူတို့၏ပညာရေးစနစ် သဘောထားမှာ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီး များထက် ကျယ်ပြန့်သည်။

အတိန်ယိုကျောင်းသည် မနီလာမြို့ 'အင်ထရာမြူရော့' ရပ်ကွက်တွင် တည်ရှိသည်။ သည်ရပ်ကွက်တွင် စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးရုံးစိုက်သည်။ ဘုရားရှိခိုး ကျောင်းပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိသည်။ စပိန်အထက်တန်းလွှာများ နေထိုင်ရာ အရပ်လည်း ဖြစ်၏။ သည်ရပ်ကွက်ဝန်းကျင်တွင် ကြီးမားနိုင်ခဲ့သော အုတ်တံတိုင်း ကြီးများ ကာရံထားသည်။

အင်ထရာမြူရော့ရပ်ကွက်၏ အရှေ့တောင်ဘက်တွင် လူနီတာလွင်ပြင် ရှိသည်။ လူနီတာလွင်ပြင်သည် ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို မျက်နှာပြုလျက်ရှိကာ စိမ်းလန်းစိုပြည်သော မြက်ခင်းပြင်ဖြင့် ဖြန့်ခင်းထားသည်။ သည်လွင်ပြင်တွင် စပိန်အထက်တန်းလွှာများ အပန်းဖြေသည်။ လေညင်းခံသည်။

ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများအတွက်မူကား လူသတ်ကုန်းတည်း။ အပြစ်ပေး ကွပ်မျက်ရန်ရှိသော ဖိလစ်ပိန်များကို လူနီတာလွင်ပြင်၌ ကွပ်မျက်လေ့ရှိ၏။

အင်ထရာမြူရောနှင့် မြစ်ငယ်တစ်စင်းခြားနေသော တစ်ဖက်ကမ်းတွင် 'ဘိန္တန်ဒီ' ရုပ်ကွက်ရှိသည်။ ဘိန္တန်ဒီသည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးတွင် အချက်အချာကျသည်။ တရုတ်တန်းရှိသည်။

ရီဇော် ကျောင်းတက်စ ပထမနှစ်တွင် ဘိန္တန်ဒီရုပ်ကွက်၌ အခန်းငှားနေထိုင်သည်။ သူနှင့်အတူ နေထိုင်ဖော်နေထိုင်ဖက်များမှာ စပိန်ဘုန်းကြီးတို့၏ သားများဖြစ်နေသည်။ သားများဆိုသည်ထက် တရားမဝင်မွေးသော သားများဟု ဆိုက ပို၍မှန်ပေမည်။ ရီဇော်ကတော့ သူတို့ကို 'ပရိုင်ယာတို့၏ အချစ်ရေးအသီးအပွင့်များ' ဟု ခေါ်သည်။

ကျေရုဟန်းပျိုများကား ဤသို့သော ပြဿနာများကင်းစင်သည်။ သန့်ရှင်းသည်။ ရီဇော် အတိန်ယိုကျောင်းတက်နေစဉ်တွင် သံယောဇဉ်အထားဆုံး ဆရာတစ်ဦးရှိသည်။ သူ့အမည်မှာ 'ပေါ်လာ စန်ချေ' ဟူ၏။ အသက် ၂၆ နှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ ရီဇော်က သူ့ဆရာအား "တက်ကြွမှု၊ ဖြောင့်မတ်မှုနှင့် တပည့်များ၏ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းကို နှစ်သက်လိုလားမှုများ၌ စံပြုထိုက်သော ဆရာ" ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့လေသည်။

အတိန်ယိုကျောင်းသားဘဝတွင် စမ်းသပ်ရေးသားခဲ့သော ကဗျာများကို ဆရာစန်ချေက ဒိုင်ခံပြီး ပြင်ပေးသည်။ အကြံဉာဏ်များပေးသည်။ ရီဇော်၏ ကဗျာပီဇကို မြေတောင်မြှောက်ပေးသည်။ ရီဇော်၏စာရေးကျင့်၊ ကဗျာရေးကျင့်များကို အာရုံမပြတ် ဝေဖန်ပျိုးထောင်ပေးသူ နှစ်ဦးရှိသည်။

ဆရာကလေး စန်ချေသည် တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ဦးမှာကား ရီဇော်၏ မိခင်ပေတည်း။

ရီဇော်သည် ဘက်စုံထူးချွန်သော ရှားရှားပါးပါး လူငယ်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ ကျောင်းစာတွင်လည်း ထူးချွန်သည်။ ပန်းချီလည်း တော်သည်။ ပန်းပုထုလည်း ကောင်းသည်။ စာပေနှင့်ကဗျာကား သူ့အကျွမ်းကျင်ဆုံး၊ အမြတ်နိုးဆုံး။

ဆရာစန်ချေ ပြုပြင်ပေးခဲ့သော ရီဇော်၏ကဗျာတစ်ပုဒ်ကား မှတ်သားလောက်အောင် ကောင်းမွန်သည်။ အတွေးနက်သည်။ ဦးတည်ချက် မှန်သည်။ တင်ပြပုံ ကျွမ်းကျင်ပါးနပ်သည်။

ကဗျာ၏အမည်မှာ 'ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ဖြတ်သန်း၍ ထွန်းပြောင်သော အဖနိုင်ငံဆီသို့'။

ကဗျာ၌ ဖွဲ့ဆိုထားသည်မှာ ပညာသင်ကြားခြင်းဖြင့်သာလျှင် အဖနိုင်ငံ၏

ထွန်းပြောင်မှုကို ရယူနိုင်သည်။ လတ်ဆတ်သော လေပြည်လေညှင်းကလေးပက်ဖျန်းထားသော ပန်းများသည်သာ တောက်ပသော အရောင်အသွေးကို ဆင်မြန်းနိုင်သည်။ ထိုအတူပင် လူမျိုးတစ်မျိုး အထွတ်အထိပ်သို့ ပြောင်မြောက်စွာ တက်လှမ်းနိုင်ရေးတွင် ပညာရေးသည် အသက်သွေးကြောပေတည်း။ ပညာရေးမျိုးစေ့ကြီးထားသော မြေလွှာတိုင်းသည် ဘဝအားမာန်နှင့် သတ္တိအပြည့်ရှိသော လူငယ်ပန်းပင်များကို ရှင်သန်ပေါက်မြောက်စေ၏။ ဉာဏ်ပညာကြွယ်ဝခြင်းဖြင့် အမှားကင်းစင်စေ၏။ မြင့်မြတ်သောစိတ်ထားများ၏ အင်အားကြောင့် "ကျွန်ုပ်တို့ ချစ်မြတ်နိုးသော နိုင်ငံ" သည် ကျယ်ပြန့်နိုင်မာလာပေမည်ဟူ၏။

ရီဇော် ပညာသားပါပါဖြင့် "ကျွန်ုပ်တို့ ချစ်မြတ်နိုးသောနိုင်ငံ" ဟူ၍ သုံးနှုန်းထားသည်။ နိုင်ငံ၏အမည်ကို မခံဖက်ခဲ့။ ကျွန်ုပ်တို့ချစ်မြတ်နိုးသော နိုင်ငံဟူသည် စပိန်လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကဗျာဖတ်သူ၏ စေတသိက်ပေါ်တွင် မူတည်နေလေသည်။

မလွတ်လပ်သောဘဝမို့ ကဗျာကိုပင် ဒွိဟအဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ရပေသည်။

သည်ကဗျာသည် ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးတွေးခေါ်ချက်ကို ထင်ဟပ်သည်။ သူ့အမြင်ကား ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များအနေဖြင့် ပညာကို ထူးထူးချွန်ချွန်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားသင့်ကြောင်း၊ ပညာတတ်လျှင် အသိဉာဏ် ကျယ်မည်၊ ဗဟုသုတကြွယ်မည်။ အသိနယ်ကျယ်၍ ဗဟုသုတကြွယ်လာလျှင် လက်ရှိ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ ကြမ္မာဆိုကို မြင်လာလိမ့်မည်။ ဤသို့ သိမြင်သူများလာလျှင် နိုင်ငံ၏ ကံကြမ္မာအကျေ့အစောင်း၊ အလှည့်အပြောင်းသည် မလွဲမသွေပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မည်ဟု ရီဇော် တွက်ဆခဲ့ပေသည်။

ရီဇော်၏ မျိုးချစ်စိတ်သည် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ရင့်သန်လာသည်။ တိုင်းပြည်ကို ကယ်တင်လိုစိတ်သည် တစ်ရက်ထက်တစ်ရက် ခိုင်မာလာသည်။ သူ့ဦးနှောက်ထဲတွင် နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်များ ပို၍ ပို၍ စိုးမိုးလာသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများသည်လည်း တစ်စတစ်စ ပေါ်လွင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် အတိန်ယိုကျောင်းသားများက ရီဇော်အား သူတို့ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တညီတညွတ် တင်မြှောက်ကြသည်။ သူတို့၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ကြသည်။ သူတို့ကိုယ်စား ပြောဆိုဆွေးနွေးမည့်သူအဖြစ် ခန့်ထားကြသည်။

သူသည် လူချစ်လူခင်ပေါများသူအဖြစ် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခဲ့ပေပြီ။

၂ နှစ်သင်တန်းပြီးဆုံး၍ အတိန်ယိုကျောင်းတွင် နောက်ဆုံးနေရသောညကား ရိုဇော် အိပ်မပျော်သောညပေတည်း။

“ဖိုးလမင်းက နှမ်းလျလျကြီး သာနေတယ်။ လရောင်ဖျော့အောက်မှာတော့ ပင်လယ်ပြင်ကြီးနဲ့မီးပြတိုက်ကလေး။ တိတ်ဆိတ်ခြင်းနဲ့အတူ ခန့်ညားလှပလွန်းတဲ့ သည်ရှုခင်းကလေးက ငါ့ကို ပြောနေတယ်။ မနက်ဖြန်ဆို မင်းကို ဘဝသစ်တစ်ခုက စောင့်ကြည့်နေပြီတဲ့”

နောက်တစ်နေ့ဆိုလျှင် အတိန်ယိုကို ရိုဇော် ခွဲခွာရပေတော့မည်။ အတိန်ယိုသည် ရိုဇော်ဘဝကို အတော်ကြီး ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ အတိန်ယိုတွင် ပညာသင်ကြားရင်း အတွေးအမြင်တစ်ခုခုရှိခဲ့သည်။ ပညာရေး၏ အရေးကြီးပုံ။ ပညာတတ်များ မထွက်ပေါ်သမျှ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုး အညွန့်လူနိုင်းမည် မဟုတ်။ ထို့ပြင် ကျယ်ပြန့်မှန်ကန်သော ပညာတတ်မြောက်ရန်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင်း ပညာရေးမျှဖြင့် မလုံလောက်။ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်သင်ကြားမှသာ အသိအမြင် ကြွယ်ဝမည်။ ဗဟုသုတစုံလင်မည်။ ခေတ်မီသော အတွေးအခေါ်များကို လေ့လာနိုင်မည်။

တကယ်တော့ အန္တတို့နယ်မြေတွင် ပဒေသရာဇ်စနစ် ရှင်သန်ကြီးထွားနိုင်ပေသည်။ လူ့အန္တတွေ တဖြည်းဖြည်း နည်းသွားလေလေ ပဒေသရာဇ်စနစ်လည်း တဖြည်းဖြည်း ယိုယွင်းပျက်သုဉ်းလေလေ မဟုတ်ပါလား။

ထို့ကြောင့် ပြောင်မြောက်သောစကားတစ်ခွန်းကို ရိုဇော်ပြောခဲ့သည်။
“ကျွန်တွေ မရှိတဲ့နေရာမှာ သခင်တွေလည်း မရှိဘူး”

[၅]

အန္တ ရာယ်၏ အစ

“သူ့ကို မနီလာတော့ မပို့ကြပါနဲ့ ရှင်တို့ရယ်။ သူလည်း ကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ ပညာများများတတ်လေ ခေါင်းဖြတ်ခံရဖို့ နီးလေလေ မဟုတ်လား”

ရိုဇော်မိခင် တီအိုဒိုရာက သည်သို့ပင် ဆောက်တည်ရာမရ တားဆီးခဲ့ရာသည်။ ဖခင် ဖရန်စစ္စကိုက ရိုဇော်ကို မနီလာမြို့ရှိ ‘ဒိုမိနီကန်တက္ကသိုလ်’ သို့ပို့ရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ မိခင်က သဘောမတူ။ ပညာဆက်သင်၍ ထူးချွန်လာလျှင် ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများ၏ အငြိုးကိုခံရမည်။ ဖရိုင်းယာများ အငြိုးအတေးခံရလျှင် သည်ကျောင်းသား မလွယ်တော့။ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဒုက္ခရောက်တော့မည်။ လမ်းဆုံးအဖြစ် ကွပ်မျက်ခံရဖို့ နီးစပ်နေသည်။ လက်တွေ့သာခေကများကိုလည်း ကြံ့ခဲကြံ့ရပြီ။ သို့ကြောင့် တီအိုဒိုရာက သူ့သားကို ပညာဆက်လက် မသင်စေလိုခြင်းဖြစ်၏။

သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ခေတ်ပညာတတ် အမျိုးသမီးတစ်ဦးမို့ သူ့သားကို ပညာတတ်မြောက်ထူးချွန်စေချင်သည်တော့ အမှန်။ သို့သော် အခြား ပန်းတကာထက် ပိုမြင့် ထိုးထွက်နေသော ပန်းတစ်ပွင့်သည် မြန်မြန်ကတ်ကြေးညှပ်ခံရမည့် အရေးကလည်း ရှိနေသေးသည်။

သူ့ဖေဖေကတော့ ဘာမျှပြန်မပြော။ နှုတ်ပိတ်နေသည်။ သည်အထဲတွင် အစ်ကိုဖြစ်သူ ပရာနိက ရည်ရွယ်ချက်မြင့်မားသူ။ သည်တော့ မိခင်ဖြစ်သူ၏ မျက်ရည်ပင်လယ်ကို ဖြတ်ကူးကာ ပရာနိက သူ့ညီကို မနီလာသို့ လိုက်ပို့သည်။ ဒိုမီနီကန်တက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းလိုက်အပ်သည်။

သည်တစ်ချိတော့ ရီဇော် တွေဝေသွားသည်။ စိတ်ထဲတွင် ချိတုံ့ချတုံ့နှင့်။ သူ့ဘဝတစ်လျှောက်တွင် ဘယ်ခရီးလမ်းကိုရွေး၍ ဘယ်စခန်းသို့ မြန်းရမည်နည်း။ မိခင်ကြီးအပေါ်လည်း သံယောဇဉ်ကြီး၊ ကျောင်းတက် ရမည်ကိုလည်း စိတ်မပါနိုင်။ သည်တော့ ကျောင်းတွင် သူ့ဖခင်၏ဆန္ဒအတိုင်း တက္ကဓပဒဘာသာရပ်ကိုကား ယူပါ၏။ သို့သော် လုံးဝစိတ်မဝင်စား။ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးသုံးပြီးသား စာအုပ်အဟောင်းကိုပင် မဖတ်ခဲ့။ သူ့စိတ်ထဲတွင် ကျောင်းတက်နေရသည်ကို အချိန်ဖြုန်းနေသည်ဟု ထင်နေသည်။ ဦးတည်ချက်မရှိ ရည်ရွယ်ချက်မရှိ လုပ်နေရသော အလုပ်တစ်ခုဟု သဘောထားနေမိသည်။

ရီဇော်တစ်ယောက် စိတ်တွေ ထွေနေသည်။ စိတ်တွေ လေနေသည်။ သည်အချိန်တွင် ဝဏ္ဏပဘာကလေးကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ သူကလေးမှာ တစ်ဆယ့်လေးနှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ မိဘများက ချမ်းသာသည်။ ကလျာဖူးစသစ်ကလေး၏ အမည်မှာ 'ဆိဂွန်ဒါကက်တီဘက်'။

“အရပ်ကလေးတော့ ပုတယ်။ စကားလုံးပေါင်း ထောင်သောင်းမက ပြောပြနေတတ်တဲ့ သူ့မျက်လုံးတွေက ရွှန်းစိုတောက်ပြောင်နေတယ်။ တစ်ခါတလေတော့လည်း ရီဝေမိုင်းညို့နေသလိုပဲ။ နှင်းဆီသွေးရောင် ပါးမို့စိုကလေးတွေက နီထွေးထွေးကလေးပေါ့။ သူ့အပြုံးကလေးကတော့ ခွဲမက်စရာ။ ဆွဲဆောင်ညှို့ဖမ်းနိုင်စွမ်းအပြည့်။ ပုလဲသွယ် သွားကလေးတွေကလည်း ချစ်စရာကောင်းလှပေတယ်။ ဆယ်ကျော်သက်ရွယ် သွယ်နွဲ့နွဲ့ သူ့ကိုယ်ခန္ဓာကလေးရဲ့ အပျိုနံ့ကလေးကတော့ သင်းသင်းပျံ့ပျံ့။”

ရီဇော်က သည်သို့ပင် မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။ တကယ်တော့ သူတို့ဇာတ်လမ်းကလေးမှာ စိတ်ကူးယဉ်ကဗျာတိုကလေး တစ်ပုဒ်နှယ် ကဗျာဆန်လွန်းလှပါသည်။

ဆိဂွန်ဒါက ရီဇော်ကို နှင်းဆီပွင့်ကလေးတစ်ပွင့် လက်ဆောင်ပေးခဲ့သည်။ ပိတ်စဖြင့်ချုပ်လုပ်ထားသော နှင်းဆီပွင့်ကလေး။ ဆိဂွန်ဒါက သူ့သူငယ်ချင်း တစ်ယောက် ချုပ်ပေးသည့် ပန်းကလေးပါဟုဆိုသည်။ အမှန်တော့ သူ့ကိုယ်တိုင်

တယုတယချုပ်ပေးသည့် ပန်းကလေးသာ ဖြစ်သည်။ သို့တစေ မိန်းကလေး သဘာဝ ရှက်စနိုးဖြင့် သိက္ခာဆယ်၍ပြောခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။

ပန်းပွင့်ကလေးကား ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၏ အထိမ်းအမှတ်သာတည်း။ နှင်းဆီပန်းရနံ့ မွှေးထုံသင်းပျံ့ခြင်းမရှိသော်လည်း မေတ္တာရနံ့များဖြင့်မူ ထုံမွန်းကြိုင်သင်းနေပေသည်။ သဘာဝပန်းကလေးတစ်ပွင့်လို အချိန်တန်သော်လည်း မနွမ်း၊ မကြွေ။ ကာလရှည်ကြာသည်တိုင် လှပမြဲ။ တောက်ပမြဲ။

သို့သော် ခက်သည်။ ခက်နေသည်က ဆိဂွန်ဒါကလေးတွင် စေ့စပ်ကြောင်း လမ်းပြီးသူ ရှိနေခြင်းပင်။

ရီဇော်တစ်ယောက် မူးယစ်ရီဝေရပေပြီ။ သူကလေးကို ချစ်ရသည်မှာ ပိုင်အရက်ချိုသင်းမြဲမြဲကို သောက်ရသလိုပါကလား။ ချိုလည်းချို၏။ မွှေးလည်းမွှေး၏။ နောက်ပြီး မူးယစ်ရီဝေရလေသည်။ ရက်ပေါင်းအတော် ကြာသည်တိုင် သူ့ခေါင်းထဲ၌ တခြား ဘာမျှမစဉ်းစားနိုင်။ သူ့အတွေးများကို ထာဝစဉ်စိုးမိုးနေသည်ကား ဝဏ္ဏပဘာ ဆိဂွန်ဒါကလေးသာတည်း။

ဆိဂွန်ဒါကလေးကလည်း သူ့ကို ချစ်ဟန်ပြသည်။ သစ္စာဆိုသူ ရှိထားသော်လည်း ရီဇော်ကို အခွင့်အရေးပေးသည့်ဟန်များ ပြသည်။ ဖိတ်ခေါ်သည့် အရိပ်လက္ခဏာများ ဖော်ညွှန်းသည်။

သည်လိုနှင့် ခရစ္စမတ်ကျောင်းပိတ်ရက် တိုင်ခဲ့လေသည်။ ဆိဂွန်ဒါက အိမ်အပြန် လမ်းတစ်လျှောက် သူ့ချစ်သူနှင့်အတူပြန်မည်ဟု ရည်မှန်းထားသည်။ ဆိဂွန်ဒါနေသောမြို့သို့ရောက်ရန် ရီဇော်နေသော ကလမ်ဘာမြို့ကို ဖြတ်သွားရသည်။ သည်တော့ ခရီးကလည်း ကြုံသည်။ သို့သော် ရီဇော် ပြန်ရန်စိစဉ်ထားသည့်ရက်သည် ဆိဂွန်ဒါပြန်မည်ရက်ထက် တစ်ရက်စောနေသည်။ မိဘများကိုလည်း အကြောင်းကြာထားပြီးပြီ။ အမေနှင့်အဖေ စိတ်အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေလိုသော ရီဇော်က သူ့စိစဉ်ပြီးသည့်အတိုင်း တစ်ရက်စောပြန်မည်ဟုပြောရင်း ဆိဂွန်ဒါကို နှုတ်ဆက်သည်။

ဆိဂွန်ဒါက ဘာမျှပြန်မပြော။ ဝမ်းနည်းကြေကွဲသွားပုံရသည်။ နောက်မှ မျက်လုံးအစုံကို ကောင်းကင်ဆီမော့ပြီး ငေးမောကြည့်နေရှာသည်။

ရီဇော်က သူ့ဒိုင်ယာရီထဲ၌ သည်အတိုင်းပင် ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။ မှားပေပြီ။ သူ မှားပြီးဆိုသည်ကိုလည်း ရီဇော်သိသည်။

“ချစ်ချင်းမေတ္တာနဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ ပထမဆုံးအကြိမ်နဲ့

ထမဆုံးညအဖြစ် ဆောက်တည်ရာမရ ခံစားရတယ်။ နှလုံးသားထဲမှာ နာကျင်
နေတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်လည်း ဒေါသဖြစ်မိပါရဲ့။ သူ့ကို ကျွန်တော် ခွဲထွက်
ခဲ့ပြီလေ။ သူ့နဲ့ကျွန်တော့်ကြားမှာ အခက်အခဲပေါင်း သိန်းသောင်းမက ပေါ်ပေါက်
ခဲ့ပြီလေ။ ဒါတွေကြောင့်များလားမသိ။ ကျွန်တော့်ရဲ့ မေတ္တာပင်ပျိုကလေးဟာ
ပိုပြီး လူးလွန်လာတယ်။ ပိုပြီး ရှင်သန်လာတယ်။ သည်ကတည်းက ကျွန်တော်
သူ့ကို တကယ်ချစ်နေမိပြီဆိုတာ သိလိုက်တယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်အချစ်ဟာ
ကျွန်တော်ကြားဖူးတဲ့ တခြားအချစ်မျိုးတွေနဲ့ တူကိုမတူပါဘူး။”

နောက်တစ်နေ့တွင် ဆိဂွန်ဒါတို့ ကလမ်ဘာမြို့ကိုဖြတ်၍ ပြန်လာသည်။
ဆိဂွန်ဒါတို့လာမည့်လမ်းပေါ်တွင် ပုလဲနှစ်ရောင်မြင်းကြီးသည် အသားကျကလေး
ပြေးနေသည်။ ကြားကြားရွားရွား မြင်းဖြူကြီးပေါ်တွင်တော့ ရိုဇော်။ ချစ်သူလာရာ
လမ်းမှ ဆီးကြိုနေသည့် ရိုဇော်...။

ဆိဂွန်ဒါသည် သူ့ညီမ၊ သူ့အဖော်များနှင့်အတူ ဒုတိယမြင်းရထားပေါ်၌
ပါလာသည်။ ရိုဇော်ကို မြင်မြင်ချင်း ပြုံးပြနှုတ်ဆက်သည့်အပြင် သူ့လက်ကိုင်
ပဝါကလေးကို ဝှေ့ယမ်းပြသည်။ ရိုဇော်က ဘာမျှ နှုတ်ခွန်းမချီမိ။ ဦးထုပ်ကို
အသာမြှောက်ပြီး နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

ရိုဇော်ကို သိကျွမ်းနေသော ဆိဂွန်ဒါအဖေက သူတို့မြို့သို့ လိုက်လည်ရန်
ဖိတ်ခေါ်သည်။ ရိုဇော်က မလိုက်။ နောက်တစ်ဖန် ဖိတ်ဆွေတစ်ယောက်က
ထပ်မံတိုက်တွန်းပြန်သည်။ သို့သော် ရိုဇော်သည် လမ်းခွဲတစ်ခုထဲသို့ မြင်းကို
ကဆုန်စိုင်းပြီး ဝင်လာခဲ့တော့၏။

ထိုညအဖို့ အမျိုးမျိုး စိတ်ဖြေဖျောက်နေရသော ရိုဇော်က...

“ကျွန်တော့်အတွေးတွေက သူ့နောက်ကိုပဲ ပြေးလိုက်နေတယ်။ ခုနေမှာ
အင်မတန်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ အလောင်းကောင်ကြီးက သူ့ကလေးလည်း
ကျွန်တော့်လိုပဲ တွေးနေရာတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းများ လာပြောမယ်ဆိုရင် ကျေးဇူး
တင်လွန်းလို့ ကျွန်တော် အဲဒီအလောင်းကောင်ကြီးကို ဖက်နမ်းမိမှာပဲ” ဟူ၍
မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

သူတို့၏ တိတ်တခိုးအချစ်ဇာတ်လမ်းကလေးကို အိမ်ကသိသွားသောအခါ
ရိုဇော်ဖခင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် တားမြစ်တော့၏။

သို့သော် ရိုဇော်ကို တားမြစ်ရန်မလိုပါချေ။ နဂိုကပင် သူ့စိတ်သူ့ချုပ်တည်း
သူဖြစ်၏။ အချစ်နယ်သို့လိုက်ကာ အမိုက်ဇာတ်မခင်းဘဲ စောစောကပင် လမ်းခွဲ

ခဲ့ပြီ မဟုတ်ပါလား။ နောင်တွင် ဆိဂွန်ဒါကလေးသည်လည်း မူလစေ့စပ်ထား
သူနှင့်ပင် လက်ထပ်သွားတော့၏။

ရိုဇော်ကား အသက်အရွယ်ပင် ငယ်သော်လည်း မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်
ကို မျက်ခြည်မပြတ်။ ဦးတည်ချက်မပျောက်။ သူ့ရွေးချယ်ချက်သော လမ်းခရီးကို
အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေရ။ နှောင့်နှေးစေမည့် ကိစ္စများကိုလည်း ရှောင်သည်။
ချစ်ရေးခင်ရေး အိမ်ထောင်ရေးဟူသည် ရည်မှန်းချက်မြင့်မားသူတို့အတွက်
ဆူးငြောင့်ခလုတ်ကန်သင်းများသာ မဟုတ်ပါလား။

သည်တစ်ခေါက် ကလမ်ဘာသို့ ပြန်လာရသည်မှာ ပျော်စရာမကောင်း။
ရိုဇော်အတွက် စိတ်မကောင်းစရာတွေချည်း တွေ့ရသည်။

ကလမ်ဘာအိမ်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ သူ့မေမေက အိမ်ပေါက်ဝမှ
ဆီးကြိုနေသည်။ သို့သော် မေမေသည် သူ့ကိုသာ အကြာကြီး စိုက်ကြည့်နေ
သည်။ သားတော်မောင်ကို မှတ်မိပုံမရ။ ရိုဇော်မွေးသမိခင် မျက်စိကွယ်နေရာ
ပြီကော။

ဤကား မိန်းမသားတန်မဲ့ နှစ်နှစ်ကျော်မျှ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခံခဲ့ရ
ခြင်း၏ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များပေတကား။

သည်တစ်ခါ တက္ကသိုလ်ပြန်ဖွင့်သောအခါ ရိုဇော် မတွေ့ဝေတော့။ စိတ်
မညစ်တော့။ ဘာသာတွဲရွေးရလည်း မခက်တော့။ သူ ဆုံးဖြတ်ထားပြီးပေပြီ။
ဆေးပညာကိုသင်ယူမည်။ ဆရာဝန်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားမည်။

ထိုခေတ်က ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များ လိုက်စားနိုင်သော အသက်မွေး
ဝမ်းကျောင်းပညာ သုံးရပ်ရှိသည်။ ဘုန်းကြီးဝတ်ခြင်း၊ ဆေးပညာသင်ယူခြင်းနှင့်
ဥပဒေပညာသင်ယူခြင်း ဖြစ်၏။

ဆေးပညာသင်ယူခြင်းဖြင့် လူအများကို ထိထိရောက်ရောက် အကျိုးပြုနိုင်
လိမ့်မည်ဟု ရိုဇော် ယူဆသည်။ အထူးသဖြင့် မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရတော့
သည့်တိုင် အဖြစ်ဆိုးရှာသည့် မွေးသမိခင် ကျေးဇူးရှင်ကြီးကို သူ့ကိုယ်တိုင်
ကျေးဇူးဆပ် ကုသမည်။

သည်နှစ်ကျောင်းတက်ရခြင်း၊ သည်နှစ်စာသင်ရခြင်းသည် မိပ္ပာယ်မဲ့
မဟုတ်တော့။ အချည်းနှီးမဟုတ်တော့။ ရိုဇော်သည် ဆေးပညာအပြင် ဒဿနိက
ဗေဒနှင့် အနုစာပေ ဘာသာရပ်များကို အပိုဆောင်း၍ သင်ကြားလေ့လာသေး၏။
သူ့ဝါသနာတွေက များသည်။ သူ့လုပ်ချင်သည်တွေက တစ်ပုံကြီးဖြစ်သည်။

သူ၏တစ်နေ့တာအချိန်များကို စနစ်တကျ ဇယားချပြီးနေထိုင် ကုန်လွန်စေသည်။ မိနစ်တိုင်း မိနစ်တိုင်းကို အလဟဿမဖြစ်စေရ။ တန်ဖိုးရှိရှိ အသုံးချသည်။ ရက်သတ္တတစ်ပတ်တွင် ဆေးပညာလေ့လာရန်အတွက် နာရီပေါင်း၊ ဒဿနိကဗေဒလေ့လာရန်၊ စာပေပညာဆည်းပူးရန်၊ ကဗျာရေးရန်၊ ပန်းပုထုရန်၊ ပန်းချီဆွဲရန်၊ လူမှုရေးကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန် စသည်ဖြင့် အချိန်များ ကန့်သတ်လျာထား၏။ နောက်ဆုံး ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ကစားချိန်၊ လမ်းလျှောက်ချိန်၊ စားသောက်ချိန်၊ အိပ်ချိန်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်ဖြင့် စဉ်းစားတွေးတောရန် အချိန်များကိုပင် သတ်မှတ်စီစဉ်ထား၏။

ထိုသို့ စနစ်တကျနေထိုင်ရန် မည်သူကမျှ အကြံပေးသည်မဟုတ်။ ပင်ကိုအသိစိတ်ဓာတ်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်စည်းကမ်း ပြုလုပ်နေထိုင်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ စည်းကမ်းတကျ နေထိုင်ခဲ့သော်လည်း အပေါင်းအသင်း သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေများ အပေါ်တွင် ဝတ်မပျက်စေရ။ အခင်အမင် မပျက်စေရ။ ရိုဇော်သည် လူချစ်လူခင်ပေါများ ထင်ရှားသူတစ်ဦးဖြစ်၏။

စည်းကမ်းရှိခြင်း၊ လူချစ်လူခင်ပေါခြင်း၊ ပညာထူးချွန်ခြင်းနှင့် အတွေးအခေါ် တဖြည်းဖြည်းရင့်သန်လာခြင်း စသည်ဖြင့် ရိုဇော်တစ်ယောက် အဘက်ဘက်တွင် တိုးတက်နေသည်။ ယင်းတိုးတက်မှုများ၏ နောက်ကွယ်တွင် အစ်ကိုကြီးပရှာနိက အရိပ်သဖွယ်ရှိနေသည်။

အစ်ကိုကြီးပရှာနိသည် ရိုဇော်အတွက်ဆိုလျှင် အစစအရာရာ အနစ်နာခံသူဖြစ်၏။ ညီငယ်ရိုဇော်က ဘက်စုံအောင်မြင်မှု သရဖူဆောင်းနေခိုက် ပရှာနိမှာ စန်ဟိုဆေကောလိပ်ကျောင်းတွင် တစ်နှစ်တစ်တန်း အောင်မြင်ရေးအတွက် အလူးအလဲ ကြိုးစားနေရသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဉာဏ်မကောင်း၍ မဟုတ်။ ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများက ပြီးထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သူပုန်ရဟန်း ဘာဂို၏ တပည့်ရင်းမို့ အစွမ်းကုန် အနှိမ်ခံရသည်။ ရိုဇော်ကိုပင် သူညီဟူ၍ အာဏာပိုင်များ မသိအောင် ဖုံးဖိထားရသည်။ သိလျှင် အညွန့်တလူလူတက်နေသော ညီငယ်ကို ချိုးနှိမ်ဖိနှိပ်ကြဦးမည်။ ထို့ကြောင့် အနစ်နာခံရမည့် ပြဿနာမှန်သမျှ သူတစ်ယောက်တည်း ရင်ဆိုင်သည်။ ဖြေရှင်းသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပရှာနိခမျာ စာမေးပွဲ တဗုန်းဗုန်းကျပြီး ဘွဲ့မရဘဲ ကျောင်းထုတ်ခံခဲ့ရလေသည်။

ဘဝနာရှာသော ပရှာနိ။

ပရှာနိ တွေ့ရ၊ မြင်ရဖန်များပြီ။ ကိုယ်တိုင်ရင်ဆိုင်ခံစားရဖန်လည်း များပြီ။

ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ နေ့စဉ်တွေ့ကြုံခံစားနေရသည်ကား အနိစ္စရှာတွေ့ချည်းဖြစ်၏။ သည်တော့ သူ့ခံယူချက်က ပိုပြီးခိုင်မာလာသည်။ ဦးတည်ချက်က ပိုပြီးပြတ်သားလာသည်။

တစ်ခုတော့ရှိ၏။ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်ရှိသည့်အနက် တစ်ယောက်သာ နိုင်ငံရေးလုပ်မှ ဖြစ်မည်။ သူတို့တွင် ပြန်လည်စောင့်ရှောက်ရမည့် မိဘနှစ်ပါး ရှိသေးသည်။ မိဘတွေမှာ အသက်ကြီးပြီ။

မည်သူက နိုင်ငံရေးလုပ်ပြီး မည်သူက မိဘများကို စောင့်ရှောက်မည်နည်း။ ပရှာနိ နိုင်ငံရေးလုပ်လျှင် အမြန်ဆုံး ခေါင်းဖြတ်ခံရမည်။ သူက ရဟန်းပျိုဘာဂို၏တပည့်အဖြစ် မျက်လုံးဒေါက်ထောက် အကြည့်ခံနေရသူ။ နောက်ပြီး သူ့ပညာရေးမှာ မအောင်မြင်။ ပညာဆက်သင်ရေးမှာ မလွယ်။

ရိုဇော်ကား လူချစ်လူခင်ပေါသော်လည်း နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ် အာဏာပိုင်များက မသိသေး။ သည်တော့ လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်သည်။ ပညာရေးလမ်းကြောင်းကလည်း ဖြောင့်ဖြူးသည်။ ပရှာနိသည် တိုင်းပြည် ကောင်းစားရေးအတွက် နိုင်ငံရေးလုပ်လိုလှသော်လည်း အကြောင်းကြောင်းကို ချင့်တွက်ပြီး ညီငယ်ရိုဇော်ကိုသာ နိုင်ငံရေးလုပ်စေ၏။ သူကိုယ်တိုင်မူကား အိမ်တွင် စီးပွားရှာပြီး မိဘနှင့် ညီမများကို ထောက်ပံ့ကျွေးမွေးရမည်။ အိမ်ထောင်တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ရပေတော့မည်။ နိုင်ငံရေးလုပ်မည့် ညီငယ်ရိုဇော်အတွက် ယင်းတာဝန်များ မပီစေရ။ အိမ်အတွက် နောက်ဆံ မငင်စေရ။ စိတ်လွတ်လူလွတ် လုပ်ခွင့်ရှိစေရမည်။ ငွေရေးကြေးရေး မခက်ခဲစေရအောင်လည်း တာဝန်ယူမည်။ ဤသို့ပင် ရိုဇော်၏ နိုင်ငံရေးဘဝ အောင်မြင်စေရန် အစ်ကိုကြီးပရှာနိက ပခုံးဖြင့်ထမ်းတင်ပေးခဲ့လေသည်။

သူတို့နှစ်ဦးကား တစ်ဦး၏အတွင်းသဘောကို တစ်ဦးက အလိုလိုသိနေပြီး စာနာလိုက်လျောတတ်ကြသည့် အချစ်ဆုံးညီအစ်ကိုပေတည်း။ သူတို့နှစ်ယောက်တည်း ကျိတ်ပြီး သဘောတူညီမှုယူထားသည့်အချက် ရှိသေး၏။

ယင်းကား ညီအစ်ကိုနှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးသာလျှင် အိမ်ထောင်ပြုရန် ဖြစ်၏။

ရိုဇော်စဉ်းစားသည်မှာ သူက နိုင်ငံရေးသမား။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အလုပ်လုပ်ရာတွင် အိမ်ထောင်သံယောဇဉ်နှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အနှောင်အဖွဲ့များ ကင်းစေရမည်။ သို့မှသာ လုပ်ငန်းကို အာရုံစူးစိုက်နိုင်ပေမည်။ ထို့ပြင်

ယူအတွက် အနစ်နာခံ၍ မိသားစု၏တာဝန်ကို ယူရသော အစ်ကိုပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် အိမ်ထောင်ပြုသည့် အခွင့်အရေးကို ယူထိုက်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ် စဉ်းစားသည်ကတစ်မျိုး။ သူက မိသားစုကို တာဝန်ယူစောင့်ရှောက် ရမည်။ ညီငယ်အတွက် ငွေရေးကြေးရေးလည်း ထောက်ပံ့ရဦးမည်။ သည်တော့ ကြီးစားပြီး စီးပွားရှာရမည်။ မိမိအိမ်ထောင်ပြုလိုက်လျှင် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အနှောင်အဖွဲ့များကြောင့် တာဝန်ကျေမည်မဟုတ်။ ထိုပြင် ရိုဇော်က နိုင်ငံခြားသို့ သွားပြီး ပညာသင်ရန် စီစဉ်ထားသူ။ နိုင်ငံခြားသွားပြီး နိုင်ငံခြားတွင် ပျော်နေလျှင် အခက်။ သို့ကြောင့် အမိမြေပေါ်တွင် သံယောဇဉ်အနှောင်အထုံး ပိုမိုကြီးမားအောင် အိမ်ထောင်ပြုစေချင်သည်။

ရိုဇော်ကမူ တစ်ဖက်တွင် နိုင်ငံအကျိုးသယံပိုးရန် အစီအစဉ်အမျိုးမျိုး ရေးဆွဲရင်း တစ်ဖက်တွင်လည်း ပညာကိုကြိုးစားသင်သည်။ မိမိဝါသနာထက်သန် သော စာပေ၊ ကဗျာရေးသားမှုများတွင်လည်း စူးစိုက်မှုမလျော့။ ၁၈၇၉ ခုနှစ်၊ မန်လာမြို့၌ကျင်းပပြုလုပ်သော စာပေပြိုင်ပွဲတွင် ရိုဇော်ကဗျာ ပထမဆုရလေ သည်။ 'ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်သို့' ဟူသော ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည့် အဆိုပါကဗျာမှာ လူကြိုက်များ ကျော်ကြားခဲ့ပေသည်။

နောက်နှစ်တွင် ဆု ထပ်မံရပြန်သည်။ ယခုတစ်ကြိမ်မှာ ယခင်ပြိုင်ပွဲ ကဲ့သို့ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများအတွက် သီးသန့်ပြုလုပ်သော ပြိုင်ပွဲမဟုတ်။ မည်သူမဆို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်သည်။ စပိန်စာရေးဆရာကြီး 'စာဗန်တေး' နှစ်လည် အထိမ်းအမှတ် ကျင်းပသည့်ပြိုင်ပွဲမို့ စပိန်ဘာသာဖြင့် ရေးသားယှဉ်ပြိုင်ရသည်။ ယင်းပြိုင်ပွဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားထဲက ဆုရဖူးသည့် အစဉ်အလာမရှိချေ။ ပထမသော် ဆုပေးပွဲ၌ လက်ခုပ်ဩဘာသံများ ဆူညံနေသည်။ ဆုရသူသည် ဖိလစ်ပိုင် လူမျိုးတစ်ဦး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ကြရသောအခါ လက်ခုပ်ဩဘာသံများ ရုတ်ခြည်းပျောက်ကွယ်သွားသည်။ ထို့နောက် ဆုပေးပွဲခန်းမကြီးတစ်ခုလုံး လွှမ်းမိုး သွားသည်က ဟားတိုက်ရယ်မောသံများ၊ သရော်လှောင်ပြောင်သံများ၊ သံသေး သံကြောင်ဖြင့် အော်ဟစ်နှင်ထုတ်သံများ...။

ရိုဇော်ကား မလွဲသာမရှောင်သာ ထင်ပေါ်သွားပေပြီ။ ကျော်ကြားသွား ပေပြီ။ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားတစ်ဦး ဤသို့ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာပြီဆိုလျှင် မည်သို့ဖြစ်ပျက်ကြုံတွေ့ ရတတ်ပါသနည်း။

ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများ မျက်ထောင့်နီနေပေပြီ။

ရိုဇော် ငယ်ပါသေးသည်။ သို့သော် မြေပွေးတို့မည်သည် ငယ်သည် ကြီးသည်မဟု အဆိပ်ပြင်းသည်ချည်း မဟုတ်ပါလား။

သည်မြေပွေးကလေးကို ဖရိုင်းယာများကပင် လက်ဦးအောင် ရိုက်သတ်နိုင် လေမည်လား။ သို့တည်းမဟုတ် မြေပွေးငယ်၏အဆိပ်ဖြင့် သူတို့တစ်တွေပင် ပျက်စီးလေမည်လား။ ။

အလင်းရောင်ကို ရှာဖွေခြင်း

“လူဆိုတာ ခက်ခဲနက်နဲတဲ့တာဝန်တွေကို ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင်ဖို့ ကမ္ဘာပေါ်ရောက်လာတာ။ ကိုယ့်အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်မှာ ကြောက်လို့ ဒီတာဝန်တွေကို တိမ်းရှောင်နေရင် လူပြည်မှာ လူဖြစ်ရကျိုး နပ်ပါတော့မလား။”

ဒေါက်တာရီဇော်

ကို မေ့ပျောက်ပြီး နိုင်ငံခြားတွင် ပျော်မွေ့နေလျှင်၊ နိုင်ငံခြားသူတစ်ယောက် ယောက်ကို သံယောဇဉ်တွယ်နေမိလျှင်...။

ပဏ္ဍနီ ဒီလိုတော့ အဖြစ်မခံနိုင်။ ဆရာတော်ဘာကို ကမ်းပေးသွားသော မီးရှူးတိုင်ကို သူ့ညီသို့ လက်ဆင့်ကမ်းရဦးမည်။ သည်မီးရှူးတိုင်ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင် တစ်ပြည်လုံးကို အလင်းရောင်ပေးရဦးမည်။ ပြုပြင်မွမ်းမံရဦးမည်။ သို့အတွက် ရီဇော်ကို သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့ တစ်မျိုးမျိုး ရှာဖွေနှောင်တည်းပေးထားလျှင် ပိုကောင်းမည်ဟု စဉ်းစားမိသည်။

'အန်တိုနီယိုရီဇာရာ'သည် ရီဇော်နှင့် ဦးလေးတော်သည်။ ပဏ္ဍနီက ရီဇော် ကို သူတို့ဦးလေးအိမ်သို့ ခေါ်သွား၏။ ပဏ္ဍနီရည်မှန်းထားသည့်အတိုင်း ရီဇော် သည် 'လီယိုနာရီဇာရာ'နှင့် တွေ့ဆုံရင်းနှီးခဲ့လေသည်။

လီယိုနာကလေးသည် ထိုအချိန်က အသက်တစ်ဆယ့်လေးနှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ လှိုင်းထနေသော သူ့ဆံပင်များမှာ ပျော့ပျောင်းမည်းနက်နေသည်။ ညိုရောင်သမ်းသော မျက်လုံးအစုံသည် ကြည်လဲ့နေသည်။ နှင်းဆီသွေးရောင် နှုတ်ခမ်းလွှာကလေးများမှာ ပါးလျားတိကျလှ၏။ ပြုံးလိုက် ရယ်လိုက်လျှင် ပါးချိုင့်ကလေးနှစ်ခုသည် လီယိုနာ၏ ကျက်သရေဆောင်ကလေးများပင်တည်း။ လီယိုနာသည် စန္ဒရားကို ကျင်ကျင်လည်လည်တီးတတ်သည်။ အဆိုကောင်း သည်။ သူ့အသံကား သာယာနာပျော်ဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

ရီဇော်က လီယိုနာကို တွေ့တွေ့ချင်း စိုက်ငေးကြည့်နေမိသည်။ ဆယ်ကျော် သက်ရွယ်၊ လှခေါင်ကြွယ်က၊ နုနယ်ဆင်းလျာ၊ လီယိုနာကလေးကား လှလွန်လွန်း လေစွ။ သူတို့နှစ်ဦး ပထမဆုံး ဆုံတွေ့ရပုံကို ရီဇော်က မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ဒီအချိန်မှာ နှစ်ယောက်စလုံး ကြည်နူးနေကြတယ်။ တစ်ယောက်ရဲ့ အတွေးတွေက တစ်ယောက်ရဲ့ရင်ထဲကို မျက်လုံးများမှတစ်ဆင့် ထွင်းဖောက် ဝင်ကြည့်နေမိတယ်လေ။ စကားတော့ တစ်ခွန်းမှမပြောမိဘူး။ ပြောဖို့ရာ အင်အား မရှိကြတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ တစ်ဦးရဲ့ခံစားချက်တွေကို တစ်ဦးက အသိအမှတ်ပြုလို့။ တစ်ဦးရဲ့ယူဆချက်တွေကို တစ်ဦးက နားလည်လို့။”

သူတို့နှစ်ယောက်၏ အချစ်ဇာတ်လမ်းကလေးကား လျှို့ဝှက်သို့သိပ်လှ စွာ၏။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အဝေးမှသာ မြင်ရသည်။ ကြင်ရသည်။ ချစ်သူဘာဝ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပျော်ရွှင်ကြည်နူးခွင့် မရကြ။ ချစ်သမျှအကြောင်း စုပေါင်း ရေးစီ၊ စာအလီလီဖြင့်သာ နှစ်သိမ့်ကျေနပ်ကြရသည်။ လွမ်းမောဖွယ်ရာ အချစ်

[၁]

ကမ္ဘာသစ်ဆီသို့
ဒါခြေဖွဲ့ခရီးမှာ ငှက်ငါးဂါးဒါဝါစေ

ရီဇော် စကားပြောလျှင် တိကျသည်။ ပြတ်သားသည်။ အပိုမချဲ့တတ်။ စကားပြော တိကျပြတ်သားသလို အဝတ်အစားကိုလည်း သန့်ပြန့်သပ်ရပ်စွာ ဝတ်ဆင်တတ်သည်။ စကားပြောလျှင် ဟာသမနောတတ်။ ဟာသပြောပါ လျှင်လည်း ဟာသသက်သက်ဖြစ်အောင် ပြောတတ်၏။ သူတစ်ပါးကို မထိခိုက် စေရ။ မလှောင်ပြောင်မိစေရ။ သို့သော် သူနှင့် တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ စကားလက်ဆုံ ကျဖူးပါလျှင် သူ့စကားတွေကို တစ်သက်လုံး အမှတ်တရဖြစ်အောင်လောက်အောင် ပြောတတ်သည်။

သံလိုက်ဓာတ်ကဲ့သို့ ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းသော အရည်အသွေးတစ်မျိုး ရီဇော် တွင် ရှိ၏။

သို့ကြောင့် ကျောင်းတွင် လူချစ်လူခင် ပေါသည်။ နောက်ပြီး အနုပညာ သမားရဲ့ မိန်းကလေးတော်တွင် ဖျိုတိုင်းကြိုက်တံ့နှင်းဆီခိုင် ဖြစ်နေသည်။ ပဏ္ဍနီက နည်းနည်းတော့ စိုးရိမ်ပူပန်မိသည်။ ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး ယုံယုံ ကြည်ကြည် သစ္စာထားကြသည် မှန်ပါ၏။ သို့တစေ မိုးမပြို၊ ပြိုခဲ့သော်...။

ရီဇော် နိုင်ငံခြားသွားပြီး ပညာသင်ရေးကို ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ဆွေးနွေး သဘောတူပြီးဖြစ်၏။ သို့သော် ရီဇော်သွားရမည့်ခရီးကား ပညာသင်ကြားရေး မည်ကားမတ္တမဟုတ်။ ပညာရေးရုပ်ပြထားသော်လည်း နောက်ကွယ်တွင် ရည်ရွယ် ချက်ကြီးတစ်ရပ် ရှိနေသေးသည်။ အကယ်၍ ရီဇော်သည် မိမိ၏မူလရည်ရွယ်ချက်

ဇာတ်လမ်းကလေးပေတည်း။

ထိုခေတ်အခါက ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်တို့၏အချစ်ရေးကို အုပ်ထိန်းသူ မိဘများက လုံးဝချုပ်ကိုင်ထားသည်။ ကျေးလက်တောရွာများတွင်မူ မိန်းမတောင်းရမ်းချင်သော ယောက်ျားကလေးတစ်ယောက်သည် ယောက္ခမလောင်းအိမ်၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပင်ပင်ပန်းပန်း အလုပ်လုပ်ပေးရသည်။ မနီလာကဲ့သို့သော မြို့ကြီးများတွင်မူ မိန်းကလေးရှင် အုပ်ထိန်းသူများက ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးသုံးပြီး လက်ထပ်ရေးကို အချိန်ဆွဲလေ့ရှိ၏။ ထိုအချိန်အတွင်း သတို့သားလောင်းကို အကဲဖြတ်လေ့ရှိသည်။

ရီဇော်မှာ သည်ကိန်းမျိုး မဆိုက်သော်လည်း အနေအထိုင် ဆင်ခြင်ရသည်။ သို့သိပ်ရသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချစ်သဝဏ်လွှာပါးရာတွင်ပင် လျှို့ဝှက်အမှတ်အသားများဖြင့် အတူအလှယ် ရေးပေးကြရသည်။

တစ်ခုတော့ တော်ပေသေးသည်။ ရီဇော်၏ဦးလေး အန်တိုနီယိုသည် ခေတ်ပညာတတ်တစ်ဦး ဖြစ်၏။ ခေတ်အမြင်ရှိသည်။ ရီဇော်အပေါ်လည်း စေတနာထားသည်။ တိုင်းရေးပြည်ရေး နိုင်ငံရေးကို လေ့လာသည်။ အမျိုးသားရေးကို မျက်ခြည်ပြတ်သူမဟုတ်။ သို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များ ပညာဗဟုသုတကျယ်ပြန့်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားသွားပြီး စွန့်စားခြင်းကို အားပေးသည်။ ရီဇော်ကလည်း သည်အချက်ကိုတော့ မမေ့။ အာရုံမပြတ်။ ထိုအတူ ပရှာနီကလည်း စူးစိုက်သည်။ ကြိုးပမ်းသည်။ မိမိတိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုး ကျွန်ုပ်သပေါက်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရန်မှာ သည်နည်းလမ်းသာရှိသည် မဟုတ်ပါလား။

၁၈၈၁ ခုနှစ်ကုန်လောက်တွင် ရီဇော်က ပရှာနီကို ဖွင့်ဟပြောသည်။ နိုင်ငံခြားသို့ သူ့ အမြန်ဆုံးသွားချင်ပေပြီ။ ပရှာနီရော၊ ဦးလေးအန်တိုနီယိုကပါ မကန့်ကွက်။ ဝမ်းပန်းသာကြသေးသည်။ သို့သော်လည်း သည်ကိစ္စကို မိဘများသိ၍ မဖြစ်။ မိဘနှစ်ပါးစလုံးသည် အိမ်ခင်သူများဖြစ်၏။ သားသမီးများကိုလည်း သံယောဇဉ်ကြီးသည်။ မိခင်ကြီး တီအိုဒိုရာက အဆိုးဆုံး။

ခုတော့ ပြင်ဆင်ကြပေပြီ။ သွားရန်အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲကြသည်။ အရင်းနှီးဆုံးသူငယ်ချင်းများကလွဲ၍ မည်သူမျှ ဤအစီအစဉ်ကို မသိကြ။ စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးလက်အောက်တွင် နိုင်ငံခြားသွားခွင့်ရရေးမှာ မလွယ်။ သို့သော် လိုအပ်သည်များကို သိုသိုသိပ်သိပ်ပင် ဆောင်ရွက်ပြီးသွားပြီ။

၁၈၈၂ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်စတုတ္ထနှစ်စာမေးပွဲကို ရီဇော် အောင်ခဲ့သည်။

ပဥမနစ်ကို မတက်တော့ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

တကယ်တော့ ဥရောပသို့ စွန့်စားသွားရမည့်အရေးသည် မလွယ်လှ။ တစ်ကြိမ်မျှ ခြေမချခဲ့ဖူးသော နယ်မြေ။ တစ်ခါမျှမသိမကျွမ်းဖူးသူတို့၏ အလယ်။ ရေမြေသဘာဝ ဘာသာစကား ယဉ်ကျေးမှုကအစ မတူ ကွဲပြားခြားနားလှသည့် ကမ္ဘာ၏ဗဟို။ နောက်ပြီး တစ်ယောက်တည်း။ မိမိမြေ၊ မိမိတိုင်းပြည်၊ မိမိ၏ မိဘဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းကို ခွဲခွာသွားရပေဦးမည်။ သည်အတွေးများက သူ့ရင်ကို လောင်မြိုက်စေသည်။ သူ့ရည်ရွယ်ချက်ကိုပင် ဖျက်ချင်လှလှ ဖြစ်ရသည်။

သို့တစေ သူ့ခရီးကား အပျော်ခရီးမဟုတ်။ အလည်အပတ် မဟုတ်။ ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်။ ဦးတည်ချက်ရှိသည်။ သည်ရည်ရွယ်ချက်တွေ အကောင်အထည်ဖော်ရမည်။ ဤကား တာဝန်။ သူ့ယူဆောင်သွားရမည့် တာဝန်။ ပရှာနီကလည်း သည်သို့ပင် အထပ်ထပ် သတိပေးသည်။

ဖိလစ်ပိုင်၏ပြင်ပတွင် ကမ္ဘာမြေအကျယ်ကြီး ရှိသေးသည်။ သည်ကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်တွင် တခြားတိုင်းပြည်တွေ၊ တခြားလူမျိုးတွေ ရှိသေးသည်။ သူတို့သည် ဖိလစ်ပိုင်ထက် တိုးတက်သည်။ အမြင်ကျယ်သည်။ ကြွယ်ဝသည်။ ဒါတွေကို လေ့လာရမည်။ အတုခိုးရမည်။ တခြားလူမျိုးတွေ သူတို့နိုင်ငံကို မည်သို့အုပ်ချုပ်သနည်း။ မည်သို့သော ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးကြပါသနည်း။ မည်သည့်အစိုးရများက မည်သည့်အစိုးရများထက် သာလွန်ကောင်းမွန်ပါသနည်း။ ဘာတွေ သာလွန်ကောင်းမွန်နေပါသနည်း။ ဘာကြောင့် သာလွန်ကောင်းမွန်ကြပါသနည်း။ ကမ္ဘာစီးပွားရေးရပ်ကွက်တွင် ဝင်ဆံ့အောင် မည်သို့စီမံဆောင်ရွက်ကြသနည်း။ ဥရောပတစ်ခွင်တွင် မည်သို့သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေကြသနည်း။ ပြည်သူလူထုတွေကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ လွတ်လပ်ခွင့် ပေးထားပါသနည်း။ မည်သည့်လမ်းစဉ်များသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတွေနှင့် ကိုက်ညီ အံဝင်ပါမည်နည်း။

လေ့လာစရာ၊ လုပ်စရာတွေက အများကြီး။ သူ့ခေါင်းပေါ်ရှိ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကား ကြီးမားလှသည်။ စပိန်ပြည်တွင်လည်း တိုးတက်သော အတွေးအခေါ်ကို လက်ခံသူများရှိမည် မလွဲ။ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်များအပေါ် စာနာထောက်ထား ကူညီလိုသူများ ရှိမည်အမှန်။ ထိုသို့သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဆက်အသွယ်ရအောင် ကြိုးစားရမည်။ သူတို့အကူအညီကို ရယူပြီး အမိနိုင်ငံအတွက် တတ်စွမ်းသမျှ လုပ်ဆောင်ရမည်။

ခရီးသွားဖော်များထဲတွင် တချို့တလေကတော့ ဖော်ရွေသည်။ ရီဇော်ကိုလည်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ခင်ခင်မင်မင်ဆက်ဆံကြသည်။ သည်တော့ ရီဇော်မှာ အားတက်ရသည်။ လောကကြီးအကြောင်းကိုလည်း ဆင်ခြင်မိသည်။ လောကတွင် အဆိုးရှိသလို အကောင်းရှိသည်။ အမှောင်ရှိသလို အလင်းရှိသည်။ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာများရှိသလို ပျော်ရွှင်ကြည်နူးဖွယ်ရာများလည်း ရှိရပေမည်။ ဤကား နိယာမတရားများ မဟုတ်ပါလား။

ဤနိယာမတရားအရ ပိန်းပိတ်အောင် အမှောင်လွှမ်းနေသော အဖိနှိပ်ခံဖိလစ်ပိုင် ပြည်သူပြည်သားများအတွက် တစ်နေ့တွင် နေမင်းရောင်ခြည်ကဲ့သို့သော လွတ်လပ်ရေးအလင်းရောင် ရရှိရမည်မလွဲတည်း။

ဤအလင်းရောင်ကို ရှာဖွေဆောင်ကြဉ်းနိုင်ရန် ယခု သူတစ်ယောက်တည်း စွန့်စွန့်စားစား ထွက်ခွာခဲ့ပြီမဟုတ်ပါလား။

“ဆင်းရဲမွဲတေလှတဲ့ ကျုပ်တို့ပြည်ကိုလာပြီး အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်နေသူတွေကော၊ သာသနာပြုလာပါတယ်ဆိုတဲ့ ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးတွေကော၊ နောက်ဆုံးကျတော့ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ကုပ်သွေးကို စုပ်မျိုဖို့ လာနေကြတာပါကလားဆိုတာ တစ်နေ့တခြား သိသာလာတယ်။ သူတို့ပြောသလို လူကောင်းတွေလည်း ပါပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုလူမျိုးက တစ်ရာမှာ တစ်ယောက်လောက်ပါ”

ဤသို့ ထက်မြက်ပြတ်သားသော ခံယူချက်နှင့် စကားများကြောင့် ခရီးသွားဖော်များက သူ့အပေါ် လေးစားလာကြသည်။ သူ့အတွေးအမြင်များနှင့် ဆန့်ကျင်ဖိလာဖြစ်နေသူများကပင် ဂရုတစိုက်ရှိလာကြသည်။ အကဲခတ်လာကြသည်။ စူးရှတောက်ပြောင်သော မျက်လုံးအစုံသည် သူ၏ ဉာဏ်ထက်မြက်မှုကို ဖော်ပြနေသည်။ အနည်းငယ်မောက်သော်လည်း ပြန်ကားသည့်နဖူးပြင်သည် ခန့်ညားနေသည်။ ဆင်ခြင်တဲ့တရား ပြည့်ဝမှုကို ညွှန်းဆိုနေသည်။ မေးရိုးကားကား တင်းတင်းကြီးကမူ ခိုင်မာသောစိတ်ဓာတ်နှင့် ရဲစွမ်းသတ္တိကို ပေါ်လွင်စေသည်။ တိကျပြတ်သားမှု၊ စည်းကမ်းကြီးမှုများသည် စနစ်တကျ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဝတ်ဆင်ထားသော အဝတ်အစားများတွင် အရိပ်ထင်နေသည်။

“တကယ်တော့ အနောက်တိုင်းသားနဲ့ အရှေ့တိုင်းသား ဘာများ ကွဲပြားခြားနားလို့လဲ။ အားလုံး တန်းတူရည်တူမွေးလာကြတာပဲ။ လူလူချင်း အတူတူပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ မြင့်မြတ်တဲ့လူမျိုးနဲ့ နိမ့်ကျတဲ့လူမျိုးဆိုတာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရှိနေသေးသလား”

[၂]

တောသားကလေး ရီဇော်

အတိုင်းအဆမရှိ ကျယ်ပြောလှသော ပင်လယ်ပြင်ကြီးထဲတွင် “ဆာလ်ဗာဒိုရာ” သင်္ဘောကြီးသည် တရွေ့ရွေ့ခုတ်မောင်းနေသည်။

စပိန်မှလာသော သင်္ဘောကြီးပေါ်၌ စပိန်လူမျိုးသာ အများဆုံး ပါလာသည်။ သူတို့က တစ်ဦးတည်းသော ‘အင်ဒီယို’ (ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို စပိန်များက နှိမ်၍ခေါ်သောအမည်) ခရီးသည် ရီဇော်ကို ဝိုင်းဝန်း အကဲခတ်နေကြသည်။ တချို့က သူ့ကို အမူမထားသလို၊ အဖက်မတန်သလို စကားမပြောကြ။ သူတို့အချင်းချင်း ပြောဆိုနေကြသည်မှာ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံနှင့် တိုင်းသူပြည်သားများအပေါ် အထင်သေးအမြင်သေးစကားများ၊ အကောင်းတစ်ခွန်းမျှမပါသော အတင်းအဖျင်းများ...။

“သူတို့တော်တော်များများဟာ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်အပေါ် မှီချိုးဖျစ်ချိုးပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ပဲ ဒီတိုင်းပြည်ကို ဘဏ္ဍာသိုက်တူးဖို့ လာကြတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ဒီမြေပေါ်မှာနေပြီး ဒီမြေရဲ့ အဆီအသားတွေကို စားခဲ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံး ရွှေထုပ်ပိုက်ပြီး ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်ပြန်ကြတာတောင် ဖိလစ်ပိုင်အကြောင်း မြီနီရေရှက်ရေ အတင်းအဖျင်း ပြောနိုင်ကြတာ ကျုပ်ဖြင့် အံ့သြပါရဲ့”

ရီဇော်ကတော့ သည်သို့ပင် မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ရီဇော်က အခွင့်အခါသင့်တိုင်း သူ၏ဆုံးသပ်ခံယူချက်ကို ပြတ်မြတ်သားသား ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးလေ့ရှိသည်။ လူမျိုးကြီး လူမျိုးငယ် ခွဲခြားခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။ အခွင့်ထူးခံ အရှင်သခင်လူမျိုးဟူ၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မရှိသင့်။ အဖိနှိပ်ခံ ကျွန်လူမျိုးဟူ၍လည်း မရှိသင့်။ ဤသို့ရှိအောင်၊ ပေါ်ပေါက်အောင် ဖန်တီးသူများကိုလည်း သူ ရွံ့မုန်းသည်။

စင်ကာပူသို့ ရောက်သောအခါ သင်္ဘောပြောင်းစီးရသည်။ ယခု စီးရသည့် သင်္ဘောမှာ ပြင်သစ်ပိုင် 'ဂျူးနား' သင်္ဘောဖြစ်၏။ သင်္ဘောပေါ်ရောက်သည်နှင့် အတွေ့အကြုံသစ်များ၊ မြင်ကွင်းသစ်များကို ကြုံတွေ့ရတော့၏။ သင်္ဘောကြီးကား ခမ်းနားထည်ဝါလှပါတ်။ တောက်ပြောင်သစ်လွင်လှပါတ်။ သူ့တစ်သက်တွင် သည်လောက်ကောင်းမွန် ခန့်ညားလှသည့် သင်္ဘောမျိုးကို မကြုံစဖူး။ မတွေ့စဖူး။ ဤကား သူ့တိုင်းပြည်သည် တိုးတက်ခေတ်မီနေသော အနောက်တိုင်းနှင့် မည်မျှအဆက်ပြတ်နေသည်ကို ပြဆိုနေခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။

သင်္ဘောကြီးက တကယ့်ကို ကြီးမကြီးပဲ။ အားလုံး အသေးအဖွဲ့ကလေးကအစ ဂရုတစိုက် ပြုပြင်ခြယ်မှုန်းထားတယ်။ ကြေးအရောင်၊ သံအရောင်၊ သွပ်အရောင်၊ သစ်သားအရောင်... အို... အစစအရာရာ ပြောင်လက်ပြီး အရောင်ထွက်နေတယ်လို့ပြောမှ တန်ကာကျမယ်။ အိပ်ခန်းတွေက သိပ်လှတယ်။ သန့်ရှင်းတယ်။ လေကောင်းလေသန့်ရှေ့တယ်။ အလင်းရောင် ကောင်းကောင်းရတယ်။ နောက်ပြီး ခန်းဆီးနဲ့၊ မှန်နဲ့၊ မျက်နှာသစ်ကြော့လှေ့နဲ့ စုံလို့... စုံလို့...။ ကြမ်းပြင်ကိုတော့ ကော်စောခင်းထားတယ်။ ဧည့်ခန်းတွေက ကျယ်ပြန့်ပြီး အိမ်သာတွေက သန့်တယ်။ ရေချိုးခန်းတွေကလည်း သိပ်ကောင်း။

ရီဇော်တစ်ယောက် တကယ့်ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခွင့် ရပေပြီ။ ပြင်ပကမ္ဘာကြီးကား သူ့အတွက် ကျယ်ပြောလှ၏။ ခမ်းနားလှ၏။ တောက်ပလှ၏။

သင်္ဘောပေါ်တွင် လူမျိုးပေါင်း စုံလင်လှသည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး၊ ပြင်သစ်လူမျိုး၊ ဒတ်ချ်လူမျိုး၊ စပိန်လူမျိုး၊ မလေးလူမျိုး၊ ယိုးဒယားလူမျိုးများအပြင် အခြား ဥရောပတိုက်သားများနှင့် သူတို့၏အိမ်ထောင်စုများကိုပါ တွေ့ရသည်။ စပိန်သင်္ဘောပေါ်တုန်းကလို သူ့အား 'အင်ဒီယို' တစ်ယောက်ပါကလားဟူသော အကြည့်မျိုးဖြင့် ဝိုင်းကြည့်မည်သူ မရှိတော့။ ခရီးသည်များသည် တစ်ယောက်ကို

တစ်ယောက် တန်းတူရည်တူ ဆက်ဆံကြသည်။ မိမိကဲ့သို့ပင် အာရှတိုက်သားများ ဖြစ်သော ယိုးဒယားလူမျိုးများနှင့် သိက္ခာမဲ့ စကားပြောခွင့်ရသောအခါ ရီဇော်အဖို့ ဗဟုသုတ တိုးရပြန်သည်။

“ခင်ဗျားတို့ ယိုးဒယားလူမျိုးအများစုက ခရစ်ယာန်တွေပဲနော်”

“မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျ။ ယိုးဒယားလူမျိုးတွေဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေချည်းပဲ။ ယိုးဒယားသာမဟုတ်ဘူး။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံတွေအားလုံးမှာ အများစုက ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်ကြပါတယ်”

ယိုးဒယားလူမျိုး ခရီးသွားဖော်၏ အပြေစကားကြောင့် ရီဇော်မှာ အံ့အားသင့်ရသည်။ သည်အချက်ကို ရီဇော် မသိခဲ့။ ရီဇော်သာမဟုတ်၊ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသား အများစုပါ မသိ။ သိခွင့်ရအောင်လည်း မည်သူကမျှ မဖော်ထုတ်ကြ။ ဖိလစ်ပိုင်ရှိ ကက်သလစ်ဘာသာရေးအဖွဲ့များက သည်အချက်ကို တမင်ထိမ်ချန်ပုံးကွယ်ထားသည်။

ဤသို့ ဗဟုသုတတွေ တိုးလာလေ အသိအမြင်တွေ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ကျယ်ပြန့်လာလေ၊ လူလုံးမလှရှာသော ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများကို ကရုဏာသက်လေ သတိရလေပင်။ သူ့ဖေဖေနှင့် မေမေကိုလည်း သတိရသည်။ နောက်ပြီး သူ့အစ်မများ၊ ညီမများ၊ နောက်ပြီး သူ့အပေါ် ယုံကြည်ကိုးစား အားထားလှသော အစ်ကိုကြီး ပရုန်နီ။

နောက်ပြီး နှုတ်ခွန်းပင်မဆက်ခဲ့ရသော လှမှုးသူဇာလီယိုနာ။

ယခုလောက်ဆိုလျှင် သူ့ရေးပေးခဲ့သော ကဗျာတိုကလေးကို လီယိုနာ ဖတ်ပြီးပေးရမည်။ သည်ကဗျာတိုကလေးတစ်ပုဒ်မျှဖြင့် နှုတ်ဆက်ကာ ပြတ်ပြတ်တောင်းတောင်း ထွက်ခွာလာခဲ့သော သူ့အပေါ် လီယိုနာ စိတ်နာနေလေမည်လား။ ကဗျာတိုကလေးကိုပင် သူ့ကိုယ်စား တယုတယ ထွေးပိုက်နေလေမည်လား။ သို့တည်းမဟုတ် ခေါ်လည်းမကြား၊ သွားလည်း မရောက်နိုင်သော အခြေတွင် 'လွမ်းပင်ပေါက်လျက်၊ လွမ်းငြောင့်လည်းမြင့်၊ လွမ်းဖူးဆင့်၍၊ လွမ်းပွင့်ကြွေကြွေ၊ တဖွေဖွေသည်၊ ခြေ၍မကြွေနိုင်' လောက်အောင် လွမ်းမျိုးကြွယ်နေလေမည်လား။

လီယိုနာ ခွင့်လွှတ်နိုင်ပါစေဟု ဆုတောင်းရသည်။

သူ့မှာမူ အချစ်ရေးကို ဦးစားမပေးနိုင်ခဲ့။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအရေးကို ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရပေဦးမည်။

လမ်းခရီးတစ်လျှောက် ကြံ့သမျှတွေ့သမျှကို မှတ်သားသည်။ လေ့လာသည်။ ခရီးဖော် ဒတ်ချ်လူမျိုးများနှင့်လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးသွားသည်။ သင်္ဘောဆိပ် မြို့များသို့ ရောက်လေတိုင်း ဒတ်ချ်မိတ်ဆွေများနှင့် ဆင်းပြီး လည်ပတ်သည်။ ဗဟုသုတရှာမှီးသည်။ ဒတ်ချ်မိတ်ဆွေများသည် သူ့ဆက်ဆံပူးသော စပိန်များလို မဟုတ်။ ကိန်းကြီးခန်းကြီးမနိုင်။ တစ်ဖက်သားအပေါ် မထိမဲ့မြင်မပြု။ ဖော်ရွေ သည်။ ပွင့်လင်းသည်။

သို့ဖြစ်သည့်တိုင် သူတို့ကား ခရီးသွားစဉ်သည်များသာ မဟုတ်ပါလား။ ကံကြမ္မာအလှည့်ကြံ့၍ ဘဝတစ်ကွေ့ဝယ် ခဏတွေ့ရသူများသာ မဟုတ်ပါလား။ သူတို့သွားနေသော ခရီးလမ်းသည် ယာယီမျှသာ တူညီနိုင်ပေမည်။ သူတို့ အသီးသီးဝယ် ရည်ရွယ်ချက်ကိုယ်စီ ဦးတည်ချက်အလီလီ ရှိကြပေမည်။ မတူညီ သော ရည်ရွယ်ချက်တွေ၊ ဦးတည်ချက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ရန်အတွက် နောက်ဆုံးလမ်းခွဲရောက်လျှင် ကိုယ့်လမ်းကိုယ် သွားကြရမည်သာတည်း။

ပြင်သစ်ပြည်၊ မာဆေးလ်မြို့ကား လမ်းခွဲမှတ်တိုင်။

ဒတ်ချ်မိတ်ဆွေများသည် ခရီးလမ်းတစ်လျှောက်လုံး တတွဲတွဲဖြင့် ခင်မင် ရင်းနှီးလာသော ရီဇော်ကို တစ်ယောက်တည်း ထားခဲ့ကြပေပြီ။ ကျောခိုင်းသွား ကြပေပြီ။ ရီဇော် စိတ်ထိခိုက်ရသည်။ တစ်ကိုယ်တည်း အဖော်ကင်းကျန်ခဲ့သည်။ အပြောကျယ်လှသော သည်ကမ္ဘာလောကကြီး၏ တစ်ထောင့် တစ်ကွေ့တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ကြုံဆုံရင်းနှီးခဲ့ရသည့် မိတ်ဆွေကောင်းများကို နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ခွင့် ရနိုင်ပါဦးမည်လား။

နောက်နှစ်ရက်မျှကြာသော် စပိန်မြေကို နင်းမိတော့၏။

စပိန်သို့ မီးရထားဖြင့်လာရသည်။ မီးရထားစီးရသည့် အတွေ့အကြုံမှာ သစ်ဆန်းနေသည်။ ရထားများ ခုတ်မောင်းသည်မှာ လျင်မြန်လွန်းလှ၏။

“အား လားလား။ ရထားနှစ်စီးများ ရင်ဆိုင်ဖြတ်မောင်းလိုက်ရင် လျှပ်ပြက် သလိုပါပဲကလား” ဟူ၍ပင် ရင်ဖိုဖိုဖြင့် မှတ်ချက်ချရသည်။

‘ဘာစီလိုနာမြို့’ ရောက်သည်နှင့် အခက်အခဲတွေ့ အဆင့်ဆင့်ကြုံရတော့၏။ မနီလာရှိ ဂျေရှုရဟန်းများက မိတ်ဆက်စာများ ရေးပေးလိုက်သည်။ အဆိုပါ စာများကို ကိုင်ပြီး လိပ်စာရှင် မြို့ခံလူများကို ရှာရသည်။ ဈေးသက်သာသော အခန်းကို ရှာဖွေငှားရမ်းရသည်။ သူ့တွင် ငွေများများစားစား မကျန်တော့။ ရေကြောင်းခရီးတစ်လျှောက် သုံးဖြုန်းလာခဲ့သည်မှာ ကုန်လှပြီ။ ခုတော့ တစ်နယ်

တကျေးတွင် ဒုက္ခရောက်ရပေပြီ။ ကျောင်းဖွင့်ရန်မှာ လိုသေးသည်။ သုံးလမျှ စောင့်ရဦးမည်။ မနီလာတက္ကသိုလ်ဖွင့်ချိန်နှင့် ဘာစီလိုနာတက္ကသိုလ်ဖွင့်ချိန် မတူ။

“ကြာရင်တော့ ထမင်းငတ်တော့မှာပဲ”

ရီဇော် စိတ်ညစ်နေသည်။ လက်ထဲရှိ ငွေလက်ကျန်သည် သုညနား ကပ်နေပြီ။ တော်သေးသည်။ ဂျေရှုရဟန်းပျိုများက အစွမ်းကုန် ကူညီကြသည်။ ငွေချေးသည်။ စာအုပ်စာတန်းများငှားသည်။ စပိန်ရောက် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသား များနှင့် ဆက်သွယ်ပေးသည်။ ခုမှပင် ရီဇော် အသက်ရှူချောင်တော့သည်။

“ကဲ... အေးအတူ ပူအမျှပေါ့ ရီဇော်။ ခင်ဗျား စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ် ချမ်းသာ နေပေတော့”

ကျောင်းသားဟောင်းများက သူတို့တည်းခိုဆောင်တွင် နေရာချပေးသည်။ ယခုမှပင် သူစိမ်းတိုင်းပြည်၌ တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကိုများ၏ နွေးထွေးသော ကြိုဆိုကူညီမှုကို ရတော့၏။ ယခုမှပင် ဟင်းချနိုင်တော့၏။

အစ်ကိုကြီးပုဂ္ဂနီထံမှ စာရောက်လာသောအခါ ဝမ်းသာအားရ ဖတ်မိ သည်။ စပိန်ရောက်ပြီး တစ်လမျှကြာမှ စာက ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

“မင်း နိုင်ငံခြားထွက်သွားပြီဆိုတဲ့သတင်း ကြားတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ဖေဖေ ခမျာ မူးလဲသွားရှာလို့ အိပ်ရာပေါ်ကို ပွေ့တင်လိုက်ရတယ်။ အဘိုးကြီးက မင်း တိုင်းတစ်ပါးမှာ ဒုက္ခရောက်နေမှာ စိုးရိမ်တာပါ”

ပုဂ္ဂနီက သူစိစဉ်ပေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ငွေအလုံအလောက် ရှာပေးလိုက် ကြောင်းပြောပြမှ ဖခင်ကြီး စိတ်သက်သာရာရသွားကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့နောက် ဆက်လက်သတိပေးထားသည်။

“မင်းရဲ့ ဆေးပညာသင်တန်းကို ဘာစီလိုနာမှာပဲ တက်မယ်၊ မက်ဒရစ်မြို့ တော်ကို မသွားတော့ဘူးလို့ တို့ဆီမှာ သတင်းဖြစ်နေတယ်။ ငါ့အနေနဲ့ စဉ်းစား မိတာက မင်း ခုလိုထွက်သွားတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ဆေးပညာသင်တန်းအောင် ဖို့သာ မဟုတ်ဘူး။ ဆေးပညာထက်ပိုပြီး ‘အရာရောက်မယ့် တခြားကိစ္စတွေကို လေ့လာဆည်းပူးဖို့ပဲ။ နောက်ပြီး နဂိုကလည်း ဒီကိစ္စတွေကို ဆောင်ရွက်ဖို့ ‘မင်း အဓိကရည်သန်ထားခဲ့တယ်’ မဟုတ်လား။ ဒါကြောင့် ငါတော့ မင်းကို မက်ဒရစ်မြို့ကြီးမှာ သွားနေစေချင်တယ်”

ပုဂ္ဂနီက အမြင်ကျယ်သည်။ ဘာစီလိုနာမြို့ကလေးတွင် နေထိုင်ပါက

ပူလရည်ရွယ်ချက်များ အကောင်အထည်ပေါ်မည်မဟုတ်။ ကျောင်းသင်ခန်းစာ တော့ တတ်မည်။ အောင်မည်။ သို့သော် ရိုဇော်၏ခရီး အလဟဿဖြစ်မည်။ မက်ဒရစ်တွင်နေမှ အစစအမြင်ကျယ်မည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသား အများစုနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံခွင့်ရမည်။ မက်ဒရစ်သည် မင်းနေပြည်တော် ဖြစ်သဖြင့် ရိုဇော်၏ ကြီးပမ်းမှုများ ထိရာကလွယ်မည်။ ပေါက်မြောက်လွယ်မည်။ ထို့ကြောင့် ညီတော် မောင်ကို ဘာစီလိုနာတွင် အချိန်မဖြုန်းစေချင်။

တကယ်တော့ ပရာနို စိုးရိမ်ကြောင့်ကြရန် မလိုပါချေ။ ဘာစီလိုနာတွင် ရိုဇော် သုံးလမျှသာနေသည်။ မက်ဒရစ်တက္ကသိုလ်ဖွင့်ချိန်တွင် ကျောင်းဝင်ခွင့် လျှောက်လိုက်လေသည်။

ရိုဇော်ကား သူ့လျှောက်သောလမ်းကို အပျောက်ခံသူမဟုတ်။ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်သို့ မရောက်မချင်း မြဲမြံသောခြေလှမ်းဖြင့် လျှောက်လှမ်းတတ်သူတည်း။ ရည်မှန်းချက်အရာတွင် အစ်ကိုကြီးပရာနိုနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူညီလှပါပေသည်။

ယင်းရည်မှန်းချက်ကား ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ ကျွန်ုပ်သပေါက်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေး။ ။

[၃]

လောင်းရိပ်ပန်းများ နိုးထလေပြီ

- အချစ်ရေးအဆင်ပြေသည်။
- ပညာရေးအောင်မြင်သည်။
- နိုင်ငံရေးအခြေအနေမကောင်းသေး။

ရိုဇော်က မက်ဒရစ်တက္ကသိုလ် ပထမနှစ်ကျောင်းသားဘဝကို ဤသို့ သုံးသပ်မှတ်ချက်ချသည်။

စိတ်ကောက်နေမည်လား၊ မုန်းသွားလေမည်လား၊ လွမ်းဆွေးနေမည်လား ...စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးပူပန်ခဲ့ရသော လီယိုနာကလေးထံမှ သဝဏ်လွှာတွေ မပြတ်လာလေသည်။ သည်မှာတမ်းတွေက သူတို့နှစ်ဦး၏ မေတ္တာအတိမ်အနက်၊ အလေးအပေါ့ကို ပေါ်လွင်စေခဲ့၏။ မနီလာရှိ ရိုဇော်၏ မိန်းကလေးမိတ်ဆွေ များအနက် လီယိုနာတစ်ယောက်တည်းသာ အစဉ်မပြတ် စာရေးဖော်ရသည်။

လီယိုနာ၏ စာကလေးများကို ဖတ်ရင်းဖတ်ရင်း ရိုဇော် တဖြည်းဖြည်း မြင်တွေ့လာသည်အချက်များရှိ၏။ ယင်းကား သူ တစ်ချိန်လုံး စူးစိုက်ရှာဖွေနေ ခဲ့သော မိန်းမမြတ်အရည်အသွေးများသည် လီယိုနာကလေးတွင် အပြည့်အဝရှိနေ ခြင်းတည်း။ သို့ကြောင့်ပင် လီယိုနာသည် သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး လက်တွဲရမည့် အဖော်မွန်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

သို့တိုင် ထိုခေတ် ဖိလစ်ပိုင်အပျိုလူပျိုတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း စာရေးသည်အခါ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မရေးရဲ။ မာကြောင်းသာကြောင်းလောက်သာ ရိုးရိုးရေးရသည်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ သူတို့နှစ်ဦးသာ နားလည်သော လျှို့ဝှက်သင်္ကေတကလေး များဖြင့် ကိုယ်ရေးချင်သည်ကို ရေးကြရသည်။ ရီဇော်ထံ ပေးပို့လိုက်သော လီယိုနာ၏ ရုပ်ပုံလွှာကလေး၏ နောက်ကျောတွင် 'ညီမငယ်မှ ဟိုဆေသို့ သတိတရ'ဟူ၍ ရေးထားသည်။ ထိုစာတန်း၏ အောက်နားတွင်မှ တကယ့် မှာတမ်းကလေးကို လျှို့ဝှက်သင်္ကေတဖြင့် ရေးထားသည်။

“မြတ်နိုးလှစွာသော လီယိုနာထံမှ မေမရနိုင်သော အချစ်ဆုံး

ချစ်သူသို့ ရည်ညွှန်းလျက်”

ရီဇော်ရင်ထဲတွင်တော့ ရယ်ရွှင်ပြုံးတုံ့၊ မပြုံးတုံ့ဖြင့် မပွင့်တပွင့်ကလေး ပြောနေသော လီယိုနာ၏ ချစ်စကားကလေးများသည် ပဲ့တင်ရိုက်ခတ်နေပေ သည်။

ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ရီဇော်သည် ရောက်လေရာတိုင်းတွင် အောင်မြင်မှု သရဖူကို ဆောင်းခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်၏။ ယခုရောက်နေသော မက်ဒရစ်မြို့တော် တွင်လည်း ထပ်ဆင့်အောင်မြင်မှုများ အလီလီရနေသည်။ မနီလာမှာတုန်းကလိုပင် ဘာသာရပ်နှစ်မျိုးကို တစ်ပြိုင်တည်း သင်ယူသည်။

တစ်မျိုးက ဆေးပညာ၊ ကျန်တစ်မျိုးက ဒဿနိကဗေဒနှင့် စာပေ။

ထို့ပြင် ပန်းချီပညာနှင့် ဓားခုတ်လေ့ကျင့်ခန်းကိုလည်း လက်မလွတ်။ နောင်တွင် ရီဇော်သည် အလွန်ကျွမ်းကျင်သော ဓားခုတ်သမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

မက်ဒရစ်တက္ကသိုလ်တွင် အောင်မြင်ကျော်ကြားဆုံး ကျောင်းသားတစ်ဦး ကို ပြပါဆိုလျှင် ရီဇော်ကို လက်ညှိုးညွှန်ရမည်သာ ဖြစ်၏။ သူ သင်ယူသမျှ ဘာသာရပ်တိုင်းကို ထူးထူးချွန်ချွန်အောင်မြင်သည်။ ဖြေဆိုခဲ့သော ဘာသာရပ် များမှာ အထွေထွေစာပေ၊ ခေါ်မသမိုင်း၊ ခေါ်မစာပေ၊ လက်တင်စာပေ၊ ဟီးဘရူး ဘာသာ၊ အထက်တန်း ခေါ်မဘာသာနှင့် စပိန်စာပေတို့ ဖြစ်၏။

ဤသို့ အထွေထွေဘာသာရပ်များကို ဂုဏ်ထူးအမှတ်များဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့ သည့်တိုင် ပင်မဆေးပညာဘက်တွင်လည်း လစ်ဟင်းမှုမရှိခဲ့ပေ။ ရီဇော်အား ခေါ်မဘာသာ သင်ကြားပေးသော ဆရာတစ်ဦးက—

“ကျွန်ုပ်၏ စာသင်သက်တမ်းတွင် ရီဇော်ထက်တော်သော စာသင်သားမျိုး

ကို မကြုံတွေ့ဖူးပါ”ဟု ချီးမွမ်းခဲ့သည်။

“နောက်ပြီး အာရှတိုင်းသားများထဲမှာသာမဟုတ်၊ ဥရောပတိုက်သား တွေထဲမှာပင် ရီဇော်လို စွယ်စုံတော်သည့် ကျောင်းသားမျိုး မတွေ့ခဲ့ဖူးပါ”ဟု ဝန်ခံခဲ့ရသည်။

ရီဇော်သည် ပညာရေးတွင် ထူးချွန်သူဖြစ်ကြောင်း မည်သူမျှ မငြင်းနိုင်။ သူကား ဉာဏ်ထက်မြက်သူဖြစ်၏။ စင်စစ်မူ ဉာဏ်ထက်မြက်ရုံမျှဖြင့် မလုံ လောက်။ စည်းစနစ်ကျနမှု၊ ကြီးစားအားထုတ်မှုတို့လည်း ပါသေးသည်။ ယင်းသို့ အဘက်ဘက်က ထက်မြက်လာအောင် နောက်ကွယ်မှ တွန်းအားပေးနေသည့် စွမ်းအင်ကား သူ၏ ပြင်းထန်လှသော ခံယူချက်။ မြင့်မားလှသော ရည်ရွယ်ချက်။

သူ့ခံယူချက်ကား အရှေ့တိုင်းသားလည်း လူ။ အနောက်တိုင်းသားလည်း လူ။ ထို့ကြောင့် အနောက်တိုင်းသားများသည် အရှေ့တိုင်းသားများထက် ပိုပြီး မထူးချွန်။ အရှေ့တိုင်းသားသည် အနောက်တိုင်းသားထက် ပိုပြီးမညံ့ဖျင်း။

ဤအချက်သည် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများက ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ အပေါ် တစ်ဖက်သတ်ချိုးနှိမ် စွပ်စွဲထားချက်များကို ပညာသားပါပါ ပြန်လည်ချေပခြင်း လည်း ဖြစ်၏။ စပိန်ဘုန်းကြီးများက ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် သဘာဝအရ အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသော လူမျိုးဖြစ်သည်။ ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်အုပ်ချုပ်နိုင် လောက်အောင် အရည်အချင်းမပြည့်ဝသေး။ ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် တင့်တင့်တယ် တယ် နေနိုင်လောက်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သည့်လူမျိုးမဟုတ်သေး။ အင်ဒီယို (ခေါ်) ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် လွတ်လပ်ရေးနှင့် မထိုက်တန်သေး။ ထို့အတွက် အင်ဒီယိုများထက် မြင့်မြတ်သော လူမျိုးတစ်မျိုးက နှစ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ရှောက် ပျိုးထောင်ပေးရန် လိုသေးသည်။ စပိန်များအနေဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်ကို ဆက်လက်စိမ့်ကွပ်ကဲရန် မလွဲမသွေ လိုအပ်နေသေးသည် ဟူသတည်း။

ထိုသို့သော စွပ်စွဲချက်များ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ဖြစ်ကုန်အောင် ရီဇော်က တက္ကသိုလ် တွင် လက်တွေ့ပြလိုက်သည်။ ယင်းသို့ လက်တွေ့ပြလိုက်ခြင်းသည် တစ်ချက် ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်စေသည်။

တစ်ချက်မှာ ဖရိုင်ယာများ၏ လိဆယ်မှုကို ချေပရန်။ ကျန်တစ်ချက်မှာ စပိန်ပြည်ရောက် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများ သူ့လို ကြီးစားအားကျလာစေရန်။

ရီဇော်သည် သူ့လူများကိုလည်း အားမရသေး။ တစ်နယ်ရပ်ခြားတွင်

ပညာသင်ရောက်နေသော ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများသည် အများအားဖြင့် ဖိလစ်ပိုင် လူ့မလိုင်အလွှာများမှချည်း ဖြစ်သည်။ တချို့မှာ ပညာတတ်စေချင် လွန်းသဖြင့်သာ လွှတ်ကြရသည်။ မိဘများခံမှာ မြီးခြံချွေတာကြရသည်။ အနစ်နာခံကြရသည်။ သို့သော် နိုင်ငံခြားရောက်ပြီဆိုသည်နှင့် ကျောင်းသားများ အောက်ခြေလွတ်ကြတော့၏။ ဦးတည်ချက် ပျောက်ကြတော့၏။ မျိုးချစ်စိတ်၊ တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်စိတ်များမွေးရန် မေပျောက်ကုန်သည်။ အများအားဖြင့် ကျောင်း ပညာရပ်များကို ကြိုးစားမသင်ကြ။ နေ့လယ်နေ့ခင်းမှ အိပ်ရာထကြသည်။ ကျန်အချိန်များတွင်လည်း လောင်းကစားပိုင်းများ၌သာ ကျင်လည်ကြသည်။ မိန်းမပျက်များဆီ ခြေဦးလှည့်ကြသည်။ အကြောသားဝတ်စားဆင်ယင်ပြီး မိန်းကလေးများနှင့်သာ တတွဲတွဲ သွားလာပျော်ပါးနေတတ်ကြသည်။ မည်သည့်အခါမျှ လေးနက်သောစကားကို မပြော။ မဆွေးနွေး။

ရီဇော်က “သူတို့အလေးနက်ဆုံးပြောတဲ့စကားဆိုတာ ‘ဟာ... ကုတ်အင်္ကျီလေး လှလိုက်တာ’ ဆိုတာလောက်ပါပဲ” ဟူ၍ ဝေဖန်ခဲ့ဖူးသည်။ တကယ်တော့ သူတို့သည် ကိုယ့်ဘဝကိုယ် မေ့နေသူများသာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့သောသူတွေများနေသမျှ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးသည်လည်း ဝေးမြဲ ဝေးနေဦးမည်သာတည်း။

စပိန်ပြည် နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာမူ ပြောင်းလဲနေသည်။ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြန်သည်။ စပိန်ပြည်တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားများ ကြီးစိုးနေသဖြင့် အခြေခံဥပဒေသစ်များ ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ စပိန်လွတ်တော်တွင် စပိန်ကိုလိုနီများဖြစ်သော “ကျူးဘား” နှင့် “ပွာတိုရိုကို” နိုင်ငံတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ခွင့်ရသည်။ သို့သော် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအတွက်မူ မည်သူကမျှ သတိမရ။ အမှန်တွင် လွတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေအရ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း ကိုယ်စားလှယ်လွှတ်ခွင့်ရှိသည်။ စင်စစ်မူ ယင်းအခွင့်အရေးများ လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးနေသည်သာမက နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးတစ်ရပ်လုံးကို အရိပ်ကြီးတစ်ခု လွှမ်းမိုးကာဆီးနေလေသည်။ ယင်းကား ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ၏ ဩဇာအာဏာတည်း။

စပိန်ဘုန်းကြီးများက ဖိလစ်ပိုင်များသည် ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲနေသော လူမျိုးဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အပေါ် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော်မျှ စပိန်တို့ လာရောက်အုပ်စိုး၍ ဥရောပယဉ်ကျေးမှုများ သွတ်သွင်း သင်ကြားပေးလျက်ရှိသည်ကိုပင်

ကျေနပ်နှစ်သိမ့်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကိုယ် ၎င်းတို့ အင်ဒီယို လူရိုင်းများအား ယဉ်ပါးလာအောင် ပုံသွင်းပြုပြင်ပေးနေသည့် မဟာကျေးဇူးရှင်ကြီးများ ဖြစ်လေဟန် လုပ်ကြံသတင်းလွင့်ကြသည်။

ဤသည်ကို ရီဇော် ဆတ်ဆတ်ခါနာသည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသည် ဖရိုင်ယာတို့ သွားပုတ်လေလွင့်ပြောသလို လူရိုင်းများမဟုတ်ကြောင်း သာဓကပြမည်ဟု သန့်ရွာန်ချသည်။ စပိန်တွင် ဥရောပနွယ်ဖွားများရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် တိုးတက်သော အမြင်ရှိသူများ ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးကို ဦးဆောင်နေသူများလည်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ကျူးဘားနှင့် ပွာတိုရိုကိုနိုင်ငံများအတွက် ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေးများကို ယင်းဥရောပသားတွေကိုယ်တိုင်က ဦးဆောင် တောင်းဆိုပေးခဲ့ဖူးသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့ကိုပါ မိမိတို့အပေါ် စာနာတတ်လာအောင် စည်းရုံးမည်ဟု ရည်မှန်းသည်။

မူလက ရီဇော်ယူဆသည်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ကို မိန့်ပိညှဉ်းပန်းနေသူများမှာ စပိန်တွေ ဖြစ်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်၏ ရန်သူသည် စပိန်ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချထား၏။ ယခုမူ အခြေမှန်ကိုတွေ့ပေပြီ။

“ဖိလစ်ပိုင်ရဲ့ ရန်သူအစစ်အမှန်ဟာ စပိန်တစ်မျိုးသားလုံးမဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင်မှာရှိနေတဲ့ စပိန်ဘုန်းကြီးများသာဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းဆိုရရင် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများသာဖြစ်တယ်”

ထို့ကြောင့် ရီဇော်သည် ဦးတည်ချက်နှစ်ရပ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ပထမတစ်ချက်မှာ ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များကို လမ်းမှန်ပေါ်ရောက်အောင် ပြန်လည်ထိန်းမတ် နှိုးဆွပေးရန်ဖြစ်၏။ သို့မှသာ နိုင်ငံအတွက် သားကောင်းများ ပေါ်ထွန်းမည်။ ဖရိုင်ယာတို့၏ လုပ်ကြံပြောဆိုချက်များကို ချေဖျက်နိုင်မည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးတွေ ဘာသာရေးဗန်းပြပြီး ကျူးလွန်နေသော ဖောက်ပြန်မှုများ၊ ဖိနှိပ်မှုများ၊ စီးပွားရေးအမြတ်ထုတ်မှုများကို ဖွင့်ချဖော်ထုတ် တိုက်ခိုက်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းဦးတည်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်သောအားဖြင့် ၎င်းကိုယ်တိုင် ပညာကြိုးစားသင်သည်။ အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းများကိုလည်း စည်းရုံးသည်။ သူ့ရောင်းရင်းတွေထဲက “ဟွမ်လျူနာ” နှင့် “ဟိဒါလ် ဝို” ဆိုသူနှစ်ဦးကား ထူးချွန်လှသည်။ ထိုလူငယ်နှစ်ဦးသည် ပန်းချီပါရမီရှင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ လက်ရာများကို ဥရောပသားများကပင် လက်ဖျားခါကြရသည်။

မိမိကိုယ်တိုင် ပန်းချီဆွဲတတ်သော ရီဇော်ကမူ ထိုပန်းချီဆရာနှစ်ဦး၏ လက်ရာများကို အသက်ထက်ဆုံးတိုင် ချိုးကျူးအတုယူခဲ့လေသည်။

ကနဦးတွင် ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများကို တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် သတင်းစာလက်နက်ကို စတင်ကိုင်စွဲသည်။ တိုးတက်သော ပြည်သူ့ဘက်တော်သား သတင်းစာများ၌ ဆောင်းပါးများရေးသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားတွေ ကြီးစိုးသော စပိန်၌ သတင်းစာလွတ်လပ်ခွင့်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသားခေါင်းစွပ်ထားသော ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများ၏ ဘီလူးဇာတ်ရုပ်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ထုတ်ရေးသားသည်။ ၎င်းတို့၏ ကြောင်သူတော်ဝါဒနှင့် သတင်းလွှင့်မှုများကို အထုပ်ဖြေပြသည်။ ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်သည်။

ထိုသို့ ရေးသားဖော်ပြခွင့်များမှာ တစ်ခါတစ်ရံမှသာ ရတတ်၏။ ရီဇော်ကတော့ ရသမျှအခွင့်အရေးကို အလွတ်မခံ။ တတ်စွမ်းသမျှ ဆန့်ကျင် ရေးသားသည်သာ ဖြစ်၏။ သူ့ဆောင်းပါးတွေပါသော သတင်းစာများကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ ခိုးပို့ရသည်။ ပရနာနိုတို့လူစုက ခိုးဝှက်ဖတ်ကြရသည်။ တိတ်တဆိတ် လက်ဆင့်ကမ်းကြရသည်။

ဤတွင် သူ့သူငယ်ချင်းတချို့က ဖိလစ်ပိုင်သို့ ရီဇော်ပြန်မလာသင့်တော့ဟု ယူဆလာကြသည်။ အကြောင်းမှာ အလဒ္ဓိဘုန်းကြီးတွေအကြောင်းကို နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်း လူသိရှင်ကြားဖြစ်အောင် ဖွင့်ချလိုက်ပြီဖြစ်၍ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာပါက သူ့ကို ခေါင်းဖြတ်ရန်အတွက် ဖရိုင့်ယာတွေက အသင့် ဓားသွေးပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

စင်စစ် ဖရိုင့်ယာတို့ ဓားသွေးရလောက်အောင်လည်း ရီဇော်တပ်လှန့်ဆောင်းပါးတွေက နိုးကြားသော ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်ထုကို ဇာတိသွေး တက်ကြွစေခဲ့သည် အမှန်...။

ကြီးမားလှသော သစ်တုံးကြီးအောက်မှ လောင်းရိပ်မိ မြက်ပင်ကလေးများသည် လူးလွန်နိုးထလာချေပြီ။ နေရောင်ခြည်ကို ခံယူရန် အားယူ လှုပ်ရှားစပြုချေပြီ။ ။

[၄]

ကတ္တီပါလက်အိတ်ထဲမှ သံလက်သီး

“ဟေ့လူ...မတွေ့တာ ကြာပါကော၊ ဘယ်ပျောက်နေလဲ”

“မပျောက်ပါဘူးဗျာ၊ စာကျက်နေလို့ပါ”

အပေါင်းအသင်းများက သူ့ကိုတွေ့တိုင်း တအံ့တဩမေးသည်။ သူကလည်း “စာကျက်နေလို့” ဟုသာ ပြန်ဖြေသည်။ တကယ်တော့ သူ့အဖြေသည် ဘဝင်ကျစရာ မကောင်းလှ။

“ခင်ဗျားလောက် ဉာဏ်ကောင်းတဲ့လူက ဒီလောက်တောင် တကုပ်ကုပ်ကျက်နေစရာ မလိုပါဘူးဗျာ”

ဟုတ်တော့လည်းဟုတ်သည်။ ရီဇော် ဉာဏ်ကောင်းသည်ကို လူတိုင်းအသိ။ ရီဇော် စာတော်သည်ကို တစ်ကျောင်းလုံးအသိ။ သို့သော် ဘာကြောင့် အိမ်တွင်းပုန်းနေပါသနည်း။ သည်အချက်ကို အလျဉ်းမရိပ်မိကြ။

ရီဇော်မူကား အကြံကြီးကြံနေသည်။

သူတိုင်းပြည်နှင့် သူ့လူမျိုး၏အရေးကို တစ်နေ့မျှ ရတက်မအေး။ စင်စစ် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သည် သူတစ်ပါးလက်အောက်ခံ။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတို့၏ ဘဝသည် သူ့ကျွန်ဘဝ။ ပြည်သူတွေ သည်ဘဝမှ လွတ်မြောက်အောင် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များ မည်သို့ကြိုးစားသင့်ပုံတွေကို တင်ပြချင်သည်။ ထိုအတွက် ဝတ္တုတစ်ပုဒ်ရေးရန် ကြိုးစားသည်။

သည်အကြံမပေါ်မီက ဖိလစ်ပိုင်ရေးရာ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ မက်ဒရစ်မြို့တွင် စပိန်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော စပိန်များနှင့် စပိန်ပြည်ရောက် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများ စုပေါင်းထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်၏။

သို့သော် မဂ္ဂဇင်းငယ်သည် သက်ဆုံးမရှည်ခဲ့။ ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေအရ ပြုတ်ခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာရေးအခြေမခိုင်ရသည်မှာလည်း အသင်းဝင် ကျောင်းသားများက လစဉ်ကြေး မှန်မှန်မပေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ သူတို့တွင် အသင်းအဖွဲ့အရေးထက် ဦးစားပေးရမည့် ပုဂ္ဂလိကပြဿနာများက ထွေပြားနေသည်။ ကျောင်းသူချောချောကလေးတွေ၊ မိန်းမပျက်တွေ၊ လောင်းကစားပိုင်းတွေ။ ထိုကိစ္စတွေကြားတွင် ဝဲချာလည်နေသဖြင့် ငွေကြေးမလောက်ကြ။ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ချေးလိုက်၊ ငှားလိုက်၊ ပြန်ဆပ်လိုက်ဖြင့် သပွတ်အူလိုက်လျက် ရှိကြသည်။

အခြားအကြောင်းတစ်ရပ်မှာ အသင်းဝင်များ၏ အတ္တတရား လွန်ကဲမှုကြောင့် ဖြစ်၏။ အသင်းဝင်ကျောင်းသားတိုင်းလိုပင် မဂ္ဂဇင်းကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ရာထူးကို မှန်းကြသည်။ သူတို့မျှော်မှန်းသလို ဖြစ်မလာသောအခါ တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦး မလိုတမာဖြစ်ကာ စိတ်ဝမ်းကွဲပြားလာကြသည်။ နောက်ဆုံး ဝါးအစည်း ပြေတော့၏။ စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှုအင်အားသည် လူများ၏အတ္တရေတိမ်တွင် နစ်မြုပ်ချုပ်ငြိမ်းသွားလေသည်။

“တကယ်တော့ ကျုပ်တို့ကိုအုပ်စိုးနေတဲ့ တိုင်းပြည်မှာ ကျုပ်တို့ သဘောထား၊ ကျုပ်တို့ဘဝ၊ ကျုပ်တို့လိုလားချက်တွေကို ဖော်ပြနိုင်တဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ဟာ ရှိကို ရှိသင့်ပါတယ်”

ထိုယုံကြည်ချက်အတိုင်း မဂ္ဂဇင်းပြန်လည်ထုတ်ဝေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းသည်။ အစည်းအဝေးခေါ်သည်။ သို့သော် မအောင်မြင်ခဲ့။ မဂ္ဂဇင်း မထုတ်ဝေနိုင်လျှင် ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်စာအုပ်ထုတ်ဝေမည်ဟု အကြံပြုပြန်သည်။ သည်စာအုပ်တွင် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများအပြင် အခြား ဖိလစ်ပိုင်လိုလားသူများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ ပါဝင်ရေးသားစေမည်ဟု စီစဉ်ထားသည်။ သည်အကြံလည်း နောက်ဆုံး ပျက်ပြန်သည်။

ထို့ကြောင့် ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်အစား ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးရန် လုံးပန်းတော့သည်။ မိမိတင်ပြလိုသည်ကို ဝတ္ထုပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် တင်ပြခြင်းက ပိုမိုထိရောက်မည်ဟု ယူဆ၏။ သို့မှသာ စပိန်အာဏာပိုင်တို့လည်း အဖြစ်မှန်ကို သိနားလည်

လာမည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများလည်း ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ယထာဘူတကျကျ ပြန်လည်ဆင်ခြင်မိလာမည်။

ယင်းသို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရီဇော် အိမ်တွင်းပုန်းနေခြင်းဖြစ်၏။ တကယ်တော့ ရီဇော်တာဝန်တွေကား မသေးလှ။ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးအတွက် စိတ်မအား လူမအား ကြိုးပမ်းနေရသလို တစ်ဖက်ကလည်း ကျောင်းစာများကို လူတကာထက် ထူးချွန်အောင် အားစိုက်လုံးပန်းသည်။

ရေခြား မြေခြား တိုင်းတစ်ပါးတွင် ကျားကျားလျားလျား လှုပ်ရှားနေရသော်လည်း အမိနိုင်ငံကိုတော့ လွမ်းသေးသည်။

ဖေဖေ၊ မေမေ၊ အစ်ကိုကြီးပရှာနီနှင့် အစ်မများ၊ ညီမများ။ နောက်ပြီး ကလမ်ဘာမြို့ကလေးရှိ သူနေထိုင်ခဲ့သော ချမ်းမြေ့ရိပ်သာ။ စိမ်းလန်းစိုပြည်လှသော မွှေးရပ်ဌာနေနှင့်အတူ သတိရတမ်းတမိသူတစ်ဦး ရှိသေးသည်။

ထိုသူကား လီယိုနာ။ သံယောဇဉ်ကြီး၊ ဆတိုးနှောင်ဖွဲ့၊ ချစ်ကြင်ခဲ့ရသော လီယိုနာ...။

တိုင်းရေးပြည်ရေးအတွက် အချိန်ပေးနေရသည့်ကြားထဲက နှလုံးသားရေးရာ အနှောင်အဖွဲ့ကလေးကိုလည်း နာမ်မပြတ်နိုင်သေး။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ချစ်သဝဏ်လွှာများသည် အရှေ့တိုင်းနှင့် အနောက်တိုင်း လူးလာခေါက်တုံ့ပျံ့လွှားနေသည်။ လီယိုနာ၏ မှာတမ်းကလေးများမှာ ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်၊ ကြည်မောဖွယ်၊ မြတ်နိုးဖွယ်တို့ဖြင့် အတိပြီးလျက်ရှိသည်ပင်။

သည်ကြားထဲ ရီဇော်သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ထံမှ စာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ထိုသူငယ်ချင်းသည် ရီဇော်နှင့် လီယိုနာ ချစ်ကြိုက်နေကြောင်းသိသည်။ ထို့ကြောင့် ကြားထဲက မနေနိုင်သဖြင့် ရီဇော်ထံ ကရုဏာသက်စွာ စာရေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

“မင်းရဲ့ချစ်သည်လေးနဲ့တော့ မကြာမကြာဆုံမိတယ် သူငယ်ချင်း။ သူကလေးရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ မကောင်းရှာဘူး။ တစ်နေ့တခြား ညှိုးချိုးလာတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေတာဟာလည်း သူငယ်ချင်းကို စွဲလမ်းတမ်းတစိတ်တွေ ဖိစီးနေလို့လို့ ငါယူဆမိတယ်။ တကယ်တော့ သူကလေးရဲ့အသက်ကို ပြေးတွက်ရင် ဆယ်ကျော်သက်ကလေးပဲ ရှိသေးတယ်လေ။ အချစ်ပလ္လင်ပေါ်ကို ပထမဆုံး ခြေတင်မိရှာတဲ့ သူနှလုံးသားမှာ ‘ရီဇော်’ဆိုတဲ့ အရိပ်တစ်ခုပဲ စွဲထင်နေဟန် တူပါရဲ့။ စွဲလမ်းရသူ၊ မြတ်နိုးရသူ၊ တမ်းတရသူ မင်းအတွက် သူ့ကိုယ်သူများ

တရိရိညည်းပန်းရာ ကျနေလေ ရောသလား မသိ။

“တကယ်တမ်းတွက်စစ်တော့လည်း မင်းတို့အချစ်ရေးက ရင်လေးစရာကြီး ပါလား သူငယ်ချင်း။ မင်းတို့နှစ်ဦးလုံး ဆုံစည်းရမယ့်အရေးဟာ တဖြည်းဖြည်း နီးနီးမလာဘဲ တဖြည်းဖြည်း ဝေးဝေးသွားနေတာကို လီယိုနာကလေး သိရှာမှာ ပေါ့။ ဒါကြောင့် ရင်နှင့်နာကြည်းမှု သောကဝေဒနာတွေကို တန့်န့်ခံစားနေရရှာ တယ်လေ။ မင်းတို့နှစ်ဦးအတွက် ငါမှာ ကြားထဲက ရင်နာမိပါရဲ့။”

သည်အကြောင်းကို သိရသောအခါ ရီဇော် လှိုက်မောရလေသည်။ လီယိုနာ ကလေးကို ကရုဏာဖြာဝေမိသည်။ ပိုပြီးလည်း ချစ်မိသည်။ အမိနိုင်ငံသို့ အမြန် ဆုံးပြန်လိုစိတ်များ တဖွားဖွားပေါ်ပေါက်လာမိသည်။ တတ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး ပြန်မည်။ နောက်ပြီး လီယိုနာကလေးနှင့် ရွှေလက်တွဲကာ ပျော်ပွဲဆင်မည်ဟုလည်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမိသည်။

သို့တိုင် သူ့စိတ်ထဲတွင် ချောက်ချားနေသည်။ နိမိတ်ဆိုးကြီးတစ်ခုက အမြဲလို အရိပ်မိုးနေသည်။ ရီဇော်သည် သူ့ကိုယ်သူ အရွယ်မရင့်မီ သေရလိမ့် မည်ဟု အမြဲလိုတွေးထင်နေမိသည်။ ယခုလည်း လီယိုနာရှိရာဆီသို့သာ အမြန် ပြန်ပြေးချင်နေသည်။ စိတ်ထဲတွင်မူ အားမရှိလှ။ လီယိုနာနှင့် ဆုံစည်းရလိမ့်မည် ဟု သူမထင်။

တစ်ခါတစ်ရံ အိပ်မက်ဆိုးတွေမက်တတ်သည်။ အမှန်တွင် အိပ်မက်ဆိုး မည်ကာမတ္တမဟုတ်။ အတိတ်နိမိတ်ဟု ဆိုရလောက်အောင် မှန်ကန်တိုက်ဆိုင် နေတတ်သော ပုဗ္ဗနိမိတ်အိပ်မက်များဖြစ်သည်။ တစ်ခါကမြင်မက်သော အိပ်မက် တစ်ခုအကြောင်းကို နေ့စဉ်မှတ်တမ်းစာအုပ်၌ ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။

“၁၈၈၃ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်”

“ည။ လွမ်းမောနေမိတယ်။ ဘယ်လောက်များ ဆွေးမြေ့စရာကောင်းလိုက် ပါသလဲကွယ်။ တိတိပပဖော်မပြနိုင်တဲ့ အထီးကျန်ဝေဒနာဆိုးကြီးက ငါ့အသည်း ကို ထိုးဆွနေတယ်။ ပျော်စရာအဖုံဖုံ စုံလင်လှတဲ့ မြို့ကြီးပြကြီးမှာ မေ့မေ့မှူးမှူး ပျော်မြူးပြီးမှ ခွဲခွာလာခဲ့ရတဲ့ ဝမ်းနည်းမှုမျိုးကြီး ရင်ထဲမှာ ခိုတွယ်နေတယ်။”

“တစ်နေ့ည ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်ကဆို ကြောက်လန့်စရာ အိပ်မက်ဆိုး တစ်ခု မက်ခဲ့သေးတယ်။ အိပ်မက်ထဲမှာ ငါ သေလုဆဲဆဲဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကြည့်ခဲ့ ဖူးတဲ့ပြဇာတ်ထဲမှာ ဇာတ်လိုက်က သေသွားတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ငါလည်း တဖြည်း ဖြည်း အသက်ရှူကျပ်၊ အားအင်တွေ ကုန်ခန်းလာတယ်။ ပြီးတော့ စက္ခုပသာဒ

တွေ မကြည်လင်တော့ဘူး။ ရှေ့မှာတော့ ဟင်းလင်းပြင်ကြီးက စီးမိုးနေတယ်။ သေခြင်းတရားရဲ့ တံခါးဝများလေလား။

“အန်တိုနီယိုပတာနိုကို တအားကြိုးအော်ခေါ်လိုက်ချင်တယ်။ ငါ သေရ တော့မှာပါကလားလို့လည်း ခံစားနေမိတယ်။ အိပ်မက်က လန့်နိုးတော့ အားအင် ကုန်ခန်း နှမ်းလျနေတယ်”

၁၈၈၄ ခု၊ ဇွန်လတွင် ရီဇော် ဆေးကုသခွင့်လက်မှတ်ရသည်။ တစ်ချိန် တည်းတွင် ဒဿနိကဗေဒနှင့် အနုစာပေဘာသာရပ်များကိုလည်း ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မြင်သည်။ သို့သော် ရီဇော် မရောင့်ရဲနိုင်။ ဆေးပညာရပ်တွင် ဒေါက်တာ ဘွဲ့ရသည်အထိ သင်ယူဦးမည်။ ဆေးပညာထွန်းကားနေသော ဂျာမနီပြည်သို့ သွားဦးမည်။ နောက်ပြီး ယခင်ကျောင်းပိတ်ရက်က သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သော အနုပညာထွန်းကားရာ ပြင်သစ်ပြည်၊ ပဲရစ်မြေကိုလည်း ပြန်နင်းချင်သေးသည်။

ထိုအတွင်း သူ၏ရောင်းရင်းနှစ်ဦးဖြစ်သူ လျူနာနှင့် ဟီဒါလ်ဂိုတို့ နှစ်ဦး သည် ပန်းချီပြိုင်ပွဲတွင် ပထမနှင့် ဒုတိယဆု အသီးသီးရကြသည်။ မက်ဒရစ် မြို့တော်တွင် ပြုလုပ်သော စပိန်ပြည်လုံးဆိုင်ရာ အမျိုးသားပန်းချီပြပွဲပြိုင်ပွဲ၌ ဆုရခြင်းဖြစ်သည်။

ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်နှစ်ဦး ဆုရသဖြင့် အများတကာ အံ့ဩသွားကြ၏။ သို့သော် လျူနာနှင့် ဟီဒါလ်ဂိုကား ဥရောပအဆင့်မီ ပန်းချီအနုပညာသည်ကလေး များဖြစ်၏။ သူတို့သည် ပြင်သစ်ပြည်၊ ပဲရစ်မြို့မှနေ၍ ပြိုင်ပွဲဝင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆုပေးပွဲအခမ်းအနားကို ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကျင်းပသည်။ တစ်ပြည် လုံးကလည်း ထိုဆုနှင်းသဘင်ပွဲကို အာရုံစိုက်နေကြသည်။

ပထမဆုရသူ လျူနာသည် ပဲရစ်မှ ကူးလာသည်။ ဒုတိယဆုပိုင်ရှင် ဟီဒါလ်ဂိုမှာ ဆုလာရောက်မယူနိုင်။ ထို့ကြောင့် မက်ဒရစ်သို့ရောက်နေသော လျူနာကိုပင် ဇွန်လ ၂၅ ရက်နေ့၌ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားအသင်းက ဂုဏ်ပြု ချီးကျူးပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပသည်။ ဂုဏ်ပြုပွဲသို့ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသား အားလုံး တက်ရောက်ကြသည်။ ကျောင်းသားများနှင့် သိကျွမ်းခင်မင်သည့် စပိန်များကို လည်း ဖိတ်ကြားထားသည်။ သတင်းစာတိုက်အသီးသီးမှ အယ်ဒီတာများ၊ သတင်းထောက်များလည်း တက်ရောက်ကြသည်။

ဂုဏ်ပြုပွဲအဖွင့်မိန့်ခွန်းကို ‘ပီဒရိုပတာနို’ပြောရန် စီစဉ်ထားသည်။ ပီဒရိုပတာနိုသည် ရီဇော်၏ အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေဖြစ်သည်။ ဖိလစ်ပိုင် ပညာသင်

ပျား အသင်းကို ဦးဆောင်လှုပ်ရှားနေသူလည်းဖြစ်၏။ ဂုဏ်ပြုပွဲ စတင်မည့် အချိန်ကျမှ အဖွင့်မိန့်ခွန်းကို မပြောလိုတော့ဟု ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ မိန့်ခွန်းပြောရန် ရိုဇော်အား ချက်ချင်းတာဝန်ပေးကြတော့၏။

ထိုစဉ်က ရိုဇော်တွင် ဘာမျှပြင်ဆင်ထားခြင်းမရှိခဲ့။ စာမေးပွဲ ပြေဆိုနေရ သဖြင့် အခြားကိစ္စများကို ဘာဆို ဘာမျှမလုပ်နိုင်။ သည်ကြားထဲ ဘိုင်ကျနေသေး သည်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် သကြားဈေးတွေ မတရားထိုးကျနေသဖြင့် ပရုန်ထံမှ ထောက်ပံ့ငွေ အလျှော့ခံရသည်။ ထို့ကြောင့် အစားအသောက်ကို လျှော့စား ရသည်။ အရေးကြီးသည့် စာအုပ်စာတမ်းများကိုသာ ဝယ်သည်။ ဂုဏ်ပြုပွဲနေ့ ကလည်း သူ့မှာ အတော်ပင် ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသည်။

“ဗိုက်ဟောင်းလောင်းနဲ့ သိပ်ဆာနေတယ်။ ငါ့မှာ စားစရာဆိုလို့ ဘာမျှ မရှိ။ ပိုက်ဆံကလည်း နုတ္တီ”

ထိုသို့ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းဖွယ်ရာ အခြေအနေမျိုးတွင်မှ ရောင်းရင်း နှစ်ယောက်အတွက် ဂုဏ်ပြုမိန့်ခွန်း ပြောကြားရဦးမည်။

ရိုဇော်သည် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဆင်းရဲဒုက္ခမှန်သမျှကို မေ့ထားလိုက် သည်။

ဖိလစ်ပိုင် လူငယ်ပန်းချီဆရာနှစ်ယောက်ကို ချီးကျူးသည်။ တစ်ချိန် တည်းတွင် သူ့ရင်ထဲရှိ ယုံကြည်ချက်၊ ခံစားချက်များကို လိမ္မာပါးနပ်စွာ ရောမွှေ တင်ပြသွားသည်။ တကယ်တော့ နိုင်ငံရေးမိန့်ခွန်းတစ်ရပ်ကို ပြောကြားသွား ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ရိုဇော်ကား အချိန်အခါနှင့် အခွင့်အရေးကို မလွတ်တမ်း အသုံးချတတ်သူတည်း။

“အနာဂတ်ဆိုတဲ့ ဟိုအဝေးကို လှမ်းကြည့်နိုင်စွမ်းမရှိဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတဲ့ မျက်မှူးတစ်ထောက်လောက်သာ ကြည့်မြင်တတ်ကြတဲ့ ပေမမိ ဒေါက်မမိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတွေရဲ့ အနာဂတ်ကို မျက်ဆီး နေကြတယ်”

ရိုဇော်က ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများကို ရည်ညွှန်းပြီး ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်သည်။ ၎င်းတို့ သွေးစုပ်ခြယ်လှယ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဖိလစ်ပိုင် ပြည်သူများ၏ ကံကြမ္မာကို ထောက်ပြသည်။

“ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပြည်သူများရဲ့ တရားဝင်မျှော်မှန်းချက်မှန်သမျှကို ပျက်သုဉ်းစေတယ်။ ပြည်သူများကို မွဲတေစေပြီး နောင်လည်း ဆက်လက်

မွဲတေစေဦးမှာပဲ။ ဆက်ဆံရေးအညံ့ဖျင်းဆုံးလူတွေကို ပြပါဆိုရင်လည်း သူတို့ကိုပဲ ပြရလိမ့်မယ်”

ရိုဇော်၏စွဲချက်များသည် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေရကား စည့်ပရိသတ် များမှာ အသက်ရှူပင် မှားကြရသည်။ ရိုဇော်ကမူ ဣန္ဒြေမပျက်ဘဲ ဆက်ပြော သည်။

“သူတို့ဟာ ပြည်သူတွေရဲ့ ဖြူစင်တဲ့နှလုံးသားတွေကို အလွဲသုံးစားလုပ်နေ ကြတယ်။ ဒီနှလုံးသားတွေထဲကို ကမောက်ကမ ဖရိုဖရိုနိုင်လှတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး အတွေးအခေါ်တွေ သွတ်သွင်းကြတယ်။ ပြီးတော့ ပြည်သူတွေအပေါ် ခေါင်းပုံဖြတ် သွေးစုပ်ကြ။ ဒီလိုကောက်ကျစ်ယုတ်မာလှတဲ့ ဝံပုလွေတွေရဲ့ ချိုးနှိမ်သတ်ဖြတ်မှုကြောင့် ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတွေဟာ နောင်ခေတ်အဆက်ဆက် ခေါင်းထောင်နိုင်တော့မယ် မဟုတ်ဘူး”

ရိုဇော်၏ ထက်မြက်စူးရှလှသော ဝေဖန်ချက်များသည် ကြွရောက်လာသော ဖိလစ်ပိုင်ပညာသင်တစ်စုကို သွေးကြွသွားစေသည်။ စပိန်စည်သည်တော်များကို တွေဝေသွားစေသည်။ သတင်းစာပညာရှင်များကို မှတ်တမ်းတင်စေသည်။

ရိုဇော်စကားလုံးများ၏ အနှစ်သာရမှာ မာကျောပြင်းထန်လှသော်လည်း ပြောဟန်က သိမ်မွေ့သည်။ ယဉ်ကျေးသည်။ ကတ္တီပါလက်အိတ်စွပ်ထားသော သံလက်သီးနှယ်တည်း။

“နိုင်ငံတော်အလံ တစ်ခုတည်းအောက်မှာ အတူတကွ ရပ်တည်နေသူများ ရှိပါတယ်။ သူတို့အားလုံးကို မေတ္တာတရား၊ ကရုဏာတရားနဲ့ ညီညီမျှမျှ ဆက်ဆံ စေသင့်တယ်။ အတွေးအမြင်များ ပေါင်းစပ်ဖလှယ်ခြင်းဖြင့် စည်းလုံးစေသင့် တယ်။ အဲဒီလို သာတူညီမျှ တလုံးတစည်းတည်း ပေါင်းစပ်ခြင်းမပြုနိုင်သေးသမျှ နိုင်ငံတော်အလံနဲ့ ဒီအလံတော်ရဲ့ ဩဇာအာဏာသက်ရောက်မှုဆိုတာ အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့နေမှာပဲလို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ယူဆပါတယ်”

ရိုဇော်က နိဂုံးချုပ်လိုက်သည်။ စပိန်အလံတော်အောက်ရှိ နိုင်ငံအသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီး အခွင့်အရေးတူညီရေး၊ တန်းတူရည်တူဆက်ဆံရေးများ ရှိသင့်ပုံကို ရည်ညွှန်းသွားလေသည်။

“နောက်ဆုံးအနေနဲ့တော့ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်ရဲ့ သားကောင်းရတနာများ လည်းဖြစ်၊ ကောက်ကြောင်းများရဲ့ အရှင်သခင်များလည်းဖြစ်တဲ့ လူ့နာနဲ့ ဟီဒါလ်ဂိုတို့ကို ဂုဏ်ပြုဦးညွှတ်တဲ့အနေနဲ့လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်ပြုပွဲကို ကြွရောက်

လာကြတဲ့ စပိန်ဧည့်သည်တော်များကို လေးစားတဲ့ အထိမ်းအမှတ်အနေနဲ့ လည်းကောင်း ကျွန်တော်တို့ ယမကာတစ်ခွက်ကို ပြိုင်တူသောက်ကြပါစို့လို့ ပန်ကြားအပ်ပါတယ်ခင်ဗျား။”

ရီဇော်က ယမကာခွက်ကို ကိုင်မြှောက်လိုက်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် နှုတ်ကလည်း ဆန္ဒတစ်ခုပြုလိုက်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ လူမျိုးနှစ်မျိုးဟာ နှစ်ပေါင်းလေးရာခန့်တိုင် ကိုယ်ကျင့် တရားအရလည်းကောင်း၊ လူမှုရေးအရလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးအရလည်းကောင်း ပေါင်းစပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အချင်းချင်း ရင်းနှီးချစ်ကြည်ခြင်း၊ အပြန်အလှန် လေးစားခြင်းအားဖြင့် နောင်အနာဂတ်မှာလည်း စိတ်ဓာတ်ပိုင်၊ တာဝန်ပိုင်၊ ရည်ရွယ်ချက်ပိုင်နဲ့ အခွင့်အရေးပိုင်မှာပါ တစ်သားတည်းတူညီတဲ့ နိုင်ငံတော်ကြီး တစ်ခုအဖြစ် တည်ဆောက်ကြပါစို့လို့ ဆန္ဒပြုပါတယ်။”

ရီဇော်သည် ကျွမ်းကျင်သော စည်းရုံးရေးသမားကောင်းပီပီ မိမိရင်ဖွင့် လိုသည်များကို ပြောဆိုတင်ပြသွားသည်။ မိမိရှေ့မှောက်ရှိ စပိန်လူမျိုးများကိုလည်း စည်းရုံးသည်။ သူ၏ စည်းရုံးရေးကား အောင်မြင်ခဲ့ပေသည်။ နောက်တစ်နေ့ထုတ် တိုးတက်သောအမြင်ရှိသည့် သတင်းစာများတွင် သူ့ မိန့်ခွန်းကို အကျယ်တဝင့် ရေးသားဖော်ပြကြလေသည်။

ထိုသတင်းစာများသည် ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်။ မက်ဒရစ်ရောက် ပညာသင်များက ပိုလိုက်သောကြောင့်ဖြစ်၏။

ရီဇော်အမည်သည် မနီလာတွင် တောမီးသဖွယ် ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ သူပြောဆိုတင်ပြသွားသည့် အကြောင်းအရာများကို လူအများက ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးကြသည်။ ငြင်းကြခုဲကြသည်။ နောက်ဆုံး ကောက်ချက်ချကြ သည်ကတော့ မနီလာသို့ ရီဇော် ပြန်မလာရေးပင်ဖြစ်၏။ ရီဇော်ပြန်လာခဲ့သည် ရှိသော် ကိုယ့်လည်ပင်းကိုယ် ကြီးကွင်းတပ်ပြီးသားဖြစ်မည်မှာ ဧကန်မှချတည်း။

ရီဇော်အတွက် မျက်မမြင်မိခင်ကြီးမှာ သောကမီးလောင်တော့သည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်တစ်ဦး ပညာများများတတ်လာလျှင် ခေါင်းပြတ်ကိန်းနီးသည်ဟု တစ်ခါက ပြောခဲ့ဖူးသည်မဟုတ်ပါလား။ ယခု မိန့်ခွန်းထဲတွင် ပြောလိုက်သော ရီဇော်စကားများသည် အန္တ ရာယ်ကြီးမားလှပေသည်။ ဆာဗီတေးပုန်ကန်မှုတွင် ကွပ်မျက်ခံခဲ့ရသည့် ဆရာကလေးဘာဂိုကို သတိရမိသည်။ ယခုလည်း ရီဇော် မနီလာသို့ပြန်လာလျှင် မလွယ်။ ထို့ကြောင့် အန္တ ရာယ်မကင်းမည့် အလုပ်များကို

မလုပ်ရန် မိခင်ကြီးက စာရေးတောင်းပန်သည်။ ထို့ပြင် တီအိုဒိုရာသည် သူ့သား ဘာသာတရား မကိုင်းရိုင်းသူဖြစ်သွားမည်ကို အလွန်စိုးရိမ်သည်။ ယခုအခါ ရီဇော်သည် သိပ္ပံပညာကို ဦးစားပေးလွန်းနေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သိပ္ပံပညာသည် ဘာသာရေးအမြင်များကို ပြောင်းလဲစေသည် မဟုတ်ပါလား။

အမှန်ကိုဆိုရလျှင် တီအိုဒိုရာသည် ထိုအချိန်မှစပြီး သူ့သားကို သူ လိုက်မိမိတော့ခြင်းသာဖြစ်၏။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း သူ့ခေတ်သူ့အခါက ထိပ်တန်း ပညာတတ်တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ သို့တစေ အမှောင်ခေတ်ပညာရေးနှင့် သိပ္ပံပညာရေးတို့၏ ကွာဟချက်သည် ကြီးမားလွန်းလှချေသည်။

တီအိုဒိုရာသည် သူ့သားကို ချစ်မြတ်နိုးလှသည်။ သို့သော် သူ့သား၏ နိုင်ငံရေးခံယူချက်များနှင့် ဘာသာရေးအမြင်များကိုမူ နားမလည်နိုင်ရှာ။ တီအိုဒိုရာ တို့ခေတ် အတွေးအခေါ်များနှင့် ရီဇော်တို့ခေတ် အတွေးအခေါ်များသည် လုံးဝ မတူ၊ ခြားနားနေပေပြီ။

ရီဇော်၏မိန့်ခွန်းသည် ဘက်စုံထိရောက်လှသည်။

နိုင်ငံခြားရောက် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများကို အိပ်မက်ကမ္ဘာမှ လက်တွေ့ ကမ္ဘာသို့ လှုပ်နှိုးပြန်ခေါ်လိုက်ပြီတည်း။

ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်အကြောင်းကို စပိန်အာဏာပိုင်များ စိတ်ဝင်စား ဂရုပြု လာစေသည်။

မိခင်တိုင်းပြည်ရှိ ပညာတတ်လူငယ်များအား အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် တက်ကြွစေသည်။

မက်ဒရစ်ရောက် ပညာသင်များသည် ရီဇော် အချိန်မီ တပ်လွန်လိုက်သဖြင့် အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်များ လွန်လူးနိုးထလာသည်။ အချင်းချင်း စည်းလုံးလာ သည်။ အမိတိုင်းပြည်၏ ပြဿနာများကို နိုင်ငံရေးအမြင်ဖြင့် ရှုမြင်သုံးသပ် တတ်လာသည်။ ကိုယ်ကျိုးရှာ အကျင့်များကို စွန့်လာသည်။ လောင်းကစားမှု များကို ကျောခိုင်းလိုက်ကြသည်။ ရီဇော်၏ အကြံပေးချက်အရ လောင်းကစား မည်အစား အချိန်ပိုများတွင် စစ်တုရင်ထိုးကြသည်။ အချင်းချင်းနွဲ့သည့် ရန်ပွဲများ လည်း မမြင်ရတော့။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်၊ ကိုယ့်လူမျိုးအတွက်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် ပညာကို အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။ နောက်ဆုံး ရီဇော်မကြိုက် သည့် အလုပ်ဆိုလျှင် ဘာမျှမလုပ်ကြသည်အထိ တက်ကြွစည်းလုံးလာကြသည်။

ရီဇော်သည် သူတို့အားလုံး၏ ခေါင်းဆောင်။ သူတို့ကို ကိုယ်စားပြုသူ။

သူတို့ကိုယ်စား ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ။

သည်သို့ပင် သတ်မှတ်လိုက်ကြသည်။

နေမင်း၏ အလင်းရောင်သည် ကမ္ဘာ၏တစ်ဖက်ခြမ်းတွင် တောက်ပ ထိန်လင်းနေပေပြီ။ သို့ရာတွင် ဖိလစ်ပီနိုများမှာ အမှောင်ခေတ်၏ ညဉ့်လယ်တွင် နှစ်မွန်းမောပန်းနေရသည်။ သို့တစေ လင်းရှင်းသောကမ္ဘာခြမ်းနှင့် ထိတွေ့လာရခြင်းကြောင့် ကာလကြာရှည်စွာ အိပ်မောကျနေရာမှ လန့်ဖျပ်နိုးကြားလာချေပြီ။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည်လည်း လွတ်လပ်ရေးအလင်းရောင် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားရေးနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသော ဘဝဖန်တီးခွင့်ရရေး...စသော အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်ကြပေတော့မည်။ ။

တန်ဖိုးမဲ့ဘဝကို မလိုချင်

- ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ ရိုဇော်သည် ထူးခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဝေးရပ်မြေသို့ ရောက်နေသော်လည်း သူ၏စွမ်းဆောင်ချက်များကြောင့် လေးစားကြည်ညိုမှုကို ခံယူရသူဖြစ်၏။ သူကား ကျွန်ုပ်တို့၏ တိုးတက်ရာလမ်းကြောင်းကို ညွှန်ပြသူတည်း။
- ကျွန်ုပ်တို့မှာ သူ့စာပေများကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး အတုယူ ဖတ်မှတ်ကြရ၏။ သူ့စိတ်ကူးအမြင်များကို စိတ်ပါလက်ပါ ကျေကျေညက်ညက် လေ့လာကြရ၏။ သူ့အတွေးအခေါ်များ၏ လေးနက်မှုကို အာသာငမ်းငမ်း ခံယူကြရ၏။ ။

ရိုဇော်ကို ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်ပိုင်းက လေးစားချစ်ခင်လာကြသည့် အားလျော်စွာ ပန်းချီဆရာဟွမ်လျူနာ၏ညီ အန်တိုနီယိုလူနာက အထက်ပါအတိုင်းမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

ဖိလစ်ပိုင်ရှိ လူငယ်လူရွယ်များသာမဟုတ် နိုင်ငံခြားရောက် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များသည်လည်း ရိုဇော်၏ဦးဆောင်ညွှန်ပြမှုကြောင့် အသွင်ပြောင်းနေကြပေပြီ။ ရိုဇော်သည် အခါအခွင့်သင့်တိုင်း သတင်းစာဆောင်းပါးများ ရေးသည်။ အခြားကျောင်းသားများလည်း သူ့နည်းတူ ဆောင်းပါးများ ရေးကြသည်။ သူတို့

မားလုံး ကြီးပမ်းနေကြသည်ကား ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ ပကတိဖြစ်ရပ်များနှင့် မခက်အခဲများကို လူအများ စိတ်ပါဝင်စားလာရေးပင် ဖြစ်၏။

ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် တစ်ထစ်အောင်မြင်ပြီဆိုပေမည်။ သူ ဖြစ်စေချင်သော၊ သူပုံသွင်းလိုသော ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များ၏ပုံစံကို ယခု တွေ့မြင် နေရပေပြီ။ သူ့ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကား ယင်းသို့ ပညာတတ်လူငယ်များ မွေးထုတ်ရမည်။ ၎င်းလူငယ်များ၏ စွမ်းရည်ဖြင့် အမိနိုင်ငံတော်ကြီး ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးကို ကြိုးပမ်းရမည်။

ရီဇော်သည် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် တတ်စွမ်းသမျှ ဆောင်ရွက်နေရ သော်လည်း အစ်ကိုကြီးပရောနိုကို အားနာသည်။ သူ့အတွက် ထောက်ပံ့နေရသော ကုန်ကျစရိတ်တွေမှာ မနည်းတော့။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် သကြားဈေး ကျနေသည်။ ပရောနို၏ စီးပွားရေးအခြေအနေမှာ သိပ်မကောင်းလှ။ ထို့ကြောင့် 'ပြန်ခဲ့ရမလား' ဟု စာလှမ်းရေးသည်။ ရေးသားရေးရသည် သူ့စိတ်က ဂျာမနီသို့ သွားချင်နေသေး သည်။ ဂျာမနီတွင် မျက်စိရောဂါကုပညာကို ဆက်လက်ဆည်းပူးချင်သည်။ သင်ကြားတတ်မြောက်လျှင် မွေးရပ်မြေသို့ ပြန်ပြီး ဆေးကုမည်။ မျက်စိနှစ်ကွင်း အလင်းမရတော့ပြီဖြစ်သော မိခင်ကြီးအား သူ့ပညာဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်မည်။ နောက်ပြီး ချစ်သက်သူစာ လီယိုနာကလေးနှင့် ရွှေလည်တွဲ၍ ပျော်ပွဲဆင်မည်။

၁၈၈၅ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပရောနိုထံမှ စာပြန်လာသည်။ စာထဲတွင် ရီဇော်အား ပညာကို ဆုံးခန်းတိုင် သင်စေလိုကြောင်း၊ ရီဇော် မနီလာသို့ပြန်လာရန် ငွေလုံးငွေခဲကြီး ပေးပို့ရမည်ထက် လစဉ်မှန်မှန် ပညာသင် စရိတ် ထောက်ပံ့ရမည်က အနည်းငယ်အသက်ရှုချောင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပရောနိုက ရေးသားလိုက်သည်။

တကယ်တော့ ညီငယ် စိတ်မကောင်းမည်စိုးသောကြောင့်သာ စာထဲ ထည့်မရေးခြင်းဖြစ်၏။ စင်စစ် ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ဖခင်ကြီးက မနှစ်မြို့။ အထူးသဖြင့် ပန်းချီဆရာနှစ်ယောက် ဂုဏ်ပြုပွဲတွင် ရီဇော်ပြောခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကြောင့် အဘိုးကြီးမှာ ဒေါသပိုပြီးထွက်ခဲ့သည်။ မိဘများက အန္တရာယ် စက်ကွင်းမှလွတ်အောင် ရှောင်စေလိုသည်။ ပညာကိုသာ ကြိုးစားစေလိုသည်။ ဤသည်ကို နားမထောင်သော သားမိုက်ဟူ၍ စိတ်ဆိုးသည်။ ထိုမျှမကသေး။ ၎င်း၏ နိုင်ငံရေးဂယက်များသည် အိမ်သူအိမ်သား ဆွေမျိုးများကို လာရောက် ရိုက်ခတ်မည်စိုးသည်။ စပိန်အာဏာပိုင်များ၏ဒေါသကို ကြောက်သည်။ ထို

ကြောင့် ဖခင်ကြီးက ပရောနိုအား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြေညာထားသည်။

“ဒီကောင် မနီလာပြန်လာရင် ငါ့အိမ်ရိပ်ကို မနင်းစေနဲ့။ မိဘစကား နားမထောင်တဲ့သားမိုက်ကို ဒီလိုပဲဆုံးမရမယ်”

သို့သော် ရီဇော် သည်အကြောင်းကို မသိရှာ။

ဆွေဝေးမျိုးဝေး တစ်နယ်တစ်ကျေးဝယ် အေးဆေးစွာမနေရ။ အခြေတကျ မနေနိုင်။ ခိုင်မာသောစိတ်ဓာတ်၊ တည်မတ်သောရည်မှန်းချက်ဖြင့် တိုင်းပြည် အတွက်၊ လူမျိုးအတွက်၊ မိဘကျေးဇူးဆပ်ရန်အတွက် လှည့်ပတ်ကျင်လည်နေရ ရှာသော ရီဇော်။ ငြိမ်းချမ်းသော မိဘ၏မေတ္တာရိပ်နှင့် နွေးထွေးသော ချစ်သူ ရင်ခွင်ဝယ် ခိုဝင်မှေးစက်ရင်း စိတ်လက်ကြည်သာ ပျော်နိုင်ပါသော်လည်း ပညာ မပြည့်အိုးကို တိုး၍ဖြည့်လိုပါသော ရီဇော်...။

ဂျာမနီပြည်သို့ ခြေဦးလှည့်ပြန်ပေပြီ။ ဂျာမနီအသွား ပြင်သစ်တွင် တစ်ထောက်နားခဲ့သည်။ ၁၈၈၅ ခု၊ ဇူလိုင်လကုန်ခန့်တွင် ပဲရစ်မြို့သို့ ရောက်ခဲ့ သည်။ မိတ်ဆွေပန်းချီဆရာ ဟွမ်လျူနာ၏ ပန်းချီရိပ်မြုံတွင် တည်းခိုသည်။ ဟွမ်လျူနာနှင့်နေထိုင်ရင်း ရေးလက်စဝတ္ထုကို ဆက်ရေးသည်။ ဝတ္ထုထဲ တွင် နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်များကို တတ်နိုင်သရွေ့ အဆာသွပ်သည်။ ဝတ္ထုမှာ တစ်ဝက်မျှ ပြီးနေပေပြီ။

သူတည်းခိုရာနှင့် မနီးမဝေးတွင် မျက်စိရောဂါကု ဆေးရုံကြီးရှိသည်။ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူမှာ “လူဝီဒီဗက်ကာ”ဆိုသူ မျက်စိအထူးကုဆရာဝန်ကြီး ဖြစ်၏။ လူဝီဒီဗက်ကာသည် ဥရောပတွင် အကျော်ကြားဆုံးသော မျက်စိပါရဂူ ကြီး ဖြစ်၏။ ရီဇော်က သူ၏ပညာအရည်အချင်းလက်မှတ်များ ကိုပြပြီး ဆရာကြီး ဗက်ကာထံ တပည့်ခံသည်။ ဆရာကြီးဗက်ကာကလည်း လူပျိုပေါက်သာသာ ကလေးမျှရှိသည့် အရှေ့တိုင်းသားကလေးကို စိတ်ဝင်စားသည်။ ထို့ကြောင့် ဆေးရုံတွင် ၎င်း၏လက်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းခွင့် ပြုလိုက်သည်။

ထိုစဉ်အခါက ကမ္ဘာပေါ်တွင် မျက်စိရောဂါကု အတတ်ပညာဟူ၍ သီးသီး သန့်သန့် ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ ကြာမြင့်လှသေးသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဥရောပတွင်ပင် မျက်စိရောဂါကု ဆေးရုံဟူ၍ များများစားစား မရှိသေး။ ဗက်ကာ သည် အထွေထွေရောဂါကု ဆရာဝန်တစ်ဦးမျှသာမဟုတ်။ မျက်စိရောဂါကုပညာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စွမ်းစွမ်းတမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၎င်း၏ လက်တွေ့ကျကျ တီထွင်မှုများသည် ဆေးပညာအတွက် များစွာ အထောက်အကူ

ပျော်လေသည်။

၁၈၈၆ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့စွဲဖြင့် အိမ်သို့ စာရေးသောအခါ ရီဇော်က စာတစ်ကြောင်း ထည့်ရေးပေးခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် ခွဲစိတ်ကုသမှုအားလုံးကို ဘယ်လိုခွဲစိတ်ရမယ်ဆိုတာ နားလည်နေပါပြီ”

သူ၏ ဉာဏ်ပညာထက်မြက်မှုကို ဆရာကြီးဗက်ကာက နှစ်သက်သည်။ ထူးချွန်မည့်သူတစ်ဦးဟု မျှော်လင့်ထားသည်။ ဆရာကြီးသည် ရီဇော်ကို သားအရင်းတစ်ယောက်သဖွယ် ချစ်ခင်လှသည်။

သို့တစေ ရီဇော်ကား ပညာရှာရာတွင် ရောင့်ရဲသူ မဟုတ်။ တင်းတိမ်သူ မဟုတ်။ သိပ္ပံပညာ၊ ဆေးပညာများ ထွန်းကားလျက်ရှိသော ဂျာမနီပြည်သို့ သွားချင်စိတ်မကုန်သေး။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီးထံ ခွင့်ပန်သည်။

“အေး...မင်းရဲ့ ပညာလိုလားမှု၊ စူးစမ်းရှာဖွေမှုကို ချီးကျူးပါတယ်ကွာ၊ ဂျာမနီပြည်ကပြန်ရင်လည်း ငါ့ဆီမှာလာပြီး အလုပ်လုပ်လှည့်ပါဦးလို့ ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်”

ဆရာကြီးဗက်ကာက သူ့ကို အနူးအညွတ် ခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။

နှင်းတွေသဲသဲကျနေသော ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပဲရစ်မြို့မှ ထွက်ခွာခဲ့၏။ ပြင်သစ်ပြည်နှင့် ဂျာမနီပြည် နယ်စပ်မြို့ကလေးသို့ ရောက်သောအခါ ရီဇော် မြင်ကွင်းအသစ်များကို တွေ့ရတော့သည်။

“အေဗရီကုတ်မြို့ကလေးဟာ ပြင်သစ်-ဂျာမနီနယ်စပ်ရဲ့ နောက်ဆုံးမြို့ကလေးပဲ။ ဒီမြို့ကလေးကို ဖြတ်ကျော်သွားတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် လူတစ်ယောက်ဟာ တခြားတိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို ရောက်လာပြီဆိုတာ သိသာလှတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘယ်နေရာပဲ ကြည့်လိုက်ကြည့်လိုက် တူညီဝတ်စုံတွေ၊ စစ်တပ်ပုံစံတွေပဲ တွေ့ရတယ်။ ဂျာမနီမှာ မီးရထားလုပ်သားတွေတောင် စစ်မှုထမ်းကြရတယ်။ ကျွန်တော်လိုက်လာတဲ့ ဒုတိယတန်းတွဲထဲမှာပဲ ပထမတန်း အခန်းတစ်ခန်း သပ်သပ်ရှိတယ်။ အဲဒီအခန်းထဲမှာ ရုရှားလူမျိုး မင်းသားတစ်ပါးနဲ့ သူ့ကြင်ရာတော်ကလေး ပါလာတယ်။ သူတို့နှစ်ယောက် အောက်ကိုဆင်းတိုင်းဆင်းတိုင်း တွေ့တဲ့လူတွေက စစ်ကျင့်ဝတ်အတိုင်း အလေးပြုကြတယ်။ ဂျာမနီပြည်ဟာ အမိန့်ကို တကယ်ရိုသေလေးစားတဲ့ တိုင်းပြည်ပဲ”

ရုရှောက်ခင်းသစ်တွေကို ငေးမောရင်း၊ လေ့လာရင်း၊ အံ့ဩရင်းနှင့်ပင်

ဂျာမနီမြေသို့ ခြေချခဲ့ရပေပြီ။

ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်။

ချမ်းအေးလှသည်။ ရုရှောက်လေရာ နေရာတိုင်းတွင် နှင်းနှင့် ရေခဲသာတွေ့ရသည်။ ဖြူဆွတ်သော ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်။

တည်းခိုခန်းငှားရမ်းခက သက်သာလှသည်။ ပဲရစ်တည်းခိုခန်းများနှင့် လားလားမျှမတူ။ သို့သော် တည်းခိုခန်းခသာ သက်သာသည်။ အခြားစရိတ်တွေက ခေါင်ခိုက်နေသည်။ မီးလှုံနိုင်ရန် အမြဲမီးဖိုထားရသဖြင့် မီးဖိုခစရိတ်မှာ မြင့်မားလှသည်။ ထိုသို့မှ မီးဖိုမထားလျှင်လည်း သွေးခဲ သေသွားနိုင်သည်။ သည်တော့ သူ့တွင်ပါလာသော ငွေအသပြာမှာ မှန်းဆထားသည်ထက် ပိုပြီး မြန်မြန်ကုန်နေတော့၏။ အခြားအခက်အခဲတစ်ခု ရှိသေးသည်။ ဂျာမနီစကားကောင်းကောင်းမတတ်ခြင်းပင်။

သို့ဖြစ်သည့်တိုင် “အောဂျင်းကလင်းနစ်”ဆေးရုံတွင် လက်ထောက်ဆရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခွင့်ပြုလိုက်သဖြင့် တော်သေးသည်။ သို့သော် နေ့တစ်ဝက်သာ အလုပ်ဆင်းနိုင်သည်။ ကျန်နေ့တစ်ဝက်၌ ဂျာမနီစကားကို ကြိုးစားသင်ယူနေရသည်။

ဤဆေးရုံ၌ ဥရောပတစ်ခွင် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသော ဆရာဝန် “အော့ဘိုဘက်ကာ”နှင့် တွဲဖက်အလုပ်လုပ်ရသည်။ ထိုအတွင်း “ဝီလျံကွန်း”ဆိုသူနှင့်လည်း သိကျွမ်းခွင့်ရလိုက်သည်။ ဝီလျံကွန်းသည်လည်း အောင်မြင်ကျော်ကြားသော ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်၏။ အရာဝတ္ထုတစ်ခုသည် ၎င်း၏အလင်းအမှောင်အရ ကင်မရာမှန်ဘီလူးမှတစ်ဆင့် ဖလင်ကော်ပြားပေါ်သို့ ကူးသွားသည်။ ဤသဘောတရားသည် လူတစ်ယောက် ကြည့်ရှုလိုက်သော အရာဝတ္ထုတစ်ခု မျက်လုံးထဲတွင် ထင်ဟပ်လာပုံနှင့် ထပ်တူထပ်မျှပင်ဖြစ်ကြောင်းကို ကမ္ဘာတွင် ပထမဦးဆုံးလက်တွေ့ရှင်းလင်း တင်ပြသူမှာ ဝီလျံကွန်းဖြစ်သည်။

ပြင်သစ်ပြည်၊ ပဲရစ်မြို့တွင်ရှိစဉ်က ခွဲစိတ်ကုသမှုများစွာ ပြုလုပ်ခဲ့ရသည်။ ဂျာမနီဆေးရုံတွင် ရီဇော်သည် ခွဲစိတ်ကုသမှု မြောက်မြားစွာ မပြုလုပ်ရ။ သို့သော် ဂျာမနီသည် သူတေသနလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်ထွန်းကားသောဒေသဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရောဂါဘယများ၏ အခြေခံဓာတ်မြစ်များကို ပိုမိုနားလည် တတ်သိခွင့်ရသည်။

တစ်နေ့တွင် ရီဇော်သည် သူမရောက်ဖူးသေးသော ဒေသများသို့ ခရီးသွား

လမ်းညွှန်စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြင့် လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်း သင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးနှင့် ကြေ့ဆုံသိကျွမ်းခွင့်ရသည်။ သင်းအုပ်ဆရာသည် ပရိတ်တက်စတင့်ဂိုဏ်းဝင်တစ်ဦး ဖြစ်၏။ သူက ရီဇော် အခက်အခဲတွေ့နေရသော ဂျာမန်စကားကို ကူညီသင်ကြား ပေးပါမည်ဟု ကမ်းလှမ်းသည်။ ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်၏ အနောက်ဘက်ရှိ တောင် ကုန်းများပေါ်တွင် “စီလင်းစဖဲ” ရွာကလေး၌ သင်းအုပ်ဆရာ “ကားလ်အူးလ်မား” နေထိုင်သည်။ တောအုပ်များဝိုင်းရံထားသော ၎င်းရွာကလေးတွင် ရီဇော် လာ ရောက်နေထိုင်ပါဟု အူးလ်မားက ဖိတ်ခေါ်သည်။

ပုဂံစုဖူးတွေတဝေဝေဖြင့် ပန်းမျိုးစုံ ရောင်စုံခြယ်ဖူးပွင့်လှပနေသော မိုးဦး ပေါက်ကလေးတွင် စီလင်းစဖဲရွာကလေးသို့ ရီဇော် ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ ဂျာမန်၏ ကျေးတောရွာကလေးတွင် ပထမဆုံးနေထိုင်ဖူးခြင်းဖြစ်၏။

အေးချမ်းသာယာလှသော ရွာကလေးတွင် ရီဇော် ပျော်မွေ့နေသည်။ အူးလ်မားမိသားစုကလည်း သူ့အပေါ် ခင်မင်သည်။ ဧည့်ဝတ်ကျေသည်။ လေ တပူပူတိုက်နေသော တောလမ်းကလေးများတွင် လမ်းလျှောက်ရသည်ကို ကျေနပ် သည်။ သာယာလှပပြီး ပန်းချီဆန်သော ယာခင်းများကို ငေးမောနေရသည်မှာ ကြည်နူးဖွယ်ပင်။ တောင်ကုန်းမြင့်များသည် စိမ်းစို သော သစ်တောခမောက်ကို ဆောင်းထားသည်။ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် တောင်ကုန်းမြင့်များကို ရှုငေးရသည်မှာ ချမ်းမြေ့ ရင်အေးဖွယ်ကောင်းလှသည်။

ကားလ်အူးလ်မား ဂရုတစိုက်သင်ပြပေးမှုကြောင့် ဂျာမန်စကားပြော တိုးတက်လာသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် သူ့ဝတ္ထု၏ နောက်ဆုံးအခန်းများကို လက်စသတ်နိုင်သည်။ ဝတ္ထုထဲတွင် ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အချက် အလက် တော်တော်များများ ထည့်သွင်းထားရာ ၎င်းအချက်အလက်များ မှန်ကန် တိကျမှု ရှိမရှိ ပြန်လည်စစ်ဆေးရသည်။ ထို့ကြောင့် သင်းအုပ်ဆရာ ကားလ် အူးလ်မားနှင့် ဘာသာရေးအမြင်များ၊ သဘောတရားများကို အကျေအလည် ဆွေးနွေးဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး သူ့ဝတ္ထုကို အချောကိုင်ပြန်သည်။ ထိုအခါ အခန်းတော်တော်များများကို ဖြတ်တောက်ပစ်သည်။ ချုံ့ပစ်သည်။ ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းများ ပျော့ပျောင်းအောင် ပြင်ပစ်သည်။

သို့တိုင် သည်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးမှာ မလွယ်။ သည်စာအုပ်မှာ စီးပွားရေး အရ မျက်စိကျလောက်သောစာအုပ်မဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများသာ စိတ်ဝင်စား မည့်စာအုပ် ဖြစ်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ဥရောပသား ထုတ်ဝေသူများက အနစ်နာခံပြီး

ထုတ်ဝေပေးပါမည်လား။ စပိန်ဘာသာဖြင့် ရိုက်နှိပ်မည်မှန်သော်လည်း မည်သည့် စပိန်လူမျိုးက တာဝန်ခံ ထုတ်ဝေပေးပါမည်နည်း။ သည်စာအုပ်၏ တစ်ခုတည်း သောဈေးကွက်ဖြစ်သည့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင် မရောင်းရဟု တားမြစ်ခြင်းခံရကောင်း ခံရမည့်စာအုပ် ဖြစ်နေ၏။ သည်တော့ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးတွင် အတွင်ကျယ်ဆုံး၊ ဈေးအသက်သာဆုံးဟု နာမည်ရသော လိုက်ပစစ်ကဲ့သို့သော မြို့တွင်ပင် ထုတ်ဝေ သူ ရှာတွေ့ရေးမှာ မလွယ်။

နောက်ဆုံး ပရှာနိုဆီ ဇာရေးရသည်။ ပရှာနိုအနေဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေ ရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင် အကြောင်းပြန်ရန်ဖြစ်၏။ သည်စာရေးပြီးချိန်မှာပင် ရီဇော်သည် ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်မြို့သို့ ပြန်ပြောင်းခဲ့ သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် လိုက်ပစစ်မြို့သို့ ခရီးဆက်ဦးမည်။ လိုက်ပစစ်တွင်မှ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးကို ပြင်ဆင်စီစဉ်နိုင်မည်။

ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်မှ မခွဲခွာမီ ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်တက္ကသိုလ် နှစ်ငါးရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲတော်ကို တက်ရောက်ခဲ့သေးသည်။ ယင်းပွဲတော်ကား ကြီးကျယ် သည်။ ခမ်းနားသည်။ အံ့ဩဖွယ်ရာ၊ ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ၊ တက်ကြွဖွယ်ရာ ခုံလှသည်။ သည်မျှ ထည်ဝါစည်ကားလှသော ဟိုက်ဒယ်လ်ဘာ့ဂ်မြို့ကြီးကို ခွဲခွာရပေဦးတော့ မည်။ သည်အကြောင်းကို ရီဇော်က သူ့မှတ်တမ်းစာအုပ်ထဲတွင် ကြေ့ကွဲစွာ ရေးခဲ့သည်။

“ကဗျာဆန်လှ၊ သာယာလှတဲ့ သည်မြို့ကြီးမှာ မြူးကြွရွှင်ပျော်ခဲ့ရတဲ့ သမယတွေကို ဘယ်သောအခါများမှ ပြန်လည်ကြုံတွေ့ရပါဦးမည်နည်း။ ပြင်ပ ကမ္ဘာမှ အလည်ရောက်လာသူများသည် သည်မြို့တော်ကြီးကို မည်သည့်အခါ များမှ ပြန်လည်ရောက်ခွင့်ကြုံပါမည်နည်း။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်ကော ခွဲခွာသွားပြီး နောက် ပြန်လာခွင့် ကြုံပါဦးမည်လား။

“လေနဲ့အတူ လွင့်ပါးပြန်ကျဲကုန်ကြရာတဲ့ မျိုးစေ့ကလေးတွေရဲ့ ကံကြမ္မာ ကို လေလာကြည့်စမ်းပါ။ နေရှိန်ကြောင့် အခိုးအငွေ့အဖြစ် ဘဝပြောင်း ပျောက် ကွယ်သွားရတဲ့ ရေမှုန်ရေမွှားကလေးတွေရဲ့ ကံကြမ္မာကို စေ့ငကြည့်စမ်းပါ။

“တချို့က ပန်းပွင့်ကလေးတွေရဲ့ ရင်ခွင်ထဲကို မြူနှင်းမှုန်ကလေးတွေ အဖြစ် ပြန်ဆင်းလာကြတယ်။ တချို့ကျတော့ နှင်းခဲဘဝ၊ ရေခဲဘဝကို ပြောင်း သွားကြရတယ်။ တချို့ခမျာမှာ ရွံ့ထဲ၊ ဗွက်အိုင်ထဲကို သက်ဆင်းရရှာတယ်။ တချို့ဆို တောင်ကျရေလို အစီးသန်၊ ပြင်းထန်လှတဲ့ ရေစီးကြောင်းထဲ ပြန်ကျပြီး

မြတ်ဦး

ပျောပါသွားကြရှာသည်။ တစ်ခုတော့ရှိတယ်လေ။ သူတို့ဟာ ဘယ်သောအခါမှ ပျောက်ပျက်မသွားဘူး။ သဘာဝတရားရဲ့အောက်မှာ ရှင်သန်လည်ပတ်နေမြဲပဲ။

“ကျွန်ုပ်၏ကံကြမ္မာကကော။ ရေမှုန့်ရေစကလေးများ၏ ကံကြမ္မာနှင့် တူညီနိုင်ပါမည်လား။ တန်ဖိုးမဲ့ဘဝသို့ ဘယ်သောအခါမျှ မရောက်သော ရေမှုန့် ရေစကလေးများ၏ ကြမ္မာလို ကျွန်ုပ်၏ကံကြမ္မာကော ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား။

“ကျွန်ုပ် စဉ်းစားနေမိပါ၏။ တွေးတောနေမိပါ၏”

မဟာမိတ် ရှာပုံတော်

စားပွဲပေါ်တွင် သမ္မာကျမ်းစာအုပ်သုံးအုပ်။ ဟီးဘရူးဘာသာဖြင့် တစ်အုပ်။ ခေါမဘာသာဖြင့် တစ်အုပ်။ လက်တင်ဘာသာဖြင့် တစ်အုပ်။

အခန်းထဲတွင် အနွေးဓာတ်နည်းပါးလှသည်။ အပြင်တွင် နှင်းများ သိပ်သည်းစွာကျနေသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး ဖြူဖြေးလျက်။ ဘာလင်မြို့၏ ဆောင်းတွင်းကာလတည်း။

ရိုဇော်၏ အသားအရေမှာ ဖြူဖြောနေသည်။ မျက်လုံးဟောက်ပက် ဖြစ်နေသည်။ ကြာချေပြီ။ ညများတွင်လည်း အိပ်မပျော်။ အစာလည်း မစားနိုင်။ နောက်ပြီး အခန်းထဲတွင် တစ်ကိုယ်တည်း။ အဖော်မရှိ။ အပေါင်းမရှိ။

မနီလာတွင် ရှိစဉ်က သူငယ်ချင်း ဆေးကျောင်းသားတစ်ဦးက ပြောပြဖူးသည်။ ရိုဇော်တွင် အဆုတ်ရောဂါဖြစ်နိုင်သောလက္ခဏာများ တွေ့ရသည် ဆိုသည်မှာ မှန်နေပေပြီ။ ယခု သူ့တွင် အဆုတ်ရောဂါ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများကို တွေ့နေရသည်။ အဆုတ်ရောဂါသည် သူ့ကို လူ့လောကကြီးထဲမှ အပြီးအပိုင် ခေါ်ဆောင်သွားတော့မည့်ဟန်ပင်။

သံမဏိလိုမာကျောသော စိတ်ဓာတ်သည်လည်း ကြာတော့ မခံနိုင်။ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်အတူ ပျက်ယွင်းလာသည်။ အားငယ်လာသည်။

နှစ်နှစ်ကျော် အချိန်ယူရေးလာခဲ့သော “ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ” ဝတ္ထုကို မီးရှို့ပစ်ရန်ပင် ကြံစည်မိသည်။ သူမရှိတော့သည့်နောက်ပိုင်းတွင် သည် ဝတ္ထုကို မည်သူတွေက လာပြီးဂရုတစိုက် ထုတ်ဝေကြပါမည်နည်း။ နောက်ပြီး သံယောဇဉ်ကြီးလှသည့် သူ့တိုင်းပြည်၊ သူ့မြို့၊ သူ့ရွာ၊ သူ့ဆွေမျိုးများဖြစ်သော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ။ ဘယ်သူတွေက သူတို့၏ လိုလားချက်များကို ဂရုတစိုက် ကိုင်တွယ်တောင်းဆိုပေးကြပါမည်နည်း။ တိုက်ပွဲဝင်ပေးကြပါမည်နည်း။

“မဖြစ်ဘူး။ ငါ သေလိုမဖြစ်သေးဘူး။ ငါ မသေချင်သေးဘူး။

ငါလုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိသေးတယ်။ ငါလုပ်ချင်တာတွေ ဘာမျှ မဖြစ်မြောက်သေးဘူး။ ငါအသက်ရှင်နေဦးမှ”

သို့သော် သူ့ကျန်းမာရေးက အခြေအနေမကောင်းတော့။ ဗုန်းဗုန်းလဲနေပြီ။ ငွေကြေးလည်း ပြတ်နေပြီ။ ငွေကြေးပြတ်နေသည့်အတွက် နံနက်မိုးလင်း အိပ်ရာ ထဲတွင် ရေတစ်ခွက်ဖြင့် အာဟာရဖြည့်ရသည်။ နေ့လယ်စာ စားသောအခါ အသီးအရွက်ဟင်းကလေးဖြင့် တင်းတိမ်ရသည်။ အသားငါးများ ဝယ်မစားနိုင်။ ညနေဘက်တွင် အဆာပြေ သရေစာမျှဖြင့် ဖိုက်ဖြည့်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ယင်းအဆာပြေ သရေစာကိုပင် မစားရ။

သည်ကြားထဲတွင် သူက အလေးမ လေ့ကျင့်လိုက်သေးသည်။ ပထမတော့ ဟန်သည်။ ဂျာမန်လူငယ်များ အလေးမပြိုင်ပွဲတွင်ပင် ဆုရလိုက်သေးသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကြာတော့ မခံနိုင်။ သူစားသော အစားအစာနှင့် ကုန်ခန်းသော အင်အားမှာ မမျှတ။ ယောက်ျားတစ်ယောက်အနေဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာ တိုးတက် ကြီးထွားသင့်သလောက် ကြီးထွားပါသည်။ အင်အားမှာမူ ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် တိုးတက်မလာ။ မီးစာမကျွမ်းသေးသော်လည်း ဆီးနန်း နေပေပြီ။ သည်မီးတောက် မည်မျှ ကြာရှည်ခံနိုင်ပါဦးမည်နည်း။ မရဏမင်း၏ ခြေသံကို သူကြားနေရပြီ။ လေအဝှေ့ဒဏ်ကို ခုခံနိုင်စွမ်း ရှိပါဦးမည်လား။

ကံကြမ္မာလှလှည့်စား၏ အပြောင်းအလဲက မြန်လှပေသည်။ အထီးကျန်ဘဝဖြင့် သေခြင်းတရားကို ကြိုဆိုနေသော ရီဇော်ထံသို့ စည်သည်တစ်ယောက် ရောက်လာသည်။ ခင်မင်လှသော သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ “မက်စီဖို ဗိုင်အိုလာ” ဖြစ်၏။ ဗိုင်အိုလာသည် စပိန်ပြည်၊ ဘာစီလိုနာမြို့တွင် ကျောင်းတက်နေရာမှ သင်ခန်းစာများပြီးဆုံးသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျာမန် ဘာသာစင်ကြားရန် ဂျာမန်သို့ ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

“ဟာ... သူငယ်ချင်း၊ ဘယ်လိုဖြစ်နေတာလဲ၊ ငါဖြင့် မှတ်တောင် မမှတ်မိ ဘူး”

ရီဇော်၏အခြေအနေကို မြင်တွေ့ရသောအခါ ဗိုင်အိုလာ တုန်လှုပ်သွား သည်။

“ငါကတော့ သေမင်းတံခါးခေါက်သံကို စောင့်နေတာပဲ ဗိုင်အိုလာရေ။ အဆုတ်ရောဂါက တော်တော်ကလေး ဖိစီးနေပြီလေ”

ရီဇော်၏ဖြေကြားသံကို ကြားလျှင်ကြားချင်း ဗိုင်အိုလာက ဆေးစစ်ကြည့် သည်။ သေသေချာချာ ဂဃဏနာ လေ့လာသည်။ နောက်ဆုံး ဗိုင်အိုလာမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်သည်။ ရီဇော် အဆုတ်ရောဂါ ခံစားနေရခြင်းမဟုတ်။ အာဟာရချို့တဲ့ပြီး အားပြတ်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။ အင်အားဖြစ်စေမည့် အစား အသောက်ကောင်းကောင်း မစားသောကြောင့် ပင်ပန်းမှုဒဏ်ကို မခံနိုင်ဘဲ လဲခြင်း သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစာများစားစေသည်။ ပင်ပင်ပန်းပန်း အားစိုက်ရ မည့် အလုပ်များကို ရှောင်စေသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင် ရီဇော်နှင့်အတူနေပြီး ကြပ်မတ် ကုသသည်။ အစားအစာ စားသောအခါတွင်ပင် ရီဇော်တစ်ယောက်တည်း မစား စေရ။ သူနှင့်အတူစားစေသည်။

ဗိုင်အိုလာ သင်ကြားချင်သော ဂျာမန်စာကို ရီဇော်က သင်ပြပေးသည်။ သူငယ်ချင်းဗိုင်အိုလာ၏ ကျေးဇူးကြောင့် ရီဇော် ပုံမှန်အခြေအနေသို့ တဖြည်းဖြည်း ပြန်ရောက်လာသည်။ သေရွာတံခါးဝမှ ပြန်လှည့်လာနိုင်သည်။ အားအင်တွေ ပြန်ပြည့်လာသည်နှင့်အတူ သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်ချက် ပြန်ရလာသည်။ ငြိမ်းခါနီး ဆီမီးခွက်သည် ဆီပြန်ပြည့်လာပြန်ပြီဖြစ်၏။ မီးတောက်သည် နဂိုအတိုင်း ပြန်လည်ထွန်းလင်းလာပြန်ပြီ ဖြစ်၏။

၁၈၈၇ ခု၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဘာလင်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ ‘ဖီယိုဒါဂျက်ဂါ’ နှင့် သိက္ခာမီးခွင့်ရသည်။ ဂျက်ဂါ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ မျိုးမတူ စာတိုခြားသည့် လူသားများ၏ ဉာဏ်ရည်ကွာခြားမှုကို သိပ္ပံနည်းကျကျ သုတေသနပြုထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ ယင်းပြဿနာကို ရီဇော်ကလည်း စိတ် ဝင်စားသဖြင့် သူတို့နှစ်ဦးမှာ ချက်ချင်းလိုပင် ရင်းနှီးသွားသည်။

ဂျက်ဂါနှင့် သိက္ခာမီးခွင့်ရအောင် စာရေးမိတ်ဆက်ပေးသူမှာ ဟာဒီနန် ဘလူးမင်းထရစ်ဖြစ်သည်။ ဘလူးမင်းထရစ်သည် ဖိလစ်ပိုင်ကို စိတ်ဝင်စား သူဖြစ်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်သမိုင်းသာမက ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများရှိ လူမျိုးစုများနှင့်

ဘာသာစကားများအကြောင်းကို စာအုပ်စာတမ်းများ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။
 ထိုသို့ ဥရောပသား ပညာတတ်လူငယ်များ ဖိလစ်ပိုင်ကို စိတ်ပါဝင်စား
 ခြင်းမှာ အားတက်ဖွယ်ရာဖြစ်၏။ စိတ်ပါဝင်စားသူ များလေလေ တိုင်းပြည်
 အတွက် အကျိုးများလေလေဟု ရိုဇော် ယူဆ၏။ သို့ဖြစ်သဖြင့် ရိုဇော်က
 ဘလူးမင်းထရစ်ထံ စာရေးမိတ်ဆက်သည်။ တာဂါလော့ဘာသာဖြင့် ရေးသား
 ထားသော သင်္ချာစာအုပ်တစ်အုပ်ကိုလည်း ပေးပို့လိုက်သည်။ ထိုအချိန်မှစပြီး
 ဘလူးမင်းထရစ်နှင့် ရိုဇော် ခင်မင်ရင်းနှီးသွားတော့သည်။ စာများဖြင့် အပြန်
 အလှန် ဆွေးနွေးကြသည်။ ငြင်းခုံကြသည်။ အသိအမြင်ချင်း ဖလှယ်ကြသည်။
 သူတို့နှစ်ဦး အပြန်အလှန်ရေးသားသော စာများကို စုလိုက်သောအခါ တောင်ပုံ
 ရုပ်ပုံဖြစ်နေသည်။ ဘလူးမင်းထရစ်နှင့် ရိုဇော်သည် သေသည်အထိ ရင်းနှီးချစ်ခင်
 သော မိတ်ဆွေများအဖြစ် စာချင်းဆက်သွယ်ခဲ့ကြလေသည်။

တိုင်းတစ်ပါးသား မျက်နှာစိမ်းများအလယ်တွင် မိမိရည်မှန်းချက်
 ပေါက်မြောက်အောင်မြင်ရေးအတွက် ရိုဇော် မနားမနေ ကြိုးပမ်းနေရသည်။
 ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေရသည်။ သည်ကြားထဲ ဥရောပလူနေမှုအဆင့်အတန်းက
 မြင့်မားလွန်းသည်။ ငွေကုန်ကြေးကျစရိတ်စက များပြားလွန်းလှသည်။ ငွေကြေး
 မဖူလုံသော ရိုဇော်အဖို့ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကြုံရသည်။ ဆင်းရဲမှုအထွေထွေကို ရင်ဆိုင်
 ရသည်။ သို့သော် သူ မမှု။ ခါးစည်းခံသည်။ ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင် ရင်ဆိုင်နိုင်အောင်
 ကြိုးစားသည်။ အရေးကြီးသည်က မိမိ၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ပေါက်မြောက်
 အောင်မြင်ရေးတည်း။

ပရနာနီထံမှ ပြန်စာကိုမျှော်နေရသည်။ သူ့ဝတ္ထုထုတ်ဝေရေးမှာ ပရနာနီ
 ငွေပို့ပေးမှ ဖြစ်မည်။ ပရနာနီဆီမှ အကျိုးအကြောင်း စာပြန်မလာသဖြင့် မောနေ
 သည်။ နောက်ဆုံးတော့ သူ့မျှော်ခဲ့သောစာ လာလေသည်။ ခန့်မှန်းခြေ ကုန်ကျ
 စရိတ် မည်မျှရှိမည်ကို စာရေးပါဟု ပါလာသည်။ ရိုဇော် အလွန်ဝမ်းသာမိသည်။
 အားတက်မိသည်။ ချက်ချင်းပင် ကုန်ကျစရိတ် ခန့်မှန်းခြေကို စာပြန်ရေး
 လိုက်သည်။ ထို့ပြင် စာအုပ်ရိုက်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာမည်ဟုလည်း
 အကြောင်းကြားလိုက်သည်။

ခုတော့ အချိန်တန်ပေပြီ။

သူသည် အသိပညာဆည်းပူးနေရသော ပညာသင်ကလေးမျှ မဟုတ်တော့။
 အတွေ့အကြုံ ရှာဖွေလေ့လာနေရသော နိုင်ငံရေးခရီးသည်ကလေးမျှ မဟုတ်

တော့။

ကျောင်းပညာကို ထိုက်သင့်သမျှဆည်းပူးခဲ့ပြီ။ အတွေ့အကြုံများလည်း
 ရသင့်သလောက် ရခဲ့ပြီ။ ယခု ရိုဇော်သည် အစစအရာရာ နုနယ်ပျော့ပျောင်း
 သော လူငယ်ကလေး မဟုတ်တော့။ တည်ငြိမ်သော၊ ရင့်ကျက်သော၊ လူလား
 မြောက်သော ရိုဇော်။ ဦးတည်ချက်မပျောက်သော၊ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအကျိုး
 ကို သယ်ပိုးရန် အသင့်ဖြစ်နေသော ရိုဇော်။

စပိန်နှင့် ဂျာမနီတွင် နေထိုင်စဉ်အတွင်း ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများသည်
 သူ၏အတွေးအမြင် ခံယူချက်များကို ကြည်လင်ပြတ်သားစေသည်။ ထိုအတွေး
 အမြင် ခံယူချက်များထဲတွင် သူ၏ကိုယ်ကျိုးအတွက် လုံးဝမပါ။ သူ၏ဂုဏ်သိက္ခာ
 မြင့်မားရေးအတွက် လုံးဝမမျှော်လင့်။

ကိုလိုနီ ထမ်းပိုးအောက်တွင် ရုန်းကန်ရင်း အခွင့်အရေးမှန်သမျှ ဆုံးရှုံးနေ
 သောဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်သည် တစ်နည်းတစ်ဖုံ တိုးတက်ပြောင်းလဲရမည်။ ပြောင်း
 ကို ပြောင်းလဲရမည်။

ဤကား သူ၏ သံမဏိဆုံးဖြတ်ချက်။ ။

ဗိုင်အိုလာက ရီဇော်ကိုကြည့်ပြီး အားမလိုအားမရ ဖြစ်မိသည်။ ပျောက်ဆုံးနေသောသူခဘုံကို သူ အစအဆုံး ဖတ်ထားရသည်။ သည်ဝတ္ထုသည် စီးပွားရေးအရ စွဲချင်မှစွဲမည်။ သို့တစေ ဦးတည်ချက်ကောင်းသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ ဘဝကို ပီပီပြင်ပြင် ဖော်နိုင်သည်။

“ဒီလိုလုပ်ဗျာ၊ ခင်ဗျားဝတ္ထုကို ကျွန်တော်ထုတ်မယ်။ ကုန်ကျစရိတ် အကုန်လုံးကို ကျွန်တော်ခံမယ်”

ဗိုင်အိုလာကကားကြောင့် ရီဇော်မှာ အံ့သြသွားသည်။ နောက်ပြီး ဝမ်းလည်း သာမိသည်။ သို့ပေမဲ့ ဗိုင်အိုလာကို အားနာနေပြီ။

“ဟာ... မဖြစ်သေးပါဘူး၊ ခင်ဗျားကျေးဇူးတွေ ကျွန်တော်အပေါ်မှာ များနေပြီ။ ခင်ဗျားသာ ရောက်မလာရင် ကျွန်တော် ဒီအခြေရောက်မှာတောင် မဟုတ်ပါဘူးဗျာ”

သို့တိုင် ဗိုင်အိုလာက ရီဇော်ဒုက္ခကို ကြည့်မနေနိုင်။ ပါရမီဖြည့်ချင်သည်။ ရီဇော်ရည်မှန်းချက်တွေ အထမြောက်အောင်မြင်စေချင်သည်။

“ကဲ...ခင်ဗျား ကျွန်တော့်ကို ကူညီချင်တယ်ဆိုရင် ဒီလိုလုပ်မယ်။ ခင်ဗျား ကုန်ကျစရိတ်တွေကို အကုန်မှတ်ထား။ အဲဒီငွေဟာ ကျွန်တော့်ကို ချေးတဲ့ငွေအနေနဲ့ သတ်မှတ်ထား။ တစ်နေ့နေ့မှာ ကျွန်တော် ပြန်ဆပ်မယ် ဟုတ်လား။”

နောက်ဆုံး ရီဇော်၏အကြံပြုချက်ကို လက်ခံလိုက်သဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးပြဿနာ ပြေလည်သွားသည်။

ရီဇော်ကတော့ စိတ်ကူးခရီးစဉ် ဆွဲနေသည်။ စာအုပ်ကိစ္စ လုံးဝပြီးပြတ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အမိနိုင်ငံသို့ပြန်မည်။ မွေးရပ်မြေကို လွမ်းလှပြီ။ ထိုစဉ်အတွင်း ပရဂျာနယ်မှ စာရောက်လာသည်။ စာကိုဖတ်ကြည့်ပြီး ရီဇော် တွေဝေမိသည်။ ပရဂျာနယ် လေသံခပ်မာမာဖြင့် ရေးထားသည်။ ရီဇော် ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာရေးကို လုံးဝသဘောမတူ။

“သွားဖို့ကိစ္စတုန်းက မင်းဘာသာမင်း ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ အခု ပြန်ဖို့ကိစ္စကိုတော့ ငါ့ကို ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပေးပါ”

ဖိလစ်ပိုင်သို့ပြန်ရေးကိစ္စကို ဖျက်သုက များနေသည်။ ရီဇော် လုံးဝ မမျှော်လင့်သူတစ်ဦးကလည်း ဖျက်သေးသည်။ ပုံနှိပ်တိုက်မှ အလုပ်သမားတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူက ပုံနှိပ်ပြီးသား ပရုများကို ရီဇော်ထံ နေ့စဉ်လာပေးရသည်။ သူ့လက်ထဲတွင် ကိုင်ဆောင်လာရသော စာရွက်များသည် သာမန်စက္ကူမျှမဟုတ်။

[၇]

ပြတ်ပြတ်သားသား စိန်ခေါ်ခြင်း

ပျောက်ဆုံးနေသော သူခဘုံ။

၁၈၈၇ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်၊ တနင်္လာနေ့ည ၁၁:၃၀ တွင် အချောကိုင် အပြီးသတ်နိုင်ပေပြီ။

ရီဇော်ခေါင်းပေါ်မှ ဝန်ထုပ်ကြီးတစ်ခု ကျသွားပြီဖြစ်၏။ သို့သော် ဝန်ထုပ်တစ်ခု ကျန်သေးသည်။ ထုတ်ဝေမည့်သူ ရှာရဦးမည်။ ဈေးအသက်သာဆုံး ပုံနှိပ်တိုက်ကို စပ်ဟပ်ရဦးမည်။ ရီဇော်နှင့် ဗိုင်အိုလာသည် ပုံနှိပ်တိုက်များကို တစ်တိုက်ဝင်တစ်တိုက်ထွက် ရှာပုံတော်ဖွင့်ကြသည်။

ထိုအတွင်း ပရဂျာနယ်မှ ငွေရောက်လာသည်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရန် ငွေပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော် ကြွေးတင်နေသော စားစရိတ်နှင့် အိမ်လခများ ပေးဆပ်လိုက်သောအခါ ကုန်လုခမန်းဖြစ်သွားသည်။

“ဟေ့...စာအုပ်ရိုက်ဖို့ကော ပိုက်ဆံကျန်သေးရဲ့လား။”

“စာအုပ်ရိုက်ဖို့နေနေသာသာ စားစရတောင် နောက်ထပ်လိုနေသေးတယ်”

“ဒီလိုဆို ဘယ်လိုလုပ်မယ်လို့ စိတ်ကူးသလဲ”

ဗိုင်အိုလာက ပူပန်သည်။ ရီဇော်ကတော့ ခပ်အေးအေးပင်။ အပြုံးမပျက်။

“အို...ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးဦးကို လိုက်စပ်ရုံပေါ့ဗျာ”

...တစ်နေ့သောအခါတွင် ဖိလစ်ပိုင်ရှိ စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကြီးတစ်ခုလုံးကို လှုပ်ခါသွားအောင် ပေါက်ကွဲစေမည့် “ဒိုင်းနမိုက်” များဖြစ်ကြောင်း သူသိသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးသူ ရီဇော်ကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ မပြန်ပါနှင့်ဟု တားသည်။ အကယ်၍ ပြန်ခဲ့လျှင် “တစ်ခု” တော့ သေချာသည်။ ၎င်း “တစ်ခု” ကိုမူ ပါးစပ်က မပြော။ လည်ပင်းကိုဖြတ်သည့်ဟန်အမူအရာ လုပ်ပြသည်။

ရီဇော်က ထိုသူပြောသမျှကို ပြုံးပြီးနားထောင်နေသည်။ မည်သို့မျှ ခွန်းတုံ့ မပြန်။ သဘောကတော့ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မည်သို့မျှပြန်မပြင်ဟု ဆိုလိုခြင်းပင်။

သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကား ခိုင်မာလှသည်။ သူတစ်သက်လုံး ကြိုးစားလာ သမျှကို တွေ့ကြုံရမည့်အန္တရာယ်ကြောင့် အပျက်အစီးမခံနိုင်။ ဥရောပသို့ စွန့်စား ထွက်လာခဲ့ခြင်းမှာ အကြောင်းမဲ့မဟုတ်။ စိတ်ကူးယဉ်ခရီးမဟုတ်။ တစ်နေ့တွင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို ပြောင်းပစ်ဖို့ ကြိုးစားရန် ထွက်လာ ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ကြိုးစားရာတွင် ထိုက်သင့်သောတန်ဖိုးကိုတော့ ပေးဆပ်ရ မည်သာ မဟုတ်ပါလား။ ရင်းနှီးရမည့်တန်ဖိုးသည် သူ၏ ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့် လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သူ၏အသက်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် ဖြစ်ပေါ်လာ သမျှအခြေအနေကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ကြံကြံနိုင်နိုင် ရင်ဆိုင်ရန် သူ့ဆုံးဖြတ်ထားပေပြီ။ တခြားသူများနည်းတူ ဗိုင်အိုလာကလည်း ဖျောင်းဖျံသည်။ ဖိလစ်ပိုင်သို့ မပြန်စေလို။

“ခင်ဗျားအတွက် ဘေးအန္တရာယ် များလွန်းပါတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော့် သဘောကတော့ ဖိလစ်ပိုင်ကို လုံးဝမပြန်စေချင်ဘူး။ ဟိုမှာက အခြေအနေ မကောင်းဘူး မဟုတ်လား”

“ကျွန်တော်တို့လို အာရှတိုင်းသားတွေအတွက် ဥရောပမှာ နေရာ မရှိပါ ဘူးဗျာ။ ဥရောပတိုင်းသားတွေဟာ လူမျိုးကြီးဝါဒကို မြတ်နိုးတဲ့လူတွေပါ” ဗိုင်အိုလာကိုမူ ရီဇော်က အေးအေးဆေးဆေး ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှင်းပြ သည်။

“ဒီလိုဆိုလည်း ဥရောပသားအဖြစ် ပြောင်းယူလိုက်ပါဗျာ”

“ဒါကိုလည်း ဘဝင်မကျပါဘူး။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုယ် မပြန်ရဲလို့ နိုင်ငံခြား သားအဖြစ် ခံယူရတယ်ဆိုတာ သူရဲဘောင်ကြောင့်လွန်းရာကျပါတယ်။ ကျွန်တော် ကတော့ ကံဇာတ်ဆရာစီမံသမျှ နားခံမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ထားပြီးသားပါ”

ရီဇော်က စိတ်ကို ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်ထားပြီးပေပြီ။ သူ့ရှေ့တွင် မည်သို့ သော အခက်အခဲမျိုး ကြုံတွေ့ရသည်ဖြစ်စေ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်မည်သာ။

“ကျွန်တော်ကတော့ လူဆိုတာ ခက်ခဲနက်နဲတဲ့ တာဝန်တွေကို ကြိုးပမ်း ထမ်းဆောင် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကမ္ဘာလောကကြီးပေါ် ရောက်လာတာလို့ ယုံကြည်ထားတယ်။ ဒီတာဝန်ဟာ ဘုရားသခင်က ပေးအပ်လိုက်တဲ့ တာဝန် တစ်ရပ်ပဲ။ ကိုယ့်အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်မှာကြောက်လို့ ဒီတာဝန်တွေကို တိမ်းရှောင် နေရင် လူ့ပြည်မှာ လူဖြစ်ရကျိုး ဘယ်နပ်ပါတော့မလဲ။ အောင်မြင်မှုမရှိတဲ့ ဘဝခရီးစဉ်ကြီးကို အဓိပ္ပာယ်မဲ့ ဖြတ်ကျော်နေရတာနဲ့ မတူဘူးလားဗျာ”

သူ့ယုံကြည်ချက်နှင့် အတွေးအမြင်များကို တင်ပြနေရလျှင် ရီဇော် မမော နိုင်။ မပန်းနိုင်။ ဗိုင်အိုလာကတော့ စိတ်ထဲကကျိတ်ပြီး လေးစားနေမိသည်။

“ကျွန်တော့်စာအုပ်ကို ရိုက်ပြီးရင် နိုင်ငံခြားကနေ ဖြန့်လို လည်း ရပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်လိုက်ရင် ကျွန်တော့်စာအုပ်ရဲ့ လေးနက်မှု လျော့သွားမှာပေါ့။ တန်ဖိုးမရှိ ဖြစ်သွားမှာပေါ့။ ရီဇော်တစ်ယောက် စာအုပ်ထဲမှာတော့ ရေးထားလိုက်တာ ရဲရဲတောက်လို့။ ဒါပေမဲ့ လူကိုယ်တိုင်ကတော့ သေမှာကြောက်လို့ နိုင်ငံခြားက ပြန်မလာရဲရှာ ဘူးလို့ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတွေက ရယ်သွမ်းသွေးကြမှာပေါ့။ ဒီအဖြစ်မျိုး ကိုတော့ ကျွန်တော် လုံးဝ အဖြစ်မခံနိုင်ဘူးဗျ”

ထို့ကြောင့် အမိနေပြည်တော်သို့ ပြန်ရေးကိစ္စကို မည်သူမျှ ဖျက်မရ။ တားမရ။ မိမိ၏ယုံကြည်ချက်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လဲလှယ်ဝံ့ သည်။

ရီဇော်၏ သဘောထားကား ရဲရင့်ပြတ်သားလွန်းလှသည်။

မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် “ပျောက်ဆုံးနေသာ သူခဘုံ” ကို ဖြန့်ဝေသည်။ ပထမဆုံးလက်ရွေးစင် သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများထံ တင်ပို့လိုက်သည်။ ထို့နောက် စပိန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်တွင် ဖြန့်ချိရန် သေတ္တာများရိုက်ပြီး ပို့လိုက်သည်။ စုစုပေါင်း အုပ်ရေမှာ ၂၀၀၀ မျှသာ။

နောက်တစ်ဆင့်အနေဖြင့် စာအုပ်နှစ်အုပ်ကို သီးခြားရွေးထုတ်သည်။ တစ်အုပ်ကို ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံ စပိန်စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကလေးထံ တင်ပို့လိုက်သည်။ တစ်အုပ်ကိုမူ မနီလာမြို့ရှိ ဂိုဏ်းချုပ်ဘုန်းတော်ကြီးထံ တင်ပို့လိုက်သည်။

ဗိုင်အိုလာက သူ့အပြုအမူများကို အံ့ဩမဆုံးနိုင် ဖြစ်ရသည်။ ရီဇော် တစ်ယောက် စိတ်မှကောင်းပါလေစ။ မည်သို့သောစိတ်ကူးဖြင့် သူ တိုက်ခိုက်

ဝေဖန်ထားသူများထံ ပို့ပေးလာသနည်း။ ဤလုပ်ရပ်ကား ကိုယ့်လည်ပင်းကိုယ် ကြီးကွင်းစွပ်ခြင်းမမည်ပါလား။

ရီဇော်က သည်တစ်ခါတော့ မည်သို့မျှ ရှင်းမပြတော့။ ခပ်ပြုံးပြုံး လုပ်နေ သည်။

သူ့အပြုအမူများကား ရှင်းလှပါသည်။ စိန်ခေါ်လိုက်ခြင်း။ ဖိလစ်ပိုင် တိုင်းပြည်ကို ကြီးကိုင်အုပ်ချုပ်နေသော ရာထူးအကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်ကို စိန်ခေါ်လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ စိန်ခေါ်ရာတွင်လည်း အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်ပြီး စိန်ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ဖိလစ်ပိုင်တစ်မျိုးသားလုံး၏ အရေးအခင်းကို ရေးသား တင်ပြရာတွင် သူ့၌ ပြုပြင်ပြောင်းလဲစေလိုခြင်းမှလွဲ၍ တခြား မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်မျှ မရှိကြောင်းကို ပေါ်လွင်စေချင်သည်။ ထိုမျှမကသေး၊ သူ့စာအုပ်ကို လျှို့ဝှက်ထုတ်ဝေရန် မရည်ရွယ်ကြောင်း၊ အမှန်တရားကို ရိုးသားပွင့်လင်းစွာ တင်ပြခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း သိသာအောင် ဤသို့ ရဲဝံ့သောခြေလှမ်းကို လှမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

ရီဇော်ကား “အကွက်သမား” မဟုတ်။ လှည့်ဖြားကြံစည်မှုမျိုးကို လက်ခံသူ မဟုတ်။ သူ၏စည်းရုံးခေါင်းဆောင်နည်းမှာ စံနမူနာလုပ်ပြခြင်းဖြစ်၏။ သူသုံးစွဲသော လက်နက်မှာ ဖော်ထုတ်တင်ပြခြင်းဖြစ်၏။

ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်အတွင်း သူ့ထံ စာများ တဖွဲဖွဲရောက်လာသည်။ ချီးကျူးစာများ၊ အားပေးစာများ။ ထိုစာများထဲတွင် ရီဇော် အကျေနပ်ဆုံးနှင့် ဂုဏ်အယူဆုံး စာနှစ်စောင်မှာ မိတ်ဆွေကြီး ‘ဘလူးမင်းထရစ်’နှင့် သူငယ်ချင်း ‘ဟီဒါလ်ဂို’ ထံမှစာများဖြစ်၏။ ဘလူးမင်းထရစ်သည် ကိုယ်တိုင် စာပေရေးသားနေသူဖြစ်သည်။ ဟီဒါလ်ဂိုကမူ အောင်မြင်မှုသရဖူဆောင်းနေသော ပန်းချီဆရာကလေး။ ဤသို့သော အနုပညာသမားနှစ်ဦးထံမှ ထောမနာပြုစာများ ရောက်လာသောအခါ ရီဇော် ကျေနပ်မိသည်။ နှစ်သိမ့်ဝမ်းသာမိသည်။

‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကား အောင်မြင်မှုလမ်းမပေါ်သို့ ရောက်လှနိုးပေပြီ။ စာအုပ်အပုံးကိုလည်း ရီဇော်ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲခဲ့သည်။ မျက်နှာပုံး၏ ဘယ်ဘက်တွင် အမျိုးသမီးပုံကို ရေးဆွဲထားသည်။ တည်ငြိမ်မှုကို ဖော်ပြလိုသော သင်္ကေတဖြစ်၏။ ဘေးနားတွင် ဘာသာရေးကိုင်းရှိုင်းမှုကို ထင်ဟပ်ပြထားသည့် အုတ်ဂူပေါ်မှ လက်ဝါးကပ်တိုင်တစ်ချောင်း။ ထို့နောက် သူ့ရသတ္တိကိုဖော်ကျူးသော သံလွင်ရွက်တစ်ခက်။ အလယ်နားတွင် ‘ပွန်မီလို’ ပန်းတစ်ပွင့်။ သည်ပန်းပွင့်

ရီဇော်ကိုယ်တိုင် သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲခဲ့သည့် “ပျောက်ဆုံးနေသောသုခဘုံ” ဝတ္ထု မျက်နှာပုံးပုံ

မှာ ဖိလစ်ပိုင် မင်္ဂလာဆောင်များတွင် သတို့သားနှင့် သတို့သမီး ရင်ဘတ်၌ တပ်ဆင်လေ့ရှိသော ပန်းပွင့်ဖြစ်သည်။ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း၏ သင်္ကေတ ဖြစ်၏။ အဖုံး၏အထက်ဘက် လက်ယာထောင့်မှ အောက်ဘက်လက်ဝဲထောင့်သို့ တိုင် ကန့်လန့်ဖြတ် ထင်ရှားပြတ်သားစွာ ရေးသားထားသည်ကတော့ 'နိုလိမေ တန်ဂါ' (ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ)။ ထိုခေါင်းစဉ်အောက်တွင် လက်ရေးမူဖြင့် ရေးသားထားသော စာကြောင်းတချို့တစ်ဝက်။ ရိုဇော်က သူ့မိဘနှစ်ပါးထံ ရည်ညွှန်ထားသော စာဖြစ်၏။ ဝတ္ထုအမည်၏ဘယ်ဘက်တွင် "မိရာဆို" ပန်း တစ်ပွင့်။ ညွှန်းဆိုလိုသည်မှာ နေမင်းကို ဖွေရှာမျှော်တနေသော နနယ်ပျိုမျစ်သူ။ စာရေးဆရာ၏အမည်ကိုမူ စိမ်းစိုသစ်လွင်သော ဝါးပင်ပုံဖြင့် ရေးထားသည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ဝါးပင်သည် ရာသီမရွေး တာရှည်အကြမ်းခံနိုင်ဆုံးအပင်ဟု ယူဆကြလေသည်။ စာရေးဆရာ၏ ရှေ့တည့်တည့်တွင်မူ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီး တစ်ပါး၏ ခြေထောက်နှစ်ဖက်။ ယင်းခြေထောက်ဘေးနား၌ မြို့ပြကာကွယ်ရေး တပ်သားများဆောင်းသော ခမောက်တစ်ခု၊ ကြာပွတ်တစ်ချောင်းနှင့် အကျဉ်းသား များကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းရာတွင် အသုံးပြုသော လက်နက်ကိရိယာများကို ဖော်ပြ ထားလေသည်။

ရိုဇော်ဝတ္ထုစာအုပ်တွင်ပါဝင်မည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် တင်ပြထားချက်များကို ၎င်းကိုယ်တိုင် သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲထားသော မျက်နှာပုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင်ပင် အကဲခတ် ခန့်မှန်းနိုင်နေပြီဖြစ်၏။

ဒိုင်းနမိုက်၏ စနက်တံကိုတော့ မီးတို့ပေးလိုက်ပြီဖြစ်ပေသည်။ ပေါက်ကွဲ ချိန်သည်လည်း နီးကပ်နေပြီဖြစ်၏။ "ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ"သည် ဖိလစ်ပိုင် လူမျိုးများ၏ သုခဘုံပျောက်ဆုံးခြင်းကို ဖော်ကျူးထား၏။ ဒိုင်းနမိုက်ပေါက်ကွဲ ချိန်တွင်မူ အခြေအနေ တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲကောင်း ပြောင်းလဲသွားပေ လိမ့်မည်။

သည်တစ်ခါ သုခဘုံပျောက်ဆုံးခြင်းမှာ စပိန်နယ်ချဲ့များအတွက် ဖြစ်ပေ မည်။ ဘာသာရေးအရေးခြုံ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများအတွက်သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

[၈]

အလှကမ္ဘာမှ ခွဲခွာခြင်း

ပရနနိထံမှ စာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ပီဆိုတစ်ထောင် တင်ပို့လိုက် သည့်အကြောင်း ရေးထားသည်။ ရိုဇော်အံ့တွက် အိမ်အပြန်ခရီးစရိတ် ဖြစ်၏။

ရိုဇော် တော်တော်ဝမ်းသာသွားသည်။ မိခင်နိုင်ငံသို့ စိတ်ချမ်းသာ လက် ချမ်းသာ ပြန်ရပေတော့မည်။ ယခင်က သူ့ အိမ်ပြန်ရေးကိစ္စကို ပရနနိ အပြင်း အထန် ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ကန့်ကွက်ရသည်မှာလည်း အကြောင်းရှိ၏။ ရိုဇော်၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ရှေးဆန်သော ဖခင်ကြီးက သဘောမကျ။ ထို့ကြောင့် ရိုဇော်ပြန်လာလျှင် မိမိအိမ်တွင် လက်မခံဟု ကြေညာထားသည်။ သို့သော် ပရနနိက တဖြည်းဖြည်းနားချသည်။ အိမ်တွင်နေရင်း အချိန်ယူပြီး ရှင်းပြစည်းရုံး သည်။ ကြာတော့ ဖခင်ကြီး စိတ်ပြောင်းသွားသည်။ ခုမှပင် ပရနနိလည်း သက်ပြင်းချနိုင်တော့သည်။ ညီတော်မောင်ထံ ဝမ်းသာစကားပြောကြားနိုင်သည်။

"တကယ်လို့ ဘုရားသခင်နှင့် မြို့စောင့်တပ်က ခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် တို့ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ပြန်လည်ဆုံစည်းကြရဦးမှာပေါ့"

ပရနနိထံမှ ငွေရရချင်း ရိုဇော်သည် မက်စီမို ဝိုင်အိုလာထံမှ ချေးယူ ထားသော စာအုပ်ရိုက်ခ ကုန်ကျစရိတ်များကို ပြန်ဆပ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် အမိနိုင်ငံသို့မပြန်မီ သူငယ်ချင်းနှစ်ဦး ဥရောပတစ်ခွင် လေ့လာရေးခရီးထွက်ရန် စီမံစိုင်းပြင်းကြတော့သည်။

ပုံစံသည် အမိနိုင်ငံကို မြတ်နိုးလွန်းသဖြင့်သာပြန်ရသည်။ တိုင်းရင်းသား
များကို တွယ်တာလွန်းသဖြင့်သာ ခြေဦးလှည့်ရသည်။ အမှန်ဆိုရလျှင်
ပျော်ပျော်ပျော်ပျော် မခွာချင်။ မပြန်ချင်။

ဥရောပဟူသည်မှာ အစစအရာရာ တိုးတက်နေသော နယ်မြေ။ လူမှု
ပစ္စည်းလုပ်ခွင်များ အပြည့်အဝရနေသောဒေသ။ မိမိ၏နောင်ရေး အလားအလာ
ကောင်းများအတွက် မျှော်လင့်ချက်ရောင်ခြည်များ အပြည့်အဝယှက်သမ်းနေသော
အလင်းရောင်ကမ္ဘာ။ ယခု မိမိပြန်ရမည့်နယ်မြေမှာမူ သိပ္ပံခေတ်၏နောက်တွင်
နှစ်ပေါင်းရာနှင့်ချီပြီး နောက်ကျန်နေသည့်နယ်မြေ။ တိုင်းတစ်ပါးသားများ၏
ဖိနှိပ်ကျွန်ပြုမှုကြောင့် လွတ်လပ်သော လူ့ဘဝအရသာကို လုံးဝခံစားခွင့်မရသော
ဒေသ။ မိမိ၏အနာဂတ်တိုးတက်သာယာရေးကို မျှော်လင့်ဖို့ဝေးစွာ ကံကောင်းပါမှ
ခေါင်းဖြတ်ခံရခြင်းမှ ကင်းဝေးမည့် အမှောင်လွှမ်းသောကမ္ဘာ။

ထိုအကြောင်းကို ဘလူးမင်းထရစ်ထံ ရေးသည့်စာထဲတွင် ရိုဇော်က
ရေးထားသည်မှာ-

“ဘာလင်မြို့မှာ နေရတာ ကျွန်တော် သိပ်ပျော်တယ်။ ခင်မင်
တွယ်တာစရာကောင်းလှတဲ့ မိသားစုတွေနဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့ရ
တယ်။ သို့ပေမဲ့ အခြေအနေတွေက တောင်းဆိုလာပြီလေ။ သူတို့ကို
နှုတ်ဆက်ခွဲခွာရတော့မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပြန်လည်ဆုံစည်းဖို့ဆိုတာ
ဒီတစ်သက်မှာ မမျှော်လင့်နိုင်တော့ပေဘူး။ ဒီလို လွတ်လပ်တဲ့၊
ယဉ်ကျေးတဲ့၊ လှပတဲ့၊ ဆည်းပူးလေ့လာစရာတွေ ပေါကြွယ်လှတဲ့
ဥရောပကို ခွဲခွာရတော့မယ်ဆိုတော့ ရင်ထဲမှာ လွမ်းမိပါရဲ့။ တကယ်
ပါပဲ။ သို့ပေမဲ့ ဥရောပမှာထက် ကိုယ့်တိုင်းပြည်မှာ ပိုပြီးအသုံးကျပါ
လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ဒီမှာရှိနေလည်း အချည်းနှီးပါပဲ”

မှန်ပေသည်။ သူ ဥရောပသို့ စွန့်စားထွက်ခွာလာကတည်းကပင် အမိနိုင်ငံ
အတွက်ဟူသော ဦးတည်ချက်ဖြင့် ထွက်လာခဲ့သည်မဟုတ်ပါလား။ ယခုအခါ
သူတိုင်းပြည်သို့ပြန်ရန် အခြေအနေက တောင်းဆိုနေပေပြီ။ တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာ
ရန် လိုအပ်နေစဉ်က ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ထိုအတူ တိုင်းပြည်သို့ပြန်ရန် လိုအပ်သော
အခါတွင်လည်း မဆိုင်းမတွ ပြန်ရမည်သာတည်း။ နိုင်ငံခြားသို့ ထွက်ခွာလာပြီး
ဆေးပညာသင်၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးရုံဖြင့် သူ့တာဝန် ကျေပွန်ပြီဟု မဆိုနိုင်သေး။

ဖိလစ်ပိုင်တစ်နိုင်ငံလုံး လက်ရှိအခြေအနေထက် တိုးတက်လာစေရန် ညီနောင်
တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဘဝများ တိုးတက်
သာယာလာစေရန် ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ရဦးမည်။ သူ့ပုခုံးပေါ်
ဝယ် တာဝန်တွေ...တာဝန်တွေ...

သည်တာဝန်တွေကို လျစ်လျူမရှုနိုင်။ တိုင်းပြည်၏ ကံကြမ္မာကို ဥပေက္ခာ
ပြုမထားနိုင်။ သို့ကြောင့်ပင် “ပျောက်ဆုံးနေသောသူခဘုံ”တွင် ရိုဇော်က “အမိ
နိုင်ငံသို့”ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် နိဒါန်းတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့သည်။

“ဆေးပညာမှတ်တမ်းများအရ လူသားတွေ အခံရအခက်ဆုံး
သော ရောဂါဝေဒနာတစ်ခုရှိသည်။ အစာအိမ်ရောဂါဖြစ်၏။ သည်
ရောဂါကို ခံစားရသည်မှာ ဆိုးရွားလှစွာ၏။ အနည်းငယ်ကလေးမျှ
တို့ထိမိလျှင်ပင် မခံမရပ်နိုင်အောင် နာကျင်သောဝေဒနာ ခံစားရသည်
ဆိုခြင်းကို ကျွန်ုပ် သိနားလည်ထားပေသည်။

ထို့ကြောင့် ခေတ်မီတိုးတက် ယဉ်ကျေးသော ကမ္ဘာ့အလယ်
သို့ ကျွန်ုပ်ရောက်နေသောအခါ မကြာခဏဆိုသလို “သင့်”အား
ကျွန်ုပ်၏အနီးသို့ ခေါ်ထားလိုက်ချင်သည်။ ချစ်စွာသော သင့်ကိုယ်
တွင်းတွင်လည်း အစာအိမ်ရောဂါ စွဲကပ်ပြီး ဝေဒနာခံစားနေရသည်
မဟုတ်ပါလား။ သည်ခံစားချက်ဝေဒနာများကို သယ်ဆောင်လာမည့်
သင့်အား အခြားအခြားသောနိုင်ငံများနှင့် ချိန်ထိုးနှိုင်းယှဉ်ကြည့်ချင်
လှပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး၏ တာဝန်ဖြစ်သည့် သင့်ကျန်းမာရေးကို
ဂရုစိုက်ပြုစုရန် အကောင်းဆုံးဆေးဝါးကုသမှုကို ရှာဖွေကြရပါမည်။
ကျွန်ုပ်က ရှေးလူကြီးသူများ၏ ကုထုံးအတိုင်း ကုသချင်ပါသည်။
ရှေးထုံးစဉ်လာအရ အနာ သို့မဟုတ် ရောဂါကို ဘုရားကျောင်း
တော်၏ လှေကားထစ်များတွင် ဟာလာဟင်းလင်း ပြသထားရပါ
သည်။ ထိုအခါ မည်သူမဆို လာရောက်ပြီး ဘုရားသခင်၏ တန်ခိုး
တော်ဖြင့် ရောဂါပျောက်ကင်းပါစေကြောင်း ဆုမွန်တောင်းနိုင်သည်။
ကုသရန် နည်းပေးလမ်းညွှန်ပြုနိုင်သည်။

ယင်းကုထုံးကို နှစ်မြိုက်သော ကျွန်ုပ်သည် သင့်အား နှစ်သိမ့်
ရန် ကြိုးစားမည်မဟုတ်။ သင့်အခြေအနေအမှန်ကို အရှိအတိုင်း

ဖူးလင်းတင်ပြနိုင်အောင် ကြိုးစားမည်သာဖြစ်၏။ သင်၏ဒဏ်ရာ မနာများပေါ်၌ ဖုံးအုပ်နေသော အရိအရွဲများကို ဆွဲခွာပြပါမည်။ အမှန်တရားဖော်ထုတ်ရေးအတွက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာများကိုပင် မငဲ့ကွက်ဘဲ ကျွန်ုပ် အနစ်နာခံပါမည်။ သင်၏ရောဂါဝေဒနာများ၊ ပျော့ညံ့အားနည်းချက်များကို သင်နှင့်အတူ ကျွန်ုပ်လည်း မျှဝေ ခံစားရပါမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်သည် သင့်ရင်သွေး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။”

မိခင်နိုင်ငံကြီး နှစ်ပေါင်းများစွာ အလူးအလဲခံစားခဲ့ရသော ရောဂါ ဝေဒနာ ဆိုးများကို ပျောက်ကင်းအောင်ကုသပေးမည့် သားကောင်းတစ်ယောက် ပေါ်ထွန်း လာပေပြီ။ ယခုအခါ သူသည် ကုသရေးခရီးစဉ်အတွက် အသင့်ဖြစ်နေပေပြီ။ ကုသရန် ဆေးဝါးလည်း ဖုံလင်စွာရှိနေပေပြီ။

ဥရောပတွင် ရင်းနှီးသိက္ခမ်းခံရသောသူများအနက် ဖာဒီနန်ဘလူးမင်းထရစ် ကို သူ အလေးစားဆုံးနှင့် အပွင့်လင်းဆုံးဆက်ဆံသည်။ ဘလူးမင်းထရစ်က လည်း ရိုဇော်ကို ညီငယ်လေးလိုချစ်သည်။ လေးစားသည်။ ရိုဇော်သို့ပေးစာ တစ်စောင်တွင် ဘလူးမင်းထရစ်က သူ့အမြင်ကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဖော်ပြထား သည်။

“ကျွန်တော်သာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဖိလစ်ပိုင်တစ်မျိုးသားလုံး အနေနဲ့လည်း ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကို သစ္စာရှိလှတဲ့ ခင်ဗျားလို မျိုးချစ် သားကောင်းတစ်ယောက် မွေးနိုင်တာ ကံကောင်းတယ်။ ဂုဏ်ယူ သင့်တယ်လို့ ဆိုရမယ်”

၁၈၈၇ ခု၊ မေလဆန်းလောက်တွင် ရိုဇော်သည် ဗိုင်အိုလာနှင့်အတူ ဘာလင်မြို့မှ ထွက်ခွာခဲ့လေသည်။ သူတို့၏ ဥရောပတစ်ခွင် ခရီးစဉ်ကား ပျော်ရွှင်စရာ၊ တက်ကြွစရာ၊ လေ့လာစရာများ ပြည့်လျှမ်းနေပေသည်။ ကမ္ဘာကျော် ဂီတဆရာကြီးများဖြစ်သော မိုးဇတ်၊ ရူးဘတ်နှင့် ဟေဒင်တို့ နေထိုင်ခဲ့သော ဂီတမြို့တော် “နရင်ဘတ်” သို့လည်း ရောက်ခဲ့သည်။ ဂီတနှင့်ပတ်သက်၍ ရိုဇော်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဝန်ခံခဲ့သည်မှာ—

“ဂီတနဲ့ ပတ်သက်လို့တော့ ကျွန်တော်ဟာ နလပိန်းတုံးပါ ဆိုရင် အမှန်ဆုံးပဲ”

မေလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် “လိုက်မရစ်ဇ်”မြို့သို့ ရောက်ကြသည်။ ထိုမြို့တွင်

မိတ်ဆွေကြီးဘလူးမင်းထရစ် နေထိုင်သည်။ ဘလူးမင်းထရစ်နှင့် ရိုဇော်မှာ ကာလအတန်ကြာကပင် စာချင်းဆက်သွယ်ခဲ့ကြသော်လည်း လူချင်း တစ်ခါမျှ မဆုံဖူးကြသေး။ ယခု ပထမဆုံးအကြိမ် တွေ့ရခြင်းပင်။ ပထမဆုံးအကြိမ် ဖြစ်သလို နောက်ဆုံးအကြိမ်လည်း ဖြစ်ပေသည်။ ရိုဇော်နှင့် ဗိုင်အိုလာသည် ဘလူးမင်းထရစ်၏အိမ်တွင် သုံးရက်မျှ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ရင်းရင်းနှီးနှီး နေထိုင်ခဲ့ကြ လေသည်။ အချိန်တန်သော် ရှေ့ဆက်ရမည့်ခရီးအတိုင်း ခရီးဆက်ကြရပေဦး မည်။

ထာဝရမိတ်ဆွေစစ် ဘလူးမင်းထရစ်

ရိုဇော်နှင့် ဘလူးမင်းထရစ်တို့ လူချင်း ဆုံတွေ့ရချိန်မှာ သုံးရက်မျှသာရှိသည်။ သို့သော် သူတို့၏ သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့မှာ တိုင်းဆ ရှိမရနိုင်လောက်အောင်ပင် နက်ရှိုင်းခဲ့ပေသည်။

ခွဲခွာရမည့်အချိန်သို့ ရောက်သောအခါ အားလုံးပင် ဝမ်းနည်းကြေကွဲကြရသည်။ ရိုဇော် စီးနင်းလိုက်ပါသွားမည့်ရထားကြီးသည် တရွေ့ ရွေ့ ထွက်ခွာစပြုပေပြီ။ ဘလူးမင်းထရစ်၏ သမီးကလေးသည် ရိုဇော်ကို မော်ကြည့်ရင်း ရထားဘေးမှ အပြေးကလေး လိုက်လာသည်။ ဂါဝန်ကလေး တဖွားဖွားဖြင့် လိပ်ပြာကလေး အလား။ ဘလူးမင်းထရစ်ကတော့ မတုန်မလှုပ်။ ကျောက်ရုပ်အလား။ သူသည် ရိုဇော်ကို မမြင်တော့။ ရထားကြီးကိုလည်း မမြင်တော့။ သူ့မျက်လုံး အိမ်ဝယ် မျက်ရည်များပြည့်လျှမ်းလျက်။

သူတို့နှစ်ဦးသည် နောင် ဘယ်သောအခါမှ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရတော့မည် မဟုတ်ပါတကား။

ဇွန်လတွင် ရိုဇော်တို့၏ လေ့လာရေးခရီးစဉ် ပြီးဆုံးခဲ့သည်။ ရိုဇော်သည် ပြင်သစ်ပြည်၊ မာဆေးလ်မြို့မှ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့တွင် သင်္ဘောစီးရမည်ဖြစ်၏။ ဗိုင်အိုလာကား စပိန်ပြည်သို့ ပြန်သွားပေပြီ။ ရိုဇော်ကတော့ ဝမ်းနည်းစွာပင် မှတ်ချက်ချခဲ့မိသည်။

“ဥရောပနှင့်အတူ လွတ်လပ်ခြင်းကို နှုတ်ဆက်ရသည့်ခရီးစဉ်၊ သည် ခရီးစဉ်ကား တစ်ခန်းရပ် နိဂုံးချုပ်ခဲ့ပေပြီ”

ညဉ့်လယ်ယံ မုန်တိုင်း

“သေနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ထဲမှာ လူတစ်ယောက်
သေသွားလို့ကော ဘာများပိုထူးခြားသွားမှာလဲ”

ဒေါက်တာရီဇော်

ရီဇော်သည် နဂိုကပင် ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းသည်။ ဥရောပ၌ နေစဉ် အတွင်း ရောက်လေရာအရပ်တွင် ဘုရားကျောင်းသို့သွားပြီး စတီပြည့်သည် တာဝန်ကို မပျက်ကွက်ခဲ့ချေ။ သို့တိုင် သူ့ခေါင်းထဲတွင် ဘာသာတရား၏ အချို့အချက်အလက်များနှင့် ခေတ်မီသိပ္ပံပညာက နောက်ဆုံး ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိ ရသော အချက်အလက်များ ပဋိပက္ခဖြစ်နေခဲ့သည်။

ထိုအချိန်ကာလကား ဥရောပတွင် 'ဒါဝင်'၏ အတွေးအခေါ်များ ပြန့်ပွား ခေတ်စားနေသည်။ ဒါဝင်၏ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်ဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲခြင်း သဘော တရားကို ပညာတတ်လူငယ်ပိုင်းက နှစ်ခြိုက်လက်ခံနေကြသည်။ ဒါဝင်၏ အယူအဆများ ယုတ္တိတန်ဖူကို သိပ္ပံပညာကလည်း ခိုင်ခိုင်လုံလုံ လက်တွေ့ကျကျ အထောက်အကူပြုနေသည်။ ထိုခေတ်ကာလကား ဘာသာရေးအယူသည်းသမား များနှင့် ခေတ်မီသိပ္ပံပညာတို့ အကြောက်အကန် ငြင်းဆိုအနိုင်လှနေသည့်ခေတ် ပေတည်း။

ဥရောပ၌ အစစအရာရာ ထွန်းကားတိုးတက်နေသောကာလတွင် အာရှ နိုင်ငံများမှာ သူ့ကျွန်ဘဝဖြင့် ရုန်းကန်ငတ်ပြတ်နေရဆဲဖြစ်၏။ ကိုလိုနီထမ်းပိုး အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တောင်းဆိုနေရဆဲဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံမှာမူ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့၏ ရန်စ ကျူးကျော်မှုကို အလူးအလဲခံနေရချိန်ဖြစ်၏။ ဗြိတိန်- မြန်မာ ဒုတိယစစ်ပွဲတွင် အင်အားချင်းမမျှသော မြန်မာများ စစ်ရှုံးခဲ့ရသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသား၏ ကျူးကျော်စော်ကားမှုများကို မခံမရပ်နိုင်သော ဦးမြတ်ထွန်း စသည့် မြန်မာမျိုးချစ်များက တော်လှန်ပုန်ကန်နေချိန်ဖြစ်သည်။

အာရှနိုင်ငံများအနက် ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲ ပြင်းထန်ခဲ့သော အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားကွန်ဂရက်ကြီးကို တစ်ခဲနက်ကျင်းပနေသည်။ ထို ကွန်ဂရက်ကြီးက အိန္ဒိယအမျိုးသားတို့ ဆုံးရှုံးနေသော လူမှုအခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုနေသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများပြုလုပ်ရန် အကျပ်ကိုင်နေကြသည်။ အိန္ဒိယကိုအုပ်စိုးနေသော ဗြိတိသျှလူမျိုးများနှင့် တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးရရန် တိုက်ပွဲဝင်နေကြသည်။ ထိုတောင်းဆိုတင်ပြချက်များကို ထောက်ခံပြီး စာပေ လက်နက်ဖြင့် ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်နေသူတစ်ဦးရှိ၏။ ၎င်းကား ရီဇော်နှင့် ခေတ်ပြိုင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ဘင်ဂါလီစာရေးဆရာကြီး 'ရာဘင်ဒြာနတ်တရီး'တည်း။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ယင်းသို့ လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ပြုလုပ်ရန်သာ တောင်းဆိုနေသည်။ နိုင်ငံရေးအနေဖြင့်မူ ဗြိတိသျှအောက်မှ လုံးဝလွတ်မြောက်

[၁]

မလိုက်လျောလျှင် ရူးနေမည်

သူသည် လွန်ခဲ့သည့်ငါးနှစ်ခန့်က ဥရောပတိုက်သို့ တိတ်တဆိတ် ထွက်ခွာ ခဲ့၏။ "ကျေးနား"အမည်ရှိ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးဖြင့် ဖြစ်သည်။ ယခု ဥရောပ မှ မိခင်နိုင်ငံဆီသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ အသွားတုန်းက စီးနင်းလိုက်ပါခဲ့သော ကျေးနားသင်္ဘောကြီးဖြင့်ပင် ဖြစ်၏။

ယခုတော့ ရီဇော်သည် ပြောင်းလဲလာပေပြီ။ အသွားခရီးတုန်းကလို မဟုတ်တော့။ အသွားခရီးတုန်းက သူသည် စိတ်အားငယ်ခဲ့ရသည်။ အနောက်၏ ခမ်းနားထည်ဝါမှုများကို အံ့ဩငေးမောခဲ့ရသည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကိုယ့်စကား သူနားမလည်။ သူ့စကား ကိုယ် နားမလည်ဖြင့် အခက်အခဲများစွာ တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ယခုမူ အနောက်၏ ခမ်းနားထည်ဝါမှုများကို ယဉ်ပါးခဲ့ပေပြီ။ ဘာသာစကားခြောက်မျိုးကို ရေရေ လည်လည် ပြောတတ်ခဲ့ပေပြီ။

သိပ္ပံပညာထွန်းကားရာအရပ်၊ ခေတ်မီယဉ်ကျေးမှု ပြန့်ပွားရာနေရာ၊ လွတ်လပ်၍ တိုးတက်သော အတွေးအခေါ်များ ပေါက်ဖွားရာရေမြေ။ သည် ပန်းကျင်တွင် ငါးနှစ်တာမျှ နေထိုင်ခဲ့သည်။ လေ့လာခဲ့သည်။ ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ရီဇော်၏ခေါင်းထဲတွင် ပြတ်သားသော ဦးတည်ချက်၊ ပီပြင်သော နိုင်ငံရေးအတွေး အခေါ်များသည် ကိန်းအောင်း သန္ဓေတည်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။

မရအတွက် တောင်းဆိုသည့်အခြေသို့ မရောက်သေးပေ။

ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်သည်လည်း အိန္ဒိယတွင်တောင်းဆိုနေသော လမ်းစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ရီဇော်က စပိန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်သည် နိုင်ငံတော်ကြီးတစ်ခုကို အညီအမျှ နှစ်ပိုင်ခွဲထားသော ပြည်ငယ်များအဖြစ် သတ်မှတ်စေလိုသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကို အဖိုဖိုကင်းမဲ့သော လွတ်လပ်သည့်နိုင်ငံအဆင့်အထိ မတောင်းဆို၊ မမျှော်မှန်းသေး။ အကယ်၍ စပိန်နိုင်ငံက ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအား ပေးသင့်ပေးထိုက်သော အခွင့်အရေးများကို မပေးဘဲ တန်းတူရည်တူဆက်ဆံရေးကို လျစ်လျူပြုနေလျှင်မူ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများအနေဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကို တောင်းဆိုရပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ရီဇော်သဘောအရဆိုလျှင် လောလောဆယ် လိုလားသည်မှာ စပိန်လွတ်တော်တွင် ဖိလစ်ပိုင်ကိုယ်စားလှယ်ရဲရေး။ စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းမှ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရန် ခက်ခဲနိုင်သည့် ပြဿနာရပ်များကို မနီလာတွင် သီးခြားလွတ်တော်တစ်ရပ် ပြုလုပ်ပြီး ဆောင်ရွက်ခွင့်ရရေး။

ယင်းရည်မှန်းချက်များကို ရုပ်ဘဝပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။ လက်တွေ့ဖြစ်နိုင်မှု အနေအထားပေါ်တွင် မူတည်ထားသည်။ ယထာဘူတကျကျ သုံးသပ်မျှော်မှန်းထားသည်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် စပိန်ပြည်မှ သီးခြားကင်းလွတ်စွာ ခွဲထွက်နိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိသေးချေ။ ဤသို့ သီးခြားခွဲထွက်ရေး သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ရေးဟူသည်မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲမှသာ အောင်မြင်နိုင်ပေမည်။ သူတို့အနေဖြင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ဆင်နွှဲရန် မည်သူ့ထံမှ လက်နက်ရမည်နည်း။ ဥရောပနိုင်ငံများမှ အကူအညီရဖို့ ရန်မှာ မမျှော်လင့်စကောင်း။ ထိုအချိန်၊ ထိုကာလက ဥရောပနိုင်ငံများသည် အာရှတိုက်တွင် ကိုလိုနီနယ်ပယ်များကို အပြိုင်အဆိုင် ခွဲဝေယူနေကြသည်။ ထို့ပြင် လူမျိုးကြီးဝါဒ စွဲကပ်နေသော သူတို့ ဥရောပတိုက်သားများအချင်းချင်း မိတ်ပျက်မခံ။ အိမ်နီးချင်း စပိန်နိုင်ငံကို တော်လှန်ခြားနားရေးအတွက် ကျန်နိုင်ငံများက လက်နက်ထုတ်ပေးမည်မဟုတ်။ အချိန်အခါမရောက်မီ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများကြောင့် လက်တင် အမေရိကနိုင်ငံများသည် ထပ်ဆင့်လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးကြရသည်။ စပိန်အာဏာစက်အောက်မှ အမေရိကန်နယ်ချဲ့လက်အောက်သို့ ပြောင်းလဲ ကျွန်ပြုခံရသည်သာ ထူးခြားမှုရှိခဲ့သည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များမှ သင်ခန်း

စာယူရမည် မဟုတ်ပါလား။

အခြေအနေအရ လက်နက်ထောက်ပံ့မည့်နိုင်ငံမှာ တစ်နိုင်ငံသာ ရှိသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံ။ သို့သော် ဂျပန်က ခြေလှမ်းနည်းနည်းကျနေသည်။ နယ်ချဲ့ဝါဒနှင့် စစ်ပြိုင်ရေးဝါဒကို ကိုင်စွဲရန် ရည်ရွယ်နေကြောင်း တစ်စွန်းတစ်စ ပေါ်လွင်နေသည်။ သို့ကြောင့် ဂျပန်ဆီမှ အကူအညီတောင်းရေးမှာ ကျားမြီးဆွဲမိသကဲ့သို့ ဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် ရီဇော်က လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို မရွေးချယ်သေး။ ငြိမ်းချမ်းသောလမ်းစဉ်ဖြင့် မိမိနိုင်ငံနှင့်လူမျိုး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အရယူဆောင်ရွက်မည်ဟု နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ် ချမှတ်ခဲ့သည်။

“စပိန်ပြည်ဟာ တောင်အမေရိကမှာရှိတဲ့ သူ့ကိုလိုနီနိုင်ငံတွေကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးခဲ့တယ်။ ဒီအတွေ့အကြုံတွေက သင်ခန်းစာ ယူတတ်လာအောင် ကျွန်တော်တို့က ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းတွေနဲ့ တွန်းကန်လှုပ်ရှားပေးရမယ်။ မြောက်အမေရိကမှာ အင်္ဂလန်သင်ခန်းစာ ယူခဲ့ရတာကို စပိန်ပြည်က မသိမမြင်တတ်သေးဘူး။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် လတ်တလောအခြေအနေအရတော့ ကျွန်တော်တို့ စပိန်ပြည်က ခွဲမထွက်ချင်သေးဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လိုလားတောင်းဆိုနေတာက ပညာရေးစနစ်နဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွေကို ခုထက်ပိုကောင်းအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံအတွက် လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရရေး၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အနာဂတ်ဘဝများအတွက် အာမခံချက်ရရှိရေးဆိုတဲ့ အချက်တွေကို ခုထက်ပိုပြီး ဂရုစိုက် အလေးထား ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ဖြစ်တယ်။

အကယ်၍ စပိန်ပြည်က သာတူညီမျှ ဝေမျှခံစားကြမယ်ဆိုတဲ့ သဘောထားကိုသာ ကျင့်သုံးတတ်မယ်ဆိုရင် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကို ထာဝရပိုင်ဆိုင်သွားနိုင်ပါတယ်။ ခုတော့ ကျွန်တော်တို့ သဘောထားကို သူတို့ ကျေကျေညက်ညက် နားမလည်ကြသေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ ‘ဂျူပီတာသည် သူ့ချေမှုန်းချင်သော ရန်သူကို ပထမဦးစွာ ရူးသွပ်အောင်ပြုလုပ်သည်’ဆိုတဲ့ စကားပုံတစ်ရပ် ရှိခဲ့ပါတယ်။”

ရီဇော်သည် သူ၏နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်ကို ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး သူကောက်နုတ်ရေးသားပြသော စကားပုံပေါ်တွင် မူတည်ပြီး သူ၏

နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ကို အခြေတည် ချမှတ်ခဲ့လေသည်။

သူ့ရည်မှန်းချက်ကား ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကြီး၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် ပညာတတ်လူငယ်ပိုင်းကို အရောင် တင်ပေးလိုသည်။ မျက်စိဖွင့်ပေးလိုသည်။ ပဒေသရာဇ်စနစ်အောက်တွင် ကျွန်ပြု မ်နေရသော မိမိတို့၏ဘဝကို အမှန်အတိုင်း ပြက်ပြက်ထင်ထင် သိမြင်လာစေ ချင်သည်။ ပကတိဖြစ်ရပ်များကို သူတို့မြင်သလို စပိန်များလည်း သိမြင်လာစေချင် သည်။ အုပ်ချုပ်သူလူမျိုးနှင့် အုပ်ချုပ်ခံလူမျိုး နှစ်မျိုးအကြားတွင် ကွာဟလွန်း နေသော လူမှုဆက်ဆံရေးစနစ်ကြီးကို အတတ်နိုင်ဆုံး ချဲ့ပစ်ချင်သည်။

အကယ်၍ ဤအချက်များကို စပိန်များက မျက်ကွယ်ပြုထားလျှင်မူ...။ ဖိနှိပ်မှုမှန်သမျှ ရုန်းကန်ထကြွမှုဖြင့် ရင်ဆိုင်ရစမြဲဖြစ်၏။ ဤအချက်ကို တား၍ ဆီး၍မရ။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို အလိုအလျောက် တောင်းဆိုလာမည်သာ ဖြစ်၏။ ထိုအခါမျိုးတွင် စပိန်များ ရူးသွပ်ရမည်အမှန်။ ဒုက္ခရောက်ရမည်အမှန်။

ထို့ကြောင့် လတ်တလောရည်မှန်းချက်ကို နှိမ်ထားသည်။ နိုင်ငံရေးခြေလှမ်း ကို အမှားမခံလို။ တစ်ထစ်ပြီးမှတစ်ထစ်၊ တစ်ဆင့်ပြီးမှတစ်ဆင့် တက်လှမ်း လိုသည်။ နေ့မစေ့ လမစေ့ မွေးဖွားသော ကလေးဟူသည် အဖတ်မတင်၊ ပျက်စီးသည်သာများကြောင်း ဂရုပြု သဘောပေါက်ထားပေသည်။

ထိုသို့ အခြေအနေ၊ အချိန်အခါနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် ပြင်ဆင် ချမှတ်ထားသည့် နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်တစ်ရပ်ကို ရင်ဝယ်ပိုက်ပြီး ရိုဇော်တစ်ယောက် ပြည်တော်ပြန်ခဲ့ပေပြီ။

၁၈၈၇ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဆေးဂုံမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်သည်။ အမိမြေနှင့် လက်တစ်ကမ်းသို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။ ဆေးဂုံတွင် သုံးရက်မျှ နေထိုင်သည်။ ထို့နောက် ဟိုင်ဖုံအမည်ရှိ သဘောဖြင့် မနီလာသို့ပြန်ခဲ့သည်။ မနီလာသို့ရောက် သောအခါ ညအမှောင်လွှမ်းနေပြီ။ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်ည။

ညအမှောင်တွင် မနီလာမြေကို ခြေချသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သူ့မျှော်လင့် ချက်ရောင်ခြည်တစ်ရပ်ကို အမှောင်လွှမ်းခံလိုက်ရသည်။ ဥရောပတွင်ရှိစဉ်ကပင် လွှမ်းခဲ့ရသော၊ တမ်းတခဲ့ရသော လီယိုနာ။ ငယ်ချစ်ဆွေကလေး လီယိုနာ။ မနီလာရောက်ရောက်ချင်း အပြေးကလေးသွားတွေ့ရန် အားခဲလာခဲ့ပါသော်လည်း လီယိုနာမိသားစုသည် မနီလာတွင်မရှိတော့။ မြောက်ဘက် မိုင်ကိုးဆယ်မျှဝေး သော ရွာကလေးတစ်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားပေပြီ။

အချစ်ရေးကတော့ ကံခေလေပြီလား မသိ။ ယခုလောလောဆယ်တော့ မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်သေး။ ခဏတာတော့ ဆက်လက်ခွဲခွာနေလိုက်ပေဦး လီယိုနာ။ ။

အကောက်ခွန်ဌာနက ကျန်စာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ယူခွင့်မပေးသေး။ ထိုအခါ ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် မူလဈေးနှုန်းထက် ငါးဆ၊ ခြောက်ဆမျှ ခုန်တက် သွားတော့၏။ သညဝတ္ထုစာအုပ်မှာ မမျှော်လင့်ပါဘဲ 'မှောင်မှို' အရောင်းအဝယ် ပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်သွားသည်။

လူတစ်ယောက်သည် 'ပျောက်ဆုံးနေသောသုခဘုံ'ကို ဝယ်ယူရရှိလိုက် သည်။ တစ်ရက်နှစ်ရက်မျှ ဖတ်သည်။ ပြီးသောအခါ နောက်တစ်ယောက်သို့ ဈေးတင်ပြီး ပြန်ရောင်းလိုက်၏။ နောက်တစ်ယောက်ကလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဈေးတင်ပြီး ပြန်ရောင်းပြန်သည်။ ရက်သတ္တတစ်ပတ်လောက်အတွင်း ပိုင်ရှင် သုံးလေးဦးမျှ ပြောင်းသွားလေသည်။ ထိုမျှ ဟိုးလေးတကျော် ဖြစ်လာသဖြင့် စာအုပ်အရောင်းအဝယ်များကို ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်လုပ်ကြသည်။ စာအုပ်ကို အဖုံး ဖုံးထားကြရသည်။ အဖုံးပေါ်တွင်မူ လက်ရေးဖြင့် ရေးထားတတ်ကြသည်မှာ 'စပိန် ကဗျာပုလဲကုံး အတွဲ(၂)' သို့မဟုတ် အခြားအခြားသော လူစိတ်မဝင်စားသည့် သာမန်အမည်များ။

'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းမှာ စပိန်ပြည်မှ မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်လာသော ဖိလစ်ပိုင်ပညာတတ်လူငယ်ကလေး 'ခွန်ဟွမ်ခရစ်တိုဖိုအစ်ဘာရာ' ဆိုသူအကြောင်းဖြစ်၏။ သူ့ချစ်သူမှာ 'မာရီယာကလာရာ'အမည်ရှိ ဖိလစ်ပိုင် အမျိုးသမီးကလေးတစ်ဦး ဖြစ်၏။ အစ်ဘာရာသည် သဘောထားကြီးသည်။ ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် ပြည့်ဝသည်။ သူ့တိုင်းပြည်နှင့် သူ့လူမျိုးကို ချစ်သည်။ သူ့မွေးရပ်ဇာတိမြေသို့ ရောက်သောအခါ စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်း ထူထောင် လိုက်သည်။ သူ့ကျောင်းတွင် ခေတ်မီသောပညာရေးစနစ်ဖြင့် သင်ကြားသည်။ တိုင်းရင်းသား ညီနောင်များကိုလည်း ပညာရေးပျက်စီးဖွင့်ပေးသည်။ သူ၏ စေတနာသည် ရိုးသားသည်။ ပွင့်လင်းသည်။ သူ့တွင် အခြားနိုင်ငံရေးရည်ရွယ် ချက်ဟူ၍ ထူးထူးထွေထွေမရှိ။ သို့သော် သူ၏ပညာပျက်စီးဖွင့်ပေးမှုကို သက်ဆိုင် ရာ အာဏာပိုင်များက မနှစ်မြို့။ လက်မခံနိုင်။ ထို့ကြောင့် သူ့အပေါ် အမျက် သို့ထားကြသည်။

ထိုအတွင်း တိုင်းပြည်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ပုန်ကန်မှုတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ သည်။ ယင်းပုန်ကန်မှုအကြောင်းကို အစ်ဘာရာ ဘာမျှ ကြိုတင်သိထားခြင်းမရှိ။ မည်သို့မျှလည်း ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမရှိ။ သို့သော် သူ့အပေါ် အကွက်ရှာနေ သော အာဏာပိုင်များက ပုန်ကန်မှုတွင် အစ်ဘာရာ ပါဝင်သည်ဟု စွပ်စွဲသည်။

[၂]

မျိုးချစ်လေလား သူလျှိုလား

'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'ဝတ္ထုသည် စွဲသွားသည်။ စွဲသည်ဆိုခြင်း ထက် အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုရမည်။ အောင်မြင်သည်ဆိုခြင်းထက် ရောင်း မလောက်ဟု ဆိုရမည်။

'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'စာအုပ်များ မနီလာဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း အကောက်ခွန်ဌာနက ထုတ်ယူခွင့်မပြုသေး။ သို့သော် ရီဇော်နှင့် ကျောင်းနေဘက်ငယ်သူငယ်ချင်းတစ်ဦးက "အကြံအဖန်"လုပ်ပေးသည်။ ထို့ ကြောင့် စာအုပ်တချို့တစ်ဝက်ကို သယ်ယူခွင့်ရသည်။

မနီလာမြို့ရှိ 'လာကရန် ဘရီတန်ညာ'စာအုပ်ဆိုင်တွင် တင်ရောင်းသည်။ တစ်ရက်နှစ်ရက်အတွင်း လက်ကျန်မရှိ ဖြစ်သွားသည်။ စာအုပ်ဝယ်လိုသူတို့က တဖွဲဖွဲလာမစဲသေး။ စာအုပ်နောက်ထပ်ရောက်လာလျှင် ဝယ်ယူချင်သဖြင့် စာရင်း ပေး မှာကြားသူများက တသံသဲ။

သည်ဝတ္ထုကို ဤမျှ သဲကြီးမဲကြီး အလှအယက် ဝယ်ယူဖတ်ရှုကြသော အခါ ပျောက်ဆုံးနေသောသုခဘုံသာ လူတိုင်း၏ပါးစပ်ဖျားတွင် နောက်ဆုံးပေါ် ဆွေးနွေးစရာ ပြောဆိုစရာ 'သတင်း'ဖြစ်နေတော့၏။

ဖမ်းဆီးသည်။ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချလိုက်ကြသည်။ ထိုမျှမကသေး၊ တစ်ကျွန်းသို့ ပို့ရန် စီစဉ်ပြန်သည်။

ဤသို့ဖြင့် အစ်ဘာရာနှင့် ချစ်သူ မာရီယာကလာရာတို့မှာ ကွဲကွာကြရသည်။ ရင်နင့်ပူဆွေးကြရသည်။ ချစ်သူနှင့်ဝေးရသဖြင့် အသည်းကွဲရှာသော မာရီရာကလေးသည် သီလရှင်ကျောင်းသို့ ခိုလှုံသွားသည်။

အစ်ဘာရာ အကျဉ်းသားဘဝဖြင့် ရှိနေစဉ်အတွင်း ကယ်တင်သူတစ်ဦး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ကယ်တင်သူ၏အမည်မှာ 'အဲလီယာ'ဆိုသူဖြစ်၏။ အဲလီယာသည် တောပုန်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ 'ရော်ဘင်ဟု' ကဲ့သို့ တောပုန်းကြီးဘဝကို ခံယူပြီး ကောင်းသူကိုကယ် မကောင်းသူကို ပယ်နေသူလည်းဖြစ်၏။ အဲလီယာ၏ လောကအမြင်မှာ လွတ်လပ်သည်။ ပွင့်လင်းသည်။ တော်လှန်သည်။ သူ့လုပ်ရပ်များသည် လောကနိတိများနှင့် အံ့မဝင် ခွင်မကျ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မည်။ နိုင်ငံရေး သဘောတရားအရ မှန်ကန်ချင်မှ မှန်ကန်မည်။ သို့သော် သူ့စရိုက်သည် လူသားဆန်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် အစ်ဘာရာ အသက်ချမ်းသာရာရရေးအတွက် စွန့်စွန့်စားစား ဝင်ကယ်ရင်း အဲလီယာ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။

'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' ခြံ့ ရီဇော်သည် ဖိလစ်ပိုင်တွင် ဩဇာအာဏာ လွှမ်းမိုးနေသော ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ၏ အတွင်းသရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ထားလေသည်။ တိုင်းသူပြည်သားများအပေါ် ၎င်းတို့ဖိနှိပ်ပုံ၊ ညှဉ်းပန်းပုံ၊ အာဏာရုံးပုံ၊ ဘာသာရေးမျက်နှာပုံးစွပ်ပြီး စီးပွားရှာ ကလိမ်ကျနေကြပုံများကို ဖော်ပြထားသည်။ "ခရစ်ယာန်ဘာသာဟူသည် သည်သို့" ဟူ၍ ခရစ်ယာန်ဘာသာတရား အစစ်အမှန်ကို ဆစ်ပိုင်းဝေဖန် တင်ပြထားသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ လူ့မလိုင် လူတန်းစားများကိုလည်း သရော်လှောင်ပြောင် ရှုတ်ချထားသည်။

ဤသို့ဖြင့် 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' ကိုဖတ်ပြီး ဖိလစ်ပိုင် ပညာတတ်များအကြားတွင် ဝေဖန်စရာ၊ ဆွေးနွေးစရာတွေ ရင်နှင့်အပြည့် ဖြစ်လာကြသည်။ စပိန်ပြည်၊ မက်ဒရစ်ရှိ ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများထံမှ ချီးကျူးအားပေးစာတွေ တစ်ပြုံကြီးရောက်လာသည်။ မနီလာမှ သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေများကလည်း သည်ဝတ္ထုကိုဖတ်ပြီး နှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်ကြသည်။ စိတ်ဓာတ်တက်ကြွကြသည်။ ရီဇော်သည် အောင်မြင်ကျော်ကြားသော ဥရောပသား စာရေးဆရာများ၏ စံချိန်ကို မိအောင် ရေးသားနိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု ဝေဖန်ကြသည်။ သို့သော် ခြွင်းချက်တော့ ရှိသည်။ သူ့စာအုပ်ကို မနှစ်သက် မကြိုဆိုသူများလည်း ရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့

ကား ဖိလစ်ပိုင် ကြေးရတတ်များ၊ စပိန်အာဏာပိုင်များ၊ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများနှင့် အလွမ်းသင့်နေသူများ၊ ဝိသမလောဘာ ဖိစီးပြီး ဖိလစ်ပိုင်အောက်တန်းလွှာများ အပေါ် ခေါင်းပုံဖြတ် သွေးစုပ်နေကြသော လူ့မလိုင်များ။ သူတို့ကတော့ ရီဇော်ဝတ္ထုကို လုံးဝမကြိုက်။ ဝတ္ထုကိုသာမဟုတ်၊ ရီဇော်ကိုပါ ရွံသည်။ ရီဇော်နှင့် ဆက်ဆံသူများကိုပင် သူတို့အသိုင်းအဝိုင်းမှ ဝိုင်းပယ်ကြသည်။

"ဒီလူတွေဟာ တစ်နေ့နေမှာ ကိုယ့်လည်ပင်းကိုယ် ကြီးကွင်းစွပ်ပြီး သေရမယ့် ငမိုက်တွေ" ဟူ၍ နိမိတ်ဖတ်ခံကြရသည်။ ရီဇော်ကိုလည်း "ဖိလစ်ဘတ်စထရီ" ဟု ကင်ပွန်းတပ်သည်။ ဖိလစ်ဘတ်စထရီ ဟူသည်မှာ မိမိနိုင်ငံတွင် ဆက်လက်နေထိုင်သွားပါက ခေါင်းဖြတ် အသတ်ခံရမည့် 'လူဆိုးစာရင်းဝင်' များကို ပေးထားသာ အမည်ဖြစ်၏။

မနီလာတွင် နှစ်ရက်မျှနေပြီးနောက် သူ့ချက်မြုပ်ဖဒသသို့ ရီဇော် ပြန်ခဲ့သည်။

ကလမ်ဘာမွေးဌာနသို့ ပြန်ရောက်ခဲ့ပြန်ပေပြီ။ တက်ကြွပျော်ရွှင်ဖွယ် ကောင်းသော ငယ်ဘဝများကို မြှုပ်နှံခဲ့သည့် သူ့မြို့၊ သူ့ဒေသ၊ သူ့အိမ်သို့ ခြေချရပြန်ပေပြီ။

"ဟော... ပြန်လာမယ့်လာတော့လည်း မိုးပေါ်က ကျလာသလိုပါပဲလား။ ဆိုင်းမဆင့် ဗုံမဆင့်နဲ့" ဟု လူတွေက အံ့ဩဝမ်းသာ ဆီးကြိုကြသည်။

မိသားစုများ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ပွဲကား ကြည့်နူးဖွယ်အတိပင်။ သူ့ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံးကို ဖုံးလွှမ်းနေသည်က ဝမ်းသာလို့က်လှုံသံများ၊ မျက်ရည်စများ။ နောက်ပြီး သူ့ထက်ငါ အလှူအယက်မေးနေကြသော ထောင်သောင်းမက မေးခွန်းများ။

မိဘနှစ်ပါးက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ကြိုဆိုသည်။ သို့တစေ သူတို့သုံးဦး၏ ဆက်ဆံရေးပေါ်တွင် အရိပ်တစ်ခုမိုးနေ၏။ မိဘများဘက်မှကြည့်လျှင် ရီဇော်သည် မိဘစကား နားမထောင်ဘဲ အမှားကြီးတစ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ခဲ့သော သားမိုက်တစ်ယောက်။ သည်သားမိုက်ကို မိဘမေတ္တာဖြင့် မွှင်လွှတ်ပြီး ပြန်လည်လက်ခံရသည့်အဖြစ်မျိုး။ ရီဇော်ဘက်မှကြည့်လျှင်မူ သူသည် အမှားတစ်ရပ်ကို ကျူးလွန်ခြင်း မဟုတ်။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် မှန်ကန်သော၊ လုပ်သင့်သော အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်ခြင်းသာဖြစ်၏။ သို့တိုင် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် အိမ်မှ တိတ်တခိုးထွက်သွားခြင်းသည် မိဘများအပေါ် မရိုသေမလေးစားရာ ရောက်နေသည်။

ထို့ပြင် မက်ဒရစ်ဂုဏ်ပြုပွဲတွင် သူပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းကြောင့် မိဘများ ပူပင်သောကရောက်ကြရသည်။ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရသည်ကို သူ သိသည်။ မိဘကိုချစ်သော၊ မိဘစကားကို မည်သည့်အခါကမျှ မလွန်ဆန်ခဲ့သော သားတစ်ယောက်အနေဖြင့် မိမိ၏အပြုအမူများအတွက် ရိုဇော် ခပ်ရွံ့ရွံ့ဖြစ်ရ သည်။ မိဘများကို အားနာမိသည်။

အိမ်သို့ရောက်ချိန်တွင် အစ်ကိုပရောနို အိမ်၌မရှိ။ အလုပ်ခွင်ရှိရာ ကြံခင်း များဆီ ရောက်နေသည်။ ညီတော်မောင် ပြန်ရောက်လာသည်ကို မသိသေး။ ကျန်ဆွေမျိုးသားချင်းများ၊ မိတ်ဆွေများကတော့ ဝမ်းပန်းတသာ လာရောက် နှုတ်ဆက်ကြသည်။

“ရိုဇော်က အသားတွေဖြူပြီး ပိုလှနေပါလား။ မင်းက ဖိလစ်ပီနို တစ် ယောက်နဲ့တောင် မတူတော့ဘူး။ တကယ့်အနောက်တိုင်းသားကြီး ကျနေတာပဲ”

မှန်လည်းမှန်သည်။ ရိုဇော် အမှန်ပင်ပြောင်းလဲလာသည်။ အသွင်အပြင် အမူအရာကစပြီး ပြောပုံဆိုပုံအဆုံး၊ ဥရောပသားကြီးတစ်ဦးဟန် ပေါက်လာ သည်။

“ဥရောပသားကြီး မဟုတ်ရပါဘူးဗျာ။ လူကလည်း ဖိလစ်ပီနို၊ စိတ်ဓာတ် ကလည်း အာရှတိုက်က ဖိလစ်ပီနိုကလေးတစ်ယောက်ပါပဲ”

ရိုဇော်က ဘဝမေ့သူမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းပြရသည်။ အတန်ကြာသော် ပရောနို ပြန်လာသည်။

“ဟော...အစ်ကိုကြီးပြန်လာပြီ”

ရိုဇော်က ဝမ်းသာအားရ ရေရွတ်ရင်း ဆီးကြိုသည်။ သူ့အပေါ်တွင် အစစ အရာရာ ကျေးဇူးကြီးမားလှသော အစ်ကို။ သံယောဇဉ်ကြီးမားလှသော အစ်ကို။ သူ့ကို အောင်မြင်မှုလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ တွန်းတင်ပေးလိုက်သော အစ်ကိုကြီး ပရောနို။

ရိုဇော်က လက်နှစ်ဖက်ကိုဆန့်တန်းပြီး အစ်ကိုဆီသို့ ခြေလှမ်းကျကြီး များဖြင့် လှမ်းသွားသည်။ ပရောနိုက သူ့ညီကို စိုက်ကြည့်နေသည်။ သူ့အကြည့်က အေးစက်မာကျောလှသည်။ ရိုဇော်၏ခြေလှမ်းများသည် လမ်းခုလတ်တွင် တုံ့ခနဲရပ်တန့်သွားသည်။ ရိုဇော် အံ့အားသင့်နေမိသည်။ ပရောနိုသည် စကား တစ်ခွန်းပင် မဟာ။ သူ့ညီ၏ လှိုက်လှဲဝမ်းသာကြိုဆိုမှုကို စိုးစဉ်းမျှ ဂရုမထား။ မတုံ့ပြန်။ ထို့နောက် ချာခနဲလှည့်ပြီး သူ့အခန်းရှိရာသို့ တန်းတန်းမတ်မတ်

ဝင်သွားသည်။ ထိုအခန်းထဲမှ တစ်နေ့လုံးမထွက်တော့။ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားအသံ ကိုပင် မကြားရတော့ချေ။

နောက်မှသိရသည်မှာ ပရောနိုသည် သူ့ညီပြန်လာကြောင်း သိရသဖြင့် အလုပ် ခွင်မှ ဝမ်းသာအားရ အပြေးကလေးပြန်လာသည်။ ဥရောပတွင် ပညာဆည်းပူး လာသော ညီလေး။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအကျိုး သယ်ပိုးရန် လေ့လာကြံစည် ကြိုးစားလာသော ညီလေး။ မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှန်းချက်များကို မိမိကိုယ်စား အကောင်အထည်ဖော်မည့် ညီလေး။ မိမိအမျှော်လင့်ကြီး မျှော်လင့်ထားသော ညီလေး။

သို့သော် သည်ညီလေးကို တွေ့လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထောင်းခနဲ ဒေါသဖြစ်ရသည်။ မကျေမနပ်ဖြစ်ရသည်။ သူ့ညီ အပြောင်းအလဲကြီး ပြောင်းလဲ နေချေပြီတကား။ ဟန်အမူအရာ လှုပ်ရှားသွားလာပုံကအစ၊ စကားပြောပုံအထိ ဥရောပသားကြီးလုံးလုံး ဖြစ်နေချေပြီတကား။ သူ့မျှော်လင့်ထားသော ညီလေးနှင့် လုံးဝကွဲလွဲနေသည်။ ခြားနားနေသည်။

သူ့မျှော်လင့်ထားသည်က သူ့ညီ ရိုဇော်။ ယခုတွေ့နေရသည်က သူ့ညီ ရိုဇော်မဟုတ်။ သူ့တွေ့မြင်ချင်သည်က ကလမ်ဘာမြို့သား ဖိလစ်ပီနိုကလေး ရိုဇော်သာဖြစ်၏။ ဥရောပသားကြီး ရိုဇော်မဟုတ်။ သူ့ အပင်ပန်းခဲ၊ ငွေကုန် ကြေးကျခံပြီး ဥရောပသို့လွတ်ခဲ့သည်မှာ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုး အကျိုးရှိစေမည့် ပညာရပ်များကို သင်ယူခဲ့ရန်သာဖြစ်သည်။ ကိုယ်ပြည်ကိုယ်ရွာတွင် တန်ဖိုးရှိရှိ ပြန်လည်ဖြန့်ဖြူး အသုံးချနိုင်မည့် ဗဟုသုတ အတွေ့အကြုံများကို ရှာဖွေဆည်းပူး ရန်သာဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်မိမိ ဥရောပသားကြီးအသွင် ပြောင်းပစ်ရန်မဟုတ်။ မိမိတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် မစပ်ဟပ်သော ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့စရိုက် များကို အတုခိုး သယ်ဆောင်လာရန်မဟုတ်။

ယခုမူ သူ့ညီတွင် သူ မနှစ်မြို့သော စရိုက်လက္ခဏာများကို တွေ့မြင်နေရ သည်။ သူ့တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် မည်သို့မျှ အကျိုးမပြုနိုင်သည့် အမူ အကျင့်များကို ဆောင်ကြဉ်းလာကြောင်း တွေ့နေရသည်။ ထို့ကြောင့် ပရောနိုသည် သူ့ဆီကို အားရဝမ်းသာပြေးလာသော ညီငယ်ကို အသိအမှတ်ပင်မပြု။ ခပ်ပြတ် ပြတ် ခပ်စိမ်းစိမ်းပင် လှည့်ထွက်ခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ နောက်ပိုင်းတွင် ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ပြန်လည်သင့်မြတ် သွားသည်။ အပေးအယူတည်သွားသည်။ ပရောနိုကလည်း ညီငယ်ကို ခွင့်လွှတ်

လိုက်သည်။ ဖခင်ကြီး ဖရန်စစ္စကိုအနေဖြင့်မူ ပိုပြီး သည်းခံခွင့်လွှတ်ရသည်။ တစ်ခါက ဆာဗီတေးပုန်ကန်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့် ရဟန်းပျို ဘာဂိုတို့ ကွပ်မျက်ခံကြ ရသည်။ ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး မိမိအိမ်ထဲတွင် လေသံမျှမဟာရဟာ ဖရန်စစ္စကို ပညတ်ခဲ့ဖူးသည်။ ယခုမူ သူ့အိမ်တွင်း၊ သူ့ရှေ့မှောက်တွင်ပင် ဖိလစ်ဘတ်စထရို တစ်ယောက်ကို လက်ခံကျွေးမွေးနေရပြီမဟုတ်ပါလား။ ဘာဂိုထက် ပို၍နာမည် ကြီးပြီး စပိန်အာဏာပိုင်များကို ဘာဂိုထက် ပိုပြီးဆန့်ကျင်ရဲသော ဖိလစ်ဘတ် စထရိုတစ်ဦးသည် သူ့သားကိုယ်တိုင် ဖြစ်ချေနေပြီ။

သည်ကြားထဲ အရပ်ထဲတွင် တီးတိုးသတင်းတွေ အမျိုးမျိုးထွက်နေသည်။
“ဒါနဲ့ ရိုဇော်ပြန်ရောက်နေတယ်ကြားတယ်။ မတွေ့ရသေးဘူး။ အားမှ သွားနှုတ်ဆက်ရဦးမယ်”

ရိုဇော်နှင့် သက်စွာရွယ်တူခန့်ရှိ လူငယ်တစ်ယောက်က ပြောသည်။ အနားရှိ အသက် ၄၀ ခန့် လူကြီးတစ်ဦးက မျက်လုံးပြူး မျက်ဆန်ပြူးဖြင့် တားသည်။

“မင်း မကြားသေးဘူးလား။ ဒီကောင် ဂျာမန်စပိုင် ဖြစ်လာတယ်ဆိုပဲ။ ဖိလစ်ပိုင်တစ်ပြည်လုံးကို ဂျာမန်သိမ်းနိုင်အောင် ထောက်လှမ်းပေးဖို့ တာဝန်ယူ လာတယ်လို့ ကြားတယ်”

လူငယ်က တွေ့သွားသည်။ သို့သော် သူ့မျက်နှာပေါ်တွင်တော့ လုံးဝဥသံ ယုံကြည်ဟန်မရှိ။ အနီးရှိ အဘွားကြီးတစ်ဦးကမူ အဝတ်တစ်ထည်ကို လက်ချုပ် အပ်ဖြင့်ချုပ်ရင်း နားထောင်နေသည်။

“ဟုတ်မယ်မထင်ပါဘူး ဦးလေးရယ်”

“ဟ...ဘယ်ကလာ မဟုတ်ရမှာလဲကွ။ ဟိုတစ်နေ့က ဘုရားရှိခိုးကျောင်း ရောက်သွားလို့ သင်းအုပ်ဆရာကြီးက သေသေချာချာ ပြောပြလိုက်တာပဲ။ ဂျာမန် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ‘ဘစ်စမတ်’ရဲ့ ထောက်လှမ်းရေးသမားတဲ့ကွ။ သိရဲ့လား”

“အေးဟဲ့...ငါလည်း ကြားလာတယ်။ ရိုဇော်ဆိုတဲ့ကောင်လေးက တိတ္ထိ ကလေးတဲ့။ ကက်သလစ်ဘာသာကို ဆန့်ကျင်ဖျက်ဆီးမယ့်ကောင်လေးလို့ ဝေဖန် နေကြတာပဲ”

တစ်ချိန်လုံး ငြိမ်နေသော အဘွားအိုက ဝင်ပြောသည်။

“အို...အဘွားတို့ကလည်းဗျာ၊ သူများပြောစကားနဲ့ မယုံကြစမ်းပါနဲ့။ စပိန်ဘုန်းကြီးတွေပြောစကားတော့ နားမယောင်နဲ့။ သူတို့နဲ့ ရိုဇော်က တညီတာမှ

မဟုတ်တာ။ ရိုဇော်က သူတို့ကလိမ်စာတ်တွေကို အထုပ်ဖြေပြထားတာကိုး”

“ဟဲ့ကောင်လေး ပေါက်ကရတွေ လျှောက်မပြောစမ်းနဲ့။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဘုန်းကြီးဆိုတာ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းရမှာပဲ။ နင် ရိုဇော်နဲ့ အရောတဝင်သွားမလုပ်နဲ့။ တော်တော်ကြာ နင်ပါ ဒုက္ခရောက်နေဦးမယ်”

လူငယ်သည် အဘွား၏စကားကို ရိုသေသမှုဖြင့် နားထောင်၍သာ နေရ သည်။ စိတ်ထဲကတော့ သိပ်ဘဝင်မကျလှ။ မိမိတို့ကို မိန့်ပုံညှဉ်းပန်းနေသော ဖရိုင့်ယာများအား ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် တိတ္ထိ၏လုပ်ရပ်လော။ မျိုးချစ်၏ လုပ်ရပ် လော။

ရိုဇော် မိသားစုနှင့် ဆွေမျိုးတစ်သိုက်မှာ ရုပ်ရွာထဲတွင် သို့သို့သိပ်သိပ် နေကြရသည်။ သူစိမ်းများနှင့် အဆက်အဆံ မလုပ်ရဲကြ။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း စကားမပြောရဲကြ။ ဆွေးနွေးစရာ၊ တိုင်ပင်စရာရှိလျှင် ကိုယ့်ဆွေမျိုးတစ်သိုက်သာ ကျိတ်ပြီးပြောရဆိုရသည်။ စစ်ကာလအတွင်း စစ်တပ်တစ်တပ် ပြုမူကျင့်ကြံပုံ အတိုင်း နေထိုင်ကြရသည်။ သို့သိပ်ကြရသည်။ ဆွေမျိုးများထဲမှ တစ်ဦးဒုက္ခ ရောက်လျှင် ကျန်ဆွေမျိုးတစ်စုလုံး မီးခိုးကြွက်လျှောက် ဒုက္ခရောက်ကြရမည် ဆိုသည်ကို နားလည်ထားသည်။

“ဒီကောင် အပြင်သွားစရာကိစ္စရှိရင် အိမ်ကတစ်ယောက်ယောက် အဖော် ပါမှသွား။ တစ်ယောက်တည်း ဘယ်ကိုမှမသွားရဘူး။ ဘယ်သူက ဘာကျွေးကျွေး မစားရ မသောက်ရဘူး။ ကိုယ့်ဆွေမျိုးတွေအိမ်ကလွဲပြီး တခြားဘယ်မှာမှ အစား မစားရဘူး”

ဖခင်ကြီးက သား၏လုံခြုံရေးအတွက် ဤသို့ပင် အမိန့်ထုတ်ထားသည်။

ရိုဇော်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆက်ဆံရေး ရာသီဥတုသည် မှန်မှိုင်းနေသည်။ သူ့ကို ဝိုင်းကြည့်နေသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ သို့ကြောင့် ရိုဇော်သည် အပြင် သို့ပင် မထွက်ချင်။ မည်သူနှင့်မျှလည်း မဆက်ဆံချင်။

သို့သော် တစ်သက်လုံး သည်လိုပင်နေသွားမည်လား။ အိမ်တွင်း အကျဉ်း သားဘဝဖြင့် သူ့ဘဝကို နှစ်မြှုပ်ထားမည်လား။ ဥရောပသို့ စွန့်စွန့်စားစား သွား ရောက်သင်ကြားလာသော ပညာတွေကို အချည်းနှီး အဖြစ်ခံရတော့မည်လား။ သည်လိုတော့ အဖြစ်မခံနိုင်။ သူ့ဘဝသည် သည်မျှလောက်ဖြင့် နှစ်သိမ့်ရပ်တန့် နေရမည့်ဘဝမျိုးမဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၊ ကလစ်ဘာမြို့ကလေး တစ်နေရာတွင်

ဥရောပမှ ပညာများသင်ကြားလာသော ရိုဇော်ဆိုသူတစ်ဦး ရှိနေကြောင်းလောက်တော့ ပြသရမည်။

ရက်များမကြာမီ ဆေးခန်းတစ်ခန်းဖွင့်လိုက်သည်။ မျက်စိရောဂါ အထူးကုသည်။ အခြား သာမန်ရောဂါမျိုးစုံကိုလည်း ကုသသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများတွင် မျက်စိရောဂါကုသမှုအကြောင်းကို ကြားဖူးနားဝ မရှိကြ။ မျက်စိရောဂါဖြစ်၍ တစ်ကြိမ်အလင်းရောင် ကွယ်ပြီဆိုလျှင် ထိုသူသည် တစ်သက်လုံး မျက်ကန်းဘဝဖြင့် စခန်းသွားရတော့၏။ ယခု သည်ရောဂါကို ရိုဇော်ကုသပေးသည်။ ခွဲစိတ်ရန်လိုအပ်သည်ကို ခွဲစိတ်ကုသသည်။ အခြားသော အထွေထွေရောဂါများကိုလည်း ပျောက်ကင်းစေသည်။ ရိုဇော်ကျေးဇူးကြောင့် မျက်မမြင်များ အလင်းရကြသည်။ ဖျားနာသူများ အကောင်းပကတိ ပြန်ဖြစ်ကြသည်။

ထိုအခါ ရိုဇော် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ကျော်ကြားပြန်တော့သည်။ ဂျာမနီပြည်မှ ပြန်လာသော ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သားကလေး ရိုဇော်သည် အံ့တစ်ပါးဖြစ်၏။ ရောဂါမျိုးစုံကို ပျောက်ကင်းစေသည်။ မျက်မမြင်များကိုပင် အကြည့်ဓာတ် ရစေသည်။ လူသာမန်မျှ ဟုတ်ပါလေစ။ နတ်ဒေဝတာများလေလား။ ပညာသည်များလေလား။ ဝိညာဉ်တစ်ခုခုကများ ပူးကပ်ပြီး ကုသပေးနေလေသလား။ သူတို့အမြင်တွင် ရိုဇော်သည် ရှေးဟောင်းဒဏ္ဍာရီများထဲမှ သူရဲကောင်းကလေးတစ်ဦးပင်တည်း။

ဖိလစ်ပိုင်ကျေးတောသားများ ယင်းသို့ ထင်မှတ်မှားကြခြင်းသည် တကယ်တော့ အဆန်းမဟုတ်။ သူတို့ဝန်းကျင်တွင် ပညာတတ်ဟူသည် ချိုနဲ့လားဟု မေးရမလောက် ရှားပါးသည်။ ရှိသည့် ပညာတတ်ဟူသည်ကလည်း ကိုလိုနီ ပညာရေးစနစ်ဘောင်တံတိုင်းကို မကျော်လွှားနိုင်ကြ။ သည်တော့ ခေတ်မီပြီး သိပ္ပံနည်းကျသော ပညာရပ်များမှာ သူတို့အမြင်တွင် အံ့ဖွယ်ရာများ ဖြစ်နေသည်။

ထိုသို့ ကိုလိုနီတံတိုင်းဖြင့် ကာရံထားခြင်းခံရရှာသော ဓားမနောက်ပိတ်ခွေ လူတန်းစားများအကြားဝယ် ရိုဇော်သည် ထူးခြားသော နတ်ဒေဝါတစ်ဦး ဖြစ်နေတော့၏။ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'ကို ဖတ်ရှုရသည့် ပညာတတ်များက ရိုဇော်ကို တိုင်းပြည်၏ သားကောင်းတစ်ယောက်ဟု သိမြင်ကြသည်။ ထိုဝတ္ထုကို မဖတ်ကြရသော ကျေးတောသားများကမူ ရိုဇော်ကို ပဉ္စလက်ပညာတတ်ကျွမ်းသော လူထူးဆန်းတစ်ဦးဟူ၍ သတ်မှတ်ကြသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရိုဇော်သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ကျော်ကြားထင်ရှားသူတစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် လူသိများ ကျော်ကြားနေသည်။

အမြင့်အားဖြင့် တစ်ပြေးညီစွာ ပွင့်ဖူးနေသော ပန်းခင်း၏အလယ်တွင် ပန်းပွင့်တစ်ပွင့်သည် အခြားပန်းများထက် ထိုးထွက်မြင့်မားစွာ ပွင့်အာနေပြီဖြစ်၏။ သည်သို့သောပန်းများကို ကိုက်ဖြတ်ရန် အသင့်စောင့်နေသောသူများကလည်း ကတ်ကြေးကို တမြဲမြသွေးလျက်...။

ပို့ထားသည်မဟုတ်ပါလား။ တစ်ပြိုင်တည်းပင် ခရစ်ယာန်ဂိုဏ်းချုပ်ဆီသို့လည်း တစ်အုပ်ပို့ထားသည်။

ခရစ်ယာန်ဂိုဏ်းချုပ်ကမူ ဖတ်ပြီးပြီဖြစ်၏။ ဖတ်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း စန်တို တောမတ်(စ်)ရှိ ဒိုမိနီကန်တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ်ထံပို့လိုက်သည်။ ပါမောက္ခချုပ် က တက္ကသိုလ်ရှိ ဒိုမိနီကန်ရဟန်းများကော်မတီတွင် တင်ပြဆွေးနွေးသည်။ ကော်မတီဝင် ရဟန်းများသည် ကျောင်းဆရာများချည်းဖြစ်သည်။ ယင်းကော်မတီ က-

“ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’သည် ကက်သလစ်ဘာသာ ကို ဆန့်ကျင်သော၊ ဘာသာတရားကို ပြက်ရယ်ပြုသော၊ သာသနာ ကို အပုတ်ချသော၊ မျိုးချစ်စိတ်ကင်းမဲ့ပြီး ပြည်သူလူထု၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုကို ဖျက်ဆီးရန် ရည်ရွယ်သော စာအုပ်ဖြစ်သည်” ဟူ၍ တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

“ဤစာအုပ်ကို ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင် ဖြန့်ချိခွင့်ပေးလျှင် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးအတွက် ကြီးမားသောအန္တရာယ် ပေါ်ပေါက်နိုင် သည်”

ဤဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဘုရင်ခံချုပ်ဆီ ရောက်သွားသည်။

ယခုတော့ ဘုရင်ခံချုပ်က ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို ဖတ်ချင်သည် ဟု တောင်းခံနေပေပြီ။ ရိုဇော်က သူ့စာအုပ်များ ရလျှင်ရချင်း ဘုရင်ခံချုပ်ထံ ပို့ပေးရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်းဖြင့် ရှင်းလင်းပြသည်။

“လောလောဆယ် ကျွန်တော့်မှာ လက်ကျန်တစ်အုပ်ပဲရှိပါတယ်။ အဲဒီ တစ်အုပ်ကိုလည်း မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ‘ငှားထားပါတယ်။ တကယ်လို ဘုရင်ခံချုပ်က ခွင့်ပြုမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော် တခြားတစ်အုပ်ရအောင် ရှာပေး ပါ့မယ်”

“ခွင့်ပြုရုံမဟုတ်ဘူး၊ ကျုပ်ဖတ်ဖို့ကို လိုနေတယ်”

ဤသို့ဖြင့် ရိုဇော်မှာ စာအုပ်ရှာပုံတော် ဖွင့်ရတော့သည်။ ပထမဦးစွာ မိတ်ဆွေ ရှေ့ဘုန်းကြီးများထံ သွားတောင်းသည်။ သို့သော် သူတို့ရထားသော စာအုပ်ကို မပေးလို။ တခြားမိတ်ဆွေများထံမှလည်း တောင်းမရ။ နောက်ဆုံး လက်ပြောင်းလွန်းသဖြင့် ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြဲနေပြီဖြစ်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဝယ်ယူလိုက်ရသည်။

[၃]

ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ

မန်လာမြို့ရှိ မာလာကညွနန်းတော်မှ ရိုဇော်အား ဆင့်ခေါ်စာ ရောက်လာ သည်။ ၁၈၈၇ ခု၊ စက်တင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံ ဗိုလ်ချုပ် အမိလီယို တယ်ရဲရိုးကို လာရောက်တွေ့ဆုံရန် ရိုဇော်အား ဆင့်ခေါ်ထားသည်။ စာချွန်လွှာသည် အချိန်ကပ်ပြီး ရောက်လာသည်။

‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’၏ဂယက်ပင် ဖြစ်ရမည်ဟု ရိုဇော် တစ်ထစ် ချ တွက်ထားလိုက်သည်။

“ခင်ဗျား ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးထားတယ်မဟုတ်လား။ ဒီဝတ္ထုနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဝေဖန်သံတွေ တော်တော်ကြားနေရတယ်။ ဒီအထဲမှာ အစိုးရကို အကြည်ညိုပျက်စေမယ့် အတွေးအခေါ်တွေ ပါနေတယ်လို့ ကျုပ်ကို တင်ပြကြတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကို ကျုပ် ‘ဖတ်ကြည့်ချင်တယ်’

ဘုရင်ခံက ရိုဇော်ကို တွေ့တွေ့ချင်းပြောလိုက်သည်။ ဘုရင်ခံ တယ်ရဲရိုး သည် တိုးတက်သောအမြင်ရှိသူဖြစ်၏။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို လက်ခံလို သော လစ်ဘရယ်ဝါဒီတစ်ဦး ဖြစ်သည်။

သူ့စာအုပ်ကို ဘုရင်ခံက မဖတ်ရသေးဟု ဆိုသဖြင့် ရိုဇော် အံ့သြနေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်သို့ သူပြန်မလာမီကတည်းက ဘုရင်ခံထံ စာတိုက်မှ စာအုပ်တစ်အုပ်

စာအုပ်ရသောအခါ ဘုရင်ခံချုပ်က ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောသည်။ ပထမတစ်ကြိမ် တွေ့စဉ်ကတည်းကပင် တယ်ရဲရိုးသည် ရိုဇော်ကို သဘောကျ နေပေသည်။

“ခင်ဗျား ဒီကပြန်ရင် ဘယ်ကိုသွားဖို့ ရည်ရွယ်ထားသလဲ”

“ကျွန်တော် ကလမ်ဘာကအိမ်ကို ပြန်ပါမယ်”

“ကောင်းပြီ၊ ခင်ဗျားအိမ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းပြန်ပါ”

ရိုဇော်ပြန်သွားလျှင် ဘုရင်ခံချုပ်က ညွှန်ကြားချက်နှစ်ရပ် ထုတ်လိုက်သည်။

ပထမညွှန်ကြားချက်မှာ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို စိစစ်တည်းဖြတ်ရေး အဖြစ်တမ်းကော်မရှင်တွင် တင်ပြဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်၏။ ယင်းကော်မတီရှင်တွင် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများနှင့်အတူ ဝတ်ကြောင်ဖြင့် အာဏာပိုင်များလည်း ပါဝင် သည်။ သို့မှ ဖျာတသောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ရယူနိုင်မည်ဟု ဘုရင်ခံချုပ်က ယူဆ သည်။

ဒုတိယညွှန်ကြားချက်မှာ မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ်မှ ဗိုလ်ကလေးတစ်ဦးကို ရွေးချယ်ပြီး ရိုဇော်၏ အစောင့်အကြပ်အဖြစ် စေလွှတ်ရန်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ရွေးချယ်ရာတွင် ဂရုတစိုက် စေ့စေ့စပ်စပ်ရွေးချယ်သည်။ ဗိုလ်ကလေးကို “ဟိုဆေ တစ်ယယ် ဒီအင်ဒရီတီ”သည် စပိန်စကားအပြင် အင်္ဂလိပ်နှင့် ပြင်သစ်စကားကို လည်း တတ်ကျွမ်းသည်။ ပန်းချီဝါသနာအိုးလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏တာဝန်မှာ ရိုဇော်နှင့်အတူ ပူးတွဲနေထိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရိုဇော်၏ အတွေးအခေါ်များ၊ လှုပ်ရှားမှု များနှင့် အကြံအစည်များကို တီးခေါက်လေ့လာရမည်။ ဘုရင်ခံချုပ်ထံ မပြတ် သတင်းပို့ရမည်။ ရိုဇော်နှင့် မိသားစုကိုမူ ရိုဇော်အပေါ် အမြင်မှားနေသူများ အန္တရာယ်ပြုမည့်ဘေးမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် အစောင့်ပေးထားသည်ဟု ရှင်းပြရမည်။

ရိုဇော်ကတော့ အခြေအနေကို ရိပ်စားမိပေပြီ။ သို့တစေ အုပ်ချုပ်သူ အာဏာပိုင်များ ငြိုငြင်သည်ကို သူမမူ။ ဂရုမစိုက်။ အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်မည် ကိုလည်း မကြောက်။ သို့သော် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သူ့လူမျိုးများက ဝိုင်းကြည့်နေ ကြခြင်းကိုမူ မခံမရပ်နိုင်။ သည်လူများသည် နှစ်အဆက်ဆက်က အဖိနှိပ်ခံလာရ သူများဖြစ်သည်။ ဦးချိုးနှိမ်ခံရသူများဖြစ်သည်။ ထို့အတွက်ကြောင့်ပင် အာဏာ ပိုင်များ၊ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ စိတ်ကွက်မည့်အပြုအမူကို စိုးစဉ်းမျှမလုပ်ရ။ မလူးလွန်ရုံ။ မလှုပ်ရှားရုံ။ အကယ်၍ လူးလွန်လှုပ်ရှားမိပါလျှင်လည်း နည်း

အမျိုးမျိုးဖြင့် ညှဉ်းပန်းအနှိပ်စက်ခံကြရသည်ကို သူတို့တွေ့ပူးနေကြပြီ။ ကြက်သီး တဖြန်းဖြန်းထခဲ့ကြရပြီ။ သည်တော့ စပိန်များမလိုလားသော ရိုဇော်ကို ထွေထွေ ထူးထူးကိစ္စမရှိလျှင် မခေါ်ရ။ မပြောရ။ မပေါင်းသင်းရ။

‘သက်တော်စောင့်’ စစ်ဗိုလ်ကလေး ရောက်မလာမီ ရက်သတ္တပတ် တော်တော်ကြာကြာကပင် ရိုဇော်သည် ဂျာမနီရှိ ဘလူးမင်းထရစ်ထံ လှမ်းစာရေး သည်။ သူ့ရင်ထဲတွင် တင်းကျပ်ခံစားနေရသမျှကို အသေးအဖွယ်မကျန် ဘလူး မင်းထရစ်ထံ ရင်ဖွင့်လေ့ရှိသည်။

“တကယ်ပဲ ချစ်မိတ်ဆွေကြီးရေ၊ ကျွန်တော်တော့ ဥရောပကို အမြန်ဆုံး ပြန်ပြေးလာချင်ပြီ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို ကျွန်တော့်တိုင်းပြည်မှာ ကျွန်တော် တစ် ယောက် ရှိနေသေးတယ်လို့တောင် အမှတ်မထားမိကြဘူးဗျာ”

သူ တကယ်ပင် ဥရောပသို့ ပြန်သွားချင်နေသည်။ သွားချင်ခြင်းမှာ အကြောင်းရှိသည်။ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’၏အဆက် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ထပ်ရေးရန် စိတ်ကူးထားသည်။ ပထမစာအုပ်တွင် အဓိကဇာတ်ကောင် အစ်ဘာရာနနှင့် ချစ်သူ မာရီယာတို့၏ ကံကြမ္မာ မည်သို့ရှိသည်ကို ဖော်ပြထား။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ဇာတ်လမ်းကို အဆုံးသတ်မထား။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယစာအုပ် တစ်အုပ် ဆက်ရေးမည်ဟု ရည်ရွယ်ထားသည်။

‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’တွင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ ပဏ္ဍိတ်အနေအထား ကို ခြယ်မှုန်းဖော်ပြထားသည်။ နောက်ရေးမည့်စာအုပ်တွင်မူ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ အတိတ်ကို ဖော်ပြချင်သည်။ စပိန်များ လာရောက်မအုပ်စိုးမီက ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုး များ၏ဘဝ သာယာပုံ၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်မြော်မြင်တတ်ကြပုံ၊ အလုပ်အကိုင် ကြီးစားတတ်ကြပုံ။ နောက်မှ စပိန်များ လာရောက်သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးပြီး ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားများကို ကျွန်ပြုကြပုံ။ အညွန့်ချိုးကြပုံ။ သည်အချက်များကို သမိုင်း ဆိုင်ရာ အထောက်အထား ခိုင်ခိုင်လုံလုံဖြင့် တင်ပြလိုသည်။ တစ်ချိန်က ဖိလစ်ပိုင် လူမျိုးများ၏ လွတ်လပ်သောဘဝနှင့် ယခုခံစားနေရသည့် လက်အောက်ခံဘဝ ခြားနားချက်များ၊ နစ်နာချက်များကို ယထာဘူတကျကျ ဝေဖန်သုံးသပ်ပြလိုသည်။

သူ မမိလိုက်သော ဘိုးဘွားဘီဘင်လက်ထက်က သမိုင်းအထောက်အထား များကို ရှာဖွေရေးမှာ မလွယ်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် မရှိနိုင်။ ရှိခဲ့သည့် အထောက်အထား များကို အုပ်ချုပ်သူ လူမျိုးခြားများက ဖျက်ဆီးပစ်ပေပြီ။ ထို့ကြောင့် ဘလူးမင်း ထရစ်၏ အကြံပေးချက်အရ လန်ဒန်မြို့သို့သွားလိုသည်။ ဗြိတိသျှပြတိုက်တွင်

၎င်းလိုချင်သော အထက်အထားများ ပြည့်စုံစွာ ရနိုင်သည်ဟု သိရသည်။
 ဥရောပသို့ အမြန်ဆုံးပြန်သွားချင်သည့် အခြားအကြောင်းတစ်ရပ် ရှိပေ
 သေးသည်။ လီယိုနာနှင့် ပတ်သက်သည်။ သူတို့အချစ်ရေးမှာ ယခုတိုင် အဆင်
 ပြေလှသည်မဟုတ်။ စာအားဖြင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ချစ်နေကြသည် မှန်၏။
 ပြန်လည်ဆုံစည်းသည့် တစ်နေ့တွင် လက်ထပ်မည်ဟုလည်း ရည်မှန်းထား
 ကြသည်။ သို့သော် မနီလာသို့ ရီဇော်ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ခုံစမ်းကြည့်သော
 အခါ လီယိုနာတို့ ဒါဂုပန်သို့ ပြောင်းသွားကြောင်း သိရသည်။ ထို့ကြောင့်
 ငါမဆုံးအကြိမ် မျှော်လင့်ချက် ပျက်ခဲ့ရသည်။ နောက်တစ်ဖန် မိမိအိမ်သို့
 ရောက်ပြီး မကြာမီ ဒါဂုပန်သို့ အလည်အပတ် သွားချင်ကြောင်း ဖခင်ကြီးထံ
 ခွင့်တောင်းသည်။ သို့သော် ဖရန်စစ္စကိုက ခွင့်မပြု။

“အေး...မင်းသွားလည်တာ အရေးမကြီးဘူး၊ မင်းက ဖိလစ်ဘတ်စထရို
 လို့ နာမည်ကြီးနေတဲ့ကောင်။ ဒီတော့ မင်းသွားလည်တဲ့ ရီဇားရားတို့ကို ပြီးကြဦး
 မယ်။ ဒုက္ခပေးကြဦးမယ်။ ကိုယ့်အတွက်နဲ့ တခြားလူတွေ ဒုက္ခမရောက်ကြပါ
 စေနဲ့ကွာ”

တစ်ဖက်တွင် လီယိုနာကလည်း ရီဇော် ပြန်ရောက်နေကြောင်း သတင်း
 ကြားသည်။ သူ့ဖခင် မနီလာသို့သွားလျှင် လိုက်ချင်ကြောင်း ပူဆာသည်။
 အန်တိုနီယို ရီဇားရားကလည်း သူ့သမီးနှင့် ရီဇော်တွေ့နေမည်စိုးသဖြင့် လိုက်ခွင့်
 မပြု။

လီယိုနာနှင့် ရီဇော်အချစ်ရေးသည် မိဘများ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်
 အကျပ်အတည်းတွေ့နေရသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် ဆုံတွေ့ခွင့်ရရေးမှာ နှစ်ဖက်
 မိဘများက ခွင့်ပြုမှသာ ဖြစ်ပေတော့မည်။

ထို့ပြင် သူ့ဘက်က တရားလွန်ရာရောက်သည်ဟု ရီဇော်ထင်သည်။
 အခွင့်အရေးယူလွန်းရာ ရောက်သည်ဟုလည်း ထင်သည်။ လီယိုနာကလေးကို
 နောက်ဆုံးတွေ့ခဲ့ရစဉ်က အသက်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်မျှသာ ရှိပေသေးသည်။ ဥရောပ
 ၌ သူ ငါးနှစ်မျှကြာခဲ့သည်။ ဆယ်ကျော်သက်ရွယ်၊ နုနယ်လှပ၊ ရှုမဝနိုင်လောက်
 သော အချစ်ဦး လီယိုနာကလေးကား သစ္စာရှိလှပေစွာ။ စွဲစွဲမြဲမြဲ တစ်ယောက်ဆို
 တစ်ယောက်တည်း ချစ်တတ်သည့် သူငယ်မကလေးပင်တည်း။

လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်ကျော်က တွေ့ခဲ့ရသော လီယိုနာကလေး၏ အသွင်
 အပြင်သည် ယခုအခါ မည်သို့ရှိမည်နည်း။ ဖြူနေသလား၊ မည်းနေသလား။

ပိုပြီး လှနေသလား၊ ပိုပြီး စကားတွေကြွယ်၊ ပိုပြီး ချစ်စဖွယ် ကောင်းနေလေ
 သလား။ ချစ်သူဘဝရောက်ပြီးမှ လူချင်း တစ်ခါမျှ မတွေ့ရသေး။ ချစ်သူနှစ်ဦး
 တစ်ကြိမ်မျှ မျက်လုံးချင်းဆုံ ရင်မခုန်ကြရသေး။ ချစ်ရလွန်းသည့် လီယိုနာ၏
 ဘဝကို ဖျက်ဆီးနေမိပြီလားဟု သံသယဝင်မိသည်။

သို့သော် သူ ဘာမျှမတတ်နိုင်။ သူ့မိဘကလည်း ချုပ်ချယ်သည်။ လီယိုနာ
 မိဘကလည်း ခွင့်မပြု။ သူ့ဘဝကိုကလည်း လေလွင့်ရွက်ဝါလို မတည်မငြိမ်
 ရွေ့လျားနေအောင် ဖန်တီးခဲ့ပေသည်။ နိုင်ငံရေးသမားဟူသည် တိုင်းပြည်နှင့်
 လူမျိုးအကျိုးအတွက် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကို မငဲ့ကွက်နိုင်။ အတ္တအကျိုးကို
 စွန့်လွှတ်ရမည်။ ရည်မှန်းချက်တောင်ထွတ်ပေါ်သို့ မရောက်မချင်း နောက်ပြန်
 မကြည့်စတမ်း၊ အောက်ပြန်မလှည့်စတမ်း တက်လှမ်းရမည်သာ မဟုတ်ပါလား။

ဥရောပမှ ရည်မှန်းချက်အပြည့်ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာခဲ့သော်လည်း
 အမိမြေ၌ ရီဇော်မျှော်မှန်းသလောက်မအောင်မြင်။ နိုင်ငံရေးအရလည်း မအောင်မြင်
 သေး။ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအရလည်း ဆေးကုသခြင်းမှလွဲ၍ အောင်မြင်မှုမရသေး။
 ချစ်ရေးချစ်ရာဆိုလျှင် ဝေလာဝေး။

သို့တိုင် ရီဇော် စိတ်မလျော့။ နိုင်ငံရေးပင်လယ်ပြင်ကြီးကား ကမ်းမမြင်
 လမ်းမမြင် အပြောကျယ်လှစွာ၏။ နိုင်ငံရေးသမား ငှက်ငယ်သည် ပင်လယ်ပြင်၏
 တစ်ဖက်ကမ်းကို မမြင်ရ။ မတွေ့ရ။ သို့သော် ကမ်းခြေရှိမည်ထင်ရသည့်
 အရပ်ဆီသို့ မှန်းဆဦးတည်ပြီး ပျံသန်းနေရပေသည်။ လမ်းခရီးတွင် လေနုအေး
 ကလေးကိုလည်း ကြုံရမည်။ လေမုန်တိုင်းနှင့်လည်း ဆုံရမည်။ စိတ်ပျက်အား
 လျော့၍တော့ မဖြစ်။ စိတ်ပျက်အားလျော့လိုက်လျှင် ပင်လယ်ပြင်တွင် နုံးနုံးမြုပ်ပြီး
 သေဆုံးသွားမည်သာတည်း။ ။

အပ်နှင်းတော်မူချက်အရ ရဲရင့်ပြောင်မြောက်မှုတွင် နှိုင်းဘက်တုကင်းသော စပိန် နိုင်ငံတော်ကြီးသည် ယင်းမဟာတာဝန်ကြီးကို စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ထားပြီး ဖြစ်ပေသည်”

သို့အတွက် ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ တွင် တင်ပြတောင်းဆိုထားချက် များသည် အဓိပ္ပာယ်မရှိ။ စပိန်နိုင်ငံတော်ကြီးကို အကြည့်ညှိပျက်စေရန် လှုံ့ဆော် ထားခြင်းသာဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ကော်မရှင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်နှုတ်ချခဲ့ လေသည်။

“ဤဝတ္ထုစာအုပ် ရေးသားသူကား ချင့်ချိန်စဉ်းစားနိုင်သော ဉာဏ်ပညာ ခေါင်းပါးသူတစ်ဦးသာ ဖြစ်သည်။ နုလပိန်းတုံးတစ်ဦးသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ စာအုပ်ကို ပြည်သူလူထုသို့ ဖြန့်ချိခွင့်မပေးသင့် ကြောင်း စိစစ်ရေးကော်မရှင်က တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်”

ယင်းအစီအရင်ခံစာကို ဆဲလ်ဗေဒါဖွန့်အမည်ရှိ ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးတစ်ပါး က တာဝန်ယူ ရေးသားခဲ့လေသည်။

စိစစ်ရေးကော်မရှင်၏ အစီရင်ခံစာ ရောက်ရှိလာချိန်တွင် ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရိုးကလည်း ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို ဖတ်ရှုပြီးပေပြီ။ အသေးစိတ် လေ့လာသုံးသပ်ပြီးပေပြီ။

တယ်ရဲရိုးက ဤစာအုပ်ကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားခြင်းထက် ဖြန့်ချိခွင့် ပေးလိုက်လျှင် ပိုမိုသင့်လျော်မည်ဟု ယူဆသည်။ စာရေးသူ၏ ရေးသားတင်ပြ ပုံမှာ ပြောင်ကျလွန်းလှသော်လည်း မျှတသည်။ ချိန်ချိန်ဆဆရှိသည်။ ဖရိုင့်ယာ များ၏ ကောက်ကျစ်မှုများကို ထုတ်ဖော်ထားသလို၊ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ၏ ပျော့ညံ့အားနည်းချက်များကိုလည်း ထောက်ပြထားသည်။ စပိန်လူမျိုးတစ်ယောက် အနေဖြင့် လက်မခံနိုင်ဖွယ် အကြောင်းအရာ၊ သဘောထားများ ပါရှိနေသည် မှန်၏။ သို့သော် ဤစာအုပ်ကို ပိတ်ပင်လိုက်ခြင်းကြောင့် လူအများ ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားလာနိုင်သည်။ ပိုပြီး အလေးအနက်ထားလာနိုင်သည်။ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံး အုတ်အော်သောင်းတင်း ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ မသိကျိုးကျွန်ပြုနေပြီး အေးအေး ဆေးဆေး လွတ်ပေးလိုက်လျှင် အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ဖြင့် စခန်းသိမ်းသွားနိုင်သည်။ ရက်များမကြာမီ သည်စာအုပ်ကို မေ့လျော့သွားကြမည်သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရိုးက ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို တားဆီးပိတ်ပင်ရန် မညွှန် ကြားတော့။ ဖြန့်ချိခွင့်ပြုလိုက်သည်။

[၄]

ဘဝမှန်တိုင်း စ,လေပြီ

“ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ သည် တိုင်းတစ်ပါးသားများ၏ အတွေး အခေါ် အယူအဆများဖြင့် ပြွမ်းတီးနေသည်။ စပိန်နိုင်ငံတော်ကြီးကို မြတ်နိုးရှိသေ သော မျိုးချစ်သားကောင်းများ ဖတ်ရန်မသင့်လျော်။ ဤစာအုပ်ကိုဖတ်မိလျှင် မိခင်တိုင်းပြည်အပေါ် အထင်အမြင်လွဲမှား ရွံ့မှန်းနာကြည်းလာစေအောင် သွေးထိုး လှုံ့ဆော်ထားသည်။ ဤစာအုပ်သည် အလွန်မတန် အန္တရာယ်ကြီးမားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်”

ဤကား စိစစ်တည်းဖြတ်ရေး အမြဲတမ်းကော်မရှင်၏ သုံးသပ်ချက်တည်း။ ကော်မရှင်က ရီဇော်၏စာအုပ်ကို ဖြန့်ချိခွင့်မပြုသင့်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး ဘုရင်ခံ ချုပ်ထံ အစီရင်ခံလိုက်သည်။

“ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ပြည် လွတ်လပ်ရေးပင်ဖြစ်၏။ အမှန်ဆိုရလျှင် ဤတောင်းဆိုချက်မှာ လိုအပ်တော့သည် မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများကို စပိန်နိုင်ငံတော်ကြီးက မော်ကွန်းတင်ရလောက်အောင် ကယ်တင်ထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

“ခေတ်မီယဉ်ကျေးသော ကမ္ဘာကြီး၏အလယ်တွင် မွေးကင်းစ ကလေး ငယ်လို အသိတရားကင်းမဲ့လှသည့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး တင့်တောင်း တင့်တယ် နေနိုင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရမည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ရှောင်လွှဲခြင်းမပြုသင့်သည့် တာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ဘုရားသခင်၏ ယုံကြည်

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဘုရင်ခံချုပ်သည် ရဲရင့်ပြတ်သားသော ခြေလှမ်း တစ်ရပ်ကို လှမ်းလိုက်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည် အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဆူးငြောင့်ခလုတ် တစ်ခုအလား ဒုက္ခပေးနေသည့် ပြဿနာတစ်ရပ်ရှိသည်။ မြေခွန်ပြဿနာဖြစ်၏။ ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့များပိုင်သော မြေများအတွက် ကောက်ခံသည့် အခွန်အခ ပြဿနာပင်ဖြစ်၏။ သည်ပြဿနာကို မည်သူမျှမဖြေရှင်းရဲ။ မကိုင်တွယ်ရဲ။ ဘုရင်ခံချုပ်အဆင့်ရှိသူပိုသော ကိုင်တွယ်ရဲခြင်းဖြစ်၏။

ကုန်လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း တော်တော်များများကတည်းကပင် ဖိလစ်ပိုင် ပြည်၌ လယ်မြေယာမြေများ တစ်နှစ်ပြီးတစ်နှစ် တိုးပွားလာသည်။ ထို့ကြောင့် မြေခွန်များလည်း တိုးတက်ရရှိခဲ့သည်။ သို့သော် ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့ပိုင် လယ်ယာများမှ ရရှိသောမြေခွန်မှာမူ ထူးခြားတိုးတက်မှုမရှိ။ မြေခွန်သာ တိုးတက် မရသော်လည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့်မူ တိုင်းပြည်၏ အကောင်းဆုံး၊ အကြွယ်ဝဆုံး သော လယ်ယာမြေများကို ပိုင်ဆိုင်နေကြပေသည်။

သို့အတွက် ဘုရင်ခံချုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ လာဂုနားပြည်နယ် ဘုရင်ခံ က ခုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတစ်ရပ် ပြုလုပ်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် သုံးနှစ်အတွင်း ဒိုမီနီကန် အသင်းပိုင် လယ်ယာမြေများ အတိုးအလျော့ ရှိမရှိနှင့် သီးနှံထွက်နှုန်း တိုး၊မတိုး ကို ခုံစမ်းအစီရင်ခံရန် မြို့နယ်ကောင်စီသို့ အကြောင်းကြား တောင်းခံလိုက်တော့ သည်။

အဆိုပါသတင်းသည် မြို့ထဲရွာထဲတွင် ဟိုးလေးတကျော် ပျံ့နှံ့သွားသည်။ မြို့ခံ နယ်ခံ လူများမှာ စိုးရိမ်သောကရောက်ကြရသည်။ ဤသို့ ကောက်ပဲသီးနှံ ထွက်နှုန်း တိုး၊မတိုးနှင့် လယ်ယာမြေစိုက်ဧက တိုး၊မတိုး ခုံစမ်းခြင်းမှာ အမြတ်ခွန် တိုးကောက်ရန်သာဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိကြသည်။

ရိုဇော်ကတော့ ထိုသို့မထင်မြင်။ ယခုကဲ့သို့ ခုံစမ်းမေးမြန်းခြင်းသည် လယ်ယာလုပ်သားများအတွက် အခွင့်ထူးတစ်ရပ် ရရှိနိုင်သည်ဟု သူကဆိုသည်။ ကလမ်ဘာမြို့နယ်တွင် အမှန်ပင် စိုက်ဧကများ တိုးလာသည်။ သို့တိုင် လယ်ယာ လုပ်သားများမှာ ထိုက်သင့်သောအကျိုးအမြတ်ကို မခံစားကြရ။ တစ်ဖက်တွင် ထွက်ကုန်များ၏ ဈေးနှုန်း ကျဆင်းနေသည်။ ကျန်တစ်ဖက်တွင် အကောက်အခွန် နှုန်း အဆမတန်ကြီးမြင့်နေသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်သူလယ်သမားထုမှာ 'ပွတ်ဘိုးအေ' ဘဝသို့ ရောက်နေကြရသည်။ သည်အကြောင်းများကို ပြည်ပြည်စုံစုံ တင်ပြခွင့်ရရန် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ရလာပြီဟု ရိုဇော်က သဘောထားခဲ့သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် မြို့ခံ၊ နယ်ခံ တောင်သူလယ်သမားများထံမှ တိကျမှန်ကန်သော အချက် အလက်များကို ခုံစမ်းသည်။ တောင်းခံသည်။ စုဆောင်းသည်။

ယခင်က ကလမ်ဘာမြို့နယ်အတွင်းရှိ လယ်မြေအနည်းငယ်ကို ဂျေရှ ဘုန်းတော်ကြီးများ ပိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းလယ်မြေများပေါ်တွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသူ တို့သည် အခွန်အခအဖြစ် ဘုရားကျောင်းရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ကြရသည်။ အနီး အနားတစ်ဝိုက်ရှိ လယ်ယာများကို စိုက်ပျိုးသူတို့မှာမူ လယ်ခွန်ပေးကြရသည်။

၁၇၆၈ ခုနှစ်တွင် ဂျေရှဘုန်းကြီးများဂိုဏ်းကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ရပြီး ဒိုမီနီကန် ဂိုဏ်း တန်ခိုးထွားလာသည်။ ယခုအခါတွင် ဒိုမီနီကန်အသင်းသည် ကလမ်ဘာ တစ်မြို့နယ်လုံးရှိ လယ်ယာများကို ပိုင်ဆိုင်နေပေပြီ။ ထိုမျှမကသေး။ ရွာနီး ချုပ်စပ်ရှိ စိုက်ဧကအားလုံးလိုလိုကိုလည်း ပိုင်ဆိုင်နေပြီဖြစ်၏။ ၎င်းမြေများ အတွက် ဘုရားကျောင်းရန်ပုံငွေအမည်ဖြင့် အခွန်အတုပ်များ စည်းကြပ်သည်။ အစိုးရသို့ မြေခွန်တော်အပ်သောအခါတွင်မူ ယခင်ဂျေရှဘုန်းကြီးများပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေဧကအတွက်သာ အပ်သည်။ ပိုလျှံသော အခွန်အတုပ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဘဏ္ဍာငွေများ ဖြစ်ကုန်တော့၏။

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရကို ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများ လိမ်ညာလှည့်ဖြားနေမှုသည် ရုပ်လုံးပေါ်လာပေပြီ။ အမှန်တကယ် ရသင့်သော မြေခွန်များ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ၎င်းတို့ အပိုင်စီးထားကြောင်း ဗူးပေါ်သလို ပေါ်လာပေပြီ။ ဘုရားကျောင်းရန်ပုံငွေ သည် အစိုးရက တရားဝင်ကောက်ခံသော မြေခွန်တော်ထက် အဆမတန် မြင့်မားကြီးလေးသည်။ ထို့ပြင် အခြားအကြောင်းအမျိုးမျိုးပြုပြီး တရားမဝင် ကောက်ခံသော ကောက်ခံကြေးများ ရှိသေးသည်။ ယင်းသို့ကောက်ခံရာတွင် ဖျောင်းဖျောင်းဖျူဖျူဖြင့် မေတ္တာရပ်ခံသည်မဟုတ်။ စေတနာသဒ္ဓါတတ်အားသရွေ့ မဟုတ်။ နယ်စားပယ်စားများသဖွယ် တစ်ချက်လွတ်အမိန့်ဖြင့် ကောက်ခံကြခြင်း ဖြစ်၏။ 'ထမင်းရက်ကျွန်၊ ရေရက်မှန်'ဖြင့် မသေရုံတစ်မယ်ရုန်းကန်နေကြရသော တောင်သူ လယ်သမားဦးကြီးများခမျာ ဘာသာရေးရန်ပုံငွေများ၏ဒဏ်ကို ကျော ကော့အောင် ခံစားနေကြရရှာသည်။ နဖူးကရွေး မြေမထိအောင် ကျုံးရုန်းလှုပ်ကိုင် ကြရပြီး ထွက်ပေါ်လာသော ကောက်ပဲသီးနှံများအတွက်မူ ဈေးကောင်းမရ။ အနှိမ်ခံကြရသည်။

အဆိုပါအချက်အလက်များကို ပြည်စုံစွာစုဆောင်းရရှိသောအခါ ရိုဇော်က အစီရင်ခံစာတစ်စောင် ရေးသည်။ ပြည်ပြည်စုံစုံဖော်ပြသည်။ တိကျသောအချက်

အလက်များကို ကိုးကားသည်။ ထို့နောက် လူထုစည်းစည်းဝေးဝေးပွဲကြီးတစ်ရပ်ပြုလုပ်ရန် လှုံ့ဆော်လိုက်သည်။ အစည်းအဝေးတွင် ရိုဇော်ရေးသားထားသော အစီရင်ခံစာကို တစ်လုံးမကျန် ဖတ်ပြသည်။

“ကျွန်တော် အခုဖတ်ပြသွားတဲ့ အချက်အလက်တွေဟာ မြို့ခံရွာခံ တောင်သူလယ်သမား၊ ယာသမား၊ ကိုင်းသမားတွေဆီက မေးမြန်းစုစည်းထားတဲ့ တကယ့်အဖြစ်အပျက်မှန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအချက်အလက်တွေ မှန်မမှန်၊ ကြိုက်မကြိုက်ကို အစည်းအဝေးတက်ရောက်လာတဲ့ မြို့နယ်လူထုကြီး က အဆုံးအဖြတ်ပေးကြပါခင်ဗျား”

အစီရင်ခံစာအပြီးတွင် ရိုဇော်က ပြည်သူလူထုထံမှ သဘောထား တောင်းခံ လိုက်သည်။

“မှန်တယ် မှန်တယ်၊ အကုန်အမှန်ချည်းပဲ”

“ကြိုက်တယ်ဟေ့ ကြိုက်တယ်”

အစည်းအဝေး တက်ရောက်လာသူများ၏ အသံသည် ကြိုတင်ညှိနှိုင်း ရခြင်း မရှိဘဲ တစ်လုံးတစည်းတည်း ပွင့်ထွက်လာသည်။ ညီညာဖျူဖျူ ထောက်ခံ ချက်သည် မိုးမြေအနှံ့ ဟိန်းခတ်သွားသည်။

အဆိုပါ ပုရိသတ်ထဲတွင် ဒိုမီနီကန်ပိုင် မြေယာများကို စိမ့်ကွပ်ကဲရသော ကိုယ်စားလှယ်သုံးဦးလည်း ပါဝင်သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ခါးစည်းခံခဲ့ရသဖြင့် ဒေါသဖြင့် ဆူဝေနေသော တောင်သူဦးကြီးများအလယ်တွင် ကိုယ်စားလှယ်သုံးဦး သည် ဆန့်ကျင်ဘက်စကားဆို၍ တစ်ခွန်းတပါဒမျှ မပြောရဲ။ မကန့်ကွက်ရဲ။ ဒိုမီနီကန်အသင်းကို မကာကွယ်ရဲ။ ထို့ကြောင့် ဖတ်ပြသွားသော အစီရင်ခံစာ မှန်ကန်ကြောင်း၊ ထောက်ခံကြောင်း စုပေါင်းလက်မှတ်ရေးထိုးရာတွင် ၎င်းတို့ သုံးဦးလည်း ပါဝင်ရေးထိုးရတော့၏။

ရိုဇော်နှင့် အပေါင်းပါများသည် ဖိလစ်ပိုင်တစ်ပြည်လုံးတွင် အရက်စက်ဆုံး၊ အသောင်းကျန်းဆုံးသော ကျားသတ္တဝါ၏ အပြီးကို ဆွဲလိုက်မိပေပြီ။ သည်ကျား ကို နိုင်အောင် ရိုက်သတ်နိုင်လျှင် သတ်ပေရော။ သို့မဟုတ်ဘဲ ကျားပြီးကို ပြန်လွှတ်လိုက်လျှင်မူ ကျား၏ကိုက်စားဝါးမျိုခြင်းကို ခံရတော့မည်သာတည်း။

ရိုဇော်အနေဖြင့်လည်း ကျားကို ဒေါသထွက်အောင်၊ မာန်ဖီလာအောင် သွားဆွထားသည်။ ကျား၏ယုတ်မာကောက်ကျစ်ပုံ၊ အသားစားကျူးပုံများကို ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’တွင် ဖွင့်ချလိုက်သဖြင့် ဖရိုင်းယာကျားများသည်

ဒေါသဖြင့် မာန်ဖီနေသည်။ ယခုတစ်ဖန် ကျား၏စားကျက်ကို ဖော်ထုတ်လိုက် ပြန်ရာ ယမ်းပုံမီးကျ ပေါက်ကွဲမတတ် ဖြစ်ကြရတော့၏။

ထိုရက်များအတွင်းမှာပင် အကောက်ခွန်ဌာနက ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ စာအုပ်များကို ထုတ်ယူခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ဖရိုင်းယာများသည် ၎င်းတို့က ဖြန့်ချိခွင့်မပြုရန် တင်ပြထားသောစာအုပ်များ စာအုပ်ဆိုင်ပေါ်သို့ ရောက်နေသည် ကို တွေ့ရသောအခါ ဒေါသအမျက်ခြောင်းခြောင်း ထွက်ကြတော့သည်။ ၎င်းတို့ ၏ ကန့်ကွက်ချက်ကို ဘုရင်ခံချုပ်က လျစ်လျူပြုသည်ဟု မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကြ သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဆဲလ်ဗေဒါဖွန့်သည် ၎င်းရေးသားခဲ့သော ကန့်ကွက်စာကို မိတ္တူများပွားပြီး မနီလာတစ်မြို့လုံး ဖြန့်ဝေတော့သည်။ ဤနည်း ဖြင့် စပိန်လူမျိုးများ၏ ထောက်ခံချက်ကို အရယူခြင်းဖြစ်ပေသည်။

တကယ်တော့ ယင်းလုပ်ရပ်မှာ ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် ၎င်း၏အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကို စော်ကားလိုက်ခြင်းပင်တည်း။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဘုရင်ခံချုပ်က ကိုယ်စား လှယ်အဖြစ် လာရောက်ဆောင်ရွက်နေရသော စပိန်ပြည်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စပိန်ပြည် ၏ ဘုရင်မကြီးရီဂျင်ကိုပါ မထိမိမြင်ပြုလိုက်ခြင်းလည်း မည်ပေသည်။ သို့တစေ ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများက ဂရုမစိုက်။ မပြောင်ပြောင်တင်းတင်း မာမာကျောကျောပင် ပြုမူလှုပ်ရှားကြသည်။

ဖရိုင်းယာတို့၏ လှုပ်ရှားမှုသည် ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို ကြော်ငြာ ရာ ရောက်သွားသည်။ လူအများ ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားလာသည်။ အလှအယက် ဝယ်ကြသည်။ ဖတ်ကြသည်။ နောက်ထပ် ဖြန့်ဝေခွင့်ရသော စာအုပ်များမှာ ရက်ပိုင်းအတွင်း ပြိုကွဲခဲကျန်သွားသည်။

ဤကား ပေါက်ကွဲခြင်းပေတည်း။ ဤသို့သောပေါက်ကွဲခြင်းကိုပင် ရိုဇော် မျှော်လင့်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။ အနာပေါ်တုတ်ကျခံရသူများ၏ ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ဆန့်ကျင်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ကို သူ ကြိုတွက်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းဆန့်ကျင်မှုများကို ရိုဇော်က မဖြူ။ ဂရုမစိုက်။ ပို၍ပင် အားတက်မိသေး သည်။ ယခုကဲ့သို့ သူ့စာအုပ်များ ထိထိရောက်ရောက် မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပြည်သူ တွေအကြား ပျံ့နှံ့သွားသောအခါ ဝမ်းသာမဆုံး ဖြစ်ရသည်။

သူ့နောက်ဆွယ်တွင် တိုးတက်သော စပိန်ပုရိသတ် တော်တော်များများ ရှိနေ၏။ ထက်မြက်ပေါက်ရောက်သော စပိန်လူမျိုး မိတ်ဆွေများလည်း ရှိ၏။ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို ထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ ထောက်ခံမှုကို

ရယူလိုသည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ၏ ဘဝမှန်ကို သိမြင်စေလိုသည်။ စာနာစေလိုသည်။ ၎င်းတို့၏ ထောက်ခံမှုအရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖရိုင်ယာများ၏ ဆန့်ကျင်မှုအပင်အားကို ဖြိုခွဲချင်သည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို ပညာပေးလိုသည်။ ဘာသာရေးကတ္တီပါစဖြင့် ပုံလွမ်းထားသည့် သွေးစုပ်ကိရိယာများကို ဖော်ထုတ်ပြလိုသည်။ ထိုသို့ အသိအမြင်များ ကြည်လင်လာလျှင် ပြည်သူလူထုသည် ၎င်းတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးကို အလိုအလျောက် တောင်းဆိုလာကြမည်ဖြစ်၏။

အတွေးသစ် အမြင်သစ်များဖြင့် စိမ့်ဝင်ရေးဟူသည် အချိန်ယူရမည်သာ ဖြစ်၏။ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ရပ်လုံး အတွေးအခေါ်ပြောင်းလဲရေး ဟူသည်မှာ လည်း နေ့ချင်းညချင်းဆောင်ရွက်ပြီး အောင်မြင်တတ်သည်မျိုးမဟုတ်။ အဖြစ်အပျက်များ၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက် ပြောင်းလဲမှုတရားအရ အချိန်တန်လျှင် ဖြစ်သင့် ဖြစ်ထိုက်သည်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်ဟု ရိုဇော် ယူဆထားသည်။

ဤအချက်များကို စပိန်နိုင်ငံက ဥပေက္ခာပြုထားလျှင်လည်း ထားစေတော့။ ထိုသို့ပြုမူလျှင် 'ဂျူပီတာသည် သူ့ချေမှုန်းချင်သောသူကို ပထမဦးစွာ ရူးအောင် ပြုလုပ်သည်' ဟူသာ ခံယူချက်အတိုင်း စပိန်များသည် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများအကြားတွင် ရူးရလိမ့်မည်သာဖြစ်၏။

ရိုဇော်သဘောကတော့ လူအများ သွေးချောင်းစီးစေမည့် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကို မလိုလားသည် အမှန်။ မနှစ်သက်သည် အမှန်။ သူလိုလားသည်က ငြိမ်းချမ်းရေး။ ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှတိုက်ပွဲဝင်ရေးသာဖြစ်၏။ သည်လို ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းတောင်းဆို၍မှ မရလျှင် အခြေအနေအရ လက်နက်ကိုင်တော် လှန်ရေးကို ဦးတည်ရမည်သာဖြစ်သည်ဟု ရိုဇော် ခံယူသည်။

ယခုအချိန်အထိတော့ သူ့လှုပ်ရှားမှုများ အောင်မြင်နေသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ကိုလိုနီဘိန်းမိုင်းကြားမှ လူးလွန်နိုးထလာကြပေပြီ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဆန့်ကျင်ဘက်အင်အားစု၏ တန်ပြန်ထိုးနှက်ချက်များကလည်း အရှိန်အဟုန် ပြင်းစွာ ရိုက်ခတ်နေပြီဖြစ်၏။ လှုပ်ရှားမှုတိုင်းတွင် ၎င်းနှင့်အတူ အင်အားညီမျှသော တန်ပြန်လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ရှိနေသည်မှာ သဘာဝတရားပင် မဟုတ်ပါလား။

ထိုအချိန်တွင် လာဂူးနားပြည်နယ် ဘုရင်ခံထံသို့ ရိုဇော်တို့ပေးပို့လိုက်သော အစီရင်ခံစာ ရောက်ရှိလာသည်။

“ဘုရား၊ ဘုရား၊ ငါ့လက်ထဲ ဒိုင်းနမိုက်တစ်လုံး ရောက်လာပါပေါ့လား။”

ပြည်နယ်ဘုရင်ခံက သည်သို့ပင် ဘုရားတ ညည်းတွားမိသည်။ ဒိုင်းနမိုက်ဟူသည် အကိုင်အတွယ်မတတ်လျှင် အချိန်မရွေးပေါက်ကွဲနိုင်သည်။ အန္တရာယ်ပြုနိုင်သည်။ ဤပြဿနာကား ကိုင်ရ တွယ်ရ ခက်လှသော ပြဿနာတစ်ရပ်ပင် တည်း။ ထို့ကြောင့် သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း မည်သို့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည် မသိတော့။

ဖရိုင်ယာများ၏ ငွေကြေးပြဿနာကို တို့ထိလိုက်ခြင်းသည် ဒိုင်းနမိုက် စနက်တံကို မီးတို့ပေးလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။ လာဂူးနားပြည်နယ် ဘုရင်ခံက ရိုဇော်ကို သနားမိသည်။ ကရုဏာစိတ် ပွားမိသည်။ ရိုဇော်ကား ကိုယ့်သေတွင်းကိုယ်တူးနေပြီဟု ယူဆမိသည်။ သို့အတွက် သည်တိုင်းပြည်တွင် ကြာရှည်မနေလျှင် သင့်လျော်မည့်အကြောင်း ရိုဇော်ကို စေတနာဖြင့် အကြံပေးခဲ့လေသည်။

ဘုရင်ခံချုပ်တယ်ရဲရိုးက စေလွှတ်ထားသော ရိုဇော်၏ကိုယ်ရံတော် စစ်ဗိုလ်ကလေးသည်လည်း ရိုဇော်နှင့် တတွဲတွဲရှိနေသည်။ စစ်ဗိုလ်ကလေး တာဗီယယ်လ်သည် သဘောကောင်း ကြင်နာတတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်သဖြင့် ရိုဇော်နှင့် ခင်မင် ရင်းနှီးနေပေပြီ။ ရိုဇော်၏အခြေအနေများကိုလည်း သူက တီးခေါက်မိနေပြီဖြစ်၏။ ရိုဇော် ရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲပြဿနာများနှင့် ထားရှိသော သဘောထားများကို ကောင်းစွာ သဘောပေါက်နားလည်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ရိုဇော်အပေါ် ကျရောက်လာမည့် ဘေးအန္တရာယ်ကို ခန့်မှန်းရိပ်စားမိသည်။ စိုးရိမ်မိသည်။ သူကလည်း ရိုဇော်ကို တိုင်းပြည်မှ အမြန်ဆုံးထွက်ခွာသွားစေလိုသည်။ ရှေးဦးမဆွကပင် တာဗီယယ်လ်က သတိပေးခဲ့ဖူးသည်။

“ကျွန်တော် ခင်ဗျားအခြေအနေကို ကြိုပြီးသိနေတယ်။ ခင်ဗျား နည်းနည်းကလေးမှ မလှုပ်ရှားလေနဲ့။ နည်းနည်းကလေး လှုပ်ရှားလိုက်တာနဲ့ ခင်ဗျား အတွက် အပြစ်ဒဏ်ဟာ သေဒဏ်ပုံဖြစ်လာလိမ့်မယ်”

ဤသို့ပင် တာဗီယယ်လ်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း သတိပေးခဲ့ဖူးသည်။ ယခုတော့ ရိုဇော်၏လှုပ်ရှားမှုသည် နည်းနည်းကလေးမျှမဟုတ်တော့။ ဖရိုင်ယာများ၏ ငွေအိုးကို တုတ်နှင့်ထိုးမွှေခဲ့လေပြီတည်း။

၁၈၈၈ ခု၊ ဇန်နဝါရီလ နောက်ဆုံးပတ်ထဲတွင် ဘုရင်ခံချုပ်က ရိုဇော်အား ခေါ်တွေ့ပြန်သည်။ ဘုရင်ခံချုပ်က ရိုဇော်စာ၏ ဂယက်လှိုင်းအဟုန်ကို ရှင်းပြသည်။ ဒိုမိနီကန်ဘုန်းကြီးများ အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ပုံကို ပြောပြသည်။

“ကျုပ်အနေနဲ့ ဒီဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုတွေကို တတ်စွမ်းသမျှ တားဆီးပယ်ချထားတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကြာရှည်ဆိုရင် မလွယ်ဘူး။ တစ်ဖက်က လှုပ်ရှားမှု သိပ်ပြင်းထန်တော့ နောက်ဆုံးမှာ စာအုပ်ကို ပိတ်ပစ်ပြီး ခင်ဗျားကို ထောင်ချရမယ့် အနေအထားရောက်လာလိမ့်မယ်။ ရှင်းရဲ့လား။”

“ဟုတ်ကဲ့ ဒီတော့ ဘုရင်ခံချုပ်က ကျွန်တော့်ကို ဘယ်လိုလုပ်စေချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိပါသလဲ”

ရီဇော်က ဘုရင်ခံချုပ်ကို စူးစိုက်ကြည့်ရင်း မေးလိုက်သည်။ စိတ်ထဲတွင်လည်း အံ့ဩနေမိသည်။ ဘုရင်ခံချုပ်အနေဖြင့် သူ့ကို အချိန်မရွေး ဖမ်းပြီး အချိန်မရွေး ထောင်ချပစ်လိုက်နိုင်သည်။ သို့ပါလျက် မည်သည့်အတွက် ယခုလို ရှည်ရှည်ဝေးဝေး ရှင်းပြနေရပါသနည်း။

“ကျုပ် ခင်ဗျားကို စေတနာနဲ့ တိုက်တွန်းချင်တာကတော့ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံက မြန်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံးထွက်ခွာဖို့ပါပဲ”

ရီဇော် ဘာတတ်နိုင်ပါမည်နည်း။ ထိုအချိန်တွင် သူသည် အပြင်းဖျားနေသည်။ သူ့ဗွေးဇာတိ ကလမ်ဘာမြို့သို့ မနည်းတွားပြီးပြန်လာခဲ့ရသည်။

အိမ်ရောက်လျှင် ယုံကြည်စိတ်ချရဆုံးဖြစ်သော အစ်ကိုကြီး ပဂျာနီနှင့် အစ်မ နာဆစ်စာကို ဖွင့်ဟတိုင်ပင်သည်။ ရီဇော်က ချက်ချင်းမထွက်ခွာချင်သေး။ လောလောဆယ် မကျန်းမမာဖြစ်နေသေးသည်။

“နောက်...နောက်ပြီး...လီယိုနာနဲ့ တွေ့ချင်သေးတယ်။ သူနဲ့ စီစဉ်စရာ ရှိတာကလေးတွေလည်း စီစဉ်ချင်သေးတယ်”

ရီဇော် စီစဉ်ချင်သည်ဆိုခြင်းမှာ နှစ်ဦးလက်ထပ်လိုခြင်းပင် ဖြစ်၏။ လက်ထပ်ပြီးမှ နိုင်ငံခြားသို့ ထွက်ခွာသွားကြမည်။ ယခုချက်ချင်းကြီးတော့မသွားချင်။

“မဟုတ်ဘူး မောင်လေး။ မင်း နှုတ်ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ နေမကောင်းသည်ဖြစ်စေ အမြန်ဆုံးထွက်ခွာသွားဖို့ လိုအပ်တယ်။ မင်းအသက်အန္တရာယ်က သိပ်နီးကပ်နေတယ်မဟုတ်လား။”

“ရီဇော် မင်း လျှို့ဝှားဖို့ကတော့ အရေးတကြီးလိုနေပြီ။ ခုအချိန်မှာ အကျိုးမဲ့ အဖမ်းမခံနိုင်ဘူး။ အသက်လည်း အသေမခံနိုင်သေးဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို တို့များရဲ့ရှည်ရှည်ချက်တွေ မအောင်မြင်သေးဘူး ညီလေး။”

အစ်ကိုကြီးနှင့် အစ်မကြီးက ဝိုင်းဝန်းပျောင်းဖျာသည်။ တိုက်တွန်းသည်။

အစ်မက မောင်ငယ်၏အသက်ဘေးကို စိုးရိမ်သည်။ အစ်ကိုကြီးကတော့ အမြင်ကျယ်သည်။ သူတို့ညီအစ်ကို တိုင်ပင်ရည်မှန်းခဲ့သော စရီးလမ်းသည် ခုမှစ၊ ရသည်။ ရှေ့ဆက်လျှောက်ရန် အများကြီးရှိသေးသည်။ သည်လမ်းကို စရီးဆုံးအထိ လျှောက်လှမ်းရန်လည်း ရီဇော်သာ တတ်စွမ်းနိုင်သည်။ သို့ကြောင့် လမ်းခုလတ်တွင် ရပ်မနေစေလို။ ပန်းတိုင်မရောက်မီ လမ်းမပျောက်စေလို။

“ကျွန်တော် လီယိုနာကို ကတိပေးထားခဲ့တယ် အစ်ကို။ သူ ကျွန်တော့်ကို စောင့်ခဲ့ရတာလည်း နှစ်နဲ့ချီပြီ”

ရီဇော် ဆင်ခြေတက်နေသည်ကို ကြားရသောအခါ ပဂျာနီက ခပ်ထန်ထန်ပင် ကြိမ်းမောင်းလိုက်သည်။

“မင်းဟာ အတ္တအကျိုးလောက်ပဲ စဉ်းစားနေတာကိုး”

ရီဇော်သည် သူတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် ကတိသစ္စာပြုထားကြသည်ကို ချက်ချင်းသတိရလိုက်သည်။ ပဂျာနီ၏ စကားကြောင့်လည်း စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားသည်။ ဤကား တစ်သက်တာအတွင်း သူတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး အပြင်းထန်ဆုံးပြောသော စကားစုပင်ဖြစ်တော့၏။

သည်စွပ်စွဲချက်သည် ရီဇော်အဖို့ ထောင်ကျရခြင်း၊ ကွပ်မျက်ခံရခြင်းထက် အခံရခက်လှသည်။ နာကြည်းဖွယ်ကောင်းလှသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ရီဇော်သည် မိဘ ညီအစ်ကို မောင်နှမများကို နှုတ်ဆက်ခွဲခွာခဲ့လေသည်။

အလွန်တရာတွေ့ချင်လှပါသော လီယိုနာကလေးကိုမူ မတွေ့ခဲ့ရ။ မမြင်ခဲ့ရ။ နှုတ်လည်းမဆက်ခဲ့ရ။ ဟိုအဝေးဆီသို့ ကျောမိုင်း ခွဲခွာခဲ့ရပြန်ချေပြီ။ ။

ရေဆန် လေထန် ရုန်းကန်၍

“လူဆိုတာ တစ်သက်မှာ တစ်ခါပဲသေတယ်။ ဒီလို နှစ်ခါ ပြန်မရတဲ့ ရတောင့်ရခဲ အကွင့်ထူးမျိုးကို အမိနိုင်ငံအတွက်သာ အသုံးချသင့်တယ်”

ဒေါက်တာရီဇော်

နောက်မှသိရသည်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံချုပ်က စေနိုင်ထားသော စပိန် အရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ ဘုရင်ခံချုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ရီဇော် မရှုဆက် မည့်ခရီး၊ ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးခြေလှမ်းသစ်များ၊ ရီဇော်၏ စိတ်ဓာတ်အခြေအနေ စသည်များကို လေ့လာစုံစမ်းပြီး အစီရင်ခံရန် တာဝန်ကျသူဖြစ်သည်။

ထိုသူသည် ရီဇော် ဟောင်ကောင်တွင်နေစဉ်အတွင်း မျက်မြည်ပြတ်မမံ တော့။ ရင်းနှီးခင်မင်ဟန်ပြုပြီး ရီဇော်သွားလေရာသို့ တတန်းတန်း လိုက်နေ တော့၏။ ရီဇော်ကား ယခုတိုင် သက်တော်စောင့်နှင့် သွားရလာရတုန်းပင်တည်း။ သို့သော် ဖိလစ်ပိုင်မှာကဲ့သို့ အစစအရာရာ မချုပ်ချယ်နိုင်တော့။ အနေအထိုင် မကျဉ်းကျပ်တော့။ ဟောင်ကောင်သည် စပိန်ပြည်၏ ကိုလိုနီမဟုတ်။ စပိန် လက်အောက်ခံ နယ်မြေမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဟောင်ကောင်သို့ ရောက်နေသူ တစ်ဦးကို စပိန်အစိုးရ၏ ဩဇာအာဏာဖြင့် ချုပ်ချယ်ပိုင်ခွင့်မရှိ။

ရီဇော်၏အမြင်တွင် ဟောင်ကောင်မြို့သည် အေးချမ်းငြိမ်သက်လှသည်။ မြို့ကလေးသည် သန့်ရှင်းသည်။ သို့သော် စီးပွားရေးအချက်အချာကျသည်။ ဟောင်ကောင်တွင် ပေါ့တူဂီ၊ ကုလား၊ တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျူး စသည်ဖြင့် လူမျိုးစုံနေထိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးစုကလေး သီးသန့်စုဝေး နေထိုင်ကြသည်ကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ အများစုမှာ ၁၈၇၂ ခုနှစ်၊ ဆာဗီတေး ပုန်ကန်မှုကြောင့် မာရီယာနာကျွန်းသို့ အပို့ခံရသူများဖြစ်ပြီး ထွက်ပြေး လွတ် မြောက်လာသူများ ဖြစ်၏။

ထိုအုပ်စုထဲတွင် ဟိုဆေမာရီယာဘာဆာဆိုသူ ဥပဒေပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ပါဝင်သည်။ ဘာဆာသည် ရီဇော်၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို များစွာ စိတ်ဝင်စား သည်။ ဘာဆာကိုယ်တိုင်ကလည်း ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးစု၏ အနာဂတ်အရေးကို အမြဲတစေ တွေးတောကြံဆနေသူတစ်ဦး ဖြစ်နေသည်။ ဦးတည်ချက်တူသူနှစ်ဦးဖို့ ချက်ချင်းလိုပင် ရင်းနှီးသွားကြလေသည်။

ဟောင်ကောင်မှမခွာမီ တစ်ကျွန်းပြန်တစ်ယောက်နှင့် ထပ်မံသိကျွမ်းရပြန် သည်။ 'ဘာလ်ဘီနိုမောရစ်ရှိ' ဆိုသူ ဖြစ်၏။ သူကား ရီဇော်ထက် အသက် အတော်တော်ကြီးပေသည်။

မောရစ်ရှိသည် မာရီယာနာကျွန်းမှ ဘုန်းကြီးဟန်ဆောင်လျက် ထွက်ပြေး လာခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ထွက်ပြေးရာတွင် သူ့သားငယ်ကလေး၏ အကူအညီကို များစွာယူခဲ့ရသည်။ ဟောင်ကောင်သို့ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ မောရစ်ရှိသည်

[၁]

အတွေ့သစ် အမြင်သစ်များနှင့်အတူ

ပင်လယ်ပြင်၏ လှိုင်းလုံးကြီးများအကြားဝယ် သင်္ဘောကလေးမှာ လူးလိမ့် နေသည်။ သင်္ဘောပေါ်၌ ရီဇော် မူးဝေအော့အန်နေသည်။ နဂိုက နေမကောင်း သည့်အထဲ လှိုင်းမူးသဖြင့် အလူးအလဲခံစားနေရသည်။ ယင်းဒုက္ခကို သုံးရက်မျှ ရင်ဆိုင်လိုက်ရသည်။

၁၈၈၈ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဟောင်ကောင်ဆိပ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့၏။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာပေပြီ။ ပူနွေးသော ဖိလစ်ပိုင်ရာသီမှ အေးမြသော ဟောင်ကောင်ရာသီသို့ ပြောင်းလာသည်။ ရီဇော်၏ အဖျားသွေး လည်း ကျသွားသည်။ ယခုမှပင် သက်သာတော့သည်။

ဟောင်ကောင်ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ မမျှော်လင့်သည့် ဖြစ်ရပ် တစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်လိုက်ရသည်။

“မစ္စတာဟိုဆေရီဇော်ပါလားခင်ဗျာ၊ ကျွန်တော် မစ္စတာရီဇော်ကို ကူညီဖို့ ကြိုနေပါတယ်”

ဟောင်ကောင်ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်သည်နှင့် လူတစ်ယောက်က ဆီးကြိုနေ သည်။ ထိုသူကို ရီဇော် လုံးဝမသိ။ တွေ့လည်းမတွေ့ဖူးချေ။ သူ့အား ယင်းသို့ လာကြိုနေစေရန်လည်း မည်သို့မျှမစိစဉ်ခဲ့။ တခြား အသိအကျွမ်း မိတ်ဆွေများက ထိုသို့စိစဉ်ပေးမည်ဟု မပြောခဲ့။ ရီဇော် အံ့ဩနေရသည်။

အပြင်းအထန် နာမကျန်းဖြစ်နေသည်။ လက်ထဲတွင် ငွေကြေးလည်း တစ်ပြား တစ်ချပ်မျှ မရှိတော့။ ဒုက္ခကြီးစွာရောက်နေသဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်တွင်ကျန်ရှိသော မိသားစုများထံ စာရေးသည်။ သားကြီးကို ဟောင်ကောင်သို့လာခဲ့ရန် အကြောင်း ကြားသည်။ သူတွေ့ကြုံနေရသည့် ဒုက္ခကို ရှင်းပြပြီး ငွေပို့ပေးရန် အကြိမ်ကြိမ် စာရေးသည်။ သို့သော် ဖိလစ်ပိုင်မှ စာတစ်စောင်မျှ ပြန်မလာ။ ငွေကြေးလည်း တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ ရောက်မလာ။ မောရစ်ရှီ၏စာများသည် သက်ဆိုင်သူများထံ မရောက်ရှိမဟုတ်။ ရောက်၏။ ငွေကြေးပို့ရန် မတတ်နိုင်၍လည်း မဟုတ်။ တတ်နိုင်၏။ သို့သော် မောရစ်ရှီကို သူတို့အားလုံးက ဖိလစ်ဘတ်စထရီ (လူဆိုး စာရင်းဝင်)တစ်ဦးဟု သတ်မှတ်ထားကြသောကြောင့် အဆက်အသွယ် မလုပ်ကြ ခြင်းပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် မောရစ်ရှီသည် သူ့သားငယ်ကလေးကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ စေလွှတ် ရသည်။ ကျန်ခဲ့သောမိသားစုထံမှ ပိုက်ဆံတောင်းရန်ဖြစ်၏။ ကလေးငယ်ကလေး ရောက်သွားသောအခါ မည်သူကမျှအဖက်မလုပ်ကြ။ မသိကျိုးကျွန်ပြုနေကြသည်။ ကြောက်ရွံ့ရွံ့ရှာဟန်ဖြင့် ဆေးဖော်ကြောဖက်မလုပ်။ ကလေးငယ်က သူ့ဖခင် မှာကြားလိုက်သမျှကို သနားစဖွယ် ပြန်ပြောသည်။ အားလုံး ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေ သည်။ ဘာတစ်ခွန်းမျှ ဝင်မပြော။ မစူးစမ်း။ ကလေးငယ်ပြောပြီးသောအခါမှ လူကြီးတစ်ဦးက လေသံခပ်မာမာဖြင့် မေးသည်။

“မင်း ဒု ဘယ်လိုလာခဲ့သလဲ”

“သဘောဝမ်းစိုက်ထဲက စီးလာခဲ့ရပါတယ်ခင်ဗျာ”

“ကဲ...ရော့ ဒီမှာ ပိုက်ဆံ။ မင်းအလာတုန်းကလိုပဲ ပြန်ပေးတော့”

ဆွေမျိုးရင်းချာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ပိုက်ဆံ ပီဆိုအနည်းငယ် ပစ်ပေးသည်။ ထို့နောက် အိမ်မှနှင့်ထုတ်လိုက်တော့၏။

ဤကား ထိုခေတ် ထိုအချိန်က ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ၏ ခံယူချက် စိတ်နေ သဘောထားပင်တည်း။ ဖိလစ်ဘတ်စထရီဟူသော မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်သူတစ်ဦး ကို နှုနာခွဲနေသူတစ်ဦးလို စက်ဆုပ်ကြောက်ရွံ့ကြသည်။ ၎င်း၏လုပ်ရပ် မည်ရွေ့ မည်မျှ မှန်ကန်သည်၊ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မည်သူ့အတွက် ပြုလုပ်သည် စသည်ဖြင့် မဝေဖန်။ မစောကြော။ အာဇာနည်များ၏ အငြိအငြင်ခံရပြီဆိုလျှင် မဆက်ဆံဝံ့ကြတော့။ မခေါ်မပြောရကြတော့။

မောရစ်ရှီ၏ဇာတ်လမ်းကို ကြားရသောအခါ ရိုဇော်မှာ သက်ပြင်းချမိ

သည်။ ရင်နာမိသည်။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးတို့၏ အသိဉာဏ်ခေါင်းပါးမှုကိုလည်း ကရုဏာဒေါသထွက်ရသည်။ တကယ်တော့ ဆာဗီတေးပုန်ကန်မှု ဟူသည်မှာ မိမိတို့တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် မခံမရပ်နိုင်လွန်းသဖြင့် ဖိနှိပ်သူ တိုင်းတစ်ပါး သားများကို တော်လှန်ပုန်ကန်သော ပေါက်ကွဲမှုတစ်ရပ် မဟုတ်ပါလား။ မျိုးချစ် တစ်စု၏ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် မဟုတ်ပါလား။

ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ အသိဉာဏ်ပွင့်လာအောင်၊ အမြင်ကျယ်လာအောင် များစွာပြုပြင် ပညာပေးရဦးမည်ဟု ရိုဇော်က ကောက်ချက်ချမိသည်။ တင်ချိန် တည်းမှာပင် ဖိလစ်ဘတ်စထရီတစ်ဦးဟု သတ်မှတ်ခြင်းမရှိသော သူ့ကို မိဘနှင့် ညီအစ်ကိုမောင်နှမ၊ ဆွေမျိုးများက မောရစ်ရှီ ဆက်ဆံခံရသကဲ့သို့ မသတ်မှတ် မဆက်ဆံကြသဖြင့် တော်သေးသည်ဟု ဝမ်းမြောက်ရသည်။ သူ့ဆွေမျိုးများ၏ အနစ်နာခံရမှု၊ သံယောဇဉ်ကြီးမှုကိုလည်း ကျေးဇူးတင်မိသည်။ လေးစားမိသည်။

“မောရစ်ရှီခမျာ ကံဆိုးရှာတယ်။ အမှန်ဆိုရင် သူ ဒီလို ဒုက္ခမရောက်သင့်ပါဘူး။ ကျွန်တော် သူ့နဲ့တွေ့ရတာ အများကြီး အကျိုးရှိတယ်။ သူ့ဖြစ်ရပ်တွေကို သင်ခန်းစာယူပြီး တကယ်လိုမျိုး သူ့ထက်ဆိုးတဲ့ အဖြစ်မျိုးနဲ့ ကြုံတွေ့လာရင် ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိအောင် ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခွင့်ရတာပေါ့”

ရိုဇော်ကတော့ ထိုသို့ပင် အဆိုးထဲမှ အကောင်းကို ထုတ်နုတ် သင်ခန်းစာ ယူခဲ့ပေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်သို့ တစ်ခေါက်ပြန်ရောက်စဉ်က အတွေ့အကြုံများ၊ ယခု ဖိလစ်ပိုင်မှ ထွက်ခွာလာပြီး ကြုံတွေ့ရသော အဖြစ်သနစ်များသည် ရိုဇော်ကို များစွာပြောင်းလဲစေသည်။ သူ၏အတွေးအခေါ် ခံယူချက်များကို တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်တောက်ပြောင်စေပေသည်။

ဟောင်ကောင်တွင် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်မျှနေပြီး ဂျပန်ပြည်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့ပြန် သည်။ ‘ယိုကိုဟားမားမြို့’သို့ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီး ဆိုက်ရောက်သောအခါ ရိုဇော်သည် ဒုတိယမိတ်ဆိုင်သုတစ်ဦးနှင့် ကြုံရပြန်သည်။ ယခုတစ်ကြိမ် ကြုံဆို သူမှာ စပိန်သံရုံးမှ သံအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သံအရာရှိက သံရုံးဝင်းအတွင်းတွင် တည်းခိုရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။ ရိုဇော်က မငြင်း။ ဂျပန်ပြည်တွင် နေထိုင်သမျှ ရက်သတ္တခြောက်ပတ်လုံးလုံး ထိုနေရာတွင်ပင် နေထိုင်လိုက်သည်။

ကနဦးက ရိုဇော်အပေါ်၌ အမြင်တစ်မျိုးမြင်ထားသော သံအရာရှိသည် နောက်ပိုင်းတွင် ရိုဇော်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသွား၏။

“ခင်ဗျားလို အရည်အချင်းရှိတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်တို့ သံရုံးမှာ ရာထူးတစ်နေရာပေးဖို့ အသင့်ပါပဲ မစ္စတာရီဇော်”

၎င်းအလုပ်ကို လက်ခံလိုက်လျှင် ရီဇော်အဖို့ အေးအေးချမ်းချမ်း စည်းစိမ် ကြွယ်ဝစွာ နေနိုင်မည်ဖြစ်၏။ သို့သော် ရီဇော် လက်မခံ။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပင် ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ ယင်းအဆိုပြုချက်ကို ဂျပန်ပြည်၏ ရှုခင်းတစ်ကွက်လောက် မျှပင် စိတ်မဝင်စား။

ဂျပန်ပြည်သည် လှပသည်။ သာယာသည်။ အေးချမ်းသည်။ ဂျပန်လူမျိုး များက ဖော်ရွေသည်။ ရီဇော်သည် ဂျပန်ပြည်ကို တော်တော်စွဲမက်သွားသည်။ ပို၍စွဲမက်စရာကောင်းသည်က ချစ်စရာ ဂျပန်မကလေးများ၏အလှ။ ဂျပန်မ ကလေးများ၏ ပျူငှာကျိုးနွံသော ဧည့်ဝတ်ကျောပွန်မှု။ သည်အလှအပများထဲဝယ် ယစ်မှူးပျော်ရွှင်နေရင်း ဂျပန်မအလှကလေးတစ်ဦးကို သံယောဇဉ်တွယ်မိသည်။ နေမျိုးနွယ် နတ်မိမယ်ကလေး၏ ချစ်စဖွယ်ရူပါ၊ စွဲမက်ဖွယ်အယုအယ၊ တမ်းတ ဖွယ် အပြောအဆိုများတွင် ရီဇော်တစ်ယောက် နစ်မျောသွားမိသည်။ စွဲလမ်းသွားမိ သည်။

သို့တစေ အမိမြေမှ ခွဲခွာလာသည်မှာ ဂျပန်ပြည်တွင် အခြေစိုက်ရန် မဟုတ်။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကြင်ဘက်ကို ရွေးချယ်ရန် သတို့သမီး ရှာပုံတော် လာဖွင့်ခြင်းမဟုတ်။ သူတိုင်းပြည်နှင့် သူ့လူမျိုး၏အကျိုးကို သယံပိုး ရန် ထွက်လာခြင်းဖြစ်၏။ မခေါ်မပင့်ရဘဲ မိမိ၏အိမ်ပေါ်သို့ အတင်းတက်နေပြီး အိမ်ရှင်များကို စော်ကား၊ အိမ်မှစားဖွယ်များကိုယူ၊ အိမ်မှ ဓနဥစ္စာမှန်သမျှကို သိမ်းနေသော ဧည့်သည်ယုတ်၊ ဧည့်သည်မိုက်များကို နှင်ထုတ်နိုင်မည့် နည်းလမ်း များ ရှာဖွေရန် ထွက်လာခြင်းဖြစ်၏။ သူ့ပခုံးပေါ်တွင် ကြီးမားလေးလံလှသည့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီး ရှိနေသည်။ သည်ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို မချရသေးသမျှ သူ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာများကို လျစ်လျူထားရမည်သာ။ ပုဂ္ဂလိကအကျိုးနှင့် ခံစား ချက်မှန်သမျှကို ဥပေက္ခာပြုထားရမည်သာ။

ဧပြီလ ၁၃ ရက်။

ထိုနေ့တွင် ‘ဘဲလ်ဂျစ်’သင်္ဘောကြီးပေါ်သို့ တက်ခဲ့သည်။ ဘဲလ်ဂျစ်သည် အမေရိကန်ပြည် စနစ်ရန်စစ်ကိုမြို့ဆီသို့ ဦးတည်ခုတ်မောင်းပေးတော့မည်။

အာရှတိုက်သား ရီဇော်သည် ဥပေက္ခာပညာလည်း ရောက်ခဲ့ဖူးသည်။ လှည့် လည်ခဲ့ဖူးသည်။ အာရှတိုင်းပြည်များဖြစ်သည့် ဟောင်ကောင်နှင့် ဂျပန်ပြည်သို့

လည်း လောလောလတ်လတ် ရောက်ခဲ့၊ လှည့်လည်ခဲ့ပြီ။ ယခု အမေရိကပြည်သို့ ရောက်ပြန်ပေးဦးမည်။

အာရှတိုက်သား ဂျပန်များ၏ ဖော်ရွေမှု၊ ရင်းနှီးမှုများကို မမေ့နိုင်စွမ်းသေး သော ရီဇော်အဖို့ အမေရိကသို့ရောက်သောအခါ ကသိကအောက်ဖြစ်ရသည်။ အမေရိကကို မည်သို့မျှ နှစ်သက်၍မရနိုင်အောင် ဖြစ်ရတော့၏။ သူ့အိမ်သို့ စာရေးသောအခါ ထိုအကြောင်းကို ထည့်ရေးခဲ့သည်။

“အမေရိကပြည်ကို သွားလည်စမ်းပါလို့ ကျွန်တော်တော့ ဘယ်သူ့ကိုမှ တိုက်တွန်းလိမ့်မယ်မဟုတ်ဘူး။ သူတို့တိုင်းပြည်ထဲကို ရောက်ပါသည်တွေ ဝင်မလာဖို့ လောက်ပဲ အလေးထားပြီး သဲကြီးမဲကြီးလုပ်နေကြတယ်။ အကောက်ခွန်ဌာန ကလည်း စစ်ဆေးလိုက်တာ အထပ်ထပ်။ ဘာပစ္စည်းကလေး တွေ့တွေ့ အကောက်ခွန်ဆောင်ဖို့ချည်း တောင်းနေတော့တာပဲ။ အမွန်အခတွေ့ကလည်း ကြီးလှပါဘိ၊ ကြီးလှပါဘိ”

အမေရိကပြည်နှင့် စတင်ထိတွေ့သည်ဆိုလျှင်ပင် ဘဝင်မကျစရာများကို ဆက်တိုက်လို တွေ့ရတော့၏။ အမေရိကတွင် ရှိနေစဉ်အတွင်း မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားရသည်က များသည်။ ခရီးသွားလေရာ နေရာတိုင်းတွင် ‘တစ်ပဲ’ခေါ် အပို‘ဆု’ပေးရခြင်းအလုပ်ကို ရီဇော် နည်းနည်းကလေးမျှ သဘောမတွေ့။

“ပူးလ်မင်း ကားကုမ္ပဏီက အမေရိကန်စည်းကြီးကြီးကလည်း သူနိုးတစ်မျိုး ပါပဲကလား”

ထို့ပြင် အမေရိကန်များ၏ လူမျိုးကြီးဝါဒကိုလည်း စက်ဆုပ်မိသည်။ သူတို့လူဖြူတွေကလွဲလျှင် တခြားလူမျိုးတွေကို ခွဲခြားနှိမ်ချ ဆက်ဆံသည်ကို ရီဇော်မကြိုက်။ လက်မခံနိုင်။ အမေရိကတွင် နီဂရိုးလူမျိုးများမှာ အသားအရောင် ခွဲခြားမှုဒဏ်ကို အပြင်းထန်ဆုံး၊ အဆိုးရွားဆုံး ခံစားကြရသည်။

အမေရိကပြည်သည် ခန့်ထည်ကြီးမားသော အဆောက်အအုံကြီးများ၊ တိုးတက်ခေတ်မီသော အပြင်အဆင်မွမ်းမံမှုများဖြင့် လှပခန့်ညားပြီး အထင်ကြီး စရာ ကောင်းလှပါ၏။ သို့သော် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုဝါဒကြောင့် အမေရိကတွင် စစ်မှန်သောယဉ်ကျေးမှုမရှိ။ စစ်မှန်သောလွတ်လပ်ခွင့်မရှိ။ သည်သို့ပင် ရီဇော် သုံးသပ်သည်။ ကောက်ချက်ချသည်။ သို့သော် အမေရိကပြည်၏ လူနေမှုအဆင့် မြင့်မားသည်ကိုတော့ သဘောကျခဲ့ပေသည်။

“ဒါပေမဲ့လည်း အလုပ်လုပ်ချင်တဲ့လူဆိုရင် ဆင်းရဲပေမဲ့လည်း အိမ်ကလေး တစ်လုံးလောက်တော့ ဝယ်နိုင်တာအမှန်ပဲ”

အမေရိကပြည်၏ အမှတ်တရနေရာဒေသများ၊ လှပသောရွှေမျှော်ခင်းများကို စုံစေ့အောင် လေ့လာပြီး မေလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလန်ပြည်၊ လန်ဒန်မြို့ဆီသို့ ဦးတည်ခဲ့တော့၏။ အင်္ဂလန်ကျေးရွာများ၏ အလှကား ရွှေတင့်လွမ်းမော့ဖွယ်ပါ တကား။ ။

[၂]

နိုးကြား အုံကြွလာသော ပြည်သူများ

ပြည်သူများကား ၎င်းတို့၏ ရန်သူအစစ်အမှန်ကို တွေ့မြင်ကြပေပြီ။ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’၏ ကျေးဇူးကြောင့် ၎င်းတို့၏ခေါင်းထဲဝယ် အလင်း ရောင် ပြိုးပြက်ဝင်းလက်သွားပြီဖြစ်၏။ သူတို့၏စိတ်ဓာတ်များ တက်ကြွနေ ကြသည်။ တစ်ပါးသူပြုသမျှ ငဲ့ခံနေမည့်အစား ရသင့်ရထိုက်သော အခွင့်အရေး များကို တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ ငြိမ်းချမ်းစွာ အရေးဆိုကြတော့မည်။

ဤတွင် ၁၈၈၈ ခုနှစ် ကြေညာစာတမ်း ပေါ်ထွက်လာသည်။ ၁၈၈၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၌ ရိုဇော်သည် အမိနိုင်ငံမှ ရှောင်ခွာခဲ့ရ သည်။ မတ်လ ၁ ရက်နေ့တွင် လူထုလှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ မနီလာ မြို့တော်၏ ရပ်ကွက်ခေါင်းဆောင်များက ဘုရင်ခံချုပ်ထံ တောင်းဆိုချက်တစ် စောင် တင်လိုက်သည်။ တင်ပြတောင်းဆိုထားသည်မှာ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများကို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှ အပြီးအပိုင်မောင်းထုတ်ပေးရန် ဖြစ်ပေသည်။

ဤကား ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’ကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပြီးနောက် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် လူထုအုံကြွမှုပင်ဖြစ်တော့၏။ သို့သော် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေး သမားများမဟုတ်။ တောင်းဆိုချက်အရှိန်အဟုန်ကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် မမြင့် တတ်။ နိုင်ငံရေးပရိယာယ် မကျွမ်းကျင်။ ခြေလှမ်းကျလွန်းနေသည်။ ဖရိုင်ယာ ဆန့်ကျင်ရေးသမား ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရိုးကဲ့သို့သော စပိန်ထိပ်တန်းအရာရှိ

များပင် လက်မခံနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်သွားရသည်။ ထို့ကြောင့် တောင်းဆိုချက်ကို ပယ်ချလိုက်သည်။ ထိုမျှမကသေး၊ တောင်းဆိုချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သူ ၂၈ ဦးအား ထောင်ဒဏ် အပြစ်ပေးလိုက်သည်။

နောက်တစ်လမျှကြာသောအခါ မက်ဒရစ်လွတ်တော်တွင် ယင်းကြေညာစာတမ်းပြသနာကို တင်ပြဆွေးနွေးကြသည်။ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' ဝတ္ထုနှင့် ဝတ္ထုရေးသူ စာရေးဆရာကိုလည်း အပြစ်တင်ဝေဖန်သည်။

သည်သတင်းများကို ရိုဇော် လန်ဒန်မြို့မှ ကြားသိရသည်။ သူ့အား ဝေဖန်ခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်းကို ရိုဇော်မမူ။ မဖြူ။ သို့သော် တရားဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ အေးအေးချမ်းချမ်းတင်ပြတောင်းဆိုသော ဖိလစ်ပီနိုများကို ထောင်ချအပြစ်ပေးလိုက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍မူ ရိုဇော် လုံးဝမကျေနပ်။ လက်မခံနိုင်။ ယင်းပြဿနာကို စပိန်လွတ်တော်က သာမန်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမျှလောက်သာ သဘောထားပြီး မည်သို့မျှ အရေးမယူ။ ဥပေက္ခာပြုထားသည်။ ယင်းအပြုအမူကို ရိုဇော် ပိုပြီးမကျေနပ် ဖြစ်မိသည်။ ဒေါသထွက်မိသည်။

“လွတ်တော်တစ်ခုလုံးမှာ ဖိလစ်ပီနိုတွေကို သက်ညှာဖို့အကြောင်း တစ်ခွန်းတလေ ကူပြောပေးမယ့်လူ တစ်ယောက်တောင် မရှိတော့ဘူးလား။ သူတို့မှာ စာနာစိတ်ကလေး နည်းနည်းမှ မရှိကြတော့ဘူးလား။”

ရိုဇော်က နာနာကြည်းကြည်းပင်ပြောသည်။ ထိုအချိန်မှစပြီး စပိန်ပြည်အပေါ် ထားရှိသော ရိုဇော်၏သဘောထားများ ပြောင်းလဲလာလေသည်။ သူ့သဘောထားသည် တင်းမာလာသည်။ ပြင်းထန်လာသည်။ မိမိတို့ဘက်ကသာ စပိန်ပြည်အပေါ် နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသော သဘောထားများ ထားခဲ့သည်။ စပိန်ပြည်ဘက်ကမူ တာဝန်မကျေခဲ့။ မိမိတို့၏စေတနာကို တုံ့ပြန်လိုစိတ်မရှိခဲ့။ သည်တော့ ရိုဇော်တို့အနေဖြင့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော နည်းဗျူဟာတစ်ရပ်ကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ရပေတော့မည်။ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ဟူသည် အခြေအနေ အချိန်အခါနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည်သာ မဟုတ်ပါလား။

'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'၏ ဂယက်သည် မပြယ်သေး။ သည်စာအုပ် ရောက်လေရာတိုင်းတွင် အငြင်းအခုံများ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဖြစ်ရသည်။ တချို့က လက်ခံသည်။ တချို့က လက်မခံချင်။ ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများကတော့ အားလုံးညီညာ တစ်သံတည်းထွက်ကြသည်။ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'စာအုပ်သည် လူအများ မဖတ်သင့်သောစာအုပ်။ ဘာသာနှင့် သာသနာတော်ကို စော်ကား

ဆန့်ကျင်သော စာအုပ်။ ထို့ကြောင့် သည်စာအုပ်ကို ပိတ်ပစ်သင့်သည်ဆိုကြသည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုး အများစုဖြစ်သော လူလတ်တန်းစားများက စာအုပ်ပါ အချက်အလက်များကို ထောက်ခံသည်။ လက်ခံသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ ရင်တွင်း၌ ဖရိုင်းယာဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်များသည် ဖွံ့ဖိုးကဲ့သို့ တဖြည့်ဖြည့်တောက်လောင်နေသည်။ ရိုဇော် မွေးရာဇာတိ ကလမ်ဘာမြို့တွင်လည်း ဖရိုင်းယာများကို အတိအလင်း ဆန့်ကျင်နေကြသည်။

ကလမ်ဘာမြို့သားများက အစိုးရထံ လျှောက်လွှာတစ်စောင် တင်သည်။ လျှောက်လွှာထဲ၌ မြို့ခံလယ်ယာလုပ်သားများကို ဒီမိုကရေစီမြေပိုင်များနှင့် တရားဝင် မြေငှားစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုပေးပါရန် တင်ပြတောင်းဆိုထားသည်။ အကယ်၍ ၎င်းတောင်းဆိုချက်ကို အစိုးရကလိုက်လျော့ခဲ့ပါလျှင် ဖရိုင်းယာများ စားပေါက် ပိတ်တော့မည်ဖြစ်၏။ တစ်ပြည်လုံးရှိ လယ်မြေဧက စုစုပေါင်း၏ ကိုးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို တရားမဝင် ပိုင်ဆိုင်ရယူထားမှုများ ဖူးပေါ်သလို ပေါ်လာမည်။ ထိုမြေများပေါ်မှ ကောက်ခံထားသော အခွန်အခများ အစိုးရဘဏ္ဍာတိုက်ထဲ မရောက်သည့်အကြောင်းတွေ ဖုံးမနိုင်မိမရ ပေါ်လာပေမည်။

လျှောက်လွှာသည် အုပ်ချုပ်မှုရုံးများတွင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်၊ တစ်လက်ပြီး တစ်လက် ပြောင်းနေသည်။ ပက်ကွီ၏လျင်မြန်မှုနှုန်းမျိုးဖြင့် အထက်ဆင့်သို့ တက်နေသည်။ ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရိုးထံ တော်တော်ဖြင့်မရောက်။ ဘုရင်ခံချုပ်၏ ရုံးခန်းသို့ ယင်းလျှောက်လွှာ ရောက်လာသောအခါ ဗိုလ်ချုပ်တယ်ရဲရိုး မရှိတော့ချေ။ သူသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်မှ ပြောင်းရွှေ့သွားရပြီဖြစ်၏။

ဗိုလ်ချုပ်တယ်ရဲရိုး၏နေရာတွင် ဘုရင်ခံချုပ်အသစ် ရောက်လာသည်။ ဗိုလ်ချုပ် 'ဗယ်လာရီယာနို ဝေလာ' ဆိုသူဖြစ်၏။ ဝေလာသည် အလုပ်ကြီးစားသည်။ သို့သော် အာရှတိုက်၏ အခြေအနေကို မတီးခေါက်မိ။ မကျွမ်းကျင် မနှံ့စပ်။ အာရှသားများ၏ အလေ့အကျင့်နှင့် သဘောသဘာဝများကို နားမလည်။ သဘောမပေါက်။ ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများနှင့်လည်း မနီးစပ်။ မယှဉ်ပါ။ သို့ဖြစ်သည့်အတွက် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ဖွယ် အမှုကိစ္စများ ပေါ်ပေါက်လျှင် ဖရိုင်းယာများနှင့် တိုင်ပင်သည်။ ဆွေးနွေးသည်။ စပိန်ဘုန်းကြီးများမှာ ဖိလစ်ပိုင်တွင် အနေကြာပြီ။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများအကြောင်း သူ့ထက်ပိုပြီး သိရှိသဘောပေါက်နေပြီ။ သို့ဖြစ်ရာ ဖရိုင်းယာများနှင့် တိုင်တိုင်ပင်ပင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လျှင်

မဖားတန်ကောင်းဟု ဝေလာက တွက်ဆသည်။

နောက်လာသည့် မောင်ပုလဲကား ဒိုင်းဝန်ထက်ကနေပြီတည်း။

ဝေလာ၏ ပထမဆုံးခြေလှမ်းမှာ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' စာအုပ်များကို ရှာဖွေဖမ်းဆီးခြင်းပင်ဖြစ်တော့၏။ ဆေးကျောင်းသားတစ်ဦး၏ အိမ်ခန်းကို ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့ရှာဖွေရာ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'စာအုပ်တစ်အုပ်တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ ဆေးကျောင်းသားကိုသာမက အိမ်ခန်းမှူးအိမ်ရှင်ကိုပါ ဖမ်းဆီးထောင်ချလိုက်သည်။ ရုံးတင် တရားစွဲဆိုခြင်းပင်မပြု။ သို့နောက် မနီလာတစ်မြို့လုံးနှင့် ဆာဗီတေးတစ်မြို့လုံးကိုလည်း ပိုက်စိပ်တိုက် ရှာဖွေတော့၏။ အကြောင်းပြချက်မှာ "သာသနာပိုင်များကို ဆန့်ကျင်ရေးသားထားသော စာအုပ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာမှု မပြုနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း" ဟုဆိုသည်။

စိတ်သဘောထား နူးညံ့မှုတသည့် ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရိုးမရှိတော့သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖရိုင်ယာများ ခေါင်းထောင်ထတော့၏။ ရိုဗော်ကို ညှာတာကာကွယ်မည့်သူ မရှိတော့သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'စာအုပ်ကို တရားဝင်ပိတ်ပင်ခြင်း ခံရတော့၏။

ကလမ်ဘာမြို့သားများ၏ လျှောက်လွှာသည်လည်း ဘုရင်ခံချုပ် ဝေလာထံ ရောက်ပေပြီ။ ထုံးစံအတိုင်း ဝေလာက ဒိုမီနီကန်ဘုန်းကြီးများနှင့် တိုင်ပင်သည်။ ထို့နောက် မင်နျူအယ်ဟီဒါလ်ဂို ဆိုသူအား ဖမ်းဆီးတော့သည်။ ဟီဒါလ်ဂိုသည် ရိုဗော်၏ယောက်ဖဖြစ်သည်။ ဥပဒေပညာရပ်ကို လေ့လာကျွမ်းကျင်သည်။ ကလမ်ဘာမြို့သားများ လျှောက်လွှာတင်နိုင်အောင် ဥပဒေရှုထောင့်မှ အချက်အလက်များ ရှာဖွေရေးသားပေးသူသည် ဟီဒါလ်ဂိုသာ ဖြစ်ရမည်ဟု စွပ်စွဲသည်။ ဟီဒါလ်ဂိုအား ဖမ်းဆီးပြီးနောက် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ တောင်စူးစူး အလှမ်းကွာဝေးသောအရပ်ရှိ ဘိုဟိုကျွန်းသို့ ပို့လိုက်တော့၏။

မြေငှားများ၏ လျှောက်လွှာကိုလည်း ပယ်ချသည်။ ထိုအခါ ဒိုမီနီကန်ဘုန်းကြီးများ လက်ခမောင်းခတ်တော့၏။ ဘုရင်ခံချုပ်ဝေလာကို သူတို့ခါးပိုက်ထဲတွင် ထည့်ထားနိုင်ပြီ မဟုတ်ပါလား။

ဒိုမီနီကန်များသည် လက်စားချေလုပ်ငန်းများကို တစ်ဟုန်ထိုး စတော့သည်။ နောက်နောင်တွင် နယ်ခံလူများ ၎င်းတို့ကို မဆန့်ကျင်ရအောင် နှိပ်ကွပ်တော့သည်။ မော်မကြည့်ရဲအောင် ညှဉ်းပန်းတော့သည်။ ကလမ်ဘာမြို့သားအိမ်ထောင်စုခြောက်ဆယ်ကို ၎င်းတို့နေထိုင်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော မြေယာများမှ

အပြီးအပိုင်စွန့်ခွာပေးရန် လာဂူးနားနယ် တရားရုံးတွင် တရားစွဲ အမှုဖွင့်သည်။ ထိုမျှမက ၎င်းမြေငှားများ တည်ဆောက်ထားသော သကြားစက်များ၊ အိမ်များနှင့် အခြားအဆောက်အအုံများကိုပါ တစ်ခါတည်း ပျက်ဆီးပစ်စေသည်။

နယ်ခံလူများမှာ ဖရိုင်ယာများ၏ လက်စားချေနှိပ်စက်မှုက တစ်မျိုး၊ သကြားဈေးများ ကျဆင်းသည်က တစ်ဖုံကြောင့် ဆင်းရဲငတ်မွတ်ခြင်းဒဏ်ကို မရှုမလှ ခံကြရသည်။ ဒုက္ခအကြီးအကျယ် ရောက်ကြရသည်။ သည်ကြားထဲ ဝမ်းရောဂါကျရောက်လာသဖြင့် နှုနာဝဲစွဲ၊ လဲရာသူခိုးထောင်း ခံနေကြရသည်။

ယင်းသို့ ကြမ္မာဆိုးနှင့် ရင်ဆိုင်နေကြရသော်လည်း ပြည်သူလူထုသည် တွန့်မသွား။ ရွံ့မသွား။ ဒိုမီနီကန်ဘုန်းကြီးများ မျှော်လင့်သကဲ့သို့ ဦးကျိုးသွားမည့်အစား ပို၍ပင်စည်းလုံးလာကြသည်။ မိမိတို့ဘဝ ရပ်တည်ရေးအတွက် မိမိတို့ စည်းလုံးမှုဖြစ်မည်။ ညီညာမှုဖြစ်မည် ဆိုသည်ကို နားလည် သဘောပေါက်လာကြပေပြီ။

ပရှာနီနှင့် ယောက်ဖတော်များသည် ၎င်းလူထုကို ဦးဆောင်သည်။ အားပေးသည်။ တရားရုံးများတွင် နောက်ဆုံးအဆင့်အထိ တိုက်ပွဲဝင် တောင်းဆိုကြသည်။ သို့သော် တော်တည့်မှန်ကန်မှုမရှိသော တရားရုံးများတွင် သူတို့ကြီးစားမှုများမှာ အချည်းနှီးပင် ဖြစ်နေတော့၏။

စပိန်ဘုန်းကြီးများကား အကြီးအကျယ် ဒေါပူနေကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ခြိမ်းခြောက်မှုများမှာ အရာမရောက်။ ထိရောက်မှု မရှိသည်ကို သိမြင်လာကြသည်။ ထို့ကြောင့် နည်းပရိယာယ်သစ်တစ်မျိုး ထွင်ပြန်သည်။ ဒိုမီနီကန်ဘုရားကျောင်းက အမိန့်တော်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ ၎င်းအမိန့်တော်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ စစ်တပ်က စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအမိန့်ထုတ်သည်။ မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ်ကို လက်နက်ထုတ်ပေးသည်။ မြို့နေလူထု၏ လှုပ်ရှားမှုအရပ်ရပ်ကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာစေသည်။ တိတိကျကျ စုံစမ်းထောက်လှမ်းစေသည်။

သို့တစေ နယ်ချဲ့အရင်းရှင်များသည် ပြည်သူများ၏ ရုပ်ခန္ဓာကိုသာ ချုပ်ချယ်၍ ရကောင်းရမည်။ ၎င်းတို့၏စိတ်ဓာတ်ကိုမူ ချုပ်ချယ်၍ ရနိုင်ပါမည်လား။

တစ်ခါက အများစီး ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် နေရာလူမှုတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဘတ်စ်ကားပေါ်သို့ အလှအယက် တိုးဝေ့တက်ကာ နေရာဦးသူများထဲတွင် ကလေးငယ်တစ်ဦးလည်း ပါဝင်သည်။ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီး ရှစ်ပါးသည် ၎င်း

ကလေးငယ်ကို အတင်းတိုးတွေ ဘေးဖယ်ပြီး နေရာကောင်းများတွင် ဝင်ရောက် ထိုင်လိုက်ကြသည်။ ထိုအဖြစ်ကို သိသောအခါ ဥမမယ် စာမမြောက်သေးသော ကလေးငယ်သည် ဒေါသဖြင့် ကြွေးကြော်လိုက်သည်။

“ဖရိုင်ယာတွေ ထွက်သွား ထွက်သွား”

ကလေးငယ်၏ ဒေါသလှိုင်းတံပိုးသည် အနီးအနားရှိ လူထုကြီးကိုပါ ကူးစက်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးငယ်၏ ကြွေးကြော်သံကို လူထုကြီးက ပဲ့တင်ထပ် ကြွေးကြော်ကြတော့၏။

“ဖရိုင်ယာတွေ ထွက်သွား”

“ဖရိုင်ယာတွေ ထွက်သွား”

“ဖရိုင်ယာတွေ ထွက်သွား”

နိုင်ငံရေး ခယောင်းတော

“တနင်္ဂနွေနေ့များဆိုရင် တိတ်ဆိတ်ခြောက်ကပ်နေတယ်။ ပျင်းစရာသိပ်ကောင်း။ ဆိုင်တွေလည်း မဖွင့်။ ရုပ်ရှင်ရုံတွေလည်း ပိတ်။ ဂီတသံဆိုလို့ ဓမ္မတေးသံပဲ ကြားရတယ်”

ရိုဇော်သည် အင်္ဂလန်ရောက်ပြီး မကြာမီ သူ့မိဘများထံ စာရေးလိုက် သည်။ ဥရောပနိုင်ငံ အသီးသီးထက် အင်္ဂလန်တွင် ကုန်ဈေးနှုန်း ကြီးမြင့်လှသည်။ အင်္ဂလန်တွင်နေထိုင်ရသည်ကို ပျင်းရိပြီးငွေသော်လည်း သည်မြေမှ သူ မခွာနိုင် သေး။ သူ့တွင် လေ့လာဖွယ်ရာ၊ ဆည်းပူးဖွယ်ရာ၊ မှတ်သားဖွယ်ရာများ ရှိနေသေး သည်။ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’၏ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ရေးသားရန် ရည်ရွယ်ထားသော ဝတ္ထုစာအုပ်အတွက် အချက်အလက်များ စုဆောင်းရဦးမည်။ အကိုးအကားများ ရှာဖွေရဦးမည်။

သူ့မိတ်ရင်းဆွေရင်းကြီး ဘလူးမင်းထရစ်၏ မိတ်ဆက်ပေးမှုကြောင့် လန်ဒန်မြို့တော်တွင် နေထိုင်သော ဒေါက်တာရိုမဟော့ရော့စ် ဆိုသူနှင့် သိကျွမ်းရ သည်။ ဒေါက်တာရော့စ် ကူညီစီစဉ်ပေးသဖြင့် ဗြိတိသျှအမျိုးသားပြတိုက်ကြီးတွင် ရိုဇော် လေ့လာချင်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို ရှာဖွေလေ့လာခွင့်ရခဲ့သည်။

လေ့လာခဲ့သော စာအုပ်များထဲတွင် ‘အန်တိုနီယို ဒီမော်ဂါ’ရေးသည့် “ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများမှဖြစ်ရပ်များ”စာအုပ်လည်း ပါဝင်သည်။ စာအုပ်ပြုစုသူ

မော်ဂါသည် တစ်ချိန်က ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ ဘုရင်ခံချုပ်ရာထူးတွင် ယာယီ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသည်။ မော်ဂါသည် အရည်အသွေးပြည့်ဝသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အရည်အချင်းနှင့် စိတ်နေသဘောထားမှာ ၎င်းရေးသားသောစာတွင် ပေါ်လွင်နေသည်။ မော်ဂါသည် စပိန်လူမျိုးတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း မျှမျှတတ ရှိသည်။ ဘက်လိုက်မှုကင်းသည်။ လူမျိုးကြီးဝါဒကို စွဲကိုင်မထား။ သူ့စာအုပ်ကို ၁၆၀၉ ခုနှစ်တွင် မက္ကဆီကိုပြည်၌ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရိုဇော်က မော်ဂါ၏စာအုပ်ကို သဘောကျသွားသည်။ သူ၏ ဒုတိယဝတ္ထု အတွက် ရှာဖွေစုဆောင်းနေသော အချက်အလက်များကို မော်ဂါ၏ စာအုပ် တစ်အုပ်တည်း၌ပင် စုံစုံလင်လင် ရှာဖွေတွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ရိုဇော်က လတ်တလောရည်ရွယ်ချက်ကို ပြောင်းလိုက်သည်။ သူ့ဝတ္ထု ရေးမပြီးမီ ပထမ ဦးစွာ မော်ဂါ၏စာအုပ်ကို ပြန်လည်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမည်။ သည်စာအုပ်ကို ဖိလစ်ပိုင် တိုင်းရင်းသားများ ဖတ်ရှုရလျှင် ၎င်းတို့၏ သမိုင်းစဉ်ဆက် ဖြစ်ရပ်မှန်များကို လေ့လာခွင့်၊ သိရှိခွင့်ရကြမည်။ ဖိလစ်ပိုင် ကျွန်းစုများကို စပိန်များ မည်သို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ကြပုံမှအစ မည်သို့အုပ်ချုပ်ကြပုံများအထိ နားလည်ခွင့် ရကြ မည်။ သို့မှသာ မျိုးချစ်စိတ်၊ ပြည်ချစ်စိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာမည် မဟုတ် ပါလား။

ရိုဇော်၏ နောက်ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခု ရှိသေးသည်။ ယင်းကား ဖိလစ်ပိုင် ဘာသာစကားကို စနစ်တကျပြုစုရန်ဖြစ်၏။ ယခုအခါ ဖိလစ်ပိုင်ဘာသာတွင် သဒ္ဒါကျမ်းများမရှိ။ ဝေါဟာရအဘိဓာန်များ မရှိ။ စာလုံးပေါင်းများမှာလည်း တစ်ရွာတစ်ပုဒ်ဆန်း ရေးချင်သလို ရေးနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်ဘာသာ ကို စနစ်တကျဖြစ်စေရန် သဒ္ဒါကျမ်းတစ်စောင် ပြုစုမည်။ ဝေါဟာရ အဘိဓာန် တစ်စောင် ပြုစုမည်။ ပြီးမှ သူ၏ ဒုတိယမြောက်ဝတ္ထုကို ရေးသားမည်။

ယင်းသို့ အစစအရာရာ ပြင်ဆင်လေ့လာနေချိန်မှာပင် လန်ဒန်မြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ ဒါလ်တန်အရပ်တွင် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များ အသင်းကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအတွင်း အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်များ နှိုးဆွပေးသည်။ အရာရာတွင် သတ္တိထွန်းပြောင်ရေး၊ ယောက်ျားပီသရေးအတွက် လှုံ့ဆော်စည်းရုံး ခဲ့သည်။

လန်ဒန်တွင် နေထိုင်လှုပ်ရှားနေသော်လည်း စပိန်ပြည်နှင့် အဆက်အသွယ် မပြတ်။ စပိန်ရှိ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများထံ မပြတ်စာရေးသည်။ တစ်ခါတွင်

စပိန်ပြည်၊ မက်ဒရစ်မြို့ရှိ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက စပိန်သတင်းစာတစ်စောင်ကို ပို့ပေးသည်။ သတင်းစာထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ပါသည်။ ဆောင်းပါးရှင်၏ ကလောင်အမည်မှာ 'ပလာရီဒယ်'ဖြစ်၏။ ရိုဇော် သည် ပလာရီဒယ်ကို စိတ်ဝင်စားသွားသည်။ ပလာရီဒယ်အကြောင်း စုံစမ်း ကြည့်သောအခါ 'မာဇယ်လို ဟီလာရီယို ဒဲလ်ပီလာ'ဆိုသူဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ပီလာလည်း ရိုဇော်ကဲ့သို့ပင် ဖရိုင်းယာများကို မုန်းတီးရှုရှာသူဖြစ်၏။ မနီလာရှိ စန်တိုတောမတ် ကျောင်းတွင် ပညာသင်ခဲ့ပြီး ဖရိုင်းယာဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု များကို တိတ်တဆိတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဖရိုင်းယာများ ရိပ်မိသွား သဖြင့် ပီလာအား တစ်ကျွန်းသို့ပို့ပစ်ရန် စီစဉ်ခြင်းခံရသည်။ ထိုမနာကတော့ မိတ်ဆွေများ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်ကို စွန့်ခွာလာခဲ့ရသူ ဖြစ်၏။

ရိုဇော်သည် သူကဲ့သို့ပင် အမျိုးသားရေးစိတ်ပြင်းထန်သော ပီလာကို များစွာမျှော်လင့်သည်။ အားကိုးသည်။

“ကျုပ်တို့ ဘက်တော်သားတွေထဲမှာ ဘာဖြစ်လို့ ပလာရီဒဲလ်တွေ အများ ကြီး မမွေးဖွားရတာတုံး”

ဤသို့ပင် ရိုဇော်က အားမလိုအားမရ ပြောကြားမိသည်။ ရိုဇော် သဘော ကျမည်ဆိုလည်း ကျလောက်စရာကောင်း၏။ ပီလာသည် တက်ကြွသည်။ လှုပ်ရှားသည်။ အရည်အချင်းရှိသည်။

စပိန်ပြည်၊ ဘာစီလိုနာမြို့တွင် ပီလာ၏ဆော်ဩမှုကြောင့် 'လာဆို လီဒါ ရီဒတ်'အမည်ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်အသင်း ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအသင်းတွင် ရိုဇော်ကို အဝေးရောက်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။

၁၈၈၉ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ၁၅ ရက်တစ်ကြိမ်ထုတ် လာဆိုလီဒါ ရီဒတ် သတင်းစာတစ်စောင်ပင် ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

လာဆိုလီဒါရီဒတ် သတင်းစာသည် ဖိလစ်ပိုင်အသင်းမှ ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ရာ ဖိလစ်ပိုင်နှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကိုသာ ရေးသား ဖော်ပြသည်။ သတင်းစာ၏ နိုင်ငံရေးအာဘော်များမှာ—

- ၁။ ဘုရားကျောင်းတော် ဂေါပကအဖွဲ့များ ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် ဖရိုင်းယာ ဘုန်းကြီးများ ဖိလစ်ပိုင်မှ ထွက်ခွာသွားရေး၊
- ၂။ စပိန်လွှတ်တော်တွင် ဖိလစ်ပိုင်ကိုယ်စားလှယ် တက်ရောက်ခွင့်ရရေး၊

- ၃။ ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရ၏ ပြဿနာများကို ပါဝင်လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ခွင့် ရရေး၊
- ၄။ တရားဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း လူတိုင်း တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိရေး၊
- ၅။ လွတ်လပ်စွာ စုရုံးခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ဟောပြောခွင့်နှင့် ရေးသား ပုံနှိပ်ခွင့်များ ရရှိရေး၊
- ၆။ လူတစ်ဦးချင်း၏ လူမှုလွတ်လပ်ခွင့် ပိုမိုရရှိရေး၊
- ၇။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်ကို စပိန်ပြည်၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုရေး စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။

လာဆိုလီဒါရီဒတ် သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာမှာ 'ဂရေစီယာနိုလို ပက် ဟောနာ'ဆိုသူ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါက ဟောနာထံသို့ ရိုဇော်သည် အသင်းဥက္ကဋ္ဌ အနေဖြင့် လှမ်းပြီး စာရေးခဲ့သည်။

“ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်အောင်ပြုလုပ်ရာမှာ မရိုးသားတဲ့နည်း၊ အောက် တန်းကျတဲ့နည်း၊ မဟုတ်မတရားပြောတဲ့နည်းတွေနဲ့ အောင်မြင်နေသူတွေကို အတုမယူမိစေနဲ့။ လိမ်လည်ဝါဒဖြန့်တာမျိုး၊ တစ်စိတ်ကို တစ်အိတ်လုပ်တာမျိုး မကျင့်သုံးမိအောင် ဂရုစိုက်ပါ။ အချိန်အခါနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မယ့် မျှတမှု၊ သစ္စာရှိမှု၊ မှန်ကန်မြောင့်မတ်မှုတွေကို ပြသနိုင်အောင် ကြိုးစားပါ။ ဒါမှ ကိုယ့် အကြံဉာဏ် အယူအဆတွေကို လေးစားသမှု ရှိကြမယ်။”

“ငါတို့ဟာ ငါတို့ရဲ့ရန်သူတွေ (ဖရိုင်းယာများ)ထက် သာတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပြသရမယ်။ အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်နေနိုင်ရင် တို့များဘက်က အနိုင်ရမှာပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဆင်ခြင်တဲ့တရားနဲ့ တရားမျှတမှုတွေဟာ တို့ဘက်မှာရှိနေလို့ပဲ။ တို့တစ်တွေ လိမ်စရာမလိုဘူး။ လှည့်ပြားစရာ မလိုဘူး။”

ယင်းသို့ အမှန်တရားကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ရင်း ရိုဇော်နှင့် အပေါင်းပါ လူငယ်တစ်သိုက်သည် အမိနိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အားသွန် ဆောင်ရွက် ကြသည်။ သူတို့၏ ဝါဒဖြန့် ဆောင်ရွက်မှုမှာလည်း မောင်မြင်ခဲ့သည်။

သို့သော် နောင်အခါတွင် ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအဘော်များအနက် နောက် ဆုံးအချက်ကို ရိုဇော်ကိုယ်တိုင် သဘောမကျတော့ချေ။ အဆိုပါအချက်မှာ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်ကို စပိန်ပြည်၏ အစိတ်အပိုင်း၊ သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်နယ် အဖြစ် သတ်မှတ်ရေးဟူသောအချက်ပင်ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့မျှော်လင့်

ထားသလို ပျော့ပျောင်းမနေသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် စပိန်ပြည်မှ အပြီး အပိုင် ခွဲထွက်ရေးကိုသာ ဆန္ဒပြင်းပြ အားသန်လာကြတော့၏။

အာဏာကို ပိုင်စိုးနေသော လက်နက်ကိုင်စွဲနေသော နယ်ချဲ့ တိုင်းတစ်ပါး သားများအား ၎င်းတို့၏အာဏာကို ရုပ်သိမ်းရေး၊ လက်နက်ကို စွန့်လွှတ်ရေး အတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်ရသည်မှာ ကျားစဉ်းလဲကို သက်သတ်လွတ် စား ခိုင်းသည်သို့သာ ရှိပေမည်။ ထိုသို့ တိုက်ပွဲဝင်ရာ၌ ထမင်းလည်း ငတ်နိုင်သည်။ ထောင်လည်း ကျနိုင်သည်။ အညှဉ်းဆဲ အနှိပ်စက်လည်း ခံရနိုင်သည်။ နောက်ဆုံး အသက်စီဝိန်လည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားနိုင်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသေရုံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဒုက္ခရောက်ရုံဖြင့် မိမိတို့၏ရည်မှန်းချက် မပျောက်သင့်။ အားမလျော့သင့်။ လိုရာခရီးပန်းတိုင်သို့ မမှိတ်မသုန် ချီတက်သင့်သည်။ ဤကား ရိုဇော်၏ နိုင်မာသော ယုံကြည်ချက် တည်း။

“ကျုပ်ဟာ ဣစ္ဆာသယဆေးမျိုးထားသူ မဟုတ်သလို ထာဝရ အသက်ရှင် နေမယ့်သူလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကျုပ် သေသွားတဲ့အချိန်မှာ ဖိလစ်ပိုင် တိုင်းသူ ပြည်သားတွေက သူတို့ရဲ့လွမ်းကဗျာလေးတွေနဲ့ ကျုပ်ကို လွမ်းမြဲကြမယ်ဆိုရင် ကျုပ် ပျော်ရွှင်လှပါပြီ။”

“တကယ်လို့ ကျုပ်တို့အထဲက ရဲဘော်တစ်ယောက် အသတ်ခံလိုက်ရမယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ကြီးပေးခံလိုက်ရမယ်ဆိုရင် ဘာဖြစ်သင့်သလဲ။ လူနှစ်ဆယ် သုံးဆယ် က ကျဆုံးတဲ့ရဲဘော်တစ်ယောက်ရဲ့ နေရာကို အစားဝင်ရမယ်။ ဒါမှ ကြီးစင်ရှိရာက ရန်သူတွေ၊ လူသတ်ကွင်းရှိရာက ရန်သူတွေ ကြောက်အားပိုပြီး လန့်ဖျပ် ထွက် ပြေးကုန်မယ်”

ရေးဖော်ရေးဖက်တစ်ဦးထံ ရိုဇော်က ဤသို့ပင် စာရေးခဲ့သည်။ သူ့တွင် အန္တရာယ်ပတ်လည်ပိုင်းနေကြောင်းကို သိနားလည်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် သူ၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မိတ်ဆွေများကို ကြိုတင်သတိပေးထားခဲ့သည်။

မတ်လလယ်လောက်တွင် ရိုဇော်တစ်ယောက် အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှ ပြင်သစ် ပြည်၊ ပဲရစ်မြို့သို့ ဗြိတိန်စားကြီး ပြောင်းလာသည်။ ပထမတော့ သူငယ်ချင်းတွေက အံ့ဩနေသည်။ နောက်မှ အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ ဗြိတိန်စားကြီးပြောင်းလာသည်ကို သိကြရ၏။

ရိုဇော်တည်းခိုသည့်အိမ်တွင် အိမ်ရှင်လင်မယားနှင့်အတူ သားနှစ်ယောက်၊

သမီးလေးယောက် ရှိသည်။ နှစ်လသုံးလမျှ ကြာသောအခါ ညီအစ်မလေးဖော်ထံမှ အကြီးဆုံးမိန်းကလေးသည် ရီဇော်အပေါ် တိမ်းညွတ်နေတော့သည်။ နောင်တွင် 'ဂါးထရဘက်ကက်' ဆိုသူ အဆိုပါမိန်းကလေးနှင့် ရီဇော်သည် ချစ်ကြိုက်သွားလေသည်။ ရီဇော်ကား သံယောဇဉ်ချည် နောင်မိပြန်ချေပြီ။ မိန်းမငယ်ကလေး ဂါးထရအပေါ် တွယ်တာမှုကြောင့် အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ရီဇော် အမြဲတမ်း အခြေစိုက်ရမည့်ကိန်း ဆိုက်သွားတော့သည်။

သို့သော် သူလျှောက်ရမည့် နိုင်ငံရေးခယောင်းတောကြီးသည် မဆုံးသေး။ ဆက်လျှောက်ရန်ခရီးကား ရှည်လျားလှစွာ၏။

နောက်ပြီး သူ့တွင် လက်ထပ်ယူရမည့် ထာဝရကြင်ဖော်ကလေး လီယိုနာ ရှိသေးသည်မဟုတ်ပါလား။ တစ်ခုတော့ရှိသည်။ သူ အင်္ဂလန်ရောက်ကတည်းက လီယိုနာထံ စာတွေ အစောင်စောင်ထည့်သည်။ လီယိုနာထံမှ ပြန်စာတစ်စောင်မျှ မလာ။ သို့သော် ကိစ္စမရှိ။ တစ်နေ့တွင် သူတို့နှစ်ဦး လက်ထပ်ကြမည်ဟု ကတိပြုထားကြသည်။ သည်တော့ ချစ်ဦးသူ လီယိုနာကိုသာ သစ္စာစောင့်သိ ရပေမည်။ ဂါးထရဘက်ကက်၏ အနှောင်အဖွဲ့ပိုက်ကွန်ထဲသို့ တိုးဝင်နစ်မွန်း၍ မနေနိုင်သေး။

ထို့ကြောင့် ကိုယ့်စိတ်ကိုယ်ထိန်း၊ ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ်သိမ်းကာ ရီဇော် အင်္ဂလန်မှ ပြင်သစ်သို့ အမြန်ဆုံးပြေးထွက်ခဲ့ရလေသည်။ ။

ချစ်သံသယများနှင့် အတူ

“တဖြည်းဖြည်း အသိအမြင် ကျယ်ပြန့်လာသည့် လူမျိုး တစ်မျိုးသည် တဖြည်းဖြည်း အောက်တန်းကျ ဆုတ်ယုတ်သွား သည် ဟူသည့်အဖြစ်မျိုးကို ကမ္ဘာ့သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိရပေ။ ကျဆင်းခြင်းဟူသည် ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်ပြီးမှ သာ ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ ရေတံခွန်သည် ကောင်းကင်ယံသို့ ဆန်မတက်။ သစ်သီးတစ်လုံးသည် အပွင့်ဘဝသို့ ပြန်မပြောင်း။”

“လက်ရှိအစိုးရအဖွဲ့သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံကို တကယ်ချစ် ကြောင်း လက်တွေ့ပြသလိုပါသလား။ သည်နိုင်ငံကို လွတ်လပ် ခွင့်များ ပေးလိုက်ပါ။ သည်နိုင်ငံ ခံစားသင့် ခံစားထိုက်သည်တို့ကို ခံစားခွင့်ပေးလိုက်ပါ။ ယင်းသို့မဟုတ်ဘဲ သည်နိုင်ငံကို လက်လွှတ် လိုက်လိုပါသလား။ သည်သို့ဆိုလျှင်မူ မတရားဖိနှိပ်နေမှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ပါ။ ပြည်သူလူထု၏ ညည်းတောင်းအော်ဟစ်သံများ ကို မကြားယောင်ပြုနေပါ။ သူတို့ကို ကျွန်ဘဝ၌ ဆက်လက် သွတ်သွင်းထားလိုက်ပါ။”

ရီဇော်က ထိုသို့ပင် ရေးသားခဲ့သည်။ လမ်းနှစ်သွယ်ရှိသည့်အနက် စပိန် နိုင်ငံ ကြိုက်ရာလမ်းကို ရွေးချယ်ရန် တင်ပြခဲ့သည်။

၁၅ ရက်တစ်ကြိမ်ထုတ် လာဆိုလီဒါရီဒတ် သတင်းစာသည် အရှိန်အဟုန် ပြင်းစွာ တိုးတက်နေသည်။ ရိုဇော်၏ဆောင်းပါးများသည် အဆက်မပြတ် ပါဝင် မနေသည်။ ရိုဇော်သာမဟုတ်။ ရိုဇော်နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ရဲဘော်ရဲဘက် များ၏ ရေးသားချက်များလည်း ပါဝင်သည်။ ဘလူးမင်းထရစ်၊ လိုပက်ဟောနာ၊ ဒဲလ်ပီလာ၊ မာရီယာနိုပွန်စေး၊ အင်တိုနီယို လျူနာ... စသူတို့ကား ပင်တိုင် ဆောင်းပါးရှင်များတည်း။

လာဆိုလီဒါရီဒတ်၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုသည် တဖြည်းဖြည်း ထက်မြက် စူးရှလာသည်။ ပျံ့နှံ့လာသည်။ စုစုပေါင်းစောင်ရေ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံကို ဖိလစ်ပိုင် ပြည်သို့ ပို့ဆောင်ဖြန့်ဝေသည်။ ကျန်စောင်ရေကို စပိန်ပြည်နှင့် အခြားတိုင်းပြည် များတွင် ဖြန့်ချိသည်။

လာဆိုလီဒါရီဒတ်၏ အာဘော်ကို တန်ပြန်တိုက်ခိုက်မှုများ အတန်အသင့် ရှိသော်လည်း ရိုဇော်တို့အဖွဲ့သည် လက်တွန်းမသွား။ စိတ်ရွံ့မသွား။ မှန်မှန်ပင် ဆက်လက်ထုတ်ဝေသည်။ မှန်မှန်ပင် ဆက်လက်ဖြန့်ချိသည်။ မိမိတို့၏အာဘော် များ၊ ခံယူချက်များကို တစ်သမတ်တည်း ခိုင်ခိုင်မာမာတင်ပြမြဲ။ တောင်းဆိုမြဲ။

ဖိလစ်ပိုင်သည် ဥရောပအင်အားစုများကို ရွံ့ကြောက်ရန်မလိုကြောင်း၊ အခြားအခြားသော အာရှနိုင်ငံများသည်လည်း ဥရောပအင်အားစုများကို ဒူး ထောက်နေသည် မဟုတ်ကြောင်း၊ အမေရိကပြည်ထောင်စုသည် ယခုအခါ အင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်နေကြောင်း၊ အမေရိကပြည်ထောင်စုသည် ဥရောပ အင်အားစုများက ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့နေသည့်တိုင် တစ်နေ့တွင် နိုင်ငံရပ်ခြားဒေသ များကို ပိုင်ဆိုင်လိုစိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး အခြေအနေများနှင့် ချိန်ထိုးယှဉ်တွက် လေ့လာချက်များကို မပြတ်ထည့်သွင်း ဖော်ပြနေသည်။

ရိုဇော်တို့၏ ဝါဒဖြန့်လှုပ်ရှားမှုများကို တန်ပြန်ဆန့်ကျင်သူများ ပေါ်ပေါက် သကဲ့သို့ ထောက်ခံအားပေးသူများလည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထောက်ခံအားပေး သူများမှာ တိုးတက်သော စပိန်လစ်ဘာရယ်များပင်ဖြစ်၏။

၆- မြေရပ်ခြားတွင် ရိုဇော်တို့၏ လှုပ်ရှားမှုများ အရှိန်ကောင်းနေခိုက်၊ အောင်မြင်မှုများ ရနေခိုက်၊ မနီလာတွင်မူ အခြေအနေဆိုးနေသည်။ နိုင်ငံရေး မိုးကောင်းကင်မှာ မှောင်မည်းညိုမှိုင်းနေသည်။

“ဒီအခြေအနေအတိုင်းသာ ဆက်စခန်းသွားနေရင် နောင်လာမယ့်ဆယ်နှစ်

အတွင်းမှာ မလွဲမသွေ တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ် ပေါက်ကွဲပွင့်အန်လာမှာပဲ”

နိုင်ငံရေးအကဲခတ်သမားများက ဤသို့ ကြိုတင်နိမိတ်ဖတ်ရသည်အထိ အခြေအနေ ယုံယွင်းနေသည်။ ထိုသို့ နိုင်ငံရေးအစာမကြေမှုထုထည် တဖြည်း ဖြည်း နိုင်မာကြီးထွားနေသော်လည်း ဘုရင်ခံချုပ်ဝေလာက အလေးမထား။ ဂရုမမူ။ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများအပေါ် အထင်သေး ဖိနှိပ်နေဆဲဖြစ်၏။

၁၈၈၉ ခုနှစ်တွင် စပိန်ပြည်အစိုးရက ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှစ်ရပ် ထုတ်ပြန် ခဲ့သည်။ ပထမဥပဒေမှာ လူမှုအခွင့်အရေးဥပဒေဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယဥပဒေမှာ ‘ဘိစရာဥပဒေ’ဟု အမည်ပေးထားသော မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေဖြစ်၏။

လူမှုအခွင့်အရေးဥပဒေတွင် တိုင်းသူပြည်သားတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခွင့် ပေးထားသည်။ သို့သော် ဖိလစ်ပိုင်လူငယ်များအပေါ် ဖရိုင်းယာ ဘုန်းကြီးများ၏ ဩဇာအာဏာသက်ရောက်နေခြင်းမှာ ထိမ်းမြားလက်ထပ်မှုကို ၎င်းတို့ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့ဖြင့် ယင်းဥပဒေပါ အခွင့်အရေး များကို ဝေလာတို့က ထိမ်းချန်ထားသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တစ်ပြည်လုံးတွင် လွတ်လပ်စွာ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခွင့် မပေးခဲ့ကြချေ။ ဘိစရာဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ မြို့ပြ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ မူရင်းဥပဒေတွင် မြို့ပြ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရာ၌ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီး ဖွဲ့စည်းရမည်။ ထိုအဖွဲ့များသည် မိမိတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော မြို့နယ်များကို စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့် ရှိစေရမည်ဟု ပါဝင်သည်။ သို့သော် ဘုရင်ခံချုပ်ဝေလာနှင့် ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီး များက အချို့မြို့ကြီးများတွင်သာ ဥပဒေ၏ အနှစ်သာရအတိုင်း အကောင်အထည် ဖော်ပေးသည်။ ကျန်ဒေသများတွင် အစိုးရအလိုကျ ရွေးချယ်ခန့်အပ်သူများဖြင့်သာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းစေခဲ့သည်။

အုပ်ချုပ်သူ လူတန်းစားများက ထိုသို့ မတရားဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်လေ တစ်ဖက် မှ ရိုဇော်တို့၏ ဝါဒဖြန့်လှုပ်ရှားမှုများက ပိုမိုကျစ်လျစ်သိပ်သည်းလေ ဖြစ်တော့၏။ လာဆိုလီဒါရီဒတ်အဖွဲ့၏ အသီးအပွင့်အဖြစ် မနီလာမြို့တွင် လျှို့ဝှက်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ လျှို့ဝှက်အဖွဲ့သည် လာဆိုလီဒါရီဒတ်သတင်းစာကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်ကြီး ဖြန့်ချိပေးသည်။ အခြားအခြားသော ကြေညာစာတမ်း များ၊ လုံ့ဆော်စာတမ်းများကိုလည်း ဖြန့်ဝေသည်။ ရန်ပုံငွေများကောက်ခံပေး သည်။ ထို့ပြင် စပိန်ပြည် ဘာစီလိုနာမြို့ရှိ လာဆိုလီဒါရီဒတ် အဖွဲ့ချုပ်နှင့်လည်း မပြတ်ဆက်သွယ်သည်။

၁၈၉၀ ခု၊ ဇန်နဝါရီလတွင် မော်ဂါ၏ 'ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းစုများမှ ဖြစ်ရပ်များ' စာအုပ် ထွက်လာသည်။ ရီဇော်၏ ကြီးပမ်းမှုများအနက် တစ်ထစ် အောင်မြင် ပြန်ပေပြီ။ မော်ဂါ၏စာအုပ်များကို ဟောင်ကောင်ရှိ ဟိုဆေမာရီယာဘာဆာထံ ပို့လိုက်သည်။ ဘာဆာကမှတစ်ဆင့် မနီလာရှိ လျှို့ဝှက်အဖွဲ့သို့ ပို့ပေးရသည်။

မော်ဂါ၏ '...ဖြစ်ရပ်များ' မှာ အရောင်းသွက်လှသည်။ မူရင်းရောင်းချေး ထက် နှစ်ဆမျှ ချေးတင်ရောင်းရသည့်တိုင် ရောင်းမလောက်အောင် ဖြစ်ရသည်။ ရီဇော်မှာတော့ ဝမ်းသာမဆုံး။ သည်စာအုပ်ထုတ်ဝေနိုင်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံရေး အမြတ်သာမဟုတ်၊ ပညာရေးအမြတ်ပါ ရလိုက်လေသည်။

မော်ဂါ၏ '...ဖြစ်ရပ်များ' ထုတ်ဝေပြီးသည့်နောက် ဆက်တိုက်လိုပင် ရီဇော်ပြုစု နေသော 'တာဂါလော့ စာရေးထုံးကျမ်း' ကို ထုတ်ဝေပြန်သည်။ မိတ်ဆွေကြီး ဘလူးမင်းထရစ်က ရီဇော်၏ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ' ကို ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် လောလောလတ်လတ် ထုတ်ဝေလိုက်သော 'တာဂါလော့ စာရေးထုံးကျမ်း' ကိုလည်း ဂျာမန်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုပေးပြန်သည်။

စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ ရီဇော်၏ရည်မှန်းချက် သုံးရပ်ရှိခဲ့သည့်အနက် ယခု အချိန်ထိ နှစ်ဆင့်အောင်မြင်သွားပြီဖြစ်၏။ တတိယရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော 'အဲလ် ဖိလစ်ဘတ်စတရာရစ္စမီ' (ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်း) ဝတ္ထုကို ထုတ်ဝေနိုင်ရန်သာ ကျန်ပေတော့သည်။

ယင်းဝတ္ထုကို မွေးထုတ်နိုင်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ကြိုးပမ်းရင်း အင်္ဂလန်မှ ပြင်သစ်တွင် လာရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ရီဇော်သည် 'အက်ဒွာဒို ဘုစတက်' ဆိုသူတစ်ဦးနှင့် ရင်းနှီးခင်မင်ခွင့် ရလေသည်။ အက်ဒွာဒိုသည် ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသူတစ်ဦးဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ်ဖိလစ်ပိုင်ကပြားတစ်ဦးလည်းဖြစ်၏။ အက်ဒွာဒို သည် ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်ပြီး သမီးနှစ်ယောက် မွေးဖွားခဲ့ သည်။ ညီအစ်မနှစ်ယောက်အနက် အငယ်မ နယ်လီသည် ရီဇော်၏စိတ်အာရုံကို ညှို့ငင်ဖမ်းယူနိုင်စွမ်း ရှိခဲ့လေသည်။

"လောလောဆယ် အင်္ဂလန်သူ ဖြစ်နေပေမဲ့ အမှန်တော့ ကျွန်မဟာ ဖိလစ်ပိုင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ပါ"

နယ်လီကား ဥရောပသူဖြစ်ရသည်ကို ဝင့်ဝါမော်ကြားသူမဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင် ပြည်သူ ဖြစ်ရသည်ကို ဂုဏ်ယူသူတစ်ဦးဖြစ်၏။ ထင်ရှားသော နှာတံ၊ ခိုင်မာသော မေးရိုးအပြင် တိကျပါးလျားသောနှုတ်ခမ်းလွှာကိုပါ ပိုင်ဆိုင်သူကလေးတည်း။

နယ်လီ၏မျက်နှာကလေးသည် ချောမောလှပ သော ယောက်ျားကလေး တစ်ယောက်၏ မျက်နှာမျိုးဖြစ်သည်။ ဆံကေသာ ပြုပြင်ပုံက အစ ယောက်ျားကလေးနှင့်တူသည်။ နောက် ဆုံး သူ့စရိုက်သည်ပင် ယောက်ျားကလေးတစ်ဦး နှင့် မခြားလှပေ။ ဖိုသတ္တဝါများသာ လေ့ကျင့် လိုက်စားသော ကစားနည်းများကိုမှ ဝါသနာ ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပန်းချီ ဆရာကလေး ဟွမ်လျူနာ၏အိမ်တွင် စတည်း ချလေ့ရှိသော ရီဇော်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်ရင်း ဓားခုတ် လေ့ကျင့်ရခြင်းကို နယ်လီ အလွန် နှစ်သက် သည်။ ရီဇော်ကား ဓားခုတ်ကျွမ်းကျင်သူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ရီဇော်နှင့်စရိုက်သဘာဝနီးသူ 'နယ်လီ'

ထိုမျှမကသေး။ နယ်လီသည် ပညာတတ်မိန်းကလေးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ စာပေလေ့လာလိုက်စားသည်။ တွေးခေါ်မြော်မြင်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ ဆင်ခြင်တုံတရား ရှိသည်။ ရီဇော်ကဲ့သို့ပင် ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်းသည်။ မိမိဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ဆံခြည်တစ်ပင်မျှ အလျော့အပျက်ခံတတ်သူမဟုတ်။ သူတို့ မိသားစုသည်လည်း ရီဇော်၏မိသားစုကဲ့သို့ပင် ရိုင်းပင်းချစ်ခင်ကြသည်။ သို့သော် နယ်လီ ကြီးပြင်းလာသော ပတ်ဝန်းကျင်သည် ကျယ်ပြန့်သည်။ အတွေ့အကြုံ ကြွယ်ဝသည်။ သို့ဖြစ်သဖြင့် မိမိယုံကြည်လက်ခံထားသော သဘောတရားရေး ရာနှင့် စပ်ဆိုင်လျှင် ဖခင်ဖြစ်သူ၏ လွှမ်းမိုးကြီးကိုင်းမှုကိုပင် လက်ခံသူမဟုတ်ပေ။

ရီဇော်သက်တမ်းတစ်လျှောက် ဆက်ဆံခဲ့ဖူးသော မိန်းကလေးများထဲတွင် နယ်လီသည် ရီဇော်နှင့် စရိုက်သဘာဝချင်း အနီးစပ်ဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ရီဇော် တစ်ယောက် နယ်လီကို စိတ်ဝင်စားနေလေပြီလား။ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်း များကမူ ရီဇော်သည် နယ်လီကို ချစ်နေရာပြီဟုပင် ပြောကြသည်။ သို့သော် ရီဇော်အတွက် အခက်အခဲတစ်ခု ရှိနေသည်။ ယင်းအခက်အခဲကား သူငယ်ချင်း ဖြစ်သူ အန်တိုနီယိုလျူနာ။ အန်တိုနီယိုသည် ဟွမ်လျူနာနှင့် ညီအစ်ကိုတော်သည်။ နယ်လီတို့မိသားစုနှင့် ရီဇော် သိကျွမ်းခင်မင်ရသည်မှာ အန်တိုနီယို မိတ်ဆက်ပေး သောကြောင့်ဖြစ်၏။ အန်တိုနီယိုသည်လည်း နယ်လီကို ချစ်နေသည်။ သည်

အချက်ကို ရိုဇော်က ရိပ်စားမိသည်။ ထို့ကြောင့် ရိုဇော်က နယ်လို့အပေါ် တိမ်းညွတ်နေသော သူ့စိတ်ကို ချုပ်တည်းခဲ့သည်။ သူ့အချစ်ကို တစ်စွန်းတစ်စမျှ ဖွင့်ဟမပြောခဲ့ချေ။

၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ မိုးဦးပေါက်တွင် နယ်လီသည် သူ့မိဘများနှင့်အတူ ပဲရစ် မြို့မှ 'ဘီယာရစ်မြို့'သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားလေသည်။

နယ်လို့အပေါ် စိတ်ဝင်စားမှုများကို တွေ့ရှိနေရသဖြင့် ရိုဇော်သည် ချစ်ဦး သခင် လီယိုနာကလေးကို မေ့လေပြီလား။ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်ခဲ့စဉ်က ကြုံတွေ့ ခဲ့ရသော အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကြောင့် စိတ်ပျက်သွားလေပြီလား။ သို့တည်းမဟုတ် သူ လန်ဒန်သို့ရောက်ကတည်းက စာအစောင်စောင်ရေးခဲ့သည်ကို တစ်စောင် တလေမျှပင် စာပြန်ဖော်မရသော လီယိုနာကို ချစ်သံသယစိတ်တွေဖြင့် မုန်းမေ့ လိုက်လေပြီလား။ ။

တစ်သက်မှာ နှစ်ခါမသေ

ရိုဇော်သည် ပစ္စတိုသေနတ်ကို ကိုင်ထားသည်။ နောက်ပြီး လက်ကို ဆန့်တန်းမြှောက်ပြီး ချိန်လိုက်သည်။ သူ့ဘေးနားတွင် လူအများက ပိုင်းအုံလျက် ကြည့်နေကြသည်။ အားလုံးသည် မျက်တောင်ပင်မခတ်နိုင်။ အသက်ရှူရန်ပင် မေ့လျော့လျက်။

ထို့နောက် သူ့ချိန်ထားသောနံရံဆီသို့ တဒိုင်းဒိုင်းပစ်လိုက်သည်။ နံရံပေါ် တွင် စီရိုရီအပေါက်ကလေးများ။ အပေါက်ကလေးများသွားရာ လမ်းကြောင်းကို ဆက်စပ်ဆွဲယူလိုက်ပါလျှင် ရိုဇော်ဟူသော အမည်အတိုကောက်ကို တွေ့ရပေမည်။

ယခုမှပင် ပွဲကြည့်ပရိသတ်သည် ဟင်းချကြသည်။ လှုပ်ရှားလာကြသည်။ ဆူညံဆူညံ စကားပြောသံများ ပေါ်ထွက်လာသည်။ စကားသံများမှာ ရိုဇော်ကို အံ့မခန်းချီးကျူးသံများ။ ရိုဇော်သေနတ်ပစ် လက်ဖြောင့်ပုံကို တအံ့တဩ ထောမနာပြုကြသည်။

ထိုအထဲတွင် ရိုဇော်၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ ရိုတနာလည်း ပါသည်။
“ရိုဇော်ဟာ သူ့လူနာရဲ့မျက်လုံးကို တိကျကျွမ်းကျင်တဲ့လက်နဲ့ ခွဲစိတ် ကုသနိုင်သလို နံရံပေါ်မှာ သူ့နာမည်ကို ပစ္စတိုနဲ့ပစ်ပြီး ရေးနိုင်တဲ့အထိ လက် ဖြောင့်တယ်”

ရိုဇော်ကား ဘယ်လ်ဂျီယံပြည်၊ ဘရပ်ဆယ်မြို့သို့ ရောက်နေပြန်ပေပြီ။ လန်ဒန်တွင်လည်း မနေ။ ပဲရစ်တွင်လည်း မနေ။ ဘရပ်ဆယ်မြို့တွင် သူ၏ 'ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်း'ကို အချောကိုင်နေသည်။

“တို့ရဲဘော်ကြီး ရိုဇော်တစ်ယောက်တော့ နှလုံးသားရေးရာပြဿနာ ပေါ် ပြန်ပြန်တူတယ်ကွ”

“အေးဗျ ဟိုအရင်တစ်ခါ ဂါးထရုဆိုတဲ့ မိန်းကလေးကိစ္စတုန်းကလည်း ဒီလိုပဲ။ ဆိုင်းမဆင့် ဗုံမဆင့် ပြေးတာပဲမဟုတ်လား”

အပေါင်းအသင်းများက ရိုဇော် ရုတ်တရက်ပြောင်းရွှေ့သွားသဖြင့် ထင်မြင် ချက်အမျိုးမျိုး ပေးကြသည်။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီလူကို ချိုးကျူးသင့်တယ်။ ပုဂ္ဂလိကအကျိုးကို စွန့်လွှတ်နိုင် ခြင်းဆိုတဲ့ ခေါင်းဆောင်ကောင်းတစ်ယောက်ရဲ့ အရည်အချင်းမျိုး သူ့မှာရှိတာ တော့ အမှန်ပဲ။ နှလုံးသားရေးရာဆိုတာမျိုးက တော်ရုံလူသားတစ်ဦး စွန့်လွှတ် နိုင်ခဲသားပဲ”

မှန်ပေသည်။ ရိုဇော်သည် သူ့နှလုံးသားကို တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အပ်နှင်းထားသူဖြစ်၏။ သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ချစ်ရေးကိစ္စကြောင့် နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်ကို အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရ။ မနှောင့်နှေးစေရ။ သို့သော် သည် တစ်ခါ ပြောင်းရွှေ့သွားခြင်းမှာ နှလုံးသားရေးရာနှင့် မည်သို့မျှ မပတ်သက်။ ရောင်းရင်းများ၏ ထင်ကြေးမှားသွားသည်။ ဘာရပ်ဆယ်ရှိ မိတ်ဆွေတစ်ဦး၏ ဖိတ်ခေါ်ချက်ကြောင့် သွားရောက်နေထိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ပြီး သူ့ဝတ္ထုကို လည်း အပြီးတိုင် ဆက်ရေးချင်သေးသည်။

ဘာရပ်ဆယ်တွင် နေထိုင်စဉ်အတွင်း ‘ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်း’ ဝတ္ထုကို အဆုံးသတ်နေပေပြီ။ သို့သော် မှန်းစရာ၊ ပြင်စရာ၊ မြတ်ပစ်စရာတွေ ရှိသေး သည်။ သည်ဝတ္ထု ပြီးစေချင်လှပြီ။ သည်ဝတ္ထုပြီးလျှင် အမြန်ဆုံးထုတ်ဝေမည်။ ထုတ်ဝေပြီးသည်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်သို့ပြန်မည်။

ဇာတ်ချက်ကြော့ မွေးရပ်မြေသို့ ပြန်လိုသည်ဆန္ဒကတော့ ဘယ်သောအခါမျှ သူ့ရင်ထဲက မထွက်။ ဖိလစ်ပိုင်များသည် သူ့အပေါ် သူစိမ်းပြင်ပြင် ဆက်ဆံခဲ့ သော်လည်း သံယောဇဉ်ဖြတ်၍ မရ။ ယခု သူ လှည့်ပတ်ကျဉ်လည်နေရသော ဥရောပသည် အစစအရာရာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးနေပါ၏။ ပျော်စရာ ရွှင်စရာများ နှလင်ပေါများလှပါ၏။ လေ့လာစရာ ဆည်းပူးစရာများ မကုန်နိုင်အောင်ရှိပါ၏။ သို့တစေ အစစအရာရာ ခေတ်နောက်ကျနေသော အာရှတစ်နေရာမှ သူ့ တိုင်းပြည်ကလေးကို မေ့မရ။ အနိဋ္ဌာရုံများဖြင့် ပြည့်လျှမ်းနေသော ကလမ်အာ မြို့ကလေးကို ခေတ်ကြီးနှင့်အမိ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလာအောင် ကြိုးပမ်းချင်သေး

သည်။ လည်စရာ ပတ်စရာ မပေါများလှသော်လည်း ငယ်စဉ်ဘဝကပင် သူ မြတ်နိုးတွယ်တာခဲ့ရသော သဘာဝအလှအပများ ပေါင်းဆုံစုဝေးရာ အမိမြေကို ဖက်တွယ်နေချင်သည်။ ဥရောပတွင် အသိပညာသစ်၊ ဗဟုသုတသစ်များကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သလို မိခင်နိုင်ငံတွင် ခံစားနေရသော စီးပွားရေးဒုက္ခ၊ လူမှုရေး ဒုက္ခများကို လေ့လာဖော်ထုတ်ရမည်။ ထွက်ပေါက်ရှာရမည်။ လောကကြီး၌ လူသားတစ်ယောက် မွေးဖွားကြီးပြင်းလာပြီ ဆိုသည်နှင့် လူသားတစ်ယောက် ထမ်းရွက်သင့်သော လူ့လောက၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို တတ်စွမ်းသမျှ ကျေပွန် အောင် ထမ်းရွက်ရပေမည်။ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးအတွက် အကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွေကို ကျရာနေရာမှ မိမိနိုင်သမျှ သယ်ပိုးလုပ်ဆောင်ရမည်မှာ လူသားတိုင်း၏တာဝန် မဟုတ်ပါလား။

ပစ္စက္ခအခြေအနေအရ မွေးရပ်မြေသို့ပြန်လျှင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့ ရမည်မလွဲ။ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများဖြင့် ရင်ဆိုင်ရမည်မလွဲ။ သို့သော် မတတ်နိုင်။ ကြုံတွေ့လာမည့် ပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ရမည်သာ။ ဖြေရှင်းရမည်သာ။ နောင် ကြုံရမည့်အရေးကို တွေးပူနေ၍မဖြစ်။ တွေးကြောက်နေ၍မဖြစ်။ ကံကြမ္မာစီမံသမျှ နှာခံရမည်သာ ဖြစ်၏။

ရောင်းရင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ‘လိုပက်ဟောနာ’ ကျူးဘားပြည်သို့ ထွက်ခွာသွား ကြောင်း ကြားသိရသောအခါ ရိုဇော်က စာတစ်စောင် ရေးလိုက်သည်။

“မင်း ဖိလစ်ပိုင်ကိုပြန်သင့်တယ်။ ယုံကြည်ချက်အတွက် အသက်စွန့်သင့် တယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ တစ်သက်မှာ တစ်ခါပဲသေတယ်။ တကယ်လို့ မြတ်သောသေခြင်းမျိုးနဲ့ မသေလိုက်ရရင် ရတောင့်ရခဲ အခွင့်ထူးတစ်ရပ် လက် လွှတ်ရတာပဲ။ ဒီအခွင့်ထူးမျိုးကိုလည်း ဘယ်သောအခါမှ ပြန်ရတော့မယ် မဟုတ် ဘူး။ ဒါကြောင့် အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် သေခြင်းတရားကို အမိနိုင်ငံကနေပြီး ကြိုဆို နေသင့်တယ်။ နောက်ပြီး အမိနိုင်ငံအတွက်သာ အသေခံသင့်တယ်”

သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း တစ်နေ့တွင် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အသက် စွန့်ရလိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်တွက်ဆထားသည်။ မိမိသည် သက်တမ်းပြည့် နေရ မည့်သူ မဟုတ်။ အသက်အရွယ်ငယ်တုန်းမှာပင် သတ္တကမ္မာလောကကြီးကို ကျောခိုင်းရလိမ့်မည်ဟု အမြဲယုံကြည်ထားသည်။ ‘မျှော်လင့်ထားသည်။ ထို အကြောင်းကို ဒဲလ်ပီလာထံရေးသည့်စာတစ်စောင်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထား သည့်။

“ခုတစ်လော လွမ်းမောစရာ ဥပါဒါန်တွေရဲ့ ထိုးနှက်မှုကို ခံနေရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဒါတွေကို လုံးဝမယုံကြည်ပါဘူး။”

“ကျွန်တော် ကလေးဘဝကတည်း စွဲမြဲနေတဲ့ ယုံကြည်ချက်တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျွန်တော် အသက်သုံးဆယ်ပြည့်အောင် အသက်ရှင်နေရလိမ့်မယ် မဟုတ်ဘူး ဆိုတာပဲ။ ဒီအတွေးကလည်း ဘယ်လို စပေါ်လာတယ်ဆိုတာ ပြောမပြတ်နိုင်အောင်ပဲ။”

“ခုဆို ညတိုင်းလို ဆက်တိုက် အိပ်မက် မက်နေမိတာ နှစ်လလောက်ရှိပြီ။ တခြားအကြောင်းတော့ မမက်ဘူး။ သေဆုံးသွားတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ၊ ဆွေမျိုးတွေ အကြောင်းပဲ မက်တယ်။ တစ်ညကများ မြေကြီး ဟိုးအနက်ကြီးထဲကို လမ်းကျဉ်း ကလေးတစ်ခုကနေ ဆင်းသွားရတယ်လို့ မက်တယ်။ အဲဒီမှာ အဝတ်ဖြူ ဝတ်ထားတဲ့လူတွေ ကုဋေကုဋေ ထိုင်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ သူတို့မျက်နှာတွေ ကလည်း ဖြူရှောင်လို့ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်လို့။ သူတို့ရဲ့ ဘေးပတ်ပတ်လည်ကိုတော့ အလင်းရောင်အဖြူတန်းကြီးက ဝိုင်းပတ်ထားတယ်။”

“အဲဒီလူတွေထဲမှာ ကျွန်တော့်အိမ်သားနှစ်ယောက်ကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ တစ်ယောက်က ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီ။ နောက်တစ်ယောက်ကတော့ ခုထိ အသက်ထင်ရှား ရှိနေသေးတဲ့သူ။”

“သို့ပေမဲ့ ကျွန်တော် ဒါတွေကို အစွဲအလမ်းမထားပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ကျန်းမာသန်စွမ်းတဲ့လူတစ်ယောက်။ ဘာရောဂါမှ မရှိသူတစ်ယောက်။ သို့ပေမဲ့ လည်း သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ဖို့ အသင့်ပြင်ထားပါတယ်။ ‘လျှောင်လျှန်း’ ဆိုတာ ကျွန်တော့်နာမည် မဟုတ်လား။”

(မှတ်ချက်။ ။ လာဆိုလိဒါရီဒတ် သတင်းစာတွင် ရီဇော်သည် ‘လျှောင်လျှန်း’ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသည်။ ‘လျှောင်လျှန်း’၏အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘အမြဲ အသင့်ပြင်ထားတယ်’ ဖြစ်၏။)

အနိစ္စတရားကို ရင်ဝယ်ပိုက်ထားသော ရီဇော်သည် သေမင်း၏ တံခါးခေါက်သံကို အချိန်မရွေး ရင်ဆိုင်ရန် အသင့်ဖြစ်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဖိလစ်ပိုင်သို့ပြန်ရန် ဝန်မလေးခြင်းဖြစ်၏။

ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်မည်ဆိုသောအခါ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများက တားမြစ်ကြသည်။ ပါမောက္ခကြီး ဘလူးမင်းထရစ်ကမူ “ပြန်ဖို့မဆုံးဖြတ်မီ

သေသေချာချာစဉ်းစားပါဦး”ဟု သတိပေးသည်။ ထို့ပြင် ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်မည့်အစား မက်ဒရစ်သို့သွားပြီး နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုပြုလုပ်ပါက ပိုမိုသင့်မြတ်မည်ဟု ထောက်ပြခဲ့သည်။ မက်ဒရစ်သို့ ရီဇော်သွားသည်။ သို့သော် အခြေချနေထိုင်ရန် မဟုတ်။ အစ်ကိုပရောနို ဦးဆောင်သော ကလမ်ဘာမြို့သားများနှင့် ဖရိုင့်ယာဘုန်းကြီးများ ရင်ဆိုင်ထားသော အမှုသည် မနီလာမှတစ်ဆင့် မက်ဒရစ်ရှိ တရားရုံးချုပ်သို့ ရောက်လာမည်ဖြစ်၏။ ယင်းကိစ္စကို လိုက်လံဆောင်ရွက်ရဦးမည်။

ကလမ်ဘာတွင် အခြေအနေဆိုးနေပေပြီ။ လယ်ယာမြေအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များက လယ်သမား ယာသမားများကို အမျိုးမျိုးငြိမ်းခြောက်နေသည်။ မြေငှားများကို အချိန်မရွေး နှင်ထုတ်ရန် ပြင်ဆင်နေကြသည်။ တစ်နယ်လုံး တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကင်းမဲ့နေလေပြီ။ မြို့ပြကာကွယ်ရေးတပ်များပင် စောင့်ကြပ်နေရပြီ။ သင်္ကာမကင်းဖွယ်တွေ့လျှင် အမေးအမြန်းမရှိ သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ် အပ်နှင်းထားကြရပြီဖြစ်၏။ ကလမ်ဘာနယ်သားများ၏ ကံကြမ္မာသည် မက်ဒရစ်အာဏာပိုင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ပေါ်တွင် မူတည်နေတော့သည်။ အယူခံအောင်မြင်လျှင် နယ်သူနယ်သားများ သက်သာရာရမည်။ အယူခံရှုံးလျှင်မူ ကလမ်ဘာနယ်သားများ၏ ဘဝအရေးသည် မတွေးဝံ့လောက်စရာပင်။ သည်ကိစ္စကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးရန် ရီဇော် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားသည်။

သို့သော်ငြားလည်း ရီဇော်အတွက် မလွယ်။ ထင်သည်ထက် ပိုခက်နေသည်။ စပိန်ပြည်တွင် နိုင်ငံရေးခြားရဟတ် တစ်ပတ်လည်သွားပြန်ပြီဖြစ်၏။ လစ်ဘရယ်များ တစ်စတစ်စ အရေးနိမ့်နေသည်။ လစ်ဘရယ်များ၏ နေရာတွင် ရှေးရိုးတစ်ယူသန် (ကွန်ဆာဗေးတစ်) ဝါဒီများ အာဏာရနေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဝန်ကြီး ‘ဘီစီရာ’သည် ဂျာထူးမှ လျှောကျသွားသည်။ ဘီစီရာ၏ အရိုက်အရာကို ‘ဖေဘီ’က ဆက်ခံသည်။ ဖေဘီသည်လည်း ကွန်ဆာဗေးတစ်တစ်ဦးဖြစ်၏။

ဘုရင်ခံချုပ်ဝေလာသည် မက်ဒရစ်မြို့တော်မှ စီရင်ချက်ကိုပင် မစောင့်ဆိုင်းတော့။ လာရူးနားတရားရုံးတော်က မြေငှားများကို နှင်ထုတ်ခွင့်အမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအမိန့်ကို ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ဘုရင်ခံဝေလာက ကလမ်ဘာသို့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ စေလွှတ်ပေးသည်။ ရာဇသံကား ပြင်ထန်လှပေစွ။ ပထမဆုံး လက်စားချေ အနှင်ခံရသူများကား

ရီဇော်မိသားစုများ အပါအဝင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း သုံးဆယ်ခန့်ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့သည် နှစ်ဆယ်လေးနာရီအတွင်း မိမိတို့အိမ်များကိုဖျက်ပြီး ထိုနေရာမှ ဖယ်ပေးရမည်။ အမိန့်မနာခံသူများ၏ အိမ်များကို စစ်တပ်အကူအညီဖြင့် ဖြိုဖျက်ပစ်မည်။ ရာဇသံ အချိန်စေ့ရောက်သောအခါ ရီဇော်၏ဖခင် ဖရန်စစ္စကိုနှင့် မိခင် တီအိုဒိုရိုတို့ကို အိမ်ထဲမှ အတင်းနှင်ထုတ်သည်။ အဘိုးကြီး အဘွားကြီးသည် သမီးငယ် နာဆစ်စာကိုဆွဲပြီး တစ်သက်လုံး ခင်တွယ်နေထိုင်ခဲ့ရသော နေအိမ်မှ မျက်ရည်စက်လက် ပြေးထွက်ခဲ့ရတော့၏။ ရက်များပကြာမီပင် နောက်ထပ် အိမ်ထောင်စုများကို နှင်ထုတ်ပြန်သည်။ အချို့အိမ်များကို ဖြိုဖျက်ပစ်သည်။ အချို့အိမ်များကို မီးတိုက်ပစ်သည်။ အိမ်မဲ့ ယာမဲ့ ခိုကိုးရာမဲ့ ဒုက္ခသည်များကို မည်သူမျှ အကူအညီမပေးရ။ ခိုနားခွင့် မပေးရ။ ဒုက္ခသည်များကို ကူညီလျှင်၊ ကူညီသူကိုယ်တိုင် ဒုက္ခသည်ဘဝ ရောက်သွားမည်။

ဤမျှ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး လူမဆန်သော အပြုအမူများကို ဦးဆောင်အကောင်အထည်ဖော်သူများကား ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများတည်း။ ဖြိုဖျက်ရမည့် အိမ်များကို သူတို့က ညွှန်ပြသည်။ မီးတိုက်ပစ်ရမည့်အိမ်များကို သူတို့က စာရင်းပြုစုသည်။ ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချရမည့်သူများကို သူတို့က ရွေးထုတ်သည်။ သို့ဖြင့် ပရနာနီနှင့် သူ့ယောက်ဖများအပါအဝင် လူပေါင်းနှစ်ဆယ်ခန့်ကို ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချသည်။ ထို့နောက် 'မင်ဒိုရို'ကျွန်းသို့ တင်ပို့လိုက်တော့၏။

ယင်းဖြစ်ရပ်များကို ကြားရသောအခါ ရီဇော် ရင်ထုမနာဖြစ်ရသည်။ ဒဲလ်ပီလာနှင့် တိုင်ပင်ပြီး ဝန်ကြီးဖေဘီထံ သွားရောက်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးသည်။ သို့သော် ဖေဘီကား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို လိုလားသူမဟုတ်။ လစ်ဘာရယ် ဝါဒီမဟုတ်။ ရှေးရိုးတစ်ယူသန်ဝါဒသမားတစ်ဦးသာ ဖြစ်၏။

အသက်ချမ်းသာရာရရေးအတွက် ပန်ကြားသော သိုးငယ်၏စကားကို မည်သို့သော ဝံပုလွေက ခွင့်ပြုလိုက်လျောပါအံ့နည်း။

ရီဇော်၏ မျှော်လင့်ချက်၊ တောင့်တချက်များမှာ မှန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်းခံရသော တိမ်တောင်ထုနှယ် ပျက်စီးပျောက်လွင့်ခဲ့ရတော့၏။ ။

[၆]

မေတ္တာရှင် သခင်မကလေး

'တွက်ဆတွက်ဆ၊ ညှိုးလျလျနှင့်
ပျောင်းပျပျောင်းပျ၊ တ တတလျှင်
တစ်ညချုပ်လေ၊ တစ်နေဝင်ပျောက်
တစ်မိုးသောက်လည်း၊ တတောက်ပတ်ပတ်
တတွတ်တွတ်ဖြင့်၊ တဆွတ်တမ်းတမ်း၊
တနှမ်းရိုရို၊ တဖိဖိလျှင်

မချိနိုင်စွာ၊ ရှေးသံသာက... 'ကြမ္မာဝင်ကြွေး ပီလေးရှာသော လီယိုနာနှင့် ရီဇော်၏ မေတ္တာဇာတ်လမ်းကား မရေမရာ၊ မသေချာလှပါတကား။

မိဘများ၏ အုပ်ထိန်းမှုအောက်မှ မလွတ်ရှာသေးသော လီယိုနာကလေးသည် မေတ္တာကို ရင်ဝယ်ပိုက်လျက် မျှော်လင့်ချက်သံသရာထဲတွင် ရုန်းကန် နှစ်မျောနေရသည်။ မေတ္တာတရား၏ ညွှန်းစေချက်ကြောင့်သာ မျှော်လင့်စောင့်စားနေရသည်။ တကယ်တော့ သူတို့၏အချစ်ရေးကား မပြောင့်ဖြူး။ သူတို့၏ရှေ့ရေးကား ဘာမျှမသေချာ၊ မရေရာ။

မေတ္တာတရား၏ အရှိန်အဟုန်ကြောင့်သာ တစ်နှယ်ငင်ငင် သံယောဇဉ်တွယ်နေရသည်။ သူတို့နှစ်ဦးအကြားဝယ် ရေတွက်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော

ရေမြေတောတောင် အထပ်ထပ်ကာဆီးလျက်။ ဖိုင်ပေါင်း ထောင်ပေါင်းများစွာ ကွာဝေးလျက်။

သစ္စာတရား၏ စွမ်းအားကြောင့်သာ တတမ်းတတ နှမ်းလျနေရသည်။ မရေရာသောအချိန်များ ကုန်လွန်ခဲ့သည်မှာ နှစ်နှင့်ချီ၍ ကြာမြင့်ခဲ့ချေပြီ။

သည်အတောအတွင်း လူချင်း တစ်ခါမျှပြန်မတွေ့ကြရ။ စာချင်းပင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် မဆက်သွယ်ကြရ။ နှလုံးသားရေးရာထက် နိုင်ငံရေးတာဝန်များက ရိုဇော်ကို ပိလေးနေခဲ့ချေသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရိုဇော်ရေးသောစာများကို လီယိုနာ စာမပြန်ခဲ့။ အဆက်အသွယ်ပြတ်သွားသည်။ ရိုဇော်ကား နိုင်ငံရေးလှိုင်းတံပိုးအောက်တွင် မြုပ်ချိပေါ်ချိ အစုန်အဆန် ကူးခတ်နေရသဖြင့် ပန်းလျနေသည်။ နိုင်ငံရေးအရ ဆုံးရှုံးမှုများ၊ အခြေအနေမပေးမှုများဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ထိုသို့သောအချိန်မျိုးတွင် 'လီယိုနာထံမှ စာတစ်စောင် ရောက်လာသောအခါ ရိုဇော်ခမျာ ဝမ်းသာမဆုံး ဖြစ်ရသည်။

သို့တစေ သူ၏ဝမ်းသာကြည်နူးမှုမှာ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ကြေပြန့် ပျက်စီးခဲ့ရလေသည်။ ဝမ်းသာကြည်နူးမှုများနေရာတွင် ဝမ်းနည်းနာကြည်းမှုများက အစားထိုး ဝင်ရောက်လာသည်။

ရိုဇော် မျက်ရည်တွေတွေ ကျရလေသည်။

နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် တစ်ဖက်ရန်သူများ တုန်လှုပ်ကြောက်ရွံ့ရလောက်အောင် ရင့်ကျက်တည်ငြိမ်သော နိုင်ငံရေးသမားကြီးသည် အချစ်ရေးနယ်ပယ်တွင် ဆယ်ကျော်သက်ကလေးတစ်ယောက်သဖွယ် ငိုကြွေးမိရှာသည်။ လီယိုနာသည် သူတို့နှစ်ဦး သဘောတူပြုဆိုထားသော မေတ္တာပန္နက်ကို ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးလိုက်လေပြီတကား။ လီယိုနာက သူ့စာထဲတွင် ရိုဇော်ဖြေသိမ့်နိုင်ရန် သူ့အခြေအနေကို ရှင်းပြထားသည်။

မနီလာမြို့တော်နှင့် ဆက်သွယ်နေသော အနီးအနားမြို့ကလေးများကို မီးရထားလမ်း ဖောက်လုပ်ရာ လီယိုနာနေထိုင်သော မြို့ကလေးကို ဖြတ်ကျော်ဖောက်လုပ်ရသည်။ ထိုမီးရထားလမ်း စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်သူများထဲတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည့် 'ဟင်နရီကစ်ပင်း' ဆိုသူနှင့် လီယိုနာ၏ မိဘများ သိကျွမ်းရင်းနှီးသွားသည်။ ဟင်နရီကစ်ပင်းသည် မီးရထားလမ်းအင်ဂျင်နီယာတစ်ဦးဖြစ်၏။ လီယိုနာကို ချစ်ကြိုက်နေသည်။ လီယိုနာမိဘများကလည်း သဘောတူသည်။ သို့သော် လီယိုနာက သဘောမတူ။ ဟင်နရီကို

ပြောင်ပြောင်ဖွင့်ပြောသည်။ သူ့တွင် ချစ်ဦးသူရှိကြောင်း၊ အခြေအနေပေးသော တစ်နေ့တွင် လက်ထပ်ရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်း ရှင်းပြသည်။ လီယိုနာ၏ မိခင်ကမူ သမီးကို အတန်တန်နားချသည်။ နောက်ပြီး ရိုဇော်သည် ဥရောပသူတစ်ဦးနှင့် စေ့စပ်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ထိုအတွင်း ရိုဇော်ထံမှလည်း စာလုံးဝမလာသဖြင့် မိခင်၏ပြောပြချက် မှန်ကန်ပေပြီဟု ယူဆကာ ဟင်နရီကစ်ပင်းကို လက်ထပ်ရန် သဘောတူလိုက်ရကြောင်း လီယိုနာက ရှင်းပြထားလေသည်။

ရိုဇော်ခမျာ ထိုစာကိုဖတ်ရသောအခါ အသည်းကွဲမတတ် ခံစားရရှာသည်။ သူ့ချစ်ရလွန်းသော၊ မြတ်နိုးရလွန်းသော၊ မျှော်လင့်ရလွန်းသော လီယိုနာနှင့် တကယ်တမ်း ဝေးကြရပြီဟု သိရသော် ဖြေမနိုင်သည်မရ တမ်းတငိုကြွေးမိတော့သည်။ အသည်းကွဲဒဏ်ရာကို အချိန်အတော်ကြာ ကုစားရရှာပေသည်။ ရိုဇော်သည် ဥရောပတစ်ခွင် လှည့်လည်နေစဉ်အတွင်း အမျိုးသမီးသုံးလေးဦးခန့်အပေါ် အချစ်စိတ်ကစားခဲ့သည်မှန်၏။ သို့သော် လေးလေးနက်နက်မဟုတ်ခဲ့ပေ။ သူတို့ သူတို့တစ်တွေအပေါ်ထားရှိသော သဘောထားနှင့် လီယိုနာအပေါ် ထားရှိသော သဘောထား အတိမ်အနက်ကို ချိန်စက်လိုက်လျှင် မြင်းမိုရ်တောင်နှင့် ဆီးစေ့ပမာ ကွာခြားလွန်းလှသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ရိုဇော်မှာ ပိုမိုနာကြည်း ခံစားရခြင်းဖြစ်သည်။ နှလုံးသားဒဏ်ရာဒဏ်ချက် မည်မျှကြီးမားပြင်းထန်သနည်းဆိုသော် သူ၏ အရင်းနှီးဆုံး ရဲဘော်ရဲဘက်လည်းဖြစ်၊ အရေးကြီးသော ပြဿနာမှန်သမျှ အမြဲမပြတ် စာဖြင့် ရေးသားတိုင်ပင်လေ့ရှိသော မိတ်ဆွေလည်းဖြစ်သည့် ဘလူးမင်းထရစ်ထံသို့ပင် ချက်ချင်းစာမရေးဖြစ်ခဲ့။ လီယိုနာ၏စာကိုရပြီး နောက်လေးလမျှကြာမှ စာတိုတစ်စောင် ရေးပေးနိုင်ရှာသည်။

“ဒီသတင်းကို ကြားလိုက်ရတယ်ဆိုတာနဲ့ ကျွန်တော် ရူးမတတ် ခံစားလိုက်မိတယ်။ အင်း...ဖိလစ်ပိုင်မိန်းကလေး တစ်ယောက်က ရိုဇော်ဆိုတဲ့နာမည်ထက် ကစ်ပင်းဆိုတဲ့ နာမည်ကို ပိုကြိုက်ရကောင်းလားလို့ အံ့ဩနေသလား။ မအံ့ဩပါနဲ့။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ယောက်ဆိုတာက လွတ်လပ်ခွင့် အပြည့်ရထားတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝကတော့ မလွတ်လပ်ဘူး။ ကဲ...အဲဒီအကြောင်း တော်လောက်ပါပြီဗျာ။ ဒါဟာ နောက်ဆုံးစကားလို့ပဲ ဆိုကြပါစို့။”

'သည်နောက်တွင်တော့ ရိုဇော်သည် လီယိုနာနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူ့ကိုမျှ

စကားမဟုတ်ဘူးချေ။

ရီဇော်သည် လီယိုနာအပေါ် စိတ်နှလုံးသွားလေသလား။ မိမိ၏ နံ့ချာလှသော မျက်ကြဲများကိုပင် နှာကြည်းသွားလေသလား။ သို့တည်းမဟုတ် လီယိုနာအကြောင်း ပြောလျှင် ရင်တွင်းဝယ် လှိုက်ဆွေးခံစားရသော အနာဟောင်းပြန်ပေါ်မည်ကို စိုးသောကြောင့်လား။ မည်သူ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။

သို့သော် သူတို့နှစ်ဦး၏ အချစ်ဇာတ်လမ်း နောက်ကွယ်တွင် မြုပ်ကွက် လှည့်ကွက်ကလေးတွေ ရှိခဲ့သည်ကိုမူ ရီဇော် မသိရှာပေ။ ကွယ်လွန်သည့်တိုင် အဖြစ်မှန်ကို သိမသွားခဲ့ရရှာပေ။

လီယိုနာအား ကစပ်ပင်းက ချစ်ရေးဆိုနေကြောင်း သိရသောအခါ လီယိုနာ မိခင်သည် သဘောတူမိသည်။ သူ့သမီးကို ရီဇော်ကဲ့သို့ ဘဝအာမခံချက် မပေးနိုင်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်စေခြင်းထက် ကစပ်ပင်းလို အင်ဂျင်နီယာတစ်ယောက်နှင့် ပေးစားခြင်းက ပိုမိုသင့်လျော်မည်ဟု စဉ်းစားမိ သည်။ ထို့ကြောင့် မိခင်၏ဩဇာအာဏာကို အစွမ်းကုန်သုံးပြီး လီယိုနာကို သိမ်းသွင်းသည်။ ရီဇော်အကြောင်း မမှန်သတင်းကို လီယိုနာအသိပြုရသည်။ နောက်ဆုံး လီယိုနာမမျှ ရီဇော်အပေါ် မမျှော်လင့်ရုံရှာတော့သည့်အခြေ ရောက် သွားသည်။ မိခင်စကားကို နှာခံပါတော့မည်ဟု ကတိပြုလိုက်ရရှာသည်။ ရီဇော်ထံ သို့လည်း အဆက်ဖြတ်ကြောင်း စာရေးပေးလိုက်ရတော့၏။

ထိုသို့ ဖြတ်စာရေးပြီး မကြာမီပင် လီယိုနာအမေသည် မနီလာမြို့သို့ ယာယီခရီးထွက်သွားသည်။ မိခင်ကြီး ခရီးထွက်နေစဉ်အတွင်း ရီဇော်ထံမှ မမျှော်လင့်သောစာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ စာထဲတွင် ရီဇော်က စာတွေ အစောင်စောင်ရေးခဲ့သည်ကို ဘာကြောင့် စာမပြန်သနည်းဟု မေးထားသည်။ ယင်းစာနှင့် လီယိုနာ၏ဖြတ်စာသည် လမ်းခုလတ်တွင် လွဲသွားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ လီယိုနာမှာ အံ့ဩရသည်။ မယုံသင်္ကာဖြစ်ရသည်။ ရီဇော်က စာအကြိမ်ကြိမ်ရေး သည်ဟုဆိုသည်။ သို့တိုင် သူ့ထံ စာတစ်စောင်မျှမရောက်။ မိခင်ကြီး မနီလာမှ ပြန်လာသောအခါ လီယိုနာက ရီဇော်ထံမှစာကို ပြသည်။

“သမီးဆီကို သူ စာတွေမပြတ်ရေးတယ်လို့ ဒီစာထဲမှာ ရေးထားတယ်။ သမီးလည်း စာတစ်စောင်မှ မရပါလား မေမေ”

လီယိုနာက မိခင်ကြီး၏မျက်နှာကို စေ့စေ့ကြည့်ရင်း မေးသည်။ မိခင်ကြီး ကတော့ မည်သို့မျှ ထူးခြားဟန်မပြ။ ခပ်အေးအေးပင်ပြေသည်။

“မရေးလို့ မရတာဖြစ်မှာပေါ့ကွယ်၊ ရေးမှတော့ ရောက်ရမှာပေါ့။”

“မဟုတ်ဘူးမေမေ၊ သူဟာ မရေးဘဲနဲ့တော့ ရေးပါတယ်လို့ သိကွာမဲ့ လိမ်တတ်တဲ့လူစားမျိုး မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သမီးသိတယ်။ ဒီကိစ္စကို မေမေ သိမှာပါ။ သမီးကို အမှန်အတိုင်းပြောပြပါ”

“ဘယ်ကလာသိရမှာလဲ လီယိုနာရယ်၊ ညည်းကလည်း မအော့ကို စစ်လား ဆေးလားနဲ့”

မိခင်ကြီးသည် လီယိုနာ ဆက်မေးဝံ့အောင် ခပ်ထန်ထန် ပိတ်ပြောလိုက် သည်။ သို့သော် သည်တစ်ခါတော့ သူ့ထင်ကြေး လွဲသွားချေပြီ။

“ဒီမှာမေမေ မေမေစိတ်ချမ်းသာရေးကို သမီး အစွမ်းကုန်လိုက်လျော့ခဲ့ တယ်။ ဒီတော့ သမီးကိုလည်း လိုက်လျော့ပါ။ ဒီကိစ္စဟာ ပြန်ပြင်လို့ရတော့တဲ့ ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ အားလုံး လွန်ကုန်ပါပြီ။ သမီးသိချင်တာက အဖြစ်မှန်ကိုသာ သိချင်တာပါ။ သမီး မေမေတို့ကိုပေးထားတဲ့ ကတိတစ်လုံးကို ဘယ်တော့မှ မဖျက်ပါဘူး။ အေးလေ...မေမေ ဘာမှမသိရင်လည်း ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ သမီးဘာသာ သမီး စုံစမ်းရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုစုံစမ်းမှ အဖြစ်မှန်ပေါ်လာရင်တော့ သမီးပေးထားတဲ့ ကတိစကားကိုလည်း ပြန်ပြင်တန် ပြင်ရလိမ့်မယ်”

သိမ်မွေ့နူးညံ့လှသော လီယိုနာကလေးသည် ပြတ်သားစရာရှိလျှင် သူမတူ အောင် ပြတ်သားတတ်သူကလေးတည်း။ ယခုလည်း တစ်သက်လုံး မော်မကြည့်ပုံ သော မိခင်ကြီးကို ခြိမ်းခြောက် အကြပ်ကိုင်လိုက်လေပြီ။

“သမီးနော် လူကြီးတွေ မျက်နှာပျက်အောင်တော့ မလုပ်နဲ့၊ ညည်းဖေဖေ သတ်လိမ့်မယ်”

မိခင်ကြီး၏လေသံသည် ပျော့လာသည်။ လီယိုနာ သိလိုက်ပေပြီ။ သူ့ မေမေ၏ နှုတ်ဖျားတွင် လျှို့ဝှက်ချက်များ ရောက်နေပေပြီ။

“မေမေတို့မျက်နှာမပျက်စေချင်ရင် သမီးကို အဖြစ်မှန်သာပြော။ သမီး ကတိမပျက်စေရဘူး”

သည်တော့မှပင် မိခင်ကြီးက ဖွင့်ဟဝန်ခံတော့သည်။ “သမီးရယ် စိတ်လည်း မဆိုးပါနဲ့၊ စိတ်မကောင်းလည်း မဖြစ်ပါနဲ့တော့။ အမှန်တော့ မေမေလည်း ကိုယ့်သမီး ကောင်းစားစေချင်တဲ့ စေတနာနဲ့ လုပ်မိ တာပဲ”

ဤသို့အစပျိုးကာ ဇာတ်စုံခင်းတော့၏။ ရီဇော်ဆီမှလာသော စာများကို

လိယိုနာထံမပေးဘဲ သူ သိမ်းဆည်းထားခဲ့ကြောင်း၊ ရိုဇော်စာများကို ဖတ်နေရသမျှ ကာလပတ်လုံး လိယိုနာသည် ကစ်ပင်းဘက်သို့ စိတ်လည်မည်မဟုတ်ကြောင်း။ ထိုအချက်ကို သိသဖြင့် စာတွေကို ဝှက်ထားခဲ့မိကြောင်း ပြောပြပြီး သိမ်းဆည်းထားသောစာများကို ထုတ်ပေးတော့၏။

လိယိုနာသည် စာထုပ်ကြီးထဲမှ ရိုဇော်စာများကို တစ်စောင်ပြီး တစ်စောင် ဖတ်ကြည့်သည်။

ရင်ထဲတွင် နှင့်၍ နှင့်၍လာသည်။ ကြေကွဲခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်းတို့နှင့်အတူ လှမ်းမျက်ရည်ပင်လယ်ဝေရသည်။ တကယ်တော့ ရိုဇော်သည်လည်း သူ့လိုပင် သစ္စာတရားကို ဦးထိပ်ထားလျက် ဖောက်ပြားလော်လီမှုကင်းစွာ ချစ်နေရှာသူ တစ်ဦးပါကလား။

သို့သော်ငြားလည်း လွန်ခဲ့ပါချေပြီ။ အဖြစ်မှန်များကို သိရှိချိန်သည် နှောင်းခဲ့ပါချေပြီ။ ပြင်၍ မရတော့။ ကစ်ပင်းကို လက်ထပ်ပါမည်ဟု လူကြီးစုံရာရှေ့တွင် ကတိအာမခံချက် ပေးခဲ့ပြီမဟုတ်ပါလား။ ကစ်ပင်းနှင့် လက်ထပ်တော့မည်ဖို့ ရိုဇော်ကို အဆက်ဖြတ်လိုက်ပါပြီဟုလည်း ရိုဇော်ထံ ပြတ်ပြတ်စိမ်းစိမ်း စာရေးလိုက်ပြီ မဟုတ်ပါလား။

ခုတော့ သူ ဘာတတ်နိုင်ပါဦးမည်နည်း။ ငိုရုံမှလွဲ၍ လိယိုနာ ဘာတတ်နိုင်ပါမည်နည်း။ လိယိုနာဘဝတွင် မျက်ရည်သာလျှင် အဖော်မွန် ဖြစ်ရချေတော့မည်။ သူကသာ ဝမ်းနည်းပူဆွေး ငိုကြွေးနေရသော်လည်း ရိုဇော်က သူ့အပေါ် မည်သို့ မြင်လေမည်နည်း။ မည်သို့သဘောထားလေမည်နည်း။

သစ္စာမဲ့လုံးသားကိုပိုင်ဆိုင်သောမိန်ကလေး။ လေသိမ်းတိုင်း ယိမ်းခါလေသည့် ပဲပြားပင် နှလုံးသားဖြင့် အမှန်းစကားလွယ်တတ်သူ မိန်းကလေး။

သည်သို့ပင်ကောက်ချက်ချပေမည်။ သည်သို့ပင်အထင်လွဲပေမည်။ သို့တိုင် လိယိုနာ မည်သို့

မေတ္တာရှင် သခင်မကလေး လိယိုနာ

ဖြေရှင်းချက်ထုတ်ပါမည်နည်း။ ဖြေရှင်းချက်လည်း မထုတ်ချင်။ ဖြေရှင်းချက် ထုတ်နေလို့ကော မည်သို့အကျိုးထူးပါဦးမည်နည်း။ လိယိုနာရင်တွင်းဝယ် တဖြည့်ဖြည့်၊ တငွေငွေလောင်မြိုက်နေသော ပွဲမီးပမာ ခံစားရသည့် သောကဝေဒနာက ပူလောင်ပြင်းထန်လွန်းပေစွ။ ချစ်သောသူနှင့် ကွေကွင်းရခြင်းဆင်းရဲ၊ မချစ် မနှစ်သက်သောသူနှင့် ပေါင်းဖော်ရခြင်းဆင်းရဲ...။ သည်ဆင်းရဲခြင်းနှစ်မျိုးလုံးကိုပင် လိယိုနာ အသက်ထက်ဆုံး ခံစားရပေတော့မည်။

လိယိုနာသည် လူကြီးမိဘများအား ပေးထားသည့် ကတိကိုတော့ မဖျက်။ ၁၈၉၁ ခု၊ ဇွန်လတွင် ကစ်ပင်းကို လက်ထပ်လိုက်ရှာသည်။ အသည်းကျွမ်းတမျှ ပူဆွေးနာကြည်းလှသော်လည်း သူ့ခံစားချက်များကို ရင်ထဲတွင်သာ သိုဝှက်သိမ်းဆည်းထားသည်။ မျိုသိပ်ဖုံးကွယ်ထားသည်။

လိယိုနာ၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲကား လိယိုနာ၏ အသည်းနှလုံးကို ဖုတ်ကျည်းမီးသင်္ကြိုဟ်သည့် အခမ်းအနားသဖွယ် ရင်ဆို့စရာ၊ ကြေကွဲစရာ ကောင်းလွန်းလှပေသည်။ လက်ထပ်ပွဲမပြုလုပ်မီ လိယိုနာသည် လူကြီးမိဘများနှင့်တကွ သူ့ခင်ပွန်းလောင်းထံ သဘောတူညီချက် သုံးချက်ကို အမီအရတောင်းခဲ့သည်။

“လက်ထပ်ပွဲကျင်းပတဲ့နေ့ကျရင် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းထဲမှာ ရှိနေတုန်း ကျွန်မဘေးမှာ မေမေ တစ်ချိန်လုံးရပ်နေပါ။ အဲဒါက ပထမအချက်။ ဒုတိယအချက်က ကျွန်မ အသက်ရှင်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်သူကမှ ကျွန်မကို တေးသီချင်းဆိုဖို့ မတိုက်တွန်းပါဘူးလို့ ကတိပေးကြပါ”

လိယိုနာ၏အသံသည် ကြေကွဲဟန်ပါသော်လည်း တည်ငြိမ်လှသည်။ သူ့စိတ်ကို ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်ထားဟန် ပြတ်သားလှသည်။

“အို...သမီးကလဲကွယ်”

မိခင်ကြီးက သတို့သားလောင်းကို အားနာဟန်ဖြင့် ဝင်ရောက်ဟန်သည်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူးခင်ဗျာ၊ လိယိုနာ စိတ်ချမ်းသာမှုကို လိုက်လျောကြပါလို့ ကျွန်တော် မတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း လိုက်နာပါမယ်။ ဆက်ပြောပါဦး လိယိုနာ”

အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ကစ်ပင်းက သဘောထားကြီးစွာ တောင်းပန်လိုက်လျောသည်။ လိယိုနာကတော့ တိုးတိတ်ညင်သာစွာပင် ဆက်ပြောသည်။

“နောက်ဆုံးတစ်ချက်ကတော့ ကျွန်မ အပျိုဘဝမှာ တီးခဲ့ ဆိုခဲ့တဲ့ ကျွန်မရဲ့ စန္ဒရာကြီးကို ကျွန်မ မသေမချင်း ဘယ်သူမှ မဖွင့်ပါစေနဲ့။ သော့ခတ်ထားမယ်။

ကျွန်မကိုလည်း စန္ဒရားတီးပါလို ဘယ်သူမှ မတိုက်တွန်းပါဘူးလို့ ကတိပေးပါ။ ဒီသုံးချက် သဘောတူညီမှု ရပြီးရင်တော့ မေမေတို့ဖြစ်စေချင်တဲ့ လက်ထပ်ပွဲကို ဆက်စီစဉ်ကြပါတော့”

ထိုသို့သော သဘောတူညီချက်များဖြင့် လက်ထပ်ရန် ခွင့်ပြုပြီးသည့်နောက်တွင်တော့ သူ့သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး အဖိုးထိုက်ရတနာများသဖွယ် အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်းဖက်တွယ်နေခဲ့သည့် ပစ္စည်းများကို မိးရို့ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်တော့၏။ ယင်းပစ္စည်းများကား ရီဇော်၏စာများ...။

တကယ်တော့ မီးလောင်ကျွမ်း ပျက်စီးသွားသည်မှာ ရီဇော်၏စာများသာ မဟုတ်။ လီယိုနာ၏ မေတ္တာနှလုံးသားလည်း ပါဝင်ခဲ့ပေသည်။

ရုပ်ခန္ဓာအရ တစ်ပါးသူ၏ရင်ခွင်ထဲတွင် ရှိနေရသော်လည်း လီယိုနာ၏ အသည်းနှလုံးမှာမူ ကမ္ဘာတစ်နေရာရှိ တစ်ယောက်သောသူသို့ ပေးအပ်ခဲ့ပြီ မဟုတ်ပါလား။ သူနှင့် ရီဇော်သည် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မုန်းကြ၍ ခွဲခွာရသည် မဟုတ်။ အနေဝေးကြလွန်းသဖြင့် ကြားပယောဂဝင်ကာ မလွဲမရှောင်သာ ကျောခိုင်းခဲ့ရခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လီယိုနာခမျာ ကြမ္မာကိုသာ ယိုးမယ်ဖွဲ့ရပေတော့သည်။

လီယိုနာသည် အသည်းနှလုံး ကွဲအက်ကြေပြုန်းခဲ့ရသော်လည်း တာဝန်ကျေသော အိမ်ထောင်ရှင်တစ်ဦးဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ အိမ်ရှင်မကောင်းပီသခဲ့သည်။ မိမိလင်သားအပေါ် တာဝန်ဝတ္တရား မလစ်ဟင်းစေရ။ ဂရုတစိုက်ပြုစုသည်။ မိမိ၏စိတ်ခံစားချက်များကို တစ်စွန်းတစ်စမျှ မပေါ်လွင်စေရ။ တစ်ဖက်သား စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေရ။ ကစ်ပင်းနှင့် ကလေးတစ်ယောက်ပင် မွေးဖွားခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ...

‘သမ်းညှိုးခွေကာ

မတတ်သာ၍၊ ကြမ္မာကံနည်း

ချစ်ကြီးစည်းကို

ဖြေလည်းမပြေနိုင်...’ ရှာသော လီယိုနာကလေးသည် စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြောဘဝဖြင့် လက်ထပ်ပြီး နှစ်နှစ်ခန့်မျှ ကြာသောအခါ ကွယ်လွန်ရှာလေသည်။

ရီဇော်နှင့် လီယိုနာသည် စပြီး ချစ်ခင်-သံယောဇဉ်တွယ်သည်မှ နောက်ဆုံး

ခွဲခွာ လီယိုနာ သေဆုံးခဲ့သည့်အချိန်အထိ တစ်ခါမျှ လူချင်း ပြန်မဆုံခဲ့ကြရတော့ချေ။ လီယိုနာသည် သိုသိပ်သူဖြစ်သည်။ မျိုးရိုးဂုဏ်သိက္ခာကို စောင့်စည်းသူဖြစ်သည်။ ဣန္ဒြေကြီးသူဖြစ်သည်။ သို့သော် မည်သို့ပင် ဟန်ဆောင်မျိုးသိပ်သော်လည်း အတွင်းသိများကမူ သူ့အပေါ် ကရုဏာသက်၍မဆုံး။ ရင်နာ၍မဆုံး။

လီယိုနာကား မေတ္တာကို တန်ဖိုးထားတတ်လွန်းသူကလေး မဟုတ်ပါလား။

အကယ်၍များ အချစ်အတွက် အသည်းကွဲပြီး အသက်ဆုံးရှုရာသော မိန်းကလေးတစ်ယောက်အကြောင်း ပုံပြင်အသွင် တန်ဆာဆင်၍ ပြောပြစမ်းပါဟု တစ်ဦးတစ်ယောက်က တောင်းဆိုလာလျှင် အကြောင်းသိသူများကတော့ သူတို့ တွေ့ဖူး သိဖူးသော မေတ္တာရှင် သခင်မကလေးတစ်ယောက်အကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့ ပြောဆိုကြပါမည်။

သူ့အမည်ကကော ဘယ်သူဟူ၍ ထပ်ဆင့်မေးမြန်းလာလျှင်မူ မဆိုင်းမတွ ပြန်လည်ဖြေကြားမိမည်မှာ လီယိုနာဟူ၍ ။

ဒဲလ်ပီလာသည် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများ၏ ကြွေးကြော်သံဖြစ်သည် လာဆိုလီဒါရီဒတ်သတင်းစာကို လက်ရှိ တာဝန်ခံ တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေနေသူ ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရီဇော်၏ နိုင်ငံရေးသဘောတရားများနှင့် ဆန့်ကျင် သော နိုင်ငံရေးဆောင်းပါးများကိုပင် ထည့်သွင်းဖော်ပြလာသည်။ ဤသို့ ရီဇော်၏ ခံယူချက်ကို ဆန့်ကျင်လာခြင်းသည် မနီလာမြို့ရှိ လျှို့ဝှက်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့၏ မူဝါဒကို ဆန့်ကျင်လာခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။ မက်ဒရစ်ရှိ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရေး ကျောင်းသားများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် သတင်းစာအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို အဆိုပါလျှို့ဝှက်အဖွဲ့က ငွေကြေးထောက်ပံ့နေခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သဘောတရားရေးရာကွဲပြားလာသော အုပ်စုနှစ်စုသည် မည်သို့မျှ ရင်ကြား နေ၍ မရတော့။ ထိုအခါ မိခင် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်၏အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ မူဝါဒများ၊ လမ်းစဉ်များချမှတ်နိုင်ခွင့်ရှိသော ဦးစီးဦးကိုင်တစ်ယောက်နှင့် အဖွဲ့ဝင်နှစ်ယောက် ပါဝင်သည့် အမြဲတေအဖွဲ့ကလေး ဖွဲ့ရန် နှစ်ဖက်သဘောတူ စီစဉ်ကြရသည်။ ဦးစီးဦးကိုင်လုပ်မည်သူကို ရွေးချယ်ရာ၌ မက်ဒရစ်တွင် နေထိုင် ကြသည့် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသား ၉၀ အနက် သုံးပုံနှစ်ပုံက မဲပေးမှ အထမြောက် စေရမည်ဟု စည်းကမ်းသတ်မှတ်ကြသည်။

သို့ဖြင့် ၁၈၉၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထဲတွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပကြ သည်။ အုပ်စုနှစ်စုမှာ တစ်စုနှင့်တစ်စု အပြိုင်အဆိုင် အနိုင်လှနေကြသည်။ မဲဆွယ်ကြသည်။ စည်းရုံးကြသည်။ ဟောပြောကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အကျိတ်အနယ်ရှိလှသဖြင့် သုံးနေနှင့်သုံးညတိုင်တိုင် မအိပ်မနေ ဆောင်ရွက်ကြ ရသည်။

ဒဲလ်ပီလာကော ရီဇော်ပါ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရာသို့ မလာရောက်ကြပေ။ ဒုတိယနေ့ ကုန်သည်တိုင် ရီဇော်သည် မဲအသာရနေသော်လည်း သတ်မှတ် သည့် မဲအရေအတွက် မပြည့်သဖြင့် အရုံးအနိုင် အဖြေမထုတ်နိုင်။

ဆန္ဒယူပွဲ တတိယနေ့သို့ ရောက်သောအခါတွင်မှ လိုအပ်သော မဲအရေ အတွက်အပြည့်ဖြင့် ရီဇော် အနိုင်ရခဲ့လေသည်။

ရီဇော်ကို နိုင်ငံရပ်ခြားရောက် ဖိလစ်ပိုင်ကျောင်းသားများ၏ ဦးစီးဦးကိုင် အဖြစ် ခန့်အပ်ရန် ရွေးကောက်တင်မြောက်လိုက်ကြပေပြီ။ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ယင်းရာထူးကို လက်ခံပါရန် ရီဇော်ထံ အကြောင်းကြား လိုက်သည်။ ရီဇော်က ယင်းသို့ သူ့အား ရွေးချယ်တင်မြောက်သည့်အတွက်

[၇]

ကျောချင်းကပ်၍ ခွဲခွာခြင်း

စပိန်ပြည်၏ နိုင်ငံရေး ဖိုးလေဝသအခြေအနေအပေါ် မူတည်လျက် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ နိုင်ငံရေးရာသီဥတုလည်း ပြောင်းလဲနေသည်။ ထိုနည်းတူ စွာပင် မက်ဒရစ်တွင် အခြေစိုက်ပြီး နိုင်ငံရေးလှုံ့ဆော်ချက်များဖြင့် တိုက်ပွဲဝင် နေသော ရီဇော်တို့၏ အခြေအနေသည်လည်း ပြောင်းလဲနေသည်။ စပိန်ပြည်၏ နိုင်ငံရေးအာဏာသည် တိုးတက်သော လစ်ဘရယ်ဝါဒီများလက်မှ ရှေးရိုး တစ်ယူသန် ကွန်ဆာဗေးတစ်ဝါဒီများလက်သို့ လျှောကျသွားပြန်ပေပြီ။

ထို့ကြောင့် ရီဇော်တို့၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များမှာလည်း အောင်မြင် သင့်သလောက် မအောင်မြင်တော့ချေ။ ဤသို့သော အခြေအနေထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင် ကျောင်းသားအုပ်စုမှာ နှစ်ပိုင်းကွဲနေပြန်သည်။ တစ်ပိုင်းမှာ ဒဲလ်ပီလာခေါင်းဆောင် သောအုပ်စုဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ပိုင်းမှာ ရီဇော်ဦးဆောင်သောအုပ်စုဖြစ်သည်။ ရီဇော် ဦးဆောင်သော ကျောင်းသားအုပ်စုသည် ရီဇော်ချမှတ်ထားသည့် မူဝါဒအတိုင်း အစစအရာရာတွင် ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက်ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းသည်။ ဒဲလ်ပီလာ ၏အုပ်စုမှာမူ မက်ဒရစ်မြေတွင် ရီဇော် ခြေမချမီက အမှုအကျင့်များအတိုင်း အလောင်းအစား အပျော်အပါးများဖြင့် လျှော့ရဲရဲနိုင်လှသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အုပ်စုတိုက်ပွဲသည် တဖြည်းဖြည်းပြင်းထန်လာသည်။

ကျေးဇူးအထူးတင်ကြောင်း၊ သို့သော် မိမိအနေဖြင့် အဆိုပါရာထူးကို လုံးဝ လက်မခံနိုင်သည့်အကြောင်း စာတိုကလေးတစ်စောင်ရေးပြီး ပြန်ကြားလိုက်သည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် အထုပ်အပိုးပြင်ဆင်ပြီး အစောဆုံးရထားဖြင့် မက်ဒရစ် မြို့မှ ထွက်ခွာခဲ့တော့၏။ သူ့စီးလာသော ရထားကြီးသည် ပြင်သစ်ပြည် နယ်စပ် ဆီသို့ ဦးတည်ခုတ်မောင်းနေသည်။ ဘီယာရစ်မြို့ကလေးသို့ ရောက်သောအခါ ဆင်းသက်ခဲ့သည်။ ဘီယာရစ်တွင် နယ်လီဘုမတက်နှင့် မိသားစု နေထိုင်လျက် ရှိကြပေသည်။

ရိုဇော်သည် ပေါက်ကွဲလာသော နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများကြောင့် နာကြည် ရမှုများ၊ လီယိုနာနှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်းပြစွာခံစားခဲ့ရသော အသည်းကွဲ ဒဏ်ရာ ဒဏ်ချက်များကို အနားယူ ကုစားရန် ထွက်ခွာလာခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ နယ်လီတို့ အိမ်တွင် တစ်လမျှနေထိုင်သည်။ ထိုအတွင်း ရိုဇော်သည် နယ်လီကို ချစ်ရေး ဆိုခဲ့တော့၏။

ရိုဇော်သည် တကယ်ပင် နယ်လီကို ချစ်နေလေပြီလား။

ရိုဇော် မည်သို့ပင် ချစ်ရေးဆိုစေ နယ်လီက မယုံ။ သူ့အပေါ် ရိုဇော် နှစ်နှစ်ကာကာချစ်သည်ဟု မယုံ။ ယုန်ကောင်ငုံ၍ ယုန်ရုပ်ရေးပြသော်လည်း မယုံဝံ့။ သို့ကြောင့် ချစ်တုံ့မပြန်။ စိတ်ဝင်စားဟန်မပြ။ သို့သော် ရိုဇော်က မလျှော့။ နယ်လီကို တကယ်ချစ်ကြောင်း အကြိမ်ကြိမ်ပြောသည်။ ချစ်တုံ့ပြန်ဖို့ အကြောင်း အထပ်ထပ်ခွင့်ပန်သည်။ ကြာတော့လည်း နယ်လီတစ်ယောက် တင်းမခံနိုင်တော့။ တဖြည်းဖြည်း စိတ်ယိုင်လာသည်။ တိမ်းညွှတ်နေမိသော ပင်ကိုစိတ်ကို မိန်းမသားမို့သာ ထိန်းသိမ်းနေခဲ့ရသည်။ ရိုဇော်အပေါ် မယုံဝံ့ ယုံဝံ့ ဖြစ်နေမိခဲ့သည်။ ခုတော့ နယ်လီသည်လည်း သစ်သားရုပ်မဟုတ်။ နှလုံးသားဖြင့် အသက်ရှင်နေသောလူသားတစ်ယောက် မဟုတ်ပါလား။ မစွမ်းရင်း ရှိသော နယ်လီခမျာ ကန်စွန်းခင်း ငြိလေပြီတည်း။

သို့သော် ရိုဇော်နှင့် နယ်လီအကြားတွင် ကြီးမားသော ပြဿနာတစ်ရပ်က ကန်လန့်ခံနေသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် ယုံကြည်သက်ဝင်သော ဘာသာအယူဝါဒ မတူကြခြင်းတည်း။ ရိုဇော်က ကက်သလစ်ဘာသာဝင်၊ နယ်လီက ပရိုတက် စတင့် ဘာသာဝင်။ နှစ်ယောက်သား ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်သော အယူအဆ များကို ဆွေးနွေးဖလှယ်ကြသည်။ ငြင်းခုံကြသည်။ ဆွေးနွေး၍မရ။ တူညီသော

လမ်းဆုံသို့ မရောက်။ ယုံကြည်ချက်ရေးရာတွင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အလျှော့ မပေးနိုင်ကြ။

“ကျွန်မရဲ့ခင်ပွန်းသည်ဟာ ကျွန်မနဲ့ ဘာသာအယူဝါဒတူသူသာ ဖြစ်စေ ချင်တယ်”

နယ်လီက သည်သို့ပင် သူ့သဘောထားကို ဖွင့်ဟခဲ့သည်။ နယ်လီသည် ရိုဇော်ကို ချစ်သည်။ ခင်ပွန်းသည်တစ်ယောက်အဖြစ်လည်း လက်ခံနိုင်သည်။ လက်ခံချင်သည်။ သို့သော် ဘာသာရေးအရ မတူ ကွဲပြားနေသည်က ခက်သည်။

သူတို့နှစ်ဦး၏ အချစ်ဇာတ်လမ်းသည် ဇာတ်မျောကြီးဖြစ်သွားပြန်သည်။ နယ်လီတို့မိသားစုနှင့် တစ်လမျှနေပြီး ရိုဇော် ပြင်သစ်ပြည်၊ ပဲရစ်မြို့သို့ ပြန်ခဲ့ သည်။ ပဲရစ်ရောက်နေသော်လည်း နယ်လီနှင့် စာအဆက်အသွယ် မပြတ်။ အပြန်အလှန် စာရေးဆက်သွယ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် နယ်လီကသာ မျှော်လင့်နေ သည်။ စောင့်စားနေသည်။ တစ်နေ့နေ့တွင် ရိုဇော် သဘောထားပြောင်းလာလေ မည်လား။ ရိုဇော်ဘက်က မည်သို့မျှ ထူးခြားမှုမပြ။ သည်တော့လည်း နယ်လီက သူ့စိတ်ကို ပိုင်ပိုင်ဆုံးဖြတ်လိုက်ရသည်။ ရိုဇော်အား ပြတ်ပြတ်သားသား မေးရ တော့သည်။

“ရှင် လက်လျှော့လိုက်ပြီလား ရိုဇော်။ ဒီလိုဆိုရင်တော့ ကျွန်မဆီ စာ ဆက်ရေးမနေပါနဲ့တော့။ သို့ပေမဲ့ ရှင်လိုလားမယ်ဆိုရင် အခွင့်အရေးတစ်ခုတော့ ထပ်ပေးပါရစေဦး”

“ကျွန်မတင်ပြထားပြီး အမြဲတမ်းလည်း တင်ပြနေမယ့် ဘာသာရေး ယုံကြည်ချက်ကို သေသေချာချာစဉ်းစားပါဦး။ ရိုဇော်လက်ခံနိုင်ပြီဆိုတဲ့နေ့ဟာ ကျွန်မတို့အချင်းချင်း မကြေလည်မှုတွေ ပြေပျောက်တဲ့နေ့ပဲပေါ့။”

မည်သို့ပင်ဆိုစေ မည်မျှပင်ချစ်မိသည်ဖြစ်စေ ယုံကြည်ချက်နှင့် ပတ်သက် လာလျှင် လွယ်လွယ်အလျှော့မပေးတတ်သော ရိုဇော်သည် မည်သို့မျှ ထူးခြား ပြောင်းလဲမှု မပြခဲ့။ သူတို့နှစ်ယောက်သည် တဖြည်းဖြည်း တရွေ့ရွေ့ ကျောခိုင်း နေကြလေပြီ။ နောက်များမကြာမီ ရိုဇော်သည် ဥရောပကို ကျောခိုင်းခဲ့သည်။ ဥရောပနှင့်အတူ နယ်လီကိုပါ ထားရစ်ခဲ့တော့၏။

“ရှင် ကျောခိုင်းသွားပြီနော်...။ မင်္ဂလာရှိသောခရီးလမ်း ဖြစ်ပါစေ။ ဘဝခရီးတစ်လျှောက်မှာ အောင်မြင်မှုသရဖူတွေ ဆောင်းနိုင်ပါစေလို့ ကျွန်မ ဆန္ဒပြုပါတယ်။ ရှင် ဘယ်နေရာမှာပဲ ရောက်နေရောက်နေ ဘုရားသခင်က

ကြင်နာသောအကြည့်နဲ့ ကြည့်နေမှာပါ။ ရှင့်ကို ကောင်းချီးချမ်းသာအနန္တ ပေးသနားတော်မူမှာပါ။ ဘုရားသခင်ရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ သတိရ အောက်မေ့နေပါ။ ကျွန်မရဲ့ဆန္ဒမွန်များနဲ့အတူ ကျွန်မရဲ့ သတိတရအတွေးကလေးတွေက ရှင့်အနားမှာ အမြဲ ဝဲပျံနေမယ်ဆိုတာ ယုံပါ”

အရှေ့ကမ္ဘာမှ အချစ်သည် ရိုဇော်ကို ခွဲခွာသွားခဲ့သည်။
အနောက်ကမ္ဘာမှ အချစ်ကိုမူ ရိုဇော်က ကျောခိုင်းခဲ့လေသည်။ ။

[၈]

သေသော်မှတည့် ဪ ကောင်း၏

“ကျဆုံးလေပြီသော ဟိုဆောဘာဂို၊ ဂျစင်တို့ ဇမိရာနှင့် မာရီယာနိုဂိုမက်တို့အား အမှတ်တရ ရည်ညွှန်းပါသည်”

“ပင်လယ်ဓားပြတိုက်ခြင်း” ဝတ္ထုတွင် ရိုဇော်က ထိုသို့ပင် ရည်ညွှန်းစာတန်းထိုးခဲ့သည်။ ရိုဇော် ရည်ညွှန်းသူသုံးဦးကား ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် စပိန်အာဏာပိုင်များကို လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်ခဲ့သော ဆာဗီတေး အရေးအခင်း၌ ခေါင်းဆောင်ပါဝင်သဖြင့် စပိန်အာဏာပိုင်များက လူပုံအလယ်တွင် ကွပ်မျက်ခြင်းခံရသော ရဟန်းသုံးပါးဖြစ်၏။

“ပင်လယ်ဓားပြတိုက်ခြင်း” ဝတ္ထုကို အပြီးသတ်ပေပြီ။ စက်တင်ဘာ ပုံနှိပ်ထား၏။ ထုံးစံအတိုင်း ရိုဇော်မှာ ငွေကြေးပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ရပြန်သည်။ သူ့မှာ ဖွတ်ကျော ပြာစု ဖြစ်နေသည်။ ကြွေးတွေ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသည်။

ယခုဝတ္ထုစာအုပ်သည်လည်း “ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ” ဝတ္ထုတုန်းကလိုပင် နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ ပြေလည်သွားသည်။ ရင်းနှီးလှသော သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ ‘ဗယ်လင်တင် ဗင်တူရာ’ က ငွေပို့လိုက်သည်။ ဤသို့ဖြင့် “ပင်လယ်ဓားပြတိုက်ခြင်း” ဝတ္ထုသည် အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့ဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသည်။

ရိုဇော်ကတော့ ပြည်တော်ပြန်ရန် ဟန်ပြင်ပြန်သည်။ အစ်ကိုကြီး ပရုန်နီကလည်း ဟောင်ကောင်တွင် အခြေချပါဟု အကြံပေးထားသည်။ ဟောင်ကောင်တွင် ရိုဇော်နေထိုင်လျှင် ဖိလစ်ပိုင်နှင့် နီးနီးနားနားနေနိုင်မည်။ နိုင်ငံရေး လုပ်နိုင်

သည်။ မိဘ ညီအစ်ကို မောင်နှမများလည်း ရိုဇော်ထံ အလွယ်တကူ လာ၍ တွေ့နိုင်သည်။ ကုန်ကုန်ဆိုရလျှင် မိသားတစ်စုလုံး ဟောင်ကောင်တွင် အခြေချ နေနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် သင်္ဘောကုမ္ပဏီမှ အထက်တန်းလက်မှတ်ရလျှင်ရချင်း ရိုဇော် ဥရောပကို နှုတ်ဆက်ကျောခိုင်းခဲ့တော့၏။ ဟောင်ကောင်ရှိ ရဲဘော်ကြီး ဟိုဆေ ဘာဆာထံ စာရေးအကြောင်းကြားလိုက်သည်။ သူနှင့်အတူ “ပင်လယ်ဓားပြ တိုက်ခြင်း” ဝတ္ထုစာအုပ် ရှစ်ရာကို တစ်ပါတည်းယူဆောင်သွားသည်။ မနီလာရှိ သူငယ်ချင်းများထံသို့လည်း မေတ္တာလက်ဆောင် စာအုပ်များ ပို့လိုက်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်နိပညာတတ်အသိုင်းအဝိုင်းတွင် နောက်တစ်ကြိမ် ဂယက်ရိုက် လှုပ်ရှား သွားပြန်သည်။ ရိုဇော်သည် ဖရိုင်ယာများ၏ အရှိုက်ကို ပြင်းထန်သောလက်သီး တစ်လုံး ပစ်သွင်းလိုက်ပြန်ချေပြီ။

ယခုတစ်ကြိမ် ဖိလစ်ပိုင်သို့ စာအုပ်တင်သွင်းရေးမှာ မအောင်မြင်။ ချောင် ကျကျဆိပ်ကမ်းမြို့များမှတစ်ဆင့် တင်သွင်းလာသောစာအုပ်များကို အကောက်ခွန် ဌာနက ဖမ်းမိသွားသည်။ ပြည်တွင်းသို့ အနည်းအကျဉ်းသာ ရောက်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်ဈေးနှုန်းမှာ အဆမတန် မြင့်တက်သွားတော့၏။

“ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ” ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်လိုက် အစ်ဘာရာကို တစ်ကျွန်းသို့ ပို့လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် အစ်ဘာရာ လွတ်မြောက်သွားသည်။ “ပင်လယ်ဓားပြတိုက်ခြင်း” တွင် အစ်ဘာရာသည် ကျူးဘားနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်သွားသည်။ ဆီမွန်ဟု အမည်ပြောင်းထားသည်။ ကျူးဘားတွင် ရတနာကုန်သည်အဖြစ် ကြီးပွားချမ်းသာနေသည်။ ကျူးဘားပြည်မှ ဘုရင်ခံချုပ် နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သွားသည်။

ဆီမွန် ဖိလစ်ပိုင်သို့ပြန်ရန် စီစဉ်သောအခါ ကျူးဘားဘုရင်ခံချုပ်က မိတ်ဆက်စာများ ရေးပေးလိုက်သည်။ သို့ဖြင့် ဆီမွန်သည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် အရေးပါအရာရောက်သော ရာထူးကြီးတစ်နေရာ ရတော့၏။ သို့တစေ ဆီမွန်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ် ပေါက်ကွဲပေါ်ထွက်လာရန် ဖြစ်၏။ ထိုထဲသောမျက်မှန်နက်ကြီး အမြဲတပ်ဆင်ထားသော ဆီမွန်ကို အစ်ဘာရာဟူ၍ မည်သူမျှ မမှတ်မိကြ။ ဖိလစ်ပိုင် ကြေးရတတ်အလွှာတွင် ကျင်လည်နေသော ဆီမွန်သည် မတရားမှုများ၊ မသမာမှုများကို မျက်မြင်ကြုံတွေ့ နေရသည်။

ကလောင်များမှာ မင်ရည်တွေလား၊ သွေးတွေလား
[ရိုဇော်၏ပုံတူ ဖယောင်းရုပ်]

ထို့ကြောင့် တော်လှန်ရေးစနစ်တံကို မီးရှို့ပေးရန် ကြံနေသော ဆီမွန်သည် နောက်ဆုံး သူ့အကြံပေါက်ကြားသွားသဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အဆုံးစီရင်သွား တော့၏။

“သေနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုထဲမှာ လူတစ်ယောက် သေသွားလို့ ကော ဘာများထူးခြားသွားမှာလဲ”

ဤကား ရိုဇော်၏ အတွေးအမြင်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တိုင်းတစ်ပါးသား များ၏လက်အောက်တွင် ကျွန်သဘောကံဘဝဖြင့် နေထိုင်ရခြင်းထက် ‘သေ သော်မှတည့်’ ဪ ကောင်း၏’ဟု သဘောထားခဲ့ပေသည်။ မိတ်ဆွေကြီး ဘလူးမင်းထရစ်၏ တားဆီးအကြံပေးစာကို အောက်ပါအတိုင်း ပြန်ကြားခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် ဖိလစ်ပိုင်ကို ပြန်မှဖြစ်မယ်။ ကျွန်တော့်အပေါ် မှာ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီး ပိနေတယ်။ သေခြင်းတရားဆိုတာ တုန်လှုပ် စရာ ကောင်းတာတော့ အမှန်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီတရားကို မကြောက်မရွံ ရင်ဆိုင်ပြပြီး ကျန်တဲ့လူတွေကို စံနမူနာပြရမယ်”

“နောက်ပြီး ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားတွေ ဒုက္ခရောက်အောင် အမျိုးမျိုးလုပ်နေတယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို လက်သီးပုန်းထိုးနေသူတွေ ရှိနေတယ်။ ဒီအသံတွေနဲ့ ဝေးရာကို သွားနေချင်တယ်”

“ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်ခရီးလမ်းကို ဆုံးတဲ့အထိ ရောက်အောင် ဆက်လျှောက်မှာပဲ။ ကျွန်တော်သေခဲ့ရင် ခင်ဗျား ကျန်နေဦးမှာပေါ့။ ဥရောပမှာ နေလို့တော့ မဖြစ်ပါဘူးဗျာ။ ဘဝ တစ်ခုမှာ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ နေထိုင်ရခြင်းထက် သေရခြင်းက ပိုကောင်းပါ သေးတယ်”

၁၈၉၁ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် မာဆေးလ်မြို့မှ သင်္ဘောစီး ခဲ့သည်။

အနောက်ကိုမျက်နှာမူလျှင် အရှေ့ကိုကျောခိုင်းရပေမည်။

အရှေ့ကို မျက်နှာမူပြန်သောအခါ အနောက်ကို ကျောခိုင်းရဦးမည်သာ တည်း။ ။

အမှောင်ဆုံး အမှောင်ထဲသို့

“ကျွန်ုပ်နာမည် ‘လျှောင်လျန်း’ သို့မဟုတ် ‘အမြဲအသင့်’ ”

ဒေါက်တာရီဇော်

ဖိလွန်းတော့ကြွ ထိလွန်းတော့ချ

ဒေါက်တာ ရီဇော်
 မျက်စိရောဂါကု ဆရာဝန်
 အမှတ် ၅၊ ဒီ အဂ္ဂိလာလမ်း
 ဟောင်ကောင်။
 ညနေ ၂ နာရီမှ ၆ နာရီ။

ဟိုဆောဘာဆာ၏အစီအစဉ်ဖြင့် ရီဇော် အိမ်ခန်းတစ်ခန်းရသည်။ ထိုအခန်းတွင်ပင် ဆေးခန်းဖွင့်လိုက်သည်။ မကြာမီ လူသိများ ကျော်ကြားလာသည်။ လူနာတွေ တဖွဲလှလာရောက်ကုသကြသည်။ လူနာများကား လူမျိုးပေါင်းစုံလှ၏။

“စပိန်ဆရာဝန်ကလေးက သိပ်တော်တာပဲ။ သူ့ဆီသာသွားကြ”

သူ့ထံ လာရောက်ကုသဖူးသူများက ဤသို့ပင် ညွှန်းတတ်သည်။ တင်နေသောကြွေးများကို များမကြာမီအတွင်း ဆပ်လိုက်နိုင်သည်။

တစ်ညနေတွင် သူ့ဆေးခန်းအတွင်းသို့ အဝတ်အစား စုတ်စုတ်ပြတ်ပြတ်ဖြင့် လူသုံးဦး ဝင်လာသည်။ တစ်ဦးမှာ အသက်အရွယ် အတော်ကြီးရင့်နေသော အဘိုးကြီးဖြစ်၏။ ကျန်နှစ်ဦးမှာလည်း ရီဇော်ထက် အတော်ပင် အသက်ကြီးပုံရသည်။ သုံးယောက်စလုံးတွင် တူညီသောအချက်တစ်ချက်တော့ရှိသည်။ ယင်းကား ပိန်ချူးပြီး ဆံပင်၊ မှတ်ဆိတ်များ ရှည်နေခြင်းဖြစ်၏။

ရီဇော်က အမှတ်မဲ့ပင် နေမိသည်။ သူ့ထံသို့ ဆင်းရဲသားလူမမာများ မကြာခဏ လာတတ်ပေသည်။ သို့သော် သည်သုံးဦးကမူ လူနာထိုင်စောင့်ရန်

ချပေးထားသော ခုံတန်းလျားများတွင် ဝင်မထိုင်။ ရီဇော်ရှိရာသို့ တန်းတန်းမတ်မတ် ဝင်လာသည်။ ရီဇော်က မသင်္ကာသောမျက်လုံးဖြင့် မော့ကြည့်လိုက်သည်။ ယခုမှပင် သေသေချာချာကြည့်မိသည်။ ပြီးတော့ ပါးစပ်အဟောင်းသား ဖြစ်သွားသည်။

“ဟာ...ဖေဖေ”

ရီဇော်သည် အံ့ဩဝမ်းသာခြင်းနှင့်အတူ နေရာမှ ဝုန်းခနဲခနဲထလိုက်သည်။

“ဟင်...အစ်ကိုကြီးတို့လည်း ပါတယ်”

ရီဇော်မှာ သူ့မျက်လုံးကိုပင် သူ့ မယုံမကြည်ဖြစ်ရသည်။ ယခုလို ရောက်လာလိမ့်မည်ဟု နည်းနည်းကလေးမျှ မထင်မှတ်ခဲ့။ သူ့ရှေ့တွင် ရပ်နေသူများမှာ သူ့ဖေဖေ၊ အစ်ကိုကြီးပရှာနီနှင့် သူ့အစ်မ၏ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ‘ဆိလ်ဗက်စတာ အူဘာဒို’။

“ကဲ...ဘယ်လိုဖြစ်လာကြတာလဲဆိုတာ ပြောပါဦး၊ မေမေတို့ကော”

မေးခွန်းတွေကို ဆက်တိုက်မေးလိုက်သည်။ ပြီးမှ ဝမ်းနည်းဝမ်းသာဖြင့် သူ့ဖေဖေကို ဆီးကြိုပွေ့ဖက်လိုက်သည်။ အားလုံး နေရာထိုင်ခင်း ပေးပြီးမှ ဖြစ်ကြောင်းရယ်ကုန်စင်ကို နားထောင်ရသည်။ အစ်ကိုကြီးပရှာနီက တည်ငြိမ်အေးဆေးသော လေသံဖြင့် ဇာတ်ကြောင်းပြန်ပြသည်။

“တို့ညီအစ်ကိုတွေကို မင်ဒိုရီကျွန်း ပို့ပစ်လိုက်တာတော့ မင်း သိပြီးရောပေါ့”

ပရှာနီက ဆိလ်ဗက်စတာဘက်သို့ လက်ကိုငှေ့ယမ်းပြရင်း ပြောသည်။ ရီဇော်က ခေါင်းညိတ်ပြီး အဖြေပေးသည်။

“အေး၊ တို့လည်း မင်ဒိုရီကျွန်းမှာ နေ့ရှိသရွေ့ လွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်းကို ကြံနေကြတာပဲ။ တစ်နေ့တော့ တို့ကို မင်ဒိုရီထက် ပိုဝေးတဲ့ စူလူကျွန်းစုကို ရွှေ့မယ်ဆိုတဲ့ သတင်းရတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလိုရွှေ့သလဲဆိုတာ စုံစမ်းကြည့်တော့ ဟိုဆောရီဇော်တစ်ယောက် ဥရောပကနေပြီး အရှေ့တိုင်းကို ပြန်လာပြီဆိုတာ သူတို့သတင်းရတယ်။ ဒီတော့ ရီဇော်ဟာ သူ့ဆွေမျိုးသားချင်းတွေကို ကယ်ဆယ်ဖို့ ကြိုးစားမှာအမှန်ပဲ။ ဒါကြောင့် ပိုပြီးစိတ်ချရတဲ့ စူလူကျွန်းကို ရွှေ့ထားဖို့ စီစဉ်ကြတယ်လေ”

“အေးကွ ဒီလိုတော့လည်း မင်းကို ကြောက်ကြသား”

ဆိလ်ဗက်စတာက သူ့ယောက်ဖကလေးကို သေသေချာချာကြည့်ပြီး

တဟားဟားရယ်ရင်း ဝင်ပြောသည်။

ထို့နောက် ပရုန်က သူတို့တစ်စုလုံး ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာပုံကို ပြောပြသည်။ လွတ်မြောက်သူများမှာ တစ်စုတည်းမပြေးရဲ။ ထို့ကြောင့် လမ်းခွဲပြီး ပြေးကြရသည်။ ပရုန်နှင့် ဆီလ်ဗက်စတာအတွဲက မနီလာသို့ ရုပ်ဖျက်ပြီး ပြန်ဝင်သည်။ အိမ်တွင် ဖရန်စစ္စကို တစ်ယောက်တည်း ရှိနေသည်။ မိခင်ကြီး တီအိုဒိုရာကို ဒုတိယအကြိမ် ဖမ်းဆီးသွားကြောင်း သိရသည်။ သို့သော် မတတ်နိုင်တော့။ အိမ်တွင်ရှိနေသည့် ဖခင်ကြီးကိုပင် အရခေါကာ လွတ်မြောက်ရာ နယ်မြေဖြစ်သည့် ဟောင်ကောင်သို့ ခပ်တည်တည် သင်္ဘောစီးပြီး ထွက်ခွာလာခဲ့ကြသည်။

အုပ်စုခွဲသွားသော အခြားသူများမှာမူ ဖိလစ်ပိုင်ကျေးရွာများတွင် တောပုန်း သူပုန်းများအဖြစ် ခံယူသွားကြသည်။ အထိနာလွန်းလာတော့လည်း ပြန်ချကြပေ တော့မည်။

အဘွားကြီး တီအိုဒိုရာသည် ဒုတိယဗွီ အဖမ်းခံနေရသည်။ စွပ်စွဲချက်မှာ နာမည်ကို မမှန်မကန်ပြောဆိုမှုဟူ၏။ တီအိုဒိုရာသည် အသက် ၆၂ နှစ် ရှိနေပြီ ဖြစ်၏။ မျက်စိနှစ်ကွင်းမှာ လုံးဝအလင်းမရသလောက် ဖြစ်နေပေပြီ။ ထုံးစံအတိုင်း ကလမ်ဘာမြို့မှ စန်တာခရစ်အရောက် ခြေကျင်လျှောက်ခိုင်းသည်။ မျက်မမြင် ဒုက္ခိတဖြစ်နေသဖြင့် အဘွားကြီးက တောင်းပန်တိုးလျှိုးသည်။

“မောင်ရင်ရယ် ကလမ်ဘာကနေ စန်တာခရစ်ကို သမ္ဗန်နဲ့ ကူးသွားရင် သိပ်မဝေးပါဘူး။ ကူးဟိုခ ကျသမျှကို အမေကြီးပေးပါမယ်။ အမေကြီးက ဒုက္ခိတမို့ မလျှောက်နိုင်လို့ပါကွယ်”

သို့သော် သူ့ မေတ္တာရပ်ခံချက်များသည် လေထဲတွင်သာ လွင့်ပျောက်သွား ခဲ့သည်။ မျက်မမြင်ဒုက္ခိတ အဘွားအိုကြီးမှာ ပူပြင်းသောနေရောင်ခြည် ချစ်ချစ် တောက်အောက်၌ စမ်းတဝါးဝါး ခြေကျင်လျှောက်ရသည်။ သမီးငယ်က လက် တွဲပြီး လမ်းပြရသည်။ ဤသို့ဖြင့် လေးရက်တိုင်တိုင် နေပူကျကျတွင် ပင်ပန်း ကြီးစွာ ဒုက္ခခံလိုက်ရသည်။

အဖမ်းခံနေရစဉ်အတွင်း အထက်သို့ သူ့အမှုရောက်သွားသည်။ တီအိုဒိုရာ ၏ပြစ်မှုကို လေ့လာသိရှိရပြီး အဘွားကြီးကို ကိုယ်တိုင်မြင်တွေ့ရသောအခါ ဘုရင်ခံချုပ်က ချက်ချင်းပြန်လွှတ်ရန် အမိန့်ပေးတော့၏။ ထိုမျှမကသေး။ တီအို ဒိုရာ၏ မေတ္တာရပ်ခံ တောင်းဆိုချက်အတိုင်း ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှ ထွက်ခွာလိုလျှင်

ထွက်ခွာသွားနိုင်ခွင့်ကိုပါ လိုက်လျောခဲ့လေသည်။

တီအိုဒိုရာသည် သားသမီးသုံးဦးကို ခေါ်လျက် အမိနိုင်ငံ ဖိလစ်ပိုင်ကို ကျောခိုင်းစွန့်ခွာခဲ့တော့၏။ သူတို့သည် ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကလေးဘဝ ကတည်းက နေထိုင်ကျက်စား ပျော်ပါးခဲ့သော မွေးရပ်မြေကို ချစ်ခင်လှပါ၏။ မြတ်နိုးလှပါ၏။ တွယ်တာလှပါ၏။ သို့သော် သည်မြေပေါ်တွင် တရားမျှတမှု ဟူ၍ မရှိတော့။ လူ့လွတ်လပ်ခွင့်ဟူ၍ မတွေ့ရတော့။ သည်သို့သော နယ်မြေတွင် နေထိုင်ရသော လူသားတစ်ဦးသည် အဘယ်သို့သော ချမ်းသာသုခမျိုးကို ခံစားရ ပါမည်နည်း။ အဘယ်သို့သောနည်းဖြင့် လူဖြစ်ရကျိုးနပ်ပါတော့မည်နည်း။

ရီဇော်ရှိရာ ဟောင်ကောင်သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း တီအိုဒိုရာက လက်နှစ်ဖက်ကို ယှက်လျက် ရေရွတ်မိသည်။

“ဘုရားသခင် ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်ကြောင့် တို့တစ်တွေ လွတ်လပ်ခွင့်ရှိတဲ့ တိုင်းပြည်ကို ရောက်ခဲ့ရပြီ”

ထို့ပြင် ဘာသာတရားကို အလွန်ကိုင်းရှိုင်းလှသော၊ ဘုန်းကြီးရဟန်းများကို အလွန်လေးစားတတ်သော တီအိုဒိုရာသည် ယခုတစ်ခါတော့ စိတ်ပျက်စကား ဆိုမိ၏။

“တို့တိုင်းပြည်မှာ အားလုံး လိမ်ညာနေကြတာပဲ။ ဒီဘုန်းကြီးတွေမှာ ယုံကြည်ချက်ဆိုတာလည်း မရှိ။ ဘာသာတရားဆိုတာလည်း မရှိ။ မေမေကတော့ ဘုရားသခင်ကလွဲရင် ဘယ်သူ့မှ အယုံအကြည်မထားချင်တော့ဘူး”

ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မည်မျှအထိ ဆိုးသွမ်း ရှိ မည်မျှအထိ တော်တည့်မှန်ကန်မှု ကင်းမဲ့နေပါသနည်း။ မည်မျှ သာသနာ အကျိုးကို ထမ်းဆောင်၍ မည်မျှကျင့်ဝတ်သိက္ခာပုဒ်များနှင့်အညီ ကျင့်ကြံ စောင့်ထိန်းနေကြပါသနည်း။ ဘာသာတရားကို အသက်ထက် တန်ဖိုးထားလျက် ဦးထိပ်တင်ခဲ့သည့် တီအိုဒိုရာကဲ့သို့သော အဘွားအိုကြီးကပင် စိတ်ကုန်ခန်း ရွံမှန်းခံရလေပြီ။ တီအိုဒိုရာသာမဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ကျား၊မ မဟူ ကြီးငယ်မရွေး လူတန်းစားပေါင်းစုံက ဤသို့ပင် ရှုမြင်သုံးသပ်လာကြပေပြီ။

ခံရဖန်များလွန်းသောအခါ နာကြည်းလာကြသည်။

ဖိနှိပ်ဖန်များလွန်းသောအခါ ကြွထချင်လာကြသည်။

ဤကား ရှောင်လွှဲမရသော နိယာမတရားများသာ မဟုတ်ပါလား။ ။

“ဒါပေါ့လေဗျာ၊ စောင့်ကြည့်အကဲခတ်ရသေးတာပေါ့”

ရီဇော်သည် သူတို့ကို သိပ်မယုံကြည်ချင်တော့။ ယုံကြည်ချင်စရာလည်း တစ်စက်မျှမကောင်း။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့နေထိုင်သည့်တိုင်းပြည်မှ မိုင်းပေါင်း ထောင်ပေါင်းများစွာ ဝေးလံသောအရပ်ဒေသသို့ ကုန်းတစ်တန် ရေတစ်တန်ဖြင့် အတန်တန်ကူးဖြတ်လာရသည်။ အချိန်ကုန် လှပင်ပန်းပြီး ငွေကုန်ကြေးကျပါ များပြားလှသည်။ အဘယ်ကြောင့် ထိုမျှ ကြီးကြီးစားစား လာရပါသနည်းဟု မေးသော် အရှေ့တိုင်းသား အာရှပြည်သူများကို ကယ်တင်ချင်လွန်း၍ဖြစ်သည်။ ခရစ်ယာန်သာသနာတော်ပြန့်ပွားစေလိုလှသဖြင့် လာရောက်ရပါသည်ဟု မိန့်ကြား ကြသည်။

မဟာကရုဏာရှင်ကြီးများပါတကား။ မဟာကယ်တင်ရှင်ကြီးများပါ တကား။ ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အနစ်နာခံ စေတနာထားရာ တွင်လည်းကောင်း သူတို့ထက်သာလွန်သူဟူ၍ လုံးဝမရှိတော့လေဟန် မိုးတလုံး လေတလုံး ပြောကြသည်။ သူတို့အား ကျေးဇူးဂါရဝများစွာဖြင့် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ရှိခိုးနေရမလောက် ကိုယ်ရည်သွေး အမွန်းတင်ကြသည်။

တကယ် လက်တွေ့လုပ်ရပ်များတွင်မူ မတရားဖိနှိပ်မှုများ၊ လူညွန့်ခူးစား မှုများ၊ လူ့အခွင့်အရေးမှန်သမျှ ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးမှုများဖြင့် ပြည်လျှမ်းနေသည်။ ၎င်းတို့ကတော့ အရှင်သခင်ကြီးများသဖွယ် အခန့်သား စည်းစိမ်ခံစားကြသည်။ တိုင်းပြည်၏ သယံဇာတပစ္စည်းများနှင့်တကွ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုမှန်သမျှ သူတို့ အိတ်ထဲ ထည့်သည်။ ဒေသခံပြည်သူများကိုမူ အကြွင်းအကျန် အရိုးအရင်းများ ကိုပင် သဒ္ဒါစိတ်မရှိ၊ ကြည်ဖြူစိတ်မရှိ၊ ယင်းလုပ်ရပ်များကို မကျေနပ်၍ ကန့်ကွက်သောအခါ သူတို့က လက်နက်အားကိုးဖြင့် အနိုင်ကျင့် နှိပ်ကွပ်ကြ သည်။ တကယ်တော့ မိမိတို့အတွက် အကျိုးကျေးဇူးမရှိပါဘဲ အဘယ်မည်သော တိုင်းခြားလူမျိုး ဘုရားသားတော်များက သူတစ်ပါးတိုင်းပြည်သို့ လာရောက် နေထိုင် အကျိုးဆောင်နေကြပါမည်နည်း။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရီဇော်က ဘုရင်ခံချုပ်အသစ်၏ စေတနာကို စမ်းသပ် ကြည့်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ သို့ဖြင့် ၁၈၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ်ထံ ရီဇော် စာတစ်စောင်ရေးလိုက်၏။

“မှန်ကန်သည်ဖြစ်စေ၊ မမှန်ကန်သည်ဖြစ်စေ ဖိလစ်ပိုင်တိုးတက်ရေး အတွက် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများတွင် ပြည်သူများက ကျွန်တော်အား ခေါင်း

[၂]

တပ်ပေါင်းစု ဖွဲ့စည်းရေး

“မနီလာ သတင်းထူးတစ်ခုတော့ ရလာပြီဟေ့”

ဟိုဆေဘာဆာက ခရီးရောက်မဆိုက် ပြောသည်။ ရီဇော်ကလည်း ဘာဆာ၏မျက်နှာကို သေသေချာချာစိုက်ကြည့်လျက် မေးသည်။

“ဟုတ်လား ဆိုစမ်းပါဦး။ ကောင်းသတင်းလား၊ မကောင်းသတင်းလား”

“ကောင်း မကောင်း ဆုံးဖြတ်ဖို့ဆိုတာကတော့ အချိန်စောသေးတယ်ဗျ။ သတင်းကတော့ ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံချုပ် အပြောင်းအလဲလုပ်လိုက်ပြန်ပြီတဲ့”

“ဒီလိုဆို ဆရာကြီးဝေလာ ပြုတ်သွားပြန်ပြီပေါ့”

“ဟုတ်တယ်၊ ဝေလာပြုတ်သွားပြီး ဖိုလ်ချုပ် ယူလိုဂီယိုဒေပွပို့’ ရောက်လာ ပြီလို့ ကြားရတယ်”

“ဒီလူက ဘာဝါဒီလဲဗျ။ ကွန်ဆာဗေးတစ်လား လစ်ဘရယ်လား”

“ဒီလူသတင်း ကြားရတာကတော့ လစ်ဘရယ်လို့ ပြောတာပဲ။ ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးကို တော်တော်စိတ်ဝင်စားဟန်ရှိတယ်လို့ ကြားတယ်”

စကားပြတ်သွားကြပြန်သည်။ ရီဇော်က တစ်စုံတစ်ခုကို တွေးနေသည်။

ဘာဆာကတော့ လူသွားလူလာရှင်းနေသော လမ်းမကြီးတစ်လျှောက်ကို ငေးမော လျက်။

ဆောင် တင်မြောက်ထားကြပါသည်။

“စာဖွဲ့လောက်မည်မဟုတ်သည့် ကျွန်တော်၏ ကူညီဆောင်ရွက်မှုကလေးသည် လူကြီးမင်းအတွက် အထောက်အကူ အနည်းအကျဉ်းပေးနိုင်မည်ဆိုပါလျှင် တိုင်းပြည်၌ လောလောဆယ် ခံစားနေရသော မမျှတမှု၊ မတရားမှု စသည့် ဝေဒနာဆိုးများကို ကူညီကုစားပေးလိုပါသည်”

“နိုင်ငံကြီးသားတစ်ယောက် ခံစားခွင့်ရှိသည့် ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်မျိုးကို ကျွန်တော်အား ခံစားခွင့်ပြုမည်ဆိုပါလျှင် လူကြီးမင်းပေးအပ်သော တာဝန်များကို ကျွန်တော် မဆိုင်းမတွ ထမ်းဆောင်ရန် အသင့်ရှိနေပါသည်။ ထိုအချိန်အခါတွင်မှ ကျွန်တော်၏အကျင့်သိက္ခာ သစ္စာတရားနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီမှု စိတ်ဓာတ်များကို လူကြီးမင်း လေ့လာအကဲဖြတ်စေလိုပါသည်”

ရီဇော်သည် မိမိတိုင်းပြည်အပေါ် ချစ်မြတ်နိုးစိတ်၊ အမှန်တကယ် ပူးပေါင်းလိုစိတ် အပြည့်အဝဖြင့် စာရေး အကြောင်းကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့်ရလျှင် တိုင်းပြည်၏အခြေအနေကို ဆက်လက်မယိုယွင်းအောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်လိမ့်မည်ဟု ရီဇော် ခံယူထားသည်။ သို့သော် သူ့စာကို မည်သို့မျှ တုံ့ပြန်ဖြေကြားမှု မပြုခဲ့ကြပေ။

ဟောင်ကောင်တွင်နေထိုင်စဉ်အတွင်း ရီဇော်သည် နိုင်ငံရေးသမားအချို့နှင့် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးခွင့်ရသည်။ တစ်ဦးမှာ ပေါ်တူဂီလူမျိုး ‘ဒေါက်တာလူရင်ကို’ ‘ပရဲရားမာကွမ်’ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဗြိတိသျှအုပ်စိုးနေသော ဟောင်ကောင်တွင် ဗြိတိသျှနိုင်ငံသားအဖြစ် ခံယူထားသည်။ သို့သော် ပေါ်တူဂီလူမျိုး ဖြစ်သဖြင့် ထိုက်သင့်သော အလုပ်အကိုင်ကိုမရဘဲ အနှိမ်ခံထားရသူဖြစ်၏။ နောက်တစ်ဦးမှာ ‘ဟောင်ကောင် တယ်လီဂရပ်သတင်းစာ’ အယ်ဒီတာ ‘ရောဘတ်ဖရေဇာစမစ်’ ဖြစ်သည်။ ဖရေဇာစမစ်မှာ ထောင်ထဲကနေပြီး သတင်းစာထုတ်နေသလားဟု မေးယူရလောက်အောင် မကြာခဏ ထောင်နန်းစံရသူဖြစ်သည်။ သူတို့အထဲတွင် အသက်ငယ်ရွယ်သော ‘ဟိုဆေပီဒရီဘရာဂါ’ အမည်ရှိ သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်လည်း ပါသေးသည်။ ၎င်းသည်လည်း ဟောင်ကောင် ကိုလိုနီအစိုးရ၏ ဖိနှိပ်မှုများ၊ မတရားမှုများကို ဖွင့်ချတိုက်ခိုက်နေသူတစ်ဦးဖြစ်၏။

နေ့စဉ်နေ့တိုင်းဆိုသလို ရီဇော်၊ ဘာဆာ၊ မာကွမ်၊ ဖရေဇာစမစ်နှင့် ဘရာဂါတို့၏ စကားပိုင်းမှာ စိုပြည်လှသည်။ တက်ကြွဖွယ်ကောင်းလှသည်။ လေးနက်တည်ကြည်သော ဆွေးနွေးချက်များဖြင့် ပြောမကုန်နိုင်လောက်အောင်

ရှိတော့၏။ ၎င်းဆွေးနွေးပွဲများ၏ အသီးအပွင့်အဖြစ် စီမံကိန်းတစ်ရပ်ကို ရီဇော် ချမှတ်ဖြစ်သည်။ ယင်းစီမံကိန်းမှာ ‘ဖိလစ်ပိုင်တပ်ပေါင်းစု’ အမည်ဖြင့် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ရပ် တည်ထောင်ရေးပင်ဖြစ်၏။

တပ်ပေါင်းစုကိုဖွဲ့စည်းရာတွင် ဒေသအလိုက်၊ တိုင်းအလိုက် ဖွဲ့စည်းထားသော ကောင်စီများပေါ်တွင် အခြေခံရမည်။ အဖွဲ့ဝင်များသည် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးပြဿနာများကို အချင်းချင်းကူညီရိုင်းပင်း ဖြေရှင်းကြရမည်။ အကြမ်းဖက်မှု၊ မတရားမှုများ မပေါ်ပေါက်စေရန် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြရမည်။ ပညာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လိုစိတ်များ တက်ကြွပေါ်ပေါက်အောင် နှိုးဆော်ပေးကြရမည်။ ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများကို လေ့လာသင်ကြားပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြရမည်။ သက်ဆိုင်ရာ ကောင်စီများမှထုတ်ပြန်သော ညွှန်ကြားချက်အမိန့်များကို ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ကြရမည်။

ဤကား တပ်ပေါင်းစုကြီး ဖွဲ့စည်းအောင်မြင်လျှင် လိုက်နာကြရမည့် အခြေခံစည်းကမ်းချက်များဖြစ်၏။

သို့သော် ယင်းတပ်ပေါင်းစုကြီးကို စပိန်အာဏာပိုင်များက တရားဝင် ဖွဲ့စည်းရန် ခွင့်ပြုလိုက်လျော့ပါမည်လော။ စပိန်အစိုးရ၏ စေတနာကို သွေးတိုးစမ်းသည့်အနေဖြင့် ခြေလှမ်း လှမ်းကြည့်ရပေဦးမည်။

မိမိတိုင်းပြည်အရေးကို စဉ်းစားမိတိုင်း ရီဇော် တစ်ချက်ကလေးမျှ ရင်မအေးမိ။ တစ်စက်ကလေးမျှ ဘဝင်မကျမိ။ သည်အရေးကို မတွေးဘဲလည်း မနေနိုင်။ ဥရောပမှ ဟောင်ကောင်သို့ ပြန်လာစဉ် သင်္ဘောပေါ်၌ ‘ဝီလျံပရိုင်ယာ’ အမည်ရှိ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးနှင့် ၎င်း၏ဇနီးကို သိကျွမ်းရင်းနှီးခဲ့သည်။ ပရိုင်ယာသည် မြောက်ဘော်နီယိုကျွန်း အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် အရေးပါ အရာရောက်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ပြောပြချက်အရ ဘော်နီယိုကျွန်းတွင် မြေကွက်များ ဝယ်ယူနိုင်ကြောင်းသိရသည်။ ရီဇော်က ကလမ်ဘာမြို့မှ ဖရိုင်ယာများ၏ မောင်းနှင်ထုတ်ခြင်းခံရသော ဖိလစ်ပီနိုများနှင့် တစ်ကျွန်းပြန်များ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရေးကို ကြံဆလာသည်။

ထို့ကြောင့် မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ်ထံ ဒုတိယ စာတစ်စောင် ရေးလိုက်ပြန်သည်။ စာထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွာသွားလိုသူများကို ထွက်ခွာခွင့်ပေးရေးနှင့် မြောက်ဘော်နီယိုတွင် သွားရောက်နေထိုင်ခွင့်ပေးရေး

များကို တင်ပြဆွေးနွေးထားသည်။ ထို့ပြင် ဘော်နီယိုအစိုးရကလည်း လက်ခံရန် အသင့်ရှိကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။

အကယ်၍ ဘုရင်ခံချုပ်က ယင်းအစီအစဉ်ကို ခွင့်ပြုခဲ့လျှင် သူ့ကိုယ်ပိုင် ပစ္စည်းအချို့ကို ရောင်းချပြီး သူ့မိတ်ဆွေ ဒုက္ခသည်များကို ခေါ်ယူရန် မနီလာ မြို့သို့ လာခဲ့ပါမည်။ ယင်းသို့လာရင်း ဘုရင်ခံချုပ်၏ စေတနာတုံ့ပြန်မှုကိုလည်း လာရောက်ကျေးဇူးတင်စကား ဆိုပါမည်ဟု တင်ပြလိုက်သည်။

ယခုပေးပို့လိုက်သော စာသည် ပထမတစ်စောင်ထက် ပိုပြီး ထိရောက် သည်။ ဘုရင်ခံချုပ်၏ဦးနှောက်ကို အလုပ်များစေသည်။ ဘော်နီယိုကျွန်း စီမံကိန်း ကို အကိုင်အတွယ်မတတ်ပါက ကိုလိုနီအစိုးရအချင်းချင်း မျက်နှာပျက်ရမည်ကိန်း ပေါ်လာနိုင်သည်။ နောက်ပြီး ရီဇော် ပြည်တော်ပြန်လာလျှင် တိုင်းပြည်၏ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးကို ထိခိုက်နိုင်သေးသည်။

ရီဇော်ကတော့ မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ လျှို့ဝှက်ပြီး မလုပ်။ ပြောင်တင်ပြ သည်။ ပြောင်ကြေညာသည်။ ဤသို့ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း မှာလည်း သူ့စေတနာသန်စင်ခြင်းကို ဖော်ပြနေ၏။ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ဖြင့် ကိုယ်ကျိုးရှာရန် လုံးဝမရည်သန်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေသည်။ ထို့ပြင် တစ်ဖက်မှ ရန်သူကို လူကြီးလူကောင်းဆန်ဆန် သတ္တိရှိရှိ ပြောင်ဖွင့်တိုက်ခြင်း လည်း မည်၏။

သို့သော် သူ၏ လူကြီးလူကောင်းဆန်မှုကို တစ်ဖက်ကကော လူကြီး လူကောင်းဆန်ဆန် တုံ့ပြန်ဆက်ဆံပါမည်လား။ ဤကား နိုင်ငံရေးနည်းပရိယာယ် တစ်ရပ် ချမှတ်ရာတွင် စဉ်းစားသုံးသပ်ထိုက်သည့် မေးခွန်းတစ်ရပ် မဟုတ် ပါလား။ ။

[၃]

အမိနိုင်ငံအတွက် အမြဲအသင့်

“တကယ်လို့ တို့ရဲ့တင်ပြတောင်းဆိုချက်တွေကို တစ်ခုမှမလိုက်လျောဘူး ဆိုရင်တော့ တို့ ဘာဆက်လုပ်ကြမလဲ”

ပရှာနိုက တင်ပြဆွေးနွေးလာသည်။ မေးသင့်မေးထိုက်သော မေးခွန်း လည်း ဖြစ်၏။

“ဒီတော့လည်း အဆိုးဆုံးအခြေအနေကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရတော့မှာပေါ့။ ဒီမေးခွန်းအတွက် တစ်ခုတည်းသော အဖြေကတော့ တော်လှန်ရေးပဲရှိတယ်”

“တိုင်းပြည်မှာ သွေးချောင်းစီးရဦးမှာပေါ့”

ပရှာနိုက စိတ်မသက်မသာ ညည်းညူလိုက်သည်။ ရီဇော်က ခေါင်းကို ဖြည်းညင်းစွာ ခါယမ်းသည်။

“ဒီလိုသွေးချောင်းစီးမှုမျိုးကို မလိုလားပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပထမဆုံး တရားဥပဒေဘောင်ထဲက ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ဆောင်ရွက်လို့ ရနိုင်တဲ့ နည်းလမ်း ကိုရှာပြီး ဆောင်ရွက်ရမယ်။ အဲဒီလိုဆောင်ရွက်တာကိုမှ မလိုက်လျောဘဲ သူတို့က သွေးချောင်းစီးမယ့်လမ်းစဉ်ကို ရွေးစေချင်တယ်ဆိုရင်လည်း ဒီလမ်းပဲ ရွေးရ တော့မှာပေါ့”

“ဒါပေါ့လေ ဒီနည်းကတော့ မတတ်သာတဲ့အဆုံး ဖြေရှင်းရမယ့်နည်းလမ်း ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်မလဲ တို့မှာ လက်နက်”

ပဏ္ဍနိမေးသော မေးခွန်းသည် ထိရောက်မှန်ကန်လှသည်။ အစိုးရအဖွဲ့ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ဖို့ဆိုသည်မှာ လွယ်သည်မဟုတ်။ တစ်ဖက်က သေနတ်ဖြင့် ကာကွယ်နေသော အာဏာတစ်ရပ်ကို မိမိက နှုတ်ခမ်းဝင်လုံးပြီး လူယူ၍ ရန်ငြိမ်းမည် မဟုတ်။ လက်နက်အင်အား လူအင်အား ပြည့်စုံမှသာ ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်ပေ မည်။ သည်တစ်ချက်ကို ရိုဇော် သတိပြုမိသည်။ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲ ရန် စီမံကိန်းချပြုဆိုလျှင် ယင်းတော်လှန်ရေးကို ဦးဆောင်သူ၌ ကြီးမားသော တာဝန်များရှိသည်။ စီမံကိန်းကို ဘက်စုံ၊ ထောင့်စုံမှ ရှုမြင်သုံးသပ်ရမည်။ စီမံကိန်းအောင်မြင်ရေးသည် ရာနှုန်းပြည့် သေချာသလောက်ရှိမှသာ အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မဟုတ်ဘဲ ဆင်ကန်းတောတိုး ဆောင်ရွက် လျှင် လူ့အသက်များကို အလဟဿ ဖြုန်းတီးရာရောက်ပေမည်။

ထို့ကြောင့် ရိုဇော်အနေဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာရသည်။ အကဲခတ်ရသည်။ ဆက်သွယ်စုံစမ်းရသည်။ တကယ်တမ်း လေ့လာသောအခါ သူတို့ကို လက်နက်ထောက်ပံ့နိုင်မည့် တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံမှာ ဂျပန်သာရှိသည်။ အာရှတိုက်၏ အခြေအနေမှာ လုံးဝပြောင်းသေးသည်မဟုတ်။ ကမ္ဘာ့အင်အား ကြီးနိုင်ငံများက တရုတ်ပြည်ဆိပ်ကမ်းမြို့များကို သိမ်းနိုင်ရေးအတွက် အပြိုင် အဆိုင် အလှအယက် ကြိုးပမ်းနေကြသည်။ တရုတ်ပင်လယ်ပြင်ထဲတွင် ဂျာမန် ရေတပ်မတော်ကြီး တပ်စွဲနေသည်။ ဂျပန်ပြည်က တောင့်တင်းသောအင်အားဖြင့် မိမိ၏အင်ပိုင်ယာချဲ့ထွင်ရေး၊ အင်ပိုင်ယာတည်မြဲရေးကို ကြိုးပမ်းနေသည်။

သည်သို့သောအချိန်မျိုးတွင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ပြည်ကို ချဉ်းကပ်လျှင် တော့ အကူအညီရနိုင်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သည်လည်း စပိန်ကိုလိုနီဘဝမှ လွတ်မြောက်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ လွတ်မြောက်ရန်အတွက် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသား များ၏ အသက်ပေါင်းမြောက်မြားစွာကို စတေးရမည်။ သို့သော် ထိုသို့ သွေးဖြင့် ရင်းသည့်တိုင်အောင် တကယ်တမ်း လွတ်လပ်ရေး ရပါမည်လား။ စပိန်လက် အောက်မှ လွတ်မြောက်ပါသော်လည်း အခြားအင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်ခု၏ အုပ်စိုးမှု အောက်သို့ ရောက်သွားမည်သာဖြစ်၏။ နောက်ဆုံးတော့ အရှင်သခင်အပြောင်း အလဲသာ ပေါ်ပေါက်မည်။ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်အတွက်မူ ဒုံရင်းသို့ပြန်ရောက်မည် သာတည်း။

ရိုဇော်မိတ်ဆွေကြီး ဘလူးမင်းထရစ်ကလည်း နေ့လ မစေ့သေးသော ကိုယ်ဝန်သည်ကို အဓမ္မ မမွေးစေသင့်ကြောင်း အကြံပေးသည်။ နေ့လ မစေ့မီ

မွေးစေခြင်းကြောင့် ကိုယ်ဝန်သည် မိခင်လည်း သေဆုံးနိုင်သည်။ မွေးဖွားလာမည့် သန္ဓေသားငယ်သည်လည်း အဖတ်မတင်ဖြစ်သွားမည်။

များမကြာမီက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော သမိုင်းဖြစ်ရပ်များကလည်း ဤအဆို ပြုချက်ကို ထောက်ခံနေသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် အီတလီနှင့် ဟန်ဂေရီ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော တော်လှန်ရေးများကို သုံးသပ်သင့်သည်။ ကိုယ့်ထက် အင်အား ကြီး သော အာဏာရအစိုးရကို ပြည်တွင်းအင်အားစုဖြင့် စုစည်းတိုက်ခိုက်လျှင် မည်သို့မျှ အောင်နိုင်မှုမရနိုင်။ ပိုလန်ပြည်တွင်လည်း သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ပုန်ကန် ခြားနားမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ သို့သော် အချည်းနှီးသာဖြစ်ခဲ့၏။

ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်တွင် တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲရန် အခြေအနေအရပ်ရပ် မပြည့်စုံသေးကြောင်း အကြံပေးထားသည်။

ဘလူးမင်းထရစ်၏ အမြော်အမြင်ကြီးလှသော အကြံပေးချက်များကို ရိုဇော်သည် လေးလေးစားစား သဘောထားတတ်၏။ ယခု ဘလူးမင်းထရစ် တင်ပြသွားသည့် အချက်များသည်လည်း လက်ခံနိုင်လောက်အောင် ယုတ္တိတန် သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရိုဇော်နှင့် ပဏ္ဍနိကတော့ တကျိတ်ကျိတ်ဖြင့် ကြံစည် ကြသည်။ ဆွေးနွေးကြသည်။ ငြင်းခုံကြသည်။ တော်လှန်ရေးပေါက်ဖွားရန် အခြေအနေတော့ မပေးသေး။ သို့တစေ မမျှော်လင့်သော ပြောင်းလဲမှုတစ်ခုခု ဖြစ်ပေါ်လာ၍ တော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နွှဲရန် လိုအပ်လာလျှင် အသင့်ဖြစ်စေရန် စီမံကိန်းများ ကြိုတင်ရေးဆွဲထားသည်။ ညှိနှိုင်းပြင်ဆင်ထားသည်။ လက်နက်များ တိတ်တဆိတ် တင်သွင်းရေးအတွက် စိတ်ချရသောနယ်မြေများ၊ တော်လှန်ရေး တပ်သားများအတွက် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူဖူလုံလုံထောက်ပံ့နိုင်မည့် ကျေးရွာများ၊ စစ်သင်တန်းများဆင်းရန် အသင့်လျော်ဆုံးနယ်မြေများကို ရွေးချယ်သတ်မှတ် ထားသည်။

ဤသို့ တစ်ဖက်မှ စီစဉ်ဆွေးနွေးနေရင်း တစ်ဖက်ကလည်း ဘော်နီယို ကျွန်းသို့ သွားလိုက်သေးသည်။ သူစီစဉ်စိတ်ကူးထားသော ဘော်နီယိုစီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် သွားခြင်းဖြစ်၏။ အမှန်ဆိုရသော် ရိုဇော်သည် ကြံရာ မရ ဖြစ်နေသည်။ စိတ်ကူးတွေ ထွေပြားနေသည်။ သူ၏လုပ်ရပ်များအပေါ် ကျေနပ်အားရမှု မရှိနိုင်အောင် ဖြစ်နေမိသည်။

သူ့လုပ်ရပ်အချို့မှာ ရှေ့နောက်မညီမှုများ ရှိနေသည်။ မတူညီသော မဟာဗျူဟာငါးရပ်ကို တစ်ချိန်တည်းလို ချမှတ်တိုက်ခိုက်နေမိသည်။ ပထမဦးစွာ

ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် တော်လှန်ရေးတစ်ရပ်ဆင့်နှုတ် အသေးစိတ်စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲနေခဲ့သည်။ ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် ရင်းနှီးခင်မင်စွာ လက်တွဲပြီး တိုင်းပြည်အကျိုးကို ထမ်းဆောင်လိုပါသည်ဟု တစ်ဖက်က ကမ်းလှမ်းရင်း တစ်ဖက်က ယင်းကမ်းလှမ်းချက်ကို ပျက်ပြယ်စေသည့် 'ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်း' ဝတ္ထုကို ပြည်တွင်းသို့ ခိုးသွင်းခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အဆိုပါဆောင်ရွက်ချက်များကို လက်လျှော့စွန့်ခွာသည်သဘောကိုဆောင်သော ဘော်နီယိုကျွန်းသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရေးကို စီစဉ်ပြန်သည်။

သို့သော် ဤသို့မတူ ခြားနားသော မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ပြီး ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် တစ်ဖက်ရန်သူ မျက်စိလည်စေသည်။ အတွေးရှုပ်စေသည်။ သူ့လှုပ်ရှားမှုတိုင်းကို တစ်ဖက်က ဆန့်ကျင်တုံ့ပြန်ခဲ့လျှင် အမှားများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြုလုပ်မိပေလိမ့်မည်။

“ဂျူပီတာသည် မိမိချေမှုန်းလိုသူအား ဦးစွာပထမ ရူးအောင်ပြုလုပ်တတ်သည်” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်သည် ရီဇော် လိုက်နာကျင့်သုံးသည့်လမ်းစဉ် မဟုတ်ပါလား။ ထို့ပြင် လမ်းစဉ်များရှာထားခြင်းဖြင့် အလျဉ်းသင့်ရာလမ်းကို လျှောက်လှမ်းနိုင်သည်။ အခြေအနေနှင့် အချိန်အခါ၏ တောင်းဆိုချက်အရ လမ်းစတစ်ခုခု ပေါ်လာလျှင် ယင်းလမ်းစအတိုင်း လိုက်နိုင်ရန် အသင့်ရှိနေပေမည်။ ရီဇော်က တော့ မည်သို့သောလမ်းစပေါ်သည်ပင်ဖြစ်စေ အမိနိုင်ငံအကျိုးအတွက်ဆိုပါလျှင် မဆိုင်းမတွ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် စိုးစဉ်းမျှ တွန့်ဆုတ်လိမ့်မည်မဟုတ်။

သည်သို့ မတွန့်မဆုတ်တတ်သော သတ္တိကိုလည်း သူ့ဝတ္ထုများနှင့် ဆောင်းပါးများတွင် အမြဲတစေ ထင်ဟပ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကလောင်နာမည် မှည့်ခေါ်ထားသည်ကပင် 'လျှောင်လျန်း' သို့မဟုတ် 'အမြဲအသင့်'။

[၄]

ဝံပုလွေကိုသတ်မယ့် ကြွက်

သေခြင်းတရားဆိုတာ ဘာလဲ။

လူသားတစ်ယောက်အဖို့ သေခြင်းတရားဟူသည် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံးသော ရန်သူကြီးလား။ အမှန်တကယ်ပင် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသည်ဆိုစေဦး၊ အဘယ်သူသည် ရှောင်လွှဲ၍ ရှောင်ပါမက တစ်နေ့သော အခါ ရင်ဆိုင်ကြရမည်ကို သိလျက်နှင့် လူအများ သေခြင်းတရားကို ရှောင်လွှဲရန် ကြိုးပမ်းနေကြ၏။ တကယ်တော့ အချည်းနှီးဖျူသာ ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။

ရီဇော်သည် သေခြင်းတရားအကြောင်းကို အကြိမ်ကြိမ်တွေးကြည့်ဖူးသည်။ နေ့ခင်းကြောင်တောင်မှာလည်း တွေ့ဖူးသည်။ ညမှောင်မှောင်မှာလည်း တွေ့ဖူးသည်။ နောက်ပြီး အိပ်မက်ထဲမှာ တွေ့ဖူးသည်။ နီးထနေစဉ်မှာလည်း တွေ့ဖူးသည်။ ကြာတော့ လူတိုင်းကြောက်ရွံ့နေသည့် မရုဏသေမင်းကြီးကို ရီဇော် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သလို ဖြစ်နေသည်။ တကယ်တော့ သေခြင်းတရားဟူသည် သူ့အဖို့ အဆန်းမဟုတ်တော့ပြီ။

တစ်ချိန်က ပိတ်ပင်လူငယ်ပိုင်းကို ဩဇာလွှမ်းမိုးခဲ့သော ရဟန်းဖျိုကလေး ဘာဂို၏အဖြစ်ကိုပဲ ကြည့်။ ဘာဂိုသည် ကွပ်မျက်ခံရခါနီးဆဲဆဲတွင် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခဲ့သည်။ တွန့်ဆုတ်ရုန်းကန်ခဲ့သည်။

“နောက်ဆုံးထွက်သက်ကို ရှုထုတ်ရတော့မယ့် အချိန်မျိုးမှာ ဘယ်လိုပြုမူမိမယ်လို့ ဘယ်သူမှ မပြောနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော်လည်း မပြောနိုင်ဘူး။ နိုင်ငံရေးကို စိတ်ထက်သန်လွန်းပြီး အပြောတော့ကြီးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ်သေရမယ့် အခါကျတော့ ဘာဂိုထက် ပိုကြောက်ပြီး ဘာဂိုထက် အားငယ်ရင်လည်း အားငယ်မိမှာပဲ။ ဘဝဆိုတာ တွယ်တာစရာ ကောင်းလွန်းလှပါတယ်။ အတွေးအခေါ် ဉာဏ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံပြီး ငယ်ရွယ်နုပျိုလှတဲ့ လူငယ်တစ်ဦးအဖို့လည်းပင်ကြီးစွပ်ပြီး အသတ်ခံရတာမျိုးဟာ နာကြည်းစက်ဆုပ်ဖို့ ကောင်းလွန်းလှတယ်”

ရီဇော်က သူမိတ်ဆွေ ‘မာရီယာပွန်စေး’ထံ စာရေးရာ၌ ဤသို့ရေးခဲ့သည်။ တကယ်တော့ သူသည် သူ့ဘဝကို နောက်ဆုံးအဆင့်အထိ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားပြီးဖြစ်၏။ ဤသို့ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားခြင်းမှာလည်း မနီလာသို့ပြန်တော့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးကတည်းက ဖြစ်၏။ ပြန်ဖြစ်အောင်လည်း အကြောင်းတွေက ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။

တစ်နေ့တွင် ဟောင်ကောင်ရှိ စပိန်ကောင်စစ်ဝန်က ၎င်းနှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံပါရန် ရီဇော်ကို ဖိတ်ခေါ်သည်။ ရီဇော်က သွားတွေ့သည်။ ကောင်စစ်ဝန်က ရီဇော်တင်ပြခဲ့သော ဘော်နီယိုစိမံကီနီးကို ဘုရင်ခံချုပ်အနေဖြင့် သဘောမတူကြောင်း ပြောပြသည်။

“ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှာ မြေလွတ်တွေ အလှုံ့ပယ်ရှိနေပြီး ဒီမြေတွေ ကုန်အောင်နေဖို့ စိုက်ဖို့တောင်မှ လုံလုံလောက်လောက် လူမရှိပါဘဲ ကိုယ့်လူတွေ တခြားနိုင်ငံသွား အလုပ်လုပ်ဖို့ သွေးဆောင်တာဟာ မျိုးချစ်စိတ် ခေါင်းပါးလွန်းရာ ရောက်တယ်လို့ ဘုရင်ခံချုပ်က သဘောထားပါတယ်”

ကောင်စစ်ဝန်သည် ရီဇော်၏စိတ်ဓာတ်ကို အကဲစမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်မှာ ရီဇော်ကဲ့သို့ မျိုးချစ်စိတ်ပြင်းထန်သူများသည် ကိုယ့်တိုင်းပြည်သို့ ပြန်လာပြီး တိုင်းပြည်အတွက် အလုပ်လုပ်သင့်ကြောင်းပင် ဖြစ်၏။ သည်အဓိပ္ပာယ်ကို ရီဇော် နားလည်သည်။ သို့သော် ကောင်စစ်ဝန်၏စကားထဲတွင် ပြန်လာသူများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် အာမခံချက်ကိုမူ ထည့်မပြော။ ထို့ကြောင့် ရီဇော်က “တိုင်းသူပြည်သား တစ်ယောက်ချင်းအနေနဲ့ ခံစားသင့် ခံစားထိုက်တဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို ခံစားခွင့်ပြုပါမလား”ဟု ပြန်မေးသည်။

ကောင်စစ်ဝန်သည် ဝေလည်ကြောင်ပတ် စကားများကိုသာ လျှောက်ဖြေသည်။ မရေမရာ အာမခံချက်များကိုသာ ပေးသည်။ သူ့သဘောက ဘုရင်ခံချုပ်

‘ဒေပူဟို’၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ရီဇော်ကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်ချင်အောင် ဆွပေးနေခြင်းဖြစ်၏။ စပိန်အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ရီဇော်ကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာစေချင်သည်။ လာစေချင်သည်မှာ စေတနာသန့်သန့်ဖြင့်မဟုတ်။ သူတို့၏ အာဏာစက်အောက်သို့ ရောက်ရှိကာ အချိန်မရွေး ဖမ်းဆီးနိုင်အောင်ဖြစ်၏။

နဂိုကပင် မနီလာသို့ ပြန်လာရန် ဟန်ပြင်နေသော ရီဇော်က ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်ပြန်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့၏။ ဘုရင်ခံချုပ်၏စကားကို ယုံ၍တော့မဟုတ်။ ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံတင်ပြလိုသော အချက်များ ရှိသောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ ထုံးစံအတိုင်းပင် သိကျွမ်းသမျှလူတွေက မပြန်ရန် ဝိုင်းဖျက်သည်။ ရီဇော်က လက်မခံ။

အရေးထဲတွင် ဘော်နီယိုစိမံကီနီးမှာလည်း ပျက်လုစမန်းဖြစ်နေသည်။ ဘော်နီယိုဘုရင်ခံက ရီဇော် တင်ပြတောင်းဆိုသကဲ့သို့ မြေအလကားမပေးနိုင်ကြောင်း၊ ဝယ်ယူမည်ဆိုပါလျှင် ရောင်းချမည်ဖြစ်ကြောင်း စာပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ရီဇော်မှာ စိတ်ဓာတ်ကျပြန်လေသည်။

သို့သော် သူ့ကိုယ်သူ အားတင်းသည်။ တကယ်တမ်းက လာမည့်ဘေးပြေးတွေ့ရမည်သာ။ ဝံပုလွေနှင့် ရင်ဆိုင်ရမည့်သူသည် ကြောက်ရွံ့နေ၍မဖြစ်။ နောက်တွန့်နေ၍မဖြစ်။ သူ့သေကိုယ်သေ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရာ၌ ဝံပုလွေက အနိုင်ရချင်လည်း ရသွားနိုင်သည်။ ကိုယ်က အနိုင်သတ်နိုင်လျှင်လည်း သတ်နိုင်မည်။ ယုတ်စွအဆုံး ဝံပုလွေ၌ ဒဏ်ရာအနာတရ ဖြစ်သွားပြီဆိုလျှင်ပင် ကျေနပ်လောက်ပြီ။ အသေသတ်ရန်မှာမူ နောက်လူများ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။

ထို့ကြောင့် မနီလာသို့မသွားမီ မှာတမ်းနှစ်စောင် ရေးခဲ့သည်။ တစ်စောင်မှာ သူ၏မိဘ၊ မောင်နှမနှင့် အပေါင်းအသင်း ဖိတ်ဆွေများသို့ ရည်ညွှန်းထားသည်။ ကျန်တစ်စောင်ကိုမူ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းသူပြည်သားများသို့ ရည်ညွှန်းထားသည်။

“ကျွန်တော်လှမ်းခဲ့တဲ့ခြေလှမ်း သို့မဟုတ် ယခု ကျွန်တော်လှမ်းတော့မည့်ခြေလှမ်းဟာ ဘေးအန္တရာယ်များ ပြွမ်းတီးလှတယ်ဆိုတာ ယုံမှားသံသယဖြစ်စရာ မရှိပါ။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ဒီကိစ္စကို အနုလုပ်ပဋိလုပ် စဉ်းစားဝေဖန်ပြီးပါပြီ။ လူတိုင်းလူတိုင်းက ကျွန်တော်အပြုအမူကို ဆန့်ကျင်တားဆီးနေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ်။

“သူ့ပေမဲ့ ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှာ ဘယ်လိုခံစားနေရတယ် ဆိုတာကိုတော့

ဘယ်သူမှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိနားလည်လိမ့်မယ်မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်အတွက်နဲ့ လူတော်တော်များများ မတရားဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းခဲနေကြတာကို သိလျက်နဲ့ ကျွန်တော် မျက်စိမှိတ်မနေနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော့်ညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေနဲ့ အိမ်ထောင်စုတွေကို ရာဇဝတ်သားတွေလို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်နေတာ ကျွန်တော် ကြည့်မနေရက်ဘူး။”

ရီဇော်သည် ငယ်စဉ်ကပင် မိဘညီအစ်ကိုမောင်နှမများကို တွယ်တာသံယောဇဉ်ကြီးသူဖြစ်၏။ ယခုမူ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် သူချစ်ခင်တွယ်တာလှသော သူ့သွေး သူ့သားများ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခဲနေကြရသည်။ တစ်ကျွန်း အပိုခဲနေကြရသည်။ အချို့မှာ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့။ တချို့မှာ တောပုန်းသူပုန်ဘဝ။ သည်အဖြစ်များကို ကြားသိနေရသော ရီဇော်မှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ရသည်။ နာကြည်းဒေါသထွက်ရသည်။

သူ့မိဘနှင့် သူ့ဆွေမျိုးများကဲ့သို့ တစ်သားတည်းတွယ်တာမြတ်နိုးရသော ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများ၏ဘဝကိုကော ကြည့်ပါဦး။ ဆင်းရဲခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်းများဖြင့်သာ စခန်းသွားနေကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများသို့လည်း မှာတမ်းတစ်စောင် ရေးခဲ့သည်။

စာထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ အနာဂတ်အရေးမှာ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ သူ့အပေါ် တည်နေသည်မှန်၏။ သို့သော် သူသည် အဓိကသော့ချက်မဟုတ်ကြောင်း၊ သူ့ကိုယ်သူ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရေး၏ သော့ချက်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယူဆပါလျှင် ယခုကဲ့သို့ ခြေလှမ်း လှမ်းမိမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ နောင်တစ်ချိန် သူ မရှိတော့လျှင်လည်း သူ့နေရာကို ဆက်ခံ ယူစေလိုကြောင်း စသည်ဖြင့် မှာတမ်းရေးသွားသည်။

မှာတမ်းနှစ်စောင်ကို ဒေါက်တာမားကွစ်ထံ၌ တိတ်တဆိတ်အပ်နှံခဲ့သည်။ သူကွယ်လွန်ပြီး အချိန်အတန်ကြာမှ ဖောက်ဖတ်ဖြန့်ဝေပါဟု မှာကြားသွားသည်။

၁၈၉၅ ခု၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ် ဒေပူဟိုထံ စာတစ်စောင် ရေးပို့လိုက်သည်။ စာထဲတွင် ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးလိုကြောင်း၊ သူ့မိသားစုနှင့် ဆွေမျိုးများအပေါ် ချမှတ်ထားသော တရားမဝင် ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဆွေးနွေးလိုကြောင်း၊ မနီလာရှိ အိုရီယင့်ဟော်တယ်တွင် သုံးရက်ကြာ တည်းခိုစောင့်စားနေမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ ဘုရင်ခံချုပ်က တွေ့ဆုံခွင့်မပေးနိုင်လျှင်မူ မိမိ ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရှိသော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ

ကိစ္စများကိုသာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ရေးသားထား၏။

ဟောင်ကောင်ရှိ ကောင်စစ်ဝန်ထံမှ ပြည်ဝင်ခွင့်ဗီဇာကို တောင်းယူသည်။ ထိုနောက် သူ့အစ်မ လူစီယာနှင့်အတူ မနီလာသို့ ထွက်ခဲ့သည်။ ရီဇော် မနီလာသို့ ထွက်ခွာသွားကြောင်း သေချာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဟောင်ကောင်ရှိ ကောင်စစ်ဝန်က ဘုရင်ခံချုပ်ထံ သံကြီးရိုက် အကြောင်းကြားလိုက်သည်။

“ကြွက်တော့ ထောင်ချောက်ထဲ ဝင်လာပြီ”

မနိလာလမ်းမများပေါ်တွင် ရီဇော် လျှောက်သွားပြီဆိုလျှင် သူ့ နောက်မှ လူတွေတစ်ပြုံကြီး လိုက်နေတတ်သည်။ ထိုသူတွေမှာ ရီဇော်ကို မမြင်ဖူး မတွေ့ဖူးသဖြင့် လိုက်ကြည့်ကြသူတွေလည်း ပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် တစ်ဦးအနေဖြင့် ကြည့်ညှိလေးစားလှသည့်အတွက် တကောက်ကောက်လိုက်နေသူ တွေလည်း ပါသည်။ မျက်စိရောဂါများကို ကုသပေးသော၊ အခြား ကိုးဆယ့် ခြောက်ပါးသော ရောဂါများကို ပျောက်ကင်းအောင် ကုသပေးသော အံ့ဖွယ် ဆရာဝန်တစ်ယောက်အနေဖြင့် အားကိုးတကြီး လိုက်နေသူတွေလည်း ပါသည်။ သူတို့ကြုံတွေ့နေရသော ရောဂါဝေဒနာနှင့် ဒုက္ခအန္တရာယ်ကို ရီဇော်အား ပြောပြ သည်။ အကြံဉာဏ်တောင်းကြသည်။ ရီဇော်ကလည်း သွားရင်းလာရင်း တတ် စွမ်းသမျှ အကြံဉာဏ်များ ပေးသည်။ သောက်ဆေး၊ စားဆေးများကိုညွှန်းသည်။ သူတွေ့သမျှ ရောဂါသည်များမှာ အာဟာရဓာတ်ချို့တဲ့မှုကြောင့် နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်နေသူတွေသာ များသည်။

၎င်းတို့အနက် ဘုရင်ခံချုပ်ဒေပူဟို စေလွှတ်ထားသော ထောက်လှမ်းရေး သမားများလည်း ပါသည်။ သူတို့က အခြေအနေကို ဘုရင်ခံချုပ်ထံ မပြတ် သတင်းပို့နေကြရသည်။

ဇူလိုင်လ ၃ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ဆွေးနွေးသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲမှပြန်လာသော ရီဇော်သည် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲ တစ်ခု ပြုလုပ်ရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ မနိလာမြို့ 'တွန်ဒီ'ရပ်ကွက်ရှိ ချောင်းကျကျ အိမ်တစ်အိမ်တွင် စည်းဝေးပွဲပြုလုပ်သည်။ ယခင် လျှို့ဝှက်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့၌ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သူ အားလုံးနီးပါး တက်ရောက်ကြသည်။ ပြန်လည်စုစည်းကြ သည်။ အားလုံးပင် တက်ကြွတိုးတက်သောသူများ ဖြစ်ပေသည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ နည်းဗျူဟာကိုတော့ ပြောင်းရ လိမ့်မယ်။ အရင်တုန်းက နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ပြည်ပမှာ လုပ်ခဲ့တယ်။ ပြည်ပကနေပြီး ကြီးကိုင်ညွှန်ကြားခဲ့တယ်။ ဒီလှုပ်ရှားမှုများကို ပြန်လည်ဝေဖန် ဆန်းစစ်ကြည့်တော့ မအောင်မြင်ဘူး။ ထိရောက်တဲ့အောင်မြင်မှု လုံးဝမရခဲ့ဘူး။”

အစည်းအဝေးတက်ရောက်လာသူ အားလုံး၏ မျက်လုံးအစုံအစုံသည် တောက်ပြောင်ဝင်းလက်နေကြသည်။ မျက်နှာအသီးသီးတွင် တက်ကြွတင်းမာ သော ဆန္ဒအရိပ်များ လွှမ်းနေသည်။

“ဒီတော့ အပြေမှန်မထွက်တဲ့ လုပ်ငန်းပုံစံကြီးကို ပြောင်းပစ်ရလိမ့်မယ်။”

[၅]

တော်လှန်ရေး သန္ဓေသား

ပထမတစ်ကြိမ်တုန်းကလိုတော့ မဟုတ်။ ခြားနားသည်။ လုံးဝ ခြားနား နေသည်။

ပထမတစ်ကြိမ် ရီဇော် ပြည်ဝင်ခန်းမှာ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်၊ ခြောက် ခြောက်သွေ့သွေ့။ သူပြန်ရောက်လာသည်ကို ဘယ်သူမျှမသိ။ ဘယ်သူမျှလည်း လာမကြို။ ယခုတစ်ခါတော့ ကြိုဆိုမည့်သူတွေ အပြည့်။ ကြိုဆိုသူများမှာ ကာဘိုင်သေနတ်ကိုင် တပ်သားများ၊ ဗိုလ်မှူးတစ်ယောက်က ဦးဆောင်သည်။ ထို့ပြင် ဗိုလ်ကြီးတစ်ယောက်နှင့် တပ်ကြပ်ကြီးတစ်ယောက်လည်း ပါသေးသည်။

၁၈၉၂ ခု၊ ဇွန်လ ၂၆ ရက် မွန်းတည့်ချိန်တွင် မနိလာဆိပ်ကမ်းသို့ ရီဇော် ရောက်လာသည်။ တာဝန်ကျပုဂ္ဂိုလ်များက ရီဇော်ကို အိုရီယင့် ဟော်တယ် သို့ ပို့ပေးသည်။

ဘုရင်ခံချုပ်သည် ရီဇော်ကို လေးကြိမ်မျှ လက်ခံတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးသည်။ ထိုလေးရက်အတွင်း ရီဇော်က အကြောင်းမဲ့ ဒုက္ခရောက်နေကြရသော သူ့မိဘ ညီအစ်ကိုမောင်နှမများ၏ အရေးကို တင်ပြသည်။ ဘုရင်ခံချုပ်က ၎င်းတို့အား အပြစ်ဒဏ်များမှ ခွင့်လွှတ်ကြောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်လာပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေထိုင်နိုင်ကြောင်းဖြင့် လိုက်လျောသည်။ ဘော်နီယိုစိမံကိန်းကိုမူ ဘုရင်ခံချုပ်က သဘောတူဟန်မပြ။ သို့သော် ယတိပြတ်အဖြေမပေး။ နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံ ညှိနှိုင်းရန်သာ ချိန်းလိုက်သည်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုဌာနချုပ်ကို ပြည်ပကနေ ပြည်တွင်းကို ပြောင်းရွှေ့ဖို့ စည်းရမယ်။ ကိုယ့်ရည်မှန်းချက်တွေ အောင်မြင်ရေးအတွက် ကိုယ့်ပြည်တွင်းအင်အားစုနဲ့ စုစုစည်းစည်း တိုက်ပွဲဝင်ကြရမယ်”

ထိုင်နေသူအားလုံး ရိုဇော် ဘာဆက်ပြောမည်ကို စိတ်စောသန်နေကြသည်။ သူတို့သည် ရိုဇော်အမည်ကို ကြားသာကြားဖူးကြ၏။ လူကို မမြင်ဖူး။ သို့သော် ရိုဇော်ကို သူတို့ အားကိုးသည်။ ယုံကြည်သည်။ ရိုဇော်စာအုပ်များ၊ ဆောင်းပါးများကို မပြတ်လေ့လာဖတ်ရှုနေကြသူများ ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း အသက်အန္တရာယ်ကို ပမာမထားဘဲ သူတို့ရှေ့မှောက်သို့ စွန့်စွန့်စားစား ရောက်ရှိနေသည်မို့ ရိုဇော်အပေါ် စိတ်ထဲမှ ချီးကျူးနေမိကြသည်။

“ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အင်အားတောင့်တင်းတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခု တည်ထောင်ကြရမယ်။ ဒီလိုဖွဲ့စည်းဖို့နဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော် အကြံပေးတင်ပြချင်တာကတော့”

ယင်းသို့ အစချီကာ **‘ဖိလစ်ပိုင်တပ်ပေါင်းစု’** ဖွဲ့စည်းရေးကို အကြံပေးသည်။ ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်သောပုံစံကို အကြမ်းဖျင်းတင်ပြသွားသည်။ စည်းဝေးပွဲတက်ရောက်သူများက အကြံပေးချက်ကို ကန့်ကွက်သူ မရှိ။ တညီတညွတ်တည်း ထောက်ခံအတည်မြဲကြသည်။

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့်ချမ်းပင် ဖြစ်တော့၏။ ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့နံနက် ၁၁ နာရီတိတိတွင် စပိန်အာဏာပိုင်များက တန်ပြန်လှုပ်ရှားမှုများ စတင်ပြုလုပ်သည်။ ရိုဇော် ပြန်ရောက်လာပြီးနောက်ပိုင်း၌ သူသွားလာဝင်ထွက်ခဲ့သော အိမ်များကို တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း တက်ရောက်စစ်ဆေးကြသည်။ ရှာဖွေကြသည်။ အိမ်အများစုမှာ ပင်လယ်မားပြစာအုပ်များ တွေ့ရသည်။ ဖရိုင်းယာဆန်ကျင်ရေး စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အသိမ်းခံရသည်။ ဤသို့သော စာအုပ်စာတမ်းများသည် စပိန်မှာဆိုလျှင် အရေးမကြီး။ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်ရှိသည်။ ဖြန့်ချိခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် စပိန်ကိုလိုနီနိုင်ငံဖြစ်သော ဖိလစ်ပိုင်တွင်မူ ထိုသို့မဟုတ်။

ကြံ့မာဆိုးသည် နောက်တစ်နေ့တွင် ရိုဇော်ဘက်သို့ လှည့်လာတော့၏။ ပထမသော် ရိုဇော်သည် မူလချိန်းဆိုထားချက်အရ ဘုရင်ခံချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးနေ၏။ ဘုရင်ခံချုပ်က ရောက်တတ်ရာရာများကို တောင်စဉ်ရေမရ ပြောဆိုနေရာမှ—

“ဒါထက် ခင်ဗျား ဟောင်ကောင်ကယုလာခဲ့တဲ့ ပစ္စည်းတွေထဲမှာ ဖရိုင်းယာဆန်ကျင်ရေးစာတမ်းတွေ ပါလာတယ်ဆိုပါလား ဒေါက်တာရိုဇော်”

“လူကြီးမင်းခင်ဗျား လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။”

ရိုဇော်က ခိုင်ခိုင်မာမာကြီး ငြင်းလိုက်သည်။ ဒေပုဟိုက ဘာမျှမပြော။ ရိုဇော်ကို တည်ငြိမ်စွာစိုက်ကြည့်နေသည်။ ပြီးမှ လက်ရေးမူဖြင့် ရေးသားထားသည့် စာတမ်းတစ်စောင်ကို ထုတ်ပြသည်။ စာတမ်းမှာ ရိုဇော်ကိုယ်တိုင် စပိန်ဘာသာဖြင့် ရေးခဲ့သော စာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်၏။ ဟောင်ကောင်တွင်ပုံနှိပ်သည်။ အောက်တွင် ရိုဇော်၏ ကလောင်အမည်ခွဲတစ်ခုဖြစ်သော ‘ဂျယ်စင်တို’ဟု ဖော်ပြထားသည်။

“ခင်ဗျားအဝတ်အစားတွေနဲ့ အိပ်ရာလိပ်ကို စစ်ဆေးရှာဖွေရာမှာ ဒီစာတမ်းကို ရခဲ့တယ်လို့ သိရတယ်။ ခင်ဗျား ဘယ်လိုငြင်းချက်ထုတ်ချင်သေးသလဲ ဒေါက်တာရိုဇော်”

“ကျွန်တော့်အိပ်ရာလိပ်ထဲက တွေ့တယ်ဆိုတာ လုံးဝအခြေအမြစ်မရှိပါဘူးလို့ ကျွန်တော်တင်ပြလိုပါတယ် ဘုရင်ခံချုပ်ခင်ဗျား”

ရိုဇော်ကတော့ ပြတ်ပြတ်သားသား ငြင်းကွယ်သည်။ သူ့အိပ်ရာလိပ်ထဲတွင် သည်စာရွက်ပါလာသည်ဆိုခြင်းကို နည်းနည်းကလေးမျှ မယုံ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယင်းသို့သော မိုက်မဲမှုမျိုးကို သူ့အိမ်သားတွေ ပြုလုပ်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ထိုသို့ အန္တရာယ်များသောပစ္စည်းမျိုး ထည့်မပေးမီအောင် ဂရုစိုက်ခဲ့ရသည်မှာ ခုမှမဟုတ်တော့။ လွန်ခဲ့သည့် လေးငါးနှစ်လောက်ကတည်းကဖြစ်၏။ သူ့အိမ်သားများသည် ဤကိစ္စမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်ပြီး ကျင့်သားရနေကြပေပြီ။ တစ်နည်းသာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သူ ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း၊ သူကျဆုံးရာ ကျဆုံးကြောင်းကိုသာ အမြဲတစေ တွေးတောကြံဆနေကြသော ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများ၏ လက်ချက်သာလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ သူလျှို၊ ဒလန်တွေက ရှာဖွေစစ်ဆေးဟန်ပြုရင်း သည်စာရွက်ကို သူ့အိပ်ရာလိပ်ထဲ ထိုးထည့်ထားခဲ့ဖို့ များသည်။

သို့သော် ရိုဇော်မှာ ဖြေရှင်း၍မရတော့။ ဖြေရှင်းခွင့်မရှိတော့။ ယင်းပြစ်မှုအတွက် ယခုအချိန်မှစပြီး ဖမ်းဆီးလိုက်ပါပြီဟု ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ပြောလိုက်သော ဘုရင်ခံချုပ်၏ အမိန့်ကိုသာ ရိုဇော် ရင်ဆိုင်ရတော့သည်။

အခြားအခြားသော ဖိလစ်ပိုင်နီများ အဖမ်းခံရပုံနှင့်တော့ ကွာခြားသည်။ ရိုဇော်ကို လူကြီးလူကောင်းတစ်ယောက်အဖြစ် ဆက်ဆံကြသည်။ ထောင်သွင်း

အကျဉ်းချုပ်သည်တိုင် တရားခံတစ်ယောက်လို့ မဆက်ဆံရဲကြ။ အခြား အခြားသော တရားခံများနည်းတူ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ရန်ဝေးစွာ ရိုဇော်ကို မည်သည့်စပိန်တစ်ဦးကမျှ လက်ဖျားနှင့် မတို့ရဲ။

ဘုရင်ခံချုပ်၏ တူတော်သူသည် စစ်ဗိုလ်ကလေးတစ်ဦး ခြံရံလျက် ရိုဇော်ကို 'ဖိုစန်တီယာဂို'အကျဉ်းထောင်သို့ ပို့လိုက်သည်။ ဘုရင်ခံချုပ် စီးသော မြင်းရထားဖြင့်ပင် ခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။

ထောင်မင်းကြီးက ရိုဇော်ကို အရေးတယူဆီးကြိုသည်။ သီးသန့် အခန်းတစ်ခန်း စီစဉ်ပေးသည်။ အခန်းက ကျယ်ပြန့်သည်။ ခုတင်၊ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်အစစ အစုံရှိသည်။ ထောင်မင်းကြီး၏ ကိုယ်ပိုင်စာကြည့်တိုက်မှ စာအုပ်စာတမ်းများကို ငှားရမ်းဖတ်ရှုခွင့်ပြုသည်။ အစေအပါးတစ်ယောက်က ရိုဇော်ထံ စားသောက်ဖွယ်ရာများ အချိန်မှန် လာပို့ပေးရသည်။

သို့သော် တစ်ခုတော့ ပညတ်ထား၏။ ရိုဇော်အား မည်သို့သောအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍မျှ စာရေးခွင့်မပြု ဟုသတည်း။

အကျဉ်းကျရာအခန်း၏ ပြတင်းပေါက်တစ်ခုမှ လှမ်းကြည့်လျှင် ကမ်းခြေသောင်ပြင်ကြီးကို မြင်နေရသည်။ ရိုဇော်ဘက်တော်သားများသည် ထိုသောင်ပေါ်မှ လာရောက်ပြီး ရိုဇော်နှင့် အဆက်အသွယ်ပြုရန် ကြိုးပမ်းမည်ဆိုလျှင် ကြိုးပမ်းနိုင်သည်။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ထိုသို့ လာရောက်ဆက်သွယ်ပါလျှင် သေနတ်ဖြင့်ပစ်နိုင်သည်ဟု အစောင့်အကြပ်များကို အမိန့်ပေးထားသည်။

ရိုဇော်ကို ဖမ်း၍သာ ဖမ်းထားသည်။ ဘုရင်ခံချုပ် ဒေပူဟိုကိုယ်တိုင်မှာလည်း အခက်အခဲများဖြင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ရိုဇော်ရန်ကိုလည်း ကြောက်ရ၊ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ၏ ရန်ကိုလည်း ကြောက်ရနှင့်။ အန္တရာယ်နှစ်ခုရှိသည့် အနက် လတ်တလော ဒုက္ခပေးနိုင်သည်မှာ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏စနက်ကြောင့် အာဏာယစ်ပလ္လင်ပေါ်မှ ပြုတ်ကျသွားမည့်အရေးကိုလည်း ဂရုပြုရသေးသည်။

တိုးတက်သော ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများနှင့် ဖရိုင်ယာများ၏ တိုက်ပွဲကားပြင်းထန်စပြုနေပြီဖြစ်၏။ သည်အချိန်တွင် ပွဲကြည့်ပရိသတ်အဖြစ် စောင့်ကြည့်နေသူတစ်စု ရှိ၏။ ၎င်းတို့ကား ဂျေရှုရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ဖရိုင်ယာများနှင့် သဘောထားကွဲပြားသည်။ ဖရိုင်ယာများကဲ့သို့ တစ်ဖက်စွန်း

မရောက်။ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းကြသည်။ မဇ္ဈိမလမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဂျေရှုရဟန်းတော်များ၏ နာယကဖြစ်သူ 'ပက်ဘလိုပါစတယ်' က ရိုဇော်ပြဿနာကို ကြားဝင်အကြံပေးသည်။ သူသည် ရိုဇော်ကို အတိန်ယိုကျောင်းသားဘဝကတည်းက သိကျွမ်းထားသည်။ ရိုဇော် ငယ်စဉ်က ဘာသာတရား အလွန်ကိုင်းရှိုင်းကြောင်း သိရသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်ခံချုပ်အနေဖြင့် ရိုဇော်ကို ဂျေရှုရဟန်းများအုပ်ချုပ်သော ကျွန်းတစ်ကျွန်းသို့ ပို့လိုက်စေလိုကြောင်း အကြံပေးသည်။ ဤသို့ပို့လိုက်ပြီး ရိုဇော်အပေါ် နားလည်မှုရှိသော ရိုဇော်ကလည်း လေးစားချစ်ခင်သော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်အတူ နေထိုင်စေမည်။ ဤသို့ဖြင့် ရိုဇော်၏ ဘာသာရေးအတွေးအခေါ်များကို တဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်ပြုပြင် ပုံသွင်းယူနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။

ဒေပူဟိုကလည်း ဒိုမီနီကန်ရဟန်းများထက် ဂျေရှုရဟန်းများကို ပိုမိုလိုလားသည်ဖြစ်ရာ ပါစတယ်၏ အကြံပေးချက်ကို လက်ခံလိုက်တော့၏။

ယင်းအစီအစဉ်ကို ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက်အဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်သည်။ စစ်တပ်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နေရသော 'စီဘူး'သင်္ဘောကပ္ပတိန်ကို အခန်းတစ်ခန်း သီးသန့်ပြင်ဆင်ထားရန် အမိန့်ပေးသည်။ ထိပ်တန်းအရာရှိတစ်ဦးကို လိုက်ပို့ရမည်ဟုလည်း ညွှန်ကြားသည်။

ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့ ညနေ နေဝင်ရီတရောတွင် ရိုဇော်ထံ ဘုရင်ခံချုပ်၏ တူဖြစ်သူ ရောက်လာသည်။

"ဒီနေ့ည ဆယ်နာရီတိတိမှာ ခရီးထွက်ရပါမယ်။ အဲဒါ အသင့်ပြင်ဆင်ထားဖို့ ဘုရင်ခံချုပ်က အကြောင်းကြားခိုင်းပါတယ်။"

ရိုဇော်က မအံ့သြပါ။ မတုန်လှုပ်မိပါ။ သူ့အား တစ်ကျွန်းသို့ပို့မည်ကို ကြိုတင်တွက်ဆပြီး ဖြစ်နေသည်။ သူက သည့်ထက်ဆိုးရွားသော အခြေအနေမျိုးကိုပင် ရင်ဆိုင်ရန် အသင့်ပြင်ထားသူ မဟုတ်ပါလား။ ညသန်းခေါင်ကျော်ကျော် ခန့်တွင် ဘုရင်ခံချုပ်၏တူ ရောက်လာသည်။ ရိုဇော်ကို တွေ့သောအခါ အံ့အားသင့်နေ၏။

ရိုဇော်ကား အခြားအခြားသော အကျဉ်းသားများနှင့် လုံးဝမတူ။ အခြားသူများမှာ ယင်းသို့ပိုရန် ပြင်ဆင်နေပြီဆိုသည်နှင့် တုန်လှုပ်ချောက်ချားနေကြ၏။ မည်သည့်အရပ်ဒေသသို့ ပို့မည်ကို တတွတ်တွတ် မေးနေတတ်ကြ၏။ ယခုမူ ရိုဇော်ကား အထုပ်အပိုးများ ပြင်ဆင်ပြီး နှစ်နှစ်မြိုက်မြိုက်ကြီးပင် အိပ်ပျော်နေ

သေသည်။

သူတို့အဖွဲ့သည် ဘုရင်ခံချုပ်၏ ရထားလုံးဖြင့် ကမ်းနားသို့ ဆင်းခဲ့သည်။ ကမ်းနားတွင် ဗိုလ်ချုပ် 'အဟူမဒါ'က စောင့်ကြိုနေသည်။ အကျဉ်းသားကြီး ရိုဇော်ကို မော်တော်ဘုတ်တစ်စင်းပေါ် တင်ပေးသည်။ စစ်တပ်အစောင့်အကြပ် ပါသော မော်တော်ဘုတ်ကလေးတစ်စီးက ခပ်ခွာခွာမှ လိုက်လာသည်။

ည ၁ နာရီတွင် စီဘူးသင်္ဘောပေါ်သို့ ရိုဇော်ရောက်သည်။ စီဘူးသည် ချက်ချင်းပင် ကျောက်ကြီးနုတ်ပြီး ထွက်ခွာတော့၏။ 'ကော်ရီဂီဒါ'ကျွန်းကို လွန်တော့မှ သင်္ဘောကပ္ပတိန်က ချိတ်ပိတ်ထားသော ညွှန်ကြားချက်ကို ဖောက်၍ ဖတ်သည်။ သည်တော့မှပင် မည်သည့်အရပ်သို့ မောင်းရမည်ကို တိတိကျကျ သိရ၏။

ရိုဇော်ကို 'ဒပိုတန်'မြို့ကလေးသို့ ပို့ရပေမည်။ ဒပိုတန်မြို့ကလေးသည် 'မင်ဒါနို'ကျွန်းတွင်ရှိသည်။ မင်ဒါနိုကျွန်းကား ဖိလစ်ပိုင်တောင်ပိုင်းတွင်ရှိကာ ဒုတိယအကြီးဆုံးကျွန်း ဖြစ်သည်။ ဘုရင်ခံချုပ် ဒေပူဟိုက လုံခြုံရေးကို ဤမျှ ဂရုစိုက်ခြင်းမှာ အကြောင်းရှိ၏။ ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများသည် သူ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လုံးဝမကျေနပ်။ ရိုဇော်ကို အပြစ်ပေးပုံမှာ ပျော့ညံ့လွန်းသည်ဟု ယူဆနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ကျွန်းပို့သည့် အစီအစဉ်များ ပျက်ပြားအောင် ပြုနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ရိုဇော်၏အသက်ကို လမ်းခုလတ်မှဆီး၍ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန်ပင် စီစဉ်လျက်ရှိကြသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရိုဇော်ကား တစ်ကျွန်းသို့ အပို့ခံလိုက်ရပေပြီ။ သည် အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ကမ္ဘာလုံး ဟိုးလေးတကျော် ဖြစ်သွားသည်။ စပိန်ပြည်တွင် လက်ယာအုပ်စုသတင်းစာမှလွဲ၍ ကျန်သတင်းစာများက ဖိလစ်ပိုင် ဘုရင်ခံချုပ်၏ လုပ်ရပ်ကို ရွတ်ချရေးသားကြသည်။

ရိုဇော်၏ နိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်ချက်များမှာ တစ်ကျွန်းအပို့ခံခြင်းနှင့်အတူ တစ်ခန်းရပ် တစ်ဇာတ်သိမ်းရတော့၏။ ထိုနည်းတူစွာ ရက်ပိုင်မျှပင် သက်တမ်း မရှိသေးသော ဖိလစ်ပိုင်တပ်ပေါင်းစုကြီးသည်လည်း ပြိုကွဲချုပ်ငြိမ်းခဲ့ရလေသည်။ သို့သော်...

သည်လိုနှင့်ပင် ဇာတ်မျောကြီးကို နိဂုံးချုပ်ရတော့မည်လော။ ရိုဇော် ထောင်ထဲရောက်သည်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးသည် ရေစုန်မျောရတော့မည်လော။

ဖိလစ်ပိုင်တပ်ပေါင်းစုဖွဲ့ရန် အစည်းအဝေးပြုလုပ်သည့်ညက တက်ရောက်လာသူများထဲတွင် အသက် ၂၉ နှစ်ရှိ 'အင်ဒရီဘွန်နီဖေရို'ဆိုသူ ပါဝင်သည်။ ဘွန်နီဖေရိုသည် ထိုစဉ်ကတည်းကပင် တပ်ပေါင်းစုအသင်း ဖွဲ့စည်းလှုပ်ရှားခြင်း မျိုးကို အားမရ။ နှေးကွေးသည်ဟု ယူဆသည်။ သူသည် ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်းကို ဖတ်ပြီး အားကျတက်ကြွနေသူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်တပ်ပေါင်းစုအဖွဲ့ကြီး ပျက်သုဉ်းသွားပြီကို သိရသောအခါ ပိုမိုထက်မြက်ထိရောက်မည့် လမ်းစဉ်တစ်ခုကို ရွေးချယ်ခဲ့လေသည်။

ရိုဇော်ကို တစ်ကျွန်းသို့ပို့မည့်အကြောင်း ကြေညာသည့်ညမှာပင် အင်ဒရီဘွန်နီဖေရိုသည် 'ကတ္တီပူနံ'အသင်းကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ကတ္တီပူနံကို မျိုးစေ့ချမွေးဖွားပေးခဲ့သော အမာခံအဖွဲ့ဝင်ဦးရေမှာ ခုနစ်ဦးမျှသာ ရှိသည်။

ကတ္တီပူနံဟူသောအမည်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ 'တိုးတက်သော ပြည်သူ့ သားကောင်းများအဖွဲ့'ဟု၍ဖြစ်၏။

သူတို့ရွေးချယ်ချမှတ်သော ဝါဒလမ်းစဉ်မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး။

“မိုးပေါ်ကြည့်မလား၊ ဘေးဘီကြည့်မလား၊ ရှေ့ဘက်ကြည့်မလား၊ ကြည့်ချင်တဲ့ဆီကြည့်၊ မှောင်နဲ့မည်းမည်းပဲ။ စိတ်ထဲမှာ အထီးကျန်တစ်ယောက်လို၊ အပယ်ခံတစ်ယောက်လို ခံစားလာမိတယ်။ ကောင်းကင်ပြင်ကြီးတစ်ခုလုံးက ငါ့ကိုများ မှားအုပ်ထားလေသလားလို့တောင် တွေးမိတယ်”

ရီဇော်က တစ်ကျွန်းစံဘဝ၏ ပထမဆုံးည အကြောင်းကို ဤသို့ပင် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်။

ကမ်းစပ်ရောက်ပေပြီ။

သစ်သားလက်ဝါးကပ်တိုင်ကြီးက မှောင်ထဲတွင် ထိုးထိုးထောင်ထောင် ရုပ်နေသည်။ လက်ဝါးကပ်တိုင် ခြေရင်းတွင်တော့ လူတစ်စု၏ မည်းမည်းအရိပ်များ။ ထိုအထဲမှ တစ်ယောက်သောသူက မီးအိမ်မှိတ်တုတ် မှိတ်တုတ်ကို လက်က ဆွဲထားသည်။

“ကျွန်တော် ဗိုလ်ကြီး ရိုကာနိုကာနိုစရိပါ။ ဒီကျွန်းရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံပေါ့။ သူကတော့ ဆရာတော် အန်တိုနီယို အိုဘက်ချ်ပါ”

ကမ်းပေါ်ရောက်လျှင် ဗိုလ်ကြီးကာနိုစရိက စတင်မိတ်ဆက်သည်။ တစ်ဆက်တည်းပင် နေရေးထိုင်ရေးကို စီစဉ်သည်။

“မစ္စတာရီဇော်အနေနဲ့ ကျွန်တော့်အိမ်မှာ နေလိုပါသလား၊ ဒါမှမဟုတ် ဆရာတော် အိုဘက်ချ်နဲ့အတူ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှာပဲ နေလိုပါသလား။ မစ္စတာရီဇော် ဆန္ဒရှိတဲ့နေရာမှာ နေခွင့်ပေးပါလို့ ဘုရင်ခံချုပ်က အမိန့်ပေးထားပါတယ်”

ဗိုလ်ကြီးကာနိုစရိ၏ ဆက်ဆံရေးမှာ သိမ်မွေ့ညက်ညောလှသည်။ သို့သော် ဆရာတော်အိုဘက်ချ်ကား တင်းမာသည်။ သူ့သဘောထားကို ပြတ်ပြတ်သားသား ပင် ပြောချသည်။

“ငါတို့ သာသနာ့မြေပေါ်မှာ တည်းမယ်ဆိုရင်တော့ ဘာသာရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကိုယ့်အပြစ်ကိုယ် ဝန်ခံရလိမ့်မဟေ့။ ပထမဆုံး ဘာသာရေး အမြင်တွေ မှားခဲ့ပါတယ်ဆိုတာ လူအများရှေ့မှာ ဝန်ချရမယ်။ နောက်ပြီး တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်တဲ့သူတွေကို ပြည်ပကနေ စော်ကားဖို့ ကြံစည်မိတာဟာ မှားယွင်းပါတယ်လို့ လူပုံအလယ်မှာ တင်ပြရမယ်။ အိုကာ... နောက်ဆုံး အပြစ်မျိုးနဲ့ ကျူးလွန်မိတာကို ခွင့်လွှတ်ဖို့ ရဟန်းတော်ရဲ့ရှေ့မှာ တောင်းပန်ပြီး အာပတ်ဖြေရမယ်။ နောင်ကိုလည်း စပိန်တိုင်းသားတစ်ယောက်အဖြစ် ကောင်း

[၆]

သေရွာတံခါးဝသို့ ခြေတစ်လှမ်း

ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခွင်လုံး ပိန်းပိတ်အောင် မှောင်လျက်ရှိသည်။ လေပြင်း မှန်တိုင်းက တဝှိုးဝှိုးတိုက်ခတ် ခြောက်လှန့်နေသည်။ စီးဘူးသင်္ဘောကလေးသည် လှိုင်းထဲ လေထဲတွင် လူးလိမ့်နေသည်။

ဒပွဲတန်သို့ ရောက်ပေပြီ။ ၁၈၉၂ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၇ ရက်။

သင်္ဘောပေါ်မှ လှေကလေးတစ်စီးကို ပင်လယ်ပြင်ပေါ်သို့ ချပေးလိုက်သည်။ လှေကလေးသည် လှိုင်းလုံးကြီးများအပေါ်ဝယ် ခုန်ပေါက်နေသည်။ ရီဇော်သည် လှေကလေးထဲသို့ရောက်အောင် မနည်းကြိုးစား ဆင်းရသည်။ နောက်တော့ လှေကလေးသည် ကမ်းခြေဆီသို့ တရွေ့ရွေ့ထွက်ခွာလာသည်။ လှိုင်းခေါင်းဖြူကြီးများအကြားဝယ် မော့တက်လာလိုက်၊ ခေါင်းလျှိုဆင်းသွားလိုက်နှင့်...။

အလင်းရောင်ဟူ၍ စီးဘူးသင်္ဘောပေါ်တွင် ထွန်းထားသော မီးရောင်သာ ရှိသည်။ သည်အလင်းရောင်ကလေးသည် လှေကလေး၏နောက်တွင် တဖြည်းဖြည်း ဝေး၍ ဝေး၍ကျန်ခဲ့သည်။ ရှေ့တူရုနှင့် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင်မူ ဘာဆိုဘာမျှ မမြင်ရ။ ပိန်းပိတ်အောင် မှောင်မည်းလျက်သာတည်း။ မှောင်မှောင်သာမိုက်ပါလို့ ပိန်းပိုက်ကာရွာ ဆိုသည့်စကားနယ် အရေးထဲ မိုးကရွာချလိုက်ပြန်သေးသည်။ ကံဆိုးမ သွားလေရာ မိုးက လိုက်လိုရွာနေလေသလား မသိ။

ကမ်းခြေနှင့် တဖြည်းဖြည်းနီးလာသည်။ ကျွန်းပေါ်ရှိ အုန်းပင်များက မှောင်ကြီးမည်းမည်းထဲမှ လက်ယပ် ခေါ်နေဘိသည်သို့...။ နာကြည်းစွာ ညည်းတွားနေသည်သို့...။

ကောင်းမွန်မှုနဲ့ နေထိုင်သွားပါ့မယ်လို့ ကတိပေးနိုင်မှ တို့သာသနာ့မြေကို နင်းခွင့် ပေးမယ်ပေ”

ဘုန်းတော်ကြီး အိုဘက်ချီကတော့ ရောက်ရောက်ချင်း ဆောက်နဲ့ထွင်း လိုက်ပေပြီ။ ရီဇော်က ဘုန်းတော်ကြီး၏ မျက်နှာကို စူးရှသောမျက်လုံးအစုံဖြင့် သေသေချာချာစိုက်ကြည့်နေရာမှ အချိုသာဆုံးလေသံဖြင့် ပြန်ပြောလိုက်သည်။

“ဗိုလ်ကြီးရဲ့အိမ်ဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အသင့်လျော်ဆုံးနေရာ ဖြစ်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်ခင်ဗျာ”

မှန်အိမ်မီးရောင် ဖျော့ဖျော့ကလေးနောက်မှလိုက်ရင်း ဒပွဲတန်မြို့ထဲသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ လမ်းကျဉ်းကလေး၏ ဝဲယာနှစ်ဖက်တွင် သစ်ပင်ကြီးများ ရှိသည်။ လမ်းဟုသာ ဆိုရသော်လည်း မြက်ပင်ရှည်ကြီးများ ဖုံးအုပ်နေသည်။ မြို့တစ်မြို့ လုံး သဘာဝ၏အော်မြည်သံများမှတစ်ပါး ဘာသံမျှမကြားကြရ။ အားလုံး အိပ်မောကျနေကြပေပြီ။

ထိုအချိန်တွင် နာမည်ကျော်စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ၊ တက်ကြွအောင်မြင် သော ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး၊ ဥရောပတက္ကသိုလ်များတွင် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခဲ့သူ၊ နိုင်ငံရေးအရ နယ်ချဲ့များ ကြောက်ဒုးတုန်ရသူဖြစ်သည့် လူငယ်တစ်ယောက်သည် နုပျိုလန်းဆန်းသော သူ့ဘဝကို နိဂုံးကမ္မတ် အဆုံးသတ် ရပ်နားရန် မြို့ကလေး ထဲသို့ တစ်လှမ်းချင်း လျှောက်လှမ်းလာခဲ့ရပြီတည်း။

နံနက်မိုးလင်းသောအခါ ရီဇော်သည် အိမ်ပြတင်းဝတွင်ရပ်၍ ပြင်ပကမ္ဘာကို ငေးမောကြည့်ရှုနေမိသည်။ ထိုအချိန်တွင် လူအုပ်ကြီးသည် အနီးရှိ ဘုရားရှိခိုး ကျောင်းထဲမှ အန်ထွက်လာသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့ လာရောက်ဝတ်ဖြည့်သူ များမှာ မြို့လုံးကျွတ်နိုးပါးပင်ဖြစ်၏။ ဘုရားဝတ်ပြုသူများသည် အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိ၏ အိမ်ပြတင်းတွင်ရပ်နေသော သနားကမား လူငယ်ကို မြင်တွေ့သွား ကြသည်။ ဒေါက်တာရီဇော်ဖြစ်ကြောင်း သိသွားကြသောအခါ အားလုံးပင် တအံ့တဩဖြစ်ကြရသည်။ နောက်ပြီး လေးစားကြည့်ညှိစိတ်များ ပေါက်ဖွား လာကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တစ်ခွင်လုံး ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလှသော ဒေါက်တာ ရီဇော်...။ မျိုးချစ်စိတ်ရှိသူတိုင်း ချဉ်းကပ်တွေ့ဆုံလိုသော ဒေါက်တာရီဇော်...။ ရောဂါဝေဒနာမျိုးစုံကို ပျောက်အောင်ကုသပေးနိုင်သော အံ့ဖွယ် ဒေါက်တာ ရီဇော်...။ ခုတော့ လုံးဝမထင်မှတ်ဘဲ သူတို့နေထိုင်ရာ ဒပွဲတန်မြို့ကလေးသို့ မထင်မရှား ရောက်ရှိနေချေပြီ။ ထိုအတွက် မြို့သူမြို့သားများကတော့ ကြိုဆိုမိကြ

သည်။ ဂုဏ်ယူမိကြသည်။

ဩဂုတ်လထဲတွင် ဒပွဲတန်သို့ ရဟန်းတော်စန့်ချေ ကြွလာသည်။ ရဟန်း တော် စန့်ချေသည် မနိလာမှ အထူးတာဝန်ဖြင့် ကြွရောက်လာခြင်းဖြစ်၏။ ရီဇော်သည် ငယ်စဉ် အတိန်ယိုကျောင်းသားဘဝတုန်းက ရဟန်းပျို စန့်ချေ၏ လက်မွန်မဆွ တပည့်ရင်းဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။ စန့်ချေသည် ရီဇော်ကို သံယောဇဉ်ကြီး လှသည်။ ရီဇော်ကလည်း ရဟန်းတော်စန့်ချေကို ခင်မင်သည်။ ရီဇော် ကလောင် ကိုင်စ ငယ်ဘဝတွင် စန့်ချေသည် စေတနာထက်သန်စွာဖြင့် ရီဇော်ကဗျာများကို ပြုပြင်ပျိုးထောင်ပေးခဲ့သည်။ အကြံဉာဏ်များပေးခဲ့သည်။ ယခုလည်း ကက် သလစ်ဘာသာတရားများကို ဆန့်ကျင်နေသော ရီဇော်၏ အတွေးအမြင်များကို ပြုပြင်တည့်မတ်ပေးရန် အထူးတာဝန်ဖြင့် ကြွလာခြင်းဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော်စန့်ချေက အချိန်မပြုန်း။ အန္တေဝါသီက တပည့်ကြီးနှင့် နေ့စဉ်တွေ့ဆုံသည်။ ဘာသာရေးအမြင်များကို ဆွေးနွေးသည်။ မိမိဖြစ်စေချင် သည့်အတိုင်း ပုံသွင်းနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ ဆရာတပည့် တာတစ်ပြန် ကျား တစ်ပြန်၊ ပလံပတင် ဆွေးနွေးကြ၊ ငြင်းခုံကြနှင့်...။ သည်အထဲ တစ်ခါတစ်ရံ ဗိုလ်ကြီးကာနီစရိုလည်း ပါဝင်ဆွေးနွေးသည်။ ဂျူကို ဆွေးနွေးပွဲများသည် အများ အားဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အကျိတ်အနယ်ရှိလှ ။

ဥရောပ၌ ခေတ်မီသိပ္ပံများကို ပတ်ပတ်နပ်နပ် လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သော ရီဇော်အတွေးအခေါ်များက လက်တွေ့ဆန်သည်။ ဒါဝင်၏ အတွေးအခေါ်သည် လူငယ်ပိုင်းကို ကောင်းစွာစည်းရုံးသိမ်းသွင်းထားနိုင်ပြီဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန်း တော်စန့်ချေသည် မှန်းချက်နှင့် နှမ်းထွက် မကိုက်တော့ချေ။

သို့သော် ရီဇော်သည် ဘာသာတရား၏ အခန်းကဏ္ဍကို လုံးဝ ပစ်ပယ် ထားသူမဟုတ်။ ဆန့်ကျင်သူ လည်းမဟုတ်။ ထာဝရဘုရားသခင်ကို ယုံကြည် သည်။ လက်ခံသည်။ သို့ဆိုလျှင် ‘ပျောက်ဆုံးနေသောသူခဘုံ’ စာအုပ်၌ ဘာသာ ရေးကို အဘယ်ကြောင့် စော်ကားပုတ်ခတ်ခဲ့ပါသနည်းဟု အမေးခံရသည်။

ရီဇော်က ပညာသားပါပါ ဖြေသည်။

“ကျွန်တော်တို့ကိန်ခိုက်ခဲ့တာဟာ ဘာသာ သာသနာကို မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ မမှန်မကန်မှုတွေနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဘာသာရေးခေါင်းမြီးခြုံထားတဲ့ အယူသည်းမှုတွေကိုသာ တိုက်ခိုက်ခဲ့တာပါ” မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သူ၏ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သူခဘုံ’ကို မည်သည်

ဘုန်းကြီးကမျှ မမေ့။ မည်သည့်ဘုန်းကြီးကမျှ ခွင့်မလွှတ်နိုင်။ အတွေးဟောင်းများကို တော်လှန်သော စာပေတိုင်း သည်အဖြစ်မျိုးကို အနည်းနှင့်အများကြုံရသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်တော့ပါချေ။ 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'မှာ အဓိကပစ်မှတ်အဖြစ် သတ်မှတ်ခံနေရသည်။ မိတ်ဆွေတစ်ဦးကပင်လျှင် အဆိုပါ ဝတ္ထုသည် ဘာသာရေးကို အနည်းနှင့်အများ ထိခိုက်စေသည်ဟု ဝေဖန်သည်။ ထိုအချက်ကို ရိုဇော်က မိတ်ဆွေကြီး ဘလူးမင်းထရစ်ထံ စာရေးရာ၌ ဤသို့ ရှင်းပြသည်။

"ကျွန်တော့်ခုံးပျံကို ဖရိုင်ယာတွေဆီ ချိန်လွှတ်လိုက်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဖရိုင်ယာတွေက ဘာသာတရားကို ကာခိုင်းအဖြစ်သာမကဘူး၊ တံတိုင်းကြီး တစ်ခုလို၊ အကာအကွယ်တစ်ခုလို၊ ခံကတုတ်တစ်ခုလို စသဖြင့် အမျိုးမျိုး အသုံးပြုနေခဲ့ကြတယ်။ ဒီတော့ လုပ်ကြံလိမ္မော်ထားပြီး အယူသီးမှုတွေ ပြည့်လျှံနေတဲ့ ဘာသာရေးအတုအယောင်တွေကိုတော့ ဖော်ထုတ်ရမှာပဲ။ ဒီဟန်ဆောင် ဘာသာရေးရဲ့ နောက်မှာ ပုန်းကွယ်နေသူတွေကိုလည်း ဖော်ထုတ်တိုက်ခိုက်ရမှာပဲ။

"တကယ်လို့ ထရိုဂျန်တွေက အသိနက္ကတ္တီဘုရားရုပ်တုကြီးကို ရှေ့တန်းတင် အကာအကွယ်ယူပြီး ဂရိတွေကို စစ်ခင်းလာမယ်ဆိုရင် ဂရိတွေအနေနဲ့ အသိနရုပ်တုကြီးကို ဖြိုခွင်းပစ်ကြမှာပဲလို့ ကျွန်တော် ယုံတယ်။

"မတော်မတရားမှုတွေကို ဘုရားသခင်ရဲ့ နာမတော်နဲ့ မကာကွယ်သင့်ဘူး။ ဘာသာရေးနဲ့ မဖုံးအုပ်သင့်ဘူး။ တကယ်လို့ ဖရိုင်ယာတွေသာ မြင့်မြတ်သော ဘုရားသခင်ရဲ့ နာမတော်ကိုသုံးပြီး အမြတ်မထုတ်ကြဘူးဆိုရင် သူတို့ ဒီလောက်အထိ အခြေအနေဆိုးသွားစရာ လမ်းမရှိပါဘူး။"

ဤသို့ မှန်ကန်သောယုံကြည်ချက်၊ ခိုင်မာသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် ရိုဇော်က ခုခံချေပခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး သူ့အတွေးအခေါ် ခံယူချက်များကို ခဝါချရန် အထူးတာဝန်ဖြင့် ရောက်ရှိလာသော ရဟန်းတော်စန်ချေ၏ ကြီးပမ်းမှုများသည် လောကီစာလုံးတခြား၊ စာတခြား ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ ဒပွိတန်တွင် ရှိနေခိုက် ဗိုလ်ကြီးကာနီစရီနှင့် ထိစပ်တူထိုးခဲ့ရာ ဒုတိယဆုပေါက်ခဲ့၏။ ၎င်းထိဆုငွေမှရသော ဝေစုဖြင့် ရိုဇော်သည် မြေတစ်နေရာဝယ်လိုက်သည်။ ဒပွိတန်မှ တစ်ကီလိုမီတာ (မိုင်ဝက်သာသာ) ဝေးသော 'တယ်လီဆေး' အရပ်တွင်ဖြစ်၏။

ဒပွိတန်တွင် ရိုဇော်သည် သူ၏ အထီးကျန်နေရက်များကို ကုန်လွန်အောင် ကြိုးစားနေရသည်။ တတ်စွမ်းသမျှ အာရုံပြောင်းနေရသည်။ သူ့ဘဝသည်

ခြောက်သွေ့ပြီးငွေဖွယ် နေ့ရက်များဖြင့်သာ ပြည်ပုံးကားချရဟော့မည်လောဟု တွေးတောစိတ်ဓာတ်ကျမိသည်။ အကျယ်ချုပ်ဘဝမှ ဘယ်သောအခါတွင် လွတ်မြောက်ပါမည်နည်း။ အချုပ်အနှောင်ကင်းမဲ့သော ကမ္ဘာသို့ ဘယ်သောအခါတွင်မှ ပြန်လည်ခြေချခွင့် ရပါတော့မည်နည်း။

ထိုကာလတွင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်မကြီး၌ အင်ဒရီဘွန်နီဖေရို ဦးဆောင်သော ကတ္တီပူနံ မြေအောက်အဖွဲ့သည် တဖြည်းဖြည်း ခိုင်မာလာသည်။ တဖြည်းဖြည်း အင်အားတောင့်တင်းလာသည်။ လျှို့ဝှက်လှအင်အားပေါင်း ထောင်ဂဏန်းအထိ တိုးတက်ပြန့်ပွားနေပြီ ဖြစ်သည်။

ဘွန်နီဖေရိုနှင့် ရိုဇော်၏အစ်မ နာဆစ်စာသည် အိမ်နီးချင်းများဖြစ်၏။ နာဆစ်စာမှတစ်ဆင့် ကတ္တီပူနံသတင်းများကို ရိုဇော်ထံ အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ကတ္တီပူနံခေါင်းဆောင်ပိုင်းသည် ရိုဇော် လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဟောင်ကောင်ရို ဘာဆာနှင့် ညှိနှိုင်းစီစဉ်နေကြသည်။ သို့သော် ရိုဇော်က မည်သို့မျှ စိတ်ဝင်စားမှု မပြခဲ့။ အားပေးအားမြှောက်မပြုခဲ့။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲရန် အချိန်စောသေးသည်။ လိုအပ်သော အခြေအနေအရပ်ရပ်သည် ရင့်မာသော အနေအထားသို့ မရောက်သေးဟု ယူဆထားသည်။ ထို့ကြောင့် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲဖို့ ကြိုးပမ်းခြင်းကို ဘဝင်မကြာဖြစ်မိသည်။

ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းရင်းသားများထဲတွင်မူ အုံကြွမှု ကဖြည်းဖြည်း တိုးတက် မြင့်မားနေသည်။ ပေါက်ကွဲလှနိုးပါး တင်းမာနေသည်။ ဖင်စစ် ဒေါက်တာရိုဇော် ဟူသော အမည်မှာ ၎င်းတို့အတွက် အားဆေးတစ်ရပ်ဖြစ်နေသည်။ ဒေါက်တာရိုဇော်၏ ဦးဆောင်မှုဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်ရလျှင် မိမိတို့ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်မည်ဟု ယုံကြည်နေကြသည်။

သို့ဖြင့် ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင်ပင် မသိခဲ့ရဘဲ ကတ္တီပူနံတော်လှန်ရေး အဖွဲ့ကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဒေါက်တာရိုဇော်ကို တည်တညွတ်တည်း ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်ကြတော့၏။

ဤကား ဒေါက်တာရိုဇော်ကို သေမင်းတံခါးဝသို့ တွန်းပို့လိုက်သည်နှင့် မခြားတော့ပါပေ။ ။

မည်သူတွေ မည်သို့ပင်ပြောင်းစေကာမူ ရီဇော်ကတော့ တစ်ကျွန်းစံဘဝမှ
မပြောင်း။ တစ်ကျွန်းစံဘဝမှ ပြောင်း၍မရသကဲ့သို့ပင် သူ့အတွေးအခေါ်များ
ကိုလည်း မည်သူကမျှ ပြောင်းလဲအောင် မပြုလုပ်နိုင်ကြ။ ဆရာတော်စန်ချေသည်
လက်မြောက်အစွဲပေးပြီး ရွှေ့ပြောင်းသွားရသည်။

ကျေရဟန်းချုပ်အသစ်ဖြစ်လာသူ ဟွမ်ရီကတ်က ဆရာတော်စန်ချေ
မအောင်မြင်ရခြင်းမှာ ဒပွဲတန်အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ ကာနီစရိုကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။
ကာနီစရိုသည် ရီဇော်နှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးပေါင်းလွန်းသည်။ မျက်နှာသာ ပေးလွန်း
သည်။ သို့အတွက်ကြောင့်သာ ရီဇော် ခေါင်းမာနေခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်
ကာနီစရိုကို ရွှေ့ပြောင်းပစ်သင့်သည်ဟု အဆိုပြုသည်။ ကာနီစရို၏နေရာတွင်
အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိသစ် 'ဟွမ်စစ်ဂျက်'ကို ခန့်အပ်လိုက်ပြန်သည်။

စစ်ဂျက်သည် ကာနီစရိုလို မဟုတ်။ ရီဇော်ကဲ့သို့သော အကျဉ်းသားတစ်ဦး
နှင့် ထမင်းလက်ဆုံစားရန် ဝန်လေးသည်လူစားဖြစ်၏။ သူတို့နှစ်ဦး ဆက်ဆံရေး
အခြေအနေ မကောင်းသဖြင့် ရီဇော်က စစ်ဂျက်၏အိမ်အနီးရှိ အိမ်တစ်အိမ်သို့
ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခွင့်ပြုရန် တင်ပြသည်။ စစ်ဂျက်က မယုံသကာစိတ်ဖြင့်
ငြင်းပယ်သည်။ သို့သော် ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ စစ်ဂျက်သည်
ရီဇော်ကို မခင်မင်ဘဲ မနေနိုင်တော့ချေ။ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော မိတ်ဆွေများ
ဖြစ်သွားကြသည်။

ရီဇော်သည် တယ်လီဆေးအရပ်တွင် ဝယ်ယူထားသော မြေကွက်၌ အိမ်
တစ်လုံး ဆောက်သည်။ ဒပွဲတန်မြို့သားများက ဝိုင်းဝန်းကျည်ကြသည်။ ဒပွဲတန်
မြို့သားများသည်လည်း ရီဇော်နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်နေကြပြီ ဖြစ်၏။

ယခုအခါ ရီဇော်၏မိခင် တီအိုဒိုရာလည်း မနီလာသို့ ပြန်ရောက်နေသည်။
ထိပေါက်ရာမှရရှိသော ဆုငွေများကို ခရီးစရိတ်အဖြစ် သုံးစွဲနိုင်ရန် တင်ပို့လိုက်နိုင်
သဖြင့် သူ့မိခင်ကြီးမှာ ထိုသို့ပြန်လာနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။ တီအိုဒိုရာသာ မဟုတ်
ရီဇော်အစ်မများနှင့် အစ်ကိုကြီး ပရာနိုတို့လည်း လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ရကြသည်။

၁၈၉၃ ခု၊ ဇူလိုင်လတွင် ရီဇော်သည် တယ်လီဆေးအိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့
နေထိုင်ခွင့်ရသည်။ ယင်းနေအိမ်သို့ သူ့အမေ၊ သူ့အစ်မများနှင့် သားသမီးများ
လာရောက်လည်ပတ်ခွင့်ရသည်။ သူ့အစ်မ နာဆစ်စာ လာရောက်လည်ပတ်စဉ်
တစ်ခေါက်တွင် သတင်းထူးတစ်ခုပါလာသည်။

“စိတ်မကောင်းတော့ ဖြစ်မနေနဲ့ မောင်လေးရေ၊ လီယိုနာကလေး တစ်

[၇]

အရှင်လတ်လတ် သေရခြင်း

ဖရိုင်းယာများ၏ အကြံအစည်တစ်ရပ် အထမြောက် အောင်မြင်သွားပြန်
ပေပြီ။

ဘုရင်ခံချုပ်ဒေပူဟိုကို သူတို့ မကျေနပ်။ အထူးသဖြင့် ရီဇော်ကို အရေးယူ
အပြစ်ပေးပုံမှာ ပျော့ညံ့လွန်းသည်။ လိုက်လျောလွန်းသည်။ ၎င်းတို့ဖြစ်စေချင်သလို
ဖြစ်မလာ။ ထို့ကြောင့် မက်ဒရစ်ရှိ ဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော်ကြီးမှတစ်ဆင့် ဒေပူဟို
အား ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံချုပ်အဖြစ်မှ ဖယ်ရှားရွှေ့ပြောင်းစေရန် ကြိုးစားကြသည်။
နောက်ဆုံး ၎င်းတို့အကြံ အောင်မြင်သွားခဲ့သည်။

ဖရိုင်းယာတို့ အပြုအငြင်ခံရသူမှန်သမျှ ဤသို့ ဇာတ်သိမ်းရလေ့ရှိသည်။
ဘုရင်ခံချုပ် တယ်ရဲရီးတုန်းကလည်း ဤသို့သောအဖြစ်မျိုးနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူးပြီ
မဟုတ်ပါလား။ ယခုလည်း ဒေပူဟိုကို ဖယ်ရှားပြီး သူ့နေရာတွင် 'ရေမွန်ဘလန်
ကို အဲရီနာ' ရောက်လာသည်။

အပြောင်းအလဲများသည် ဇယ်စက်သလို ဆက်သွားသည်။ ရီဇော်အား
ဒပွဲတန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ထားရန် ပထမဦးစွာ အကြံပြုခဲ့သော ကျေရဟန်းတော်ကြီး
ပါစတယ်လည်း လွင့်သွားပြန်သည်။ သူ့နေရာတွင် 'ဟွမ်ရီကတ်'က ဆက်ခံလိုက်
သည်။ ရီဇော်၏ အတွေးအခေါ် ပြောင်းလဲရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့သော ဆရာ
တော် စန်ချေလည်း အခြားတစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းခံရပြန်သည်။

ယောက်တော့ ဆုံးသွားရှာပြီကွယ်”

သည်သတင်းကိုကြားရသောအခါ ရီဇော် ငိုငိုသွားသည်။ မျက်နှာမှာ ဖြူဖပ်ဖြူရော်ဖြစ်သွားသည်။ ထိုနောက် မလှုပ်မယှက်။ အကြာကြီး ထိုင်ငေးနေသည်။ လီယိုနာ၏အိမ်ထောင်သက်တမ်းသည် တိုတောင်းလွန်းလေစွ။ နှစ်နှစ်မျှသာရှိသည်။ ထိုနေ့တစ်နေ့လုံး ရီဇော် စကားမပြောတော့။ ဖဲကြိုးကလေးဖြင့် စုချည်ထားသော လီယိုနာ၏ ဆံပင်ထုံးကလေးကို ကိုင်ကြည့်နေသည်။ နောက်တော့ သူ့အခန်းထဲတွင် တစ်နေ့လုံး အောင်းနေတော့၏။

တကယ်တော့ လီယိုနာအပေါ် သူ စိတ်မနာနိုင်သေးပါကလား။ လီယိုနာကို ချစ်ခဲ့သော မေတ္တာထုထည်သည် မလျော့ပါးသေးပါကလား။ အကယ်၍ လီယိုနာတစ်ယောက် အသည်းကွဲသည့်ဒဏ်ဖြင့် သေဆုံးရကြောင်းကိုသာ သိရပါလျှင် ရီဇော် မည်မျှအထိ ခံစားရချေမည်မသိ။

ထိုရက်များအတွင်း ရီဇော်ကိုကယ်တင်ရန် ကြံစည်ကြိုးပမ်းမှုများလည်း မပြတ်ရှိနေသည်။ ဟောင်ကောင်ရှိ မိတ်ဆွေကြီးဘာသာသည် ကတ္တီပူနံခေါင်းဆောင်များနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး သင်္ဘောတစ်စီးပင် ငှားခဲ့သည်။ အကယ်၍ ရီဇော်က အကျဉ်းစခန်းမှထွက်ပြေးရန် သဘောမတူခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ငြင်းဆန်နေခဲ့လျှင် အတင်းအကြပ် ဖမ်းဆီးလာရန်ပင် စီစဉ်ထားကြသည်။ သို့သော် အခြေအနေမပေးသဖြင့် အကြံအစည်များ အကောင်အထည်မပေါ်ခဲ့ချေ။

တော်လှန်ရေးဘက်တော်သားများက ရီဇော်ကို ကယ်တင်ဖို့ ကြိုးပမ်းနေသလို တစ်ဖက်မှ ဖရိုင်းယာဂိုဏ်းသားများကလည်း ရီဇော် ဖိစိန်ချုပ်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းနေကြသည်။ ၎င်းတို့က လူတစ်ယောက်ကို ငွေပေး ငှားရမ်းပြီး လုပ်ကြံရန် စေလွှတ်လိုက်သည်။ သို့သော် လူကဲခတ်ကောင်းသဖြင့် ရီဇော် အသက်ချမ်းသာရာရခဲ့သည်။ ယင်းအကြောင်းကို ရီဇော်က အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံစစ်ဂျက်အား အကြောင်းကြားသည်။ ထိုသူကို ဖမ်းမိစစ်ဆေးသောအခါ ၎င်းအား ဖရိုင်းယာဂိုဏ်းသားများက ငှားရမ်းခဲ့ကြောင်း၊ နောက်ပိုင်းပြဿနာများကို ၎င်းတို့က တာဝန်ယူမည်ဟု ပြောကြောင်းကို ဖော်ထုတ်အစစ်ခံသွားလေသည်။

ရီဇော်မှာ ရင်နာရပြန်သည်။ မိမိအား လွတ်လပ်သောကမ္ဘာနှင့် အဆက်အသွယ်ဖြတ်ပြီး တစ်ကျွန်းသို့ပို့ခဲ့ကြသည်။ မိမိမြတ်နိုးလှသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများလည်း နိဂုံးချုပ်ခဲ့ပြီ။ ဤမျှနှင့်ပင် သူတို့မရောင့်ရဲနိုင်ကြသေး။ ဝိညာဉ်ကို

ပင် နုတ်ယူရန် ကြိုးပမ်းနေကြပြန်ချေပြီတကား။

ရီဇော်ကတော့ ရောက်လေရာအရပ်တွင် အချည်းနှီးမနေတတ်သူပီပီတယ်လီဆေးတွင် ကျောင်းတစ်ကျောင်းဖွင့်သည်။ သူ့ကျောင်းသည် ခေတ်မီသည်၊ တိုးတက်သည်။ ထိုခေတ် ဖိလစ်ပိုင်တိုင်းပြည်အခြေအနေနှင့် ယှဉ်ကြည့်လျှင် ရီဇော်ကျောင်းမှ ပညာရပ်များသည် နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ခန့် ခေတ်ရှေ့ပြေးနေသည်။

“သူတို့ကို ယောက်ျားကောင်းပီသအောင် ပျိုးထောင်ပေးရမယ်”

ဤကား ရီဇော်၏ ရည်ရွယ်ချက်တည်း။ ယင်းရည်ရွယ်ချက် ပေါက်မြောက်အောင်မြင်စေရန် ခေတ်မီစိုက်ပျိုးရေးဘာသာရပ်ကို သင်ကြားပေးသည်။ မိမိကိုယ်မိမိ အားကိုးလိုစိတ်များပေါ်ပေါက်စေရန်နှင့် မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်စိတ်ချမှု ရှိစေရန် လက်တွေ့၊ ဓားခုတ်၊ ရေကူး၊ လှေလှော် စသည့် အတတ်ပညာများကို သင်ကြားပေးသည်။ ထို့ပြင် အခက်အခဲဖြတ်ကျော် ခရီးသွားခြင်းနှင့် အခြားလှုပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးကိုလည်း ပြုလုပ်လေ့ကျင့်စေသည်။ အရေး၊ အဖတ်၊ အတွက် (သင်္ချာ)နှင့်တကွ ဂဲဩမေတြီ၊ စပိန်ဘာသာနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာများကိုပါ မသင်မနေရ ဘာသာရပ်များအဖြစ် သင်ကြားပေးလေသည်။ ကျောင်းသားသစ်တစ်ယောက် လာအပ်လျှင် ၎င်း၏စိတ်ဓာတ်၊ သတ္တိ စသည်တို့ကို လက်တွေ့စမ်းသပ်ပြီးမှ ရွေးချယ်သည်။ စိတ်တိုင်းမကျလျှင် ကျောင်းသားသစ်ကို လုံးဝလက်မခံ။

ထိုသို့ တစ်ဖက်က စေတနာကျောင်းဖွင့်ထားရင်း တစ်ဖက်ကလည်း ဆေးကုသသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တောင်ပိုင်းရှိ ကျွန်းများမှ လူနာများသည် သူ့ဆီသို့ တဖွဖွလာရောက်ကုသကြသည်။

ဒပွိတန်နှင့် ပတ်သက်သော သာရေး၊ နာရေး၊ လူမှုရေးကိစ္စအဝဝတွင်လည်း ရီဇော်နှင့် ကင်းသည်ဟူ၍မရှိ။ ဒပွိတန်တွင် ပထမဦးဆုံး ကုန်ရောင်းသမဝါယမအသင်း တည်ထောင်ရေးကို စည်းရုံးဖွဲ့စည်းပေးသည်။ ခေတ်မီတိုးတက်သော စိုက်ပျိုးရေးကို လူအများ အာရုံစိုက်လာအောင် အကြံဉာဏ်များပေးသည်။ ဒေသခံတံငါသည်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ငါးဖမ်းပိုက်များ သုံးစွဲနိုင်အောင် တီထွင်ပေးသည်။ သိပ္ပံနည်းကျ ငါးဖမ်းနည်းစနစ်များကို သင်ကြားပေးသည်။

လူမှုရေးကိစ္စများကို မည်သို့ပင် မရပ်မနားပြုလုပ်နေသော်လည်း ‘အဖမ်းခံ’ဟူသောအသံသည် ခေါင်းထဲတွင်ခွဲနေသည်။ မလွတ်လပ်သော တစ်ကျွန်းစံဘဝဟူသော အသံက သူ့ကို များစွာစိတ်ဓာတ်ကျစေသည်။

၁၈၉၄ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၌ ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုယ် စာတင်လိုက်သည်။
 စာထဲတွင် မိမိအပေါ် စွပ်စွဲထားသည့် စွဲချက်ကို ခုခံချေပခွင့်မရဘဲ ဖမ်းဆီးခံရ
 သဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ဆုံးရှုံးရကြောင်း၊ အခြားတိုင်းသူပြည်သားများ
 နည်းတူ မိမိအမှုကို တရားရုံးတော်တွင် စစ်ဆေးစေလိုကြောင်း၊ အကယ်၍
 အပြစ်ရှိပါလျှင် ၎င်းအပြစ်ကို ခံယူရန် အသင့်ဖြစ်ပြီး အပြစ်မရှိပါကလည်း
 လွတ်ပေးစေလိုကြောင်း မေတ္တာရပ်ခံသည်။ သို့သော် ဘလန်ကိုက အရေးမယူ။
 အကြောင်းမှာ ကတ္တီပုန်၏ လှုပ်ရှားမှုများ အရှိန်ပြင်းနေပြီဖြစ်သောကြောင့်တည်း။
 ထိုအခါ အရှင်လတ်လတ်သေနေသော သူ့ဘဝမှာ နာကြည်းဖွယ်ကောင်းလာ
 တော့သည်။ ဆောက်တည်ရာမရသော ခံစားချက်များသည် သူ၏ နေ့စဉ်ဘဝ
 များကို လွှမ်းခြုံစိုးမိုးနေတော့၏။

သူငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝတွင် ယင်းသို့ ဆောက်တည်ရာမရ စိတ်ဓာတ်
 ကျခဲ့ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က 'ဆိဂ္ဂန်ဒါ ကက်တီဘက်' ဆိုသူကလေးကို ချစ်ကြိုက်မိခဲ့
 သည်။ ထိုနောက် မက်ဒရစ်တွင် ဒဲလ်ပီလာနှင့် နိုင်ငံရေးသဘောထားကွဲစဉ်က
 စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဖြစ်ဖူးသည်။ ထိုစဉ်ကလည်း 'နယ်လီဘုစတက်' ဆိုသူကလေး
 ကို မရမနေ ချစ်ရေးဆိုခဲ့သည်။

ယခုလည်း စိတ်ဓာတ်ရေးရာ အခြေအနေသည် ဆည်မရနိုင်လောက်သည့်
 အဆင့်အထိ ကျဆင်းနေပြီဖြစ်၏။ အမှန်တော့ ရီဇော်သည်လည်း လူထဲက
 လူသားတစ်ယောက်ပင် မဟုတ်ပါလား။ ရည်ရွယ်ချက်များ မျှော်မှန်းသလို
 ပေါက်မြောက်မလာသောအခါ စိတ်ဖြေရာ ရှာမိသည်။

သည်တစ်ခါတွေ့ရသူကလေးမှာ အသက် ၁၈ နှစ်သာ ရှိသေးသည်။
 အိုင်းရစ်အမျိုးသမီးဟုဆိုသည်။ လှသည်။ သူ့အလှမှာ တစ်ဖက်သားကို နိုးကြွ
 စေသော အလှမျိုး။ အကြည့်က ရဲသည်။ စွဲမက်ဖွယ်နှုတ်ခမ်းနှစ်လွှာက ရင်ခုန်
 စရာကောင်းသည်။ အညိုရောင် ဆံပင်ကောက်ကောက်ကလေးတွေကြောင့်
 တစ်ဖက်သားမှာ ပိုမိုစိတ်လှုပ်ရှားရသည်။ သူ့အမည်ကလေးက 'ဂျိုဇက်ဖင်း
 ဘရက်ကင်' ။

[၈]

အထီးကျန်ခဲ့ တစ်ကောင်ကြွက်

တစ်နေ့တွင် ရီဇော်နေထိုင်ရာ တယ်လီဆေးသို့ မျက်မမြင်အဘိုးကြီးတစ်ဦး
 ရောက်လာသည်။ အသက်ခြောက်ဆယ်ခန့်ရှိ အမေရိကန်လူမျိုးတစ်ဦး ဖြစ်၏။
 သူနှင့်အတူ အမျိုးသမီးနှစ်ယောက်လည်း ပါလာသည်။ တစ်ယောက်က အသက်
 ခပ်ကြီးကြီး၊ တစ်ယောက်က မိန်းမငယ်ကလေး။

အဘိုးကြီးသည် ဟောင်ကောင်တွင် စီးပွား ပြီး ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြောင်း
 ရွှေ့လာသော 'ဂျော့တော်ဖာ' ဆိုသူ ဖြစ်၏။ အသက်ကြီးကြီး အမျိုးသမီးမှာ
 'မင်ချူအယ်လာ အော်လက်' ဆိုသူဖြစ်ပြီး အတူပါလာသော အသက်အရွယ်
 နုနယ်သူကလေးမှာ အဘိုးကြီး၏သမီး 'ဂျိုဇက်ဖင်းဘရက်ကင်' ဖြစ်၏။

ဂျိုဇက်ဖင်းသည် ဂျော့တော်ဖာ၏သမီးရင်းမဟုတ်။ မွေးစားသမီး ဖြစ်
 သည်။ တော်ဖာသည် ငယ်စဉ်က အလွန် 'ပွေ' ခဲ့သဖြင့် အသက်အရွယ် အိုမင်း
 လာသေးအခါ မျက်စိကွယ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို
 ဆက်လုပ်ရန် မလွယ်တော့။ ငှားရမ်းထားသော တော်ဖာပိုင် အိမ်များမှာ လခမရ
 တော့။ ဟောင်ကောင်တွင် ပလိပ်ရောဂါကျရောက် ပြန့်ပွားနေသဖြင့် လူအများ
 ပြောင်းရွှေ့ထွက်ပြေးကြသည်။ ဟောင်ကောင်တွင် ဆက်နေလျှင် သားအဖ
 သုံးယောက်စလုံး ငတ်သေကိန်းကြုံနေသည်။ ထို့ကြောင့် တော်ဖာသည် အိမ်များ
 ကို ရသည့်ဈေးဖြင့်ရောင်းပြီး ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုမှ
 တစ်ဆင့် တော်ဖာ၏ မျက်စိရောဂါကို ကုသရန် မင်ချူအယ်လာအော်လက်၏

အကူအညီဖြင့် ဒေါက်တာရီဇော် ရှိရာသို့ လာခဲ့သည်။ မင်ချူအယ်လာကာ ဖရိုင်ယာရဟန်းတစ်ပါး၏ တိတ်တိတ်ပုန်းမယားတည်း။

ဤသို့ဖြင့် ဂျီဇော်ဖင်းနှင့် ရီဇော် ဆုံတွေ့ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ရီဇော်၏ အချစ်ဇာတ်လမ်း စပြန်သည်။

ရီဇော်၏ မေတ္တာစကားကို ကြားရသောအခါ ဂျီဇော်ဖင်းမှာ မယုံနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ မည်သို့ တုံ့ပြန်ဖြေကြားရမည်ကို မသိနိုင်လောက်အောင်လည်း ဝမ်းသာကြည်နူးခဲ့ရသည်။ သူ့ဘဝသည် ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့သည်။ ကူကယ်မည်သူ ကင်းဝေးခဲ့သည်။ မည်မျှအထိ ဘဝလုံခြုံမှု ကင်းမဲ့သနည်းဆိုသော် မွေးစားဖခင် တော်ဖာကိုယ်တိုင်က သူ့ကို ပြန်လည်မြှူဆွယ်ရည်မှန်းသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။

စင်စစ် ဂျီဇော်ဖင်းနှင့် ရီဇော်မိဘသိုင်းအပိုင်းမှာ အဆင့်အတန်း ကွာခြားသည်။ ရီဇော်ကတော့ ဂရုမစိုက်။ သို့သော် သူ့မိဘနှင့် ဆွေမျိုးသားချင်းများက ဂျီဇော်ဖင်းကို သဘောမကျ၊ သဘောမတူ၊ ရီဇော်အစ်မ မာရီယာကဆိုလျှင် ဂျီဇော်ဖင်းသည် ဖရိုင်ယာများ၏သူလျှိုဟု သမုတ်သည်။ ရီဇော်ကို ဒုက္ခပေးရန် ရောက်လာသူဟု ယိုးစွပ်သည်။

အစ်မဖြစ်သူ ယိုးစွပ်ရလောက်အောင်လည်း အထောက်အထားတွေက ရှိသည်။ ဂျီဇော်ဖင်းသည် မင်ချူအယ်လာ၏ အပေါင်းအသင်းဖြစ်သည်။ မင်ချူအယ်လာကား ဖရိုင်ယာရဟန်းတစ်ပါး၏ ခြေတော်တင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် ဂျီဇော်ဖင်းကို သူလျှိုလုပ်ရန် တာဝန်ပေးခိုင်းစေသည်။ သူလျှိုလုပ်ရသည့်အတွက် ငွေကြေးတစ်ပြားတစ်ချပ်မျှမရ။ သို့သော် ဂျီဇော်ဖင်း ကြောက်နေရသည့် အချက်တစ်ချက်ရှိသည်။ ယင်းကား သူ့ဘဝနောက်ကြောင်းကို ဇာတ်မြှုပ်ထားလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သူ့ကိုယ်သူ အိုင်းရစ်လူမျိုးဟု ပြောထားသည်။ သို့ရာတွင် သူ့အကြောင်း ဇာစ်မြစ်ကို ဟောင်ကောင်ရှိ ရဟန်းများက သိသည်။ ၎င်းတို့မှ တစ်ဆင့် ဖိလစ်ပိုင်ရှိ ရဟန်းများက သိရှိသွားသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့အဖြစ်မှန်များ ပေါ်မသွားစေရန် ဖရိုင်ယာတို့ခိုင်းသမျှကို တာဝန်ယူလုပ်ပေးနေခြင်းဖြစ်၏။

သို့တိုင် ဂျီဇော်ဖင်းသည် ရီဇော်ကို တကယ်အားကိုး၊ တကယ်ချစ်မိနေချေပြီ။ ဟန်ဆောင်မှုကင်းသူလေးမို့ ချစ်အိပ်မက်များကို မြင်မက်နေမိချေပြီ။ သည်ကြားထဲ အဘိုးကြီးတော်ဖာက ဒုက္ခပေးလာသည်။ ရီဇော်နှင့် ဂျီဇော်ဖင်း မခွဲခွာလျှင် သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်။ အမှန်တကယ်လည်း

သတ်သေရန် ပြင်ဆင်သည်။

ဂျီဇော်ဖင်းမှာ ချစ်သူနှင့် ကျေးဇူးရှင်အကြား ဗျာများရတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူငယ်မခမျာ ကျေးဇူးရှင်စိတ်ချမ်းသာရေးအတွက် အသည်းစွာဖြင့်ပင် လိုက်လျောရရှာသည်။ သူ့ဘဝသည် လဲဝါပွင့်လို လွင့်မျောရပြန်ချေဦးတော့မည်။

“ဒီတော့ ကျွန်မတို့ ဒီမှာနေလို့တော့မဖြစ်ဘူး၊ ဟောင်ကောင်ကိုပဲ ပြန်ကြစို့”

ဇောခါနီး ဒုက္ခိတကြီးကိုငဲ့ညှာပြီး သူ့ဘက်က ပျက်ကွက်ရသည့်အတွက် ရီဇော်ကိုလည်း တောင်းပန်သည်။ ရီဇော်ကတော့ ဘာမျှပြန်မပြောနိုင်။ အထီးကျန်ရီဇော်သည် နောက်ဆုံးတွင် အထီးကျန်ဘဝသို့ပင် ပြန်ရောက်ရပေဦးမည်။

“ဒါပေမဲ့ ဒါဟာ လမ်းဆုံးမဟုတ်သေးပါဘူးကွယ်။ အခြေအနေကောင်းလို့ ပြန်လာနိုင်မယ်ဆိုရင် အမြန်ဆုံးပြန်ပြေးခဲ့ပါ့မယ်၊ စိတ်ချပါ”

နဂိုက စိတ်ဓာတ်အခြေအနေ ပျက်ယွင်းနေသော ရီဇော်မှာ ချစ်သူနှင့် ခွဲခွာရပြန်သဖြင့် ပိုမိုနာကြည်းခံစားနေရသည်။ နောက်ဆုံး အကြံကုန် ဂဠုန်ဆားချက်သည့်သဘောဖြင့် ကျန်းမာရေးကို အကြောင်းပြပြီး သူ့အား စပိန်ပြည်သို့ ထွက်သွားခွင့်ပြုပါရန် ဘုရင်ခံချုပ်ဘလန်ကိုထံ စာရေး မေတ္တာရပ်ခံလိုက်သည်။ ဘလန်ကိုသည် ယခင်တစ်ခါက သူ့အား စပိန်သို့ ဘေးလိုလျှင် သွားခွင့်ပြုမည်ဟု ပြောခဲ့ဖူးသည်။ ထိုအချိန်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ မိတ်ဆွေ ဘန်စရီသည် အုပ်ချုပ်ရေး အရာရှိအဖြစ် ဒပွဲတန်သို့ ပြန်ရောက်လာသည်။

ဘလန်ကိုထံ စာရေးပြီး ရက်အနည်းငယ်မျှကြာသောအခါ ဂျီဇော်ဖင်းသည် တစ်ကောင်ကြွက်ဘဝဖြင့် ပြန်ရောက်လာသည်။ ထိုအတွင်း တော်ဖာသည် ဟောင်ကောင်သို့ တစ်ကိုယ်တည်းပြန်သွားလေသည်။

“ကဲ... တို့တစ်တွေ အချိန်ဆွဲမနေဘဲ မြန်မြန်လက်ထပ်လိုက်ကြမှ အေးမှာ ပဲကွယ်”

သည်တစ်ကြိမ်တော့ရီဇော်အလွတ်မခံတော့၊ လက်ထပ်ရန်စီစဉ်သည်။ သူတို့နှစ်ဦးကို ဘာသာရေးထုံးတမ်းစဉ်လာအရ လက်ထပ်ခွင့် ပြုပါရန် ဒေသဆိုင်ရာ ဘုန်းတော်ကြီးထံ လျှောက်ထား

ချစ်ရူးရဲမကလေး ဂျီဇော်ဖင်း

သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးက လက်မခံ။ ဖိလစ်ပိုင်တွင်ကျင့်သုံးထုတ်ပြန်ထားသော လွတ်လပ်စွာလက်ထပ်ခွင့် ဥပဒေကို လျစ်လျူပြုထားသည်။ နောက်ဆုံး၌ ရိုဇော် နှင့် ဂျိုဇက်ဖင်းသည် နှစ်ဦးသဘောတူ တစ်အိုးတစ်အိမ်ထူထောင်လိုက်ကြသည်။

ကက်သလစ်ဘုန်းကြီးများမှာမူ အံတကြိတ်ကြိတ် တက်တခေါက်ခေါက် ဖြစ်ရသည်။ ရိုဇော်၏ အပြုအမူကို လုံးဝအခဲမကြေ။ ထို့ကြောင့် ရိုဇော်တို့မောင်နှံ ကို တရားပွဲများတွင် အတိအလင်း ရှုတ်ချသည်။

ဒပွဲတန်မြို့သူမြို့သားများအနေဖြင့် ရိုဇော်စာသင်ကျောင်းသို့ ၎င်းတို့၏ သားများကို ပညာသင်မလွတ်ရန် တားမြစ်ပိတ်ပင်သည်။ မြို့ခံလူထုကမလိုက်နာ။ ထိုအခါ တယ်လီဆေးသို့ ပညာသင်ပို့ထားသော ကျောင်းသားမိဘအိမ်များသို့ တစ်အိမ်ဝင်တစ်အိမ်ထွက် လိုက်လံဆွေးနွေးသည်။ ဗြိမ်းခြောက်သည်။ အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ကျောင်းမနုတ်လျှင် ဘုရားကျောင်းတော်က ၎င်းတို့အား မဆက်ဆံတော့ဟု ခြောက်လှန့်သည်။ သို့သော် မြို့ရွာလူထုက သန့်ရှင်းချထား သည်။ ၎င်းတို့သားများ၏ ပညာရေးကို အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေရ။

များမကြာမီ ဂျိုဇက်ဖင်းတွင် ကိုယ်ဝန်ရှိလာသည်။ သို့သော် နေ့မစေ့ လမစေ့ မွေးဖွားခဲ့သဖြင့် ကလေးအဖတ်မတင်ခဲ့ချေ။ ဂျိုဇက်ဖင်းသည် ဘဝ၏ အထုအထောင်းဒဏ်ကို အလူးအလဲခံခဲ့ရသူကလေး ဖြစ်၏။ လေမှာလွင့်သော ရော်ရွက်လို သူ့ဘဝသည် မတည်ငြိမ်သေး။ သူ့ခမျာ ရိုဇော်ကိုချစ်သည်။ တာဝန်ကျေအောင် ကြိုးစားသည်။ သို့သော် ရိုဇော်ကို နားမလည်။ နားလည် အောင်ကြိုးစားရမှန်းလည်း မသိ။ ရိုဇော်၏ နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်များကို သဘောမပေါက်ရှာ။ သူသိသည်မှာ တစ်ခုသာရှိ၏။ ရိုဇော်ကိုချစ်ဖို့...။ သူ ဂရုထားသည်မှာ တစ်ခုသာရှိသည်။ ရိုဇော်ကို ပြုစုဖို့...။

လေမှာလွင့်ဖူးရှာသော ရော်ရွက်ကလေး၏ မေတ္တာတရားကား လှပလေစွ။ သန့်ရှင်းလေစွ။ ။

လင်းအရုဏ်ဦး

“ကျွန်တို့တိုင်းပြည်ပေါ်မှာ နေဝန်းနီထွက်ပြုလာတာ မမြင် ရမီ ကျုပ် သေခဲ့ရတယ်။ အရုဏ်ဦးကို တွေ့မြင်ကြရမယ့် ခင်ဗျား တို့က နေဝန်းနီကို ကြိုဆိုကြပါ။ နောက်ပြီး အကာလ ညအမှောင် မှာ ကျဆုံးခဲ့ရတဲ့ ရဲဘော်တွေကို မမေ့ကြပါနဲ့။”

ဒေါက်တာရိုဇော်

တယ်လီဆေးရှိ ကျောင်းနှင့် ဆေးရုံကို ထပ်မံချဲ့ထွင်သည်။ အိမ်အနီးရှိ တောင်ကုန်းကလေးပေါ်၌ သီးသန့်တဲကလေးတစ်လုံး ထိုးသည်။ သည်တဲကလေးတွင် လွတ်လပ်စွာ အနားယူနိုင်မည်။ စာရေးစာဖတ်နိုင်မည်။

သို့ရာတွင် တောင်ပုံရိပ်ခတ် ပျံသန်းခြင်းမပြုနိုင်သည့် လှောင်ချိုင့်စံ ငှက်ငယ်ကဲ့သို့သော မိမိ၏ဘဝကို ကျိတ်မနိုင်ခဲမရ ဖြစ်နေမိသည်။ တစ်နေ့တာ၏ အချိန်တော်တော်များများကို ငေးရင်းမောရင်း တွေးရင်းတောရင်းဖြင့် ကုန်လွန်စေ၏။ အငေးအမော အတွေးအတောနှင့် အဆွေးသဘောတွေ လွမ်းလာသော အခါ စကားများများမပြောမိ။ မည်သူ့ကိုမျှလည်း ဂရုတစိုက်မရှိတော့။

သည်အချက်ကို ဂရုထားမိသော ဂျီဇော်ဖင်းသည် ခင်ပွန်းသည်ကို တတ်စွမ်းသမျှ ပြုစုသည်။ ယုယသည်။ ရီဇော်၏မိသားစုထဲတွင် အစ်မကြီး နာဆစ်စာသည် ရီဇော်၏ အတွင်းသဘောကို ကောင်းကောင်းသဘောပေါက် စာနာတတ်သူဖြစ်၏။ မောင်ကလေးကို အချစ်ဆုံးလည်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နာဆစ်စာကိုယ်တိုင် တယ်လီဆေးသို့ လာရောက်နေထိုင်သည်။ အားပေးသည်။ ကုန်ခန်းချုပ်ငြိမ်းလှဖြစ်နေသော ရီဇော်၏စွမ်းအင်များ ပြန်လည်ထွန်းသစ်လာအောင် အစွမ်းကုန်အားဖြည့်ပေးသည်။

တယ်လီဆေးသို့ လစဉ်မှန်မှန် ရောက်လာသော သတင်းများထဲတွင် စိတ်ဓာတ်တက်ကြွဖွယ်ဟူ၍ တစ်ခုမျှမပါ။ အမင်္ဂလာသတင်းများသာ ပြည့်လှမ်းနေသည်။ ရီဇော်နှင့် ကျောင်းနေဘက်သူငယ်ချင်းများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်မိတ်ဆွေများ တဖြုတ်ဖြုတ်ကြွေကြွေသည်။ သေကြသည်။ ရီဇော်စိတ်ဓာတ်သည်လည်း လုံးဝပျက်ပြားနေချေပြီ။ အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းများနည်းတူ မိမိ၏သေနေသည်လည်း မဝေးတော့ဟု တွက်ဆနေမိသည်။

၁၈၉၆ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့တွင် ရီဇော်ဆေးခန်းသို့ မျက်မမြင်တစ်ဦး ရောက်လာသည်။ သူ့ကို ကလေးတစ်ယောက်က လမ်းပြခေါ်ဆောင်လာပြီး အခြားလူတစ်ယောက်က အဖော်လိုက်လာသည်။ လူနာကို စစ်ဆေးပြီးသောအခါ အဖော်ပါလာသူက ရီဇော်ကို အသာလက်တို့ခေါ်သည်။

“ကျွန်တော် ဒေါက်တာကို စကားနည်းနည်းပြောချင်လို့ပါ။”

ရီဇော်ကို အိမ်ရှေ့ရှိ ထိပ်ပေါက်ပင်ကြီးအောက်သို့ ခေါ်သွားသည်။ သူတို့နှစ်ဦး ပြောစကားကို မည်သူမျှမကြားနိုင်လောက်အောင် စိတ်ချရမှ ထိုလူက စကားစပြောသည်။

[၁]

ဈာပနတေးနှင့် ထာဝရအဝေးခွာမည့်သူ

၁၈၉၅ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကျူးဘားတော်လှန်ရေး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အသားဝါရောဂါကပ်ပါ ကျရောက် ပြန့်ပွားခဲ့သည်။ စပိန်အစိုးရမှာ အုပ်မနိုင် ထိန်းမရဖြစ်နေသည်။ ကျူးဘားတစ်ပြည်လုံး ကူးစက်ပြန့်ပွားနေသည့်ရောဂါဆိုးကို တိုက်ဖျက်နိုင်ရေးအတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ ဆရာဝန်များ လာရောက်ကူညီကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံနေရသည်။ အသက်လေးဆယ့်ငါးနှစ်အောက် ဆရာဝန်များအနေဖြင့် စစ်တပ်နှင့်အတူ တာဝန်ထမ်းဆောင်လိုပါလျှင် စာရင်းပေးသွင်းကြပါရန် တောင်းပန်ရသည်။

ရီဇော်သည် မိတ်ဆွေဟောင်းကြီးဘလူးမင်းထရစ်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုယ် လျှောက်လွှာတင်လိုက်သည်။

ကျူးဘားသို့သွားခွင့်ရလျှင် အနည်းဆုံး ဒပွဲတန်မှာထက်တော့ လွတ်လပ်မည်။ တိုင်းပြည်တာဝန်များကို မထမ်းဆောင်ရတော့သည့်တိုင် ဘဝတက်လမ်းကိုမူ ရှာနိုင်ဦးမည်ဟု ရီဇော်ယူဆသည်။ သို့သော် သူ့လျှောက်လွှာနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှ အကြောင်းမပြန်။ ခွင့်မပြုသည့်သဘောပင်ဖြစ်မည်ဟု မှတ်ယူရတော့၏။ သည်တော့ သူ့ဘဝသည်လည်း မည်သို့မျှလွတ်မြောက်ရန်လမ်းမမြင်တော့။ တစ်ကျွန်းစံဘဝဖြင့်သာ ဘဝဓာတ်လမ်း တစ်ခန်းရပ်ရပေတော့မည်။ ထို့ကြောင့်

“ကျွန်တော် ‘ဒေါက်တာပီယို ဗယ်လင်ဒွဲလား’ပါ။ ကတ္တီပူနံအဖွဲ့ဝင် တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ အာဒရီဗွန်နီဖေရိုရဲ့ အထူးစေလွှတ်ချက်အရ ဒေါက်တာ ရီဇော်နဲ့ ဆွေးနွေးဖို့လာခဲ့ပါတယ်”

ရီဇော်က ဘာမျှပြန်မပြော။ ဧည့်သည်ဆက်ပြောမည့်စကားကိုသာ စူးစိုက် နားထောင်နေသည်။

“ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကြီး ပေါက်ကွဲဖို့ ကတော့ သိပ်နီးစပ်နေပြီ။ ဒီလိုတော်လှန်ကြရင် စပိန်အာဏာပိုင်တွေကတော့ ဒေါက်တာရီဇော် ပါဝင်ပတ်သက်နေလိမ့်မယ်လို့ တစ်ထစ်ချ ယူဆကြလိမ့်မယ်။ ဒီလိုယူဆကြရင် ဒေါက်တာရီဇော်ရဲ့ အသက်အန္တရာယ်အတွက် စိတ်မချရဘူး။ ဒါကြောင့် အချိန်မနှောင့်မီ ဒီကျွန်းပေါ်က လွတ်မြောက်ရေးကို ကြိုးစားဖို့ ဆရာကြီးဘွန်နီဖေရိုက တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။ နောက်ပြီး တော်လှန်ရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဒေါက်တာရီဇော်ရဲ့ အကြံဉာဏ်များနဲ့ သဘောထားကိုလည်း ချီးမြှင့်ပါ ဆိုတဲ့အကြောင်း မှာလိုက်ပါတယ်”

ခုမှပင် ကတ္တီပူနံအဖွဲ့ကြီး၏ အကြံအစဉ်၊ အစီအစဉ်များကို ဂယဇကသီရ တော့သည်။ ဒေါက်တာဗယ်လင်ဒွဲလားက ကတ္တီပူနံ၏ ဆောင်ရွက်နေဆဲလုပ်ငန်း များနှင့် နောက်အစီအစဉ်များကို အသေးစိတ်တင်ပြသည်။ ဒေါက်တာရီဇော် သဘောထားကိုလည်း တောင်းခံသည်။

“ကျွန်တော့်အမြင်ကိုပြောရရင် ခင်ဗျာတို့ရဲ့ အစီအစဉ်တွေမှာ ချွတ်ယွင်း ချက်ကြီးတွေ ရှိနေတယ်”

ဒေါက်တာဗယ်လင်ဒွဲလားက သူတို့ချစ်မြတ်နိုး အထင်ကြီးသော နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာရီဇော်၏စကားများကို စူးစိုက်နားထောင်နေသည်။

“ကတ္တီပူနံမှာ ငွေကြေးမပူလုံဘူး၊ လက်နက်မလုံလောက်ဘူး၊ ခဲယမ်း မီးကျောက် မဖြည့်တင်းနိုင်ဘူး။ ခင်ဗျားတို့က စပိန်လက်နက်တိုက်တွေကို စီးနင်းတိုက်ခိုက်ပြီး လက်နက်ရှာမယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒါက မရေရာမသေချာတဲ့ ကိစ္စ။ နောက်ပြီး ဒီအစီအစဉ် မအောင်မြင်ရင် နောက်ထပ်ဘယ်လိုလုပ်မယ်ဆိုတဲ့ အရန်အစီအစဉ်တွေလည်း ရေးဆွဲထားဘူး။ ကျွန်တော့်ယုံကြည်ချက်ကတော့ ဖိလစ်ပိုင်မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ဖို့ စောလွန်းနေသေးတယ်။ အချိန်အခါ စောင့်သင့်သေးတယ်”

“ဟုတ်ပါတယ် ဒေါက်တာရီဇော်။ ဒါပေမဲ့ ကတ္တီပူနံအဖွဲ့ကြီးမှာ တဖြည်း

ပြည်း လူအင်အား သိပ်တောင့်တင်းလာတယ်။ အဖွဲ့ဝင်တွေ များလာတဲ့အတွက် အဖွဲ့ကြီးကို သိပ်သိပ်သည်းသည်းနဲ့ လျှို့ဝှက်ထားဖို့ မလွယ်တော့ဘူး။ ဒါတွင် မကဘူး။ နာကြည်းဒေါသထွက်နေတဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ဆန္ဒက သိပ်ပြင်းထန်နေ တယ်။ ချက်ချင်း တော်လှန်ချင်နေကြပြီ”

ရီဇော်က ခေါင်းကို ဖြည်းညင်းစွာ ခါယမ်းလိုက်မိသည်။

“အဲဒါဟာ တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် အောင်မြင်ရေးအတွက် သိပ်အရေး ကြီးတဲ့ အဓိကဥပဒေသကို မလိုက်နာနိုင်တာပဲ။ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အနေနဲ့ ဘယ်နေ့၊ ဘယ်ရက်၊ ဘယ်အချိန်ကျမှ တော်လှန်ရေး စရမယ်ဟေ့လို့ သူ့ရဲဘော်တွေကို တိတိကျကျ ထိန်းကွပ်ညွှန်ကြားနိုင်လောက် အောင် ဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားမှသာ အဲဒီတော်လှန်ရေး အောင်မြင်နိုင်မယ်”

ဗယ်လင်ဒွဲလားသည် ခေါင်းတညိတ်ညိတ်ဖြင့် နားထောင်နေသည်။ သူတို့ ကြိုတင်မမြင်ခဲ့သော ဟာကွက် ပျော့ကွက်များကို ဒေါက်တာရီဇော်က သိမြင် ထားပြီးပေပြီ။

“တော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲဖို့ ပြည်သူလူထုကို စည်းရုံးတော့မယ်ဆိုရင် အများစုဖြစ်တဲ့ ပညာမဲ့ ကျောမွဲလူတန်းစားတွေနဲ့တင် မလုံလောက်ဘူး။ တိုးတက် တဲ့ တိုင်းရင်းသားစနစ်တွေနဲ့ ပညာတတ်လူတန်း တွေလည်း ပါဝင်ရမယ်။ ဒါမှ မလွဲမရှောင်သာ လိုအပ်လာမယ့် ဘဏ္ဍာရေး ကိုအဲဒီတွေကို ဖြေရှင်း နိုင်မယ်။ စည်းရုံးရေးနဲ့ နည်းပရိယာယ်ပိုင်းကို ပညာတတ်တွေက ဦးဆောင် ရမယ်။ ကတ္တီပူနံရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေထဲမှာ ဒီအချက်တွေ မပြည့်စုံသေးဘူး”

ရီဇော်က တော်လှန်ရေးတစ်ရပ်ကို ဆင်နွှဲရာတွင် လိုအပ်မည့်အချက်များ ကို ကြိုတင်လေ့လာ စူးစမ်းထားသူပီပီ တစ်ချက်ပြီးတစ်ချက် ရှင်းပြသည်။

“အခုဆိုရင် စပိန်လက်နက်တိုက်မှာ အမှုထမ်းနေတဲ့ ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ် တွေက သေနတ်တွေကို တစ်စစီဖြုတ်ပြီး တစ်လက်ချင်း နှိုးထုတ်ပေးတယ်။ ဒီလိုရတဲ့လက်နက်လောက်နဲ့ စပိန်စစ်တပ်ကို သွားတိုက်ရင် မိုက်ရူးရဲကျရာ ရောက်နေမှာပေါ့”

“ဒီတော့ ဒေါက်တာရီဇော်ရဲ့ သဘောထားက ဘယ်လိုရှိပါသလဲဆိုတာ သိပါရစေ”

“ကျွန်တော့်သဘောထားကတော့ ပြည်ပက လက်နက်အထောက်အပံ့ကို လျှို့ဝှက်ယူရမယ်။ ကိုယ့်မြေပေါ်မှာ စနစ်တကျလေ့ကျင့်ထားတဲ့ စစ်တပ်နဲ့

စစ်ဗိုလ်တွေ ရှိရမယ်။ ဒီလိုမှမရှိသေးရင်တော့ တော်လှန်ရေးကို လုံးဝမစသင့် သေးဘူး။ ကိုယ့်ဘက်က ပြည်ပြည်စုံစုံဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ရဦးမယ်။ ဒီအချက်တွေ မပြည့်စုံဘဲ တော်လှန်ရေးစရင်တော့ ကိုယ့်သေတွင်း ကိုယ်တူးကြတာနဲ့ အတူတူ နေမှာပဲ”

ဒေါက်တာရီဇော်၏ဝေဖန်ချက်က ပြင်းထန်သည်။ ထောက်ပြချက်များက တိကျသည်။

“အချိန်မကျမီ ပေါက်ကွဲတဲ့တော်လှန်ရေးဟာ လမစေ့မိမွေးတဲ့ကလေးလို အသေကလေးမွေးမှာပဲ”

သို့သော် ဗယ်လင်စွဲလားက ပေါက်ကွဲမည့်အခြေအနေကို ထိန်းချုပ်၍ ရတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာရီဇော် တတ်စွမ်းသမျှ ကူညီစေ လိုကြောင်း မေတ္တာရပ်ခံသည်။ ရီဇော်က မလွဲသာသည့်အဆုံး ဘွန်နီဖေရှီတို့ အနေဖြင့် သူ့ရဲဘော် ဟွမ်လျူနာကို ဆက်သွယ် အကူအညီတောင်းနိုင်ကြောင်း သာ ပြောပြ အကြံပေးနိုင်လေသည်။

ရီဇော်သည် ဘွန်နီဖေရှီတို့အရေးကိုတွေးပြီး ရတက်မအေး။ တိုင်းရင်း သား မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ အချည်းနှီး သေကြေကြရမည့်အရေးကို တွေးပြီး ပူပန်မိ သည်။ သို့သော် စိတ်ပူရိုက်လွှဲပြီး သူ့တွင် ဘာမျှတတ်နိုင်သည့် အနေအထား မရှိ။

ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုထံမှ စာတစ်စောင် မမျှော်လင့်ဘဲ ရသည်။ စာမှာ ဒေါက်တာရီဇော်အား ကျူးဘားသို့ သွားရောက် အမှုထမ်းဆောင်ခွင့်ပြုကြောင်း ပြန်ကြားစာဖြစ်သည်။ လုံးဝမမျှော်လင့်တော့ သည့်ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်မြောက်လာပြန်ချေပြီ။ ခုမှတော့ ရီဇော် ဝမ်းမသာတော့။ ကျေးဇူးလည်း မတင်တော့။ လည်တဆန့်ဆန့် မျှော်ခဲ့ရသော အချိန်တွေသည် ကြာမြင့်စွာကပင် ကုန်လွန်ခဲ့ပေပြီ။ စိတ်လျှော့လက်လျှော့ မျှော်လင့်ချက်စွန့်ခဲ့သော အချိန်တွေသည်လည်း ကြာညောင်းခဲ့ပေပြီ။

ထမင်းပွဲတွင် တစ်ချိန်လုံး တောင့်တစောင့်မျှော်နေသော ဟင်းများကို နောက်ဆုံး အချိန်ပွဲတည်ပြီးမှ လာရောက်ချပေးသလို ခံစားရသည်။ အာသာဆန္ဒ မပြင်းထန်တော့။ သည်သတင်းကို နာဆစ်စာနှင့် ဂျီဇော်ဖင်းထံ ဖောက်သည်ချရ သည်။ အမျိုးသမီးနှစ်ဦးသည် ခုန်ပေါက်မြူးထူးရင်း ငိုကြွေးကြသည်။ ပြုံးရင်း မဲ့ကြသည်။ အိမ်တွင်ရှိသော ကျောင်းသားများမှအစ အိမ်စေ့များအဆုံး ဝမ်းသာ

ဝမ်းနည်း ဖြစ်ကြရလေသည်။

ဇူလိုင် ၃၁ ရက်နေ့။

ဒပွဲတန်တစ်မြို့လုံးလိုလိုပင် တယ်လီဆေးသို့ ရေတစ်တန် ကုန်းတစ်တန် ကူးလာကြသည်။ သူတို့ချစ်သော၊ သူတို့မြတ်နိုးသော၊ သူတို့ လေးစားသော ဒေါက်တာရီဇော်ကို လာရောက်နှုတ်ဆက် ဂါရဝပြုကြသည်။ ဤမျှသဘောထား မွန်မြတ်သော၊ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သော၊ ပွင့်လင်းစာနာတတ်သော လူ တစ်ယောက်ကို သူတို့တစ်သက်တွင် မေ့၍ရနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါချေ။

ရီဇော်အိမ်ရှေ့တွင် ရာပေါင်းများစွာသော လူထုကြီး စုဝေးနေသည်။ မြို့မျက်နှာပုံး လူကြီးများလည်း ဇနီး၊ သားသမီးများဖြင့် စုံစုံညီညီ ရောက်ရှိနေ သည်။ ဒပွဲတန်၏ ကျက်သရေဆောင် ဂီတတီးဝိုင်းက ကမ်းနားတွင် အဆင်သင့် ရောက်နေပေပြီ။

ရီဇော်က အိမ်ပေါ်မှဆင်းလာပြီး စောင့်ဆိုင်းနေသော လူထုကြီးကို နှုတ်ဆက်စကားပြောသည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့နှင့်အတူ ကမ်းနားဘက်သို့လျှောက် လာသည်။ ပရိသတ်ကား လမ်းသာလျှောက်လာသည်။ အားလုံး တိတ်တိတ် ဆိတ်ဆိတ်။ အာစေးထည့်ထားသည့်အလား တစ်ယောက်မျှ စကားမပြောနိုင်ကြ။ ရီဇော်သည် ကမ်းနားသို့ တစ်ခါတည်းမဆင်းသေး ခဲ့နောက်မှလိုက်လာသော ပရိသတ်ကြီးကို လှည့်ကြည့်ပြီး-

“ကျွန်တော့်ကို ခဏကလေးခွင့်ပြုပါ။ ကျွန်တော့်နောက်က ဘယ်သူမှ လိုက်မလာကြပါနဲ့။”

ပြောပြောဆိုဆို တောင်ကုန်းကလေးပေါ်သို့ တစ်ယောက်တည်း တက်သွား သည်။ တောင်ကုန်းပေါ်၌မှ သူ၏တဲကလေး။ ရီဇော်သည် စက္ကန့်အနည်းငယ်မျှ ငိုငိုပြီး စဉ်းစားနေသည်။ ထို့နောက် မီးခြစ်ကို ထုတ်ပြီး ခြစ်လိုက်သည်။ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် မီးတောက်ကြီးများ ထိုးထွက်လာသည်။ တဲကလေး မီးလောင်နေလေပြီ။ သည်တဲကလေးကား သူ့ကိုယ်ပိုင်အချိန်များကို ဖြုပ်နှံခဲ့သည့် တဲကလေးတည်း။ အကျဉ်းစံဘဝ၏ အမှတ်သင်္ကေတကလေးလည်း မည်ပေ သည်။

ရီဇော်သည် ချာခနဲလှည့်ပြီး ကမ်းနားသို့ ခပ်သုတ်သုတ်လျှောက်လာခဲ့ တော့၏။ သူ့နောက်ဘက်တွင် ကျန်ခဲ့သည့်ရှုခင်းကိုမှ တစ်ချက်ကလေးမျှပင် လှည့်စောင်းမကြည့်တော့ချေ။

သမ္မန်ကလေးသည် ကမ်းခြေမှ တရွေ့ရွေ့ဝေးကွာသွားလေပြီ။

ဒပွဲတန်မြို့သူမြို့သားများ၏ ရင်တွင်းဝယံ လှိုင်းဘောင်ဘင်ခတ်လျက် ကျန်ခဲ့သည်။

တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင်သည် ကြောင်နေသည်။ မည်သည့်တေးသီချင်း တီးမှုတ်ရမည်ကို မရွေးချယ်နိုင်လောက်အောင် ကြေကွဲဆို့နှင့်နေသည်။ နောက်ဆုံး တွင်မှ တေးဂီတသံသည် ဆွတ်ပျံ့ဖွယ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ လိုက်ပါနှုတ်ဆက်သူ များ၏ မျက်လုံးအစုံအစုံတို့တွင် မျက်ရည်များ ပြည့်လျှံလျက်...။

တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင် ကမန်းကတန်း ရွေးချယ်လိုက်သောတေးကား ကမ္ဘာ ကျော် ဂီတဆရာကြီး 'ရိုပင်' ရေးသားခဲ့သည့် ဈာပနတေးတစ်ပုဒ်တည်း။ ။

[၂]

တော်လှန်ရေး ဒီလှိုင်း

ဒပွဲတန်မှ ခွဲခွာလာခဲ့ခြင်းသည် ရိုဇော်အတွက် မည်သို့ရှိလေမည် မသိ။ ဂျိုဇော်ဖင်းအတွက်မူ မေတ္တာဘုံကလေး ပျက်စီးသွားခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။

သူတို့နှစ်ဦး၏ ဇာတ်လမ်းတွင် ဂျိုဇော်ဖင်းကလေးသည် အစစ အရာရာ စွန့်လွှတ်ခဲ့ရရှာသော အချစ်သူရဲကောင်းမကလေးသာ ဖြစ်ပေသည်။ ပထမဦးစွာ ပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ တံတွေးခွက်ထဲတွင် မိမိ၏ မိန်းကလေးဂုဏ်သိက္ခာ ကို မျှောခဲ့ရသည်။ ဘုရားကျောင်းတော်က တရားဝင် လက်ထပ်မပေးသဖြင့် လူအများ၏ လက်ညှိုးငေါက်ငေါက်ထိုးမှုကို သတ္တိရှိရှိရင်ဆိုင်ကာ ရိုဇော်ကို ပေါင်းဖက်ခဲ့သည်။ ယခုတစ်ဖန် ရိုဇော်ခွဲခွာသွားဦးမည်ဆိုသောအခါ အသည်း နှလုံး မွှေ့ကွဲကြေရချေဦးမည်။ သူ့အပေါ် အထင်သေး ပြက်ရယ်ပြုမည့် ပတ်ဝန်း ကျင်ထဲတွင် မျက်စိသူငယ် ယောင်လည်လည်ဖြင့် အားငယ်စွာ ကျန်ရစ်ခဲ့ရချေဦး မည်။

ဒပွဲတန်မှ ရိုဇော်လိုက်ပါရမည့်သဘောသည် တစ်ရက်နောက်ကျပြီး ရောက် လာသည်။ သို့ကြောင့် စပိန်သို့ တိုက်ရိုက်ထွက်ခွာမည့် သဘောကြီးကို မမိလိုက် တော့။ ထိုအခါ ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုက ရိုဇော်ကို ကမ်းပေါ်တက်ခွင့်မပေး။ ဆာစီတေးကမ်းခြေတွင် ဆိုက်ကပ်ထားသော 'ကာစတီလာ' သဘောကြီးပေါ်မှာ ပင် နေစေသည်။ သဘောကြီးပေါ်တွင် တစ်လမျှနေရစဉ်အတွင်း အိမ်သူအိမ်သား

များနှင့် တွေ့ခွင့်ပေးသည်။ အခြားမည်သူမျှ လာရောက်တွေ့ဆုံခွင့်မပြု။ အိမ်သူ အိမ်သားများက မကြာမကြာ လာရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။ သို့သော် ထိုအထဲတွင် ဂျီဇက်ဖင်းတစ်ယောက် မပါ။

ဂျီဇက်ဖင်းသည် ရီဇော်အစ်မများနှင့် ဆက်ဆံရေးအဆင်မပြေ။ ရီဇော် အစ်မများက ဂျီဇက်ဖင်းကို ယုံကြည်မှုမရှိကြ။ လူတန်းစားမတူညီမှုသည် သူတို့ ဆက်ဆံရေးကို တံတိုင်းခြားထားသည်။

“အချစ်ရေ...ကိုယ်တော့ ထရီဇိုမှာ အကြီးအကျယ် ခံစားနေရပြီကွယ်။ ကိုယ်က မောင်နဲ့ တရားဝင် လက်ထပ်ရသေးဘူး မဟုတ်လား။ ဆာရာ၊ နာဆစ်စာနဲ့ သူ့ကလေးတွေရှေ့မှာ သူတို့က ကိုယ့်ကို ချီးချီးနှိမ်နှိမ် ပြောကြတယ်လေ။ အေးလေ...သူတို့လည်း ရှက်ကြပေမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ကိုယ် ထရီဇိုကို မသွားဘူးဆိုတဲ့ သတင်းကို မောင်ကြားရင် စိတ်မဆိုးနဲ့နော်။ မောင် စပိန်ကို သွားမယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီမှာ မောင်လက်ထပ်သင့်သူ တစ်ယောက် ယောက်ကိုများ တွေ့ရင် လက်ထပ်သာယူလိုက်ပါတော့ အချစ်ရယ်။ ကိုယ်တို့ နေကြရတဲ့ ဘဝမျိုးထက်တော့ လက်ထပ်လိုက်တာက မောင့်အတွက် ပိုကောင်းပါလိမ့်မယ်”

“အချစ်နဲ့နေခဲ့ရတဲ့ ဘဝကို ကိုယ် မရှက်ပါဘူး။ ဘယ်သူတွေ ဘာပြောပြောပါ။ ဒါပေမဲ့ မောင်မမတွေက ရှက်နေကြတယ်။ ဒီတော့ မောင် နောက်ထပ် မိန်းမယူလိုက်ရင် အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ပါတယ်”

“အစ်မကြီး နာဆစ်စာနဲ့ မောင့်ဖေဖေကတော့ ကြင်နာရှာပါတယ်။ ကိုယ့်အပေါ်မှာ ဂရုတစိုက်ရှိရှာပါတယ်”

ရီဇော်က ဆင်းရဲဒုက္ခဟူသမျှကို သည်းခံသင့်ကြောင်း၊ ကျိတ်မှိတ်ပြီး ခွဲကောင်းကောင်းဖြင့် ခံစားနိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်ကြောင်း၊ တစ်နေ့တွင် အခြေအနေမှန်ကို ရောက်လာလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် စာပြန်ရေးသည်။

ဂျီဇက်ဖင်းက ရီဇော်ကို တွေ့ချင်လှကြောင်း၊ သို့သော် နှစ်ကိုယ်ချင်း တွေ့ခွင့်ရမှသာ တွေ့လိုကြောင်း၊ သည်အချက်မှာလည်း ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် သောကဝေဒနာများ ပြေပြောက်စေရန် အလုပ်လုပ်နေ

ကြောင်းဖြင့် စာပြန်သည်။

“အချစ်ရယ်...ကိုယ်တော့ အဲဒီလို အလုပ်တစ်ခုခု လုပ်နေမှပဲ။ မဟုတ်ရင်လေ အချစ်အကြောင်းကိုပဲ စဉ်းစားနေမိတယ်။ သိလား။ အို...သိပ်လွမ်းရပါတယ်ကွယ်။ ကိုယ်လေ အချစ်ကို အမြဲတမ်း ချစ်နေပါ့မယ်။ သစ္စာရှိနေပါ့မယ်။ အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေတွေ ကိုလည်း တတ်စွမ်းသလောက် ကူညီပါ့မယ်။ ဒါမှ ကောင်းမြတ်တဲ့ ဘုရားသခင်က ကိုယ်တို့နှစ်ဦး ပြန်လည်ဆုံစည်းအောင် ဖန်တီးပေးမှာ...။

“မောင်ရဲ့အိမ်သားတွေကိုလည်း ဂရုစိုက်ပါ့မယ်။ အထူးသဖြင့် သက်ကြီးရွယ်အို မိဘနှစ်ပါးကိုပေါ့။ တွဲပြီးသားလက်ကို ဖြုတ်နိုင်စွမ်း မရှိသေးရင် အဲဒီလက်ကို အသာမပြီး နမ်းရမယ်။ ကိုယ့်ကိုရိုက်လာ တဲ့လက်ကို မြတ်မြတ်နိုးနိုး ယုယစမ်းပါလို့ ဆိုစကား ရှိတယ်မဟုတ်လား။ အချစ် ရေးပေးလိုက်တဲ့စာတိုကလေးကို ဖတ်ရင် ဘယ်လို ဘယ်လိုဖြစ်ပြီး ကိုယ့်မျက်လုံးထဲမှာ မျက်ရည်တွေ ပြည့်လျှံလာပါလိမ့် အချစ်ရယ်။ ပြောလိုက်ပါရစေတော့ မောင်ရေ။ ဒီစာကလေးဟာ ကိုယ်တို့ အတူတကွနေထိုင်ခဲ့ကြတဲ့ မြတ်နိုးစရာတံကလေးကို သတိရစေပါတယ်။ ကိုယ်တို့ ပျော်ရွှင်စွာနေထိုင်ခဲ့ကြတဲ့ အချိန်တွေကို တမ်းတစေပါတယ်။

အချစ်ရယ် ကိုယ်လေ အချစ်ကို ထာဝရချစ်နေပါ့မယ်။ အချစ်ကို ကိုယ် ဘယ်တော့မှ မခွဲခွာပါဘူးကွယ်။ ကိုယ့်အတွက်တော့ အချစ်ဟာ ထာဝရ အဖိုးထိုက် ရတနာ တစ်ပါးပါ။

ရင်းနှီးပေါင်းစပ်နေပြီဖြစ်တဲ့ နှလုံးသားနှစ်လွှာကို မကွဲမကွာ စေရပါဘူး။

ဘယ်တော့မှလည်း ခွဲခွာနှုတ်ဆက်ခြင်း စကားကို မဆိုပါဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့မေတ္တာတရားတွေ အထောင်အသောင်းကို ပို့သလိုက်ပါတယ် အချစ်ရယ်”

တမလွန်ဘဝအထိ မောင်ကို မြတ်နိုးသစ္စာစောင့်သိနေမယ်...

ဂျီဇက်ဖင်း

အထီးကျန်ဘဝဖြင့် သူ့အချစ်၊ သူ့မေတ္တာကို တန်ဖိုးထားကာ စောင့်မျှော်နေမည် ဂျီဇက်ဖင်း။ ချစ်မေတ္တာတရားနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ရင်ဆိုင်ရဲသော သတ္တိခဲမကလေး ဂျီဇက်ဖင်း။ ငယ်ဘဝကတည်းက လေလွင့်ရွက်ဝါကလေးနယ် ဘဝအာမခံချက်မရခဲ့သူ ကလေးခမျာ ယခုတစ်ဖန် မရေရာမသေချာသော မျှော်လင့်ချက်ကြီးကို ရင်ဝယ်ပိုက်လျက် ချစ်သူလာရာလမ်းကို မျှော်ရပေဦးတော့မည်။ ဂျီဇက်ဖင်း၏ အနာဂတ်ကား မှောင်အတိပုံးလျက်...။

ထိုအချိန်တွင် ရီဇော်က စပိန်သို့သွားရန် စောင့်စားနေသည်။ ကတ္တီပူန့်အဖွဲ့သားများက တော်လှန်ရမည်ရက်ကို လက်ချိုးရေတွက်နေသည်။ စပိန်အာဏာပိုင်များက အဖမ်းအဆီး အစစ်အဆေးတွေလုပ်သည်။ မြို့ရွာလုံခြုံရေးကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ချထားသည်။

ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့၌ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဘွန်နီဖေရီသည် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ချခဲ့သည်။ အခြေအနေအရ တော်လှန်ရေးကို ရက်ကြာကြာ ဆွဲထား၍ မဖြစ်တော့။ ရက်ပိုင်းအတွင်း ထကြွပုန်ကန်ကြရတော့မည်။ ကတ္တီပူန့်အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက် သစ္စာဖောက်မှုကြောင့် အဖွဲ့ကြီး၏ လျှို့ဝှက်အစီအစဉ်များကို စပိန်များ သိရှိသွားပေပြီ။

ဩဂုတ်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုက မက်ဒရစ်သို့ ခြေစုန်းရိုက်ခဲ့သည်။

“အမျိုးသားဆန့်ကျင်ရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းများ ပေါ်ပေါက်လှုပ်ရှားနေသည်။ အထူးဂရုစိုက် စီမံဆောင်ရွက်နေသည်။ ဆောင်ရွက်ချက်များ လျင်မြန်တွင်ကျယ်စေရန် အလူးတရားသူကြီးတစ်ဦး ခန့်ထားသည်။”

သို့ဖြင့် ဩဂုတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဘွန်နီဖေရီသည် ညွှန်ကြားချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ နောက်နှစ်ရက်အကြာတွင် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကြီးကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံး တစ်ပြိုင်နက် ဆင်နွှဲရန်...။

ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် မနီလာရှိ ‘စန် ဟွမ် ဒဲလ် မွန်တီ’ ခံတပ်ကို ပွဲဦးထွက်အဖြစ် တိုက်ခိုက်ကြသည်။ တော်လှန်ရေးသမားများမှာ အကျအဆုံးများစွာဖြင့် တပ်လန်သွားသည်။

တိုင်းပြည်တွင် တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများ ပေါ်ပေါက်နေသော်လည်း ဘုရင်ခံချုပ်သည် ရီဇော်ကို မသကာမဖြစ်။ အကြံတိုက်ခိုက်မှုတွင် ရီဇော် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း ရှိမည်မဟုတ်ဟု ယုံကြည်သည်။ ထို့ကြောင့် မက်ဒရစ်မြို့ရှိ စစ်ဝန်ကြီးထံ

စာရေးရာတွင် ရီဇော်အကြောင်း ထည့်ရေးခဲ့သည်။

“ဒပို့တန်ကျွန်းမှာ အကျဉ်းသားဘဝနဲ့ နေခဲ့ရတဲ့ လေးနှစ်တာကာလအတွင်းမှာ သူ့အနေအထိုင်ဟာ စံနမူနာထားလောက်တယ်။ ကျွန်တော့်အမြင်၊ ကျွန်တော့်အယူအဆကို ပြောရရင် သူဟာ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပေးထိုက်သူတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ ဒီကနေ့ပေါ်ပေါက်နေတဲ့ ဆိုးသွမ်းလှုပ်ရှားမှုတွေထဲမှာ သူ မပါဝင်ဘူး။ လျှို့ဝှက်အဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ဥပဒေမဲ့ ပြုမူမှုတွေနဲ့ သူ မပတ်သက်ဘူး။”

သို့ကြောင့်လည်း ဘုရင်ခံချုပ်သည် ရီဇော်ကို မည်သို့မျှ အနှောင့်အယှက်မပေး။ မူလက သူ့စောင့်နေသော ကာစတီလာသင်္ဘောပေါ်မှ ‘အိုင်လာဒီပန်း’ သင်္ဘောသို့ ရွှေ့ပြောင်းစေသည်။

စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် မနီလာကမ်းခြေမှ ရီဇော် ခွာခဲ့ရလေသည်။

ကတ္တီပူန့်အဖွဲ့ကြီး၏ လှုပ်ရှားမှုမှာ တစ်တိုင်းပြည်လုံးသို့ တောမီးလောင်သလို ပျံ့နှံ့သွားသည်။ လကုန်ပိုင်းလောက်တွင် နယ်မြေတော်တော်များများသည် တော်လှန်ရေးသမားများ လက်ထဲသို့ ကျရောက်နေသည်။ တော်လှန်ရေးဒီလှိုင်းကြီးသည် တစ်ပြည်လုံးရှိ ကျွန်းများသို့ တစ်ကျွန်းပြီး တစ်ကျွန်း ကစ်ဟုန်သို့ ရိုက်ခတ်သွားသည်။

ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကို၏ စစ်တပ်တွင် အင်အားအများစုမှာ ဖိလစ်ပိုင်များဖြစ်၏။ သူတို့ကို ယုံကြည်စိတ်ချ၍မရ။ စပိန်တပ်များမှာလည်း သူပုန်နယ်မြေများသို့ ဖြန့်ချထားရသည်။ အခြေအနေမှာ ဆိုးရွားနေသည်။ ဘလန်ကိုက စစ်ကူများ အမြန်ဆုံးပို့ပေးရန် မက်ဒရစ်သို့ အကြောင်းကြားလိုက်သည်။ သည်သတင်းကြောင့် စပိန်လွတ်တော်တွင် ဂယက်ရိုက်သွားသည်။ လူရိုင်းသာသာမျှဟု သဘောထားခဲ့သော လက်အောက်ခံလူမျိုးတစ်မျိုးက စပိန်သခင်များကို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်သည်ဟု ကြားသိရသောအခါ အံ့ဩသွားကြသည်။ ဆွေ့ဆွေ့ခုန်ဒေါသပုန်ထကြသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် ယာယီပူးပေါင်းလိုက်ကြသည်။ ပါတီတစ်ခုနှင့်တစ်ခု နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ် မတူညီကြသော်လည်း အခြားတိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးကို ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရေးအတွက်မူ တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်းညီညာဖြူဖြူ ပေါင်းစည်းလိုက်ကြလေသည်။ ထို့နောက် စစ်ကူတပ်များကို ဖိလစ်ပိုင်သို့ အမြန်ဆုံးပို့ပေးလိုက်တော့၏။

မက်ဒရစ်သတင်းစာများက အဖြစ်မှန်ကို မရေးကြ။ လျှော့လျှော့ပေါ့ပေါ့ တင်ပြကြသည်။ ဟောင်ကောင်ထုတ် သတင်းစာများကလည်း တော်လှန်ရေး သတင်းကို စပိန်အရာရှိများ၏ အဘော်အတိုင်း ဖော်ပြသည်။ ထိုအရာရှိများက ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို တောတိရစ္ဆာန်များ၊ သားစားလူရိုင်းများ စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းပြောဆိုသည်။ ပုန်ကန်မှုမှန်သမျှကို ရက်ရက်စက်စက် ချေမှုန်းပစ်ရမည်ဟု ရေးသားကြသည်။

အဖိနှိပ်ခံ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများဘက်ကမူ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မနာကြည်းတတ်ကြ။ မထောက်ခံကြ။ အားမပေးကြ။

ရီဇော်၏ အပေါင်းအသင်းများက အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို တင်ပြကာ ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုခုတွင် ဆင်းပြီး တိမ်းရှောင်သွားရန် အကြံပေး တိုက်တွန်းကြ သည်။ ရီဇော်က လက်မခံ။

“ကျွန်တော် ဝရမ်းပြေး မဖြစ်ပါရစေနဲ့ဗျာ”

သူက သူ၏ရိုးသားမှုကို ယုံကြည်သည်။ သူ၏သစ္စာတရားကို တန်ဖိုး ထားသည်။ ယခုအချိန်အထိ ကောက်ကျစ်သောအကြံအစည်ဟူ၍ ဘာတစ်ခုမျှ မကျူးလွန်သေး။

“ကျွန်တော်ထွက်ပြေးရင် ပုန်ကန်မှုမှာပါတယ်လို့ ဝန်ခံလိုက်ရာ ရောက် သွားမှာပေါ့။ ကျွန်တော် ကျူးဘားသွားပြီး အမှုထမ်းဖို့ကိစ္စကို ဘုရင်ခံချုပ်ဆီမှာ သိက္ခာရှိရှိ တောင်းဆိုလာခဲ့တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်လေ ဘလန်ကိုက ကျွန်တော့် ကို အကာအကွယ်ပေးကောင်းပါရဲ့”

ရီဇော်က ဘလန်ကိုအား ယုံသည်။ သူ့ကိုယ်သူလည်း ယုံသည်။ သူ့ စေတနာ သန့်ရှင်းနေသမျှ သူလည်း ဒုက္ခမရောက်နိုင်ဟု ယူဆထားသည်။ ပို့ဆက်ဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ မနီလာမှ သတင်းများကို ကြားရပြန်သည်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် နိုင်ငံရေးအခြေအနေ ဆိုးရွားနေကြောင်း၊ စပိန်များ စစ်ရေးရွုံးနိမ့်နေ သဖြင့် စစ်ကူအင်အား မြောက်မြားစွာ လွှတ်ပေးနေကြောင်း သိရသည်။

ရီဇော်မှာမူ စပိန်ကဗျာတစ်ပုဒ်ထဲမှ ပိုးဖလံတစ်ကောင်၏အဖြစ်နှင့် တူနေ သည်။ ကဗျာထဲတွင် ပိုးဖလံငယ်သည် မီးကိုဝင်တိုး၏။ အသက်တော့ မသေ။ သို့သော် အတောင်မရှိတော့။ ပြုတ်သွားပေပြီ။ မည်သို့မျှ ပျံသန်းလှုပ်ရှား၍ မရတော့။ ရီဇော်သည်လည်း ပိုးဖလံငယ်လိုပင် ဒပွိတန်တွင် လေးနှစ်ကြာမျှ မီးကိုတိုးခဲ့ရသည်။ ယခု အသက်တော့ မသေသေး။ သို့သော် နိုင်ငံရေးအတောင်

ပြုတ်သွားလေပြီ။ ရှင်သန်လျက်နှင့် သေသွားပေပြီ။

ပို့ဆက်ဆိပ်ကမ်းမှ သင်္ဘောခွာလာပြီး နောက်တစ်ရက်တွင် သင်္ဘော မာလိန်မှူးက ရီဇော်ကို ခေါ်ပြောသည်။

“အထက်အမိန့်အရ ခုချိန်ကစပြီး မစ္စတာရီဇော်ကို ဖမ်းလိုက်ပါပြီ”

ရီဇော်မှာ မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် အံ့အားသင့်ရသည်။ မာလိန်မှူးက “ခုလိုဖမ်းဆီးရတာ စိတ်မကောင်းပါဘူး မစ္စတာရီဇော်။ ဒါပေမဲ့ ဘုရင်ခံချုပ် ကိုယ်တိုင်က အမိန့်ပေးလို့ပါ”ဟု ရှင်းပြသည်။

ဘာစီလိုနာရောက်လျှင် ရီဇော် သင်္ဘောပေါ်မှ ဆင်းခဲ့ရတော့၏။ သူက တော့ ဘုရင်ခံချုပ်ကို ဒေါပူ အထင်သေးမိသည်။

“ဘလန်ကိုရဲ့အပြုအမူတွေဟာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်မပြောနဲ့၊ လမ်းပေါ်က ဓားပြ တစ်ယောက်လောက်တောင် သိက္ခာမရှိဘူး”

အိုင်လာဒီပနေသင်္ဘောသည် အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဘာစီ လိုနာသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ သုံးရက်တိုင်တိုင် သင်္ဘောပေါ်မှ မည်သူ့ကိုမျှ ဆင်းခွင့်မပေး။ အစောင့်စစ်သားခြောက်ဦးသည် အချုပ်ခန်းကို နေ့ရောညပါ စောင့်ကြပ်နေကြသည်။ စပိန်ခရီးသည်များ၏ တောင်းဆိုချက်အရ ‘မော်လီတာ ကျွန်း’သို့ သင်္ဘောရောက်ကတည်းက ရီဇော် ထွက်ပြေးနိုင်အောင် အချုပ်ခန်းထဲ ထည့်ထားခဲ့သည်။ ထို့နောက် သင်္ဘောကပ္ပတိန်က ရီဇော်အား ဘာစီလိုနာအုပ်ချုပ် ရေးပိုင်းသို့ လွှဲပြောင်းအပ်နှံလိုက်သည်။ သင်္ဘောကလွဲပြောင်း လက်ခံသူကား တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံချုပ်ဟောင်း ဒေပူဟိုတည်း။ နောက်တော့ ဖိလစ်ပိုင်သို့ လွှတ်ပေးနေသော စစ်ကူတပ်များနှင့်အတူ ရီဇော်အား မနီလာသို့ ပြန်ပို့လိုက်တော့၏။

မနီလာတွင် ဘုရင်ခံချုပ်သည် အကျပ်အတည်းတွေ့နေရသည်။ ဘလန်ကို သည် ယခုအချိန်ထိ ရီဇော်အပေါ် ယုံမှားသံသယ မဖြစ်မိသေး။ သို့သော် ရီဇော်၏အမည်သည် မြို့ရွာတစ်ရွင်လုံး ဟိုးလေးတကျော်ဖြစ်နေသည်။ မနီလာရှိ စပိန်များက သူပုန်ခေါင်းဆောင်မှာ ရီဇော်သာ ဖြစ်သည်ဟု တပ်အုပ်စွပ်စွဲကြ သည်။ ရီဇော်အား ပြင်းပြင်းထန်ထန် အပြစ်ပေးသင့်သည်ဟုလည်း ပိုင်းဝန်း တောင်းဆိုကြသည်။ သို့သော် လူတိုင်း၏ပါးစပ်ဖျားတွင် ရီဇော်အမည်ကို အုတ် အော်သောင်းတင်း ပြောဆိုကြသည်ကလွဲလျှင် ပုန်ကန်မှုတွင် ရီဇော်ပါဝင်သည်ဟု မည်သူမျှ အထောက်အထား ခိုင်ခိုင်လုံလုံ မပြနိုင်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါက

ရိုဏ်တောင်းဆိုခဲ့ဖူးသည် အတိုင်း တရားရုံးတော်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ခံယူနိုင်ရန် ဘလန်ကိုက ဖမ်းဆီးမိန့်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန်တွင် တရားသူကြီး ချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသူကား တစ်ချိန်က ကလမ်ဘာမြို့သူမြို့သားများ အိုးမဲ့ အိမ်မဲ့ဖြစ်အောင် မောင်းထုတ် မီးတိုက်ပစ်ရန် အမိန့်ပေးညွှန်ကြားခဲ့သူ ဗိုလ်မှူးကြီးဖရန်စစ္စကို အော်လီဗီ'တည်း။

ရိုဏ် စိတ်ဓာတ်မတည်မငြိမ် ဖြစ်နေခဲ့သည်မှာ ကြာချေပြီ။ ဒပွိတန်ကျွန်း တွင် တစ်ကျွန်းစံဘဝဖြင့် လေးနှစ်တာမျှ နေထိုင်ခဲ့ရသည်မှစပြီး ပုံမှန်စိတ်ဓာတ်ကို ပြန်မရခဲ့တော့ချေ။ ယခု အကျဉ်းသားဘဝဖြင့် ပြည်တော်ပြန်သင်္ဘောပေါ်တွင်မူ သူ့ကိုယ်သူ စိတ်ဓာတ်တည်ငြိမ်မှုရအောင် ကြိုးစားလာသည်။ နိုင်ငံရေးကျောင်း သားဘဝက ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော စိတ်ဓာတ်မျိုး ပြန်လည်မွေးမြူနိုင်အောင် ကြိုးစား လာသည်။ သူ့နေ့စဉ်မှတ်တမ်းထဲတွင် အောက်တိုဘာလ ၉ ရက် နေ့စွဲဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားသည်မှာ-

“သူတို့က တရားသဖြင့် စစ်ဆေးပြီး ငါ့ရဲ့အပြစ်ကင်းမှုကို အသိအမှတ်ပြုမလား။ ဒီလိုဆို ငါ လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးဘဝနဲ့ ပြန်နေနိုင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် သေဒဏ်အပြစ်ပေးမလား။ ဒီလိုဆိုရင် တော့ ငါဟာ သူတို့စွပ်စွဲတဲ့ ပြစ်မှုအတွက် ထိုက်သင့်တဲ့ အပြစ်ဒဏ် ကို ခံသွားရတယ်လို့ လတ်တလောမြင်ကြမယ်။

“ဒါပေမဲ့ နောင်တစ်နေ့မှာ ပြည်သူလူထုက ငါ့ကို ခွင့်လွှတ် မှာပဲ။ တရားသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြမှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ငါ့ကို အာဇာနည် တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပိုင်းဝန်းသတ်မှတ် ဂုဏ်ပြုကြလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် တိုင်းတစ်ပါးမှာသေရတာထက် ကိုယ့်နိုင်ငံမှာပဲ သေချင်တယ်”

နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်တွင် မနီလာသို့ ရောက်ခဲ့ပြန်သည်။ ရိုဏ်ကတော့ နရသိန်အကျဉ်းသားဘဝဖြင့် ဖို့စန်တီယာဂိုတွင် စံမြန်းရ ပြန်ပြီတည်း။ ။

[၃]

ပြည်သူများသို့ ပန်ကြားလွှာ

“ကျုပ် ဘာမှမသိဘူး”
တိတ်ဆိတ်နေသော အခန်းထဲတွင် ပရူနို၏အသံသည် ပြတ်ပြတ်သား သား ပေါ်ထွက်လာသည်။

“ဪ...မင်းက တော်တော်သတ္တိကောင်းတယ်ပေါ့ ဟုတ်လား”
စပိန်အရာရှိသည် ပရူနို၏ရှေ့တွင် ရုပ်နေရာမှ လက်ကိုမြှောက်လိုက် သည်။ နောက်တော့ ပရူနို၏ခေါင်းသည် ဘယ်ညာခါယမ်းသွားသည်။ မျက်နှာ တစ်ခုလုံး သွေးခြင်းခြင်းနီသွားသည်။

“မင်း ဆက်လိမ့်နေဦးမလား။ တို့သိချင်တာ ဖြေမလား”
“ကျုပ် ဘာမှမသိဘူး”

ပရူနို၏အဖြေကတော့ တစ်သမတ်တည်းသာ ဖြစ်၏။ သူ့အဖြေမှာ ကနဦးကတည်းက ဓာတ်ပြားသွင်းထားသလို တစ်စက်ကလေးမျှမပြောင်း။ သူ့ရှေ့တွင်ရှိနေသော စပိန်စစ်အရာရှိသုံးဦးကို စက်ဆုပ်သော၊ မုန်းတီးသော အကြည့်မျိုးဖြင့်သာ စိုက်ကြည့်နေသည်။ သူ့မျက်လုံးအစုံတွင် ကြောက်ရွံ့ရိပ်၊ စိုးရိမ်ရိပ်ဟူ၍ အငွေ့အသက်မျှ မတွေ့ရ။

“ကောင်းပြီ။ မင်း ဘယ်လောက်ခေါင်းမာနိုင်မလဲဆိုတာ ကြည့်ကြသေး တာပေါ့ကွာ”

ပဏ္ဍနိက အံကိုကြိတ်ထားသည်။ မျက်စိကိုမှိတ်ထားသည်။ မျက်စိထဲတွင် သူညီရိဇော်၏ပုံ ထင်မြင်လာသည်။ သူတို့သည် ရိဇော်ကို သေဒဏ်ပေးချင်နေကြသည်။ သို့သော် သေဒဏ်ပေးရလောက်အောင် နိုင်မာသော သက်သေအထောက်အထားမရှိ။ ထို့ကြောင့် ရိဇော်အချစ်ဆုံးနှင့် အားအကိုးဆုံး ပဏ္ဍနိကို ခေါ်ယူစစ်ဆေးသည်။ ပဏ္ဍနိသည် သူညီ၏ လှုပ်ရှားမှုများကို အစအဆုံး သိထားသူဖြစ်၏။ သို့သော် သူ့ထံမှ လိုချင်သောအဖြေကို မရနိုင်ကြ။ ထိုအခါ စပိန်များ ဒေါပွဲကြသည်။ ညှဉ်းပန်းကြသည်။ ဒဏ်မခံနိုင်သည့်အဆုံးတွင် လျှို့ဝှက်ချက်များ ပွင့်ထွက်လာလိမ့်မည်ဟူသော ယူဆချက်ဖြင့် ရက်ရက်စက်စက် ညှဉ်းဆဲကြသည်။

လက်သည်းများအကြားသို့ ပင်အပ်များရိုက်သွင်းပြီး တရိရီညှဉ်းပန်းသည်။ ပဏ္ဍနိ မဖြေ။ ထိုအခါ လက်ချောင်းများကြားတွင် သံချောင်းများ ညှပ်ပြီး လက်ချောင်းထိပ်များကိုစု၍ ညှပ်ဖြင့်တအားညှပ်သည်။ ညှပ်ကို လျှော့ပေးလိုက် ပြန်ညှပ်လိုက်ဖြင့် နှိပ်စက်သည်။ သို့သော် ပဏ္ဍနိက တစ်ခွန်းမျှမဖြေ။ နောက်ဆုံး “ကျုပ် ဘာမှမသိဘူး” ဆိုသည့်အဖြေကိုပင် မဖြေတော့။ ပါးစပ်ညောင်းသည်။ တကယ်တော့ အကျဉ်းသားနှင့် ညှဉ်းပန်းသူများ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ ယှဉ်ပြိုင်ကြခြင်းသာ ဖြစ်တော့၏။ ရက်စက်မှုတွင် သရဖူဆောင်းသည့် နယ်ချဲ့နှင့် အမှန်တရားကို ဦးထိပ်ထားသည့် အဖိနှိပ်ခံတို့ စိတ်ဓာတ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွဲနေခြင်းသာ ဖြစ်တော့၏။

ပဏ္ဍနိက သူ့အဖြေသည် အလွန်မတန် အရေးပါ အရောရောက်မည် ဖြစ်ကြောင်း သိသည်။ နယ်ချဲ့များသည် ရိဇော်၏ဦးခေါင်းတည့်တည့်ကို သေနတ်ဖြင့် ချိန်ထားပေပြီ။ ယခု ပဏ္ဍနိကို မောင်းဖြတ်ခိုင်းနေခြင်းဖြစ်၏။ ပဏ္ဍနိဖြေကြားလိုက်သော ထွက်ချက်တစ်ခုသည် သူညီ၏အသက်ကို စိစိန်ခြွေချလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေမည်။ သည်တော့ ပဏ္ဍနိအနေဖြင့် သူညီ၏အသက်ကို အသေခံမည်လား၊ သို့တည်းမဟုတ် သူ့အသက်ကိုပင် အသေခံမည်လား။

နယ်ချဲ့လက်ပါးစေများသည် ပဏ္ဍနိထံမှ လိုချင်သည့်ထွက်ချက်ကို မရသောအခါ တစ်လက်မလုံးပတ်ရှိ ကြိမ်လုံးဖြင့် လှိမ့်ရိုက်သည်။ အားရပါးရရှိက်ပြီးချိန်တွင် ပဏ္ဍနိသည် လုံးဝသတိမရတော့။ ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် ပုံပျက်ပန်းပျက် လဲကျနေပေပြီ။ လက်မရွံ့များ အလုပ်ရှုပ်ကြပြန်သည်။ ပဏ္ဍနိကို သတိပြန်ရအောင် ရေဖြင့်လောင်းသည်။ သတိပြန်ရသောအခါ လက်နှစ်ဖက်ကို ကျောဘက်

တွင် တုပ်နှောင်သည်။ ထို့နောက် လက်ကောက်ဝတ်ကို ကြီးဖြင့်ချည်ပြီး မျက်နှာကြက်တွင် ဆွဲထားသည်။ ပဏ္ဍနိသည် မှောက်ခုံအနေအထားဖြင့် လေထဲတွင် ချာလည်ဝဲနေသည်။ ထိုအနေအထားမှ ကြီးကို ရုတ်တရက်လျှော့ချလိုက်ရာ သမဲတလင်းပေါ်သို့ မှောက်လျက်သား ပြုတ်ကျသွားသည်။ ဤသို့ ကြီးကို ဆွဲတင်လိုက်၊ ပြန် ဖြုတ်ချလိုက်ဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာပြုလုပ်သည်။ ဘယ်အချိန်ကြီးဖြုတ်ချမည်ကို ကြိုတင်တွက်ဆ၍မရ။

“ကဲ ဟောကောင်၊ မင်းညီရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပြောပြတော့မလား”

စပိန်အရာရှိများသည် မေးသာမေးရသည်။ အဖြေရမည်ဟု မမျှော်လင့်ရဲတော့။ သူတို့ထင်သည့်အတိုင်းပင် ပဏ္ဍနိထံမှ လေသံကလေးမျှ ထွက်မလာ။ ကြာတော့ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသူများပါ ပင်ပန်းလာသည်။ နှမ်းနယ်လာသည်။ ခြေကုန်လက်ပန်းကျလာသည်။ ထို့ကြောင့် အရာရှိညှဉ်းဦး တစ်ယောက်တစ်လှည့်စီ စစ်ဆေးသည်။ တစ်ယောက်နှိပ်စက်နေစဉ် ကျန်နှစ်ယောက်က အနားယူကြရသည်။ ဤသို့ဖြင့် သုံးနာရီကျော် မရပ်မနား အနိုင်ကျင့်ကြသည်။ သို့သော် ပဏ္ဍနိထံမှ လိုချင်သည့်အဖြေကို ရဖို့ဝေးစွာ၊ စကားပြန်ဖော်ပင် မရတော့ချေ။

ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး၏ သိပ်သည်းသောမေတ္တာထုကို နှိပ်စက်ကလွဲပြုခြင်းဖြင့် ဖြိုခွဲ၍ ရနိုင်ပါမည်လော။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် ပြင်းထန်သော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေသူတစ်ဦး၏ စိတ်ဓာတ်ကို ရိုက်နှက် ညှဉ်းပန်းခြင်းဖြင့် ချေဖျက်၍ ရနိုင်ပါမည်လော။

နောက်ဆုံးတွင် နယ်ချဲ့လက်ပါးစေများ လက်မြောက်အရုံးပေးလိုက်ရတော့၏။ ပဏ္ဍနိကို ထမ်းစင်ပေါ်တင်ပြီး အိမ်ပြန်ပို့လိုက်ရသည်။ ပဏ္ဍနိသည် အသက်ရှူနေသည်ကလွဲလျှင် လူသေအလောင်းတစ်လောင်းလို ဖြစ်နေသည်။ ရက်ပေါင်းများစွာ မလှုပ်ရှားနိုင်တော့။

ရိဇော်၏အမှုတွဲကို ကိုင်ရသော ဗိုလ်မှူးကြီးအော်လီဗီသည် ရိဇော်အား အပြစ်ပေးရန် ခိုင်လုံသောအထောက်အထား ရှာမရတော့ချေ။ သူ့ရရှိထားသော အထောက်အထားများတွင် စာရွက်အတိုအစတချို့ပေါ်၌ ရေးသားထားချက်အချို့ ပါဝင်သည်။

ကတ္တီပူနံအဖွဲ့ကြီး မပေါ်မီက နေ့စွဲများထိုးထားသည်။ ကဗျာတစ်ပုဒ်မှ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ပါဝင်သည်။ ထို့နောက် ကတ္တီပူနံခေါင်းဆောင်များ မိန့်ခွန်းပြောပြီး တိုင်း ကြွေးကြော်လေ့ရှိသော ကြွေးကြော်သံများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားပါ

သည်။ ယင်းကြွေးကြော်သံမှာ-

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ တည်တံ့ခိုင်မြဲပါစေ၊

လွတ်လပ်ရေး အခွန်ရှည်ပါစေ၊

ဒေါက်တာရီဇော် အသက်ရာကျော်ရှည်ပါစေ...။

စပိန်အာဏာပိုင်များသည် ကတ္တီပူနံအသင်းကြီးက ဒေါက်တာရီဇော်ကို ဂုဏ်ထူးဆောင်တူရိယာကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်ထားသည်ကိုလည်း သိထားသည်။ ထို့ပြင် ဒေါက်တာရီဇော်ထံ ဘွဲ့နံနီဖေရို၏ကိုယ်စားလှယ် ဗယ်လင်ခွဲလား သွားရောက်ဆက်သွယ်သည်ကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံသိထားသည်။ သို့တိုင် ရီဇော်ကို သေဒဏ်ပေးနိုင်လောက်အောင် သက်သေအထောက်အထား မပြည့်စုံသေး။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ရီဇော်ကို ခေါ်တွေ့သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီး အော်လီဗီယာက ခွဲချက်ကို ရီဇော်အား ဖတ်ပြသည်။ သက်သေခံအထောက်အထားများနှင့် သက်သေစာရင်းကို ဖတ်ပြသည်။ သက်သေစာရင်းတွင် ပါဝင်သော သက်သေအမည်များကို ရီဇော် ကြားပင်မကြားဖူးချေ။ သို့သော် သက်သေများကို ပြန်လှန်မေးခွန်းထုတ်ခွင့်မပြု။ ရီဇော်ကို ငါးရက်တိတိ တစ်ချက်ချင်း စစ်ဆေးသည်။ ထို့နောက် အော်လီဗီယာသည် ၎င်း၏အစီရင်ခံစာကို ဘုရင်ခံချုပ်ထံ တင်ပြလိုက်သည်။

ဘုရင်ခံချုပ်က အထူးတရားသူကြီးအဖြစ် စစ်ဘက်အရာရှိကြီး ‘ရေဖယ်ဒိုမင်ဂေး’ကို ခန့်အပ်လိုက်သည်။ ရေဖယ်က တင်ပြလာသော စာရွက်စာတမ်းများကို လေ့လာပြီး ဘုရင်ခံချုပ်ထံ ထပ်ဆင့်အစီရင်ခံလိုက်ပြန်သည်။ အစီရင်ခံစာတွင်-

“ရီဇော်သည် ပုန်ကန်ထကြွမှု၏ ဝိညာဉ်ဖြစ်ပြီး ထိရောက်သော စည်းရုံးလှုံ့ဆော်သူ ဖြစ်သည်”

ဟု ရေးသားထားသည်။ ရီဇော်အပေါ် သက်ညှာစွာစဉ်းစားရေး၊ တရားမျှတစွာစီရင်ရေးအတွက် မည်သည့်စပိန်ကမ္ဘာ့ ဦးနှောက်ထံ မထည့်ကြချေ။ ဖိလစ်ပိုင်ရောက် စပိန်များထဲတွင် ခေါင်းအေးသူ အနည်းငယ်သာရှိသည်။ ထိုလူနည်းစုထဲတွင် ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကိုလည်း ပါဝင်သည်။ ဘလန်ကိုက စပိန်အများစု၏ဆန္ဒကို လိုက်လျောညီထွေအနေဖြင့် ရီဇော်ကို ဖမ်းဆီးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်ခြေတွင် ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက် လုပ်ခွင့်ပေးပြီး နှစ်သိမ့်ထားသည်။ အကယ်၍ မတရားဆုံးဖြတ်ပြီး သေဒဏ်ချမှတ်စေဦး၊ နောက်ဆုံးတွင် ဘုရင်ခံချုပ်

ဖြစ်သည့် သူ့ထံတွင် အတည်ပြုချက် ယူရပေဦးမည်။ ထိုအချိန်တွင်မှ သေဒဏ်အမိန့်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်မည်ဟု စဉ်းစားကြစည်ထားသည်။

သို့သော် ဘလန်ကို တစ်ချက်သတိလစ်သွားပေသည်။ သူ့နောက်ကွယ်တွင် ဖရိုင်ယာဘုန်းကြီးများ မည်သို့လှုပ်ရှားခြေသွက်နေသည်ကို ဂရုမထားလိုက်မိ။ ဖရိုင်ယာများကလည်း ကြိုတင်တွက်ဆထားသည်။ ဘလန်ကို ရှိနေသမျှ ရီဇော် သေဒဏ်ကျမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဘလန်ကို အချိန်မီပြောင်းရွှေ့ရေးကို အားသွန်ကြိုးပမ်းကြသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ် ‘ကမ္ဘီလိုပိုလာဝေယာ’ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ရောက်လာသည်။ ဘလန်ကို၏ လက်ထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်၏။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် တရားရေးတာဝန်ခံများက ရီဇော်အမှုကို စစ်ခုံရုံးတွင် စစ်ဆေးရန်နှင့် မျက်မြင်သက်သေများကို ဆက်လက်တင်ပြရန် မလိုတော့ကြောင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင်ပင် ဘုရင်ခံချုပ်ဘလန်ကိုထံ ကြေးနန်းစာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ကြေးနန်းစာတွင် စပိန်ပြည်၏ ရွှေနန်းသခင်ဘုရင်မကြီး ရီဂျင်က ၎င်း၏နန်းစောင့်တပ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ဘလန်ကိုအား တပ်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘီလိုပိုလာဝေယာသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ ဘုရင် ‘ပီသစ် ဖြစ်လာလေသည်။

အချုပ်ခန်းထဲတွင်ရှိနေစဉ် အပြင်လောက၌ မငြိမ်မသက်သေးကြောင်း၊ တော်လှန်ဆဲ၊ ပုန်ကန်ဆဲ၊ တိုက်ခိုက်ကြဆဲ ရှိသေးကြောင်း ရီဇော် ကြားသိရသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းအား ပြည်သူများသို့ ကြေညာစာတမ်းတစ်စောင် ထုတ်ခွင့်ပြုရန် ခွင့်တောင်းသည်။ ခွင့်တောင်းစာထဲ၌ “ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လမ်းမှားလိုက်နေသော လူတစ်ချို့၏ လုပ်ရပ်များ ရုပ်တန့်စေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အသက်များကို ကယ်ဆယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပန်ကြားချက်ထုတ်ပြန်ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်အား စစ်ဆေးနေသော အမှုအပေါ် သြဇာသက်ရောက်စေခြင်း လုံးဝမရှိစေရပါ” ဟု ဖော်ပြထားသည်။

စာတန်းကို “သက်ဆိုင်ရာ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများသို့ ကြေညာချက်” ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည်။ ကြေညာချက်ထဲတွင်-

“မိမိစပိန်ပြည်မှ ပြန်လည်ရောက်ရှိချိန်၌ လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှုများ ပေါ်ပေါက်နေကြောင်းနှင့် အဆိုပါပုန်ကန်မှုတွင် မိမိအမည်ကို အသုံးပြုနေကြောင်း သိရှိရသည်။ ထိုအတွက် အံ့ဩဝမ်းနည်းမိပါသည်။ ဖြစ်ပြီးသမျှကိုစွဲမှာ ပြန်လည်

ပြုပြင်ရန် မလွယ်တော့သဖြင့် မည်သို့မျှ မဝေဖန်လိုတော့ပါ။ သို့သော် ပုန်ကန် ထကြွမှုမှာ ယခုတိုင် အဆုံးမသတ်သေးဟု သိရှိရပါသည်။ သို့ကြောင့် လက်နက် ကိုင် ပုန်ကန်မှုအပေါ် မိမိ၏သဘောထားကို ဖော်ပြလိုပါကြောင်း။

“ယင်းကိစ္စကို စတင်စီမံခိုင်းပြင်းနေစဉ်ကပင် မိမိအားမပေးခဲ့ပါ။ ဤ လုပ်ရပ်သည် ဆိုးရွားသောဇာတ်သိမ်းခန်းဖြင့် ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း သတိ ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှုကို တားဆီး၍မရခဲ့ပါ။

“ကုန်လွန်ခဲ့သော နှစ်များအတွင်း ဖြစ်ပျက်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဖြစ်ရပ်များ ကို ထောက်ရှုခြင်းဖြင့် မိမိသည် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးကို ပြင်းပြင်း ထန်ထန် လိုလားကြောင်း သိသာနိုင်ပါသည်။ ပြင်းပြသော ယင်းဆန္ဒသည် ယခုတိုင် တည်ရှိနေပါသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည်ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးနှင့် လွတ် မြောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မှာ တိုင်းပြည်တွင် ပညာတတ်များ ထွန်းကားမှု၊ အလုပ်ကြီးစားကြမှု၊ စည်းကမ်းသေဝပ်ကြမှု အောင်မြင်မည်ဖြစ် ကြောင်း မိမိရေးသားချက်များတွင် အတိအလင်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

“သို့အတွက် မိမိတို့အပေါ် စာနာရိုင်းပင်းသူများ (စပိန်လစ်ဘရယ်များ) ပင် မထောက်ခံချင်လောက်အောင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပြီး လူသတ်ပွဲဆန်လှ သော ယနေ့ပုန်ကန်ထကြွမှုများတွင် မိမိ လုံးဝပါဝင်မည်မဟုတ်ပါ။ ယနေ့အထိ လက်နက်ခွဲကိုင်နေသူများလည်း မိမိတို့အိမ်များသို့ အေးချမ်းစွာ ပြန်လည်နေထိုင် နေကြစေလိုပါကြောင်း”

စသည်ဖြင့် မေတ္တာရပ်ခံထားလေသည်။

ကြေညာချက်၏ အပေါ်ယံသဘောထားမှာ မိမိရင်ဆိုင်နေရသော ပြစ်မှုမှ လွတ်မြောက်ရန် ကြိုးပမ်းသည့်အသွင်ဆောင်နေသည်။ သို့သော် ယင်းကြေညာ ချက် ထုတ်ပြန်ချိန်တွင် ရိုဇော်သည် မိမိလွတ်လမ်းမမြင်ကြောင်းကို ရာနှုန်းပြည့် သိထားပြီးဖြစ်၏။ စပိန်အာဏာပိုင်များကမူ အမြင်တစ်မျိုးဖြင့် သုံးသပ်သည်။ ရှေ့နေချုပ်က ဘုရင်ခံချုပ်ထံ အစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထား သည်။

“ရိုဇော်၏ ကြေညာချက်သည် စပိန်နိုင်ငံအတွက် အနှစ်သာရမဲ့သော ကြေညာချက်သာဖြစ်၏။ ယင်းကြေညာချက်၏သဘောကို ဖော်ပြရလျှင် ရာနှုန်း ပြည့် အစွဲပြနေသည့် ပုန်ကန်မှုကြီးကို ရပ်တန့်ကရပ်ပြီး လက်နက်ချကြပါ။ နောင်တစ်နေ့တွင် သင်တို့အား ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ခေါင်းဆောင်တိုက်ခိုက်ပြီး

ရွှေပြည်တော်သို့ ခေါ်သွားမည်။ ယင်းသဘောမျိုး သက်ရောက်သော ကြေညာ ချက်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို မဖြစ်ထွန်းစေဘဲ အနာဂတ်တွင် ပုန်ကန်ထကြွလိုစိတ် များသာ ပေါ်ပေါက်စေပါသည်”

ဘုရင်ခံချုပ် ပိုလာဝေလာကလည်း ယင်းသုံးသပ်ချက်အတိုင်း သဘော ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်မပေးဘဲ ဖိုင်တွဲထား လိုက်သည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ရိုဇော်အမှုကို တရားသူကြီးအဖွဲ့က ဆက်လက်စစ်ဆေးသွားရန် အမိန့်ပေးလိုက်သည်။

ရိုဇော်၏အမှုကို ဖိလစ်ပိုင်တစ်မျိုးသားလုံး အသက်အောင့် နားထောင် နေကြသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တိုင်း ရင်မထားမိကြသည်။ စပိန်များကလည်း မျက် ထောက်နိဖြင့် စောင့်ကြည့်အကဲခတ်နေသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင်သာမဟုတ်။ စပိန် ပြည်၊ မက်ဒရစ်တွင်ပင် ဂယက်ရိုက်နေသည်။ မနီလာသို့ရောက်နေသော စပိန် သတင်းထောက် ရေးသားပေးပို့လိုက်သည့် သတင်းကို မက်ဒရစ်မြို့ထုတ် ‘အယ်လ်အင်ပါရယ်’ သတင်းစာက ဖော်ပြရာတွင် အောက်ပါစာပိုဒ်ကလေးလည်း ပါဝင်လေသည်။

“လာမည့်ရက်သတ္တပတ်တွင် ရိုဇော်၏ စစ်ခုံရုံးတင် စစ်ဆေး တော့မည်ဖြစ်၏။ ရိုဇော်သည် သူ့ကိုယ်ကို ကာကွယ် ထုချေရန် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားနေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သေဒဏ်အပေးခံရရန် သေချာနေသည်”

အားလုံးက သူတို့နှစ်ယောက်ဆီသို့သာ အာရုံရောက်နေကြသည်။ မျက်လုံးများက အသက်ငယ်ငယ် အမျိုးသမီးကလေးထံတွင်သာ လှည့်ပတ်ဝဲလည်နေသည်။ အမျိုးသမီးကလေးကတော့ ခပ်တည်တည်ထိုင်နေသည်။ နံဘေးမှ သူ့အဖော်ကို လည်း စကားမပြော။ သူ့ကား ဂျိုဇက်ဖင်းတည်း။

ရီဇော် အခန်းထဲသို့ဝင်လာသောအခါ တစ်ခန်းလုံး အပ်ကျသံပင် ကြားရ မလောက် တိတ်ဆိတ်သွားသည်။ ရီဇော်၏လက်ကောက်ဝတ်နှစ်ဖက်ကို လက်ပြန် ကြိုးတုပ်ထားသည်။ အစောင့်နှစ်ယောက်က သူ့အား ခြံရံလျက်။ ဝတ်ဆင်ထား သော အဝတ်အစားများကား သူ့မူအတိုင်း အပြစ်ဆိုဖွယ်မရှိအောင် သပ်ရပ်သည်။ အနက်ရောင်ဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ထားသည်။ ရုပ်အင်္ကျီနှင့် လည်စည်းမှာမူ အဖြူ ဖြစ်၏။ သူ့ဟန်ပန်မှုရာမှာ တည်ကြည်အေးငြိမ်းလှသည်။

ခုံအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌက ရီဇော်၏အမူအကြောင်းကို ကိုးဆယ့်ငါးမိနစ်ကြာမျှ ရှင်းပြသည်။ လာရောက်နားထောင်သူများသည် မည်သူမျှ စိတ်မဝင်စား။ ရီဇော် ၏ ခုခံချေပလွှာကို ဖတ်ပြသောအခါတွင်မှ လူတွေ ငြိမ်သွားသည်။ တရားခွင်သို့ အာရုံပြန်စိုက်လာကြသည်။

ထို့နောက် အစိုးရရှေ့နေသည် ရီဇော်ငယ်စဉ်က ဆုရခဲ့သော ကဗျာမှ အစချီပြီး ရီဇော်၏လှုပ်ရှားမှု အသေးစိတ်ကို တင်ပြသည်။ ရီဇော်၏ လုပ်ဆောင် မှုမှန်သမျှ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုတွင် အကျိုးဝင်နေစေရန် လျှောက်လဲသွားသည်။ ရီဇော်သည် 'ပုန်ကန်မှု၏ဝိညာဉ်'ဖြစ်ကြောင်း ကင်ပွန်းတပ် စွပ်စွဲသည်။

“အသိဉာဏ်နုနယ်သေးသော ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများသည် ရီဇော်ကို အပြည့် အဝ ကြိုဆိုကြသည်။ သာမန်လူသားများထက် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သူဟု လက်ခံ ယူဆကြသည်။ ၎င်းထုတ်ပြန်လိုက်သော အမိန့်တစ်ရပ်ကို ချင့်ချိန်ဝေဖန်ခြင်းပင် မပြုဘဲ လိုက်နာလုပ်ဆောင်ကြသည်။ အတ္တလွန်ကဲစွာ မောက်မာဝင့်ကြွားမှု ဟူသည် အသိဉာဏ်ရင့်ကျက်သည့် လူမျိုးများတွင်ပင် ချွတ်ယွင်းအားနည်းချက် ကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအားနည်းချက်သည် အရှေ့တိုင်းသားများအကြား ဌိမ္မ အတိုင်းအဆမရှိ ပြန့်ပွားနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အဆိုပါ အတ္တလွန်ကဲစွာ မောက်မာဝင့်ကြွားမှုများက ရီဇော်ကို တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ ခေါင်းဆောင် ဘဝသို့ရောက်အောင် တွန်းပို့လိုက်ပါသည်။ ရီဇော်သည် ရာထူး၊ အောင်မြင်မှု များနှင့် အာဏာကို စိတ်ကူးယဉ် မက်မောခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်”

နိဂုံးချုပ်တွင် အစိုးရရှေ့နေက အများမြှော်လင့်နေသည့်အပြစ်ဒဏ် ချမှတ်

[၆]

စစ်ခုံရုံး၏ အမိန့်

၁၈၉၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက်။

စစ်ခုံအဖွဲ့သည် အင်ထရာမြူရော့ရှိ စပိန်စစ်တပ်အတွင်း ရုံးထိုင်မည်။ နံနက် ၆ နာရီခန့်ကပင် ခုံရုံးထိုင်မည့် အဆောက်အအုံ အနီးအနားရှိ လမ်းများတွင် လူတွေ ပြည့်ညပ်နေသည်။ အားလုံးနီးပါးမှာ စပိန်လူမျိုးများ ဖြစ်၏။

အမှန်တော့ ရီဇော်အား သေဒဏ်ချမှတ်သည်ကို လာရောက် နားထောင်ကြ ခြင်းသာဖြစ်၏။ တချို့ကလည်း စပိန်အစိုးရ သွက်သွက်ခါသွားအောင် ကိုင်လှုပ် နိုင်သူ ဒေါက်တာရီဇော်ကို မသေမီ မြင်ဖူးချင်၍ လာကြည့်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ရုံးတံခါးများ ဖွင့်လိုက်သောအခါ အခန်းတွင်းသို့ လူတွေ အလုအယက် တိုးဝင် နေရာယူကြသည်။ ရုံးခန်းတွင်း၌ ပြည့်ကျပ်သွားရုံသာမက အနီးအနားရှိ နေရာ ထိုင်ခင်းမှန်သမျှ အလွတ်မရှိတော့ချေ။

ရုံးခန်းထဲတွင် စားပွဲရှည်တစ်လုံးချထားပြီး စစ်ဆေးသူ ခုနစ်ဦး ထိုင်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးထားသည်။ ခုံအဖွဲ့ဝင် ခုနစ်ဦးစလုံးပင် စစ်ဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ထား သည်။

လာရောက်နားထောင်သူများ ထိုင်ရန် ချပေးထားသည့် ခုံတန်းများ၏ ရှေ့ဆုံးတန်းတွင် အမျိုးသမီးနှစ်ယောက် ထိုင်နေသည်။ အခန်းထဲရှိ လူတွေ

ရန် လျှောက်လဲသည်။ ချမှတ်သင့်သော အပြစ်ဒဏ်မှာ သေဒဏ်သာဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ တရားခံအား သက်ညှာစွာ လျှော့ပေါ့စဉ်းစားမည် ဆိုပါလျှင် အနိမ့်ဆုံး ထောင်ဒဏ်တစ်သက်တစ်ကျွန်းနှင့် ပီဆိုနှစ်သောင်း ဒဏ်ငွေတပ်ရန် တောင်းဆို လိုက်လေသည်။

ထို့နောက် အစိုးရရှေ့နေ၏ စွပ်စွဲ တင်ပြချက်များသည် ယုတ္တိမတန် မှန်ကန်မှုမရှိကြောင်းကို ရီဇော်၏ရှေ့နေက ချေပလျှောက်လဲသည်။ ချေပချက်တွင် တရားလို၏ ရှေ့နေသည် အချက်အလက်များအပေါ် ယထာဘူတကျကျ မဝေဖန် မသုံးသပ်ဘဲ ဆန္ဒစွဲကတိဖြင့် တင်ပြလျှောက်လဲသွားကြောင်းကို အလေးပေး ထုချေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တရားခံသည် ပုန်ကန်မှုနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေ ကြောင်းကို အထောက်အထားတစ်မျိုးသာပြနိုင်ကြောင်း၊ ယင်းအထောက်အထား မှာလည်း ကတ္တီပုန်အဖွဲ့ဝင်များဟု ယူဆရသော တရားလိုပြ သက်သေများ၏ ထွက်ဆိုချက်တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်မှ တိမ်းရှောင်ကာ တရားသေ လွတ်မြောက်ရေးကို မျှော်မှန်းပြီး တရားခံသည် ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ကြောင်း လိဆယ်ထွက်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တရားလိုပြသက်သေများ၏ထွက်ဆိုချက်များမှာ သံသယရှိဖွယ်ဖြစ်သဖြင့် ရာဇသတ် ကြီး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၂ အား ကိုးကားလျက် သက်သေထွက်ဆိုချက်များကို လက်ခံ မစဉ်းစားထိုက်ကြောင်းဖြင့် ချေပသည်။

“နိဂုံးချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် တရားဥပဒေအရ ရီဇော်အပေါ်တွင် အပြစ် မရှိပါ။ တရားခံအပေါ် စွပ်စွဲချက်များအားလုံးကို တင်ပြခဲ့သော လျှောက်လဲချက် များဖြင့် ချေပပြီးဖြစ်ပါသည်။ နောက်ထပ်ချေပရန် ကျန်နေသေးသည်မှာ သူ၏ အတိတ်ကာလက လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ ရေးသားချက်များပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအပြုအမူအားလုံးသည် လက်နက်ကိုင်ပုန်ကန်မှုကြီး မပေါ်ပေါက်မီက လုပ် ဆောင်ရေးသားချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သောလုပ်ရပ်များသည် အမှန် တကယ်ပင် သေဒဏ်ကျသင့်သည့် ပြစ်မှုများ ဖြစ်နေသည်ဆိုပါလျှင် ပုန်ကန်မှုကြီး စတင်ပေါ်ပေါက်သည့် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့ မတိုင်မီက ဖမ်းဆီးတရားစွဲခဲ့ပါ သလား။ မည်သည့်တရားရုံးတော်က အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့ပါသနည်း။ မည်သည့် တရား ရုံးတော်ကမျှ အပြစ်မပေးခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် တရားဥပဒေအရ တော်တည့် မှန်ကန်စွာ ချင့်ချိန်ဆုံးဖြတ်မည်ဆိုပါလျှင် ယခုလည်း အပြစ်ဒဏ် လုံးဝ မချမှတ် သင့်ပါကြောင်း လျှောက်လဲအပ်ပါသည်”

ရီဇော်၏ရှေ့နေက တတ်စွမ်းသမျှ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ခုခံချေပသွား သည်။

တရားခံတင်ပြလိုသည့် အချက်များရှိပါက ပြည့်စွက်ထုချေရန် ရုံးတော်က ခွင့်ပြုသည်။ ရီဇော်က သူ၏မှတ်စုစာအုပ်များမှ အသေးစိတ် အချက်အလက် များကို ကိုးကားပြီး မိမိရှေ့နေ၏ ထုချေချက်များကို အကျယ်ချဲ့ ရှင်းလင်းပြ သည်။ ရှေ့နေက ယေဘုယျခြုံ၍ တင်ပြသွားသည်များကို သူက တစ်ချက်ချင်း ထပ်မံဖြေရှင်းပြသည်။ သူ၏လျှောက်လဲချက် ပြီးဆုံးသွားသောအခါ သူ့အပေါ် ခြေခြေမြစ်မြစ် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ စွပ်စွဲစရာ အချက်အလက်ဟူ၍ တစ်ချက်မျှ မရှိ တော့ချေ။ သို့သော် ရီဇော်က ၎င်းသည် အပြစ်ကင်းစင်သူဖြစ်ကြောင်းကိုသာ သက်သေအထောက်အထားပြနေခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်းလျှောက်လဲချက်များကြောင့် စစ်ခုံရုံးက သူ့ကို လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးလိမ့်မည်ဟု လုံးဝမမျှော်လင့်။ သူ အထူးကြိုးစားနေသည်မှာ စပိန်အာဏာပိုင်များသည် တရားဥပဒေအရ အပြစ်မရှိ သည့်လူတစ်ယောက်အား မတရားအပြစ်ဒဏ်ချလိုက်ကြောင်းကို ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း လုံးက နားလည် သဘောပေါက်စေရေးသာ ဖြစ်၏။

“တော်လှန်ရေးတွေ ပေါ်ပေါက်လေတိုင်း တခြားလူတွေရဲ့ မကောင်းမှုဒဏ်တွေကို လည်စင်းခံရတဲ့ သားကောင်တစ်ယောက် တော့ ရှိရစမြဲပဲ။ ကျူးဘားပြည်မှာဆိုရင် တော်လှန်ရေးပေါ်ပေါက် တာဟာ ‘ဆီညော် မောရ’ရဲ့ ပြုပြင်ရေးအဆိုပြုချက်များကြောင့်လို့ ဝိုင်းဝန်းအပြစ်ဖို့ကြတယ်။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှာတော့ တော်လှန်ရေး ပေါ်ပေါက်ရခြင်းဟာ ကျွန်တော့်တာဝန်လို့ ဆိုကြတယ်”

ရီဇော်၏ ထုချေတင်ပြချက်များ ပြီးဆုံးသွားပေပြီ။ ‘အယ်လ်အင်ပါရယ်’ သတင်းစာ၏ ဖော်ပြချက်အတိုင်းဆိုပါလျှင် “ရီဇော်၏ စကားလုံးများသည် မည်သို့မျှ ထိရောက်မှုမရှိ။ သူ့ရှေ့နေ၏ လျှောက်လဲချက်များကို နားမထောင်ချင်။ ထို့အတူ စစ်ခုံရုံးကလည်း စိတ်မဝင်စားပေ”ဟူ၏။

ထို့နောက် တရားခံအပေါ် စီရင်ချက်ချရေးအတွက် ညှိနှိုင်းစဉ်းစားရန် ခုံရုံးကို ညနေပိုင်းသို့ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်သည်။ တကယ်တော့ ခုံရုံး သမာဓိအဖွဲ့ဝင် ကြီးများ ညောင်းညာကြပေပြီ။ နာရီပေါင်းများစွာ ထိုင်နေရသဖြင့် ပျင်းရိငြီးငွေ့နေ ပေပြီ။ ထို့ပြင် ဗိုက်ကလည်းဆာပြီမို့ တစ်ခုခု စားသောက်ကြရဦးမည် မဟုတ် ပါလား။

မွန်းလွဲဘက်တွင် မက်ဒရစ်မှ လာရောက်သတင်းယူသော သတင်းထောက်က 'အယ်လ် ဟယ်ရယ်ဒီ' သတင်းစာသို့ ကြေးနန်းရိုက် အကြောင်းကြားလိုက်သည်။

“ခုံရုံးသဘာပတိနဲ့ သမာဓိအဖွဲ့ဝင်များရဲ့ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မသိကြရသေး။ သို့ပေမဲ့ တရားခံကို သေဒဏ်ချမှတ်ဖို့ သေချာတယ်လို့ အားလုံးက ထင်မြင်ယူဆထားတယ်”

ထင်သည့်အတိုင်းလည်း ဖြစ်လာပါသည်။ ညနေဘက်တွင် တရားခံအား သေဒဏ်အပြစ်ပေးလိုက်သည့်အပြင် ပီဆိုတစ်သိန်း ဒဏ်ငွေတပ်လိုက်လေသည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၈ ရက်၊ တနင်္လာနေ့တွင် ဘုရင်ခံချုပ် ပိုလာဝေယာက သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းကို အတည်ပြုလိုက်သည်။

ထို့နောက် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နံနက် ၇ နာရီတွင် လူနီတာ လူသတ်ကုန်း၌ လက်မရွံ့အာဏာသားများဖြင့် ရိုဇော်အား သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်စေဟု အမိန့်ထုတ်လိုက်လေသည်။ ။

[၅]

နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲ၏ အဖြေ

“ရိုဇော်ကို သေဒဏ်ပေးလိုက်ပြီ ဆိုပါလား”

သတင်းသည် တောမီးလောင်သလို တစ်မြို့လုံးသို့ ပျံ့နှံ့သွားသည်။ သည်သတင်းကို ကြားလိုက်ရသော ဖိလစ်ပီနိုများ တက်တခေါက်ခေါက် အံတကြိတ်ကြိတ် ဖြစ်ကြရသည်။ ကျိတ်မနိုင်ခဲမရဖြင့် လက်သီး၊ လက်မောင်း တန်းမိကြသည်။

“ဒါ မတရား တစ်ဖက်သတ် ဆုံးဖြတ်တာပဲ”

သို့သော် အချင်းချင်း လက်ကုတ်သတိပေးရသည်။ မျက်နှာရိပ် မျက်နှာက ပြပြီး ထိန်းသိမ်းရသည်။ သူ့ကျွန်ဘဝမဟုတ်ပါလား။ မနီလာတစ်မြို့လုံးတွင် အခြေအနေ တင်းမာနေသည်။ ဖိလစ်ပီနိုများ၏ ရင်ထဲတွင် ဝမ်းနည်းပူဆွေးနေသည်။ စပိန်များ၏ ဝမ်းထဲတွင်မူ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်မှုများ ပြည့်လျှမ်းလျက်။ ဝမ်းသာစိတ်များသည် မျက်နှာပေါ်သို့ အပြုံးရိပ်များအသွင် ကူးပြောင်းထင်ဟပ်နေသည်။

ရိုဇော်မိသားစုများ၏ နေအိမ်တွင်မူ မျက်ရည်မှီး ဖြိုင်ဖြိုင်ရွာနေသည်။ ဆုတောင်းသံ ညည်ဝေနေသည်။ အိမ်တွင် အသက်အရွယ်အိုမင်းနေပြီဖြစ်သော ဖရန်စစ္စကိုမာကေးဒိုမှလွဲလျှင် ယောက်ျားဟူ၍ တစ်ယောက်မျှမရှိတော့။ တိမ်းရှောင်သွားကြလေပြီ။

ညည်းပန်းနှိပ်စက်စွာကို အလူးအလဲခံလိုက်ရသော ပဂ္ဂနိသည် အခြေအနေ ကောင်းလာပြီဖြစ်သဖြင့် သူပုန်နယ်မြေ ဆာဗီတေးဒေသသို့ ခိုဝင်သွားသည်။ တော်လှန်ရေးသမားများနှင့် ပူးပေါင်းလိုက်သည်။ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် ဘွန်နီဖေရွိက ပဂ္ဂနိကို လှိုက်လှဲဝမ်းသာ ကြိုဆိုသည်။ ဘွန်နီဖေရွိက ရီဇော်၏အသက်ကို ကယ်တင်နိုင်ရန် နာရီပေါင်း ဆယ်တစ်နာရီကြာမျှ ဝင်ရောက်စီးနင်းတိုက်ခိုက်ရေး အစီအစဉ်ကို ပဂ္ဂနိနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်သည်။ ပဂ္ဂနိက သဘောမတူ။ ဖိုစင်တီယာဂိုတွင် စောင့်ကြပ်နေသော စစ်တပ်အင်အား အခြေအနေကို ပဂ္ဂနိ သိပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လျှင် အောင်မြင်ရန် မလွယ်။ မအောင်မြင်သည့်အပြင် ကိုယ့်ဘက်မှ အသက်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ ဆုံးရှုံးနိုင်သေးသည်။ ပဂ္ဂနိက ဟောင်ကောင်တွင် ရီဇော်ပြောခဲ့သော စကားကို ကိုးကားပြောဆိုသည်။

“ကျွန်တော့်အတွက်ကြောင့် ဘယ်သူမှ ဒုက္ခမရောက်စေချင်ဘူး”

ရီဇော်က ဤသို့ပင် မှာကြားခဲ့သည်။ မိခင်ကြီး တီအိုဒိုရာသည် နောက်ဆုံးကြိုးပမ်းခြင်းအနေဖြင့် အသနားခံစာတစ်စောင် ရေးသားသည်။ သူ့သား၏ အသက်ကို ချမ်းသာပေးပါရန် မိခင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် အသနားခံထားသည်။ အဆိုပါစာကို ကိုယ်တိုင်ယူပြီး ဘုရင်ခံချုပ်ထံ သွားတွေ့သည်။ သို့သော် ဘုရင်ခံချုပ်နှင့်ပင် တွေ့ဆုံခွင့်မရခဲ့ချေ။

ရီဇော်ကတော့ မရဏမင်းကို ရင်ဆိုင်ရန် နရသိန်အကျဉ်းထောင်အတွင်းမှ မေးအေးလူလူ စောင့်ဆိုင်းနေသည်။ လူ့ဘဝသို့ရောက်လာခြင်းမှာ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် မြင့်မြတ်သောလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု မြင့်မြတ်သောအလုပ်ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် မြင့်မြတ်သော အသက်စွန့်မှုကို ပြုရတော့မည်။ ဤသည်ပင် သူ၏ ဘဝတာဆောင်ရွက်ချက်များကို မီးမောင်းထိုးပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်တော့၏။ ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ဘယ်ကြည်လေးနက်မှုနှင့် သစ္စာတရားကို သေဒဏ်ခံယူခြင်းဖြင့် သက်သေထူမော်ကျူးလိုက်လေပြီ။ ထိုသို့ ရဲရင့်ပြောင်မြောက်သော စွန့်လွှတ်ခြင်းကြောင့် သူ၏ဘဝတာဆောင် ရွက်ချက်များသည် အခွန်ရှည်စွာ ရှင်သန်ခိုင်မြဲနေမည်သာ ဖြစ်၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ သူမသေမီ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများကို မှာကြားခဲ့ချင်သေးသည်။ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကြိုးပမ်းခဲ့သော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်

များကို ရှင်းပြခဲ့ချင်သည်။ သည်မှာကြားချက်သည် နောက်ဆုံးမှာကြားချက် ဖြစ်ပေမည်။ ‘ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ’သည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ ဘဝနှင့် မျှော်မှန်းချက်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖော်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ ယခု သူရေးမည့် နောက်ဆုံး မှာကြားချက်သည်လည်း ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ ထားရှိသင့်သော သဘောထားနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ ပြည့်ပြည့်စုံစုံပါဝင်ရန် အရေးကြီးသည်။ နောက်ပြီး သေမင်းခံတွင်းဝမှ လူတစ်ယောက်က သူ့တိုင်းပြည်၊ သူ့လူမျိုးနှင့် သူ့ချစ်သူများကို နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခဲ့သော နှုတ်ဆက်လွှာလည်း ဖြစ်ပေမည်။ သည်နှုတ်ဆက်လွှာကို ကဗျာပုံစံဖြင့် ရေးသားခဲ့မည်ဟု ရီဇော်က စိတ်ကူးထားသည်။

ရီဇော်၏ အကျဉ်းခန်းအဝင်အထွက်များကို သေချာစေ့စပ်စွာ စစ်ဆေးနေသည်။ မည်သည့်ပစ္စည်းမျှ သွင်းခွင့် ထုတ်ခွင့် ပြုမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ရီဇော်သည် ရေးသားမည့် ကဗျာကာရန်များကို စိတ်ထဲတွင်သာ ပုံဖော်နေရသည်။ ရွေးချယ်သုံးနှုန်းမည့် စကားလုံးကအစ ခေါင်းထဲတွင်သာ တေးမှတ်ထားရသည်။ ဤနေရာတွင် ရီဇော် ငယ်နှုစဉ်ကတည်းက အလေ့အကျင့်ရခဲ့သော ထူးထူးခြားခြား မှတ်ဉာဏ်ကောင်းခြင်းကို မှတ်ကျောက်တင်လိုက်သလိုပင် ဖြစ်တော့သည်။

သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းကို အတည်ပြုပြီးသောအခါတွင် ဆွေမျိုးမိဘများထံ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ တစ်စောင် နှစ်စောင်တော့ ရေးခွင့်ပြုမည် အမှန်ဖြစ်၏။ ထိုအခါတွင်မှ ခေါင်းထဲရှိ ကဗျာရှည်ကြီးကို သွန်ထုတ်ရေးသားရပေတော့မည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်၊ နံနက်အစောကြီးတွင် သူ့အခန်းထဲသို့ လူတစ်ယောက် ဝင်လာသည်။

“ကျွန်တော်က ‘အယ်လ် ဟယ်ရယ်ဒို ဒီ မက်ဒရစ်’သတင်းစာတိုက်က သတင်းထောက် ‘စန်တီယာဂိုမတေး’ပါ”

ဝင်လာသူက သူ့ကိုယ်သူ မိတ်ဆက်သည်။ ထို့နောက် ဒေါက်တာရီဇော်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် လာခဲ့ကြောင်းဖြင့် ရှင်းပြသည်။

ရီဇော်က မတေးကို ကုလားထိုင်တစ်လုံးထိုးပေးသည်။ ထိုနောက် ဧည့်သည် ဆောင်းထားသောဦးထုပ်ကို နံရံတွင်ချိတ်ထားရန် လက်လှမ်းလိုက်သည်။

“နေပါစေ ဒေါက်တာရီဇော် ဒုက္ခမရှာပါနဲ့။ ကျွန်တော်ပဲ ချိတ်လိုက်ပါမယ်”

မတေးက အားတုံအားနာ တောင်းပန်လိုက်သည်။ ဒေါက်တာရီဇော်သည် ဧည့်ဝတ်ကျေလွန်းနေသည်။ သူ့အိမ်သို့လာသော ဧည့်သည်တစ်ယောက်ကို ဆီးကြိုဧည့်ခံသလို ဆက်ဆံနေသည်။ နောက်ပြီး ဒေါက်တာရီဇော် နေထိုင်ပြောဆိုပုံ

များသည် အေးချမ်းတည်ငြိမ်လွန်းလှသည်။ နောက်တစ်နေ့ သေရတော့မည်ကို ကြိုသိထားသူတစ်ယောက်၏ သွင်ပြင်ဟန်ပန်မျိုး လုံးဝမရှိ။ ဥရောပသား သတင်းထောက် မတေးသည် ဒေါက်တာရီဇော်ကို အထင်ကြီး အံ့ဩသွားသည်။

“ဘယ်ဟုတ်မလဲဗျာ၊ ဒါလည်း ကျွန်တော့်အိမ်ပါပဲ။ ကျွန်တော် တတ်နိုင်သမျှတော့ ဧည့်ခံပြုစုခွင့်ပေးပါ”

မတေးသည် ထိုအတွေ့အကြုံများကို သတင်းစာထဲတွင် အသေးစိတ်ရေးသားတင်ပြခဲ့သည်။ သို့သော် ဒေါက်တာရီဇော်ပြောသမျှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြခွင့် မရ။ အတိုင်အတာနှင့် ခွင့်ပြုချက်ရသလောက်ကိုသာ ပြန်လည်တင်ပြခွင့် ရခဲ့သည်။

“ကျွန်တော့်အပေါ် အမြင်တစ်မျိုးမြင်အောင် ဖန်တီးထားကြတယ်လေ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က သူတို့ဖန်ဆင်းထားတဲ့လူမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်ကို အနီးကပ်ကြည့်ရင် တကယ့်ကို သေးသေးကလေးပါ။ ဒါပေမဲ့ ရန်သူတွေရဲ့ မလိုတမာ ဝါဒဖြန့်မှုတွေက အလိုလိုနေရင်း ကြီးကြီးမားမားဖြစ်အောင် ဖန်တီးနေတာပါ”

သတင်းထောက်မတေးနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီးချိန် နံနက် ၇ နာရီတွင် အကြောင်းကြားစာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ နောက်ထပ် ၂၄ နာရီအကြာတွင် လက်မရွံ့တပ်သားများဖြင့် သူ့ကို ပစ်သတ် ကွပ်မျက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဤအကြောင်းကြားစာပေါ်တွင် သူ သိရှိရကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးရန် တရားသူကြီး၏အမိန့်ပါ ပူးတွဲပါလာသည်။ သေဒဏ်အမိန့်ကို ရရှိကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးသောအခါ သူ့မိသားစုနှင့် တွေ့နိုင်သည်ဟု ခွင့်ပေးသည်။ ရီဇော်က သူ့မိသားစုထံ စာတိုကလေးတစ်စောင် ရေးလိုက်သည်။

ချစ်လှစွာသော ဖေဖေ၊ မေမေနှင့် မမများ...

ကျွန်တော်မသေမီ အိမ်သူအိမ်သားတွေနဲ့ တစ်ဦးချင်း တွေ့ဆုံ နှုတ်ဆက်လိုပါတယ်။ ရင်နာစရာတော့ ကောင်းတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ရင်ကော့ ခေါင်းမော့ပြီး ဝင့်ဝင့်ကြွားကြွား လာခဲ့ကြစမ်းပါ။ အရေးကြီးတဲ့စကားတွေ ပြောစရာရှိတယ်။

ဖေဖေ၊ မေမေ၊ မမများကို မြတ်နိုးခင်တွယ်လှတဲ့...

ဟိုဆေရီဇော်

ရီဇော်ဘဝ၏ နောက်ဆုံးမိနစ်များကုန်လွန်ခဲ့ရာ နရသိန်စံအိမ်

ဤကား အိမ်သူအိမ်သားများကို ကြိုတင်သတိပေးထားလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ သေဆုံးရတော့မည့် သားငယ်၊ မောင်ငယ်ကို ပူဆွေးရင်နှင့်စွာ နှုတ်ဆက်ရင်း သူပြောမည့်စကားများကို အသေးစိတ်မှတ်ထားရန် လိုအပ်မည်။ စကားထဲတွင် 'တစ်စုံတစ်ခု'တော့ အရေးတကြီး ပါမည်ဖြစ်၏။

သည်တစ်စုံတစ်ခုသည် နယ်ချဲ့စပိန်များကို ကျွမ်းပစ်သွားစေမည့် ဝှံးတစ်လုံးလား။ သည်တစ်စုံတစ်ခုသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများ၏ တော်လှန်ရေး ဒီလှိုင်းကို အရှိန်မြှင့်ပေးမည့် မှန်တိုင်းလား။ သို့တည်းမဟုတ် သည်တစ်စုံတစ်ခုသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများအား လွတ်လပ်ရေးလမ်းမကြီးပေါ် ရောက်အောင် လမ်းပြ ဆောင်ကြဉ်းသွားမည့် မီးရှူးတန်ဆောင်လေလား။

ရီဇော်က သူသေပြီးသည့်တိုင် သူ၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို သမိုင်းဝင် တည်တံ့အောင် စီစဉ်နေသည်။

ရီဇော်၏ကမ္ဘာ့ရန် ဖရိုင်းယာဘုန်းကြီးများက ရီဇော်ရေးသားခဲ့သော စာပေနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များ အဖတ်ဆယ်မရအောင် ပျက်စီးသိက္ခာကျရေးအတွက် ကြံစည်ကြိုးပမ်းနေသည်။

ဖရိုင်းယာများက ရီဇော်သည် ရုပ်ခန္ဓာအရ သေဆုံးသွားသည့်တိုင် သူရေးသားခဲ့သော စာပေများနှင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ပျောက်ကွယ်သွားမည် မဟုတ်။ ရှင်သန်ကျန်ရစ်မည်ကို ကြိုတင်တွက်ဆမိသည်။ ရီဇော်၏ စာပေများထဲတွင် အဓိကတိုက်ခိုက် ဝေဖန်ခဲ့သည်မှာလည်း ဖရိုင်းယာ သင်္ကန်းဝတ်များ၏ ဘာသာရေးအရေခွံ လုပ်ရပ်များအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းတိုက်ခိုက်ဝေဖန်ချက်များ၏ အနှစ်သာရပိုင်းကို တန်ဖိုးမဲ့ ပေါ့ပျက်သွားစေရန် နောက်ဆုံးဖန်တီးကြရမည်။

ဒိုမီနီကန် ဘာသာရေးဂိုဏ်းချုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ဘုန်းကြီးများသည် ရီဇော်ထံ ချဉ်းကပ်ကြသည်။ ၎င်း၏ ဘာသာရေးအမြင်များ မှားယွင်းနေသည်ကို မသေမီ ဝန်ချ အာပတ်ဖြေသွားရန် တိုက်တွန်းကြသည်။ ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုသို့ အာပတ်ဖြေသွားခြင်းဖြင့် ရီဇော် ယခင်က ရေးသားခဲ့သော စာပေများတွင် ပါဝင်သည့် ဖရိုင်းယာဆန်ကျင်ရေး တရားများကို ချေဖျက်ပြီးဖြစ်နိုင်သည်။

ရီဇော်ကလည်း ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ရိပ်စားမိသည်။ ယခုကဲ့သို့ သေသေချချနှင့် သည်သင်္ကန်းဝတ်များ၏ တောင်းဆိုချက်ကို တစ်လက်မမျှ လျှော့ပေး၍ မဖြစ်။ လျှော့ပေးလိုက်လျှင် သူ တစ်သက်လုံး အားထုတ်ခဲ့သော

ရေးသားချက်များသည် သဲထဲရေသွန်သလို အရာမထင်ဖြစ်ချေတော့မည်။ ရီဇော်က ၎င်းတို့၏ ကြံစည်ကြိုးပမ်းမှုများကို အတွင်းကျိတ်ပြုံးနေမိသည်။ ယဉ်ကျေးချိုသာစွာ ငြင်းပယ်နေသည်။

ထို့ပြင် သူကြိုတင်တွက်ဆထားသည့် အချက်တစ်ချက် ရှိသေးသည်။ အကယ်၍ သူ့ထံမှ ဝန်ချတောင်းပန်ချက်ကို မည်သို့မျှမရသည့် အဆုံးတွင် ဝန်ချလွှာအတုကို လုပ်ကြံကြေညာနိုင်သည်။ ဒိုမီနီကန် ဘာသာရေးလောက၌ ဤအဖြစ်မျိုး ကြုံခဲ့ဖူးပြီ။ ထင်ရှားသော သာဓကတစ်ရပ်မှာ ဆရာကြီး ဇော်လ်တဲယား သေခါနီးဆဲဆဲတွင် ၎င်း၏အပြစ်များကို ဝန်ချတောင်းပန်သွားသည်ဆိုကာ ထုတ်ပြန်လိုက်သော အာပတ်ဖြေ စာတမ်းတစ်စောင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ အမှန်တွင် အဆိုပါစာတမ်းသည် ဇော်လ်တဲယား၏ ဟောပြောပို့ချချက်များ ဩဇာသက်ရောက်မှု မှေးမှိန်စေရန် ရည်ရွယ်ထုတ်ဝေသည့် တောင်းပန်လွှာအတုသာဖြစ်၏။

ယခု သူ့ကိုလည်း ထိုသို့ အကောက်ကြကောင်း ကြံပေမည်။ သို့သော် သူက မမူ။ အချိန်တန်လျှင် အမှန်တရား ပေါ်လာမည်သာ။ အမှန်တရားဟူသည် ပုံးကွယ်၍မရစကောင်း။ ထို့ကြောင့် အမှန်တရား ထုတ်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် သူ၏ နှုတ်ဆက်ကဗျာကို ရေးသားခဲ့ရန် ကြိုးပမ်းနေခြင်းဖြစ်၏။ သူ၏ကလောင်အမည်ကပင် လျှောင်လျန်း သို့မဟုတ် အမြဲအံ့ မဟုတ်ပါလား။

ညနေပိုင်းတွင် အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရသည်။ အိမ်သူအိမ်သားများဟု ဆိုသော်လည်း အရွယ်ရောက်သော ယောက်ျားများကို ဝင်ခွင့်မပေး။ တွေ့ခွင့်မရ။ အိုမင်းမစွမ်းသည့် ဖခင်ကြီး ဖရန်စစ္စကိုပင် မတွေ့ရ။ တွေ့ဆုံသူများသည် အစောင့်များရှေ့တွင် ပြောဆိုကြရသည်။ အစောင့်များကို တင်းကြပ်သောအမိန့် ပေးထားသည်။ တစ်ခါတွေ့လျှင် တစ်ယောက်သာ ခွင့်ပြုရမည်။ တရားခံ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သေကြောင်း မကြံစည်နိုင်ရေးအတွက် အထူးဂရုပြုရမည်။

မိခင်အိုကြီး တီအိုဒိုရာက ပထမဦးဆုံး တွေ့ရသည်။ တီအိုဒိုရာသည် မျက်ရည်စက်လက်ဖြင့် သားငယ်ကို ပြေးဖက်လိုက်သည်။ သို့သော် သူ့သားကို မဖက်မိလိုက်ပါချေ။ အစောင့်များက ကြားမှတားထားသည်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှသာ စကားပြောခွင့်ပြုသည်။ မည်မျှရင်နာစရာ ကောင်းလိုက်ပါသနည်း။

“မေမေ ကျွန်တော်ကလေးကို သပြေဟ်ခွင့်ရအောင် ဆက်ဆက် ပြန်တောင်းနော်”

အခြားစကားများကို ပြောဆိုရင်း ရီဇော်က ကြားညှပ် မှာကြားသည်။ တီအိုဒိုရာ ချက်ချင်းသိလိုက်သည်။ ဤကား မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်တည်း။ သေရအံ့ဆဲဆဲ သားငယ်ကို ဝမ်းနည်းပူဆွေးစွာ တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက် ရင်း နောက်ပိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ကိုလည်း ဂရုစိုက် မှတ်သားရသည်။ နာကြည်းကြေကွဲဖွယ် မြင်ကွင်းတစ်ရပ်ပါတကား။

အစ်မများ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ဝင်တွေ့ကြရသည်။ ငိုကြွေးလျက် တစ်မျိုး၊ အံ့ကြိတ်လျက်တစ်ဖုံ၊ စကားပင်ပြောမထွက် ရင်ဆိုလျက်တစ်သွယ်။ သည်မောင်နှမတွေ နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံရခြင်းပါကလားဟူသော အသိများက ရင်ကို ဆို့ကျပ်နေစေသည်။ အသည်းကို နှပ်နှပ်စဉ်းသလို နာကျင်စေသည်။ ရီဇော်ကတော့ ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းရှိလှသည်။ သူလုပ်ရမည့် တာဝန်များကို အတိမ်းအစောင်းမရှိစေရန် ဂရုစိုက်သည်။ သူ့ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း အနည်းငယ်ကို အစ်မတစ်ယောက်လျှင် တစ်မျိုးကျ လက်ဆောင်ပေးသည်။ ထိုသို့ မှာကြား နှုတ်ဆက်ရင်း လူစိယာ၊ ဂျီစီဖာနှင့် ထရီနီဒတ်တို့အလှည့်ရောက်အောင် စောင့်ရ သည်။ သည်အစ်မတွေက ဟောင်ကောင်တွင် သူနှင့်အတူ လိုက်နေဖူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကား တတ်သည်။

“ဟောဒီမီးဖိုကလေးကိုတော့ လက်ဆောင်ပေးခဲ့မယ်၊ ဒါပေမဲ့ မနက်ဖြန်မှ သက်ဆိုင်ရာတွေဆီမှာ ခွင့်တောင်းပြီး ပို့ခိုင်းလိုက်မယ်”

ဤစကားများကို အစောင့်စစ်သားများ ကြားလောက်အောင် စပိန်စကား ဖြင့် ပြောဆိုရင်း “အဲဒီအထဲမှာ တစ်ခုခုတွေ့လိမ့်မယ်”ဟူသော စကားကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အမှတ်မထင်ညှပ်ပြောသွားသည်။ ရီဇော်ပြောဟန်မှာ မှင်သေ ပီရီလွန်းသဖြင့် မည်သည့်အစောင့်အကြပ်ကမျှ သတိမထားလိုက်မိချေ။

နောက်အစ်မတစ်ယောက်ကိုမူ “ကျွန်တော့်ဖိနပ်ထဲမှာ သေသေချာချာ ကြည့်”ဟူသော မှာကြားချက်ကို ရောထွေးပြောဆိုသွားသည်။ မောင်နှမတွေ တွေ့ဆုံပြီးသွားပေပြီ။ ရီဇော်နှင့် နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံရသူကား ဂျူဇက်ဖင်း။ ကံဆိုးသူ ချစ်စူးရဲမကလေး ဂျူဇက်ဖင်း...။ သူတို့၏ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့သော ချစ်ရက်များကား တိုတောင်းလှစွာ၏။ ချစ်ရက်တိုတောင်းသည်နှင့်အမျှ ပူဆွေး ရင်နာရမည့် လွမ်းရက်တွေက ရှည်ကြာလှပေမည်။ ထိုမျှတိုတောင်းလှသည့် ချစ်ရက်ကလေးများကိုပင် ဂျူဇက်ဖင်းသည် သူ၏ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် လဲလှယ်ခဲ့ရ သည်။ ရီဇော်နှင့်အတူ အချစ်လှေကလေးဖြင့် ရွက်စုံဖွင့်ခဲ့သော ဂျူဇက်ဖင်းသည်

ယခုအခါ လူမှုရေးလှိုင်းဂယက်များထဲတွင် တစ်ကိုယ်တည်း အလူးအလဲကူးခတ်ရ တော့မည်။ ကံဆိုးမကလေးအတွက် ရီဇော် စိတ်မကောင်းခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ရသည်။ သို့သော် သူ ဘာတတ်နိုင်ပါမည်နည်း။ ဂျူဇက်ဖင်းအတွက် သူ ဘာမျှ လုပ်ကိုင် ပေးသွားနိုင်ခြင်း မရှိ။ ဘာတစ်ခုမျှ ပေးအပ်သွားနိုင်ခြင်း မရှိ။ သူပေးအပ်နိုင် တာကလည်း သူ့အချစ်၊ သူ့မေတ္တာသာတည်း။

ဂျူဇက်ဖင်းပြန်သွားသောအခါ ရီဇော်က ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် စာတစ်စောင် ရေးလိုက်သည်။

မိတ်ဆွေကြီး ပရော်ဖက်ဆာ ဘလူးမင်းထရစ်

ခင်ဗျား ဒီစာကို လက်ခံရရှိချိန်ဆိုရင် ကျွန်တော့် ဒီလောက ထဲမှာ မရှိတော့ဘူး။ မနက်ဖြန် မနက် ၇ နာရီမှာ ကျွန်တော့်ကို ပစ်သတ်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ပုန်ကန်တဲ့ ပြစ်မှုကိုတော့ ကျွန်တော် မကျူးလွန်ပါဘူး။ အပြစ်ကင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် စိတ်အနှောင့် အယှက်ကင်းကင်းနဲ့ အပြစ်မဲ့သေရခြင်းမျိုးကို ရင်ဆိုင်ပါမယ်။

ကဲ...အတော်ဆုံး၊ အရင်းနှီးဆုံးဖြစ်တဲ့ ချစ်မိတ်ဆွေကြီးရှေ့... နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အတွက် မိမိကောင်း မဖြစ်ပါနဲ့။ ဖိုစနတ်ယာဂို၊ ၁၈၉၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်။

ဟိုဆေရီဇော်

ညဦးပိုင်းတွင် ဘာသာရေးဆရာများ ရောက်ရှိလာပြန်သည်။ ရီဇော်ကို ချဉ်းကပ်ကြပြန်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ‘ဘလားဂါ’ဟူသော ရဟန်းနှင့် ရီဇော်သာ ကျန်ခဲ့သည်။ ‘ဘလားဂါ’သည် ည ၁၀ နာရီခန့်အထိ ရီဇော်ထံမှ ဝန်ချတောင်းပန် လွှာရအောင် အစွမ်းကုန် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်နေသည်။ သို့သော် အချဉ်းနှီးပင်။ ရီဇော်သည် နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲတွင် အနိုင်ရလိုက်ပေပြီ။

ရီဇော်ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက သေရမည့် နာရီပိုင်းကလေး အလိုတွင်မှ မိမိတစ်ချိန်လုံးစွဲကိုင်ခဲ့သည့် ယုံကြည်ချက်ကို ပြောင်းလဲ ဝန်ချပါမည်လော။ သည်ယုံကြည်ချက်တွေကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ဖော်ထုတ်တင်ပြခဲ့သဖြင့် ယခုလို သေဒဏ် အပေးခံခဲ့ရသည် မဟုတ်ပါလား။

“မင်္ဂလာရှိသော ညချမ်းပါ ဆရာတော်”

ရိုဇော်သည် ဘလားဂါကို နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ ဤကား ယဉ်ယဉ်
ကျေးကျေး နှင်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သူတစ်ကိုယ်တည်း လွတ်လပ်စွာ နေလို
သေးသည်။ သူ့တွင် ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်စရာတွေ အများကြီးရှိသေးသည်။
သည်အလုပ်တွေကိုလည်း မိနစ်နှင့်၊ စက္ကန့်နှင့် အချိန်လှပြီး ဆောင်ရွက်ရပေမည်။

ဘလားဂါထွက်သွားသောအခါ သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းများထံ စက္ကူနှင့်
ကလောင်တံတောင်းသည်။ ထို့နောက် စာရေးစားပွဲတွင် ထိုင်လိုက်သည်။ သူ့
ခေါင်းထဲတွင် အရင့်အမာ သန္ဓေတည်နေပြီးဖြစ်သော နှုတ်ဆက်လွှာ ကဗျာရှည်
ကြီးကို မွေးဖွားလိုက်တော့သည်။

သူ့ရင်ထဲမှ ခံစားချက်များ၊ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် မျှော်မှန်းချက်၊
တောင့်တချက်များကို ဖွင့်အန်ထုတ်သည်။ စာလုံးကလေးများသည် ကလောင်
ဖျားမှ စီကာစဉ်ကာ ခုန်ဆင်းလာကြသည်။

ကလောင်ဖျားကလေးသည် စာလုံးတစ်လုံးမှ တစ်လုံးဆီသို့ ကူးပြောင်း
ပြေးလွှားနေသည်။

စာရွက်ပိုင်းကလေးများ တစ်ပိုင်းပြီးတစ်ပိုင်း ကုန်သွားသည်။

နာရီလက်တံကလေးသည် တစ်စက္ကန့်မှ တစ်စက္ကန့်သို့ ခုန်ကူးနေသည်။

[၆]

နောက်ဆုံး နှုတ်ဆက်လွှာ

တစ်ကမ္ဘာလုံး အိပ်မောကျနေပြီလားမသိ။ ညအမှောင်ကို တိတ်ဆိတ်ခြင်း
က လွမ်းမိုးနေသည်။

အကျဉ်းထောင်စောင့် စစ်သားများမှာမူ အိပ်နိုင်သေး။ အထက်က
ပေးအပ်ထားသော တာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းရွက်နေသည်။ အကျဉ်းခန်း
ရှေ့တွင် သေနတ်ကိုထမ်းပြီး လူးလာခေါက်တုံ့ လျှောက်လျက်။

အကျဉ်းခန်းထဲတွင် ရိုဇော်လည်း မအိပ်နိုင်သေး။ မိခင်တိုင်းပြည်အတွက်
တာဝန်ကို ဘယ်သူကမျှ သူ့အားပေးအပ်ခြင်းမပြု။ သို့တစေ တာဝန်သိ သား
ကောင်းပီသစွာ သေအံ့မှူးမှူးမှာပင် သက်သောင့်သက်သာ မနေနိုင်သေး။ အနား
မယူနိုင်သေး။

ရေနံဆီမီးအိမ်မှ မီးတောက်ကလေးသည် လှုပ်ခါယိမ်းထိုးနေသည်။

ရိုဇော်ကဗျာမှ ပေါက်ဖွားလာမည့် မီးတောက်မှာမူ မည်မျှထွန်းတောက်
လေမည် မသိ။ မည်မျှကြီးထွားလာလေမည် မသိ။

ရိုဇော်၏ လက်ရေးသေးသေးကလေးများသည် စာရွက်ပေါ်တွင် တစ်လုံး
ပြီး တစ်လုံး ထင်လာသည်။

နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ် မြတ်နိုးလှစွာသော အမိနိုင်ငံ...

သင်ကား နေ၏ချစ်မြေ၊ အရှေ့ပင်လယ်၏ ပုလဲအမြုတော၊

တို့တစ်တွေရဲ့ ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံပါတကား။
 သင့်အတွက် ခံခက်မှာကြည်းခြင်းနှင့်အတူ ချုပ်ငြိမ်းပျောက်
 ကွယ်တော့မည် ငါ့ဘဝကို ဝမ်းမြောက်ကြည်ဖြူ ပေးလှူခဲ့ပါတယ်။
 အကယ်၍များ ငါ့ဘဝကို ပိုမိုထွန်းတောက်၊ ပိုမိုလန်းဆန်း
 ပြီး အလှဖြိုးဝေ စိုပြည်ကြွယ်ဝနေစေဦး။
 အမိနိုင်ငံကောင်းစားရေးအတွက် ငါ့အသက်ကို မငဲ့မကွက်
 ပေးဆက်နေဦးမည်သာတည်း။

ပြည်ချစ်သားတွေ စစ်မြေပြင်မှာ ကြည်ရွှင်ပျော်ပိုက် တိုက်ပွဲ
 ဆင့်ဆင့် ရင်ဆိုင်လျက်၊
 ကိုယ်ကျိုးမဖက် အသက်ကိုစွန့် မတွန့်မဆုတ် နွဲ့ကြတယ်။
 ကြီးစင်မှာလည်း သေရဲတယ်၊ စစ်တိုက်ရင်းလည်း သေရဲ
 တယ်။ ယုံကြည်ချက်အတွက် သေရဲတယ်။ ဘယ်လိုသေသေ
 မမှုစတမ်း။

နှင်းဆီလည်း ပန်း၊ စံပယ်လည်း ပန်း၊ သပြေလည်း
 ပန်း၊ ပန်းချင်း အတူတူပင်။
 နိုင်ငံအတွက်၊ ကိုယ့်အိမ်အတွက် သင့်အသက်ကို တောင်းဆို
 လာလျှင် နှင်းဆက်ကြရမည်သာတည်း။

ရီဇော်သည် မိမိနိုင်ငံနှင့် လူမျိုးကို တန်ဖိုးအထားဆုံးဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်သဖြင့်
 ပြည်သူ့သားကောင်းများ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အသက်စွန့်ကြသည်ကို
 အမြဲဂုဏ်ယူသည်။

မကြာမီမှာ ငါ့သေရတော့မယ်-
 ကောင်းကင်တစ်ခွင်မှာ နေ့အသွင်ကူးတော့မယ်လို့ နီရောင်
 အပျိုကို၊
 ငါ့အလောင်းထုပ်တဲ့ ပိတ်ဖြူတစ်စ မှောင်ပျံ့ထဲက ငါ
 မြင်လိုက်တော့
 အရက်ဦးရဲ့အလှ ပြည့်ဝဖြိုးဝေအောင် အရောင်တင်
 ဆေးဆိုးကြမယ်ဆို။

လိုအပ်တဲ့အချိန်ကို ရွေးပြီး ငါ့သွေးနဲ့သာ ဖျန်းပက် ခြယ်သ
 လိုက်စမ်းပါ။

မိုးသောက်ရောင်ခြည် နီစွေးစွေးမှာ သင် ပိုပြီးလှ၊ ပိုပြီး
 ကြွလာပေလိမ့်ဦးမယ်။
 ကလေးဘဝ အိပ်မက်ထဲမှာ၊ လူငယ်ဘဝ အိပ်မက်ထဲမှာ၊
 တက်ကြွအားရစွာ မျှော်လင့်တောင့်တခဲ့တဲ့ နေ့အလင်း
 ခရောင်ကို...

သင့်မျက်ဝန်းမှာ မျက်ရည်ကင်းစင်လို့၊ သင့်ဦးခေါင်းကို
 မာန်တင်းမောထားနိုင်ပြီး၊
 ပါးရေနားရေ မတွန့်သေးတဲ့ သင့်ရုပ်လွှာ ရှက်သွေးရဲရဲ
 မဖြာတဲ့တစ်နေ့ဝယ်...
 မြင်တွေ့ရမှာမလွဲတယ်၊ အို...အရှေ့ပင်လယ်မွှေရဲ့ ကျောက်
 ကောင်းကလေး တစ်ပွင့်ရယ်။

ငါ့ရင်ထဲမှာ ဝေဆာဖူးပွင့်နေတဲ့ မျှော်လင့်ချက်
 အိပ်မက်ကမ္ဘာလေးရယ်၊
 သင့်ကို ခွဲခွာသွားတော့မယ့် ငါ့ဝိညာဉ်က အလေးပြုခဲ့ပါ
 တယ်။

သင် ရှင်သန် ထမြောက်နိုင်ကြောင်း ငါလဲလျောင်းပေး
 သမို့ ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူ အလေးပြုခဲ့ပါတယ်။
 သင်ရှင်သန်ဖို့ ငါ့သေဆုံးမယ်၊ သင်ပိုင်စိုးတဲ့ မိုးပြာအောက်
 မှာ ငါ့သေဆုံးမယ်၊
 လှပကြည်မွေ့ ချမ်းမြေ့သာယာ သင့်မြေကမ္ဘာမှာ ထာဝရ
 ငါ မှေးအိပ်တော့မယ်။

ရီဇော်သည် လွမ်းမောဖွယ်ရာ သူ့ဘဝနိဂုံးကို ရေးခြယ်နေမိသည်။ ဘဝ
 တစ်လျှောက်လုံး သူရေးသားခဲ့၊ ပြောဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း သူ့မြေ၊ သူ့ရွာ၊ သူ့ဇာတိ
 တွင်ပင် သေဆုံးရတော့မည်။ သူချစ်သော အမိမြေတွင် ထာဝရ မှေးအိပ်ပေ
 တော့မည်။

သူ့သေလွန်ခဲ့သော် မည်သို့ရှိမည်နည်း။ သူ့အတွက် မည်သူတွေ ဝမ်းနည်း

ငိုကြွေးပြီး မည်သူတွေ ပူဆွေးကြမည်နည်း။ ရိုဇော်၏ ကဗျာဉာဏ်သည် သူ
တမလွန်ဘဲ ဂရောက်သည့်အချိန်အထိ ဖြန့်ကျက်ကွန့်မြူး ကြည့်မိသည်။

မြမြက်စိမ်းတွေ အလယ်မှ လှပပန်းတစ်ပွင့် ငွားငွားစွင့်စွင့်
မြူးဝင့်လာတာ၊

ငါ့ဂူထက်မှာ တစ်နေ့ သင် တွေ့လာရမယ်။

ငါ့ဝိညာဉ်လှမွှေးပန်းကို သင့်နှုတ်ခမ်းနဲ့ ဖိကပ် နမ်းရွပ်
လိုက်စမ်းပါ။

သင့်နှာဝက လေပြည်နွေးနဲ့ လွမ်းမောစဖွယ်သင့်အဆွေးကို၊

အေးမြမြအုတ်ဂူထဲက ငါ့နဖူးပြင်မှာ ခံစားထိတွေ့ရလိမ့်မယ်။

ချမ်းမြမြကြည့်စင်စင် ဖိုးလသခင်ရဲ့အလင်းရောင် ငါ့
ကိုယ်ပေါ်မှာ ဝင်းပစမ်းပါစေ။

အဟုန်ပြင်းစွာ တောင်ပံ ရိုက်ခတ်လာတတ်တဲ့ အရုဏ်ဦး
ရောင်ခြည် ငါ့ကိုယ်ပေါ်မှာ ထွန်းပစမ်းပါစေ။

တီးတိုးစကားနဲ့ ပြေးလွှားလာတဲ့ ကိုလေပြင်း ငါ့အပါးမှာ
ညည်းတွား အော်ဟစ်နေစမ်းပါစေ။

အကယ်၍များ လေဟုန်စုန်ဆန် ဝဲပျံလာတဲ့ ငှက်တစ်
ကောင်သာ ငါ့ဂူပေါ်က လက်ဝါးကပ်တိုင်မှာ သက်နားခဲ့မယ်
ဆိုပါလျှင်၊

အေးမြစိမ့်စမ်း စိတ်ငြိမ်းချမ်းလှတဲ့ ဓမ္မတေးတစ်ပုဒ်ကို
သိကျူးမြည်ကြွေးစမ်းပါစေ။

ပူနွေးနွေးနေရောင်ခြည်က မိုးရေစက်ရဲ့အငွေ့အသက်ကို
စုပ်ယူပြီး၊

သန့်ရှင်းကြည်စင် ဘုံကောင်းကင်သို့ ပြန်ပို့တယ်။ ငါလည်း
မခွဲမခွာ လိုက်ပါရစေကြောင်း တောင်းပန်တိုးလျှိုးမိပါရဲ့။

အချိန်မတိုင်မီ ခွဲခဲ့ရတဲ့ ငါ့အတွက် ငါ့သူငယ်ချင်းတစ်
ယောက် ငိုကြွေးရိုက်ငင်နေပါစေ။

ညဝတ်ပြုပြုတွေမှာ တစ်စုံတစ်ယောက်ကများ ငါ့အတွက်
ဝတ်တက်ဆုတောင်း ကောင်းမှုပြုမယ် ဆိုပါလျှင်၊

*Yo desciendo y poro sobre mi caer en una
baja que el calor entera su cantes de pas
Digo que el sol ardiente las llamas evapora
Jal cielo torcen para con sus llamas in por
Digo que un ser amigo mi fin temporales llora
En los serenas horas cuando por mi alguna vez
me tambien de patria por mi desciendo a Dios!
En no todo cantes, mueren en cantes
Porque en las padecieron tormentos sin igual
En nuestras pobres madres que guerra se amargura
En sus penas y viruelas, por presos en tortura
Tora por ti que mas tu redencion final
J cuando en noche oscura se curulan el consuelo
J como el mueren que clava relando allí
No turbes en reposo, no turbes el misterio
Tal vez acorda, sigas de patria o salteras
Soy yo cuando a patria: yo que te cantes a ti!
J cuando ya mi tumba de todos olvidada
Yo tengo cura ni puedo que marquen en lugar
Digo que la ara el hombre la esparga con la agada
J mi canira, antes que vuelvan a la nada
El polvo de tu alfombra que vayan a formar
Inlencos mala impres me porras en elida
En admitir tu espasa tus castles frigora
Vibrante y siempre nota sera para tu vida
Como luz, coloso, memo, cante, genito
Constante repitiendo la cancion de mi fe
Mi patria olvidada, dolor de mi dolara
Luzida Filipinas, ay el pobre cades
De lo digo todo mi padre mis amora
Voy donde no hay esclavo, redigan en opresora
Sonde de je no mate donde al que cante es Dios
Abra, padre, y hermano, tora del alma mi
J ungo de la consanna en el partido hogar
Dad gracia que descauso del fatiga dia
Dad dulce extranjero mi amigo mi allega
Abra, quando sera, morit a descauso.*

‘ကံဆိုးကြမ္မာဆိုးနဲ့ ကျဆုံးခဲ့ကြ သားလှအားလုံးအတွက်
မျက်ရည်ယိုစီးရှိုက်ကြီးတငင် သောကဝင်ကြရတဲ့ သားကောင်းမိခင်
များအတွက်’

[နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ ကဗျာ လက်ရေး]

အို... အမိနိုင်ငံ ဘုရားသခင်ရဲ့ ရင်ခွင်တော်မှာ နားစက်ရ ပါစေကြောင်း ဆုတောင်းသမှု ပြုပေးပါလို့။

အို...အမိနိုင်ငံရယ် ဆုတောင်းသမှု ပြုလိုက်စမ်းပါ... ကံဆိုးကြမ္မာဆိုးနဲ့ ကျဆုံးခဲ့ကြ သားလှအားလုံးအတွက်၊ ဆိုးရွားယုတ်မာ ဝေဒနာဖိစီး နာကြည်းခံရသူများအတွက်၊ မျက်ရည်ယိုစီး ရှိုက်ကြီးတငင် သောကဝင်ကြရတဲ့ သားကောင်း မိခင်များအတွက်၊

နှိပ်စက်မှုအပေါင်းကို ခေါင်းမော့ ရင်ကော့ ခံခဲ့သူတွေ၊ မုဆိုးမတွေနဲ့ ဖအေမဲ့ သားသမီးတွေအတွက်၊

နောက်ပြီး သင့်အတွက် သမိုင်းကြွေးကို ပြတ်ပြတ်သတ်သတ် ပေးဆပ်နိုင်ပါစေလို့။

သုသာန်တစ်ပြင်လုံး ညအမှောင်ထုလွှမ်းခြုံနေတုန်းမှာ၊ သက်မဲ့တစ်တွေကို သက်မဲ့တစ်တွေချည်း စောင့်ကြည့် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြတယ်။

ငြိမ်းချမ်းလှတဲ့သူတို့ကို၊ လျှို့ဝှက်လှတဲ့သူတို့ကို နှောင့်ယှက်ခြင်းအမှု မပြုစေလိုပါ။

အကယ်၍များ ဂျပ်စောင်းသံသာကြားရရင်၊ သို့တည်းမဟုတ် မေ့တေးကဗျာ ကြားရရင်...

ချစ်လှစွာသော အမိနိုင်ငံ ဒီတေးသံသာကို သီကျူးနေသူကတော့ ငါ၊ သင့်အတွက် သီကျူးနေတဲ့ ငါပါပဲ။

တမလွန်ဘဝရောက်သည့်တိုင် မိမိတိုင်းပြည်ကို မမေ့မလျော့ တမ်းတနေမည် သူ့စေတနာကို ရိုဇော်က ဖော်ကျူးခဲ့လေသည်။ သို့သော် အချိန်ကာလ ရှိသေးသည်။ သေသောသူ ကြာလျှင်မေ့ဆိုသလို အချိန်ကြာလျှင် သူ့ကိုလည်း မေ့ကြမည်သာပင်။ ထိုသို့ မေ့ကြပြီဆိုသောအခါ သူသည် မည်သို့အသုံးကျပါတော့မည်နည်း။ မည်မျှ တန်ဖိုးရှိပါတော့ မည်နည်း။ သို့တိုင် ရိုဇော်ကတော့ သူ့တိုင်းပြည်အတွက် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း အကျိုးပြုချင်သေးသည်။

ငါ့မြေပုံကို လူတွေရှိသရွေ့ မေ့ကြလျော့ကြ အချိန်ကျပြီး၊ လက်ဝါးကပ်တိုင်ရယ် မြေပုံအမှတ်ရယ် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ပြီ

ဆိုပါလျှင်၊

ဒီမြေပေါ်တွင် ပျိုးကြဲပက် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးပါစေတော့။ အကျိုးမဲ့ဖြစ်မယ့် ပုပ်ယဲကြွင်းကျန် ငါ့ခန္ဓာကို ယာရှင်ရဲ့ ပေါက်ပြားနဲ့ တူးဆွရောမွှေ သီးနှံပင်တွေ ရှင်သန်ထွားကျိုင်းပါစေတော့၊

အချိန်တန်လို့ မေ့ပင်အောက်မှာ ငါပျောက်နေလည်းအကြောင်း မဟုတ်ချေ၊

သင့်ရဲ့ပတ်ဝန်းကျင် သင့်ကွင်းပြင်နဲ့ လမ်းမြောင် ကွေ့ကောက်တွေထဲမှာ၊

ကျယ်လောင်ပီသ ကြည်မြတ်တဲ့ ငါ့ခေါ်သံကို သင် ကြားရပေလိမ့်မယ်။

ငါ့တေးသံ၊ ငါ့ဗျာပါဒရဲ့အရောင်၊ အလင်း၊ ရနံ့နဲ့ စကားလုံးများဟာ၊

ငါ့ယုံကြည်ချက်ရဲ့ အနှစ်သာရကို ထာဝစဉ် ပဲ့တင်ဟည်းနေစေလိမ့်မယ်။

ရီဇော်သည် ရေးလက်စ ကဗျာကို ရပ်၍ ပိတကမ္ဘာနှင့် ဆက်သွယ်ရာ တစ်ခုတည်းသော တံခါးပေါက်ဆီသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ မိုးလင်းပေတော့မည်။ သူ့အတွက် အချိန်များများ ရတော့မည်မဟုတ်။

နာကြည်းမှုအပေါင်းထောင်သောင်းထဲက ငါ့ရဲ့နာကြည်းမှု တစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ မြတ်နိုးစွာသော အမိမြေ၊

ချစ်လှစွာသော ဖိလစ်ပိုင်၊ ငါ့ရဲ့ နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းကို နားဆင်ပါလေတော့။

ငါ့ကိုယ်နှင့် ငါပိုင်သမျှ၊ ငါ့မိဘတွေ၊ ငါ့ချစ်သူတွေ သင့်အတွက် နှင်းဆက်ပေးအပ်ခဲ့ပါတယ်။

ငါ့ခရီးစဉ်အတိုင်း ကျွန်တွေကင်းတဲ့၊ ပါးကွက်သားတွေကင်းတဲ့၊ ဖိနှိပ်သူတွေကင်းတဲ့နေရာ၊

ယုံကြည်ချက်တွေကို ပြက်ရယ်ခြင်းကင်းတဲ့၊ ဘုရားသခင်အုပ်စိုးတော်မူတဲ့ ကမ္ဘာဆီသို့ သွားတော့မယ်။

ရီဇော်က ကဗျာ၏နိဂုံးပိုင်းကို ရေးနေပေပြီ။ စာရွက်ပိုင်းကလေးများပေါ်

တွင် ကဗျာစာကြောင်းများသည် ဆုံရုံကလေးဖြစ်၏။ ရေးနေကျ လက်ရေး ထက်ပင် အနည်းငယ်သေးပြီး ရေးရသည်။

အဆုံးသတ်အနေဖြင့် သူ့မိ၊ သူ့ဖ၊ သူ့အိမ်သားနှင့် အပေါင်းအသင်းများကို နှုတ်ဆက်စကားဆိုရတော့မည်။ ထို့ပြင် ခြောက်သွေ့လှသော တစ်ကျွန်းစံ ရက်များတွင် သူ့ဘဝ ပြန်လည်စိုပြည်လာအောင် ကြိုးစားပြီး ပျော်ရွှင်မှုပေးခဲ့သည့် အချစ်ဆုံးအဖော်မွန်ကလေးကို နှုတ်ဆက်ရဦးမည်။ သူကလေးကား သူ့ဘဝထဲသို့ ဘုမသိဘမသိ စွန့်စားဝင်ရောက်လာရှာသူ ဧည့်သည်မကလေး ဂျိုဇက်ဖင်းပင် တည်း။

နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်၊ ငါ့ဝိညာဉ်ထဲက ဖေဖေ မေမေ အိမ်သားတွေ၊

ပျက်သုဉ်းခဲ့တဲ့ ငါ့အိမ်မှာ ကစားအတူတကွ ငယ်ဘဝက သူငယ်ချင်းတွေ၊

ဖိနှိပ်ခံရက်များ အဆုံး နိဂုံးချုပ် တစ်ခန်းပြောင်း မှေးစက် လဲလျောင်းခွင့်ရခဲ့ပြီဖြစ်တဲ့ ငါ့အတွက် ကျေးဇူးတင်စကား ပြော ကြားလိုက်ပါလေ။

နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ် ငါ့ကမ္ဘာ၊ ငါ့ဘဝ၊ ငါ့အဖော်မွန်ဖြစ်တဲ့ ချစ်စရာဧည့်သည်မကလေးရေ၊

နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်...သူငယ်ချင်း၊ မင်း ဘယ်သူပင်ဖြစ်ပါစေ သေဆုံးရခြင်း၊ အနားယူရခြင်း တကယ်တော့ အတူတူပါ ပဲလေ။

စာရွက်ပိုင်းကလေးတွေပေါ်တွင် စာတွေပြည့်ကျပ်နေပေပြီ။ ခေါင်းစဉ် တပ်ရန် နေရာလွတ်မရှိ။ နေ့စွဲထိုးရန် နေရာမရှိ။ နောက်ဆုံး ရိုဇော် လက်မှတ်ရေး ထိုးရန်နေရာပင် မကျန်တော့။ ရိုဇော်က အချိန်ဆိုင်းမနေ။ စာရွက်ပိုင်းကလေး များကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်ခေါက်ပြီး ရေနံဆီမီးဖိုအောက်ခြေရှိ အံကပ်ကလေးထဲသို့ ပိပိရိုထည့်လိုက်သည်။ သည်ကဗျာသည် 'သူ့ချစ်သူများ'အား နှုတ်ဆက်လွှာ ဖြစ်သလို စပိန်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘာသာရေး အရှေ့မြို့များကို တိုက်ခိုက်ရန် မီးမွှေးပေးမည့် စနက်တံလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ထို့နောက် အိမ်သူအိမ်သားများထံ စာတစ်စောင်ရေးသည်။ စာထဲတွင် သူ့အတွက် ဒုက္ခရောက်ကြရသည်များကို ခွင့်လွှတ်ရန်၊ သူ့သေရခြင်းကို ဝမ်းမနည်း

ကြရန်နှင့် လူတစ်ယောက်သည် တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်ချိန်တွင် သေရမည်သာ ဖြစ်ကြောင်းများအပြင် မိသားစုများ စုစုစည်းစည်းဖြင့် ညီညွတ်စွာနေကြရန် မှာကြားခဲ့လေသည်။

“ကိုယ့်ကလေးတွေက ကိုယ့်ကိုပြုစုစေချင်သလို ကိုယ်က လည်း သက်ကြီးရွယ်အို မိဘနှစ်ပါးကို ပြုစုဂရုစိုက်ကြပါ။ ကျွန် တော်ကို သတိရတဲ့အနေနဲ့ မိဘနှစ်ပါးကို အတိုးချ ချစ်ကြစမ်းပါ။

ကျွန်တော့်အလောင်းကို မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်ပါ။ အုတ်ဂူလုပ်ပြီး လက်ဝါးကပ်တိုင်ကလေး စိုက်ပေးပါ။ အုတ်ဂူပေါ်မှာ ကျွန်တော့် နာမည်၊ မွေးနေ့နဲ့ သေဆုံးတဲ့နေ့ကို စာတန်းထိုးပေးရင် လုံလောက် ပါပြီ။ တကယ်လို့ လုပ်ချင်ကြတယ်ဆိုရင် အုတ်ဂူပတ်လည်မှာ တန်းကလေးကာချင်ကာပေါ့။ နှစ်ပတ်လည် အထိမ်းအမှတ်တွေ ဘာတွေ မလိုပါဘူး။

နောက်ဆုံးမှာချင်တာကတော့ ကံဆိုးမကလေး ဂျိုဇက်ဖင်းကို ညှာတာကြစမ်းပါလို့။”

သူ့အစ်မများ ညီမများအတွက် စာရေးပြီးသောအခါ တစ်သက်လုံး အနစ်နာခံ တွယ်တာချစ်ခင်ရသော အစ်ကိုကြီး ဘန်အတွက် စာတစ်စောင် ရေးပြန်သည်။

ချစ်သောအစ်ကိုကြီး

ပြန်တွက်ကြည့်ရင် လေးနှစ်ခွဲတောင်ရှိပြီ။ အစ်ကိုကြီးနဲ့ လူချင်း လည်း မတွေ့ရ၊ စာချင်းလည်း မဆက်သွယ်ရ၊ ကြားလူက တစ်ဆင့် တောင် စကားမပြောခဲ့ကြရဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အစ်ကိုကြီးနဲ့ ကျွန် တော်ကြားမှာ နောင်တည်းထားတဲ့ တွယ်တာမှု၊ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး နားလည်မှုတွေဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တွေ့ဆုံ ပြောဆိုမနေ ရလည်း ခိုင်မြဲနေမှာပါပဲ။ ခုဆိုရင် ကျွန်တော် သေရတော့မယ်။ အစ်ကိုကြီးတစ်ယောက်တည်း အိမ်ထောင်တစ်ခုလုံးနဲ့ သက်ကြီး ရွယ်အို မိဘနှစ်ပါးကို စောင့်ရှောက်ရမယ့် တာဝန်တွေ ပိကျန်ခဲ့မယ့် အရေးကိုတွေ့ပြီး စိတ်မကောင်းခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ရပါတယ်။

ကျွန်တော့်ဘဝ ဦးတည်ချက်လမ်းကြောင်း မှန်ကန်အောင်

အစ်ကိုကြီး ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့တာကို ဘယ်တော့မှ မမေ့ပါဘူး။ အစ်ကိုကြီးရဲ့ စေတနာ အလဟဿမဖြစ်ခဲ့ဘူးလို့လည်း ကျွန်တော် ယုံကြည်မိပါတယ်။ ကျွန်တော်လုပ်ဆောင်ချက်တွေက သီးပွင့်လာတဲ့ အသီးဟာ ခါးနေမယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်အပြစ် မဟုတ်ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့အပြစ်လို့သာ ပြောပါရစေတော့။ ကျွန်တော့်အတွက် အစ်ကိုကြီး အကြီးအကျယ်ခံစားရတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် သိပါတယ်။ ဒီအတွက် ကျွန်တော် ဝမ်းနည်းလို့မဆုံးပါဘူး။

ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုနဲ့ လုံးဝမပတ်သက်ရဘဲ အသေခံလိုက်ရတယ်ဆိုတာတော့ အစ်ကိုကြီးသိစေချင်တယ်။ သို့ပေမဲ့ ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့စာတွေဟာ ဒီတော်လှန်ရေးကြီး ပေါ်ပေါက်လာအောင် အထောက်အကူပြုခဲ့တယ်ဆိုတာတော့ ငြင်းလို့မရပေဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တစ်ကျွန်းစံဘဝမှာ ကျွန်တော် အသန့်ရှင်းဆုံးနေခဲ့ပါတယ်။

ဖေဖေကိုပြောပါ။ သိပ်ပြီးသတ်ရပါတယ်လို့။ ကျွန်တော်ကလေးဘဝမှာ ဖခင်ကြီးရဲ့ ဂရုစိုက် ချစ်ခင်မှုတွေကို အောက်မေ့ တမ်းတရပါတယ်။ ကျွန်တော်ရည်ရွယ်ချက်မပါဘဲ ကြုံတွေ့ခံစားရတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေအတွက် ကျွန်တော့်ကို ခွင့်လွှတ်ဖို့ တောင်းပန်ပေးပါ။

ညီငယ်

နံနက်ခင်းလင်းရောင်ခြည်သည် အရှေ့တစ်နိမ့်မှ တွားတက်လာပြီဖြစ်၏။ စောစောစီးစီး ဘာသာရေးဆရာသုံးဦး ရောက်လာပြန်သည်။ နောက်ဆုံးအချိန်သည် နီးကပ်နေပေပြီ။ မိနစ်တိုင်း၊ စက္ကန့်တိုင်း အရေးကြီးနေပေပြီ။ သည်အချိန်မျိုးတွင် သာမန်လူများဆိုလျှင် စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားချိန်တည်း။ ဆောက်တည်ရာမရ ဖြစ်ချိန်တည်း။ သို့သော် ရီဇော်ကား ထိုသို့မဟုတ်။ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ပင် ရှိနေသည်။ ကြွရောက်လာသော ရဟန်းများပင် အံ့ဩရသည်။ စည်းရုံးပြန်သည်။ တမလွန်ဘဝအရေးကို ဗန်းပြပြီး တရားဟောကြပြန်သည်။ သို့တစေ ကျောက်တောင်တစ်တောင်ကို ဖြိုဖျက်ရသည်က လွယ်မည်။ ရီဇော်၏ယုံကြည်ချက်ကို ဖြိုဖျက်ရန် မလွယ်ပါချေ။ နာကြည်းချက်အဆောက်အအုံသည် သူ့ရင်တွင်းဝယ် အခိုင်အမာခွဲတည်နေလေပြီတကား။

သို့ဖြင့် ၆ နာရီထိုးသွားပေပြီ။ နောက်ဆုံးထွက်သက်ကို ရှုထုတ်ခွင့်ရရန် တစ်နာရီမျှသာ ကျန်တော့သည်။ ရီဇော်က မိနစ်အနည်းငယ်မျှ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေခွင့်ပြုရန် မေတ္တာရပ်ခံပြီး စည်သည်များကို နှင်ထုတ်လိုက်ရ၏။ အကျဉ်းထောင်အပြင်ဘက်တွင် အစောင့်အကြပ်များ စုစည်းနေကြပြီ။ ပြင်ဆင်နေကြပြီ။ မိနစ်ပိုင်းအတွင်း သူ့ထံရောက်လာကြတော့မည်။ လက်ပြန်ကြီး တုပ်ကြတော့မည်။ သူ့လက် လွတ်လပ်ခွင့်ရနေခိုက် နောက်ဆုံးစာတစ်စောင် ရေးရန် စာရွက်တစ်ရွက်ကို ဆွဲထုတ်လိုက်သည်။

ချစ်စွာသော ဖေဖေခင်ဗျား...

ဖေဖေ မအိပ်မနေ ကြီးပမ်းရန်းကန်ပြီး ပညာသင်ကြားပေးခဲ့ရတဲ့သားက ကျေးဇူးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ ဒုက္ခအလီလီပေးခဲ့တာကို ခွင့်လွှတ်ပါ ဖေဖေ။ ကျွန်တော် ဒုက္ခပေးဖို့ လုံးဝမရည်ရွယ်ခဲ့ရုံမက ဒုက္ခရောက်လိမ့်မယ်လို့လည်း မမျှော်လင့်ခဲ့မိဘူး။

သွားတော့မယ် ဖေဖေရေ...သွားတော့မယ်။

ဟိုဆောရီဇော်

သူ့အတွက် ဒုက္ခအလီလီရောက်၊ သောကအထွေထွေဖြာခဲ့ရသော သူ့မိဘများအတွက် ယူကျုံးမရဖြစ်နေသော ရီဇော်သည် ဖခင်ကြီးကို နောက်ဆုံးတောင်းပန်ကန်တော့ပန်းဆင်မိလေသည်။

ထိုစာ၏အောက်တွင် မိခင်ကြီးထံ ရေးပြန်သည်။ သို့သော် ရင်ထဲတွင် တင်းကျပ်နေသည်။ ဆိုနေသည်။ အသက်အရွယ်အိုးမင်းပြီဖြစ်သော မိဘနှစ်ပါး၏ မျက်ရည်စက်လက်ရုပ်သွင်ကို မြင်ယောင်လိုက်မိသည်။ နောက်ဆုံးမိနစ်၊ နောက်ဆုံးစက္ကန့်တွင် ပြောစရာစကားလုံး ရှာမတွေ့တော့။ မိခင်ကြီး ဖြေသိမ့်နိုင်မည့် စကားလုံးကို ရွေးသိကုံးဖို့ရန်ပင် အချိန်မရတော့ပါကလား။

သားချစ်ရတဲ့ ဖေဖေ 'တီအိုဒိုရာအယန်နီ'

၁၈၉၆ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်၊ နံနက် ၆ နာရီ

ဟိုဆောရီဇော်

သူ့မေမေ၏ အမည်နှင့် ရက်စွဲအကြားတွင် နေရာလွတ်အနည်းငယ် ချန်ထားသည်။ သူ့ရင်တွင်းမှ ခံစားချက်များကို ဖော်ပြရာတွင် စာတစ်လုံးမျှ ရေးမထား။ သို့သော် ယင်းစာမရေးထားခြင်းသည်ပင်လျှင် စကားလုံးပေါင်း ထောင်သောင်းမက ရေးထားသည်ထက် ပိုမိုထိရောက်နေချေသည်တကား။ ။

[၇]

ရတောင့်ရခဲ အခွင့်အရေး

နံနက်ခင်း၏ အလင်းရောင်သည် စိတ်မပျံ့တပါဖြင့် ကမ္ဘာလောကအတွင်း သို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာသည်။ ရိုင်းစိုင်းယုတ်မာသော လူသတ်ပွဲကြီး ကျင်းပ တော့မည်ကိုပင် သိနေလေရောသလား။ ဆောင်းမိမယ်က နှင်းမျက်ရည်များကို ရင်နှင့်စွာ သွန်ချနေရှာသည်။

ရီဇော်မိသားစုသည် တစ်ညလုံး မအိပ်ကြ။ ထာဝရဘုရားသခင်ထံ ဆုတောင်းဝတ်ဖြည့်သံများ၊ ကျိတ်၍ကျိတ်၍ ငိုရှိုက်သံများ...။ သည်အသံတွေ သာ ည၏တိတ်ဆိတ်ခြင်းကို ဖုံးလွှမ်းနေခဲ့သည်။ ယခု မိုးလင်းသည့်တိုင် သည်အသံများက လွှမ်းမိုးနေဆဲ။ စိတ်ခိုကိုးရာမရသောအခါ အားကိုးမဲ့တို့၏ သဘာဝအတိုင်း ဘုရားသခင်မြတ်ထံတော်၌ပင် ဆုတောင်းဖြေသိမ့်ကြရသည်။

သူတို့မိသားစုသာ ဝမ်းနည်းပူဆွေးနေကြသည်မဟုတ်။ ဖိလစ်ပိုင် တစ်ပြည် လုံးရှိ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးမှန်သမျှ အမင်္ဂလာနံနက်ခင်းကို ရောက်မလာပါစေနှင့်ဟု ဆုတောင်းနေမိကြသည်။ သို့သော် ဆုဟူသည်ကလည်း တောင်းတိုင်းပြည့်တတ် သည် မဟုတ်ပါတကား။

ရာနှုန်းပြည့်သော ဖိလစ်ပိုင်များအတွက် အမင်္ဂလာနံနက်ခင်းသည် စပိန် များအတွက် မင်္ဂလာနံနက်ခင်း ဖြစ်နေသည်။ အကျိုးကျေးဇူးခံစားခွင့်တွင် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော နယ်ချဲ့လူမျိုးနှင့် နယ်အချဲ့ခံလူမျိုးနှစ်ရပ်၏ ခံစားချက် များသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေမှသာ သဘာဝကျပေမည်။

စပိန်များအဖို့ နံနက်စောစောစီးစီး 'ကြည့်ချင်ပွဲ' တစ်ပွဲ ကြည့်ရပေးဦးတော့မည်။ စပိန်လူမျိုးများနှင့် စပိန်-တရုတ်စပ်များသည် အသစ်လွင်ဆုံး အဝတ်အစားများကို ဆင်ဖြန်းပြီး လမ်းသလားနေကြသည်။ အိမ်ရှေ့တွင် စပိန်နိုင်ငံအလံများ တလူလူလွင့်ထူလျက်။ သည်နေ့ကား သူတို့အတွက် အထူးဂုဏ်ယူပျော်ရွှင်ဖွယ် 'ပွဲတော်နေ့' ကြီးတည်း။

လက်နက်ကိုင် အစောင့်အကြပ်များသည် မနီလာတစ်မြို့လုံးကို ထူထပ်သိပ်သည်းစွာ စောင့်ကြပ်နေသည်။

နံနက်မိုးလင်းသည်နှင့် ရီဇော်ရှေ့နေ ရောက်လာသည်။ ရီဇော်၏ နောက်ဆုံး မှာကြားချက်များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပေးရန် ဖြစ်၏။ ရီဇော်က သူ၏ နောက်ဆုံး နှုတ်ဆိုလွှာများ၊ စာအုပ်နှင့် ရေနံဆီမီးဖိုတစ်လုံးကို ရှေ့နေထံ အပ်သည်။ သူရည်ညွှန်းထားသူများထံ ပို့ပေးရန် ဖြစ်၏။

ခြောက်နာရီတိတိတွင် ရီဇော်ကို အကျဉ်းထောင်ထဲမှ ထုတ်လာသည်။ လက်ပြန်ကြီးကို တံတောင်ဆစ်မှ တုပ်နှောင်ထားသည်။ သူ့ရှေ့တွင် ဘင်သမား တစ်ဦးက ဘင်ဘီးပြီးလျှောက်သည်။ ဂျေရှုသင်္ကန်းဝတ်နှစ်ပါးသည် သူ၏လက်ဝဲဘက်တွင် တစ်ယောက်၊ လက်ယာဘက်တွင် တစ်ယောက်။ သူတို့နောက်ကမှ ရှေ့နေနှင့် လက်နက်ကိုင် အစောင့်တပ်သားများ။

သူတို့သွားရာလမ်းတစ်လျှောက်တွင် လူတွေ ပြည့်သိပ်ကျပ်ခဲ့နေသည်။

လူနီတာပန်းခြံအတွင်းရှိ မြက်ခင်းပြင်ညီညီကလေးသည် ဆီးနှင်းများ အောက်တွင် စိမ်းစိုလန်းဆန်းလျက်။ လှပစွာပြင်ဆင်ထားသော ဓာတ်မီးတိုင်ကြီးများက ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်။ မလှုပ်မယှက်။ အရှေ့ဘက်စွန်းရှိ ပင်လယ်ပြင်ကြီးကား ခါတိုင်းလို လှိုင်းသံ၊ လေသံကို မမြည်ကြွေး။ တိတ်ဆိတ်နေသည်။

နေဝန်းနီနီသည် ပင်လယ်ပြင်ကြီးထဲမှ ခေါင်းပြုထွက်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည်။

ရီဇော်၏ ကုတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီနှင့် ရွှံ့ဖိနပ်အရောင်များသည် အားလုံး အနက်။ ခေါင်းပေါ်တွင်လည်း ဦးထုပ်အနက်။ ရှုပ်အင်္ကျီနှင့် လည်စည်းကမူ အဖြူ။ အကယ်၍သာ သူ့ကို လက်ပြန်ကြီးတုပ်မထားပါလျှင် ဆောင်းနံနက်ခင်းတွင် အညောင်းပြေ လမ်းလျှောက်ထွက်လာသူတစ်ဦးဟုပင် ထင်မိကြပေမည်။ သူ့ဟန်ပန်မှာ ဆောင်းနှင်းနှင့်အပြိုင် အေးချမ်းတည်ငြိမ်လှသည်။ ဘေးမှ ပရိသတ်များက အစောင့်များကို အတင်းတိုးဝှေ့ပြီး သူ့အနားရောက်အောင် တိုးကြည့်ကြ

သည်။ ရီဇော်ကတော့ ဣန္ဒြေမပျက်။ ခြေလှမ်းမပျက်။ ဘေးမှပရိသတ်ကို တစ်ယောက်ချင်း လျှောက်ကြည့်သွားသည်။ သူ့မျက်လုံးအစုံတွင်မူ အပြုံးရိပ်ကလေး ယှက်သန်းနေသယောင်ယောင်။

လူသတ်ကုန်းအဖြစ် အသုံးပြုသည့် လူနီတာပန်းခြံထဲသို့ ဝင်နိုင်ရန် စစ်သားများက အတော်ပင်ကြိုးစားပြီး လမ်းရှင်းရသည်။ လူသတ်ပွဲ တစ်ပွဲကို ကြည့်ချင်ပွဲတစ်ပွဲသဖွယ် အပျော်သက်သက် လာကြည့်ကြသည့် စပိန်များဖြင့် ပြည့်ကျပ်နေသည်။ စစ်သားများက ပရိသတ်ကြီးကို ဖယ်ရှားပြီး မြေကွက်လပ် တစ်နေရာစာ ရအောင် စီစဉ်ကြသည်။ လူထုကြီး ရှေ့မတိုးနိုင်အောင် သုံးဘက် သုံးတန် အစောင့်များဖြင့် တားဆီးကာရံထားသည်။ ကျန်တစ်ဖက်တွင်မူ မနီလာ ပင်လယ်အော်ကြီးသာ ရှိသည်။ လက်မရွံ့တပ်သားများက ပင်လယ်ပြင်ကြီး ဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ပစ်ကြရမည်ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့သည် နေကို ကျောပေးထားသည်။ လက်ထဲတွင် သေနတ်ကိုယ်စီဖြင့်။ သူတို့အားလုံး ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများချည်းဖြစ်၏။ တကယ်တော့ မိမိတို့တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုး၏အကျိုးကို သယ်ပိုးခဲ့သော အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးအား မည်သည့်ဖိလစ်ပိုင်တပ်သားက ပစ်သတ်လိုပါမည်နည်း။ သို့သော် သူတို့သည် အမိန့်ကိုမလိုက်နာ၍မဖြစ်။ အမိန့်သည် အမိန့်သာဖြစ်၏။ ယင်းဖိလစ်ပိုင်တပ်သားများ၏ နောက်ကျောဘက်တွင်မူ လက်နက်အပြည့်အစုံ တပ်ဆင်ထားသော စပိန်စစ်သားများ။ အကယ်၍ ပေးထားသော အမိန့်ကို မလိုက်နာခဲ့လျှင် သို့မဟုတ် ချွတ်ချော်တိမ်းပါးအောင် ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် ၎င်းဖိလစ်ပိုင်တပ်သားများကို ပစ်သတ်ရန် အသင့်စောင့်နေခြင်းဖြစ်၏။

စပိန်စစ်ဗိုလ်က ရီဇော်ရပ်ရမည့်နေရာကို ပြသည်။ ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို မျက်နှာမူ၊ သေနတ်သမားများကို ကျောပေးလျက်။

"ကျုပ်ကိုသတ်မယ့်ပါးကွက်သားတွေနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်ပြီးသေချင်တယ်" ရီဇော်၏ တည်ငြိမ်သောအသံသည် စပိန်စစ်ဗိုလ် ကြားရုံမျှ ထွက်ပေါ်လာသည်။

"ကျွန်တော့်ကို အထက်က အမိန့်ပေးထားတာက နောက်ကျောဘက်က ပစ်ရမယ်လို့ အမိန့်ပေးထားပါတယ်"

"ဒါပေမဲ့ နောက်ကျောဘက်က ပစ်သတ်တယ်ဆိုတာ တိုင်းပြည်ရဲ့ သစ္စာဖောက်တွေကိုမှ ပစ်ရတာ။ ကျုပ်က သစ္စာဖောက်မှ မဟုတ်ဘဲ"

"ကျွန်တော် ဝမ်းနည်းပါတယ်ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော်ကတော့ အထက်အမိန့်

အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရပါမယ်”

ရီဇော်က အလျင်အမြန်စဉ်းစားသည်။ နောက်ကျောမှပစ်သည်ဆိုလျှင် ဂရုစိုက်ရမည်။ သူကြိုတင်တွေးတောစီစဉ်ထားသလို မှောက်လျက် လဲမကျအောင် ကြိုးစားရမည်။ ရန်သူကို အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးသည့်သဘောဖြင့် မျက်နှာကို ကောင်းကင်သို့ မော့လျက် သေစေရမည်။ ဤသို့ဖြစ်ရန်မှာ မလွယ်။ သို့သော် သူ ဟောင်ကောင်တွင်ရှိစဉ်က ကြိုတင်ပြင်ဆင် စီမံထားသည် မဟုတ်ပါလား။ ဘေးခတ်သမားကောင်းတစ်ယောက်အနေဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ဟန်ချက်ကို ကောင်းကောင်းချိန်ဆတတ်နေပြီ မဟုတ်ပါလား။ သေနတ်ထိသည့် တဒင်္ဂလေးတွင် သတိမလွတ်စေရ။ ရှိသမျှစိတ်စွမ်းအင်ကို အစွမ်းကုန်ညှစ်ထုတ်ပြီး ကိုယ်ကို လှည့်ချလိုက်ရမည်။ သို့မှသာ သူလိုလားသောအနေအထားဖြင့် သေနိုင်မည်။

“ကဲ ဒီလိုဆို နောက်ဆုံးအခွင့်အရေးတစ်ခုတောင်းမယ်။ ကျုပ်ကို ပစ်ရင် အဆုတ်တည့်တည့်ကိုပဲ ပစ်ပါ။ ခေါင်းကို မပစ်ပါနဲ့။”

သည်အချက်ကိုတော့ စပိန်စစ်ဗိုလ်က လိုက်လျောသည်။ စစ်ဗိုလ်က ရီဇော်၏ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုကို မရိပ်စားမိ။ ရီဇော်ကတော့ သူ့အစီအစဉ်အတိုင်း ကွက်တိုင်အောင်တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်၏။ အကယ်၍ ခေါင်းကိုပစ်လျှင် နောက်ဆုံး အားထုတ်ရမည့် သင်္ဘောကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရနိုင်။ ထိုသို့ဆိုလျှင် သေချာပေါက် မှောက်လျက်လဲကျ သေဆုံးပေမည်။ ခုတော့ သူ့အကြံ အောင်မြင်ပေပြီ။ ရီဇော်က အနည်းငယ်ကျေနပ်သွားသည်။ ကျောဘက်မှ သေနတ်ပစ်ခံရသူသည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ပက်လက်မလဲ။ မှောက်လျက်သာလဲသည်။ သို့သော် ရီဇော်က ပက်လက်လဲအောင် ကြိုးစားပြမည်။ သေဆုံးရသည့်တိုင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်သူများကို စံနမူနာပြု သေဆုံးခြင်းမျိုးဖြင့် သေဆုံးပြသွားမည်။

“ဒေါက်တာရီဇော် မတ်တတ်ရပ်ရက် အပစ်ခံမလား၊ ဒူးထောက်ရက် အပစ်ခံမလား။”

“ကျုပ် မတ်တတ်ရပ်ရက် အသေခံမယ်”

“မျက်စိကိုကော အဝတ်စည်းထားချင်သေးသလား။”

“မလိုပါဘူး။”

စပိန်စစ်ဗိုလ်က သူ့တာဝန်အတိုင်း သေရမည့်သူ၏ နောက်ဆုံးဆန္ဒများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု မေးသည်။ ရီဇော်က တစ်ခုပြီးတစ်ခု တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ဖြေသည်။

“ကဲ...နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ အစွမ်းကုန်ကူညီမှုတွေ အတွက် အများကြီးကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

ရီဇော်သည် သူ့ရှေ့နေဘက်သို့လှည့်ပြီး နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ ရီဇော်ကို ကြည့်ရသည်မှာ နည်းနည်းကလေးမျှ စိတ်လှုပ်ရှားဟန်မရှိ။ မိတ်ဆွေအချင်းချင်း သာမန်စကားပြောနေသည့်ဟန်ပန်ထက် ပိုမိုထူးခြားဟန်မရှိ။ ဘေးနားတွင်ရပ်နေသော စပိန်စစ်တပ်ဆရာဝန်သည် ရီဇော်၏စိတ်စွမ်းအင်ကို အံ့ဩနေမိသည်။ ထို့ကြောင့် ရီဇော်၏လက်ကို သွေးခုန်နှုန်း စမ်းခွင့်ပြုပါရန် မေတ္တာရပ်ခံသည်။ ရီဇော်က ကိုယ်ကို အသာလှည့်ပြီး လက်ကိုထိုးပေးသည်။ သွေးစမ်းပြီးသောအခါ ဆရာဝန်၏ပါးစပ်မှ တအံ့တဩ မှတ်ချက်ချသံထွက်လာသည်။

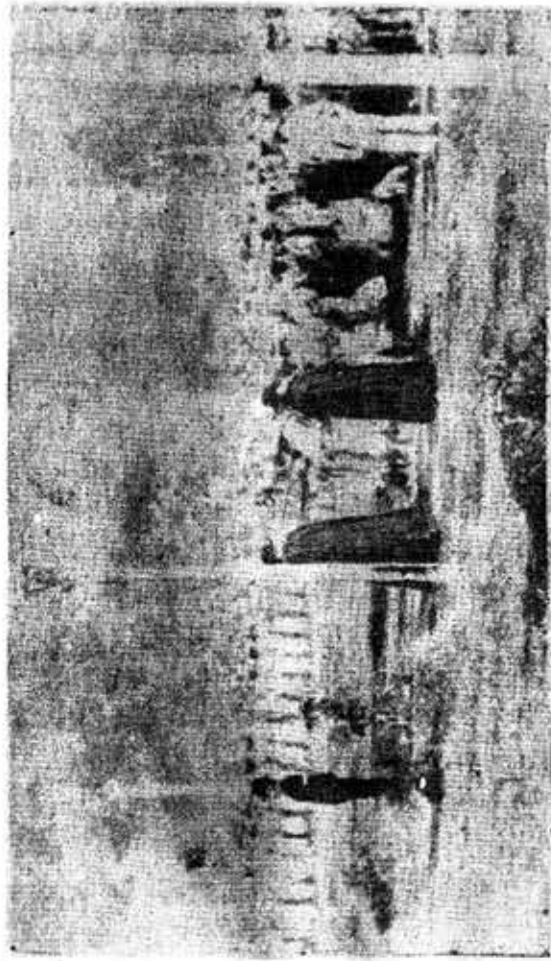
“ခင်ဗျား သွေးခုန်နှုန်း သိပ်ကောင်းတယ်ဗျာ”

အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သော စစ်ဆရာဝန်က ရီဇော်၏လက်ကို တစ်ခဏမျှ ကိုင်စမ်းလိုက်သည်နှင့် ချက်ချင်းသိသည်။ သွေးခုန်နှုန်းသည် သာမန်အတိုင်းပင် ရှိနေသည်။ မြန်လည်းမလာ၊ လေးလည်းမသွား။

စစ်အရာရှိများသည် ရီဇော်အနားမှ ခွာလိုက်ကြသည်။ ပစ်မိန့်ပေးတော့မည်။ ထိုခဏတွင် ဂျေရှုရဟန်းတစ်ပါး ရှေ့သို့တိုးထွက်လာသည်။ သူ့လက်ထဲတွင် လက်ဝါးကပ်တိုင်။ ရီဇော် နောက်ဆုံးနမ်းရှုပ်နိုင်ရန် လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို ရှေ့တိုးပေးလိုက်သည်။ ရီဇော်သည် စကားတစ်ခွန်းမျှမပြော။ သင်္ကန်းဝတ်နှင့် လက်ဝါးကပ်တိုင်ကိုလည်း မကြည့်။ မျက်နှာကို ပင်လယ်ပြင်ကြီးဘက်ဆီသို့ ချာခနဲလှည့်လိုက်သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင်ပင် သူ့ခြေထောက်အနေအထားကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပြီး ဟန်ချက်ကိုထိန်းထားလိုက်၏။ စစ်ဗိုလ်ထံမှ အမိန့်ပေးသံတစ်ခု ထွက်လာသည်။ ဂျေရှုရဟန်းသည် ကပျာကယာ နောက်သို့ဆုတ်လိုက်၏။ ရီဇော်က မသိမသာ ကိုယ်ဟန်အနေအထားကို အသင့်ပြင်လိုက်၏။ သူ့ကိုယ်ကို ထွင်းဖောက်ဝင်ရောက်လာမည့် ကျည်အားဖြင့် မှောက်လျက်လဲမကျအောင် ဂရုစိုက်နေမိသည်။ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ကျည်ဆန်များသည် ပြင်းထန်သောအရှိန် အဟုန်ဖြင့် သူ့အဆုတ်ဆီသို့ စူးဖောက်ထိုးဝင်လာပေတော့မည်။

နံဘေးသုံးဘက်သုံးတန်မှ ပိုင်းကြည့်နေသော လူထုကြီးသည် အသက်ရှူဖို့ ရန်ပင် မေ့လျော့နေကြသည်။ လှုပ်ရှားဖို့ကို လုံးဝသတိမရကြ။ စကားဆိုလေသံပင် မဟာမိကြ။ သည်အချိန်တွင် အပ်ကျသံပင် ကြားရလောက်၏။

[၁၈၉၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်၊ နံနက် ၇ နာရီ၊ လူနီတာပန်းခြံ]
 ရတောင် ရခဲ အခွင့်အရေး

ပစ္စက္ခကာလ၌ ခပ်လှမ်းလှမ်းဆီမှ ပင်လယ်လှိုင်းလုံးကြီးများနှင့်ကမ်းခြေ ထိတွေ့ ရိုက်ခတ်သည့် တဝေါဝေါအသံသာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စိုးမိုးနေသည်။ ပင်လယ်ပြင် ဘက်မှ တိုက်ခတ်လာသော လေအေးအေးကြောင့် ရီဇော်အနီးရှိ ပန်းပင်ကလေး သည် တလှုပ်လှုပ်ယိမ်းခါနေသည်။

ရီဇော်ကတော့ ကျောက်ရုပ်လို မြဲမြံခိုင်မာစွာရပ်လျက်။

လက်မရွံ့တပ်သားများသည် သေနတ်ပြောင်းများကို ရီဇော်၏ အဆုတ် တည့်တည့်ဆီသို့ ချိန်ထားပေပြီ။ ပစ်မိန့်ပေးသံကို စောင့်နေကြသည်။

“ပစ်”

“ဒိုင်”

ပစ်မိန့်ပေးသံနှင့် တစ်ဆက်တည်း သေနတ်သံများသည် ပြိုင်တူလိုပင် ဟိန်းထွက်လာကြသည်။

ရီဇော်၏ကိုယ်သည် ခါသွား၏။ ထို့နောက် စက္ကန့်ပိုင်းကလေးမျှ မတ်တတ် ရပ်လျက်သား ငြိမ်နေသည်။ ပြီးမှ ခန္ဓာကိုယ်သည် တစ်ပတ်လည်ပြီး လဲကျသွား သည်။ သူပြင်ဆင်ထားသည့်အတိုင်း ပက်လက်လဲကျသည်။ မျက်နှာက ကောင်းကင်ပြာပြာဆီသို့ မော့လျက်။ မြင်နိုင်စွမ်းမရှိတော့ပြီဖြစ်သော မျက်လုံး အစုံကမူ ထွန်းသစ်စ နေမင်းကြီးကို စိုက်ကြည့်လျက်။ ။

မည်။ ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ်သူရဲကောင်းတစ်ယောက် လဲလျောင်းရာနေရာအဖြစ် ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများ ဦးတိုက်ကြပေဦးမည်။ သည်နေရာကို အကြောင်းပြုပြီး အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်များ နှိုးဆွ၍ တော်လှန်ရေးဘူမိနက်သန် ဖြစ်စေပေဦးမည်။ ထို့ကြောင့် အာဏာပိုင်များက ရိုဇော်အလောင်းကို ဖျောက်ထားချင်သည်။

သို့သော် ၂၉ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် မနီလာမြို့တော်ဝန်က သူ့သား အလောင်းကို သောကမီးလောင်မြိုက်နေသော မိခင်အိုကြီးအား ပြန်ယူခွင့်ပြုမည်ဟု သဘောတူလိုက်သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ နံနက်တွင် ရိုဇော်မိသားစုသည် အိမ်ပြင်သို့ပင် မထွက်ကြ။ အိမ်တွင်းဝယ် ဆုတောင်းသံများ၊ ရှိုက်ငင်ငိုကြွေးသံများဖြင့် ပရိဒေဝမီး တောက်လောင်နေကြသည်။ နံနက် ၇ နာရီတွင် ရိုဇော်ကို အဆုံးစီရင်ပြီးကြောင်း သတင်းရောက်လာသည်။ ချက်ချင်းပင် ခေါင်းကို လူနီတာပန်းခြံသို့ ပို့လိုက်၏။ လူသတ်ကုန်းမှ ပြန်လာသော လူအုပ်ကြီးကို ကျော်ဖြတ်သွားနေရသဖြင့် မိနစ်အနည်းငယ်မျှ နောက်ကျသွားသည်။ သတ်မှတ်ထားသောနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ရိုဇော်အလောင်း မရှိတော့ချေ။

အစ်မကြီး နာဆစ်စာသည် ထိုနေ့တစ်နေ့လုံး သချိုင်းမြေများ၌ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပိုက်စိပ်တိုက်ရှာသည်။ သို့သော် သူ့မောင်လေး၏အလောင်းကို အရိပ်အယောင်မျှပင် မတွေ့ရ။ ကြာတော့ ခြေကုန်လက်ပန်းကျလာသည်။ ညနေ မိုးချုပ်ခါနီးတွင် စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဖြင့် အိမ်ပြန်လာသည်။ လမ်းတွင် မရည်ရွယ်ဘဲ သချိုင်းဟောင်းတစ်ခုကို ဖြတ်ကျော်လာ မိသည်။ သချိုင်းထဲတွင် စစ်သားတစ်စုကို အမှတ်မထင် တွေ့လိုက်ရသည်။ သို့ဖြင့် သချိုင်းထဲမှဖြတ်လျှောက်ခဲ့မိသည်။ စစ်သားများက သူ့ကို ဂရုမစိုက်။ အရေးမထား။ ဤကား နာဆစ်စာအတွက် ကံကောင်းထောက်မခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သချိုင်းဟောင်းထဲတွင် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် မြေပုံတစ်ခုကို မြင်တွေ့လိုက်ရသောကြောင့်တည်း။

နာဆစ်စာက သူ့မောင်လေးအလောင်းကို မြေမြှုပ်ထားရာဖြစ်မည်ဟု ကျိန်းသေတွက်ဆလိုက်မိသည်။ သချိုင်းအစောင့်ကို လာဘ်ထိုးပြီး မြေပုံနေရာကို မှတ်သားခိုင်းရသည်။ မြေပုံပေါ်တွင် 'အာရ် ပီ ဂျီ'ဟူသော ရိုဇော်အမည်ကို အတိုကောက် ပြောင်းပြန်အမှတ်အသား ဖိုက်ထားစေသည်။ အကယ်၍ နာမည်အမှန်ဖြင့် မှတ်သားခဲ့၍ အာဏာပိုင်များတွေ့သွားလျှင် ထပ်မံရွှေ့ပြောင်း သယ်ယူ

[၀]

နိဂုံး၏ နိဂုံး

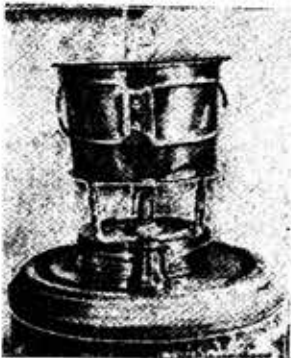
“မေမေ ကျွန်တော်အလောင်းကို သင်္ဂြိုဟ်ခွင့်ရအောင် ဆက်ဆက် ပြန်တောင်းနော်”

မည်သည့်အတွက်ကြောင့်ဟု မသိသော်လည်း ဤမှာကြားချက်သည် အရေးကြီးသည့်မှာကြားချက်ဖြစ်ရမည်ဟု တီအိုဒိုရာ နားလည်ထားသည်။ မိမိကိုယ်မိမိ သေရမည်ကိုပင် စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုမရှိဘဲ သေမင်းခံတွင်းဝသို့ ရဲရဲကြီး ပြန်ဝင်လာသော ရိုဇော်သည် ယခု သေကာမှ မည်သည့်အတွက် ကိုယ့်အလောင်းကိုယ် နှုတ်မြောနေရပါသနည်း။ အကြောင်းထူးရှိရမည်ဟု တစ်အိမ်သားလုံးက ယုံကြည်သည်။ နောက်ပြီး 'သူ့ဖိနပ်ထဲတွင် တစ်ခုခုရှိသည်'ဟု မှာကြားထားသည် မဟုတ်ပါလား။

အဘွားအို တီအိုဒိုရာသည် ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ ရိုဇော်နှင့် နောက်ဆုံး တွေ့ပြီး ပြန်လာသည်နှင့် သက်ဆိုင်ရာများထံ သွားတွေ့သည်။ သား၏အလောင်း ပြန်ရရှိရေးအတွက် အမျိုးမျိုးတောင်းပန်တိုးလှိုင်းသည်။ မည်သည့်အာဏာပိုင်ကမျှ ခွင့်မပြု။

ဝပိန်အာဏာပိုင်များ စိုးရိမ်သည့်အချက်တစ်ချက် ရှိသည်။ ရိုဇော်ကို ဖိလစ်ပိုင်တစ်ပြည်လုံးက လေးစားသည်။ ကြည်ညိုသည်။ သို့သော် ရိုဇော်၏ ရုပ်ကလာပ် မြှုပ်နှံသည့်နေရာကို သိရှိကြလျှင် ထိုနေရာသည် သမိုင်းဝင် ဖြစ်သွား

သွားမည်ကို စိုးရသေးသည်။ ထိုသို့ရွှေသွားလျှင် တစ်သက်လုံးပြန်ရှာဖွေရန်မလွယ်တော့။ ဤကား နာဆစ်စာ၏ အမြော်အမြင်ကြီးမားသော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ထိုနေ့ညနေပိုင်းတွင် နာဆစ်စာအိမ်သို့ ရိုဇော် နောက်ဆုံးပေးခဲ့သော အမှတ်တရပစ္စည်းများ ရောက်လာသည်။ စာများ၊ စာအုပ်များနှင့် ရေနံဆီမီးဖိုကလေး၊ သည်ပစ္စည်းများကို ကြည့်ပြီး အိမ်သူအိမ်သားများမှာ ရင်ကွဲမတတ်ပူဆွေးကြရသည်။ သောကပင်လယ်ဝေနေ

“ဒီအထဲမှာ တစ်ခုခုရှိလိမ့်မယ်”

သဖြင့် ရိုဇော်၏ မှာကြားချက်များကို သတိမရကြ။ နောက်မှ ရေနံဆီမီးဖိုကလေး အကြောင်းကို သတိရကြသည်။ သို့တိုင် သည်မီးဖိုကလေးထဲတွင် မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမျှ မတွေ့ကြရ။ အတော်ကြာ ဂရုတစိုက်ရှာဖွေကြမှ မီးဖိုအောက်ခြေတွင် သေသေသပ်သပ်ထည့်ထားသော စာရွက်ခေါက်ကို တွေ့ပြီး ဆံညှပ်ဖြင့် ကလော်ထုတ်ကြရသည်။

သူတို့အားလုံးသည် စိတ်လှုပ်ရှားမှုအပြည့်ဖြင့် စာရွက်ခေါက်ကို အလှအယက် ဖတ်ကြည့်ကြသည်။ နာဆစ်စာ၏ တုန်ယင်သောလက်အတွင်းဝယ် ကဗျာတစ်ပုဒ်။ သည်ကဗျာ၏ အရေးပါအရာရောက်မှုကို ချက်ချင်းသဘောပေါက် နားလည်လိုက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ညတွင်းချင်းပင် ကဗျာကို လက်ရေးဖြင့် မိတ္တူပွားကြသည်။

ကဗျာမိတ္တူများသည် ရက်ပိုင်းအတွင်း ဆာဗီတေးသူပုန်စခန်းသို့လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရပ်ခြားရှိ ရိုဇော်မိတ်ဆွေများထံသို့လည်းကောင်း၊ မနီလာရှိ တိုးတက်သော အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေများထံသို့လည်းကောင်း ပျံ့နှံ့သွားတော့သည်။

နောက်နေ့ထုတ် သတင်းစာများတွင် ရိုဇော် ကွပ်မျက်ခံရသည့်သတင်းကို အသားပေးဖော်ပြကြသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ သတင်းစာများက အထူးသတင်းအဖြစ် ရေးသားကြသည်။

အဆိုပါသတင်းများမှာ ဖိလစ်ပိုင်ဘုရင်ခံချုပ်က ထုတ်ပြန်ပေးသော သတင်းများသာဖြစ်၏။ သတင်းထဲတွင် ဒိုမီနီကန်ရဟန်းပျို ဘလာဂါ၏ ‘လံကြုပ်’ သတင်းလည်းပါသည်။ ဘလာဂါက ရိုဇော်ကို ‘မည်သို့မျှ စည်းရုံး၍ မရသည်’

အဆုံး ‘ရိုဇော်၏ နောက်ဆုံးဝန်ချတောင်းပန်လွှာ’အတွက် ထုတ်ပြန်လိုက်သည်။ သို့တစေ ရိုဇော်အကြောင်း ကောင်းကောင်းသိသူ အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေများကမူ ယင်းထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ကို လုံးဝ အယုံအကြည်မရှိကြချေ။ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင်ကော စပိန်ပြည်တွင်ပါ သံသယများပွားကြသည်။ အငြင်းအခုံများ ဖြစ်ကြသည်။ ရိုဇော်၏ ဝန်ချတောင်းပန်လွှာ အစစ်အမှန် ဟုတ်မဟုတ် ပြဿနာသည် နိုင်ငံရေးလောက၊ ဘာသာရေးလောကကို ဂယက်ရိုက်စေသည်။

ဟောင်ကောင်ရှိ မိတ်ဆွေရင်း သတင်းစာဆရာ ဘရာဂါထံ ရိုဇော်၏ နောက်ဆုံးကဗျာ ရောက်သွားသောအခါ ဘရာဂါက သတင်းစာထဲတွင် ရိုဇော်လက်ရေးမူအတိုင်း ထည့်ပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ မူလသံသယများ၊ အငြင်းအခုံများမှာ ပိုမိုကြီးထွားပြင်းထန်လာတော့သည်။

နောင်အခါ ရိုဇော်၏ နောက်ဆုံးနေ့များကို အသေးစိတ် လေ့လာစုံစမ်းကြသည်။ နာရီပိုင်း၊ မိနစ်ပိုင်းနှင့် အတိအကျ စူးစမ်းဆန်းစစ်ကြည့်ကြသည်။ နောက်ဆုံးရေးသားခဲ့သော ကဗျာ၏ အနှစ်သာရကို လေ့လာကြည့်ကြသည်။ ထိုအခါတွင် ရဟန်းပျို ဘလာဂါ၏ တင်ပြချက်များသည် ရှေ့နောက်မညီကြောင်း၊ အကြောင်းအချက် မခိုင်လုံ၊ ယုတ္တိမတန်ကြောင်းများကို တွေ့ရှိကြရလေသည်။

ထိုသို့ တစ်ဖက်လူများ၏ လုပ်ကြံလိမ္မော်မှုများကို ချေဖျက်နိုင်သည်မှာ ရိုဇော်၏ စိတ်ဓာတ်ခိုင်ကျည်မှု၊ အမြော်အမြင်ကြီးမားမှုများကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ သေခါနီး နာရီပိုင်းသာလိုတော့သည့်တိုင် ပူပန်သောကမရောက်။ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ခေါင်းအေးအေးဖြင့် စိစဉ်ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာများကို ကြိုတင်စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်သည်။ သို့ကြောင့်သာ ရန်သူများ၏ ‘ဆင်ကွက်’အတိုင်း မဝင်ဘဲ မိမိဂုဏ်သိက္ခာကို ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ စာပေသိက္ခာ ဆယ်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ရိုဇော်သည် လူသေသော်လည်း နာမည်မသေခဲ့ပါချေ။

၁၈၉၈ ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၊ မနီလာမြို့ကို နယ်ချဲ့လက်သစ် အမေရိကန်များက သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။ ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပင် နာဆစ်စာသည် သူ့မောင်၏အလောင်းကို ပြန်လည်တူးဖော်ခွင့်ပေးရန် တင်ပြတောင်းဆိုလေသည်။

သက်ဆိုင်ရာများ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ လူအများရှေ့တွင် သင်္ချိုင်းမြေပုံကို တူးဖော်သည်။ ဝမ်းနည်းဖွယ်တွေ့ရှိရသည်မှာ ရိုဇော်အလောင်းကို ခေါင်းထဲသို့ ပင်မထည့်။ ကလေးကချေ လူသေကောင် အလောင်းတစ်လောင်းသဖွယ် မြေမြှုပ်

ထားသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ အဝတ်အစား အကြွင်းအကျန်များကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ရိုဇော်အလောင်းဖြစ်ကြောင်း သေသေချာချာသိရပေသည်။ ရူးဖိနပ်နှစ်ဖက်စလုံးသည် မပျက်မစီး ကျန်ရှိနေသေး၏။ သို့သော် ဖိနပ်အတွင်း ဝက်ထားသည်ဆိုသည့်အရာကိုမူ မတွေ့ကြရတော့ချေ။ ယိုယွင်းပျက်စီးနေပြီဖြစ်ဟန်ရှိ၏။

ရိုဇော်မိသားစုများသည် ရုပ်ကလာပ်အကြွင်းအကျန်များကို ၁၉၁၁ ခုနှစ်အထိ ထိန်းသိမ်းထားသည်။ ထိုနှစ်တွင်းပင် ရိုဇော်ရုပ်တုကြီးကို သူ့အားကွပ်မျက်ခဲ့သည့် လူနီတာပန်းခြံအလယ်၌ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ရိုဇော်ရုပ်တုအောက်ခြေတွင် သူ၏ရုပ်ကလာပ်အကြွင်းအကျန်များကို မြှုပ်နှံထားလိုက်ကြသည်။

နိုင်ငံရေးသမား သားတော်မောင်အတွက် ဒုက္ခမျိုးစုံဖြင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော ဖခင်ကြီး ဖရန်စစ္စကိုခမျာ ခေတ်အပြောင်းအလဲကို မကြုံတွေ့၊ မမြင်လိုက်ရရှာ။ သူ့သား ဖိလစ်ဘတ်စထရိုကြီးကို သူရဲကောင်းတစ်ယောက်အဖြစ် ဝိုင်းဝန်းအသိအမှတ်ပြုကြသည်များကို ဂုဏ်မယူလိုက်ရရှာ။

ရိုဇော်ရုပ်တုပွင့်ပွဲ အခမ်းအနားသို့ မိခင်အိုကြီး တီအိုဒိုရာ တက်ရောက်ခွင့်ရလိုက်သည်။ သို့တစေ အခမ်းအနားသို့သာ တက်ရောက်ခဲ့ရသည်။ အခမ်းအနား၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့် အနှစ်သာရကိုမူ ပြည့်ပြည့်ဝဝကြီး သဘောပေါက် ဂုဏ်ယူနိုင်တော့သည်မဟုတ်။ တီအိုဒိုရာသည် သူငယ်ပြန်နေပြီဖြစ်၏။ ရိုဇော်ကျောက်တိုင်ဖွင့်ပွဲသို့ တက်ရောက်ပြီး ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်မျှကြာသောအခါ တီအိုဒိုရာကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ တီအိုဒိုရာ၏ ဈာပနအခမ်းအနားသည် ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင် အစည်ကား အသိုက်မြိုက်ဆုံးသော ဈာပနတစ်ခုအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ကြရလေသည်။

ရိုဇော်ရုပ်တု စိုက်ထူသည့်အခမ်းအနားသို့ မဘက်ရောက်လိုက်နိုင်သူများတွင် ကံဆိုးမကလေး ဂျိုဇက်ဖင်းဘရက်ကင်လည်း ပါပေသည်။ ဂျိုဇက်ဖင်းသည် ရိုဇော်ကွယ်လွန်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရိုဇော်မိသားစုအသိုင်းအဝိုင်းမှပါ ပျောက်ကွယ်သွားတော့၏။ ဂျိုဇက်ဖင်းသည် ဆာဗီတေးနယ် သူပုန်ဌာနချုပ်တွင် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သေးသည်။ သူပုန်မကလေးအဖြစ် ခံယူခဲ့သေးသည်။ သို့သော် သူလိုလှပနုနယ်သူ မိန်းကလေးတစ်ဦးအတွက် သူပုန်ဘဝသည် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းလွန်းလှ၏။ ကိုကြောင့် မွေးရပ်ဌာနေ ဟောင်ကောင်သို့ ပြန်သွားခဲ့သည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်၊ အသက် ၂၅ နှစ်၊ နုနယ်ပျိုမျစ်ဆဲမှာပင် ဂျိုဇက်ဖင်း ကွယ်လွန်ခဲ့

လေသည်။ အချစ်သူရဲကောင်းမကလေး ဂျိုဇက်ဖင်းသည် သူ့ချစ်သူ ရိုဇော်ကို မျိုးချစ်သူရဲကောင်းကြီးတစ်ယောက်အဖြစ် တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးက ဝိုင်းဝန်းချီးမြှောက်ကြသည်ကို သိရှိမသွားရရှာပေ။ ထိုမျှသာမကသေး၊ သူ့ချစ်လင်ကိုယ်တိုင် သူ့ကို သတိတရ ထည့်သွင်းရည်ညွှန်းစပ်ဆိုသွားသည့် 'နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ' ကဗျာကိုလည်း မဖတ်လိုက်ရပါချေ။ ဇာတ်လမ်း စကတည်းက အစစအရာရာ စွန့်လွှတ်ခဲ့သော ဂျိုဇက်ဖင်းကလေးခမျာ ဇာတ်လမ်းဆုံးသောအခါတွင်လည်း ဘာတစ်ခုမျှ မရလိုက်ခဲ့ပါချေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဒေါက်တာရိုဇော်ကား အာရှ၏သားကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ အာရှမြေမှ တိုင်းတစ်ပါးသား နယ်ချဲ့များကို ပထမဦးဆုံး ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သူများထဲတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်၏ မျိုးချစ်သူရဲကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ကြောင်းကို အာရှတိုက်သားများကသာမဟုတ်၊ အနောက်တိုင်းသားများကပါ လက်ခံ အသိအမှတ်ပြုကြရပေ၏။ ။

ခဲ့သည့် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက် နောက်ပိုင်းတွင် အများများကို ဆက်တိုက်ပင် ကျူးလွန်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ဖို့စန်တီယာဂို ငရဲစခန်းမှ အကျဉ်းသားများကို လူနီတာလွင်ပြင်သို့ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ထုတ်လာသည်။ ပြည်သူ လူထု၏ မျက်မှောက်တွင်ပင် ကွပ်မျက်သည်။ မိုးရာသီ မဟုတ်သဖြင့် မိုးမရွာ။ ထို့ကြောင့် လူနီတာပန်းခြံရှိ မြက်များမှာ ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ်တို့၏ သွေးများဖြင့် ညိုမောင်းနေသည်အထိ လူမဆန်သော သတ်ဖြတ်မှုများကို သွေးရူးသွေးတန်း ကျူးလွန်ခဲ့ပေသည်။

ဤကား စပိန်နယ်ချဲ့များသည် ရီဇော်ညွန့်ဆိုခဲ့သော 'ဂျူပီတာသည် သူချေမှုန်းချင်သောရန်သူကို ပထမဦးစွာ ရူးသွပ်အောင်ပြုလုပ်တတ်သည်' ဟူသော စကားအတိုင်း ပြုမူကျင့်ကြံနေမိခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်တွင် အဆုံးစွန်သော ဖိနှိပ်မှုများကို ပြုလုပ်နေခိုက် ကျူးဘားပြည်၏ တော်လှန်ပုန်ကန်မှုများကိုလည်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ နှိပ်ကွပ်လျက်ရှိ၏။ ကျူးဘားနှင့် ဖိလစ်ပိုင် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ကျူးဘား၏အန္တရာယ် သည် ပိုမိုကြီးမားမည်ဟု မက်ဒရစ်အစိုးရက အကဲဖြတ်သည်။ ထိုသို့ အကဲဖြတ် ခြင်းမှာ ဖိလစ်ပိုင်လူမျိုးများကို အထင်သေး လျော့တွက်ထားခြင်း ဖြစ်ပေမည်။ ထို့ပြင် ကျူးဘားတိုင်းပြည်သည် အမေရိကပြည်ထောင်စုနှင့် နီးကပ်စွာ တည်ရှိနေ သည်ဖြစ်ရာ အမေရိက၏ရန်ကို ဂရုစိုက်နေရသည်။ ထိုအချိန်တွင် အမေရိက ပြည်ထောင်စုကလည်း ကိုလိုနီနယ်မြေသစ်များကို ရှာဖွေသိမ်းပိုက်ရန် အားသန် နေချိန်ဖြစ်၏။

ထိုအတွင်း ဖိလစ်ပိုင်မျိုးချစ်ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည့် အင်ဒရေ ဘွန်နီ ဖေရိုနှင့် 'အမိလီယို အဂီနာလ်ဒို'တို့မှာ သဘောထားကွဲနေသဖြင့် စပိန်များ အရေးသာနေခဲ့သည်။ သို့သော် နောင်တွင် အဂီနာလ်ဒိုဦးဆောင်သော တော်လှန် ရေးတပ်များကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း မထိန်းနိုင်တော့ချေ။ ဘုရင်ခံချုပ် ပိုလာဝေယာ သည် မက်ဒရစ်အစိုးရထံ စစ်ကူများတောင်းသည်။ သို့သော် ကျူးဘားတော်လှန် ရေးကိုသာ အာရုံစိုက်နေသော မက်ဒရစ်အစိုးရက ၎င်း၏တောင်းဆိုချက်များကို ဖြည့်တင်းမပေးခဲ့သဖြင့် ဘုရင်ခံချုပ် ပိုလာဝေယာသည် ရာထူးမှ နုတ်ထွက်လိုက် လေသည်။ အသစ်ရောက်လာသော ဘုရင်ခံချုပ် 'ပရီမိုဒီ ရိုဗာရာ'နှင့် မျိုးချစ် ခေါင်းဆောင် အဂီနာလ်ဒိုတို့ ယာယီစစ်ပြေငြိမ်းပြီး ဖေ့စပ်ဆွေးနွေးကြသည်။ သို့သော် နှစ်ဖက်သဘောတူညီမှုမရဘဲ ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ကြပြန်သည်။

[၉]

သွေးဖြင့် ရင်းနှီးရယူခဲ့သော သုခဘုံ

- “စပိန်ပြည် အခွန်ရှည်ပါစေ”
- “သစ္စာဖောက်တွေ ကျဆုံးပါစေ”
- “ဘုရင်ခံချုပ်ကြီး သက်တော်ရာကျော်ရှည်ပါစေ”

ကောင်းကင်ပြင်တွင် ပေါ်ထွန်းလာသည့် ထွန်းသစ်စ နေမင်းကြီးကို မျှော်ငုံနေဘိသည့်အလား မလှုပ်မယှက် ငြိမ်သက်စွာလဲလျောင်းနေသော ရီဇော်၏ ရုပ်အလောင်းနံဘေးပတ်ပတ်လည်တွင် ကြွေးကြော်သံများဖြင့် ပဲ့တင်ထပ်နေသည်။ စပိန်စစ်သားများနှင့် စပိန်ပွဲကြည့်ပရိသတ်များက လက်သီးလက်မောင်းတန်းပြီး ကြွေးကြော် အော်ဟစ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် သူတို့သည် 'ပစ္စုပြန်ဆိုသော မျက်မွေးတစ်ထောက်လောက်သာ ကြည့်မြင်တတ်သည့် ပေမမီ ဒေါက်မမီ ပုဂ္ဂိုလ်များ'၏ နောက်လိုက် နောက်ပါ များသာ ဖြစ်ပေသည်။ စပိန်ပြည်၏အနာဂတ်အရေးကို ရှည်ရှည်ဝေးဝေး တွေး တတ်၊ မြင်တတ်သူများ မဟုတ်။ သို့ကြောင့်လည်း စိတ်လိုက်မာန်ပါ ဟစ်ကြွေး နေကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တကယ်တော့ ဒေါက်တာရီဇော်၏ နောက်ဆုံးထွက်သက်နှင့်အတူ စပိန် ပြည်၏ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည်လည်း အသက်ငင်ခဲ့ရကြောင်းကိုမူ ၎င်းတို့ မသိနားမလည်လိုက်ကြပေ။ ကိုလိုနီအာဏာပိုင်များသည် ဒေါက်တာရီဇော် ကျဆုံး

၁၈၉၈ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကျူးဘားပြည်၊ ဟာဗာနာဆိပ်ကမ်း၌ အမေရိကန်ပိုင် 'မိန်း'သင်္ဘောကြီး ပေါက်ကွဲနှစ်မြုပ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး စပိန် အစိုးရနှင့် အမေရိကအစိုးရတို့ အငြင်းပွား စကားများကြသည်။ နောက်ဆုံး စပိန်အစိုးရက စစ်ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ခြေလှမ်းအမှားကို စောင့်နေသော အမေရိကန်သမ္မတကြီး 'ဂျော့ဝါရှင်တန်'က စပိန်ကိုလိုနီ ကျူးဘားနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ကို တစ်ပြိုင်တည်း တိုက်ခိုက်စေသည်။

၁၈၉၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် အမေရိကန် ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ် 'ဂျော့ဒူဝီ'သည် ဆာဗီတေးကမ်းခြေရှိ စပိန်ရေတပ်ကို တိုက်ခိုက်အောင်မြင် လိုက်သည်။ သို့သော် ၎င်း၏ကြည်းတပ်များ မရောက်သေးသဖြင့် မြို့သိမ်း တိုက်ပွဲများ မဆင်နွှဲနိုင်သေးပေ။ ထိုအတွင်း အင်္ဂါနာလီဒိုသည် ဒူဝီ၏ သဘော တူညီချက်ဖြင့် ၁၈၉၈ ခု၊ ဇွန်လ ၁၂ ရက်နေ့ကို ဖိလစ်ပိုင်ပြည် လွတ်လပ်ရေးနေ့ အဖြစ် ကြေညာလိုက်သည်။ သို့သော် ထိုအချိန်အထိ စပိန်များကို ဖိလစ်ပိုင်မြေမှ အပြီးအပိုင် မောင်းမထုတ်နိုင်သေးချေ။ ဇူလိုင်လတွင်မူ ကြည်းတပ်စစ်ကူများ ရောက်လာသည်။ မနီလာမြို့သိမ်းတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲရန်သာရှိတော့၏။ ထိုအချိန်တွင် ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ် ဂျော့ဒူဝီက စပိန်အာဏာပိုင်များနှင့် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပြီး အပေးအယူပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နှစ်ဖက်ကြိုတင်ညှိနှိုင်းထားသော ဩဂုတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင်မူ ဝတ်ကျေဝတ်ကုန် သေနတ်များပစ်ဖောက်လျက် အမေရိကန်တပ် များက မနီလာမြို့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့လေသည်။ မြို့ပြတွင် တိုက်မိနဲ့ကို စောင့်ဆိုင်း နေသော အင်္ဂါနာလီဒို၏ မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးတပ်များမှာ ဘယ်သောအခါမျှ မနီလာမြို့တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်မရတော့ချေ။ ထိုအချိန်ကျမှပင် အင်္ဂါနာလီဒိုသည် အလှည့်စားခံလိုက်ရကြောင်းကို သိရှိရတော့၏။ အနောက်တိုင်းသား အချင်းချင်း ရိုင်းပင်းနားလည်မှုယူကာ အရှေ့တိုင်းသားများကို ဆက်လက်ကျွန်ပြုရန် ကြံစည်ခဲ့ ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကောက်ကျစ်ယုတ်မာမှုတွင် စပိန်နှင့်မခြားသော နယ်ချဲ့လက်သစ် အမေ ရိကန်များကို အင်္ဂါနာလီဒိုသည် ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်။ သို့သော် အောင်မြင် မှု မရတော့ချေ။ သို့ဖြင့် ဖိလစ်ပိုင်သည် ကျူးကျော်ရေးသမားလက်သစ် အမေ ရိကန်၏ လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီနိုင်ငံအဖြစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ခန့် ကျွန်သက် ရှည်ခဲ့ရပြန်လေသည်။

'အကာလ ညအမှောင်မှာ ကျဆုံးခဲ့ရတဲ့ ရဲဘော်တွေကို မမေ့ကြပါနဲ့' [ရီဇော် ကျောက်တိုင်]

၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးအခြေအနေ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ တဖြည်းဖြည်း အင်အားကြီးထွားနေသော ဂျပန်နိုင်ငံသည် အာရှတိုက် သာတူညီမျှရေး ဟူသော ကြွေးကြော်သံကို ဟစ်ကြွေးပြီး တိုနှစ် ဒီဇင်ဘာလထဲတွင် ဖိလစ်ပိုင်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့ပြင် ၁၉၄၅ ခုနှစ်အထိ ဂျပန် ဖက်ဆစ်များ၏ သံဖနောင့်အောက်၌ ဖိလစ်ပိုင်အမျိုးသားများမှာ ပြားပြားဝပ်ခဲ့ ရပြန်၏။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင်မူ ဖက်ဆစ်ဂျပန်သည် ကမ္ဘာ့စစ်မြေပြင်အရပ်ရပ်တွင် စစ်ရှုံးခဲ့ရပြီး အာရှတိုက်တွင်လည်း အရေးမလှတော့ချေ။ ဖိလစ်ပိုင်သို့ ပြန်ဝင် လာသော မဟာမိတ်တပ်များသည် ဂျပန်တို့၏ အပြင်းအထန်ခုခံမှုများနှင့် ရင်ဆိုင် ရသည်။ မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲများတွင် တစ်လမ်းဝင် တစ်လမ်းထွက် တိုက်ခိုက်ကြ ရသည်။ နောက်ဆုံး မဟာမိတ်တပ်များသည် ဒေသခံမျိုးချစ်တပ်များ၏ အကူ အညီကြောင့် စစ်အောင်နိုင်သောအခါ ဖိလစ်ပိုင်၏ အဓိကမြို့ကြီးများမှာ ပြာပုံ ဘဝ ရောက်နေလေပြီ။ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကို ကျောကော့အောင် ခံစားလိုက်ရ လေပြီ။

ကမ္ဘာ့စစ်ကြီးလည်း ပြီးဆုံးသွားပြီ။ အာရှနိုင်ငံများလည်း မဆီမဆိုင် ပြာပုံဖြစ်ခဲ့ရပြီ။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံမှာမူ လွတ်လပ်ရေးမရသေး။ အမေရိကန် ကွန်ဂရက် လွှတ်တော်တွင် အမတ် 'ဟင်နရီ အယ်လင်ကူးပါး'က ဖိလစ်ပိုင်ကို လွတ်လပ် ရေးပေးရန် အဆိုတင်သည်။ ၎င်း၏အဆိုကို ကျန်အမတ်များက ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ကန့်ကွက်သည်။ ကူးပါးက ဒေါက်တာရီဇော်အကြောင်း ပြောပြသည်။ ဒေါက်တာရီဇော် ရေးခဲ့သည့် **'နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်လွှာ'** ကဗျာကို ဖတ်ပြပြီး စည်းရုံးသိမ်းသွင်းသည်။ ယင်းကဗျာ၏စွမ်းအားကြောင့်ပင် နောင် ၁၀ နှစ်အကြာ တွင် ဖိလစ်ပိုင်ကို လွတ်လပ်ရေးပေးရန် လွှတ်တော်၏ထောက်ခံချက်ကို ရရှိခဲ့ လေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ဖိလစ်ပိုင်သည် လွတ်လပ်သော ကိုယ်ပိုင်အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု ခံခဲ့ရလေသည်။

လွတ်လပ်ရေးပေးအပ်ပွဲ အခမ်းအနားကို လူနီတာပန်းခြံတွင် ကျင်းပ ပြုလုပ်သည်။ လူနီတာပန်းခြံအတွင်း ဒေါက်တာရီဇော် ကွပ်မျက်ခံရသော နေရာ တွင် ဒေါက်တာရီဇော် အထိမ်းအမှတ်ကျောက်ရုပ်ကြီး တည်ဆောက်ထားခဲ့ သည်။ အမေရိကန်သမ္မတကြီး 'ထရူးမင်း'၏ အထူးသံတမန်ကြီးက အဆိုပါ

ကျောက်ရုပ်ကြီးရှေ့မှောက်တွင် ဖိလစ်ပိုင်၏ ကိုယ်ပိုင်အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင် ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်ရေးကို အသိအမှတ်ပြုကြောင်း ကြေညာသည်။ ဒေါက်တာရီဇော် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အာသာငမ်းငမ်း ဆန္ဒပြင်းပြင်းဖြင့် တောင့်တရှာဖွေခဲ့သည့် 'ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ'ကို နောက်ဆုံးဝယ် ပြန်လည်တွေ့ရှိရပေပြီ။ ထိုအချိန် ထိုသမယ၌ အရှေ့တစ်ဝိုက် နေဝန်းနီကြီးသည် ကြွားကြွားဝင့်ဝင့် ထွန်းသစ် လျက် ရှိနေချေပြီတကား။ ။

မြတ်ဗြိမ်

- အသံလှယ်စာရင်း -

Aguinaldo, Emilio	အမိလီယို အဂီနာလ်ဒို
Alonso, Teodora	တီအိုဒိုရာ အယန်ဇို
Balaguer, Vicente	ဘလာဂါ
Barcelona	ဘာစီလိုနာ
Basa, Jose Maria	ဟိုဆေ မာရီယာ ဘာဆာ
Blancoy Frenas,	ဘုရင်ခံချုပ် ဘလန်ကို
General Ramon	
Blumentritt, Ferdinand	ဖာဒီနန် ဘလူးမင်းထရစ်
Bonifacio, Andres	အင်ဒရေ ဘွန်နီဖေရှို
Boustead, Nelly	နယ်လီ ဘုစတက်
Bracken, Josephine	ဂျိုဇက်ဖင်း ဘရက်ကင်
Burgo, Jose	ဟိုဆေ ဘာဂို
Calamba	ကလမ်ဘာ
Catibac, Segunda	ဆီဂွန်ဒါ ကက်တီဘက်
Dapitan	ဒပီတန်
El Filibusterismo	အဲလ် ဖီလစ်ဘတ်စတာရစ္စမို [ပင်လယ်စားပြတိုက်ခြင်း]
Fort Santiago	ဖို့ စန်တီယာဂို

Katipunan	ကတ္တီပူနံ
Luna, Juan	လွန် လျူနာ
Luneta	လူနီတာပန်းခြံ
Madrid	မက်ဒရစ်မြို့တော်
Manila	မနီလာမြို့တော်
Mercado, Francisco	ဖရန်စစ္စကို မာကောဒို
Mercado, Narcisa	နာဆစ်စာ
Mercado, Paciano Rizal	ပရှာနို
Noli Me Tangere	နိုလီမေတန်ဂါ [ပျောက်ဆုံးနေသော သုခဘုံ]
Rivera, Leonor	လီယိုနာ ရီဗာရာ
Rizal, Jose	ဟိုဆေရီဇော်
Sanchez, Francisco	ပေါ်လာစန်ချေ
de Paula	
Viola, Maximo	မက်စီမို မိုင်အိုလာ